This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Arch Bibl:

IV.

5

BIBLIOTHECA HISTORICA

INSTRUCTA

A

B. BURCARDO GOTTHELF STRUVIO

AUCTA

A

B. CHRISTI. GOTTLIEB BUDERO

NUNC VERO

A

IOANNE GEORGIO MEUSELIO

ITA DIGESTA, AMPLIFICATA ET EMENDATA,

UT PAENE NOVUM OPUS

VIDERI POSSIT.

Voluminis II Pars I.

LIPSIAE,

APUD HEREDES WEIDMANNI ET REICHIUM.

M DCC LXXXV.

25 P. e. 162

VIRO PERILLUSTRI

CHRISTIANO CONRADO GUILIELMO DOHM

REGI BORUSSIAE A CONSILIIS INTIMIS
SINGULARIBUS MERITIS
CLARISSIMO
RERUM TAM VETERUM QUAM PRAESENTIUM
AD PATRIAE CUM SALUTEM TUM GLORIAM
QUOCUNQUE MODO SPECTANTIUM UT PE-
RITISSIMO SIC AMANTISSIMO

AMICO AESTUMATISSIMO

HANC BIBLIOTHECAE HISTO-
RICAE PARTEM

D. D. D.

IOANNES GEORGIUS MEUSEL.

INDEX

CAPITUM ET SECTIONUM.

CAPUT V.

Scriptores de rebus Phoeniciis pag. 1
Sanchuniathon.

Sectio I.

Scriptores de geographia Phoeniciae 7
De Sidone. De Tyro.

Sectio II.

Scriptores de antiquitatibus et historia Phoenicum 8
De statu Phoenicum religioso 10
De commerciis et navigationibus Phoenicum 11
De inscriptionibus, numis, aliisque monimentis Phoeniciis 12

CAPUT VI.

Scriptores de rebus Moabitarum, Ammonitarum, Edomitarum, Philistaeorum etc. 16

CAPUT VII.

Scriptores de rebus Syriacis 19

Sectio I.

Scriptores de geographia Syriae 19
Scriptores de montibus Libano et Antilibano 22
Scriptores de urbe Baalbek s. Heliopoli 23
Scriptores de Palmyra imperioque Palmyreno 24

Sectio II.

Scriptores de Diis Syris 30

Sectio III.

Scriptores de historia Syriae civili 32
Scriptores de Batinaeis s. Batanitis, sive, ut ab aliis appellantur, Ismaëlianis, Assassiniis s. Assissinis, Syriam medio, quod dicunt, aevo inhabitantibus 41
Scriptores de Maronitis s. Mardaitis 42
Scriptores de Drusis 44

CAPUT VIII.

Scriptores de rebus Armeniacis 47

CAPUT IX.

Scriptores de rebus Colchicis, Ponticis, Cappadocciis, Ibericis, Bosporanis, de Caucaso et mari Caspio, et de fabulosa Amazonum historia 53
De regionibus et populis inter Pontum Euxinum et mare Caspium 58
De mari Caspio 61
De Amazonum historia fabulosa 62

CAPUT X.

Scriptores de historia variorum in Asia minore regnorum et populorum 64

Sectio I.

Scriptores generales 64

Sectio II.

Scriptores de rebus Galaticis 70

Sectio III.

Scriptores de rebus Bithynicis 73

Sectio IV.
Scriptores de rebus Myſicis et Pergamicis pag. 74
Sectio V.
Scriptores de rebus Phrygiae minoris atque Troiae 74
Sectio VI.
Scriptores de rebus Lydiis 86
Sectio VII.
Scriptores de rebus Ionicis 86
Sectio VIII.
Scriptores de rebus Caricis 89
Sectio IX.
Scriptores de rebus Lyciis, Lycaonicis et Ciliciis 90
CAPUT XI.
Scriptores de inſulis citerioris Aſiae 92
Sectio I.
Scriptores de rebus Tenediis, Chiis, Samiis et Rhodiis 93
Sectio II.
Scriptores de rebus Cypriis 97
CAPUT XII.
Scriptores de rebus Arabicis 107
Ioannis Iacobi Reiskii Prodidagmata ad Hagji Chalifae librum memorialem rerum a Muhammedanis geſtarum, exhibentia introductionem generalem in hiſtoriam ſic dictam orientalem. Cum notis Meuſelii 107
Sectio I.
Scriptores de Arabia 205
Sectio II.
Scriptores de hiſtoria Arabum 213
I. Scriptores univerſales 213
II. Scriptores ſpeciales 225
1. De Muhammede 225
2. De variis ad hiſtoriam Arabum pertinentibus rebus, v. c. de eorum expeditionibus bellicis, imperio in Africa et in Hiſpania 232
3. De numis, gemmis et menſuris Arabicis 236
CAPUT XIII.
Scriptores de rebus Osmanicis ſive Turcicis 243
Sectio I.
Itinerarii et topographiae 243
Sectio II.
Scriptores de hiſtoria Osmanorum eorumque imperio 274
1. Scriptores univerſales 274
2. Scriptores ſpeciales 299
Sectio III.
Scriptores de imperii Osmanici ſtatu politico, religioſo et domeſtico 307
CAPUT XIV.
Scriptores de rebus Indiae orientalis 331
Sectio I.
Scriptores geographici et hodoeporici univerſales 331
Reliquae huius capitis ſectiones proxima huius bibliothecae parte ſequentur.

BIBLIO-

BIBLIOTHECA HISTORICA.

CAPVT V.

SCRIPTORES DE REBVS PHOENICIIS.

SANCHUNIATHON ſ. SANCHONIATHON antiquiſſimae hiſtoriae Phoeniciae ſcriptor vulgo perhibetur. Dicitur enim novem libros de theologia et hiſtoria Phoenicum ſcripſiſſe, eosdem ex annalibus antiquis in templis exſtantibus, ex libris Thoti, denique etiam e ſermonibus ſacerdotis cuiusdam hauſiſſe, illosque poſt temporis longiſſimum intervallum a *Philone Byblio*, temporibus Adriani Caeſaris vivente, e Phoenicia, ſive, ut alii putant ex Arabica lingua in Graecam translatos fuiſſe. At narratio nimis eſt incerta atque vaga. Nam quum non niſi fragmentum reſtet Graecae iſtius verſionis, ab *Euſebio* in praeparatione Evangelica L. I. cap. 10. ſervatum, Philoque, ſi non omnia, tamen multa, finxiſſe, ſuasque interdum Sanchuniathoni ſubieciſſe opiniones arguatur; lubricam ipſius fragmenti eſſe fidem apparet. Sunt etiam, qui plane perſuaſum ſibi habeant, Sanchuniathonem nil niſi nudum nomen, ſive fictam eſſe perſonam, quam Philo, Sanchuniathon.

Philo, totius quaſi fabulae inventor, primus in ſcenam induxerit, ideoque opus illud, cuius fragmentum philoſophici ac mythologici potius, quam hiſtorici argumenti eſt, inter fictos et commentitios libros, quorum priora poſt Chriſtum natum ſaecula non ſine ingenti litterarum detrimento nimis felices proventus tulerunt, referendum eſſe. Alii contra ſupereſſe utique putant reliquias annalium Sanchuniathonis, etſi valde a Philone, forte etiam Euſebio interpolatas. Diutius huic ſcriptori incerto immorari, non abs re foret: excitabimus tamen virorum doctorum nomina, qui de fide illius certarunt, et quidem, primo loco eos, qui Sanchuniathonis antiquitatem et fidem defendere conati ſunt:

SAMUEL BOCHARTUS in Geographia ſacra P. II. L. II. cap. 17. p. 855 ſeqq.

PET. DAN. HUETIUS in Demonſtratione Evangelica Pr. IV. p. 50 et p. 70 ſq.

EDUARDUS STILLINGFLEET in Origg. ſacr. L. I. cap. 2. p. 50 ſeqq.

RENATUS IOSEPHUS TOURNEMINE auctor fuiſſe dicitur diſſertationis, quae exſtat in *Mémoires de Trevoux* a. 1714. *Ianv.* p. 68 - 97; ubi *Rich. Simon* mox laudandus impugnatur.

RICHARDUS CUMBERLAND, cuius alio loco (Vol. I. P. I. p. 372) meminimus, ſingulari, ſed infelici ſtudio, quoad maximam certe partem, fragmenti Sanchuniathici fidem corroborare ſtuduit libro ſequenti: SANCHONIATHO'S *Phoenician Hiſtory, translated from the firſt Book of* EUSEBIUS de praeparatione Evangelica, *with a continuation of* SANCHONIATHO'S *hiſtory by* ERATOSTHENES Cyrenaeus's *canon, with* DICAEARCHUS *connects with the firſt Olympiad. With hiſtorical and chronological remarks* etc. *by* RICHARD CUMBER-

BERLAND, *and with a preface giving a brief account of the life, character and writings of the Author by* S. PAYNE. London 1720. 8. *Caſſelii* interpretatio Theotiſca l. c. commemorata.

Cf. *Act. Erud.* a. 1722. p. 524 ſeqq.

GEORGII CHRISTOPH. KUSTERI, *Lycei Tangermundenſis Rectoris*, de Sanchoniathone, Philoſopho Phoenicio, exercitatio; in *Bibliotheca hiſtorico - philologico - theologica* (Bremae 1722. 8.) Claſſ. VI. Faſc. IV. p. 660 - 687. Fragmenta iſta non eſſe ſuppoſititia, interpolata tamen videri, contenditur.

STEPH. FOURMONT in opere ſupra Vol. I. P. II. 26 a nobis laudato, et quidem libro I.

SUEN BRING *(Prof. Hiſtor. Lundinenſis in Scania)* Diſſ. de Sanchuniathone. Lund. 1745. 4.

IAKSON etiam cauſam Sanchuniathonis egit in *Chronological Antiquities* (Lond. 1752. 4.) Vol. III. p. 2 - 45. Verſ. Theot. p. 701 - 730.

ANTONIUS YVES GOGUET in Diſſertatione de Sanchuniathone, adjuncta Tomo primo operis notiſſimi: *de l'origine des loix, des arts et des ſciences* etc. à Paris 1758. 12. Theotiſce a *G. C. Hambergero*, Lemgov. 1760. 4.

MIGNOT *Premier Mémoire ſur les Phéniciens*; dans les Mém. de l'Acad. des Inſcriptt. T. XXXIV. p. 65 ſeqq.

COURT DE GEBELIN *(de la Société économique de Berne et de l' Académie de la Rochelle † 1784) Allégories orientales, ou le Fragment de Sanchoniathon, qui contient l'hiſtoire de Saturne, ſuivie de celles de Mercure, et d' Hercule, et de ſes douze travaux avec leur explication pour ſervir a l'intelligence du genie ſymbolique de l' antiquité.* à Paris 1773. 4. Luxuriante paene eruditionis et ingenii apparatu rem

egit vir doctiſſimus, novamque et plane ſingularem fragmentis iſtis lucem afferre conatus eſt, irrito tamen, ut videtur, auſu.

Authentiam contra et fidem fragmentorum infringere ſtuduerunt ſequentes:

IOH. HENRICUS URSINUS in Exercitationibus familiaribus de Zoroaſtre Bactriano, Hermete Trismegiſto, Sanchuniathone Phoenicio etc. *Norimb.* 1661. 8. — Urſinus, quicquid de Sanchuniathone narratur, pro ſuppoſititio habet, eo praeſertim argumento ductus, quod Suidas nullam hiſtoriae Phoenicum ab ipſo editae mentionem inieoerit, multasque praeterea fabulas Sanchuniathon fictitius exhibuerit.

HENRICUS DODWELL in *Diſcourſe concerning Sanchoniathon*, adiect. eiusd. *Two Letters of Advice*, quarum prior ſacrorum ordinum ſuſceptionem, poſterior ſtudii theologici rationem expendit. *Lond.* 1680. 8. Tertia vice *ibid.* 1691. 8. Et in eiusd. Operibus Anglice editis *ibid.* 1723. 8. p. 84 ſeqq. — Primo Anglus acutiſſimus obſervat, omne pro Sanchuniathonis auctoritate argumentum maxime in *Porphyrium*, qui in libro de abſtinentia ab eſu carnis ante Euſebium illius iam meminerit fragmentaque exhibuerit, revolvi, vafrum hominem, atque ob id ipſum haud immerito ſuſpectum. Deinde probat, neminem Patrum eccleſiae, ſive ante, ſive poſt Porphyrium vixerint, ne Tatianum quidem, quamlibet Aſſyrium, rerumque in Phoenicia geſtarum minime expertem, vel verbulo Sanchuniathonis facere mentionem. Mirandum porro docet, quod, cum multi adeo veterum ſcriptorum in conquirendis, Graece vertendis atque evulgandis Phoenicum monimentis occupatiſſimi fuerint, immo, cum Ioſephus in ipſa uſque archivorum Phoenicum abdita penetrarit, unus tamen iſte San-

INDEX

CAPITUM ET SECTIONUM.

CAPUT V.

Scriptores de rebus Phoeniciis pag. 1

Sanchuniathon.

Sectio I.

Scriptores de geographia Phoeniciae 7

De Sidone. De Tyro.

Sectio II.

Scriptores de antiquitatibus et historia Phoenicum 8

De statu Phoenicum religioso 10

De commerciis et navigationibus Phoenicum 11

De inscriptionibus, nummis, aliisque monimentis Phoeniciis 12

CAPUT VI.

Scriptores de rebus Moabitarum, Ammonitarum, Edomitarum, Philistaeorum etc. 16

CAPUT VII.

Scriptores de rebus Syriacis 19

Sectio I.

Scriptores de geographia Syriae 19

Scriptores de montibus Libano et Antilibano 22

Scriptores de urbe Baalbek s. Heliopoli 23

Scriptores de Palmyra imperioque Palmyreno 24

Sectio II.

Scriptores de Diis Syris 30

Sectio III.

Scriptores de historia Syriae civili 32

Scriptores de Batinaeis s. Batanitis, sive, ut ab aliis appellantur, Ismaëlianis, Assassiniis s. Assissinis, Syriam medio, quod dicunt, aevo inhabitantibus 41

Scriptores de Maronitis s. Mardaitis 42

Scriptores de Drusis 44

CAPUT VIII.

Scriptores de rebus Armeniacis 47

CAPUT IX.

Scriptores de rebus Colchicis, Ponticis, Cappadociis, Ibericis, Bosporanis, de Caucaso et mari Caspio, et de fabulosa Amazonum historia 53

De regionibus et populis inter Pontum Euxinum et mare Caspium 58

De mari Caspio 61

De Amazonum historia fabulosa 62

CAPUT X.

Scriptores de historia variorum in Asia minore regnorum et populorum 64

Sectio I.

Scriptores generales 64

Sectio II.

Scriptores de rebus Galaticis 70

Sectio III.

Scriptores de rebus Bithynicis 73

latria Phoenicum agit; in *Mém. de l' Acad. des Inſcriptt.* T. XXXVIII. p. 452 ſeqq. Medium tenere ſtudet vir doctiſſimus contra Mignotum, qui l. c. fragmentorum fidem defendere conatus eſt: perſuadere tamen ſibi non poteſt, Philonem Byblium omnia iſta finxiſſe.

CHRISTOPH. MEINERS in Hiſtoria doctrinae de vero Deo etc. (Lemgov. 1780. 8.) p. 64 ſeqq.

MICH. HISSMANN in annotationibus ad verſionem Theotiſcam operis hiſtorici DELILLII: *Neue Welt- und Menſchengeſchichte* T. I. p. 570 ſqq.

Laudatur etiam Diſſertatio ſcriptoris anonymi de Sanchuniathone ad Io. Gottl. Heineccium (*Hal.* 1716. 4.) nobis caeterum ignota.

* * *

Nulla igitur, aut valde exigua ſalus in Sanchuniathone. Nec aliae veterum hiſtoriae Phoenicae ad noſtra usque tempora pervenerunt. Scripſerunt nimirum quidem eiusmodi hiſtorias THEODOTUS, HYPSICRATES, et MOCHUS, quorum libros CHAETUS vel LAETUS potius, Graece transtulit; meminit etiam HIERONYMI *Aegyptii*, Phoenicis hiſtorici, Tertullianus (in Apologet. cap. 19.), et HARSTIAEUS quoque laudatur: ſed dolendum, iniuria temporum hos commentarios nobis ereptos eſſe. Producemus igitur in ſcenam ſcriptores recentiores, qui e fragmentis et relationibus de rebus Phoeniciis in aliarum veterum gentium annalibus hinc inde diſperſis antiquitates et hiſtoriam populi vetuſtiſſimi eruere ac illuſtrare anniſi ſunt.

SECTIO

INDEX

CAPITUM ET SECTIONUM.

CAPUT V.

Scriptores de rebus Phoeniciis pag. 1
Sanchuniathon.

Sectio I.

Scriptores de geographia Phoeniciae 7
De Sidone. De Tyro.

Sectio II.

Scriptores de antiquitatibus et historia Phoenicum 8
De statu Phoenicum religioso 10
De commerciis et navigationibus Phoenicum 11
De inscriptionibus, nummis, aliisque monimentis Phoeniciis 12

CAPUT VI.

Scriptores de rebus Moabitarum, Ammonitarum, Edomitarum, Philistaeorum etc. 16

CAPUT VII.

Scriptores de rebus Syriacis 19

Sectio I.

Scriptores de geographia Syriae 19
Scriptores de montibus Libano et Antilibano 22
Scriptores de urbe Baalbek s. Heliopoli 23
Scriptores de Palmyra imperioque Palmyreno 24

Sectio II.

Scriptores de Diis Syris 30

Sectio III.

Scriptores de historia Syriae civili 32
Scriptores de Batinaeis s. Batanitis, sive, ut ab aliis appellantur, Ismaëlianis, Assassiniis s. Assissinis, Syriam medio, quod dicunt, aevo inhabitantibus 41
Scriptores de Maronitis s. Mardaitis 42
Scriptores de Drusis 44

CAPUT VIII.

Scriptores de rebus Armeniacis 47

CAPUT IX.

Scriptores de rebus Colchicis, Ponticis, Cappadociis, Ibericis, Bosporanis, de Caucaso et mari Caspio, et de fabulosa Amazonum historia 53
De regionibus et populis inter Pontum Euxinum et mare Caspium 58
De mari Caspio 61
De Amazonum historia fabulosa 62

CAPUT X.

Scriptores de historia variorum in Asia minore regnorum et populorum 64

Sectio I.

Scriptores generales 64

Sectio II.

Scriptores de rebus Galaticis 70

Sectio III.

Scriptores de rebus Bithynicis 73

Wichmannshauſen. IOAN. CHRISTOPH. WICHMANNSHAUSEN Diſſ. de navi Tyria ad Ezech. XXVII, 4—6. Viteb. 1714. 4.

le Quien. LE QUIEN l. c. T. II. 827 ſqq.

Schultens. ALB. SCHULTENS Index geographicus in vitam Saladini, ad vocem *Tyrus*.

Shaw. SHAW'S *Travels* T. II. cap. 1.

Fontenu. *Recherches ſur la fondation de la ville de Tyr. Par M. l'Abbé* FONTENU; dans l'hiſt. de l'Acad. des Inſcriptt. T. XVIII. p. 17 ſqq.

Weinrich. IOAN. MICH. WEINRICHII Obſervatio de prima Tyri origine; in Miſcellan. Lipſ. T. III. p. 264 ſqq.

Diſertacion ſobre la antiguedad de Tyro, con una breve noticia de ſu grandeza y de ſu ruina, in Hiſtor. Literar. de España, (Madrid, 1779.) T. I. p. 305 ſqq.

De reliquis Phoeniciae urbibus minus celebribus, v. c. *Arado*, *Tripoli*, *Byblo*, agunt quoque ſcriptores modo laudati.

SECTIO II.

Scriptores de Antiquitatibus et hiſtoria Phoenicum.

Bochart. SAM. BOCHARTI Canaan ſ. de coloniis et ſermone Phoenicum. Eſt altera pars *eiusdem* Geographiae ſacrae.

Baier. IOAN. DAVID. BAIERI Diſſ. de Phoenicibus, eorundem ſtudiis et inventis. *Ienae*, 1709. 4.

Mignot. STEPHANUS MIGNOT, ſocius Academiae inſcriptionum Pariſienſis († 1771) compoſuit ſedecim diſſertationes de Phoeniciis, in quibus fere omnia, quae de hac gente in veterum annalibus reperiuntur, collegit et illuſtravit. Septem priores exſtant in *Mémoires de l'Acad. des Inſcript.* T. XXXIV.

p. 56

p. 56 — 375. Quatuor sequentes *ibid.* T. XXXVI. p. . . . Quinque posteriores T. XXXVIII. p. 1 — 166. Et prima quidem harum dissertationum reliquis loco introductionis est, a nobis quoque, ubi de Sanchuniathone sermo esset, laudata. *Secunda* agit de origine et nomine Phoenicum, atque de finibus Phoeniciae; occasione data quoque de origine regni Sicyonici et Argivi, de regibus, quos Hycsos appellant etc. Etymologiis nimis indulget auctor. Adiecit tabulas chronologicas. *Tertia* diss. agit de Philistaeis, de fertilitate Phoeniciae, de Israëlitarum bellis contra Phoenices etc. *Quarta* inscribitur: *Justification de l'origine Canéene de Phéniciens.* Defendit nimirum Mignotus sententiam suam de origine Phoenicum contra *Delanauzium*, cuius dissertatio huc pertinens exstat eodem tomo p. 175 — 192 sub hoc titulo: *Justification de Pline sur l'etymologie de l'isle d'Erythia, et sur l'origine Erythréene des Phéniciens, par M.* DE LA NAUZE. *Quinta* et *sexta* inscriptae sunt: *Description géographique et historique de la côte de Phénicie et des Monumens qui s'y trouvent. Septima: Des principes de la Religion des Phéniciens; de leur Cosmogonie. Octava:* De historia primorum hominum secundum Sanchuniathonem. *Nona:* De origine idololatriae inter Phoenices. *Decima:* De heroibus a Phoenicibus inter Deos relatis. *Undecima usque ad decimam tertiam:* De caerimoniis Phoenicum sacris. *Decima quarta, quinta et sexta:* De forma rei publicae Phoeniciae, eiusque variis vicissitudinibus; omnis simul Phoeniciae historia in his dissertationibus pertractata, orta tamen lacuna, ab expugnatione scilicet Tyri per Nabuchodonosorem, usque ad Tigranem, a quo deincepsperducta est usque ad annum p. C. n. 1516. —

Auctor, morte praeventus, reliqua hiſtoriae Phoeniciae capita, v. c. de navigatione et commercio, percenſere non potuit.

* * *

De ſtatu Phoenicum religioſo.

Foucher. *Recherches ſur l'origine et la nature de l'Helleniſme, ou de la religion de la Grèce.* Septième Mémoire: Les Theophanies Phéniciennes. *Par M. l'Abbé* FOUCHER; *dans les Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XXXVIII. p. 337—472. Sub hoc titulo ſatis incongruo differitur de origine et natura idololatriae apud Phoenicios, eosque homines ſeu heroës tanquam Deos coluiſſe oſtenditur. Sententiae arbitrariae ac vagae multae, licet docte excogitatae, inſunt.

Calmet. A. CALMET *Diſſertation ſur les Divinitez Phéniciennes ou Cananeennes;* in eiusd. *Comment. ſur la Bible* T. VI. p. 741 ſqq.

Millar. ROBERTUS MILLAR in hiſtoria propagati Chriſtianismi, Anglice (*Lond.* 1731. 8.) Vol. I. Cap. 2. p. 171—207.

Morin. Θεοι Παταικοι, *les Dieux Pataeques ou Pataïques*, par M. HENRI MORIN; dans les Mém. de l'Acad. des Inſcript. T. I. p. 39—49.

Elsner. Contra Morinum diſputavit IAC. ELSNERUS *in Hiſt. de l'Acad. Royale de Berlin* a. 1746. (Berol. 1748. 4.) p. 379 ſqq. Examinavit in primis curatius, quae Herodotus, primus, qui Deorum iſtorum tutelarium Phoenicum navigantium mentionem fecit, narravit.

Leuſchner. IOAN. CHRIST. LEUSCHNERUS in obſervationum criticarum triga. *Hirſchberg.* 1755. 4.

Banier. Cf. etiam BANIERIUS in *Mythologie expliquée par l'hiſtoire* L. VIII. chap. 10. p. 142 ſqq.

SALOM.

SALOM. DEYLINGII Differt. de fletu super Thammuz... Deyling.

IOAN. BRAUNII de planctu ob Thammuz Ezech. VIII. 14, in *eiusd.* Selectis sacris Lib. IV. p. 364—541. Braun.

IOAN. SIMONIS Exercitatio, qua in grammaticam et mythologicam significationem nominis Thammuz inquiritur.... Simonis.

BANIER *Histoire du culte d' Adonis;* dans les Mém. de l'Acad. des Inscript. T. III. Banier.

De commerciis et navigationibus Phoenicum.

Praeter PETRUM DANIELEM HUETIUM (in *Histoire du commerce et de la navigation des anciens p. 20 sqq.*) et auctorem anonymum historiae universalis rei nauticae (*Histoire générale de la marine, contenant son origine chez tous les peuples du monde, ses progrés, son état actuel, et les expeditions maritimes anciennes et modernes* T. I. p. 15 etc.) annotandi sunt:

IOAN. MATTHIAE GESNERI praelectio in societate scient. regia Goettingensi de navigationibus Phoenicum extra columnas Herculis, anno 1755 habita; typis deinceps exscripta et *Orphicis* ex edit. Gesneri p. 419 sqq. subjecta. Gesner.

Idem anno 1757 ibidem praelegit: Additamenta ad commentationem de navigationibus Phoenicum extra columnas Herculis, nempe: 1) ΓΕΟΓΡΑΦΟΥΜΕΝΑ de insulis beatorum; 2) de Hyperboreis; 3) de Francis praedonibus sub Probo. Adjecta etiam Orphicis p. 453-484. — Primum Gesnerus docet, circumnavigatam fuisse a Phoenicibus Africam; primos, de quibus constet, inter primos quidem, navigasse Phoenices, solos forte,

ſorte, quamdiu floruerint, extra columnas Herculis, idque primo dextrorſum, ut dextra haberent littora Hiſpaniae. Deinde eandem rem ex reditu Argonautarum, ut ille in Orphico carmine deſcriptus eſt, confirmare ſtudet et oſtendere, illius carminis auctorem in iſto reditu deſcribendo non ſimpliciter ac monſtroſe mendacem fuiſſe, ſed, quae fieri per rerum, quae tum cognitae eſſent, naturam poſſent, ſive ex traditione antiqua facta eſſent, venuſto carmine et multum probabilitatis habente, admixtis tamen fabulis, ſeu mythis, expoſuiſſe. Qua re perfecta oſtendit, ſiniſtram circa Africam navigationem, vel illi contrariam ab Erythraeo mari ad columnas, nec ipſam improbabilem eſſe, nec fabulam de Argonautis totam confictam, ſed fundamentis quibusdam niti.

Schloezer. AUGUST LUDWIG SCHLOEZERS *Förſök til en allmån om Handel och Sjöfart uti the åldſte tider.* Stockholm 1758. 8. Theotiſce a *Thoma Henr. Gadebuſch*, Roſtoch. 1760. 8. — Omnem veterum rem mercatoriam cum auctor enarrare et illuſtrare vellet, ſubſtitit tantum in Phoenicum navigationibus ac commerciis, quae cum latiſſime paterent, univerſalis fere inde enata eſt hiſtoria commerciorum apud veteres usque ad tempora Alexandri M. Praemiſſa eſt introductio, tribus capitibus diſtincta, in quibus auctor primas lineas omnis rei mercatoriae a temporibus vetuſtiſſimis ad recentiora usque duxit. Teſtimonia veterum, quibus narratio nititur, omiſſa ſunt. Optandum ſane, ut Schloezerus telam ante viginti et ſex annos egregie coeptam retexere atque abſolvere vellet.

* * *

Hiſce ſcriptoribus addere liceat, qui libris libelliſque variis inſcriptiones, numismata, aliaque monimen-

nimenta, Phoenicibus vel vere vel falſo tributa, docte illuſtrarunt. Multa enim inſunt, quibus veterum Phoenicum hiſtoriae partes et argumenta ſingula lucem accipiant. Et primo quidem loco producamus ſcripta, orta e lite quondam inter SWINTONUM Anglum. et BARTHOLOMAEUM *(Barthelemy)* Francogallum, viros doctiſſimos, ſuper monimentis quibusdam Phoeniciis eorumque ſcriptura agitata.

IOAN. SWINTONI Inſcriptiones Citieae ſ. in binas inſcriptiones Phoenicias, inter rudera Citii nuper repertas, coniecturae. Accedit de numis quibusdam Samaritanis et Phoeniciis, vel inſolitam prae ſe litteraturam ferentibus, vel in lucem hactenus non editis, diſſertatio. *Oxonii* 1750. 4. — Varia de Phoenicibus, Citii in inſula Cypro accolis, de Elulaeo, Citieos a Phoenicum imperio deficientes ad obſequium reducente, de Pharaone Hophra, Cyprios, Phoenices, et cum his etiam Citieos ſubigente, aliaque commemorantur. Inſcriptiones ipſas litteris Phoeniciis exaratas atque quadringentis ante Chriſtum natum annis poſitas eſſe oſtenditur. Numorum ab erudito auctore explicatorum numero octo ſunt. Quartus et quintus auctori videntur a Sidoniis cuſi. Swinton et Barthelemy.

Idem *on the Phoenician Numeral Characters antiently uſed at Sidon*, in *Philoſophical Transactions* a. 1758. Vol. L. P. II.

Eiusd. *Attempt to explain a Punic Inſcription diſcovered in Malta;* ibid. a. 1763. Vol. LIII.

BARTHELEMY *Reflexions ſur quelques monimens Phéniciens, et ſur les alphabets qui en reſultent;* dans les Mém. de l'Acad. des Inſcript. T. XXX. p. 405-427.

Eiusd. *Réflexions générales ſur les rapports des langues Egyptienne, Phénicienne et Grecque;* ibid. T. XXXII. p. 212 ſqq.

Eiusd.

Eiusd. *Explication d'un basrelief Egyptien, et de l'inſcription Phénicienne qui l'accompagne;* ibid. p. . . .

SWINTON'S *Remarks upon M. Barthelemys Memoire on the Phoenicien Letters; in Philoſ. Transact.* Vol. LIV. for 1764.

le Clerc. IEAN LE CLERC *Remarques ſur quelques Medailles en caracteres Phéniciennes;* in *Biblioth. choiſie* T. XI. p. 104—133.

Rhenferdus. IACOBI RHENFERDI Periculum Phoenicium, ſive litteraturae Phoeniciae ſpecimen. *Franequerae* 1713. 4.

a Lingen. HERMANNI ULRICI A LINGEN Schediasma de origine et inventionibus pecuniae et numismatum, quo probatur, inventum pecuniae non ad Ebraeos, Lydios aut Graecos, ſed potius ad *Phoenices* referendum eſſe. Acced. demonſtratio, Romanos iam ante Servium, regem, pecunia uſos eſſe. *Ienae* 1715. 4.

L. Dutens. L. DUTENS *Explication de quelques Medailles de Peuples, de Villes et de Rois Grecques et Phéniciennes.* à Londres 1773. 4 mai. — Sex numi Phoenicii illuſtrantur, quantum pro penuria cognitionis rerum Phoeniciarum fieri poteſt.

Eiusd. *Explication de quelques Medailles Phéniciennes du Cabinet de Mr. Duane,* ibid. 1774. 4 mai. — Ineſt explicatio viginti et duorum numorum Phoeniciorum et Carthaginienſium.

Bayer. (BAYER, Canonicus Toletanus) *del alfabeto y lengua de los Fenices y de ſus Colonias,* ad calcem translationis hiſpan. Salluſtii, quae, auctore filio Regis Hiſp. Gabriele, prodiit. Madrid 1773. fol. — Numi in primis Phoenicii diſcutiuntur, inſcriptio etiam, in quam *Barthelemy* et *Swinton* commentati ſunt.

De

De Phoeniciis quoque multa ingenioſe tradit IACOBUS BRYANT in *Obſervations and Inquiries, relating to various Parts of ancient hiſtory* (Cambridge 1767. 4.) p. 122 ſeqq. 286 ſqq. Bryant.

Cf. etiam GUARNACCI in *Origini Italiche* etc. (Lucca 1767. II. Tomi in fol.) T. I. p. 501 — 534. Guarnacci.

De ſcriptoribus rerum *Carthaginienſium*, e Phoenicia oriundorum, ſermo erit, ubi ſcriptores de rebus gentium Africanarum enumerandi venient.

CAPVT

CAPVT VI.

SCRIPTORES DE REBUS MOABITARUM, AMMONITARUM, EDOMITARUM, PHILISTAEORUM etc.

Scharbau. HENRICI SCHARBAU Hiſtoria populi et regni Moabitici in compendio; in *eius* Parergorum philologico-theolog. P. III. (*Lubecae* 1723. 8.) p. 1—65, et P. IV. (*ibid.* 1724.) p. 1—109.

Kohlreif. GOTH. KOHLREIFS *Geſchichte der Philiſter und Moabiter.* Lübeck 1738 8.

Vitringa. CAMPEGII VITRINGAE Protheoria ſ. notitia Moabitarum; in *eiusd.* Comment. in Ieſaiam.

Calmet. A. CALMET *Diſſertation ſur Beelphegor, Chamos, et autres Dieux Moabites;* in eius Comment. Hiſt. T. I. P. II. p. 173 ſqq. *Italice* in *Antichità per mezzo de Diſſertazioni* (Firenze 1743. 8.) T. I. p. 252 ſqq.

Schumacher. ALB. SCHUMACHERI Diſſ. de Cemoſcho Moabitarum idolo; *Bremae* 1730. 4.

Becmann. IOH. CHRISTOPH. BECMANNI Diſſ. de Baal Behor; *Francof. ad ſiandr.* 1661. 4. cf. Melhorni *Auszüge aus Diſput.* T. V. p. 1368 ſqq. et p. 1452 ſqq.

Wichmannshauſen. IOH. CHRISTOPH. WICHMANNSHAUSEN Diſſ. de abominando Moabi ſacrificio.....

* * *

Calmet. A. CALMET *Diſſ. ſur Moloch, Dieu des Ammonites;* in *Comment.* litter. T. I. P. II. p. 1 ſqq.

Witſius. HERM. WITSII Miſcellanea ſacra L. II. Diſſ. V. T. I. p. 608 ſqq.

Diezſch. DAN. DIEZSCHII cultus Molochi delineatus. *Miſnae* 1675. 4.

DAVID.

DAVID. LUNDII Diſſ. de Molocho. *Aboae* 1698. 8. Lund.

OLAI CELSII Diſſ. de eodem argumento. *Upſaliae* 1717. 8. Celſe.

Et quos de Molocho laudat IOAN. CHRISTOPH. WOLFIUS ad LUNDII *jüdiſche Heiligthümer* p. 638 ſqq.; et nos ipſi laudavimus Vol. I. P. II. p. 154.

I. C. WICHMANNSHAUSEN Diſſ. de corona Ammonitica.... Wichmannshauſen.

IOAN. ANDR. DANZII Diſſ. Davidis in Ammonitas devictos mitigata crudelitas etc. *Ienae* 1713. 4; et in *Ikenii* Theſ. T. I. p. 664 ſqq. Danz.

IOAN. CHRIST. NIMPTSCH de Ammonitis, a Davide absque crudelitate ſub iugum miſſis.... Nimptſch.

DE VALOIS *Explication d'un endroit de la Geneſe (chap. 36.) où il eſt fait mention de quelques rois, qui ont régné dans l'Idumée, avant que les enfans d'Iſrael euſſent encore eu aucun roi;* dans l'Hiſt. de l'Acad. des Inſcriptt. T. I. p. 129—132. de Valois.

CHRIST. BENED. MICHAELIS Diſſert. in C. XXXVI. Geneſeos de antiquiſſima Idumaeorum hiſtoria. *Hal.* 1733. 4. Michaëlis.

IOAN. ERN. GUNNERI Diſſ. de Edomitarum regibus; in ſcriptis Acad. Dronthemienſis Danice compoſitis, Theotiſce vero etiam verſis, T. I. Gunnerus.

IOSUAE VAN IPEREN Hiſtoria critica Edomaeorum et Amalekitarum. *Leovardiae* 1768. 4. van Iperen.

CHRISTI. GOTTFR. HEINRICH D. de Idumaea eiusque vaſtatione ad locum Ierem. XLIX, 17. Lipſ. 1782. 4. Heinrich.

DAVIDIS MILLII Diſſ. de terra Canaan; in Millii Diſſ. ſelectis p. 127 ſqq.

Calmet. A. CALMET *Diſſ. ſur le pays où ſe ſauverent Cananéens chaſſés par Joſué;* in eius *Comment. l* T. II. p. 17 ſqq.

* * *

Eiusd. *Diſſ. ſur l'origine et ſur les divinités Philiſtins;* ibid. p. 321 ſqq.

Vitringa. CAMPEGII VITRINGAE Notitia Philiſtae rum; in *eiusd.* Comment. in Ieſaiam ad cap. XI 28. T. I. p. 584 ſqq.

Siber. URBANI GODEFR. SIBERI Progr. de Ga Palaeſtinae oppido eiusque epiſcopis. . . .

De Dagone, Philiſtaeorum idolo, v. Differ tiones THEOPHILI ROESERI, (*Ienae* 1664. HENRICI AHLERS, (*Bremae* 1671. 4.) AUG. E MARCHII, quae prima eſt inter *eiusd.* quatu disquiſitiones, *Hamb.* 1713. 4. editas. Quib addantur: IAC. SCHUDTIUS p. 39. compen hiſtoriae Iudaicae, et IOAN. CHRISTOPH. WO FIUS ad LUNDII *jüd. Heiligth.* p. 93, ubi plur de Dagone ſcriptores excitati ſunt.

Wolf. IOAN. CHRISTOPH. WOLFII Diſſ. de app ratu Philiſtaeorum bellico ad 1 Sam. XIII, 5; *Ikenii* Theſ. T. III. p. 599 ſqq.

* * *

Eichhorn. IOAN. GODOFR. EICHHORNII Progr. Cuſchaeis veroſimilia. *Arnſtadii* 1774. 4. Appe dicis haud contemnendi loco eſſe poteſt ha ſcriptio ad Bocharti Phaleg. L. IV. cap. 2.

CAP V

CAPVT VII.

RIPTORES DE REBUS SYRIACIS

SECTIO I.

Scriptores de geographia Syriae.

BULFEDAE (*Reguli ſ. Principis Hamae in Syria, Geographi et Hiſtorici Arabis* † 743.) Tabula iae, cum Excerpto Geographico ex IBN OL RDII *(ſaeculi XIV ſcriptoris)* Geographia et ria naturali. Arabice nunc primum edidit, ine vertit, notisque explanavit IO. BERNARS KOEHLER, Prof. Publ. Extr. Philoſ. et Hiiarum in Academia Kilonienſi (*nunc Prof. ord. aeae et orientalis litteraturae Regiomontanus*), eſſere IO. IACOBI REISKII V. C. Animadſiones ad Abulfedam, et prodidagmata ad Hiiam et Geographiam orientalem. *Lipſiae* 1766. Alph. 15 plagg.) in 4 mai. — Reiskius, qui ehlero Geographiae Abulfedinae, a ſe e codice gdunenſi deſcriptae, copiam fecerat, primus ei ctor fuit, ut, quam exſcripſerat Syriae tabui, Latina interpretatione, notisque illuſtratam, lucem ederet. A tanto viro excitatus, Koehs, plauſu omnium, qui hiſtoriam Orientis coit, exhibuit: 1) Notas miſcellaneas, a p. 1—36. ſextum clima geographicum, quae eſt terra Sye, a p. 37—74. 3) deſcriptiones et narratios generales, a p. 75—144. 4) Supplementum ulae, a p. 145—166. 5) de terra Syriae ex ol Wardi, a p. 167—192. 6) Reiskii animverſiones ad Abulfedae tabulam Syriae, a p. 3—214. 7) eiusdem Prodidagmenta ad Hagii Abulfeda.

Chalifae librum memorialem rerum a Mahumedanis geſtarum, exhibentia introductionem generalem in hiſtoriam ſic dictam orientalem, a p. 215 — 240. Notae miſcellaneae continent expoſitionem Syriae ipſam. Nominantur fines et termini Syriam cingentes. Adducuntur cauſſae, ob quas Syria nomen, quod iam gerit, ſcil. *Scham* accepiſſe, dicitur. Exhibetur Syriae diviſio, urbiumque, fluviorum et lacuum deſcriptio brevis. Sequuntur ſecundo loco gradus et minutae tam longitudinis, quam latitudinis, clima naturale et geographicum; tunc deſcriptiones et narrationes generales memoratae. Supplementum tabulae, ex prolegomenis Geographiae Abulfedinae petitum, tribus abſolvitur capitibus, ſed brevibus. Primum agit de fluviis Syriae, ſecundum de lacubus eius, tertium de illius montibus. — Argumenta reliquarum huius libri utiliſſimi partium ex inſcriptione cognoſcuntur partim, partim huius loci non ſunt.

Cf. *Nova Acta Erud.* a. 1766. Nov. et Dec. p. 233 — 240. et a. 1767. Iul. et Aug. p. 377 — 388. Reperies ibi additamenta nonnulla, a Reiskio communicata.

GATTERERS *Allgem. hiſt. Bibl.* T. V. p. 133 — 159. Auctor huius cenſurae, *Ioan. Ern. Faber*, monita quaedam adſperſit utilia.

Goetting. Anzeigen a. 1768. p. 1002 — 1008.

Allgem. teutſche Bibl. Anhang zu dem 1ſten bis 12ten Bande. P. II. p. 822 — 827.

Poſtellus. GUIL. POSTELLI Deſcriptio Syriae; in *Tempe Helvet.* T. II. Sect. III. p. 349 — 378.

Haſe. IOAN. MATTHIAE HASII (*Profeſſoris Matheſeos Vitebergenſis* † 1742.) Regni Davidici et Salomonaei deſcriptio geographica et hiſtorica, una cum delineatione *Syriae* et Aegypti, pro ſtatu temporum ſub Seleucidis et Lagidis regibus, mappis luculentis exhibita, et probationibus idoneis inſtructa.

ſtructa. Iuncta eſt huic operi conſideratio urbium maximarum veterum et recentiorum, ac operum quorundam apud antiquos celebrium. *Norimbergae* 1739. fol. Secunda editio, forte novo ſolummodo titulo ornata, *ibid.* 1754. fol. Cum figuris aeneis tabulisque geographicis coloribus diſtinctis. — Neſcimus, quo caſu ſupra in Vol. I. P. II. p. 106, ubi ſcriptores de Palaeſtina recenſentur, huius operis praeſtantiſſimi, nobis caeterum notiſſimi, obliti ſimus. Hos igitur loco eius, notitiam ſubiungere liceat. Princeps operis inſtitutum fuit, regni Davidici et Salomonaei, vel Iſraëlitici, quando florentiſſimum fuit, delineationem, potiſſimum geographicam, et deſcriptionem in mappa aliqua exhibendi. Quoniam vero, ſuſcepto eo, veterum inprimis auctorum monimenta excutienti auctori multa ſe offerebant, quae ad illuſtrationem vicinarum regionum, Syriae praeſertim et Aegypti, facerent, harumque etiam comparatio cum Iſraëlitico regno ad huius conſtitutionem noſcendam non parum factura videbatur; quin et ipſae illuſtrationem peculiarem et exactiorem, quam vulgo haberetur, merebantur, has etiam mappa eadem comprehendere placuit. Subſidia, quibus ſcitiſſime uſus eſt, fuere partim mathematica et geometrica ſtrictius dicta, partim hiſtorica et geographica ex auctoribus promenda. Qua ratione opus ortum eſt, quo Germani iure meritoque gloriari poſſunt.

Huc etiam pertinet DAPPERI opus, Vol. I. P. II. p. 101 excitatum, aliique ſcriptores de Palaeſtina, ibid. p. 94 ſqq. indicati, in primis plura itineraria ibid. p. 70 ſqq. laudata. Cf. etiam BRUNS l. c.

Scriptores de montibus Libano et Antilibano.

Magri. DOMENICO MAGRI, Malteſe, *Breve racconto del viaggio al Monte Libano.* Roma 1655. 4.

Dandini. *Miſſione Apoſtolica al Patriarca e Maroniti del Monte Libano.... 1656...* Verſio Francogallica hanc habet epigraphen: *Voyage du Mont Liban, traduit de l'Italien du P.* JEROME DANDINI, *Nonce du Pape, où il eſt traité tant de la créance des coutumes de Maronites, que de pluſieurs particularités touchant les Turcs etc. Avec des Remarques ſur la Theologie des Chrêtiens du Levant et ſur celle des Mahometans.* Par R. S. P. (i. e. Richard Simon, Presbyter) à Paris 1685. 356 pagg. in 12. Verſio Anglica prodiit *Lond.* 1698. 8. — Auctor, Ieſuita Italus, nobili familia, quae etiam hodie apud Caeſenates in Pontificia ditione Comitum titulo nobilitata eſt, natus, floruit ſub finem ſaeculi decimi ſexti, in Orientem profectus eſt a. 1599, atque ſupremum obiit diem a. 1634. Ipſe regiones iſtas viſit montoſas, quibus tamen in deſcriptione ſua minus tribuit, quam rebus Maroniticis, quippe quarum expoſitio a capite XV usque ad XXXV extenditur. Reliqua ad cap. XLII reditum in Italiam exponunt. *Simon* in verſione ſua multa, quae ſibi otioſa ac vitioſa viderentur, omiſit.

Deſcription abrégée de la ſainte Montagne du Liban et des Maronites qui l'habitent à Paris 1671. 12. — Auctor nobis ignotus deſiderio lectorum montem iſtum regionesque adiacentes cognoſcendi, non ſatisfacit. Maronitarum inſtitutis deſcribendis maiorem impendit operam.

de la Roque. DE LA ROQUE *Voyage de Syrie et du Mont Liban, contenant la deſcription de tous les païs compris ſous le nom de Liban et d'Anti-Liban Keſroan*

Kefroam etc. ce qui concerne la créance, l'origine et les moeurs des peuples qui habitent ce païs; la deſcription des mines d'Heliopolis, aujourd'hui Balbek; et une Diſſertation hiſtorique ſur cette ville; avec un abrégé de la vie de M. de Chateuil, Gentilhomme de Provence, Solitaire du Mont-Liban; et l'hiſtoire du Prince Junés, Maronite, mort pour la religion dans ces derniers tems. à Paris 1722. II Voll. in 12. à Amſterd. 1723. II Vol. in 12. c. figg. aen. — Auctor iter inſtituit a. 1689. Diligenter, quae vidit, narravit, admixtis tamen multis, quae non ad rem pertinent.

Relation d'un voyage à Cannobin dans le Mont-Liban, fait par le P. PETITQUEUX *en* 1721; in *Nouveaux Mémoires des Miſſions* (à Paris 1724. 8.) T. IV. p. 252—276. Petitqueux.

Scriptores de urbe Baalbek ſ. Helipoli.

DE LA ROQUE l. c. T. I. p. 128—153. varia e antiquitate huius urbis, cuius ruinae adhuc ſuperſtites magnificentiam et pulchritudinem mirabilem ſpirant, collegit ac narravit.

MAUNDRELL, Vol. I. P. II. p. 90. huius bibliothecae laudatus, amplam ruderum iſtorum deſcriptionem exhibuit p. 135 ſqq. editionis autographi, Iconii 1699 in 8. typis impreſſi. (Notetur haec editio l. c. ubi eam neſciveramus.) Maundrell.

RENAUDOT *Eclaiciſſement ſur les explications, que les Anglois ont données de quelques inſcriptions de Palmyre, et des remarques ſur une qui ſe trouve à Héliopolis, appellée communément Baalbek;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcript.* T. II. p. 474—494. Renaudot.

ROBERT WOOD'S *Ruins of Balbec, otherwiſe Heliopolis in Coelo-Syria with a Journey from Palmyra to Balbec.* London 1757. fol. mai. Francogal- Wood.

cogallice a Doctore *Maty.* ibid. eod. fol. mai. — *Woodius* cum popularibus, *Bowerie* (qui tamen in itinere verſus Palmyram diem ſupremum obiit) et *Dawkins*, atque *Borra*, architecto Italo, iter iſtud a. 1750 ſuſcepit, omniaque viſu et memoratu digna diligenter deſcripſit, tabulisque aeneis XLVI, rudera illa ſcitiſſime iſtentibus, illuſtravit et quaſi ante oculos poſuit. — Cf. *Bibliotheque de Sciences* T. VIII. p. 249 ſqq.

Scriptores de Palmyra imperioque Palmyreno.

Huntington. ROBERTUS HUNTINGTON, Anglorum Halebi in Aſia Turcica rem mercatoriam agentium olim antiſtes ſacrorum, cuius iam meminimus, cum de Samaritanis ſermo eſſet (Vol. I. P. II. p. 300 ſq.) primus conſilium, antiquitates Palmyrenas perſcrutandi, cepit, nonnullisque ex popularibus Halebi degentibus perſuaſit, ut illud perficerent. Primum iter, a. 1678 inſtitutum, irritum quidem factum vexationibus Arabum principis, regionem iſtam tenentis; ſed a. 1690 felicius coepta evenere. Primi, qui de expeditione iſta referrent,

Halifax et Halley. erant GUIL. HALIFAX et HALLEY. Primus quidem relationem de itinere ſuſcepto obtulit regiae ſocietati litterariae Londinenſi, qui eam in Actis (*Transactions*) Philoſophicis (Num. 217. p. 85.) cum huiusmodi rerum amatoribus communicavit. Ibidem (Num. 218. p. 160—175.) Hallejus de veteri Palmyrae ſtatu diſſeruit. Halifax quoque collegit Syllogen titulorum e columnis Palmyrenis conſcriptorum, quam *Eduardus Bernhardus*, quondam Aſtronomiae Profeſſor Savilianus in Academia Oxononienſi, cum Doctore *Thoma Smith* communicavit, qui iſtam cum ſuis et Bernhardi notis

notis in lucem edidit, *Trajecti ad Rhen.* 1698. 8. et recuſ. *Roterod.* 1716. 8. Quae omnia, cum diario duorum itinerum modo commemoratorum, exſtant etiam in collectione ſic inſcripta: *Miſcellanea curioſa, containing a Collection of curious Travels, Voyages and natural hiſtories of Countries.* Lond. 1708. III Voll. in 8. — Cf. etiam: THOMAE SMITHII Epiſtolae Rob. Huntingtoni cum vitis ipſius et Bernardi p. 16 ſqq. BADDAM'S *Memoirs of the royal Society or new abridgment of the philoſ. transactions* Vol. III. p. 140—165. CORN. LE BRUYN *Voyages au Levant* T. II. chap. 68; ubi *Halifaxii* relatio cum *Halleji* annotationibus reperitur.

ABRAHAMI SELLERI *Antiquities of Palmyra, containing the hiſtory of the City, and its Emperors, from its foundation to the preſent time. With an appendix of critical obſervations on the names, religion and government of the Country, and a Commentary on the Inſcriptions lately found there.* London 1696. XXV plagg. in 8. cum figg. aen. *ibid.* 1705. 8. *Theotiſce* a *Philippo Georgio Hübner.* Francof. ad Moen. 1716. 8. — Hiſtoriam nobiliſſimae urbis ab ipſis Salomonis temporibus Sellerus auſpicatur. Illum enim Tadmorem, quod antiquiſſimum urbis nomen fuit, hodie quoque ab incolis tractus iſtius retentum, condidiſſe, probat; licet in eam ſententiam proclivis eſſe videatur, quae inſtauratorem potius, quam primum conditorem Tadmoris Salomonem fuiſſe cenſet. Agit deinde de eius ſitu, ſolique ſalubritatem deſcribit. Mercatura eam praecipue effloruiſſe docet. Imperii formam pro temporum diverſitate variam fuiſſe putat. Religionem quod attinet, Iudaicam ibi Salomonis aevo obtinuiſſe non dubitat, Iudaicaque nomina ſuperioribus etiam temporibus com- Sellerus.

plura ibi obvia fuiſſe obſervat. Quantum ad gentiles, quae poſtea ibi invaluerunt, ſuperſtitiones, nomina idolorum quorundam ex monimentis Palmyrenis commemorat. Chriſtianiſmum tamen primis ſtatim temporibus radices ibi egiſſe, perſuaſum habet, et Epiſcopos quosdam urbis ex ſubſcriptionibus Conciliorum excitat. Iam porro ad varia fata Palmyrenae urbis deſcribenda pergit, Odenati inprimis ac Zenobiae tempora pingens, atque viciſſitudines et interitum urbis ſub Muhamedanis narrans. Appendix criticas ſiſtit obſervationes, v. c. ſuper utroque urbis nomine, Tadmor nimirum et Palmyra; ſuper nominibus Palmyrenorum, quorum in inſcriptionibus fit mentio; ſuper magiſtratibus et publicis Palmyrenorum officiis, ibidem memoratis; ſuper idololatricis eorum ſuperſtitionibus; ſuper Vaballatho, in numis aliisque Palmyrenorum monimentis commemorato; ſuper Longino etc. In Commentario, cuius titulus meminit, id praeſertim agit auctor, ut tam vitia, quae in inſcriptiones Palmyrenas, ſive veterum ſtatuariorum, ſive exſcriptorum culpa irrepſerunt, diligenter emendet, tum lacunas ſuppleat, et ſi quae ad hiſtoriam ritusque veteres pertinentia in iis occurrunt, ſtudioſe annotet. — Cf. *Acta Erud.* Suppl. T. III. p. 89 — 102. ubi etiam ruderum Palmyrae conſpectus in tabula aenea exhibetur.

Rhenferd. IACOBI RHENFERDII Litteraturae veteris Palmyrenae indagandae et eruendae ratio et ſpecimen. *Franequerae* 1704. 4; et in *eiusd.* Opp. philol. (*Ultraj.* 1722. 4.) p. 639 — 685. — Multam operam inanem huic argumento impendit Belga eruditiſſimus.

Renaudot. RENAUDOTI Diſſertatio paullo ante laudata.

Pulleyn. OCTAVIAN. PULLEYN *of an Inſcription found in the Language Palmyrene, and another in the Etruſ-*

Etruſcan Language, found on an old Urn; in *Philoſ. Transact.* N. 228.

(ROBERT WOOD) *The Ruins of Palmyra otherwiſe Tedmor in the Deſart.* London 1753. 50 pagg. et 59 tabb. aen. in fol. max. — Iidem Angli paullo ante memorati, qui monimenta Heliopolitana oculis ſuis uſurparunt atque delinearunt, rudera quoque Palmyrena eodem modo exhibuere, et quidem longe accuratius, quam ab aliis Anglis paullo ante nominatis rerumque mercatoriarum peritioribus, quam litterariarum, ſaeculo ſuperiore factum erat. In deſcribendis viciſſitudinibus urbis Palmyrenae Woodius nil novi praeſtitiſſe videtur, cum Selleius omnia praeripuerit. Eo diligentius Woodius, quae circa rem architectonicam memorabilia viderentur, deſcripſit atque explicuit. — Cf. *Zuverläſſ. Nachr. von dem gegenwärtigen Zuſtande der Wiſſ.* P. CXCVII. p. 315 — 345. *Goetting. gel. Anz.* a. 1754. p. 897-903. *Gentl. Magaz.* a. 1754. Febr. p. 78 ſqq. *Breniſch. Magaz.* T. V. p. 84 — 106. Wood.

IOAN. SWINTONI *Explication of all the inſcriptions in the Palmyrene Language and Character hitherto publiſhed*; in Philoſ. Transact. a. 1754. f. Vol. XLVIII. P. II. p. 690 — 756. cf. *Goetting. gel. Anzeigen* a. 1754. p. 1066 ſqq. p. 1074 ſqq. inprimis a. 1756. p. 586 ſqq. Swinton.

Eiusd. *Diſſertation upon a Parthian Coin with Characters on the Reverſe reſembling thoſe of the Palmyrenes*; ibid. a. 1756.

BARTHELEMY *Reflexions ſur l' Alphabet et ſur la langue dont on ſe ſervoit autrefois à Palmyre*; in *Mémoires de l' Acad. des Inſcript.* T. XXVI. p. 577-597. Separatim edita eſt haec diſſertatio Pariſ. 1754. in fol. max. et in 4. c. figg. aen. In alphabeto Palmyreno enucleando et explicando Swintonus Barthelemy.

tonus et Bartholomaeus, pauca ſi excipias, conſpirant: prioris tamen explicatio operoſior et accuratior videtur. — Cf. *Zuverläſſ. Nachr. von dem gegenwärtigen Zuſtande der Wiſſenſchaften* P. CXCVI. p. 270 ſqq. *Goetting. gelehrte Anzeigen* a. 1755. p. 588 ſqq.

d'Anville. Conſuli etiam cum fructu de Palmyra poteſt D'ANVILLE in libro praeſtantiſſimo, alibi a nobis laudato: *L'Euphrate et le Tigre* (à Paris 1781. 4.) p. 31—42.

Georgi. AUGUSTINIANUS GEORGI de Inſcriptionibus Palmyrenis, quae in Muſeo Capitolino adſervantur. *Romae* 1782. 176 pagg. in 8.

* * *

Cellarius. CHRISTOPH. CELLARII Diſſ. hiſtorica de imperio Palmyreno. *Halae* 1693. 4. Recuſa *ibid.* 1708. 4. Repetita in *eiusd.* Diſſertt. acadd. a I. G. Walchio collectis p. 1—35. — Digna ſane diſſertatio, quae cum Selleri Hiſtoria, poſtea demum in lucem edita, conferatur.

Paullini. CHRISTI. FRANC. PAULLINI *Anmerkung vom Anfang und Ende des merkwürdigen palmyreniſchen Reichs;* in eius *zeitverkürzenden erbaul. Luſt* (Frankf. 1697. 8.) p. 204—212.

* * *

Hiſt. de Zenobie. *Hiſtoire de Zenobie, Reine de Palmyre;* in *Continuat. des Mémoires de Litterat. de Mr. de Sallengre* (par Mr. Desmolets) T. IX. p. 312—426.

Vaillant. *Diſſertation ſur la Medaille de la Reine Zénobie, trouvée dans les ruines de la Ville de Palmyre; par M.* VAILLANT le Pere; in *Mém. de l'Acad. des Inſcript.* T. II. p. 523—527. Ineſt breve Zenobiae vitae curriculum. Supplementi loco huic diſſertationi eſſe poteſt:

Eclair-

Eclairciſſement ſur le nom de Septimia, qui eſt joint à celuy de Zenobia, ſur les Médailles de cette Princeſſe; *par M. l'Abbé* RENAUDOT; ibid. p. 528—534. Renaudot.

ERNESTI FRID. WERNSDORFII Diſſertatio de Septimia Zenobia. Lipſ. 1742. 4. Wernsdorf.

EUVOI DE HAUTEVILLE *Hiſtoire de Zenobie, imperatrice Reine de Palmyre.* à la Haye 1758. 8. — Compilata eſt haec hiſtoria e Selleri et Woodii operibus; ſtilum ſolummodo accommodavit Francogallus. de Hauteville.

✠ ✠ ✠

Diſſertation ſur les Médailles de Vabalathus; *par M.* VAILLANT le Pere; in *Mém. de l'Acad. des Inſcript.* T. II. p. 534—542. Valliant.

Lettre de Mr. le P. B. (*le Préſident* JEAN BOUHIER) *à M. Bimard de la Baſtie au ſujet de la fameuſe Médaille de* Vabalathus, *avec la réponſe de Mr. de Bimard à cette lettre; in Continuat. des Mémoires de Letter. de Mr. de Sallengre* T. IV. p. 427—458. Bouhier.

JEAN MASSON *Lettre à Mr. Des Maizeaux, contenant de nouvelles reflexions ſur les Médailles de* Vabalathus; in *Bibl. raiſonnée* T. XIII. p. 150-172. Maſſon.

JEAN BOUHIER *Lettre aux auteurs de la Bibliotheque raiſonnée contenant des Remarques ſur celle de Jean Maſſon*; ibid. Tom XVIII. p. 476-893. — Eadem epiſtola Latine reddita in Miſcellan. obſervat. crit. (*Amſt.* 1737. 8.) Vol. VIII. Tom. I. p. 141—147. Bouhier.

STANISLAO SANTINELLI *Lettera Sopra la ſpiegazione della medaglia di* Vaballato; in *Raccolta d'Opuscoli ſcientif. e filol.* (Venez. 1733. 12.) Tom. IX. p. 59—188. Santinelli.

IOAN. IAC. BREITINGERI et IOAN. BOUHIERII Diſſertatio epiſtolica mutua de Phabalatho; Breitinger et Bouhier.

latho; in *Muſeo Helvet.* (*Tiguri* 1747. 8.) P
p. 139—160.

Corſini. EDUARDI CORSINI Epiſtolae tres, qui Sulpiciae Dryantillae, Aureliani, ae *Vaballathi* guſtorum numi explicantur et illuſtrantur. *Lib* 1761. 4. — Omnes numi ſummo acum eaque cum diligentia tum eruditione explican quae omnium doctiſſimi Corſini librorum pro fere eſt.

Froelich. ERASMI FROELICH e S. I. de familia Val lathi numis illuſtrata opusculum poſtumum. Ac dunt eiusdem adpendiculae duae ad numismata tiqua a Cl. Vaillantio olim edita, editione altera ſtitutae, curante IOSEPHO KHELL e S. I. rei tiqu. in coll. Reg. Thereſ. Prof. *Vindobonae* 17 4. c. IV tabb. aen. — In hoc opusculo, q Triſtanus, Harduinus, Spanhemius, Sellerus, lemontius et Bandurius de hiſtoria et numis fa liae Odenathi ſcripſerunt, ita examinantur, quae ſint in hac re certa, quae ambigua, quom cum numis ſcriptorum teſtimonia conciliar offendatur.

SECTIO II.

Scriptores de Diis Syris.

Seldenus. IOANNIS SELDENI de Diis Syris ſyntagi ta II. Londini 1617. 8. Deinde ab auctore cognita inſcriptaque Dan. Heinſio *Lugd. I* 1629. 8. Recuſa *Lipſ.* 1662. 8. cum indici duobus a M. A. B. (ſine dubio M. ANDR. BEYE Eccleſiaſte Freybergenſi) qui etiam ſequentil editionibus addidit obſervationes et additame maximam partem minuta ac ad rem haud pe nentia, *ibid.* 1668. *ibid.* 1672. 8. His additame

au

aucta quoque eſt editio *Amſtelod.* 1680. 8. *) Denique in *Seldeni* operibus (*Lond.* 1726. fol.) Vol. II. T. I. p. 202 ſqq., ubi varia ex auctoris autographo antea non edita exhibentur. — Inſunt huic libro eruditiſſimo paſſimque obſcure ſcripto, ut editionis Amſtaelodamenſis titulus profitetur, adverſaria de numinibus commentitiis in veteri ſacri codicis inſtrumento memoratis; accedunt fere, quae ſunt reliqua Syrorum, priſca porro Arabum, Aegyptiorum, Perſarum, Afrorum, Europaeorum; item theologia ſubinde illuſtratur.

Remarques ſur le livre de Jean Selden, intitulé des Dieux des Syriens; in (CLERICI) Bibliotheque choiſie T. VII. p. 80—146. — Clericus demonſtrat, Seldenum auctorum teſtimoniis ſine ullo diſcrimine uſum eſſe; illum porro Graecorum Deos ſaepe cum iis, quos gentes ſic dictae barbarae coluerunt, confudiſſe; denique Seldenum paſſim fabularum explicationes allegoricas ineptas feciſſe. Clericus.

IAQUES SPON *Diſſertation ſur un marbre antien repréſentant deux Divinitez Syriennes;* in eiusd. *Recherches curieuſes d'Antiquité* (Lyon 1683. 4.) p. 59—74. Spon.

IOAN. PETRI BELLORII Expoſitio ſymbolici Deae Syriae ſimulacri; in *Gronovii* Theſ. Antiqu. Graec. Tom VII. p. 425 ſqq. Bellorius.

Varia etiam de Syrorum Diis diſputat STEPH. FOURMONTIUS in libro alibi a nobis laudato: *Reflexions critiques ſur les hiſtoires des anciens peuples.* T. I. p. 294 ſqq. Fourmont.

Sigilla-

*) Lengletus laudat etiam editionem Amſtelodamenſem anni 1684: nullibi autem talem reperire potuimus; quapropter errore typographico, ut multa alia apud Lengletam, ortum eſſe putamus.

Sigillatim de Syrorum Diis egerunt
tantur in Bibliographia antiquaria F
Schaffshauſeniana (p. 330.) nimirum: 1
AUG. CALMET in Lex. Biblic. T. III.
Gad et *Meni* DAVID MILLIUS in
p. 229 ſqq. IOAN. GEORG. KOCH
GEORG. ZELTNERUS diſſertationibus
gumento, *Ienae* 1687 et Altorfii 171
ac I. G. LAKEMACHERUS Obſſ. phi
p. 19. De *Adar* ſive *Achad* MILLIUS
ſqq. VITRINGA Comm. in Ieſaiam ca
et IONAS CONR. SCHRAMMIUS
Helmſtad. 1734 edita. De *Aſtarte* ſiv
a Phoeniciis et Philiſtaeis quoque cult
MULLERUS peculiari diſſertatione egit
Interprett. ad Lucian. de Syria Dea. 4. Cui iungi poſſunt SALMASIUS
p. 574, et AUG. PFEIFFERUS in Du
Scripturae S. Centur. II. p. 339 ſqq.

SECTIO III.

Scriptores de hiſtoria Syriae

De Syris Damaſcenis antiquioris
Calmet. AUG. CALMET in Hiſtoria gentium Iu
marum, Artic. V. De Syris Damaſce
Vitringa. p. 651. edit. Manſ. CAMPEG. VITRIN
ment. in Ieſaiam et quidem in Protheo
XV, ubi Notitia Damaſci et regni
Müller. (T. I. p. 650 ſqq.). LAURENT. MULLE
de origine regni Damaſceni tempore
in *Ikenii* Theſ. T. I. p. 721 ſqq.

De hiſtoria Syriae poſt mortem A
ſive de imperio Seleucidarum conſule
quentes:

REINERI REINECCII Familia Seleucidarum, Reinec-
nae ab Olympiade CXVII, hoc est, tertia ab cius.
Alexandri M. obitu, usque ad pulsum a Pompeio
Antiochum Asiaticum, regnavit in Asia et Syria
annos CCLI. Additis propter argumenti vicinita-
tem, atque ad usum uberiorem in lectione Grae-
cae et Romanae historiae Regibus Comagenae et
Bithyniae. *Witebergae* 1571. 8; et in *eiusd.* syn-
tagmate de familiis, quae in monarchiis tribus prio-
ribus rerum potitae sunt. (Basil. 1574. fol.) T. I.
p. 190—199. et p. 315—317. Multum quidem
Reineccius pro temporum ratione praestitit libello
hodie valde raro: at longe superatus a scriptoribus
recentioribus.

AEGIDII LACARRY Series et Numismata Re- Lacarry.
gum Syriae; cum *eiusd.* historia Romana a Iulio
Caesare ad Constantinum M. per numismata et
marmora antiqua illustrata. (*Claromonti* 1671. 4.)
p. 163—181.

I. FOY VAILLANT, Bellov. D. Med. et Re- Vaillant.
gis (Galliarum) Antiquarii, *Seleucidarum imperium*
sive Historia Regum Syriae ad fidem numismatum
accommodata. *Lutet. Paris.* 1681. 4. *Hagae Co-*
mit. 1732. fol. — Magni aestimanda est doctissi-
mi auctoris industria, quam in colligendis regum
horum numismatibus maximam partem rarissimis
adhibuit, ut eorum ope integram regum Syriae
a Seleuco, primo regni post Alexandri M. obitum
conditore, ad Antiochum usque XIII, quo pulso
in provinciae formam Syria a populo Romano
Pompeii M. auspiciis redacta est, seriem exhibere;
tot praeterea reges cognomines, quos historici lu-
cris saepe et ad ignominiam compositis, in nu-
mis vero nuspiam conspicuis appellationibus nota-
runt, accurate distinguere; chronologiam denique
in Syriaca alioquin historia maxime confusam re-

ſtituere poſſet atque illuſtrare. Praemittitur op
primum *Index regum Syriae*, quorum fuere vig
ſeptem; poſt *tabula genealogica*, Seleucidaru
ſtemma exhibens; denique *canon chronologicus*,
praecipuarum rerum geſtarum, iuxta annos Oly
piadum, ante Chriſtum natum, Seleucidarum,
ſingulorum Syriae regum conſpectus ſiſtitur.
opere ipſo illi plerumque viae inſiſtit auctor,
regum geſta ex ſcriptoribus antiquiſſimis recen
ac deinde ſubiungat eorum numiſmata, aeri
ganter inciſa, ac erudite dilucidata; notatis et
quibusdam auctorum recentiorum, *Huberti Gol*
in primis, erroribus. Quae in Maccabaeorum
bris de rebus Syriacis traduntur, ex aliis ſcripto
bus numisque ſupplentur ac egregie explicant
Subiiciuntur denique operi tres indices, prim
geographicus, nominum alter ac rerum, tertius
numiſmata, ſingulari induſtria compoſiti. N
omnia tamen Vaillantius plana exhibuit atque
plicata. „Non item, inquit *Froelichius* in libro
„recenſendo, in *Vaillantii* regum Syriae hiſto
„eadem ἀκριβεια indicata omnia habentur.
„cuius praeclari operis editione multa, qua typo
„thetarum ſocordia peccavit, qua manus artifici
„qui regum vultus non exacte ad numiſmatum
„fidem aeri inciderunt; ut nihil hic dicam de *Va*
„*lantio* ipſo, qui plurium, certiorumque numoru
„ſubſidio nondum adiutus etc.“

Noris. F. HENRICI NORISII, *Veronenſis Augu*
niani, Sereniſſ. M. Ducis Etruriae Cosmi III thea
logi, et in academia Piſana S. Scripturae et eccl
hiſtoriae Profeſſoris, Annus et Epochae Syro-Ma
cedonum in vetuſtis urbium Syriae numis, prae
ſertim Mediceis, expoſitae; additis faſtis conſulari
bus Anonymi omnium optimis, e Codice MS.
Bibliothecae Caeſareae. *Florentiae* 1689. 4. Auctio
deinde

passimque emendatior prodiit *ibid.* 1692. 4. 1696. 4. Et in Norisii opp. (*Veronae* 1729. tom II. p. 1 sqq. — Quinque insunt differ-, quarum *prima* annum et menses Mace- generatim contemplatur. *Secunda* epocham idarum excutit. Calculum suum probat No- Ulug Begho, Albategnio aliisque Orien- ptoribus, quod et ante eum alii viri docti fe- At ex numis id ante se praestitisse nemi- asserit; eaque via feliciter indagat origines , qua omnes Seleucidarum provinciae, ac gillatim usi sunt, donec sub Romanorum statum venirent. Postea enim multae eorum bes, ob αὐτονομίας ius impetratum, ob victo- am vel adventum alicuius Augusti, ob tributa missa, aliave de causa Romanis adulaturae, ae- am veterem abdicarunt, et novam sibique pecu- rem eo abhinc tempore exorsi sunt. Non pauci men Syrorum haudquaquam novam sibi epo- am in Romanorum Imperatorum gratiam ob- di passi sunt. Hos inter familiam ducunt Apa- ses, Damasceni, Emesseni, Tripolitae. Se- ntur Edesseni, Palmyreni, Cyrrhenses, Co- eni, quemadmodum Norisius historicorum fa- um profanorumque et cum primis numorum oritate fuse demonstrat. Dissertatione *tertia* ius fit ad epochas urbium Syriae a Seleucida- epocha diversas. Cumque Syria in *superio-* et *Coelen* divisa esset, utriusque terminos — semper sane eosdem — ante omnia figit No- . Occasione data idem commentatur de gente nia, ex qua Quadratus, Syriae praeses, ortum bat, quem vulgo Numidii praenomen gessisse . Syriae utriusque urbibus Rhesaenam, in potamia ad Aboram fluvium sitam, sub cal- dissertationis addidit, quod regio illa inter-

amna priſcis temporibus Syriae pars fuerit. Diſſertatio *quarta* inſcribitur: De epochis urbium Phoenices; et *quinta:* De epochis urbium Palaeſtinae. — Cf. *Acta Erud.* a. 1690. p. 425—439.

Eiusd. Paraeneſis ad Ioh. Harduinum, opus poſthumum (continens defenſionem operis praecedentis); in *eiusd.* Opp. T. III. p. 1265 ſqq.

Schurzfleiſch. CONR. SAM. SCHURZFLEISCHII Diſſ. de regibus Seleucidis. *Vitemb.* 1701. 4.

Cobius. ERN. FRID. COBII Diſſ. de Syria Zoba. *Vitemb.* 1723. 4.

Froelich. ERASMI FROELICH, *Soc. Ieſu Sacerdotis*, Annales compendiarii regum et rerum Syriae, numis veteribus illuſtrati, deducti ab obitu Alexandri M. ad Cn. Pompeii in Syriam adventum, cum amplis prolegomenis. *Viennae Auſtr.* 1744. fol. *Editio altera*, cui acceſſere notae compendiariae et monogrammata numiſmatum Graecorum. *Viennae* 1754. fol. Utraque editio XX ſuperbit tabulis aeneis, quibus numi conſpiciuntur in libro memorati et deſcripti, mappaque geographica. Vaillantii modeſtia in opere modo laudato ſcribere non dubitavit: *Ex iſto quaſi ſpecimine incitabuntur aliqui ad alia in ſingulos annos numiſmata conquirenda.* Quae verba Froelichio doctiſſimo, cupienti aliquid ad illuſtrandam propugnandamque Maccabaeorum hiſtoriam conferre, maiores addebant ſtimulos, ut ad conſcribendos regum Syriae annales, numisque comprobandos, animum induceret. Haeſit tantem poſtea tandem perpulit bene magnus Syriacorum numiſmatum numerus, quae, poſt Vaillantii curas, tum in libris, tum in cimeliis offenderat; annorum characteribus, raris ſymbolis, et regum conſignatis titulis omnino pretioſa. His igitur ſubſidiis factus audentior, compendiarios regum iſtorum annales contexuit, eorumque praecipuas res geſtas

as continuo, quoad licebat, annorum ordine
cis recenſere, atque numis, quam poſſet, plu-
s illuſtrare firmareque inſtituit. Uberiores va-
um eventuum narrationes qui quaerit, ablegat
caligerum, Torniellum, Uſſerium, Vaillantium,
sque. Fontes ipſos, e quibus neceſſario quae-
diligenter hauſit, ſi quis adire voluerit, fide-
in annalibus indicatos reperiet. Prolegomena
1—92) quinque abſolvuntur partibus: prima
ris ſuſcepti rationem ſiſtit; altera parte dubia
ibris Maccabaeorum occurrentia diſcutiuntur.
haec quidem pars anſam dedit liti, a Wernſ-
fiis excitatae et continuatae, de qua ſupra
I. P. II. p. 276 ſq. egimus. Scripta ibi laudata,
s praecipue Michaëlis doctiſſimi, quoque ad
riam Syriae, temporibus Seleucidarum, peni-
cognoſcendam faciunt. Parte tertia, quod in
ribus regum Syriae numis difficile atque utile
urrit, expenditur. Quarta Chronologo-Hi-
corum controverſiae quaedam novae in exa-
vocantur; in primis *Harduini* ſyſtema ſeriei
m Syriae, in chronologia veteris teſtamenti
oſitum, refellitur. Pars quinta agit de numis
raeorum. Accedit appendix, numiſmata He-
a adulterina, et recentioris fabricae exhibens.
ales ipſi, cum deſcriptione numiſmatum chro-
gica, e regione paginarum, quibus tabulae
nologicae conſpiciuntur, poſita, paginis CXXIII
inentur. Sequitur tabula Seleucidarum ge-
ogica; et a p. 125—137 inſcriptiones anti-
, ad annales regum Syriae illuſtrandos facien-
p. 138 vero notitia raritatis numiſmatum iſto-
; denique in editione altera a p. 139—158
e compendiariae Graecae, quae in numis an-
is occurrunt, adiectis paucis aliis ordine alpha-
Graeci propoſitae, ex optimis auctoribus et

numis ipsis collectae. Indices, geographicus et historicus, finiunt opus praestantissimum.

Semler. D. IOH. SALOMON SEMLERS *zweite Fortsetzung der Erläuterung aller Münzen zum achten Theil der allgemeinen Welthistorie;* in *Sammlung von Erläuterungsschriften und Zusätzen zur allgemeinen Welthistorie herausgegeben von* S. I. Baumgarten P. IV. (Halae 1756. 4.) p. 107—135, ubi de numismatibus Syriacis s. Seleucidum doctissime agitur, et quidem secundum Vaillantium, Norisium, praecipueque Froelichium, qui tamen saepe inter se conferuntur et refelluntur, propriis adsperis coniecturis acutissimis.

* * * *

de la Nauze. DE LA NAUZE *sur la durée du régne de Seleucus Nicator;* in *Memoires de l'Acad. des Inscript.* T. VII.

Belley. BELLEY *Dissertation sur les ères des villes d'Epiphanée, de Syrie et de Cilicie. Premier Supplément aux Dissertations du Cardinal Noris;* ibid. T. XXVI. — Quatuor alia ibidem sequuntur supplementa, quibus aerae urbium Ciliciae et Palaestinae discutiuntur, Sextum T. XXVIII exhibetur atque inscribitur: *Dissertation sur l'ère de la ville d'Abila en Célésyrie.* Septimum ibidem: *Observations sur l'ère de Pella, de Dium et de Canatha, villes de Célésyrie; et sur la prétendue ère de Ramatha, ville de Palestine.*

Eiusd. *Observations sur les médailles des rois de Syrie, qui ont pris le nom de Nicéphore;* ibidem T. XXIX.

Eiusdem *Observation sur les médailles de Demetrius III, roi de Syrie;* ibid.

Eiusd. *Dissertation sur les ères de la ville de Rhosos ou Rhosus en Syrie;* ibid. T. XXX.

Eiusdem

Eiusdem *Obſervations ſur une médaille frappée par les habitans d' Antioche, ſous le gouvernement de Trajan, pere de l' Empereur Trajan;* ibid.

Eiusd. *Diſſertation ſur l'ère de Balanée en Syrie;* ibid.

Eiusd. *Diſſertation ſur les ères de la ville de Leuas en Céléſyrie;* ibid. T. XXXII.

De praeſidibus Syriae Romanis, poſt RICARDUM MONTACUTIUM, qui in originibus eccleſiaſticis (*Oxon.* 1635. fol.) non ſatis felici auſu rem geſſit, fuſe diſputat HENR. NORISIUS in Cenotaphiis Piſanis (*Venet.* 1681. fol.) Diſp. II. cap. XVI. Noris. enumerantur ibi anteceſſores Sulpicii Quirini, Syriae praeſidis tempore Auguſti, omnes, nec hi tantum, ſed et ſucceſſores, ſcil. ab A. U. 707 usque ad A. U. 822, quo Syria omnis, ut ait Tacitus, a Veſpaſiani ſacramento fuit. Addatur:

IOH. DAN. SCHOEPFLINI Diſſert. hiſtorica, qua ſiſtitur chronologia Romanorum Syriae praeſectorum; in *eiusd.* Commentatt. hiſt. et crit. (*Baſil.* 1741. 4.) p. 465 ſqq. Schoepflin.

Non modo hiſtoriae Syriae, verum etiam aliarum Aſiae regionum, in primis Meſopotamiae, lux inſignis affuſa eſt opere ſequenti praeſtantiſſimo: THEOPHILI SIGEFRIDI BAYERI, *Regiomontani* (*Academiae ſcientiarum Petropolitanae ſocii*) Hiſtoria Oſrhoëna et Edeſſena ex numis illuſtrata: in qua Edeſſae urbis, Oſrhoëni regni, Abgarorum regum, praefectorum Graecorum, Arabum, Perſarum, Comitum Francorum, ſucceſſiones, fata, res aliae memorabiles, a prima origine urbis ad Bayer.

extrema fere tempora explicantur. *Petropoli* 1734. 362 pagg. in 4 mai. — Res Edeſſenas ideo ſibi explicandas ſumſit Bayerus, quia easdem, magnas Meſopotamiae converſiones complexas, ad maiorum in Aſia ſuperiore populorum memoriam reſuſcitandam facere, quia hac opera multa in ſcriptoribus emendari, nonnulla in legibus Imperatorum illuſtrari, nec pauca in locorum temporumque doctrina accuratius exponi poſſe iudicabat. Praeterea in ſcriptoribus expeditionum cruciatarum multa occurrunt corrupta et falſa de his Edeſſenorum rebus, ob ignorantiam Aſiaticarum rerum linguarumque. Quarum cum eſſet in Bayero ſcientia ſumma, alia emendavit, alia explicuit ſolerter. Ipſius vero de operis praeſtantia nemo recte iudicabit, niſi qui monimentorum, quae Bayerum iuvare poſſent deberentque, paucitatem conſideraverit, quotque omnibus aevi ſubſidiis, quot linguarum Orientis cognitione, illi ad rem feliciter perficiendam opus fuerit, perpenderit. Quicquid aut ex ſcriptoribus afferri, aut e numis antiquis colligi poſſet, id attulit omne, explicitis in primis ſummo ingenii acumine Edeſſenorum rationibus chronologicis compoſitisque iisdem cum aliorum populorum rationibus. Hiſtoriam Edeſſae regnique Oſrhoëni non ſolum ad Heraclii usque tempora, annumque Chriſti DCLXXXIII, quo Arabes, primum Meſopotamiam ingreſſi, Edeſſam ceperunt, deduxit, ſed res Edeſſenas quoque ſub Arabibus, Francis, Perſis, Tataris, Turcisque enarravit, deſitque in clade, quam a Timure ſub finem ſaeculi XIV expugnata Edeſſa accepit. Ubi licet omnia ſubtiliſſime examinata ſint, tamen, ſi quis luculento exemplo perſpicere velit, quantum valuerit mentis acie Bayerus, quam diligenter omnium rerum momenta perpenderit, ille, quaeſo, legat

legat ea, quae de rege decimo quarto, Abgaro Nigro, disputavit.

Chronicon etiam habemus *Edessenum* Anonymi ab a. 129 ante Christum natum usque ad a. 540 post eiusdem nativitatem, cum versione Latina et notis IOS. SIM. ASSEMANI; in huius Bibl. Orient. T. I. p. 387—417. Chron. Edess.

* * *

De statu et vicissitudinibus Syriae medio sic dicto aevo prae caeteris consulendus est DEGUIGNESIUS in opere celeberrimo: *Histoire des Huns et Turcs etc.* passim, in primis T. II. Deguignes.

* * *

Scriptores de Batinaeis s. Batanitis, sive, ut ab aliis appellantur, Ismaëlianis, Assassiniis s. Assisiniis, Syriam medio, quod dicunt, aevo inhabitantibus.

Multa de Assassiniis, in primis de eorum religione, simili fere religioni Drusorum, de quibus statim agetur, narrantur in *Nouveaux Mémoires des Missions de la Compagnie de Jesus* T. VI. (à Paris 1727. 12.)

L'EVEQUE DE LA RAVALIERE *Eclaircissemens sur quelques circonstances de l'histoire du Vieux de la Montagne, Prince des Assassins; in Hist. de l'Acad. des Inscriptt.* T. XVI. p. 155—164. — Discutiuntur narrationes de caedibus, quas Assassinii regibus Galliarum, Philippo Augusto ac Ludovico Sancto, intendisse dicebantur. Quae dissertatio, die V mensis Iulii a. 1743 praelecta, ansam dedit ampliori et doctiori, lectae partim die III, partim XX m. Decembris eiusdem anni, qua omnia fere, quae scriptores cum Orientis, tum Occidentis de Ravalière.

populo isto tradidere, diligenter collecta sur subtiliter diiudicata. En titulum!

Falconet. FALCONET *Dissertation sur les Assassins* ibid. T. XVII. p. 127 — 170.

Deguignes. DEGUIGNESIUS in historia Hunnorur manorum etc. multa quoque de Assassiniis t scriptoribus orientalibus maximam partem v. c. in operis introductione p. 410 sqq. T. sqq. T. III. p. 135 sqq. alibique.

Withof. IOH. PHILIPP. LORENZ WITHOF (I et Prof. eloquentiae Duisburgensis) *das mörderische Reich der Assassinen.* Cleve 17 plagg. in 8. — Falconeti dissertatio huic i ignota fuisse videtur. Ex auctoribus solun dentis sua collegit, arte critica non satis ca hibita. Maxima libelli pars in eo versatur, monstretur, Assassinios ducibus suis ob servili adstrictos fuisse, simulque variae cae merariae ac fraudulentae ab iis perpetrat rentur.

Büsching. Cf. BUESCHINGII *neue Erdbeschreibun* Sectio I. p. 328 sqq. ed. tertiae.

* * *

Scriptores de Maronitis, s. Mardai

Praeter scriptores de montibus Libanon tilibanon paullo ante recensitis etiam cor sunt libri sequentes:

Gerhard. IOH. ERNEST. GERHARDI Exercitatio clesia Maronitarum. *Ienae* 1668. 4.

Nironus. FAUSTI NAIRONI, *Banensis Maronitae daicae seu Syriacae linguae in almae urbis (I Archigymnasio Professoris*, Dissertatio de nomine ac religione Maronitarum. *Romae* 1

Eiusd. Euoplia fidei catholicae Romanae histo-co-dogmatica, ex vetustissimis Syrorum seu Chaldaeorum monumentis eruta. *Romae* 1694. — Naironus praecipue demonstrare studet, Maronitas nunquam sectis Monotheletarum et Monophysitarum addictos fuisse, eosque a fidei catholicae tramite nunquam desciviſſe. Neminem tamen in partes suas trahere potuit, praeter ANTONIUM PAGIUM in Critica Baroniana ad a. 635 et 765 et ROQUIUM ante laudatum, qui itinerarii sui tomo secundo p. 28—128 inserui dissertationem *sur l'origine des Maronites et abrégé de leur histoire.* Sententiam contrariam tuentur: IOH. ICH. SIMON in *Histoire critique des Chretiens orientaux p. 146. sqq.* EUSEB. RENAUDOT in Historia Patriarch. Alexandr. p. 149 sequentibus. PETRUS LE BRUN in *Explication de la Messe* (à Paris 1726. 8.) T. II. p. 626 sqq. IOS. SIMON ASSEMANUS, ipse Maronita, in Biblioth. Orient. Vatic. T. I. p. 496 media paene via incedit. Cf. omnino MICH. LE QUIEN in Oriente Christ. T. III. p. 1 sqq.

ABRAHAM ECHELLENSIS (*Syro-Maronita* † *Parisiis* 1654.) in II Epistolis ad Io. Morinum, in Antiquitatt. Eccles. Orientalis, clarissimorum virorum dissertatt. epistolicis enucleatis. Londini 1682. p. 326 sqq. et 449 sqq. Abraham Echellensis.

Etat présent des Nations et Eglises Grecque, Armenienne et Maronite en Turquie, par Mr. LA CROIX. à Paris 1715. in 12. la Croix.

Cf. BUESCHINGII opus modo laudatum Büsching. p. 341 sqq.

Scripto-

Scriptores de Drusis.

Ricaut. PAULLUS RICAUT in *Histoire de l'Empire ottomane* T. I. p. 313 sqq.

Hyde. THOMAS HYDE in Historia religionis veterum Persarum p. 491 et 554 sqq.

Adrianus. ADRIANI (Monachi Capucini, qui apud Drusos diu comoratus est) *Relation sur la Religion des Druses, et principalement sur un endroit de Liban, nommé Solyma, où un Prince Druse fait à ses frais un nouvel Hospice aux R. P. Capucins Missionaires de la Province de Bretagne;* in LUCAE *Voyage dans la Grece, l'Asie mineure* p. 36—43.

Notitiam admodum brevem de Drusis habet in *Bremischen Magazin* (Bremen und Leipzig 8.) T. V. p. 107—112, translatam e *New Journal Magazine* A. 1759. Jul. p. 209 sqq.

Puget de St. Pierre. PUGET DE S. PIERRE *Histoire des peuple du Liban, formé par une colonie de Druses avec des notes politiques et géographiques.* 1763. 12 mai. — Compilatio, negligentius fine fontium, e quibus auctor hauserit, memorata eorumve recto usu corrasa. Mappa adiecta geographica.

Niebuhr. CARSTEN NIEBUHR in *Reisebeschreibung nach Arabien* T. II. p. 428—455 recentissima et optimissima de Drusis tradidit.

Büsching. Cf. BUESCHING l. c. p. 351 sqq.

De *religione Drusorum*, olim valde ignota et obscura, aetate nostra plura divulgata atque illustrata sunt, praeter *Niebuhrium* modo laudatum a scriptoribus sequentibus:

Adler. IACOBI GEORGII CHRISTIANI ADLERI Museum Cufic um Borgianum Velitris.

p. 4 mai. cum 12 figg. aen. — Auctor, Al-
nus, nunc Professor linguae Syriacae Hav-
nis, Romae a. 1782 commoratus, librum
hoc elaboravit, excitatus collectione numo-
m Arabicorum, litteris Cuficis signatorum, am-
ssima Borgiae doctissimi. Huc pertinet solum
us libri altera, ubi de Drusorum religione, oc-
sione idoli, in museo isto observati, copiose
gitur. Quo in negotio auctorem multum iuva-
t codex manuscriptus sermone Italico composi-
us et a Borgia illi traditus; in quo e Drusorum
bris origo, mores ac religio huius populi latius
narrantur. — Cf. *Allgem. teutsche Bibl.* T. LIII.
315—331. *Götting. gel. Anzeigen* a. 1783.
177—188.

Ex hoc libro, in Germania nostra raro obuio, Eichhorn.
SCHHORNIUS, Professor linguarum orientalium
nensis, non solum omnia Drusorum religionem
ustrantia momenta excerpsit, sed etiam multa
va addidit, ex Codice Arabice scripto, in biblio-
ca regia Goettingensi custodito, cui Drusorum
ssio religionis, sive Catechismus, quem vo-
t, inest. Factum hoc in opere, saepius a no-
laudato, ab *Eichhornio* instructo et in hunc
continuato, cui titulus: *Repertorium für bi-
und morgenländische Litteratur* T. XI. p. 105.
Catechismus Drusorum ex codice isto Goet-
si et ex Museo Cufico Borgiano, Arabice
eotisce, additus. — Cf. MEUSELS *histor.
ntur* a. 1783. Vol. II. p. 114—126, ubi dis-
nis Eichhornianae epitome ab HUFNAGE-
ptissime constructa exhibetur.

ULLUS IAC. BRUNS *von Hakem, Caliphen* Bruns.
gypten, aus ABULFARADSCH *Syrischer Chro-*
n Repert. laud. T. XIV. p. 1—30. — Ha-
le, saeculo post Chr. nat. XI princeps Ae-
gypti,

doctore MOYSE CHORENENSI, libris III *A niace. Amſtelod.* 1695. 8. Unico tantum co manu ſcripto, eoque manco, uſus eſt editor. *Schroederi* Theſ. ling. Armen. p. 62. Facil quoque carere poſſumus hac editione, adiuti m pleniore ac perfectiore, cuius titulum huc tr ſcribamus:

MOSIS CHORENENSIS Hiſtoriae Arme cae Libri III. Accedit eiusdem ſcriptoris Epit Geographiae. Praemittitur praefatio, quae de l ratura ac verſione ſacra Armeniaca agit; et ſ citur appendix, quae continet duas epiſtolas Ar niacas, primam, Corinthiorum ad Paulum Apc lum, alteram, Pauli Apoſtoli ad Corinthios, n primum ex codice MS. integre divulgatas. meniace ediderunt, latine verterunt, notisque ſtrarunt *Guilielmus* et *Georgius*, *Guil. Whi filii*, Aulae Clarenſis in Academia Cantabrigi aliquamdiu Alumni. *Londini* 1736. 4 mai. Quae in hoc volumine continentur, eius tit ſat clare indicat. Hiſtoria ipſa offert praecipue p cipum regumque Armeniacorum ac epiſcopo vitas. Et liber quidem primus capitibus XX enarrat Armenorum hiſtoriam, maximam par fabuloſam, ab origine telluris usque ad temp Alexandri M. Secundo libro, a capite XX usque ad LXXXIX, hiſtoria ad regem Tiridat Conſtantini M. Imp. tempore florentem, deduci Liber tertius, capita LXVIII comprehendens, ſolvit hiſtoriam morte Meſrobis Epiſcopi, pri ſaeculi quinti annis; qua occaſione de Arme rum ſtudiis et eruditione fuſe differitur. In t voluminis, praeter appendices titulo memora adiicitur: Series principum, regum atque epiſco rum ex Moſis Choren. hiſtoriis decerpta, ord ſynchroniſtico-chronologico. Nec ſilentio prae

eui

nda eſt charta veteris Armeniae geographica, *Whiſtonis* ſummo ſtudio delineata. Opus caeteum, in Germania noſtra raro obvium, ſplendide pis impreſſum.

Epitome huius libri, a IOAN. BARTHOL. a S. YACINTHO, Monacho Dominicano, confecta, lucem edita eſt hac inſcriptione: Epitome comentariorum *Moyſis Armeni* de origine et ritibus rmenorum et Parthorum; item Series Principum eriae et Georgiae; cum notis et obſervationibus *Iaurici Brenneri* (Bibliothecarii Regii Holmienſis). ceſſit eiusdem epiſtola ad D. Ericum Benzelium, e praeſenti ſtatu quarundam gentium orientalium. tockholmiae 1723. XIV plagg. in 4. — Defenit quidem Brennerus paſſim Moſem, enumeraionem tamen regum Parthorum minus accuratam ſſe, quam Armenorum, condendit.

TILEMANNI BREDENBACH (*D. Theol. Colo-* Bredenbach.
nienſis † 1587.) liber de Armeniorum ritibus, moibus et erroribus. *Baſil.* 1577. 8.

CLEMENTIS GALANI, *Surrentini, Clerici re-* Galanus.
gularis, Theologi et S. Sedis Apoſtolicae ad Armenos Miſſionarii, Conciliationis eccleſiae Armenae cum Romana, ex ipſis Armenorum Patrum et Doctorum teſtimoniis, in duas partes, hiſtorialem et controverſialem, diviſae, *pars prima. Romae*, typis ſacrae congregationis de propaganda fide 1650. — *Pars altera, tomus primus. ibid.* 1658. — *Pars altera, tomus ſecundus, ibid.* 1661. III Vol. in fol. Prima pars typis repetita. *ibid.* 1690. fol. Et haec quidem prima pars operis rari et ſumtuoſi ſolummodo huc pertinet: altera theologico-polemici argumenti eſt, eaque conciliationem eccleſiae Romano-Catholicae cum Armeniaca efficere auctor ſtuduit. Prima autem pars ſiſtit ſeriem brevem patriarcharum ac regum Armeniacorum;

deinde varia de Miſſionariorum Romano-C licorum negotiis inter Armenos, quibus ipſe duodecim per annos interfuit; poſtea ſe tur narrationes de conciliis politicis et eccl cis gentis iſtius. Agitur etiam de Iberis et C ſive Georgianis, de ipſorum odio, quo ac Armenos flagrant etc. Scriptores apud Ar primarios ſecutum ſe fuiſſe, auctor affirma dans praecipue antiquiſſimum et immenſum narrationum, *Giarrentir* Armenis vocatur Romae excuſus ab aliis dicitur, ab aliis n In fine operis ſubnectitur index rerum men lium, quas in annotationibus praecipue pe tur Galanus, ubi quidem multa commemo quae ſive antiquae hiſtoriae fidem pulſant coniunctionem Armenorum cum Latinis n extollunt. Prudenter igitur actum, quod tomis partis ſecundae, prima tantum typis r fuit in Germania, hoc quidem titulo:

CLEMENTIS GALANI — Hiſtoria Ar eccleſiaſtica et politica, nunc primum in G nia excuſa. *Coloniae* 1686. 8. *Francof.* e 1701. 8. Quae poſterior editio novum modo titulum prae ſe ferre videtur.

Cf. (BAUMGARTENS) *Nachr. von einer H Bibl.* T. III. p. 197—202.

Gerhard. IOH. ERN. GERHARDI Diſſert. de Ar ſtatu eccleſiaſtico, tam priſtino, quam ho *Ienae* 1665. 4.

Petraeus. THEOD. PETRAEI Doctrina Chriſtiana menice et Latine. *Amſtelod.* 1667. 8.

Wartabiet. ARAKHEL WARTABIETI Hiſtoria ori Vol. I. P. II. p. 56 recenſita.

Noris. HENR. NORISIUS in Cenotaphiis Piſan et Lucii Caeſarum (*Venet.* 1681. fol.) Diſſ. II.

[illegible] de Lucil Caeſ. expeditione ad reprimendum [illegible]multum Armeniae et Arabiae agit, docte, ut [illegible]et, differit de regibus Armeniae.

[illegible] TOURNEFORT in *Relation d'un voyage du Le-* Tourne-
[illegible] T. II. p. 185 ſqq. agit de moribus, religione fort.
[illegible] commerciis Armenorum. — Cf. etiam CHAR- Chardin.
[illegible] in *Journal du Voyage en Perſe* T. II. p. 109 [illegible]. et OTTER in *Voyage en Turquie* etc. paſſim.

Etat préſent de l'Armenie, tant pour le ſpirituel, Etat pré-
[illegible] *pour le temporel, par un Miſſionnaire.* à Paris ſent etc.
[illegible]4. 12.

[illegible] MONIER, Ieſuita, copioſe de veteri et recen- Monier.
[illegible]e ſtatu Armeniae agit in *Nouveaux Mémoires* [illegible] *Miſſions de la Compagnie des Jeſus dans le Le-*
[illegible]t (à Paris 1723. 12.) T. III. p. 1 — 226.

Add. praeter ſupra laudatum LA CROIX, PAUL. Ricaut.
[illegible]CAUT *Hiſtoire de l'état préſent de l'Egliſe Grec-*
[illegible]ue *et de l'Egliſe Armenienne.* Amſterd. 1710. 8.

CYRILL. LUCARIS, in Epiſtolis eccleſiaſt. et Lucaris.
[illegible]log. Remonſtrantium (*Amſtelod.* 1704.) p. 363

[illegible]OLAI CELSII Diſſ. de hodierno ſtatu eccleſiae Celſius.
[illegible]enorum. *Upſal.* 1726. 8.

Voyage d'un Miſſionaire de la Compagnie de Je-
[illegible] *en Turquie, en Armenie, en Arabie, et en Bar-*
[illegible]. à Paris 1730. 12 mai. — Itinera haecce ab
[illegible]88 usque ad a. 1709 facta dicuntur.

[illegible]ATHURIN VEYSSIERE LA CROZE, ancien La Croze.
[illegible]ſſeur en Philoſophie et Bibliothecaire et An-
[illegible]aire du Roi de Pruſſe, *Hiſtoire du Chriſtianiſme*
[illegible]*Ethiopie et d' Armenie.* à la Haye 1739. 8. Theo-
[illegible]e, *Gedani* 1740. 8. — Liber operis quartus
[illegible] pertinet, quippe qui ſtudia Romano-Catholi-
[illegible]um circa Armenorum religionem ſiſtit. Opus
[illegible] ante auctoris ſenio paene confecti mortem

excuſum, ideoque forte nec fatis comtum nec p
fectum evaſit.

Freret. FRERET *de l'année Arménienne, ou ſuite des
ſervations ſur l'année vague des Perſes;* in *Mém.
l'Acad. des Inſcriptt.* T. XIX. p. 85 ſqq.

Barthelemy. BARTHELEMY *Reflexions ſur une Medaille
Xerxes, Roi d'Arſamoſate* (urbs Armeniae) i
T. XXXI. p. 404 ſqq.

Parte huius operis ſuperiore, ubi ſcriptore
rebus Aſſyriacis recenſuimus, obliti ſumus li
Maius. ſingularis, in quo IO. HENR. MAIUS, Acad. G
ſenſis Prof. ordinarius, Notitiam *Imperii Adia
beatiſſimae Aſſiſſiae regionis, ex antiquis ido
que monimentis, tradidit, *Marburgi Catt
1726. 8. Liceat igitur hoc loco brevem eius
cenſum inſerere. Agit nimirum auctor de ſitu
potioribus oppidis imperii Adiabeni; de nom
Adiabena derivatione; de incolis regni; de r
illiusque ornatu regio, de varia regni fortun
de rege Monobazo primo (cuius memoriam f
fere Fl. Ioſephus nobis aſſervavit); de eius coni
Helena, quae ex pagana facta eſt Iudaica, mu
que Iudaeos beneficiis cumulavit; de tabula i
aurea; de palatio, quod Hieroſolymis habuit,
nique de monimento eius ſepulcrali; de Mono
primo ſucceſſore in imperio, Izate, eiusque re
geſtis; Monobazo ſecundo; de Mebarſape, q
Trajanus Imp. vicit et Adiabenen cepit, de Se
mio Severo, Adiabenos delente, indeque Adi
nico cognominato; de Chriſtianiſmi propagati
in Adiabene; denique de lingua Adiabenorum

CAP

CAPVT IX.

RIPTORES DE REBUS COLCHI-, PONTICIS, CAPPADOCIIS, IBERICIS, SPORANIS, DE CAUCASO ET MARI CASPIO, ET DE FABULOSA AMAZONUM HISTORIA.

.AVII ARRIANI, NICOMEDIENSIS, (flor. ab a. poſt C. n. 137—161.) Arrianus. Ἐπιστολὴ πρὸς Ἁδριανὸν ἐν ᾗ καὶ Περίπλους Εὐξείνου Πόντου. Quae epia Graece prima vice typis impreſſa cura *Sigism.* rii prodiit cum aliis, hoc titulo: Hannonis iplus, ARRIANI Periplus Ponti Euxini et maris thraei, una cum Plutarcho de fluminibus, et ntibus et Strabonis epitome. *Baſil.* ap. Froben. 33. 4. *Italice* reddidit *Ioan. Bapt. Ramuſius* in *Raccolta delle navigazioni viaggi* etc. *Venet.* 53. fol. In huius collectionis editione altera net. 1583. fol.) reperitur Tomo II, hac inſcripne: ARRIANO *Lettera intorno al mar magre.* — Secuta eſt editio autographi comtior ſic cripta: ARRIANI, Hiſtorici et Philoſophi, *Ponti xini et maris Erythraei Periplus ad Adrianum eſarem.* Nunc primum ex Graeco ſermone in tinum verſus, plurimisque mendis repurgatus. ceſſerunt et Scholia, quae luculentam regiom, gentium, inſularum, oppidorum, fluminum, rcium ceterarumque rerum memorabilium utrique Peripli deſcriptionem continent, ex accua veterum ac recentiorum auctorum collatione, orum nomina poſt praefationem addita pagina licabit. Addita eſt, praeter loca, quae ſolers ſitanorum penetravit navigatio, omnium cum pidorum, quae Danubius irrigat, tum fluvion, qui in eum devolvuntur, diligens et iucunda

obſervatio; praeterea ipſius Ponti chorographica tabula. *Io. Guil. Stuckio*, Tigurino, auctore, cum genuino indice rerum ſcitu dignarum, quae in utroque Periplo explicantur. *Genevae*, ap. Euſtathium Vignon 1577. fol. (Alia libri exempla *Lugdunum* prae ſe ferunt.) Editio rara, propter Stuckii obſervationes doctiſſimas et iucundas digna ſane quae typis repetatur. — *Latine*, *Adriano Turnebo* interprete, in huius Opp. (*Argent.* 1600. fol.) T. II p. 146 ſqq. — *Nic. Blancardus* Periplos Arriani edidit cum eius arte tactica, adiecta interpretatione Latina Stuckii et notis, *Amſt.* 1683. 8; et *Ioan. Hudſon* in Scriptoribus vet. Geogr. Graec. minoribus, *Oxon.* 1698. 8. Vol. I. p. 1—25. Notae adiectae ſunt Stuckii et Blancardi.

HENRICUS DODWELL in Diſſ. V et VIII. additis collectioni Hudſonianae contra *Iſaacum Voſſium* authentiam Peripli Ponti Euxini demonſtravit. Aſſertio autem eiusdem, ſcriptum fuiſſe ab Arriano circa annum poſt Chriſt. nat. 137, confutata est a *Caryo* in libro modo laudato, et quidem in diſſ. praelim. quippe qui demonſtrat, Periplum iſtum paullo antiquiorem, ſcriptumque fuiſſe circa 131 ſive anno XV imperii Hadriani Caeſ. qui eo iam tempore Arrianum Proconſulem Cappadociae conſtituerit. Arrianum omnia littora locaque, in prima peripli parte deſcripta, ipſum vidiſſe, recte creditur: numne vero etiam loca, parte ſecunda et tertia memorata, non liquet.

Alius Periplus Ponti Euxini et Maeotidis paludis etiam Arriano olim adſcribebatur: ſed Dodwellus l. c. comprobavit, eius auctorem poſt Arriani tempora vixiſſe, ſuaque ex *Scymno Chio* et *Marciano Heracleota* depromſiſſe.

Cf. IOAN. GEORGII HAGERI Progr. de Flavio Arriano, Geographo an i quo illiusque Periplis. *Chem.*

Chemnicii 1766. 4. Theotiſce in *eiusd. Geogr. Bücherſaal* (ibid. 1774. 8.) T. II. p. 185 ſqq.

Le *Périple de l'Euxin, tel qu'on peut préſumer* que Salluſte l'avoit *décrit, vers le fin du III. livre de* ſon Hiſtoire: *retabli ſur les fragmens qui nous en reſtent, à l'aide des anciens écrivains que Salluſte a pu conſulter, et de ceux qui ont eu ſon ouvrage entre les mains.* Par *M. le Préſident* DE BROSSES; *in Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XXXII. p. 627—649. T. XXXV. p. 475—538. Quae deſcriptio poſtea inſerta eſt tomo ſecundo operis maioris, quo *de Broſſes*, ope fragmentorum Salluſtianorum aliorumque ſubſidiorum, hiſtoriam reipublicae Romanae ſaeculi VII a Salluſtio compoſitam reſtituere conatus eſt. (*Hiſtoire de la Republique Romaine dans le cours du VII. Siecle par Salluſte.* à Dijon 1777. III Voll. in 4 mai.) Excurſum iſtum de Ponto Euxino Salluſtius ſine dubio occaſione belli Romanorum cum Mithridate inſtituerat. Scriptores veteres magni aeſtimabant operam, a Salluſtio huic deſcriptioni impenſam, ſaepiusque eius teſtimonio utebantur. Quae igitur a Strabone, Mela, Plinio, Arriano, Dionyſio geographo eiusque commentatore Euſtathio, Ammiano Marcellino, Priſciano, Feſto, aliisque ſervata ſunt fragmenta vel ampliora, vel minora, ſummo ſtudio collegit Franciſcus doctiſſimus, diſpoſuit ingenioſe, lacunas interrime explevit, omniaque, quantum fieri potuit, ad Salluſtii ingenium compoſuit. Scriptorum veterum loca, quibus fragmenta ſingula continentur, in margine diligenter notata ſunt. Nos loca Latina, vel Graeca, vel Latina, adſcripſiſſemus. Salluſtius et de Broſſes.

FRERET *de l'année vague Cappadocienne I Partie.* — *II Partie de l'origine et des antiquités des Comnes de Cappadoce et de Pont; in Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XIX. p. 56 ſqq. Freret.

Reinec-cius. REINERI REINECCII Familiae regum Ponticorum et Bosphoranorum, ex stirpe Achaemenidarum, a Darii Hystaspis temporibus usque ad imperium Claudii. *Lipſ.* 1570. 4.

Vaillant. I. FOY VAILLANT Achemenidarum imperium, sive regum Ponti, Bosphori, Traciae et Bithyniae historia; quae tomum secundum operis constituit, cuius primum tomum supra, ubi de scriptoribus rerum Perso-Parthicarum sermo erat, (Vol. I. P. II. p. 48 sqq.) recensuimus. Achaemenidarum, qui ad Achaemenem Heroëm, Persei filium, originem referebant, historiam Vaillantius eodem modo, quo Arsacidarum historiam, scilicet numorum ope imprimis, contexuit. Orditur auctor a Ponti regibus, quorum historiam persequitur ab Artabaze, regni Pontici conditore, ad mortem usque Mithridatis VI, cognomine Eupatoris, qui ultimus Ponti regum fuit. Undecim duntaxat numero reges Ponti recensentur. Regum autem Bospori et Thraciae octodecim numerantur, quorum primus Pharnaces III a Pompeio M. rex Bospori renunciatus, ultimus vero anonymus, filius, ut putatur, Rhescuporis III. Tertium obtinent locum Bithyniae reges, numero tantummodo decem. Horum primus Daedalsus, Bithynici regni conditor: postremus vero Nicomedes III, cognomine Epiphanes qui, absque liberis moriens, populo Romano regnum testamento reliquit. Agmen claudit Bithyniae Romanorum provinciae historia.

Semler. IOH. SALOM. SEMLERS *zweyte Fortsetzung der Erläuterung alter Münzen zum achten Theil der allgemeinen Welthiſtorie* (Hal. 1756. 4.) T. IV. p. 163—174, ubi de nonnullis numis Ponticis doctissime disputatur.

Reinec-cius. De Geographia et historia Colchidis agit REINECCIUS in Hist. Iul. P. III. p. 307—316.

EZECE

EZECH. SPANHEMIUS de uſu et praeſtantia numiſmatum T. I. p. 490 ſqq. ubi de aera Boſporina in numis ſubtiliter diſſerit. Spanhemius.

DE BOZE *des Rois du Boſpore Cimmerien;* in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. VI. p. 549 ſqq. et *Mercure de France* a. 1725. Juin p. 1306 ſqq. De Boze.

ETIENNE SOUCIET, Ieſuite, *Diſſertations contenant* 1) *l'hiſtoire chronologique de Pythodoris, reine de Pont, de Polémon I, ſon mari, et de Polémon, ſon fils; ou diſſertations ſur les medailles de Pythodoris etc.* 2) *l'hiſtoire chronologique des rois du Boſphore Cimmerien, ou diſſertation ſur une medaille du Cabinet de M. l'Abbé Rothelin etc.* à Paris 1736. 4. — Contra Vaillantium diſputat Soucietus, novas circa eges iſtos eorumque numos tradens coniecturas. Souciet.

(CARY, *de l'Academie de Marſeille et de celle de Cortone*) *Diſſertations ſur la fondation de la ville de Marſeille, ſur l'hiſtoire des Rois du Boſphore Cimmerien, et ſur Lesbonactes, philoſophe de Mitylene.* à Paris 1744. 12. — Altera huc pertinens commentatio, tribus diſtincta membris, ſiſtit obſervationes criticas in Vaillantianam Boſphoranorum regum hiſtoriam, et in Soucieti diſſertationes laudatas. Ampliore eruditionis numorumque apparatu poſtea rem egit Caryus in libro ſingulari, cui etiam nomen ſuum praefixit: Cary.

Hiſtoire des Rois de Thrace et de ceux du Boſphore Cimmerien, eclaircie par les Medailles. à Paris 1752. 4. c. figg. aen. *Theotiſce*, additis etiam numis aeri inciſis, in *Sammlung von Erläuterungsſchriften zur allgem. Welthiſt.* (Hal. 1756. 4. —) T. IV. Sect. II. p. 1—112. Addita eſt ibid. p. 415—428 recenſio operis Caryani critica e *Mémoires de Trevoux* a. 1754. Ian. ubi a cenſore anonymo nova nonnulla additamenta et illuſtrationes in hiſtoriam iſtam, difficultatum plenam, exhibentur.

bentur. Cary ipſe ambas regum Thraciae Boſpori familias antea plerumque a viris do confuſas ſedulo diſcernit; quicquid de iis aut nales vetuſti, aut numi ſuperſtites teſtantur, co git et in ordinem digeſſit, aeraeque, quae comr nis ambabus fuit, natales indagavit atque defini Id quod egit in praemiſſa diſſertatione de a Boſporica, cuius initium in anno U. C. 457 f aeramque iſtam gentium Ponticarum commun fuiſſe probat. Huic diſſertationi rationes chro logicae totius operis ſuperſtructae ſunt. De u quoque rege obſcurae famae auctor conge quicquid in vetuſtis monimentis cum auctor tum numorum, reperire potuit. Illuſtrium in ſtoriis ſummas res geſtas delibat, quantum nec ſatis continuando temporum filo. Numos ipſo aere ſculptos explicat, et, unde eos nactus fue indicat. Caeterum Caryo in texenda ſerie Boſ ricorum regum numi potiſſimum, ſcriptores nus, profuere, ut qui parum norint, aut cura rint, eorum res: diligentiores autem ii contra fi runt in rebus regum Thracum enarrandis, qu rum numi perquam pauci ſuperſunt.

Cf. *Nova Acta Erud.* a. 1753. p. 294—301.

De regionibus et populis inter Pontum Eu num et Mare Caſpium agunt ſequentes:

Taver-nier. TAVERNIER in *Voyages* L. III. cap. 9—1 ubi de Georgia, Mingrelia, Cumania et Tſch caſſia agitur.

Chardin. CHARDIN in *Voyages* T. I. Georgiam, Mi greliam et Tſchircaſſiam deſcribit.

Lamber-tus. ARCHANGELO LAMBERTI, *Chierico regola* (et Miſſionarius e congregatione de propagan fide) *Relatione della Colchide, hoggi detta Mengrelli*

ne

nella quale ſi tratta dell' origine, coſtumi, e coſe naturali di quei paeſi. Napoli 1654. 4; et in *Recueil de Voyages au Nord* T. VII. p. 136 ſqq.

NIC. WITSEN in *Noord - en Ooſt - Tartarye* p. 503 ſqq. varia tradit de geographia et hiſtoria Georgiae, Mingreliae et Tſchircaſſiae. Witſen.

JOH. GUSTAV GAERBER (Directoris olim rei formentariae imperii Ruſſici) *Courte deſcription des peuples et des provinces ſituées à l' Occident de la Mer Caſpienne, depuis Aſtracan, juſqu' au fleuve Kura, telles qu'elles ſe trouvoient en* 1728; in *Mém. de l' Acad. des Sciences de Berlin* a. 1756 (à Berlin 1758. 4.) — *Vockerodtius*, ſocius huius Academiae, auctor relationis olim dicebatur: ſed *Gerardus Frid. Müller*, ſocius academiae Petropolitanae, Gaerbero illam vindicavit, eiusque relationem Theotiſce ſcriptam inſeruit collectioni praeſtantiſſimae, cui titulus: *Sammlung Ruſſiſcher Geſchichte T. IV.* p. 1 ſqq. Müllerus adiecit annotationes, animadverſiones, et appendicem, *Gaerberi* notas in *Bayeri* Geographiam Ruſſiae e Conſtantino Porphyrogenneta, quibus hiſtoria gentium Caucaſearum illuſtratur, comprehendentem. Gaerber.

JACOB VON STAEHLINS, *Ruſſiſch - kaiſerl. Staatraths, kurzer Entwurf der zwiſchen dem ſchwarzen Meer und der Caſpiſchen See gelegenen Länder und Völker; für den St. Petersburger Kalender auf das Jahr* 1770. Repetita brevis, at ſat curioſa deſcriptio in *Haigoldi* (ſeu potius *Schloezeri*) *Beylagen zum neuveränderten Rußland* T. II. p. 450-464. Chartula geographica adiecta eſt, regiones Ponti Euxini et maris Caſpii adiacentes exhibens. von Staehlin.

Eiusdem *Nachrichten von Tſchirkaſſien oder von den Cabardiniſchen Landen für den St. Petersburger geographiſchen Kalender auf das Jahr* 1772. et in *Büſchings Magazin* T. VI. p. 453—472. Multa antea

antea Geographis ignota tradit auctor, cuius d
ſcriptioni aeque utili ac iucundae addita eſt ma
pula geographica, qua Tereki fluvii curſus, C
barda maior minorque et Caucaſo adiacentes r
giones repraeſentantur.

Gülden-ſtaedt. JOH. ANTON GUELDENSTAEDT (D. et Pr
feſſoris Petropolitani † 1781.) *von den Ländern a*
Völkern zwiſchen dem ſchwarzen und Caſpiſch
Meer; in Büſchingii *wöch. Nachr.* a. 1773. p. 16
175. et 373 ſqq. Auctor ipſe regiones iſtas ſed
perluſtravit, multaque plura hactenus inedita, e
dem ſpectantia, reliquit, quae ut mox in luc
publicam prodeant, vehementer optatur.

* * *

Bayer. THEOPHILI SIGEFRIDI BAYERI Diſſ.
muro Caucaſeo; *in Commentariis Acad. Petro*
Vol. I; et in *eiusd.* Opuſculis a Klotzio editis
94 — 125. Cum chartula geographica, qua t
ctus orientalis Caucaſi cum veſtigiis muri vet
in eo ducti deſcriptus a Principe Demetrio Ca
miro, qui bello Perſico, a Petro I, Ruſſiae d
geſto, inacceſſa Caucaſi iuga, communita caſt
et muro, inſpexit et delineavit. Quae Bayero
ctiſſimo anſam praebuere, in antiquitates mo
murique iſtius atque portarum Caucaſiarum, q
rum Plinius aliique ſcriptores veteres meminer
inquirendi.

Büſching. ANTON. FRID. BUESCHING, geographus
tatis noſtrae celeberrimus, in ephemeridibus ſa
a nobis laudatis (*Wöchentliche Nachrichten* etc.
1781. p. 313 — 319.) initium deſcriptionis Cau
populorumque illum finesque eius inhabitant
exhibuit, quo deſiderium haud exiguum, co
nuationem nanciſcendi, excitatur: ſed huc us
illa fruſtra exſpectatur.

(v

(VON BREITENBAUCHS) *Ergänzungen der Geſch. von Aſia und Africa* l. c. P. I. et II. v. Breitenbauch.

De mari Caſpio ipſo agunt ſequentes:

GUIL. DELISLE *Remarques ſur la Carte de la Mer Caſpienne, envoyée à l'Academie (des Sciences de Paris) par ſa Maj. Czarienne;* in *Mém. de l'Acad. des ſcienc.* a. 1721. Delisle.

Neueſte hiſtoriſche und geographiſche Beſchreibung des Caſpiſchen Meeres, Daria-Stroms und der übrigen daherum liegenden Länder, Städte und Völker. Danzig 1723. 8. Beſchreib. des Caſp. Meeres.

PAULI PATER Diſſ. de Mari Caſpio, nec non populis adiacentibus et fluviis eo decurrentibus. *Gedani* 1723. 4. Pater.

SAMUEL GOTTLIEB GMELINS, *Mitglieds der kaiſerl. Academie der Wiſſenſchaften zu St. Petersburg,* († 1774) *Reiſe durch Rußland, zu Unterſuchung der drey Naturreiche* (St. Petersburg 1774. III Voll. in 4 mai.) T. III. p. 230—267. — Hoc in libro, ut et in ſequenti, varia invenies, antea ignota. Gmelin.

PETER SIMON PALLAS, *Mitglieds der kaiſerl. Academie der Wiſſenſchaften zu St. Petersburg, Reiſe durch verſchiedene Provinzen des Ruſſiſchen Reichs* (ibid. 1771 — 1776. III Voll. in 4 mai.) T. III. p. 560—580. Mare Caſpium olim iuſto latius extenſum fuiſſe, praecipue demonſtratur. Pallas.

J. A. GUELDENSTAEDT *von den Häfen am Caſpiſchen Meere;* in *St. Petersburgiſchen Journal* a. 1777. April; et in *Teutſchen Muſeum* a. 1777. Dec. Adiecta eſt charta geographica, ſecundum obſervationes a. 1776 inſtitutas, delineata. Güldenſtaedt.

Scripto-

* * *

Scriptores de Amazonum historia fabulo

Goropius Becanus. IOH. GOROPII BECANI Amazonica; in *A* Origg. Antverp. L. VIII. p. 799—918. — Bibl. huius Vol. I. P. I. p. 362.

Clericus. STEPH. CLERICI Quaestio de Amazonit inter eiusd. Quaestion. Academ. p. 318—325, *Dav. Clerici* Oratt. *Amst.* 1687. 8.

Columbus. IOH. COLUMBI Dissertatio de imperio A zonum. *Holm.* 1678. 8.

Chassipol. (DE CHASSIPOL) *Histoire nouvelle des Am nes* T. I et II. à Paris 1678. 12.

Petitus. PETRI PETITI de Amazonibus differta qua, an vere extiterint nec ne, variis ultro cit que coniecturis et argumentis disputatur; m etiam ad eam gentem pertinentia ex antiquis r numentis eruuntur atque illustrantur. *Parisiis* 16 12. *Amstelod.* 1687. 8. (quae editio amplior i liorque dicitur). Francogallice *Lugd. Bat.* 17 12. — Contra Strabonem, Palaephatum, ali que, Amazones et existere potuisse, et re v exstitisse, Petitus viginti prioribus huius disse tionis capitibus demonstrare studet, nequaqu absurdum esse aut naturae adversari ostendens minarum imperium. Multa postea ad gen[illegible] ista vel veram, vel fabulosam, pertinentia haud v garia subiungit, et ex omni antiquitate ac pri rarioribus monimentis, v. c. numis, ea affert, q alibi non reperire licet; qualia sunt: de Ama num cultu, ad quem mos ille pertinet, quo ol nuisse apud eas fertur dextrae in virginibus tene mammae exustio, de quo quid statuendum disquirit; de earum armis et cumprimis pelta; earum expeditionibus praecipuis; de instrumen quibus signum pugnae dederint ac Martem acc deri

lerint. Sedes deinde et urbes ab iis habitatas cul-
asve memorat; monimenta item et templa et fe-
ticra earum exponit; tum in nomina iſtarum in-
uirit; ac tandem temporis rationem, quo incepe-
t ac deſierit Amazonum potentia ac regnum in-
eſtigat; hoc loco de Thaleſtridis, Amazonum
eginae, profectione ad Alexandrum M. cum in
yrcania verſaretur, generoſae ſobolis ex eo ſuſci-
iendae cauſa fuſe et erudite differens.

CASP. SAGITTARII Antiquitates Amazoniae. Sagitta-
enae 1685. 4. rius.

DAN. GUIL. MOLLERI Diſſ. de Amazonibus. Moller.
Altorf. 1692. 4.

(PHILIB. BERN.) MORBAU DE MAUTOUR Moreau.
Diſcours préliminaire ſur ſa Diſſertation hiſtorique ſur les Amazones; in *Mém. de Trevoux*, Sept. 1703. p. 225—232. edit. Amſt.

NICOL HIERON. GUNDLING *von dem teut-* Gundling.
ſchen Urſprung der Amazoninnen; in Gundlingianis *II Stück* (*Halle und Magdeb.* 1715. 8.) p. 273-284.

FRANC. STRAPHAE (nomen fictum) *Gedan-*
ken vom Urſprung des Namens der Amazoninnen; in *Neuen Bibliothek* XLIX Theil. p. 772—780.

N. H. GUNDLINGS *Beantwortung der Ein-*
würfe Fr. Straphae *wider den Urſprung der Ama-*
zonen; in Gundlingianis *VII Stück.* p. 122-142.

GUYON *Hiſtoire des Amazones anciennes et mo-* Guyon.
dernes, enrichie des Medailles. à Paris 1740. II Tomi
in 8. à Bruxelles 1741. 8. — Liber ſat medio-
criter e Goropii Becani et Petiti operibus ante me-
natis compilatus.

HENRICI CINERII Hiſtoria Amazonum in ſeriem Cinerius.
redacta; inter *eiusd.* Diſſertatt. litterar. (*Florent.* 1732. 8.) p. 17—31.

FRERET *Obſervations ſur l'hiſtoire des Amazo-* Freret.
nes; in *Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XXI.

CAPVT

CAPVT X.

SCRIPTORES DE HISTORIA VARIORUM IN ASIA MINORE REGNORUM ET POPULORUM.

SECTIO I.

Scriptores generales.

Odoricus. BEATI ODORICI, Monachi Minoritae, Portinono-Forojulienſis, itinerarium, rectius ſup ubi ſcriptores de Aſia in genere excitavimus (Vo P. II. p. 11.) commemorandum, hoc loco brev deſcribamus. Circa a. 1314 iter per omnes pa Aſiae partes ingreſſus, rediit in Europam a. 13 diemque ſupremum Udini obiit a. 1331. Super rum iuſſu iter feliciter abſolutum deſcribend erat: Odoricus autem brevem ſolum illius del tionem exhibuit, quam confrater eius, GUILI MUS DE SOLAGNA, uberius elaboravit, ſermo Latino uſus. Typis demum a. 1588 itinerar expreſſum fuit, et quidem Italice, in collectio Ramuſiana (*Viaggi* etc. T. II. p. 245 ſqq.); po Latine in collectione Hakluytiana (*Principal gations, voyages* etc. Vol. II. P. I.). Denique SEPHUS VENNI, Minorita, autographum num, e codice a. 1401 ſcripto, in lucem edidit. BOLLANDUS in Actis SS. (Ianuar. Vol. I. diem XIV.) ea ſolum, quae Odorici ardorem, ligionem Chriſtianam propagandi, probant, tra Itinerarium ipſum multa quidem continet, q credulitatem craſſam ſapiunt: multa tamen inſu veritati conſentanea. Plura etiam loca a libra corrupta mirabiliaque ab iis exaggerata ſunt.

Cf. 10

C. JOH. JOS. LIRUTI *Notizie de Letterati del Friuli* T. I. p. 274 sqq.
JOS. VENNI *Elogio istorico del Beato Odorico.* Venez. 1761. 4.
C. J. JAGEMANN (cf. potius TIRABOSCHI) *Geschichte der Wiss. in Italien.* Vol. III. P. II. p. 66 sqq.

Huc quoque pertinent itineraria varia, supra Vol. I. P. II. a nobis laudata, v. c. BRUYNII, LUCAE, EGMONDI, POCOCKII, alibique in posterum laudanda.

LAURENTII D'ARVIEUX *Mémoires, contenant ses voyages à Constantinople, dans l'Asie, la Syrie, la Palestine, l'Egypte et la Barbarie, recueillis de ses originaux* par (J. B.) LABAT. à Paris 1735. VI Voll. 12mai. Theotisce et quidem male, *Kopenhagen und Leipz.* 1753—1756. VI Voll. in 8. Et in collectione itinerariorum Berolinensi T. III et IV. — *Jacques d'Arvieux* Legatus fuerat regis Galliarum Constantinopoli extraordinarius et nationis Gallicae consul Aleppensis, Algeritanus et Tripolitanus, natus a. 1702. Ex schedis ipsius itinera ab eo suscepta descripsit Labatus. Praestantissimis huius operis libris itinerarium hocce adscribitur. Varia tamen atro carbone notata sunt ab auctore pseudonymo libri sequentis: d'Arvieux.

*Lettres critiques de Hadgi Mehemed Effendi à Madame la Marquise de G*** au sujet des Mémoires d'Arvieux. Avec des eclaircissemens curieux, sur les moeurs, les usages, les religions, et les differentes formes de gouvernemens des Orientaux traduites du Turc en François, par Hamet Frangui,* Renegat Flamand. Paris 1735. 220 pagg. in 12. — Verus auctor dicitur DE LA CROIX fertur.

RICHARD CHANDLER'S, *Fellow of Magdalen College and of the Society of Antiquaries, Travels in Asia minor.* Oxford 1775. 285 pagg. in 4 mai. Chandler.

Theotiſce, (ab *Henr. Chriſti. Boje*) Lipſ. 17
8 mai. — Chandlerus ſumtibus ſocietatis An
cae, cuius membra *Dilettanti* audiunt, a. 17
iter verſus Aſiam et Graeciam inſtituit. Poſt
ditum in Angliam opere hocce diarium typis m
davit, in quo memorabilia geographiam et antiq
tates inprimis, veteris Joniae, Cariae et Phrygi
ſatis, ut videtur, accurate conſignavit. Adie
eſt charta geographica magni aeſtimanda, a *Th*
Kitchin reviſa et emendata, qua mare Aegaeu
littora Europae et Aſiae cum parte Aſiae mino
repraeſentantur. — Cf. *Allgemeine teutſche B*
T. XXXV. p. 512—537.

* * *

shull. EDMUNDI CHISHULL Antiquitates Aſiatic
Chriſtianam aeram antecedentes, ex primariis m
numentis Graecis deſcriptae, Latine verſae, no
que et commentariis illuſtratae; accedit Mo
mentum Latinum Ancyranum. *Londini* 17
2 Alph. 2 plagg. in fol. cum tabb. aen. figuri
et numis paſſim inſertis. — Primo loco appa
famoſa illa inſcriptio Sigea antiquiſſima βουστρο
exarata, quam antea iam auctor ſeparatim edi
rat, cum commentario hiſtorico, grammati
critico. (*Londini* 1721. fol.) Cui addenda auc
ris appendicula notarum ad hanc inſcriptione
(*ibid.* 1727. fol. et *Lugd. Bat.* 1727. 8 mai.)
hoc vero opere a nobis recenſendo omnia, q
ad illuſtrationem eiusdem inſcriptionis commen
tus erat, auctiora et comtiora prodiere. Spec
tiſſimum illud totius Aſiae monimentum in Tr
de, inter promontorium Sigeum et amnis S
mandri campum, viſendum iacet; ipſo nempe i
in loco, ubi Mitylenaei, lapidibus ab everſa Tr
comportatis, Sigeum urbem condidere. Chishull
exi

aeſtimat, lapidem illum ingentem fuiſſe ſtatuam Mercurialem, cui nunc caput avulſum, caput ſcilicet Phanodici cuiusdam, in cuius honorem inſcriptio poſita. Appendiculae memoratae adiecit illud Sigei ſuperſtes monimentum, honori Antiochi, ſecundi Syriae regis, dicatum, itidemque notis explicatum. Sequitur in Antiquitatibus Chiſulli Aſiaticis inde a p. 59 ſtatua Jovis Urii Boſporani, cum titulo, a Philone Antipatri filio, celebri ſtatuario, circa Alexandri M. aetatem inſculpto. Sequuntur a p. 66 inſignia duo monimenta infenſiſſimorum olim ſibi hoſtium, Seleuci ſcilicet Calinici et Ptolemaei Evergetae, hic coniunctim poſita, quorum unum Mileſium inſcribitur, alterum vero Adulitanum, a locis ſcilicet, in quibus quodvis fuit repertum. In priore Seleucus catalogum exhibet variorum vaſorum aureorum figuris atque pondere inſignium, quae ceu donaria ad Appollinis Didymei templum deſtinantur: in altero vero, Adulitano, ipſe Ptolemaeus Evergetes varias gentes ditioni ſuae a ſe ſubiectas late ac ſuperbe recenſet. Hoc monimento, de quo nos alio loco uberius dicemus, ſubiungitur inſcriptio Cypria Ptolemaei Lagi et Cleopatrae uxoris ſororisque, Deorum Philometorum, apud Citium olim urbem, oppidum nunc Larnaka, exſcripta. Tres inde a p. 90 ſuccedunt inſcriptiones in lapide Mileſio, quem regis Seleuci monimentum ante laudatum in fronte ornat, obviae. Poſt varia coniunctim leguntur monimenta Teja, in quibus primum merito locum occupat lapis, in quo Tejorum dirae, quotannis contra nefarios, vetita aliorſum exportantes, magna cum religione decantari ſolitae, continentur, ſtela poſt Sigeum marmor mira et aetate et raritate. Reliqua monimenta, quanquam aliorum ſunt, Romanorum puta, Aetolorum, variarum-

que Cretae inſulae civitatum, Teja tamen n
improprie vocari poſſe, ideo cenſet auctor, qu
unum omnibus ſit negotium, Tejorum nempe
Deum Bacchum pietas laudata, urbique ius aſ
eo nomine conceſſum. In notis ad haec mo
menta Teja praeter ea, quae ad accuratiorem n
minum iſtarum civitatum orthographiam et St
phani Byzantini emendationem potiſſimum faciu
docte diſſeritur de Coſmis ſ. Coſmiis, ſummis Cr
tenſium magiſtratibus, de urbibus ſacris ac aſyl
de Creticae linguae varietate etc. Praeter ha
diverſa monimenta antiqua inſeruntur, ab a
quidem iam maximam partem publicata, ſed h
longe emendatius exhibita et felicius explicata
illuſtrata. Inde a p. 139 poſita ſunt monimen
Attalica, ita ab editore denominata, quod Attal
rum aetatem, annos nempe ante Chr. nat. 152
158 attingant, iſtorumque, ut et Cratonis, Dem
trii etc. merita et beneficia in Dionyſiacorum ſ
ſcenicorum artificum ſodalitia uberius enarrat
complectuntur igitur pſephiſma ſodalitii Attali
rum, et alterum pſephiſma ſodalitii ab Echino di
porro Cratonis ad Attaliſtas illos epiſtolam, et d
cretum denique honorarium, quae omnia erudi
notis illuſtrantur. Quibus demum ſuccedunt mo
nimentum Aphrodiſienſe et Stratonienſe. Abſ
vitur tandem univerſum opus celeberrimo mo
mento Ancyrano Latino, quod poſt tot erudit
rum vigilias denuo explicare et ſupplere non d
bitavit editor, quod a Tournefortio longe accu
tius et locupletius ipſius apographum, ac Busb
quianum et ipſum quoque Coſſonianum fuer
Smyrnae nactus eſſet, ipſius manu olim Ancyr
fideliter deſcriptum. Ipſi inſcriptioni adiectae ſu
Caſauboni ac Iac. Gronovii notae. Sequit
deinde ipſius editoris commentarius copioſiſſim
optima

le Lydiana ſive proconſulari Aſia, et de ſep-
metropolicis urbibus in illa comprehenſis.
. 1641. 8. Editio multo auctior *ibid.* 1643. 8.
n opuſculo de epiſcoporum et metropolita-
rigine *ibid.* 1687. 8. Seorſim etiam *Bremae*
. 8. — Doctiſſime agitur de Romanorum
Aſiae minoris diviſionibus ad illuſtranda novi
is legumque Romanorum loca plura. Do-
praecipue, Romanos, cum poſſeſſionem ca-
:arum regionum, quae prius ad Pergame-
ges pertinebant, eas in provinciae formam
le; quam Magnae Continentis nomine vo-
Aſiam. Hanc a Cicerone in quatuor re-
, Phrygiam, Myſiam, Cariam et Lydiam
am monet auctor, ſingularumque terminos
inquirit: praeſertim vero de poſtrema, Ly-
ji, eamque Aſiae nomine veniſſe cum ex
iptoribus probat, tum ex Novo Teſtamento,
VI. Addit, ſeptem Aſiae eccleſias in Apo-
i, Lydianae illius Aſiae limitibus contineri;
ne veriſimile, Veſpaſianum hanc Proconſu-
Aſiam ab Aſia reliqua ſeparaſſe: monſtrat

ciorum Vicarii Dioeceſis Aſianae, et Proconſ
Aſiae, diſtinctionem evidentius occurrere. Subl
a Theodoſio ſeniore Conſularis Helleſponti p
vinciam Vicario Aſianae Dioeceſeos adem
Proconſuli Aſiae ſubiectam fuiſſe; atque aut
ipſo, aut ab Arcadio eius filio, interiorem Ly
provinciam contra Proconſuli Aſiae detractam,
Vicario Dioeceſis Aſianae additam. Porro obſ
vat, quanquam olim in Aſia Proconſulari Me
poles eſſent plures: tamen in diſpoſitione Imp
per Conſtantinum facta decretum fuiſſe, ut
in hoc, quam in aliis omnibus ſigillatim provi
urbs una tantum primaria Metropolis habere
eamque dignitatem in Aſia iſta Epheſo colla
eſſe. Denique cum in Orientali praeſertim Im
rio eccleſiaſtica adminiſtratio civili reſponderit,
declarat, quomodo in Aſia Proconſulari Metro
liticarum eccleſiarum dignitas vel ſervata, vel
mutata fuerit.

Smith. THOMAE SMITHII ſeptem Aſiae eccleſiar
et Conſtantinopoleos notitia. *Lond.* 1672.
1676. Multo vero auctior *Traiecti ad R*
1694. 8.

Haym. *Medaglie dei Re di Pergamo, Partia, Cap
docia, Bitinia, Paflagonia, Ponto et Sauromati*
NIC. FRANC. HAYMII *Teſoro Britanico* (Lon
1720. 4.) P. I. Vol. II. p. 28—56.

SECTIO II.

Scriptores de rebus Galaticis.

Hofmann. CAROLI GOTTLOB HOFMANNI Diſſ.
Galatia antiqua. *Lipſ.* 1726. 4.

Eiusd. Diſſ. de profanis Galatarum conci
ibid. 1728. 4.

M. GOT

M. GOTTLIEB WERNSDORFII, *facultatis philoſophicae in Academia Wittebergenſi Aſſeſſoris, nec non Prof. lingg. orient. in Athenaeo Gedanenſi* 1774.) de republica Galatarum liber ſingularis, quo cum gentis origo, ſtatus regiminis, mores, res geſtae, fide ſcriptorum et numiſmatum antiquorum exponuntur, tum Galatiae regio deſcribitur, adiecta eiusdem tabula geographica, cum indice locupletiſſimo. *Norimbergae* 1743. 2 Alph. plagg. in 4. — Liber multo cum labore, neque infelici ſucceſſu, compoſitus complectitur, ut videtur, omnia, quaecunque in vetuſtis monimentis, beneficio temporum conſervatis, de gentis Galaticae origine, rebusque geſtis et fatis, ſparſim reperiuntur. Ubique adducuntur ſollicite ad probandas narrationes ſcriptorum loca, quorum fide quaelibet narratio ſtat, eaque vel transſcribuntur integra, vel indicantur, neque tamen conſcribuntur ſolum, ſed cum iudicio critico examinantur, et tandem commemoratio eliciatur, quae ad veritatis similitudinem maxime accedat. Inſperguntur quanquae obſervationes philologicae et criticae non inutiles, paſſim tamen non ad argumentum pertinentes, interdum etiam temerariae. Stilo utitur flore perſpicuo, fluido, et ad tradendas hiſtorias aptiſſimo. Ornatur liber non modo nova tabula Galatiae geographica, ſed etiam numis quibusdam aeri inciſis, aliisque figuris, artificum manu vetere ſculptis. Liber ipſe in ſex capita diſpeſcitur. Primum agit de expeditione Galatarum in Graeciam et Aſiam; cuius initio nominantur auctores vetuſti, qui ex inſtituto de hac gente ſcripſerint, nunc omnes deperditi. Capite ſecundo auctor quaerit, unde Galatae in Aſiam advenerint, et origines gentis indagare ſtudet. Capite tertio chronologico id agit ut ſingulis rebus, capite primo

commemoratis, verum annum assignet. Ca
quarto narrat res gestas Gallograecorum, inde
eo tempore, quo Galatiam quiete incolere coe
ab Attalo compulsi, usque ad tempora Au
Caes. qui Galatiam in provinciae formam red
Capite quinto geographico Wernsdorfius desc
situm, fines, amplitudinem, urbes fluviosque
latiae. Huc facit mappa geographica prorsus n
quam auctor multo studio adornatam suaque
neatam manu, eleganter in aes incidi et color
venuste induci curavit. Ea continet non Gala
modo, sed vicinas quoque provincias, ac to
fere Asiam cis Taurum; exhibet terminos cu
libet regionis non solum antiquos, sed etiam
les dioeceseon ecclesiasticarum sub imperator
Christianis fuere. Describuntur quoque ferti
soli, foecunditas agrorum, annona, fructus, pi
pascua, et praecipue Ancyranae capellae, h
totius Asiae praestantissimae, mercatura, fr
cocci, quo paludamenta imperatorum tingebar
aliaque regionis bona. Sequitur catalogus urb
et locorum ad litteras alphabeti redactus. T
iam dederat, sed mutilum, *Hofmannus* modo
datus. Eum Wernsdorfius fundamenti loco p
illumque triplo auget, multisque locis emer
Hunc excipit catalogus montium et collium.
tandem index fluviorum, satis diligenter conse
Ultimum seu sextum caput de moribus Galata
inscribitur; quo partim de moribus civilibus.
dole animorum studiorumque huius populi ag
partim de regimine politico et statu reipub
eorum, partim etiam de lingua Galatica, quae
culiaris fuit, cuius vero reliquiae exstant pauc

Cf. *Zuverläss. Nachr. von dem gegenwärt. Zus*
der Wiss. P. XIV. p. 381—410. Nova Acta
a. 1748. p. 674—685.

SIMONIS PELLOUTIER *Diſſertation ſur les* Pelloutier.
tions Gauloiſes qui s'établirent dans l'Aſie mineure,
ns le nom de Galates; adiecta editioni novae eius-
m auctoris hiſtoriae Celtarum, a *Chiniaco* (Pariſ.
770. 12.) curatae; de qua alibi agetur.

(IOH. ANTONII HUBERTI ROUDIL DE Roudil.
ERRIN) Monumentorum Galaticorum Synopſis,
ve de inſcriptionibus et numiſmatibus, quae ad
s Galatas ſpectant, breves coniecturae. *Liburni*
772. 4. — Alia diſſertatione, nobis incognita,
uctor hiſtoriam Galatarum usque ad ea tempora,
uibus a Romanis pacem poſcebant, deſcripſerat,
bello indicato eandem usque ad Auguſtum Imp.
ontinuat.

SECTIO III.

Scriptores de rebus Bithynicis.

Praeter VAILLANTII opus paullo ante lau- Vaillant.
tum, Achaemenidarum imperium, cui ineſt hi-
oria regum Bithyniae, exſtant diſſertationes ſe-
uentes:

FRANC. SEVIN *Recherches ſur les rois de Bi-* Sevin.
ynie, I Partie; in Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.
T. XII. — *II Partie;* ibid. T. XV. — *III Partie;*
id. T. XVI.

FRERET *ſur la forme de l'année employée par* Freret.
les Bithyniens ſous la domination Romaine; ibid.
T. XVIII.

Varia etiam de Bithyniae regibus et de aera Spanhe-
Bithyniaca tradit EZECH. SPANHEMIUS in opere mius.
praeſtantiſſimo de uſu et praeſtantia numiſmatum T. I.
p. 515. 573. 599. 633. etc.

libri VI, Latino carmine a IOSEPHO Exonien redditi, ex recenſione *Io. Mori.* Lond. 1675. 8. Cf. *Voſſius* de Hiſtor. Lat. L. II. cap. 56. *Pol Leyſeri* Hiſtor. poët. med. aev. p. 450—497. *Fabricii* Bibl. Lat. med. aev. T. V. p. 677 ſqq. Multa huius Ioſephi (qui et *Devonius* et *Exceſtrien* vocatur) loca emendantur et explicantur a *Cr Valer. Vonk*, in Lectionum Latin. Libb. II. pri cipue a pag. 135—157.

Libelli, qui *Dictys* nomen praefert, auct ut commento fidem faceret, fingit quendam Septimium Romanum vitam Dictys efferentem, qua idem fere, quod ante e Suida vidimus, trad ſcilicet vi tempeſtatis aperta ſepulcrorum mon menta in inſula Creta, et in horum uno repe in arca plumbea, tilias Punicis litteris conſcript quae ad Neronem (quem pro Claudio ſubſtitu allatae, in Graecum ſermonem ipſius iuſſu fuer translatae. Sed ne unicus quidem e Romanis Gra cisque ſcriptoribus, qui res ſub Nerone geſtas na rant, huius rei aliquam facit mentionem; ut a taceamus argumenta, quibus authentia opuſculi aliis impugnata fuit. Fuit tamen, qui in hoc commentaretur, GUIDO DE COLUMNA, natio Siculus, patria Meſſanenſis, ubi iudex fuit, al *Guido de Columnis* dictus, qui, ſecundum Boſtonu Burienſem, cum Eduardo I. ex bello Aſiatico r duce, in Angliam ſe contulit, ibique praeter Chr nicon magnum librorum ſex et triginta, nondu quantum ſcimus, in lucem editum, de rebus Tr ianis hiſtoriam a. 1287 condidit ex Dicty, uti ip profitetur, deſumtam. Cuius MStum codice Cantabrigiae, Oxonii et penes ſe exſtare, teſtat Voſſius (de Hiſt. Latin. II. cap. LX. p. m. 491. quod et de ſe *Barthius* in Claudianum (p. 776 Bibliothecae electorali Dresdenſi etiam codice

Guido de Columna.

ine

[illegible]ſſe membranaceum, licet mutilum, affirmat [illegible]oetzius in *Merkwürd. der Königl. Bibl. zu Dresden* [illegible]. II. p. 329. In publicam demum lucem prodiit [illegible]loniae hoc titulo: Hiſtoria Troyana a *Guydone* [illegible] *Columpna meſſan.* proſayce compoſita, in 4. In [illegible]e leguntur haec verba: Impreſſit *Arnoldus Ther*[illegible]ornen (i. e. Hornenſis. Male a bibliographis qui[illegible]ndam ſcribitur: *Arnoldus*, ſ. etiam *Albertus Ter*[illegible]*borne*) 1477 die penultima menſis Novembris. In [illegible]bium vocatur a nonnullis haec editio prima: ſed, [illegible]*ſſi. Gottl. Schwarzium* eam poſſediſſe, clariſſi[illegible]e patet e Catalogo bibliothecae eius P. II. p. 175, [illegible] hanc notitiam debemus. Habemus etiam ver[illegible]onem operis Italam, a Guidone, ut nonnulli [illegible]ntendunt, ipſo elaboratam, hoc quidem titulo: *Hiſtoria della Guerra di Troja di* GUIDO DALLE [illegible]OLONNE, *Meſſineſe.* In Venezia (alii Mediola[illegible]um locum impreſſionis allegant: ſed *Zeno* in an[illegible]notationibus ad *Fontanini* bibliothecam e libro ipſo [illegible]ſert haec verba: *Queſta preſente opera è ſtata im*[illegible]*preſſa per Antonio de Allexandria della Paglia, Bartholomme da Foſſombrone de la Marcha e Mar*[illegible]*ſſino di Savioni Milaneſe, nella inchlita citta di* [illegible]*enetia* etc.) 1481. fol. Alii *Philippum Ceſſi*, Flo[illegible]*rentinum*, interpretem perhibent: alii, *Nicolaum* [illegible]*Laurum*, Senenſem. Sed uterque liberarius vel [illegible]ba potius, quam interpres fuiſſe videtur. Auto[illegible]*graphum* Latinum poſtea etiam prodiit *Argentorati* [illegible]*per* et 1489. fol. (Cf. *Freytagii* Analecta p. 406 [illegible]) Secuta eſt editio *Argentinenſis* alia a. 1494. (Cf. *Goetzius* l. c.) Verſio *Hiſpana* per *Petrum* [illegible]*Nunez Delgado* prodiit *Hiſpal.* 1519. fol. *Theo*[illegible]*logica* quoque exſtat interpretatio, hac epigraphe [illegible]ducta: *Hiſtoriſche und eygentliche Beſchreibung der berümbten vnd alten Stadt Troja, von irer Zer*[illegible]*ſtörung vnd der verbliebenen Trojaner Glück und Vnglück,*

Vnglück, vor 300 Jahren durch Herrn Guidone de Columna, *Richtern zu Meſſena in Latein beſchrieben. Jetzo verteutſcht durch* David Froeter *Mompelg. bey Koenig* 1599. 8. Ultimo loco, quantum indagare potuimus, repetita eſt verſio Italo teſte titulo *publicata dègli Accademici della Fucina della città di Meſſina.* In Napoli 1665. 4.

Cf. IAGEMANN ſ. potius TIRABOSCHI l. c. T. I P. I. p. 432.

FONTANINI *biblioteca con le annot. del* APOSTOLO ZENO T. II. p. 153 ſqq.

Brevem nunc addimus recenſum editionum hiſtoriarum iſtarum ſuppoſititiarum *Daretis* et *Dictys.* Iunctim ſemper fere typis expreſſi ſunt attamen, praeter Daretem, (de quo infra,) ſeorſim quoque prodiit Dictys, ſine indicio loci et anni in 4. Editio, nec Maittairio, nec Fabricio cognita prior certe eſt Mediolanenſi, et deſcribitur a *G. de Bure*, in *Bibliographie inſtructive*, (Hiſtoire. T. à Paris 1768. p. 475 — 479) ubi circa annum 1470 typis Moguntinis excuſa eſſe coniicitur. Uberior eiusdem recenſio, enotata varietate lectionis, auctore *G. C. Schwarzio*, Prof. Altdorf. reperitur in *Abhandlungen aus der Kirchen - Bücher- und Gelehrten - Geſchichte — von D. Io. Bar. Riederer* (Altdorf. 1768.) p. 451 — 473. Prodeinde uterque (*et quidem primum*) *Mediolani* 1477. in 4. Rariſſime haec editio occurrit. Proxima, a bibliographis hucusque ab oblivione vindicata, nec minus rara ſ. l. et a. in 4. Curavit illa *Ioh. Maius*, Romhiltenſis, qui in dedicatione *Liptz.* (h. e. Lipſiae) *anno Chriſtianae nativitatis M. CCCC. XCVIII. in proſeſto dive Margarete virginis* ſcripta, hiſtoriam Troianam mire laudat, conqueritur de erroribus et mole hiſtoriae Troianae, a Guidone de Columna editae. Copioſe hanc editi-

em deſcribit CAR. BENJ. LENGNICH in
gen zur Kenntniß ſeltener und merkwürd. Bü-
lanzig und Leipz. 1776.) P. I. p. 28 — 33.
II. p. 72. Poſtea prodierunt Dares et Dictys
ione *Veneta* Franciſci Faragonii 1499....
1512. 8. *Baſileae*, cum tribus Libanii de-
ionibus conſimilis argumenti 1529. 8. Ea-
tione Lugd. 1552. 12. *Pariſ.* 1560. 8. *Lugd.*
12. Maxime rara eſt haec editio: *Belli*
i ſcriptores praecipui, Dictys Cretenſis, Dares
us et Homerus. Omnes iam pridem Latio
ati, nunc vero a mendis expurgati et in unum
i digeſti. Additae ſunt quoque Libanii et Ari-
declamationes quaedam, hiſtorias Troiani belli
ntes. Baſileae *per Petrum Pernam* 1573. 8.
ae huius editionis *G. Stollius* in *kurzer Nach-*
ten den Büchern — in der Stolliſchen Bibl.
I. p. 144 ſq. Meliorem poſtea dedit editio-
ſus Mercerus ſecundum codices Petaviorum,
e illuſtratam *Pariſ.* 1618. 12. Admiſit ta-
epe coniecturas ſuas in contextum. Repe-
ec editio *Amſtelod.* 1630. 16. In uſum
ni, interpretatione et notis *Annae, Tana-*
Fabri filiae, *Lutet. Pariſ.* 1680. 4. (Raris
nibus collectionis *in uſum Delphini* adnume-
nec editio.) Maioris aeſtimantur editiones,
lopoeo et *Smids* curatae. Prior quidem ſic
itur: *Dictys Cretenſis de bello Troiano, ſive*
rnii Ephemerides belli Troiani libri VI. cum
ſiae Merceri, Caſp. Barthii, Ulrici Obrechti,
Vindingii, et indice Samuelis Artopoei. Ac-
Daretis Phrygii Hiſtoria Troiana. Argent.
8. (Obrechtius ad emendandum Dictym
ſus eſt codice Argentoratenſis bibliothecae
ione Mediolanenſi.) Poſterior: *Dictys Cret.*
us Phrygius de bello et excidio Troiae in uſum
ſeren.

ſeren. Delphini, cum interpretatione Annae Dacer Accedunt in hac nova editione notae variorum i grae; nec non Ioſephus Iſcanus, cum notis Sam. L ſemii. Numiſmatibus et gemmis hiſtoriam illuſtra bus exornavit Lud. Smids, M. D. Diſſertationem Dictys Cretenſi praefixit Iac. Perizonius. Amſtel 1702. 4, ſimulque in 8. Non ſatis emendata citur haec editio. Cf. de ea *Acta Erud.* a. 17 p. 49—56.

Seorſim editus eſt Dares *Viteb.* 1516. 4. *A verp.* 1608. 8. *Duaci* 1632. 8. Adhaeret quo Spondani Homero, *Baſil.* 1583. fol. et, cum Dict Diodoro Siculo, G. Poggii verſione edito Lat *Baſil.* 1578. fol.

Exſtant etiam variae horum ſcriptorum *ver nes*, v. c. *Itala* hoc titulo: *Ditte Candiotto e Da Frigio della Guerra Troiana, tradotti per Tomm Porcacchi di Caſtiglione Aretino, con l'ordine da nerſi nella concatenazion dell Iſtorie.* In Vine *preſſo il Giolito de Ferrari* 1570. 4. (Haec ver ab Italis ſummopere laudatur, eiusque editio r eſt. A Fabricio antiquior anni 1543. in 8. cc ſignatur.) *Gallica*, cura *Caroli Bourguille*, *Cad* 1573. Alia obvia eſt in libro edito Pariſ. 1731. *Mythologie et l'hiſtoire de dieux* etc. *par Mr.* D puy. — *Theotiſcae*, et quidem Daretis, auct *Marco Tatio*, Aug. Vindel. 1536. fol. cum ico bus a *Ioan. Adolpho Hermſtaedt*, Fuldae 1773. Dictys autem a *Ioan. Heroldo*, 1554. fol. Et *Ruſſice* Dictys et Dares excuſi *Moſcuae* 1712. 8

Larga haec ſeges editionum et verſion ſcriptorum futilium ac fabuloſorum orta nobis detur, partim e neglectu artis criticae, quo r publica litteraria olim laboravit, partim e prae dicio ſeu furore ſingulari, quo ſcriptores ehronic

ru

rum atque conditores genealogiarum medii aevi origines omnium fere gentium familiarumque illustrium a Troianis irrito sane conatu deducere studuerunt.

Cf. (BURC. GOTTH. STRUVII de excidii Troiani fabula et de eiusdem scriptoribus usque ad Homerum iudicium; in *Obss. select. ad rem litter. spect.* (Halae 1701. 8.) T. III. p. 9 sqq.

IAC. PERIZONII Diss. de Dictye Cretensi, adiuncta editioni Amstelod. 1702.

I. A. FABRICII Bibl. Lat. ex edit. Ernesti T. I. p. 111 sq.

THOMAE WOPKENSII Adversaria critica in Dictyn Cretensem s. potius Q. Septimium de bello Troiano; in *Miscell. obss. novis* in auctor. a. 1741. T. II. p. 1—104.

IOAN. GEORGII ECCII, Prof. Lipsiensis, de Darete Phrygio exercitatio. *Lipsi.* 1768. 4.

HOMERUS, historiae Troianae pater, cui ignotus? Quae autem in eius Iliade veram historiam spiant, constitui vix potest, cum testimoniis coevis egeamus. Nec moramur in QUINTO SMYRNAEO, alias perperam *Calaber* dicto, Homeri quasi continuatore, in paralipomenis, Graeco carmine conscriptis. Cf. TH. CHR. TYCHSEN Commentatio de Quinti Smyrnaei Paralipomenis Homeri. *Goetting.* 1783. 8. Eandem ob caussam praetermittimus TRYPHIODORUM, Poëtam Aegyptium, qui saeculo post Chr. nat. quarto aut sexto carmine Graeco Ilii excidium cecinit. Sic COLUTHUM, Lycopolitanum, qui primas res, quas bello Troiano originem dedisse fabulantur, versibus expressit, utpote historiam de nuptiis Pelei, pomo Eridos, iudicio Paridis, et raptu Helenae. Multi quoque belli Troiani scriptores intercidere temporum periere; de quibus v. *Struvii* Diss. modo laudata et *Fabricius* in Bibl. Graeca.

Homerus. Quintus Smyrn. Tryphiodorus. Coluthus.

Oratores etiam in hiſce Troianis rebus fac
Libanius. diam ſuam exercere ſibi propoſuerunt. LIBA
quidem *Sophiſtae* exſtat declamatio, ſub perſ
Menelai pro concione Troianorum, Helenam
petentis et bellum denunciantis, ni reddant; q
inter alias eiusdem habetur. Oratorium eſſe e
citium, primo ſtatim patet intuitu. Altera m
Dio Chry- ris ob argumentum eſt momenti, a DIONE CH
ſoſt. SOSTOMO, rhetore, conſcripta. Inſcribitur: T
πὸς ὑπὲρ τῦ Ἴλιον μὴ ἁλῶναι, *quod Ilium non captum.* Eſt oratio XI Dionis p. 151, in *Ieder. Morelli*, Lutet. 1604. fol. Primus eſt I
qui rem, ſolo antiquitatis conſenſu potius, q
firmo aliquo fundamento ſubnixam, invertere
ſus fuit. — Cf. *Obſervations ſur le Diſcours,* lequel Dion combat l'opinion de la priſe de Troie les Grecs; in *Vies des anciens Orateurs Grecs* (à ris 1752. 8.) T. II. p. 163—177.

Praeter hoſce, qui ſigillatim de rebus Troi
agunt, ſcriptores, alii quoque univerſalis hiſtor
conditores eadem commemorant, inter quos pr
cipui ſunt chronographi Byzantini, qui conſt
fere ore, Homerum ſecuti, Troiam captam a
runt. Ab eodem tamen aliquo modo defle
Conſtanti- CONSTANTINUS MANASSES in Annalibus, li
nus Ma- in levibus momentis potius variet, quam in ipſa
naſſes. Non praetereundus quoque hic eſt ISAAC
Iſaacius COMNENUS PORPHYROGENNETES, e ſaec
Porphyr. undecimo, Orientis imperator, qui in Studi
ſine dubio monaſterio, quod palatio praetule
hiſtoriam Troianam compoſuit, et characteres
cum tum Graecorum, tum Troianorum, qui
Troiam convenerunt, *Paralipomena Homeri* a
inſcriptam. Latuerunt haec paralipomena per te
pus aliquod in bibliothecis illuſtrium; poſt, u
mam partem ſive characteres ducum *Ianus*

ger

[redacted] ex codice Amſtelodamenſi variarum lectionum libro quinto (cap. X.) inſeruit, verſione et notis illuſtravit. Integrum vero Iſaaci ſcriptum *Leo Allatius* inter excerpta varia Graecorum Sophiſtarum ac Rhetorum *Romae* publici iuris fecit a. 1672.

E recentioribus perluſtrandi ſunt ſequentes:

La antigua, memorable y ſangrienta deſtruycion de Troya, recopilada de diverſos Autores, por IOACH. ROMERO DE CEPEDA. En Toledo 1583. 8. Romero.

HERM. RUD. ROTH Exercitatio hiſtorica de bello Troiano, in qua contra omnes fere hiſtoricos oſtenditur, Troiam in illo bello, quod decennale putatur, minime a Graecis flammis ruinisve [redacted] deletam. *Ienae* 1674. 4. — Accedit auctor [redacted] Dionis Chryſoſtomi, quia non ſolum probabilior ſit communi, ſed etiam quia hauſerit narrationem ſuam de bello Troiano ex aliquo ſacerdote Aegyptio, qui eam ex vetuſtiſſimis Aegyptiorum monimentis repetitam retulerit. Roth.

IOH. COLUMBI Diſſertatio de Troia capta. *Hafn.* 1679. 8. Columbus.

RAPHAEL. FABRETTI Explicatio veteris tabulae anaglyphae, Homeri Iliadem, atque ex Stesichoro, Archino et Leſche *Ilii excidium* continentis, cui ipſa tabula aeri inciſa praefigitur; in *eiusd.* dissertationis de Columna Traiani (*Rom.* 1690. fol.) pag. 345—384. Monimentum iſtud uberius explicavit et illuſtravit. Fabretti.

LAURENTIUS BEGERUS in libro ita inſcripto: *Ilium* et excidium Troianum, ex antiquitatum reliquiis, tabula praeſertim, quam Raph. Fabrettus [redacted], Iliaca delineatum, et adiecto in calce commentario illuſtratum. *Berol.* 1699. 4. Copioſius [redacted] eam egit Begerus.

Montfaucon. BERN. DE MONTFAUCON in *Antiquité expliquée et représentée en figures* T. IV. P. II. p. 297 et in *Supplement* T. IV. p. 79 sqq.

Fourmont. STEPH. FOURMONT *Examen du sentiment dinaire sur la durée du siége de Troye;* in *Mém. l'Acad. des Inscr.* T. V. Sententia de bello T lano decennali impugnatur: eandem contra tue

Banier. ANT. BANIER in *Dissertation sur la durée siége de Troye;* ibid. T. VI. — Idem multus es explicandis rebus Troianis opere, quod inscrip *Mythologie expliquée par l'histoire*, Libro in mis V et VI.

Nesselius. ISRAELIS I. NESSELII Diss. de veritate cidii Troiani, contra Dionem Chrysostom *Upsal.* 1724. 8.

Sieben. CORNEL. SIEBEN Sermo academicus Troia capta, oppositus Dionis Chrysostomi tioni. *Lugd. Bat.* 1727. 4.

Capasso. NICOLO CAPASSO *Ragionamento dell' I dio e Presa di Troja;* in *Miscellanea di varie rette* (Venez. 1744. 12.) T. VIII. p. 401—42

de Burigny. DE BURIGNY *Difference des traditions sur léne et sur la guerre de Troye;* in *Hist. de l'A des Inscr.* T. XXIX. p. 45 sqq.

des Vignoles. Egregie et, ut semper solet, doctissime div fas de bello Troiano sententias diiudicat ALI DES VIGNOLES in *Chronol. de l'hist. sainte Vol.* p. 804—823.

* * *

Lilienthal. (MICH. LILIENTHAL) de Helena Men eiusque amatoribus, in (*eiusd.*) Selectis histor. litterar. contin. (*Regiom.* 1719. 8.) p. 127-252. Auctor omnia paene corrasit, quae cum ver tum recentiores de Helena ista somniarunt.

ANGI

ANGELI MARIAE RICCII Diſſertatio, an, quae de Helena Homerus habet, ſint fabuloſa? in *eiusd.* Diſſertatt. Homeric. (*Florent.* 1741. 4.) Vol. II. p. 213 — 228. Riccius.

Eiusd. Diſſ. de cauſſa irae Achillis; *ibid.* Vol. I. p. 77 — 88.

Eiusd. Diſſ. de Heroibus Homericis; *ibid.* p. 89 — 99.

Eiusd. Diſſ. de equo Troiano; *ibid.* p. 39 — 53.

IUST. GODOFR. RABENERI de Troiae reliquiis Diſſertatio, in *eiusd.* Amoenitt. hiſt. philol. *Lipſ.* 1695. 8.) p. 100 — 107. Rabener.

IOH. GEORG. ROESERI Diſſ. hiſtorica de Palladio. *Francof. ad Viadr.* 1688. 4. Roeſer.

L. G. RABENERI Progr. de Palladio; in *eiusd.* Amoen. p. 235 — 242. Rabener.

FONTENU *ſur une Médaille de Minerve Iliade;* in Hiſt. de l'Acad. des Inſcr. T. V. Fontenu.

GEO. WESTERHOLT Diſſ. II. de Palladio. *Hamiae* 1726. 4. Weſterholt.

CAROLI LAMOTTE *Anmerkungen über eine Stelle im Virgil von der Zerſtörung der Stadt Troja und vom Palladium;* in *Bremiſchen Magazin* T. II. p. 424 ſqq. Lamotte.

NIC. GEDOYN *Deſcription de deux tableaux de Polygnote, tirée de Pauſanias;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcr.* T. VI. Polygnotus hiſtoriam belli Troiani variis picturis repraeſentaverat, quas Pauſanias deſcribit, et Gedoynus doctiſſime illuſtrat. Gedoyn.

IOH. GOTTLIEB GONNE *von den Trojaniſchen Fabeln in den Urſprüngen der Teutſchen Völker und Geſchlechter;* in *Erlangiſchen Anzeigen vom J.* 1744. p. 129 ſqq. Gonne.

* * *

Belley. BELLEY *Observations sur les Médailles et l'ère d'Hyrgalée, ville de Phrygie;* in *Mém. de l'Acad. des Inscr.* T. XXXVI. p. 640—647.

SECTIO VI.

Scriptores de rebus Lydiis.

Usserius. Praeter USSERII disquisitionem de Lydi Asia, paullo ante descriptam, consulendi sunt:

Iani. DAN. FRIDER. IANI Diatribe historica regno Lydorum. *Halae Magdeb.* 1703. 4.

Sevin. FRANC. SEVIN *Recherches sur les Rois de die;* in *Mém. de l'Acad. des Inscr.* T. V.

Freret. NICOL. FRERET *Recherches sur la Chrono de l'histoire de Lydie;* ibid.

Bouhier. IOH. BOUHIER de Chronologia regum Ly Herodotea acutissime disserit in *Recherches et sur Herodote* (à Dijon 1746. 4.) cap. V.

Hist. of Croesus. *The History of Croesus, King of Lydia.* L 1756. 8. — Nihil, praeter titulum, de hoc l nobis innotescit.

SECTIO VII.

Scriptores de rebus Ionicis.

Gutberlet. TOBIAE GUTBERLETHI Animadversic in antiquam inscriptionem *Smyrnae* repertam morum ectypis ornatae); inter *eiusd.* Opusc *Franekerae* 1704. 8; et in *Ioh. Poleni* novo T Antiqu. Vol. IV. p. 358—367.

Spanhemius. EZECH. SPANHEMII Diss. de numo *S naeorum*, sive de Vesta et Prytanibus Graecon post *Petri Seguini* selecta numismata (*Paris.* 1684 p.

p. 335 — 388; longe fere auctior et elaboratior recusa in *Graevii* Thes. T. V. p. 659 — 702.

RICHARDI MEAD Diss. de numis quibusdam a *Smyrnaeis* in Medicorum honorem percussis; post *eiusd.* orat. anniversar. Harveian. (*Lond.* 1725. 8.) p. 36 — 78. Cf. *Acta Erud.* a. 1726. p. 169. Mead.

CLAUDE GROS DE BOZE *Lettre sur une Médaille antique de* Smyrne, *du Cabinet du Comte de Thoms, qui y joint sa reponse.* à la Haye 1744. 4. de Boze.

IOH. PETRI BELLORII Numismata tum *Ephesia*, tum aliarum urbium apibus insignita, notis illustrata. *Romae* 1658. 4; et cum *Claud. Menetrei* Symbolica Dianae Ephesi statua p. 12 sqq. et in *Grouovii* Thes. T. VII. p. 401 sqq. — Numi XXXVII illustrantur; accedunt aliquot vetustae gemmae annulares, apis emblemate conspicuae etc. Bellorius.

EDM. CHISHULL Diss. de numo Ephesiorum ΣΚΑΠΤΙ inscripto; ad calcem *eius* Antiqq. Asiatt. paullo ante recensitarum. Chishull.

CLAUDII MENETREII Symbolica *Dianae Ephesiae* statua exposita. Accessere LUCAE HOLSTENII Epistola ad Fr. Cardinal. Barberinum de fulcris s. verubus *Dianae Ephesiae* simulacro appositis; IOH. PETR. BELLORII Numismata (modo laudata). *Romae* 1657. 4. Editio altera auctior et pluribus numis et antiquis monumentis illustrata. *Romae*, ap. Ioh. Iac. de Rubeis 1688. fol. — Occasionem scribendi suppeditarunt Dianae Ephesiae multimammiae, ac corporibus omne genus, inanimatis, vegetabilibus, sensitivis conspersae marmorea signa quatuor, Romae exstantia, aeneisque tabulis sub initium libri eleganter expressa. Eorum materiem, formam ac singulas partes sedulo excussit auctor, et liquido monstravit, Dianam Ephesiam Menetrei. Holstenius.

fuiſſe ſymbolum Naturae etc. Deſcripſit et templum Epheſium Dianae ſacrum, numisque i ſtravit. Sub finem epiſtolae Holſtenianae, cui cus Minucii Felicis notus originem dedit, viſu in tabulis aeneis duabus numi XVIII Auguſto Auguſtarumque Romanarum, quorum unus que Dianam verubus ſuffultam ſiſtit etc. — LUD. NEOCORI ſ. KUSTERI et HENR. SI Bibl. libr. nov. T. IV. p. 185—193.

Schülin. IOH. NICOL. SCHUELINI Diſſ. de D Epheſia. *Wittenb.* 1687. 4; et in Theſ. theol. lol. T. II. p. 491 ſqq.

Polcke. IOH. CHRIST. POLCKE Diſſ. de magna E ſiorum Diana. *Lipſ.* 1718. 4.

Spanhemius. Multa de Dianae templo Epheſio narrat SI HEMIUS in commentario ad *Callimachi* hym in Dianam.

Polenus. GIOV. POLENI *Diſſertazione ſopra il Te di Diana d'Efeſo*; in *Saggi di Diſſertaz. accade* (in Roma 1742. 4.) T. I. P. II. p. 1—64.

Caylus. *Le Comte* DE CAYLUS *Mémoire ſur la l d'Epheſe et ſur ſon temple*; in *Mém. de l'Aca Inſcr.* T. XXX. p. 428 ſqq. Theotiſce in *des Grafen von Caylus Abhandlungen zur Geſchicht zur Kunſt*, von I. G. Meuſel. (*Altenburg* 1 4 mai.) T. I. p. 1 ſqq.

* * *

Bayer. Numi decem *Erythraeorum in Ionia* illuſtr THEOPH. SIGEFRIDO BAYER in *Comm Acad. Petropol.* T. II. p. 434—458; et in Opuſculis a Klotzio editis p. 34—54. R Erythraearum hiſtoria ineſt.

SEC

SECTIO VIII.

Scriptores de rebus Caricis.

ANÇOIS SEVIN *Recherches ſur l'hiſtoire de* Sevin.
in *Mém. de l'Acad. des Inſcr.* T. IX. Nimium
et coniecturis.

: rebus Cariae agit REINERUS REINEC- Reinec-
in Hiſt. Iul. P. II. p. 76. et de iisdem regibus cius.
nis EZECH. SPANHEMIUS in opere de uſu Spanhe-
eſt. numiſmat. T. I. p. 52 et 317 ſqq. mius.

ſtoriam Cariae optime expoſuit CHRISTI. Heyne.
LOB HEYNE in additamentis ad verſionem
iſcam operis Anglici: *Guthrie, Gray und*
allgemeine Weltgeſchichte (Leipz. 1766. 8 mai.)
p. 175—185.

ERRIN *Diſſertation ſur deux Médailles Grec-* Tetrin.
ſ'une de Mauſole et l'autre de Pixodarus, Roi
rie; in *Journal des Savans* a. 1685. p. 62—

e *Artemiſia*, Cariae regina, ac Mauſoleo, in
riam coniugis Mauſoli ab illa exſtructo, agunt
ntes:

AYLE in *Dictionn.* ſub voc. *Artemiſie.* Bayle.
OH. CHRISTI. AVENARII Diſſ. hiſtorico- Avena-
ectonica de Artemiſia et Mauſoleo. Lipſ. rius.
4. — Numus, in quo conſpicitur Artemi-
nago et Mauſolei monimentum originem de-
iic diſſertationi eruditae, qua cap. I agitur de
ipſo; cap. II de Artemiſia; cap. III de Mau-

ARIE DOROTHEE LOESCHER *Reflexions ſur* Loeſcher.
Medaille d'Artemiſie, Reine de Carie, et de ſon
olée. à Potsdam 1748. 1½ plagg. in 8.
e Comte DE CAYLUS *Diſſertation ſur le tom-* Caylus.
de Mauſole; in *Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.*

T. XXVI. p. 321 ſqq. cum IV figg. aen. Theotiſc in des *Hrn. Grafen von Caylus Abhandlung zur G ſchichte und Kunſt* T. II. p. 1 — 14. — Plinii loc de monimento iſto in Hiſt. Nat. L. XXXVI. cap. praecipue illuſtratur.

✲ ✲ ✲

Minervino. CIRO SAVERIO MINERVINO *Origine e co del fiume Meandro, in occaſione di luogo di Pli Lettera al Signor Comte Antonio Gioſeffo della Tor Rezzonici.* Napoli 1768. 118 pagg. in 8. — commentarius in locum hiſtoriae naturalis Plin nae L. V. cap. 29, ubi breviter deſcribitur Mae der, fluvius propter ſinuoſos flexus apud vete perçelebris. Auctor hiſtoriam Cariae, quam M ander irrigat, urbesque, quas alluit, inſeruit, v rias inſuper coniecturas doctas ſuper populis an quis minus notis exhibuit.

SECTIO IX.

Scriptores de rebus Lyciis, Lycaonicis et Ciliciis.

Emmius. UBBONIS EMMII Deſcriptio Lyciorum re publicae in Aſia; in *eius* veter. Graec. p. 358 ſq et in Gronovii Theſ. T. IV. p. 598 ſqq.

✲ ✲ ✲

Iablonski. PAULLI ERN. IABLONSKI Diſſ. de lingua Ly caonica. *Berol.* 1714. 4.

Boerner. CHRIST. FRID. BOERNERI Diſſ. de Paulli e Barnabae in Lycaonia rebus geſtis. *Lipſ.* 1708. 4

Guhling. IO. FRID. GUHLINGII Diſſ. de Lingua Ly caonica, a Pelasgis Graecis orta. *Vitemberg* 1726. 4.

Walch. IOH. ERN. IMMAN. WALCHII Spicilegium antiquitatum Lyſtrenſium. *Ienae* 1759. 4.

CONI

✤ ✤ ✤

I. SAM. SCHURZFLEISCHII ad inſignio- Schurz-
iae antiquitates animadverſa. *Viteb.* 1695. fleiſch.
eiusd. Opp. hiſt. polit. (*Berol.* 1699. 4.)
74.

CH. SPANHEMIUS de uſu et praeſt. nu- Spanhe-
T. I. p. 595 ſqq. ubi de Ciliciae metropo- mius.
numis agitur.

EY *Obſervations ſur les médailles des grands* Belley.
rinces d' Olba en Cilicie; in *Mém. de l' Acad.*
. T. XXI.

l. *Obſervations ſur les lettres A. M. K. qu'on*
ve grand nombre de médailles de Tarſe et
rbe en Cilicie; ibid. *Hiſtoire* T. XXXI. p.
86.

l. *Diſſ. ſur l'ère d' Anazarbe. Quinzième*
ſe aux Diſſert. du Cardinal Noris ſur les
ers Syro-Macedoniens; ibid. T. XXXII. p.

I FRID. VITI BREITHAUPT Commen- Brei-
Tarſenſibus. *Goetting.* 1748. 4. haupt.
l. Specilegium rerum Tarſicarum mani-
mus. *Goetting.* 1750. 4.

CAPVT

CAPVT XI.

SCRIPTORES DE INSULIS CITERIORIS ASIAE.

Piacenza. FRANCESCO PIACENZA, *Napolitano*, (Prefect ris geographiae Mutinenſis) *Egeo redivivo, o Corografia dell' Arcipelago, e dello ſtato primiero, attuale di quelle Iſole, Regni, Città, Popolazi Dominj, Coſtumi, Sito, ed Impreſſe, con la breve ſcrizione particolare ſi del ſuo ambito litorale, della Grecia, Morea, o Peloponneſe, di Candia, e pro con le ſue piante in rame al più vivo inciſe.* M dena 1688 4. — In deſcriptione hac auct qui, dum Archipelagum redivivum nobis ſiſt conatus eſt, ipſe operi immortuus in vivis eſſe fiit, induſtriam ſuam lectori adeo approbavit, quicquid ad pleniorem Moreae inſularumque ris Aegaei, quarum iconiſmos ubique praem invenies, notitiam facere, aut apud antiquiores recentiores ſcriptores conſignatum reperiri po in Archipelagum hunc confluxiſſe dixeris. N his contentus, tam propriae peregrinationis obſ vationes, quam nauclerorum celebriorum, C in primis et *Almirii* Hamburgenſium, quibus actior tractuum orientalium indagatio, Atlanti quondam inſervitura, demandata eſt, relatio paſſim interſpergit; notata ſubinde auctorum c locorum ſitum, et diverſas appellationes, diſc pantia; inter quos *Laurenbergii* maxime tabu geographicas ſaepius erroris inſimulat, utpote teſte *Sponio*, in ſitu locorum collocando ex petu magis, quam iuxta veritatem procedens, intricaverit potius, quam extricaverit. Operis c tenta omnia, vel titulo teſte, huc non pe nent, ſed deſcriptiones tantum inſularum A

cit

teris, v. c. Chii p. 371, Tenedi p. 392, Lem- p. 431, Rhodi p. 600, ac Cypri p. 634. In de- ptione Rhodi in primis circa Coloſſi famoſiſſi- ſtructuram multus eſt. Subiungit et Equitum ndianorum memoriam, et ſubſecutam inſulae in rcarum manus conſignationem. Eadem ratione pri veterem et recentionem faciem deſcriptam finem libri reperimus.

SECTIO I.

Scriptores de rebus Tenediis, Chiis, Samiis et Rhodiis.

LUDOVICI DE HEMMER Respublica *Tenedio-* de Hem-
e tenebris antiquitatum eruta, numisque illu- mer.
ta. *Hafniae* 1735. 115 pagg. in 8. — Collegit genter, non ſatis acute vero diiudicavit auctor ta Graecorum et Romanorum ſcriptorum loca, quibus inſulae Tenedi eiusque hiſtoriae men- ſit. Adiecit numos, ligno inciſos, qui inſulae nomen ferunt. Et capite quidem primo geo- phiam conditionemque phyſicam inſulae deſcri- ſecundo de Tennide, rege quodam ac legis- Tenediorum, agit; tertio indolem, mores que eorum in bellis, quae geſſerunt, enarrat; rto recenſet reges, magiſtratus et iudices, vi- que illuſtres, eorumque ſtatuas; quinto leges; xto, res Tenediorum ſacras. — Cf. *Teutſche Eruditorum* P. CXCIX. p. 498 — 525.

UBBO EMMIUS de *Chio* et eius ſtatu et for- Emmius.
ma; in *eiusd.* veter. Graec. T. III. p. 252 ſqq. in *Gronovii* Theſ. T. IV. p. 547 ſqq.

Eiusd. Deſcriptio reipublicae *Samiorum*; in *eiusd.* Graec. T. III. p. 245 ſqq. et in *Gronovii* Theſ. T. IV. p. 545 ſqq.

Eiusd.

Eiusd. Descriptio reipublicae *Rhodiorum*; *eiusd.* vet. Gr. T. III. p. 256 sqq.

Meursius. IOH. MEURSII Creta s. de Cretae rebus antiquitatibus libri IV. Eiusdem Cyprus s. de illius insulae rebus et antiquitatt. libri II. Eiusd. *Rhodus* s. de illius insulae rebus et antiquitt. liber. Commentarii postumi. *Amstelod.* 1675. 4. et in eius Opp. (Florent. 1744. fol.) T. III. p. 333—776. Compilatio, ut omnia Meursiana, aliis, qui eam recte uti sciant, admodum grata.

Leges Rhod. Leges *Rhodiorum* navales, militares et georgicae, ed. SIMONE SCHARDIO. *Basil.* 1561. Graece et Latine *Lugd.* 1647. 8.

Bayer. Varia de *Rhodiorum* antiquitatibus docet THEOPH. SIGEFR. BAYER in Diss. de numo *Rhodio*, in agro Sambiensi reperto, in qua simul quaedam nuper de numis Romanis in agro Prussiae repertis cogitata pertractantur. *Regiomont.* 1723. et in *eiusd.* opusculis a Klotzio editis p. 492-511.

Schumacher. CAROLI GUIL. SCHUMACHERI Commentationes II de *Rhodo* litterata. *Ienae* 1760. 4.

Coronelli. VINCENTII CORONELLI (Seren. Reip. Venetae Cosmographi et P. Parisotti Academiae Cosmographicae Argonautarum historiographi: 1718) *Isola di Rodi geografica storica, antica e moderna, coll' altre adjacenti, gia possedute da cavalieri Hospitalieri di San Giovanni di Gierusalem.* Venet. 1688. 8. ibid. 1695. 8. ibid. 1702. 8. — Vetere insulae statu haud plane neglecto, recentior in primis historiaque Equitum Rhodiorum defertur.

Caoursin. GUIL. CAOURSIN, *Rhodiorum Vice-Cancellarii* († in *insula Rhodo* 1501) Obsidionis Rhodiae urbis (a Mahumede II. Imperatore Turcarum a. 1480 irrito conatu susceptae) descriptio, et alia eiusdem, inter quae est opusculum de translatione dextra

extrae S. Ioannis Baptiſtae, et oratio obedientia- i ad Innocentium VIII. 1496. in fol. et in 4. cum gg. — Alia iſta, quae inſcriptione libri innuun- r, ſunt: De terrae motus labe, qua Rhodii a. 480 ante obſidionem affecti ſunt. — Oratio in enatu Rhodiorum de morte magni Turci Mahuedis II habita a. 1481 prid. Kal. Iun. — De caſu agis Zizimi ſ. Siſymi, qui frater fuit Bajazetis II. mp. Turcorum, commentarius. — De celebermo foedere cum Turcorum rege Bagyazit per hodios inito. — De admiſſione regis Zizimi in allias, et diligenti cuſtodia, et aſſervatione exortatio, ſcripta XIII Kal. Oct. a. 1483. — De anslatione dextrae etc. titulo memorata. — Ad mmum Pontificem Innocentium IIX Oratio, haa V Kal. Febr. a. 1485, coram Pontifice, ac ſaro Senatu, Praelatorum et Curialium frequentia dſtante. — De traductione Zizimi ad urbem Romam a. 1488 commentarius. — Volumen ſtabimentorum Rhodiorum militum ſacri Ordinis Hoſpitalis S. Ioannis Hieroſolymitani.

Primum opuſculum, Obſidionis Rhodiae urbis leſcriptio, *Italice* redditum prodiit ſ. l. et a. in 4. *Theotiſce* Argentorati 1513. 4.

Cf. *Hamburgiſche Bibl. hiſt.* Cent. V. p. 303 ſqq. FREYTAGII Analecta p. 262 ſqq.

IACOBI FONTANI (*Braggenſis Belgae, Iudicis appellationum populi Rhodienſis, initio ſaecuh XVI ori*) de bello Rhodio libri tres. *Romae* 1524. XXVIII plagg. in fol. — Auctor, teſtis oculatus, iſtoriam dicavit Clementi VII, Pontifici Romano, on vero, ut alii ſomniarunt, Hadriano VI; nec iber ipſe epiſtolae formam prae ſe fert. Fontanus ilo perſpicuo ac ſimplici deſcribit crudeliſſimam hſulae et urbis Rhodiae expugnationem, a Soli- Fontanus.

manno,

manno, Turcarum Imperatore, a. 1522 facta Recuſus liber fuit *Hagenoae* 1527. 4. Prodiit qu que cum Iacobi Sadoleti oratione de bello Tur inferendo, et aliis quibusdam *Baſil.* 1538. 8. Ex etiam in nonnullis aliis collectionibus, v. c. in c lectione variorum opuſculorum, ſic inſcripta: COBI FONTANI de bello Rhodio libri III. A iuncta inſulae Melitae deſcriptio 10. QUINTII

Adamaeus. et THEODORI ADAMAEI (*Schwalenbergo-L piaci* † 1540) Commentarius de inſula Rhodo, militarium ordinum inſtitutione. *Pariſiis*, ap. V chel. 1540. fol. Porro in *Simonis Schardii* Scrip ribus rerum Germanicarum T. II. p. 88 ſqq. et *Philippi Loniceri* chronicis Turcicis T. II. fol. ſqq. *Theotiſca* verſio, auctore *Ottmaro Nachtg* prodiit *Aug. Vind.* 1528. (non 1628 ut alii vol in 4. (*Ioeckerus* ſub voc. *Fontana* (Iac.) mem etiam verſionis Theotiſcae, ab *Henrico Eppen pio* a. 1551 elaboratae.) *Italica*, auctore *Sa vino*, *Venet.* 1545. 8. *Hiſpanica*, auctore *Chri valo d'Arcos*, *Valladolid* 1549. fol. — Editio contextus Latini a. 1524, 1527 et 1540 rariori adnumerantur.

Cf. *Hamburg. Bibl. hiſt.* Cent. X. p. 210 ſqq.
FREYTAGII Anal. p. 344.
IAC. GUIL. BLAUFUS *Vermiſchte Beyträge* T. II. p. 233 ſqq.

de Bourbon. *La grande et merveilleuſe oppugnation de la de Rhodes, priſe par Sultan Soliman en 1522, re gée par écrit par* JACQUES *bâtard* DE BOURBO *Commandeur de S. Mauluitz.* à Paris 1525. fol.

Guichard. *Le ſiége et la priſe de Rhodes par Solimans diſcours prononcé en préſence du Pape l'an 1523* THOMAS GUICHARD, *traduit du Latin par* Ch pentier; in *Recueil des meilleures piéces du Mer de France* Collect. VI. p. 48 ſqq.

TH

TERCIER *Mémoire ſur la priſe de la ville et de l'île de Rhodes en 1522 par Soliman II du nom, empereur des Ottomans;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcript.* T. XXVI. p. 728 ſqq. Tercier.

SECTIO II.

Scriptores de rebus Cypriis.

Inter ſcriptores veteres nullus, qui ſingularem operam hiſtoriae Cypriae impenderit, exſtat. Cyprii quidem ipſi aevo priſco hiſtoriam patriae condiderunt, v. c. ASCLEPIADES, cuius hiſtoriam Phoeniciae et Cypri memorat *Porphyrius* in libello de abſtinentia animalium L. IV. §. 15: at eorum opera iniuria temporis dudum periere. Quae vero ſcriptores Graeciae et Latii antiqui de huius inſulae memorabilibus ac viciſſitudinibus paſſim narrarunt, collegit IOH. MEURSIUS in libro paullo ante laudato. Recentiores igitur rerum Cypriarum ſcriptores nunc recenſeamus! Meurſius.

Geographiam inſulae Cypri egregie illuſtrant D'ANVILLII *Recherches géographiques ſur l'île de Chypre;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.* (à Paris 1768. 4.) T. XXXII. p. 529—558. Addita eſt ora, a Danvillio confecta tabula inſulae geographica. d'Anville.

Hiſtoricos habemus ſequentes:

Primus eſt STEPHANUS LUSIGNAN, de re Cypri ſemine Nicoſia oriundus, theologiae doctor, Ordinis Praedicatorum ſocius, atque vicarius generalis epiſcopi Limiſſenſis ſ. Nemoſienſis, qui ad expugnationem Cypri per Turcas a. 1570. Poſtea Neapolim, deinde Bononiam petiit, ibique usque ad annum 1577 commoratus eſt; hoc tum anno in Galliam perrexit, Pariſiisque in monaſterio Stephanus Luſignan.

naſterio S. Iacobi mortuus anno 1590. Varia S phanus reliquit ſcripta, hiſtoriam Cypri illuſtra tia, omnia hodie perrara; e quibus praecipue h ſpectat: *Corografia, e breve iſtoria univerſale d iſola di Cipro, dal tempo di Noë ſino all' anno 157* In Bologna 1573. 4. Cum vero auctor ipſe c ram operarum errores corrigendi gerere nequi Francogallice librum reddidit, eumque hac e graphe in lucem prodire iuſſit: *Hiſtoire gene des Royaumes de Jeruſalem, Chypre, Arméni lieux circonvoiſins, par le R. P. F.* ETIENNE LUSIGNAN, *de la royale maiſon de Chypre.* à ris 1579. 4. ibid. 1613. 4. — Stilo aſpero et condito permulta narrat auctor, quae ignoran hiſtoriae antiquae ac credulitatem ingentem dunt. Probe tamen illo uti poſſumus, ubi h riam regum e gente Luſignana ex chartis ant busque vetuſtis, hodie forte deperditis, *) tra Utilia quoque ſunt capita, quibus de familiis, o in Cypria florentibus, agitur. Iisdem vitiis labo alius eiusdem auctoris liber: *Raccolta di cin diſcorſi, intitolati* corone, *per comprender in ſe co appartenenti a gran Rè et a Principi. Nella pri delle quali ſi tratta dell' origine del Regno di Fran Nella ſeconda, come un Rè di Francia debbia eſſ Imperator Romano, e diſtruttor della ſetta di Ma metani. Nella terza della Nobilità di Hieruſale Nella quarta de' Rè et Imperatori del mondo, co nizati per ſanti. Nella quinta, di una chronolog univerſale ridotta ſotto il Dominio di Pianeti.* Padoa

*) Quo tamen non referenda BUSTRONII, Nobilis C prii, ſaeculo XV florentis, hiſtoria Cypri, inde a mo Ioannis II regis usque ad occupationem inſulae per V netos. Eam enim manu ſcriptam hodie in Italia ſupe eſſe, teſtatur *I. F. le Bret* in *Magazin zum Gebrauch der St ten- und Kirchengeſchichte* T. V. p. 426.

1577. 4. Tamen varia inſunt, quae hi-
Hieroſolymae et Cypri medii aevi illuſtra-
ſint. Alius eiusdem liber hodie rariſſimus
ribitur: *Les droits, auctoritez et prérogatives,*
tendent au Royaume de Hieruſalem les Princes
uent ſpirituels et temporels cy-après nommez:
e, Patriarche, Empereur, Rois de France,
me, Arragon, Naples, Hongrie, Cypre *et*
e. à Paris 1586. 4.

FRANC. LOREDANUS, Nobilis Venetus, Loredanus.
natus, variis libris libellisque clarus, hiſto-
oque regum Cypriorum e gente Luſigna-
dit, hoc quidem titulo: *Iſtoria de' rè Lu-*
dall' anno 1180, *fin' al* 1475, *Libri* XI. In
1647. 4. Et in eiusdem operibus, *Vene-*
impreſſis a. 1653 et ibidem a. 1660, ſex
ibus in 8, quorum quartum comprehendit
m iſtam. Exſtat etiam verſio Francogallica
ipione: *Hiſtoire des Rois de Chypre de la*
de Luſignan et des differentes guerres qu' ils
contre les Sarrazins et les Génois; traduit
ien du Chevalier HENRI GIBLET, *Cy-*
Paris 1732. II Tomi in 8. Neſcimus, quo
letus, editor operis Italici, auctor illius
Sunt adeo, qui auctorem *Cypriot* appel-
quidem modo: *Hiſtoire de Chypre par*
. — Loredanus artem hiſtoricam minus,
um, callet. Nimis coniecturis ratiociniis-
icis, ſaepiuscule repetitis tritisque, in-
Nec deſunt errores genealogici, chrono-
usque generis ſat graves. Studio etiam
ie favori multum tribuit auctor: haud
ne contemnendus, ſi modo artem adhi-
cam.

is hiſtoriae Cypriae generalis ſcriptor eſt Iauna.
CUS IAUNA, Conſiliarius Caeſareo-Re-

gius, omnis rei mercatoriae in terris Au
eisque annexis regnis ſupremus cuſtos, co
ciorum cauſſa, in primis vero propter bom
culturam, diu in inſula Cypro commoratus
plum compoſuit opus, anno aetatis ſuae L
demum abſolutum, idque hac epigraphe in
edidit: *Hiſtoire générale des royaumes de Chy
Jeruſalem, d' Armenie et d' Egypte, compren
Croiſades, avec plus d' exactitude qu' aucun
moderne les ait encore rapportées; et les faits
memorables de l' Empire Ottoman, depuis ſa
tion juſqu' à la fameuſe bataille de Lepante,
cette hiſtoire, dans laquelle on trouve auſſi l'
tiſſement de l' Empire des Grecs. On y a aj
l' Etat préſent de l' Egypte.* II. *Diſſertation ſur
racteres hieroglifiques des anciens Egyptiens.* I
*flexions ſur les moïens de conquerir l' Egypte
Chypre. Par M. le Chevalier* DOMINIQUE J
*Conſeiller de Sa Maj. Imperiale et Royale, et
dant general du commerce dans tous ſes états
taires.* T. I. (4 Alph. 13 plagg.) T. II. (3
20 plagg.) *à Leide, chez Jean Luzac* 1747. 4
Volumen utrumque in libros XXVI diſtributu
Primo geographia Cypri eiusque reges ad
maeos usque exponuntur. *Secundo* Ptolemae
Romanorum et Graecorum res in inſula
poteſtas Muhamedanorum, recuperatio
imperatoribus Graecis tribuenda, inſulae
priorum indoles, aër, animalia, virique
differuntur. Reliquis libris continetur hiſto
peditionum cruciatarum atque viciſſitudinum
iſto temporis ſpatio experta eſt Cyprus re
que ibi conſtitutum. Additi ſunt libri IV,
tum, quae nunc eſt, exſequentes uberrime.
tationum trium adiectarum argumenta, Aeg
maxime ſpectantia, prodit operis titulus. —

nt oceano huic vaſto, quae hiſtoriarum
recte iuvare poſſint. Nam ſcriptorum
a, quibus Iaunae narratio nititur, prorſus
caruit auctor pluribus ad opus huius ge-
exſequendum ſubſidiis cognitioneque re-
eſſariarum, arte inprimis critica; credulus
ſt religionique ſuae iuſto addictior. Erro-
ographicorum copia uſum operis moleſtio-
dit. Exempla omnium horum peccatorum
BAUMGARTEN in Praefatione ad T. VI
universalis Hakae ex Anglico idiomate in
cum translatae p. 45 ſqq. Nova fideque
nt, quae libro II. cap. III. p. 64—77 de
Cypri rebus naturalibus traduntur, quae-
ibus poſterioribus de recentiore Aegypti
ntuntur.

liſſimam, licet non perfectam — nam Reinhard.
ndum habemus — Cypri hiſtoriam con-
H. PAULLUS REINHARD, Conſil. aul.
burgenſis hiſtoriarumque Profeſſor Erlan-
1779). Is enim, omnibus paene ſubſi-
us, tradidit opus ſic inſcriptum: *Vollſtän-
hichte des Königreichs Cypern.* Erſter Theil.
und Leipzig 1766. Zweyter Theil. *ibid.*
cum figg. aen. mappisque geographi-
Libro primo narrantur Cypri fata a prima
hiſtoricis facta mentione usque ad illud
quo a Romanis capta eſt; ſecundo, usque
n imperii gentis Luſignanae; tertio, usque
m imperii Sultanorum Aegyptiacorum;
usque ad initium imperii Venetorum;
usque ad expugnationem inſulae a Turcis
; ſexto, usque ad tempora recentiſſima.
e ſunt volumini alteri XII tabulae genea-
Dimidiam fere operis partem conſtituunt
nimenta ſcripta, cum priori, tum poſte-

riori volumini addita, v. c. diplomata, epi relationes rerum memorabilium, a teſtibus tis compoſitae, partim Latine, partim Italic ante iam edita, vel inedita. Numis inſuper rariſſimis ornatum opus, luxu etiam typogr ſuperbiens. — Reinhardus igitur omnia collegit, quae unquam de inſula Cypro litteri ſignata et ad memoriam usque noſtram ſiunt, ordine quidem iuſto ſatisque accurate monitisque ſcriptorum ſuperiorum diligentiſſ margine notatis. Ordinis vero chronologic ubivis ſat curioſe ratio habita; ſtilus langui negligens; dilectus rerum nec ingenii acum veri rectique ſenſum ſubtilem prodit; moni modo memoratis negligenter uſus eſt a verbo, hiſtoriam non tradidit, ſed compilati eamque vero doctiſſimam atque utiliſſimam.

Vitia iſta cum in Bibliotheca Theotiſc verſali (T. V. P. II. p. 125—145.) nimis animadverterentur, Reinhardus ſe defendere ſoremque, quem poſtea *C. A. Klotzium* fuiſſe perit, confutare conatus eſt, ſed irrito fere libello ſingulari: *Vertheidigung des erſten Th ner Cypriſchen Geſchichte gegen die Beurtheilun ſelben in der allgemeinen teutſchen Bibliothek.* gen 1768. 8. Tomum hiſtoriae Reinhar poſteriorem in eadem bibliotheca (appendice rum ad tomos XII priores p. 255 ſqq.) aliu ſor, *Sch...r*, ut nobis videtur, ſub exam cavit, paullo mitius quidem, ſed novis caſt nibus, quibus Reinhardus non reſpondit.

* * *

Verpoortenn. PHIL. THEODORI VERPOORTENNII, *eae linguae et poëſ. Prof. in Gymnaſio illuſtri riano, quod Coburgi floret*, († 1712) Dil

r(

n Salaminium. in Cypro breviter delineat.
1704. 4; et in *E. A. Frommanni* Muſeo Ca-
no (*ibid.* 1771. 8.) P. I. p. 1—32. Scrip-
videtur, Reinhardo ignota, docte elabo-
ui nonnulla ex Cypri univerſae antiquitati-
emiſſa.

Petri I, regis Cypri ab a. 1361 usque ad rebus geſtis multa refert ſcriptor coaevus, ILMUS DE MACHAUT, e cuius carmine ſcripto, quod bibliotheca regia Pariſienſis , memorabilia excerpſit Comes *de Caylus* diſſertationibus, quas inſcripſit: *Sur Guil- Machaut, Poëte et Muſicien dans le XIV. ntenant des recherches ſur ſa vie avec une no- es principaux ouvrages;* in *Mém. de l'Acad.* ript. T. XX. p. 399—439. Altera differ- primis huc pertinet. Reinhardus illa non Guil. de Machaut.

CATHARINA CORNARA, regina Cypri, regis vidua, quae Venetis Cyprum tra- 486 coacta eſt, legendi ſunt: de Cornara.

notizie ſpettanti alla vita della Regina Ca- nara Luſignana — dal Co. D. GIOVANNI , *Canonico di Treviſo;* in *Miſcellanei di eratura* (Lucca 1762 ſqq. 8.) T. VII. p. 17. Trieſte.

ONII COLBERTALDI *von Aſolo, kurze* Colbertal- *hreibung der Königin Catharina von Cy-* di. *Handſchrift aus dem Schweyeriſchen Manu- Cabinete von Venedig;* in I. F. LE BRETS *etc.* T. V. p. 424—443. Colbertaldi, ancellarius, varia hiſtoriae Cypriae mo- a ratione narrat, quam ſcriptores caeteri,

in primis de regno Iacobi II regis eiusque vid Catharinae.

De bello, a Turcis a. 1569 usque ad a. 1 cum Venetis gesto, quo isti Cyprum cepere hiuno diem sub potestate sua retinuerunt co lendi sunt:

Gratianus. ANTONII MARIAE GRATIANI *a Burg Sepulcri Florentini, Episcopi Amerini,* († 161 *bello Cypria libri V, editi a Carolo Gratiano Romae* 1604. fol. (Haec editio admodum rar citur.) *Norimb.* 1661. 12. *Francogallice a le tier, à Paris* 1685. 4. — Optime et elegan me hoc argumentum tractavit Gratianus. *Hamburg. Bibl. hist.* Cent. III. p. 289 sqq.

Bizarus. PETRI BIZARI, (*Sentinatis, saeculo XVI. vantis*) Cyprium bellum, inter Venetos et mum, Turcarum imperatorem, gestum, libr bus summa cura et diligentia descriptum, et primum in lucem editum, (*Basil.* 1573.) 8. *verpiae* 1583. 8. Eleganter narrantur, quae a 1571 et 1572 gesta sunt, inprimis urbis Nico et Famagustae obsidio et expugnatio, atque pr lium navale Lepanticum, quo Turci a Christi victi fuere. — Cf. *Hamburg. Bibl. hist.* Cent. p. 227 sq.

Guarnerius. IOH. BAPTISTAE GUARNERII (*Senatui tauensi ab epistolis* † 1665) de bello Cyprio libri *Bergami* 1597. 4. De hoc et sequenti libro n praeter titulos, reperire possumus.

de Herrera. FERRANDO DE HERRERA *Relacion de la g ra de Cipre.* Sevilla 1572. 8.

Martinengo. NESTOR MARTINENGO, Italus, Famagust a Turcis obsessam et captam, cum popular de

t, quaeque occaſione iſta geſta ſunt, Italice it. Cujus narrationis verſio Theotiſca hac he prodiit: *Wahrhaftige Relation und Be- was maſſen Famaguſta von den Türken im des 1571 Jahrs eingenommen worden, be- durch* NESTOR MARTINENGO, *ſo mit ntergebenen Knechten ſelbſt in der Beſatzung fang bis zu End bey allen Dingen mit und geweſen, aus wälſcher Sprach ins Teutſche irt.* 4.

IL, MEMBRE, Nicoſiae interpres linguae Membre. ae et Arabicae, etiam Italico idiomate ex- expugnationem Nicoſiae. Verſionis etiam ſcripti Theotiſcae titulum ſolummodo dare us: *Wahrhaftige Beſchreibung, wie die Tür- ppen überfallen, und darinnen die Hauptſtadt a mit Gewalt erobert, auch volgent ſolches alb der eynigen Stadt und Port Famagoſta ihrer Gewalt gebracht. Erſtlich beſchrieben in iſcher Sprach durch* PHILIPPUM MEMBRE, *nen Tolmetſch in Türkiſcher und Arabiſcher zu Nicoſia, und ietzt ins Teutſch verfertigt,* berg) 1571. 4.

IRISTOFORO SILVESTRANI *Vita e fatti* Silveſtra- *pitano Aſtore Baglioni* (defenſoris urbis Fa- ni. ſtae) *con la guerra di Cipro.* Verona 1591. 4.

ASP. GIANOTTI *Parere ſopra il reſtretto* Gianotti. *rivoluzioni di Cipri, e ſopra il tratto del titolo* t. Francofurti 1633. fol.

Ex itinerariorum conditoribus huc praecipue pertinent LE BRUN, POCOCKE et MARITI, quorum opera superiore parte a nobis sunt descripta.

Drummond. ALEXANDER DRUMMOND, rei mercatoriae Anglorum Aleppensis in Syria supremus custos, a. 1743 insulam Cyprum peragravit, observationesque suas fide et diligentia haud vulgari Anglice conscripsit. Quae ex itinerario hocce ad cognitionem status recentioris Cypri ac Syriae faciunt, excerpta habes in volumine primo collectionis itinerar. Berolinensis.

CAPVT

CAPVT XII.

IPTORES DE REBUS ARABICIS.

inutile, nec iniucundum lectoribus fore ſpe-amus, ſi hoc loco particulam doctrinae Reis- inſeramus. Eſt enim illa quaſi introductio a bonaeque frugis plena in magnam Orien-toriae partem, praecipue Arabicam, eiusque turam, partim e libris haud vulgaribus et a intellectis, partim e voluminibus manu s hauſta. Praeterea multis viris doctis adi-uid patet ad pagellas haſce utiliſſimas, quippe leguntur in fine operis, ſupra a nobis laudati, ſcripti: *Abulfedae tabulae Syriae — edidit — Bernhard. Koehler* — (Lipſiae 1766. 4 mai.) 215 usque ad 240 typis minutiſſimis expreſſae. i enim hunc librum expetentes nullo fere) eius copiam nanciſci poſſunt, quia editor ſimus ſumtibus ſuis illum, numero exemplo-perparvo, praelo excudi curavit, ideoque in is librariis rariſſime, ſeu potius nunquam icitur. Erunt inſuper haud pauci, qui hoc, io loquimur, ſcriptum ſine opere, cuius ap-x eſt haud ſatis conveniens, poſſidere aveant. imus ſolum, quae Reiskius in fine de digni-et praeſtantia hiſtoriae Muhammedanae de-ivit.

ANNIS IACOBI REISKII *Prodidagmata ad lagji Chaliſae *) librum memorialem rerum a Mu-ammedanis geſtarum, exhibentia introductionem ge-eralem in hiſtoriam ſic dictam orientalem.*

Ante-

De hoc ſcriptore Arabico, cuius librum memorialem, tabulam caſuum chiliadum, in lucem publicam edere oluerat Reiskius, cf. in primis I. B. KOELERUS in *Nachrichten von arabiſchen Geſchichtſchreibern*, quae leguntur in

Antequam accedamus ad ſtudium hiſtor vulgo orientalis dictae, ſed quam appellari l hammedanam malim, quia res tradit a Muh medanis, non in oriente tantum, ſed etiam in ropa et Africa geſtas, tria rerum capita nobi ponenda et diligenter cognoſcenda ſunt. Ge nimirum illae, dynaſtiaeque, quarum geſtas illa et caſus recenſet: deinde terrae, in quibus, hic narrantur, acciderunt: auctores tande quorum maxime ſcriptis harum rerum noti tanquam e fontibus, optimam et puriſſimam rimus.

Gentes itaque, quarum fata exponit hiſ Moslemica, vel quod idem eſt Muhamme ſunt hae maxime quinque. *Arabes*, noſtris C ſtianis Saraceni vulgo dicti; dein *Perſae*; T porro et Turcomani; inde *Mogolo-Tatari*; quamvis ab eadem cum Turcis origine deri ſcriptores orientales, et communi omnes no Atrak ſeu Turcos citent, maluimus tamen, ſi diſtinctae rerum expoſitionis, ſeparare *). Qu tandem loco *Barbari et Mauritani*.

De *Arabibus* parum referunt ipſi ſcript Arabici. Vetus eorum hiſtoria prorſus iace puteo; illam puto, quae temporum Muhamm antiquiorum caſus exhibet. Ideoque nihil de

mo

in (Eichhornii) *Repertorio für bibl. und morgenl. Lit* P. III. p. 277 ſqq. Mortuus eſt Hadſchi Chalifah i Hegirae 1057 i. anno Chr. 1647. Turcicam huius ris geographici verſionem prodiiſſe Conſtantinopoli in folio (pagg. 698.) cum mappis geographicis, m rat *I. D. Michaelis* in *oriental. Bibl.* P. XX. p. 150. *M*

*) Petit de la Croix H. Timur. I. p. 10. *Les noms de T Tartares, Mogoles et Zagatiens, ſont pris ici pour la même* et Hiſtor. Tartaror. p. 24: *Tous les Tartares prétendent iſſus de Turck, fils aîné de Japhet.* R.

us hic quidem loci; cum quod nimis in-
t inexplicabilis hic quaſi glomus eſt, quem
gladio ſaepe ſolvas; tum quod peculiari
lo ſum perſecutus *), in quo vetuſtorum
bas regnorum ſpectandam proponere fa-
quid eorum reges, tam Syri, quam Chal-
npore Chriſtum inter et Muhammedem
cerint, et quae bella gentes eorum ſin-
er ſe geſſerint, declarare certisque tem-
ietis alligare laboravi. Illa quoque hiſto-
Arabum Muhammedanorum res in ipſo-
nſula geſtas, regno vaſto, et quod putem
Germaniam magnitudine aequare, perhi-
vetere non minus ieiuna et obſcura eſt.
:ne dicere, eum, qui res ab Arabibus
ıedanis in iſta peninſula geſtas ſcribere,
:ntet, multo pauciora monumenta reper-
re hiſtorica, quam ego de illis veteribus
ſtis paganis Arabibus collegi. Quinam
poſſederint al Bahrain, et Ommanam, et
felicem, et Petraeam, pauci et rariſſime
ıt; aut ſi memorant, tam diſcerpunt res,
gunt ſuperficie tenus et curſim, ut, quod
tenuerit regnum, quo fuerit patre uſus,
lia, quibus fatis, quo deceſſerit anno, et
rta fide et cohaerente ſerie nequeas co-
. Quem unum novi *Ibn Ammarali* for-
abiae felicis, patriae ſuae, peculiari libro,
is parvo, expoſuiſſe, is, quantum cognovi
liquot allatis ab Abulfeda documentis, ea,
ſideramus, diligentia non ſcripſit. Plura
ıoriam Arabiae ſpectantia monumenta in
hoc

ıſio eſt academica ita inſcripta: *De Arabum epocha*
ima Sail ol Arem *i. e. ruptura catarrhactae Marebenſis*
Lipſ. 1748. 4. Cf. *Gott. gel. Anzeigen* a. 1749. *p.*
ſqq. *M.*

hoc parvo et compendiario noſtro ſcripto
Chalifa, quam apud maiorem illum et c
Abulfedam reperia. Puto tamen magis i
ſuae cauſſam obſcuritatis, quam ſcriptoribu
gentiae culpam tribuendam eſſe. Latroci
ercendis, quam gerendis iuſtis bellis, ap
natio Arabica. De illis certe Arabibus, q
biam petraeam et deſertam, confinia S
Chaldaeae, incoluerunt, vix aliud quid
hiſtoria Muhammedana, quam quod cater
egrinatorum, qui ex inſtituto Muhammed
gis adire quotannis Makkam et al Madinam
incurſionibus lacerarint, expilarint, inter
ſaepe deleverint. Ex his Arabibus ſunt
illi Karmathitae, qui per dimidium fere ſa
Syriam et Chaldaeam, Arabiam quoque ip
traeam, rapinis et caedibus depopulaban
non minore Bagdadum terrore, quam Ro
olim Romam, concutiebant. Alia ratio eſt
gentium, quae Arabiam felicem, et mari ta
thraeo quam Perſico contigua incolunt. Illa
ſoli faciundae mercaturae dediti parum c
artes bellicas, et ſemel ſuſceptum dominum
ſuperabiles, bene facileque et in pace tuler

Verum quae gentes Arabicae e patria
propagare primum fidem ſeu ſuperſtitione
hammedanam, deinde imperii quoque, qu
condiderant, augere vires ſtudebant, illae
ſibi clariſſimum et luculentum nomen a rebu
fortiterque geſtis compararunt. Ideoque
non eſt, ſi ſcriptores maiore fide curaque
xiore tradiderunt, quae Arabes extra ipſam
biam primis duobus tribusve ſaeculis a fu
prophetae geſſerunt: qua ratione condideri
imperium, Romano tam provinciarum m
dine et ſpatiis multo amplius, quam rapido

u terribilius pariter atque admirabilius; et ne fidem ſuam in victarum a ſe gentium lerint. Videbimus itaque primis, ut dixi, Fuga ſaeculis (idem enim hoc eſt atque gare Hegirae) dominantes Arabas, et in uidem Arabas de tribu ſic dicta Koraiſch, iſchitas; quae reputabatur et haberi vole- nationis tum nobiliſſima. In ſpecie vero t ineunte primo ſaeculo quatuor ſic dicti legitimi, e diverſis Coraiſchitarum familiis Chalifae appellantur, quoniam illi primi t ſui prophetae Chalifae, id eſt ſubſtituti, locum tenentes, ſucceſſores, quam prin- pe domini appellari. Legitimi autem au- pud Sunnitas certe, (nam Rafedhitae hunc m negant, et ſoli vindicant ſuo Alio:) i conſenſu totius Moslemici coetus, eius m orthodoxum nominant Sunnitae, fue- ſſi, et poteſtatem absque vi nacti geſſe- na cum laude, ſceleribus certe abnormi- rium ſuum non macularunt, quum ſe- Chalifae aut rapuerint cum violentia re- nam, aut ſucceſſione et haereditate con- int, et turpiſſimis moribus et tyrannide ii apud poſteros odium et infamiam ſibi nt. Hos poſteriores Chalifas, quos ille- i lubet, appellare poteris, aut principes narchos et autocratoras, conficiunt tres gentes, omnes pariter Koraiſchiticae, et origine derivatae. I. *Ommiadae*, ut atur, aut rectius Omajjadae, vel Omaj- I. *Abbaſidae*. III. *Alidae*, vel Uluwitae . Primi iſti Omajjadae, fraudibus, per- libus, impietate nacti tuitique ſunt im- racenicum, et in Syria maxime regna- maſci ſederunt per unum fere ſaeculum, ut

ut qui orti anno Hegirae XXXX. defecerunt CXXXII, quo eos tantum non exstirpavere fidae, oriundi, non ab Abbase quodam, ut rum aliqui ridicule perhibent, sed ab Ali patruo Muhammedis prophetae, et, [illegible] pressi ab Ommiadis venatique medio eo iam facti superiores virtute ulciscebantur mulante vicissim exigebant et excludebant das, tanta crudelitate, ut nullum ei par inhumanae vindictae exstat in historia, nem in caedes furor Lancastriorum et Eborac apud Anglos huic tragoediae nequeat Unus tamen Omajjadarum Abdor Rhamm a naufragio suae gentis in Hispaniam elap quae ob Daehel, id est ὁ μελαν Advenae, fytus, appellatus, constituebat ibi, in Hispa tica potissimum, seu Andaluſia, dynastiam nicam, sub titulo Chalifatus. Hic autem quamdiu apud Mosleme obtinuit, id priora saecula, erat procul dubio maximus, lifae sive Amiri 'l Mumenine licet auctoritas tentia plerumque Solthanorum potentiae et ritati cederet, vincebat tamen dignitas et vene Duravit hoc Omajjadarum in Hispania regnu A. F. 420. Chr. 1029 ferme. Tunc enim fi tiscente familia, mutuisque discerpta fra discordiis, suborti sunt alii reguli, qui totum imperii corpus, tamquam leones ingentem q dam, in minutas partes discerpserunt, haud atque duces Alexandri Magni, qui post eius vastum eius regnum inter se partiti sunt; quae ter et hi, Hispani reguli, nomen idem obtinue quod illis Alexandreis dare solebant veteres bes, nempe Moluki 'th Thawajefi, seu

*) Hic nomen est proprium. *Alias* nomen Arabibu βλέσυρον et caperata fronte ἐυόφρυτον. R.

horum factionum et nationum. Unus eorum [illegible] Sevillam, aut Hiſpalin: alter Granatam [illegible] Garnatham efferunt ſcriptores orientales), [illegible] Valentiam, alius Bathaljuſam (ſeu Padajoſſam), [illegible] Korthobam et al Gjaziram. Sed hi omnes [illegible] breves fuerunt, a naſcentibus A. 550. al [illegible]methine, vel al Molattſchamine, gente bar- [illegible], ſenſim et ſucceſſive deſtructi. Sed de his [illegible]. Nam de Arabibus ſermo nobis primo [illegible] faciendus eſt.

[illegible] vero tum in Occidente, id eſt in Hiſpa- [illegible], obtinebant Omajjadae, regnabant in oriente [illegible]fidae, plerumque Bagdadi reſidentes, initio [illegible] multum potentes et magna cum virtutum [illegible], ut eorum ſapientia, ſplendor et maieſtas [illegible] quoque ſcriptoribus Byzantinae hiſtoriae [illegible] Latinis Carolo Magno aequalibus celebrata [illegible]. Verum hi ipſi, dimidii paene orientis domini, [illegible] Dario alicui aut Alexandro ſecundi, ut fert [illegible] humanarum inconſtantia, in eas redacti [illegible] anguſtias, ut praeter Chalifatus titulum et [illegible] quaedam religioſa ſtuperſtes haberent fere ni- [illegible], quidam quoque victum ſuum diarium a ſuis [illegible]oribus domus, tanquam pupilli a tutoribus, aut [illegible] mancipia ergaſtularia ab oeconomis, neque [illegible] ſufficientem acciperent. Ut maxime ſecundo [illegible]rtio poſt Fugam ſaeculo florebant, ſic quarto [illegible]into penitus eviluerunt. Quum deinceps ſub [illegible]itatis ſuae oppreſſoribus et tyrannis, Bujidis [illegible], reſumerent paullatim vires, et in eo eſſent, [illegible]ſtinae maieſtatis atque gloriae ſpeciem recu- [illegible]erent, Tatarorum fatalis Muhammedanae ſectae [illegible]io Bagdadicam hanc dynaſtiam prorſus ever- [illegible]. Mirae quidem et memorabiles hae ſunt huius [illegible]ationis viciſſitudines, neque tamen admo- [illegible] improbabiles et a ratione alienae. Omne enim

vastum imperium, ut corpus sua mole lab
est δύσχρηστον et sponte collabitur; neque
absque nervis regi, qui quo longius absunt a
animi sensorio, ut medicis utar proverbiis, co
cilius cogi possunt in ordinem et tractari.
tas in provincias legati quando se posses cu
factum et reprehensionis poenarumque pat
videbant, ipsi suae provinciae imperium,
αὐθαίρετον, rapiebant. Hinc nata est d
Thaheridarum in Chorasana; et alia Aglabi
Cyrenis, vel Kairowanae; qui ambo gen
Arabes. Aliquibus, qui ab antiquis Persa
gibus originem ducebant, avitum invidgare
dium debebant aliquo modo Chalifae, ne
suis implicarentur bellis et agitationibus.
erant Samanidae, qui post Thaheridas in
siana et Transoxana obtinuerunt. Fuissent
tales procul dubio Barmakidae, nisi robu
adhuc et vegeta vigilque et sollers Abbas
dynastia gliscentem rebellionis ignem matur
stinxisset. Hi ambo, Samanidae et Barmak
Persae erant, regii sanguinis. Quum itaque
mam rerum potestatem talibus suis legatis
mitterent Abbasidae principes, otioque se
luxuriae traderent, et victos inferrent in a
suam Persas atque Turcas, et tam bellicosis n
nibus, atque hae erant, corporis imperiiqu
custodiam mandarent, fieri aliter non po
quin victi victores suos perderent, et pro ba
sua miseros Chalifas ne sui quidem spiritus d
nos esse sinerent. Tam indigne non tract
in Francia suos Merovingos atque Carolingo
dicti maiores domus, atque Bujidae, gens D
mitis, id est Hyrcana, quae Solthanatum di
Chaldaeum, Mesopotamiam, Parthiam, Persi
et alibi exercuit, suos de gente Abbasi Ch

tu

ſ, ut quos, prout libebat, dignitate, opibus, libertate, ipſa denique vita ſpoliabant. Sed is deinceps.

rea Alidae quoque haud parum negotii ant Abbaſidis, praeſertim illi, qui in Aegnarunt ſub nomine Fathemidarum. Re- Alidae ſuam originem ab illo celeberrimo riſſimo Chalifa Ali, genero prophetae Mu- is, cuius quoque patris ex fratre nepos Vir ille ſumma laude dignus, fortis, elo- inſtus, modeſtus, minime ambitioſus, ae- erat animo, quod per artes foeminae, Aje- ſiae Abi Becri, et uxoris prophetae, fue- ceſſione in imperium, quod ad ſe ſolum ulo pertinebat, extruſus. Quum deinde ſt annos exſpectationis plus viginti quatuor nt, breve tamen habebat et maximè turbu- Proſtratus tandem ſicarii manu vir fortis, nes aggreſſores ſuos in campo proſtratos at, filiis ſuis paratum et facile non relin- imperium, neque, ut id invaderent, mori- eos hortabatur, ſed Deo fortunaeque per- Moslemicam rem. Factio tamen eius, colae al Iraki et al Hegjazi maxime, ſeu ae et Arabiae Petraeae, ſeu alias Huſenſes ini atque Medinenſes, filios eius, et maxi- rem natu, al Hoſainum, acriter impelle- repetendum ab Ommiadis ſibi debitum regnum, omnemque ſuam ipſi opem lem pollicebantur. Verum ut erant inge- tili et periuro, ubi Alidas ad defectionem das novas res perpuliſſent, deſerebant eos auguſtiis, interdum quoque perfidi tra- mmiadis, qui tanquam lupi in ovile illapſi, raſſabantur. Inde fugiens aliquis de hac idris, in Africam, fundamenta poſuit dy-

naſtiae Edriſidarum, quae ibi per ſeſquiſaecu
fere floruit. Quum deinceps Abu Moslem, ma
ille imperator Chorafanicus, deſtrueret dynaſ
Omajjadarum, et ſummam rerum poteſtatem
reret, non iis, quibus debebat, et quibus prin
quoque voluerat afferere, id eſt Alidis, ſed,
ruptus, ut aiunt, pecunia, Abbaſidis: denuo po
bant Alidae ſibi debitum imperium; Abbaſi
conſanguineos ſuos, tanquam iniquos alienae
uſurpatores proclamabant, iterumque tenta
atque iterum modos, quibus illos e faſtigio
deturbarent. Sed peſſime ſemper ab Abba
mulcati, penes quos gerendarum nervi re
erant, et redacti in ordinem atque humilitate
preſſi, diſcedebant huc illuc, et parvas paſſim
mutationes erigebant; ut in al Kufa Banu (ſeu
Thabathaba, ſic dicti; in Thabareſtana alii.
cedente tempore, alibi quoque Alidae regnat
ut in al Hegjazo, id eſt Makkae et al Mad
Ohaiſaridae, Katadahidae, Haſchemidae. In
bia felice Thaheridae et Zaididae; Kawwan
in Mazenderan. Scharifi Faſae. Hamudidae S
(id eſt Ceutae) et Malakkae in Hiſpania. Se
ter Aliticas familias non eſt, quae potentia
dignitatem Fathemidarum aequaverit. Ea gen
ter adverſae fortunae multas primum faevi
ſuccreſcens afflictiones, ita tamen deinceps
ruit, ut poſt Africae provinciae dominationem
gypto quoque potiretur, et Abbaſidis maxi
crearet moleſtiam. Non enim illis tantum S
magnam partem abſtrahebat, ſibique conci
Scharifos Makkae et al Madinae, ut hi neg
porro Abbaſidis, quod hactenus praeſtiterant;
ſequium, et Fathemidis contra addicerent:
etiam eo promovebat, ut per aliquod, breve q
vis tempus, in ipſa ſede Chalifatus Abbaſid

f

arum dominatio usque ad Saladini initia,
n deſtruxit et ipſe invaſit. Hi ipſi Fathe-
paſſim quoque appellantur Iſmaelitae. (v.
ol Achjari p. 50.) Magis tamen illud no-
proprium eſt principibus iſtis, qui per Iran,
zerbaigjanam et Parthiam 171 annos regna-
ex illis prioribus Iſmaelitis vel Fathemidis orti
his paullo poſt dicemus ſub familiis Perſi-
dictum iam fuit ad annum 483. Tandem
e ad Alidas pertinent, qui patrum noſtrorum
e regnare deſierunt in Perſia Scach Sefi.
ſunt nobiliſſimae dynaſtiae, a tribus nobi-
Arabum familiis oriundae, Omajjadarum,
arum, Alidarum. Sed praeter has alii quo-
non contemnendi, qui paſſim regnarunt,
ortu Arabes. Ut Zejadidae in Arabia
os, ſi velis, ad Ommiadas referre potes.
h enim eorum patrem et auctorem gentis,
, in genus ſuum adoptabat, actuque fo-
ulisque publicis eam in rem editis ſuum
leclarabat, quem omnes ſciebant nicro-
m; quo ſcilicet virum aſtutum et rerum
m peritiſſimum, ſibique maxime profu-
eo arctius ſibi obligaret. Zejadidarum

Raſſoul, ab ipſo propheta Muhammede deven
Thaheridae ab Arabica tribu Chozaah. Se
Herbel. p. 108. b. eos ab Ommiadis derivat.
in Africa dominati ſunt Aglabidae, Roſtem
Medraridae ſunt etiam Arabes. Dubium ta
ut verum fatear, adhuc mihi eſt de Roſte
ſintne Perſae. Arabes porro ſunt de tribu T
Arabum fortiſſima, Hamdanidae, qui Dar
Halebo et al Mauſelae imperarunt; item h
ſucceſſores Okailidae (tribus Arabica eſt O
in al Mauſela, al Ambar, al Kufah, al Madaye
Idem ſucceſſores Hamdanidarum Halebi, Ba
kae, et Anae; nimirum Mardaſidae. Arabes
que ſunt Siciliae domini Kalabidae; a ſua trib
appellati. Monkeridae domini Schaizarae, a
bum Kananah pertinent. Banu Abbad, qui
Omajjadas in Hiſpali regnarunt, pertinent a
bum Jokthanicam (ſeu Arabiae felicis) Lachm
veniunt ab illis antiquis regibus al Hirae et
daeae Arabicae, qui Lachmidae, et Naſrida
diunt. Aſaditae Arabum Amiri, qui circa N
(oppidum, non fluvium) al Hellam et Eup
lacuſtria habitabant, ad tribum Aſad, a qua n
habent, referendi ſunt. Harum autem tribu
dynaſtiarum connexionem et diverſitatem
noſſe cupit, illi tabulae genealogicae tribuum
bicarum inſpiciendae ſunt, quas ex Abulfed
hibuit Pocokius, et ex hoc G. Sale ad ſuum
coranum; Ego vero pleniores et veriores e
Kotaibah confeci, et capite IV. hiſtoriae me
teris Arabiae exhibui. Arabes quoque ſunt f
illi Karmathitae, qui regno Bagdadico Syri
haud minus fuerunt terribiles, quam Hunni
dam Germanico; de quorum origine videre
elegantem obſervationem, quam ex Rau
Achjari ad An. 483. attulimus. Principes eor

Ho

; Alii filio, ſe manare ferebant. v. D' Herb.
l.

Perſicas dynaſtias referam tam illas, quas
Perſicae Parthicaeque eſſe conſtat, quam
ie in Perſide, Parthia, Media, Hyrcania,
a, Bactriana, Sogdiana, Drangiana, Ge-
Gordyaea, et alibi regnarunt, quamvis,
int origine, an Turci, mihi compertum
Ab antiquis Perſarum regibus deveniſſe
ſcriptores Barmakidas et Samanidas, quo-
s in ipſo molimine rurſus afferendi ſuae
teris imperii oppreſſerunt ol Abbaſidae,
primi miniſtri rerumque et conſiliorum
conſcii et exſecutores erant. Hos autem
na et Transoxana per duo fere ſaecula
hominos, iuſtitiae, clementiae caeterarum-
tutum omnium laude celeberrimos. Ho-
manidarum propago eſt gens Elias, ſive
ut Eliaſidae, quae in Kirmana regnavit.
deinceps, gens Dailomitica, late regnarunt
il Arabi, ſeu Arabia Chaldaea, in Irak al
ſeu Parthia, Meſopotamia, Perſide et Cho-
nomenque et vires al Abbaſidarum, ſi non
it, certe debilitarunt maxime. Huius
jua propago ſub nomine Kakujahidarum
n Jezd, et Iſſahan, urbibus Perſidis. Ali-
tiam in Hamadan, donec Thogrilbeck
expelleret, ut et in Ahwaz. In Jezda
que ad A. 696. v. Hag. Chalif. hoc anno.
noſter Hagji Khalifah tradit. Sed Teixei-
inem Gaznevidarum facit. Rectius ta-
Ibn Kakujah vel Ibn Kakujahidarum, ſeu
vunculae. Notat nempe vox Kakujeh
'erſica avunculam. Impoſitum ipſis hoc
t ab al Bujidis, quorum adfines erant.
que mater huius Ibn Kakujeh ſoror

matris Magjdeddaulati Bajidae. Zajjarida huc pertinent, ſeu gens Mardawigji et V kiri, pariter Dailomitica, et, qui priore runt, gens Wahſchudeni, Dailomitidis nae domini. Thulunidae et Achſchidici domini, ad Turcas pertineant, an ad P bigo. Soffaridae ſintne Perſae, an Aral non liquet. Forte Perſae quoque ſunt in Chawarezmia. Curdi certe, ſeu Go terum, ad Perſas pertinent. Et horur tres celebrantur familiae. Gens Haſn de qua, praeter nomen apud Noſtrum, quid reperio, et unicum veſtigium apuc 527. a. et Abulfedam. conf. idem ad A. Marwanidae, qui Deiar Becr, ſed brevi dominati ſunt. Ejjubidae tandem ex wandicorum Curdorum, celebre nom gnam potentiam a fundatore ſuae dynaſti adepti ſunt, ſed quae haud ita multur numeroſis diſcerpta familiis, et inteſt diſcordiis. Saladini avus, Schadzi, filius oriundus erat ex urbe Dowain, in ulti baigjanae et Curdiſtanae confiniis ſita. p. 64. 1. Atabeki Lor ſunt Curdi. D' H Ad hanc quoque claſſem refero Spanka Gurenſes vel Gaznevidas ſecundos (Turcici ſunt generis) alias quoque Sami deſcendunt enim hi, Gurenſes, ab ad tyranno Perſiae. vid. D' Herbelot p. 9. 360. b. Perſis accenſendi ſint an A dicti Iſmaelitae, orientalium banditae, alias quoque Bathenitae dicti, qui aliqu heſtanae incubarunt, dubito. Primus e ditor ol Haſan, filius Sabbahi, eſt ex verſiam Arabs Homairita, vel Himjari Fathemidarum Aegyptiorum emiſſariu

lum ſtudebat ipſis factionem comparare; ipſe novae dynaſtiae deinceps fundamenta pone-
Secuti autem reguli videntur magis Perſae
, ſi qua ex nominibus eorum rite fieri poteſt
ctura. v. D' Herbelot p. 437. a. et 505. b.
autem Iſmaelitae fuerint dicti, docet D. Her-
389. b. Non peccaverim quoque, certe
ultum, ſi huc revocaverim Mothafferidas,
zarios, Angjuicos, Gjalauwicos, quoniam
ide Sebzewarae, Schirazae, et Mazande-
nperarunt. Neque magnum eſt vitium, in
da his dynaſtiis origine labi, quae breves,
ae ſeditionibus, et pleraeque ignobiles
Oblitus fere fueram triplicis dynaſtiae
n Bawandicorum, (vid. ad A. 476.) et
abujeh; quae ambae in Thabareſtana, diu
, ſed ignobiles regnarunt.
ci et Turcomani, quorum nominum di-
rationem apud Guil. Tyrium lib. II. de
ero et Leuncl. Ann. Moslem. p. 94. 31.
, latiſſime pariter atque diutiſſime per
n, tandem quoque per occidentem, im-
t, et numeroſiſſimas condiderunt, illuſtres
et obſcuras, dynaſtias. Ab Islamiſmi ſta-
o cum Arabibus vel Saracenis bella geſſe-
uenta, marte non ſiniſtro, tandemque ſic
unt Saracenos tam victi, quam victores,
ſi ſuis ſedibus, id eſt Turkeſtana et Trans-
torrentis ad inſtar provincias orientis occi-
s obundarent. Dynaſtiarum huius nationis
res plurimi rerum ſuarum initio erant man-
ſed ut erant viri fortes et ſtrenui, feroces-
dem, et ſummae poteſtatis avidi, parumque
rvanda ſuis heris fide ſolliciti, iugo deinceps
ſio deiectisque ſuis dominis, ipſi rapuerunt
rium. Videtur quidem hoc Turcarum inſti-

tum, quo fortunam humiliorem, et servilem q
ue, ab ampliſſimis dignitatibus et ipſa ſumma
eſtate non arcent, magis laude dignum, qu
noſtrum illud, quo imperia haereditate a patri
ad filios tranſeunt, et iisdem quaſi alligata ſunt
militis. Soli enim virtuti, et animi excellentib
dotibus debentur honos et praemia, neque pote
nuda naſcendi ſors opinionem meriti cuiqua
conciliare, notamque dignitatis eminentioris i
primere, aut vel ſupra humillimum vulgus efferre
multo minus ineptos regendis populis adaptare
Habet tamen illud inſtitutum ſua quoque incom
moda. Portam enim aperit tyranno cuivis, impu
ne in humanum genus graſſandi, ſacraque omnis
et honeſta crudelitate caedibusque temerandi; tur
bas parit continuas, et nunquam ſopiendas; prin
cipesque non niſi ſaevos: qui commodis ſunt mo
ribus, et humanioribus expoliti et manſuefacti ar
tibus, eos arcet; neque admittit, niſi qui vel per
patrum fratrumque ſuorum ſtrages eniti audeant.
Sed haec in tranſitu dicta mihi ſunto. Prima vero
Turcica dynaſtia nobilior fuit Sebektekinidarum
illa ſeu Gaznevidarum priorum, in Gaznah (ſeu
Zabulaſtana), Choraſana et India, potentiſſima.
Nam de Chakanis illis Transoxanis vel Sogdianis,
et aliis ulterioribus Scythicis, antiquioribus, pa
rum tradunt hiſtorici. Sebektekin erat mancipium
Turcicum Alptekini, ducis Nuhi's Samanidae.
Nobile hoc regnum deſtruxit aliud illo adhuc no
bilius et celebrius, Selgjukidicum nempe; quod
Thogril vel Thogrul Bek, Turca, de tribu Selgjuk,
condidit. In quatuor potiſſimum familias abiit iſta
gens, quarum duae brevius regnarunt neque
magna cum fama; Halebi, et in Kermana; duae
vero aliae illuſtrius et diutius, in Natolia ſcilicet
et Parthia. Halebenſem quidem dynaſtiam Selgjuki
car

[illegible] condidit Tanaſch. Kermanicam vero Karus-
[illegible]ar Caderd, quod idem eſt, niſi me fallit opi-
[illegible]. Illam vero in Aſia minore et Armenia fun-
[illegible] Kothulmiſch, et iſtam tandem, eamque
[illegible]nam, in partibus ultra Tigridem, Alp Ars-
[illegible]ausque filius Malikſchah. Eodem tempore,
Selgjukidae valebant, aliae maiores ſuccreſce-
minoresque dynaſtiae; ut gens Daniſchmendli
[illegible]ma gilri) in Armenia minore et verſus
n Euxinum; et ſic dicti Atabeki, quorum
uci [illegible]unt diverſi generis. Eſt enim haec
abek universalis, et notat *κατὰ λέξιν pa-*
[illegible]; deinde ſumitur pro tutore infantis,
re, procuratore. Fere ut illud in hiſtoria
a celebre vocabulum *βασιλεοπάτωρ* aut
[illegible]ς, de quo vid. Cl. Leichii diſſert.
[illegible]no Porphyrogeneta p. 8. Aſſumebant
[illegible]a mancipia Turcica, quae, quod heri
[illegible] aetate minores eſſent, ipſi res admi-
nt, et poteſtatem in ſe omnem derivabant,
um tamen principis nomen declinabant.
aque Atabeki 'l Irak, alias Akſankaridae, vel
ae dicti, potentiſſimae poſſeſſores dynaſtiae
ia et Meſopotamia, cuius e ruinis Ejjubida-
da [illegible]rexit. Quos fuiſſe Turcas non dubito,
vis Italus Noſtri interpres eos Mauros aut
enſes putet, Zenkii vel Zengjii nomine de-
s. Akſankar enim nomen mere Turcicum
quod geſſit Akſankar ol Barzakenſis, huius
iſtiae auctor; et Barzak, vel Varzak Ili, a qua
one puto illum originem et cognomen habuiſſe,
Selgjukidis Turcis parebat, niſi forte ſit ab
[illegible], quam Abulfeda hiſtoricus p. 235.
memorat, tanquam Africae urbem. Sunt
o Atabeki Adzerbaigjanae, vel Atabeki Irak
gjemi, alias Ildikizidae dicti, a conditore ſuo
Scham-

Schamſoddin Ildikiz, qui erat municipium
cum Solthani Mafudi Selgjukidae. Hi
tutorio poteſtatem Selgjukidis orientalibus
bant, quod idem Atabeki Zenkidae Selgjuki
cidentalibus fecerant. Sic Atabeki Dam
alias Thogtekinidae, ſobolem Tanaſchi Se
dae, ſuis opibus exuebant. Porro ſunt A
Lor Buzruk, ſeu maioris, id eſt, ut puto, L
nae, provinciae ad ſinum Perſicum ſitae:
Atabeki Lor Kugjuk, ſeu Curdiſtanae, qui
ſchidici quoque audiunt. Turcae quoqu
Ortokidae: Maredinae et Amidae domini;
Mamluki Turcici, qui poſt Ejjubidas in A
regnarunt. Inter omnes tamen eminet n
dynaſtias Turcicas Otſchmanidarum, vulgo
Ottomannica dicta, hodienum florens, ex
kidarum occidentalium, et illorum orta regn
ruinis, qui Selgjukidarum cadente deſtruct
Tataris poteſtate diſcerpebant. Aſiam mir
et nomine Ogliorum ſeu filiorum, ut Karam
Germeanogli etc. a Turcicis ſcriptoribus cel
tur. Solent nempe Turcae dominum pop
Provinciae cuiusdam illius populi aut prov
cui praeeſt, filium appellare. Karamanog
rindae in Caramania regnarunt, Germeano
Germa, urbe Galatiae, Menſioglii, circa M
veterem, Izmyroglii, circa Smyrnam; Aik
in Aidin, ſeu Caria et Lydia; Omeroglii
Sinopen, vel qui iidem ſunt Iſſendijarogl
potius Iſſendijanoglii, quoniam vetuſtis Aſ
imperabant. Dzulkadiroglii Maraſchae, a
reſiae; Ramadhanoglii, Adenae; quos omn
ſorpſit Ottomanicum imperium. Fuerunt q
qui Ottomanidas genuinos Arabas eſſe, et
tiquis al Medinae incolis oriundos, proderen
adulari hos ſuis principibus voluiſſe pal

n, quod a ſui prophetae gente illos non etiam
rint. Potuerant certe eadem facilitate. Tur-
oque ſunt gens Kare Cojunli, ſive de ove
vel ut Graecis hodiernis audiunt Μαυροπρο-
ι, per Adzerbaiganam, et, quae priorem
leſtruxit et excepit, gens Ak Cojunli, ſive
alba, Λευκοπροβατῖται, item Bajandarici,
t prorſus iidem) per eandem Adzerbaigja-
Dejar Becr et ultra. Salikidae, Mowajja-
chirwanſchahi, quo pertineant, non dixe-
erto. Putem tamen ad Turcas pertinere.
oque Cort Gurici, ſive ſi appellare ſic
Gaznevidae tertii, ſunt Turcicae origi-
s a fortitudine bellica celebrant ſcripto-
tales. v. Hiſt. Timurbegi I. p. 348. et
os hos appellat idem II. p. 32. Sed male,
Turci certe ſunt illi Mamluki et Mam-
Mamluki, qui poſt heros ſuos Gurenſes,
vidas ſecundos, a Gjalaloddino Mank-
rezimſchaho victos, eorum in India poſ-
nvadebant; otium ipſis faciente Gjen-
qui Gjalaladdinum viciſſim inſtar ferae
tanam usque agitabat. Turci quoque
warezimſchahi, de quorum origine vid.
zii Hiſt. Tatar. p. 86. cum not. Ridicu-
eſt Chogiah Efendi, id eſt celebris illius
nii, quem Bradutti vertit Italice, quem ex
Seamanus praef. ad Grammat. Turcic.
eum principem hiſtoricorum Turcicorum
ns). Facit nempe Chawarezimſchahos Selg-
s, et metu Genkizchani ſe in Aſiam contu-
hawarezimſchahum et Iconii ſedem imperii
, quum dudum ante Genkizchanum Selgju-
Iconii regnarint, et prorſus alii ſint a Cho-
ſchahis.

Mogoli-

Mogolicae et Tataricae dynaſtiae ſunt: Gj[illegible] kizchanica et Timurica, a quibus caeterae omn[illegible] peculiari nomine inſignitae propullularunt. Ge[illegible] kizidae et Timuridae ſunt etiam affines. Na[illegible] proavus Genkizchani, fundatorque huius genti[illegible] erat frater patris et fundatoris gentis Timuricae. Tataros jungo Mogolis ideo, quod ſaepe confun[illegible] duntur, et iunctim invaſerunt orientem occiden[illegible] talem et ab eadem origine creverunt. Mogol[illegible] enim et Tatar erant fratres. Gjenkizi vel Gien[illegible] kizchani duae potiſſimum floruerunt familiae. Una in India, Perſia et Transoxana, in qua celeberri[illegible] mus exſtitit Holaku. Huic deſinenti in Abi Saido ſucceſſit, deſcendens ab altera familia, Ilchan vel Ilekchan; itemque brevis illa minorque dynaſtia Gjubanidarum, qui de gente Mogolica Selgjuk (alia) deſcendebant (v. l'Hiſtoire de Timurbek I. p. 138. 6.). Altera familia Genkizica eſt illa, quae in Deſcht Kapgjak, ſive Tataria ſeptentrionali regnavit. Ab hac orti ſunt Ilchanici, ſi tamen ex nomine Gialair, quod eorum aliqui (niſi omnes) geſſere; concludendum eſt (ſolent enim Turcae hiſtorici principibus imponere nomen ſuae tribus); dicendi forent hi nihil commune cum Genkizchanidis habere, ſed potius e tribu Gialair Tatarico-Mogolica orundi eſſe, quae tribui Genkizchanicae erat adverſa et maxime inimica. vid. D' Herb. 940. a. *ult.* Certe fallitur D' Herb. p. 249. b. quando gentem Ilekhanicam eandem cum poſteritate Holacui facit. Et Uzbekici, quorum illi Bagdado imperarunt, hi Choroſanae, cui quoque provinciae nomen a ſe dederunt, quod hodie gerit, Uzbekiae. Sed inconſtante hi fortuna regnarunt, modo a Timuricis vexati, modo a Sofiis ſeu Schahis Perſiae. Ab eadem deſcendunt Tatarorum parvorum ſeu Crimenſium et Precopenſium

[redacted] quibus titulus erat Karai vel Gherai, [redacted] admodum frequentem facit Noſter men- [redacted] Ottomanidis. Timuridae ſucceſſerunt [redacted] arum in India Choraſana et Trans- [redacted] iones. Minores Mogolicae ſunt dy- [redacted] Chatajan ſeu nigrorum Chathaeorum [redacted] um principes, iidem cum Gazis, qui [redacted] Selgjukida et ante atque poſt eum in [redacted] dominati ſunt; item altera eorundem [redacted] um familia, in Kerman, Barrakida- Mogoli quoque fuerunt, niſi fallor, [redacted] s Olug Chani. Ad Tataricas dyna- [redacted] Circaſſi, Mamluki, qui poſt Mam- [redacted] os Aegypto et Syriae dominati et tan- [redacted] manida Selimo exciſi ſunt. Auctore [redacted] n ad Hiſtoriam Tataror. p. 446. *Le [redacted] s Circaſſes eſt une branche des Tartares [redacted] s.*

[redacted] Barbari ſe nobis offerunt luſtrandi, [redacted] qui prodierunt ex Africae illa parte, [redacted] ia vulgo appellatur; ut et ex Mauri- Pauci ſunt illi, nimirum Senhagjitae vel [redacted]: qui tamen, ſi ſpectes eorum originem, [redacted] Geographo Nubienſi adhibeas, deprehen- [redacted] Arabes et quidem Homeiritae eſſe. Ait [redacted] p. 82. c. f. Senhagjah et Lamthah fratres [redacted], de poſteris Homeiri vel Himjari oriundos. [redacted] al Morabethune, id eſt, excubantes et vigi- [redacted] pro tuenda vera religione, vulgo *les Mara-* [redacted] alias quoque al Molattſchamune dicti, a [redacted]cham, oris et naſi velo, quale geſtamen illis [redacted] in uſu eſſe, edidici quoque ex S. Omer [redacted] gallico, quo faciem hodiernam regnorum illo- [redacted], id eſt, Maroccani, Fezzani, Tunetani, et [redacted] orum exponit. Poſſis itaque τὰς πεφοβιασ- [redacted] appellare, vel τὰς ἐπιστομισμένας. Hi tra- [redacted] iecto

iecto freto Gaditano finem fecerunt iſtis regulis, qui poſt Omajjadas Hiſpaniam diſcerpſerant. Duces hi fuerunt uſi Ioſefo, filio Taſchfin. Sed quia hic quoque tradente eodem Geographo p. 84. a Senhagjah deſcendit, erunt et hi certe ex parte Arabes. Hos rurſus deleverunt ol Mowahhedune, (id eſt unum deum profitentes et colentes, quaſi dicas Unitarii, quo titulo non minus gloriantur in univerſum Moslemi omnes, quam Romani illo Catholicorum). Alias etiam hi iidem Abdel Mumenidae audiunt, a conditore ſuo; ſuntque pariter ac priores, barbari. Marinidae, ut pronunciatum habere vult D' Herbelot p. 578 aut, quod idem damnat, vulgari in uſu verſans, Maznidae, ſintne barbari quoque, mihi non conſtat. Abulfeda ad An. 672, ubi eorum hiſtoriam exponit, *Arabas* ait eſſe. Minutae hae dynaſtiae parum attentionis apud ſcriptores excitarunt et meruerunt.

Sic abſolverimus primum caput horum prodigmatum, et gentes viderimus atque dynaſtias praecipuas, quarum hiſtoria Muhammedana, et praeſertim haec noſtri Hagji Chalifae, mentionem facit. Priusquam tamen ad ſecundum caput tranſeamus, non inutile fecerimus opus, ſi, qui quovis in regno dominati fuerunt, et quo ſucceſſionum ordine, ſtrictim percurramus. In Hiſpania erg primi et potentiſſimi fuerunt Ommiadae, quibu deſtructis ſucceſſerunt variarum provinciarum re guli, ut Abbadidae, Hamudidae et alii. Hos e iciderunt ol Molatſchamune; hi pulſi ſunt ab Mowahhedine: His per Chriſtianos Hiſpania pul ſuperfuerunt Ahmaridae, qui ſub Ferdinando C tholico et Carolo V. adhuc ſe ſuſtinuerunt.

Africam extremam et mediam hae tenuer dynaſtiae. Aglabidae, Roſtemidae, et Medrari Quarum auctores a Chalifis orientalibus in ſ

provincias tanquam legati miſſi, monar-
hi deinceps arrogarunt. Edriſidae porro,
nidae. Badiſidae, ol Molattſchamune, ol
hedune. Haffidae, Marinidae, Maznidae,
idae, Abdolwaddadidae et Scharifi (ſeu no-
ſanguine Muhammedis) Tunetani et Fez-
Siciliam primum Fathemidarum nomine,
ut autocratores, tenuere Kalabidae.
ptum habuerunt, praeter legatos Chali-
tum Damaſcenorum, quam Bagdadicorum
, Thulunidae, qui primi obſequium nega-
principibus, et provinciam, quae feudum
[illegible], in principatum non dependentem
[illegible]os ſecuti ſunt Achſchidici, quo no-
pore celebre illud Achſchididarum man-
, Cafur, Nigrita, venit. Diutiſſime tenue-
Fathemidae. His eam ademit Sala-
Ejubidis ſuis tradidit. Qui quum tenuiſ-
ſeculum nondum completum, a manci-
extruſi deletique ſunt. Haec mancipia
Mamluki appellantur, voce Arabica, quae
et domino ſubiectum iuſtoque titulo ac-
notat. Quia vero hi Mamluki, cupidi
vadendae poteſtatis, perfide et crudeliter,
ita fidei et clientelae ſuae ratione, truci-
evertebant, quibus obſequium ſuum ſe-
xerant, inde factum eſt, ut hominem per-
officii ſacramentique ſui negligentem, et
a ſemel religione deſciſcentem, mamlu-
mammelucum vulgo nominemus. Ho-
lukorum tres fuerunt claſſes. Prima illos
itur Turcas, qui a rege Saleho Ejub Eju-
tuti altique in ſui corporis cuſtodiam,
militare aliquod ſeminarium, iſto de-
eros eius et affines partim imperio arce-
tim vita privabant; qui claſſem hanc

conſtituunt, illi appellantur ol Bahrici; de c
nominis ratione tradit D' Herbel. p. 174. a. 54
Secundam claſſem efficiunt Mamluki Turcici,
rum priorum liberi et ſervi; tertiam Mamluk
caſſi, quos demum Ottomanidae deſtrux
tum quum Selimus, Imperator Ottomanicus
rum poſtremum Thuman Baijum patibulo fi
et caeteris ſuis provinciis Aegyptum adiecit.

Syriam poſſederunt primum Omajjadae,
Abbaſidae; tum Hamdanidae, Okailidae, M
nidae, Mardaſidae, Selgjukidae, Akſankaridae
tokidae, Thogtekinidae, Ejubidae, Mamlu
tandem Otſchmanidae.

Irakam Arabicam, aut Chaldaeam, Abb
Alidae, Bujidae, Aſaditae, Selgjukidae, Gj
chanidae, Ilekchanici, Timuridae. Ac Coju
Sofii Perſarum et Otſchmanidae per vices.

Arabiam petraeam, ſive al Hegjazum,
ſae Bagdadici. Ohaiſaridae, Haſchemidae,
dahidae. Sic quidem ut Haſchemidae, olim
kae poſt Ohaiſaridas domini, a Katadahidis
commigraverint ol Madinam et eam occu
rint.

Arabiam felicem (ſive al Jaman vel J
Zejadidae, Nagjahidae, Salihidae, Mahdidae
bidae, Raſulidae, Thaheridae, Zaididae,
manici.

Fares, aut Perſidem, Soffaridae (poſt
Chalifarum Bagdadicorum, de quibus ten
eſt, quod ſub initium ſuae dynaſtiae toti ori
Oxum et Indum imperarint) Bujidae, El
Dailomitae, vel Zajjaridae, Kakujahidae,
kidae, Spankarahidae, Barrakidae, Salgarida
beki Lar Buzruk, Gjenkizchanidae, Moth
Angjuici, Ilekchanici, Schach Sofii.

Si

Sistanam et adiacentia, ut Gor, Bamian, Canaham, etc. Bujidae, Sebektekinidae, vel Gaznevidae primi, Gurici, vel Gaznevidae secundi, Cort Gurici, vel Gaznevidae tertii, Gjenkizidae, Timuridae.

Irak al Agjami (seu Parthiam) et Chorasanam, adiacentia, ut Thabarestanam, Choresmiam, Hamam, Schirwanam etc. Dabujehidae, Dawanidi, Alidae in Thabarestana, Thaheridae, Samanidae, Soffaridae, Zajjaridae, Fariunidae, Gaznevidae, Gurici, Ildikizidae, Ismaelitae, Charezmici, et Chowarezimschahi, Mowajjadidae, Gjenkizkanici, Cort Gurici, Mothafferici, Sarbedzarii, Timuridae, Gjalauwici, Schirwanici, Kilanici, Kamaridae, Schahi Sofii.

Adserbaigjanam et Armeniam Selgjukidae, gens Daischmendly, Ildikizidae, Atabeki Lor Gugjuk, Gjubanidae. Ak Cojunlidae, Schahi et Otschmanidae ex parte.

Mesopotamiam Bujidae, Hamdanidae, Ortokidae, Aklankaridae, Ejubidae, Genkizchanidae, Timuridae, Karacoiunlidae, Accojunlidae, Otschmanidae.

Samarkendam et Transoxanam Samanidae, Gaznevidae et Selgjukidae viciſſim. Gurici, Charakanici, Carachataei, Cort Gurici, Genkizici, Timurici, Uzbekii, Sofii.

Indiam Gaznevidae, Gurici, Cort Gurici, Mamalici, Uzbekici, Timurici.

Natoliam seu Asiam minorem Selgjukidae, Karamanoglii, Germeanoglii, Mentesioglii, Aidinoglii, Osmanoglii, Ismyroglii, Dzulkaderoglii, Ramadanoglii, Otschmanidae.

Tatariam Russicam seu septentrionalem, aliàs Deschkapgjak, gens Tuschi, filii Gjenkizchani, et Tatarorum Crimentium principes, Karaiji dicti.

His abſolutis iam luſtrabimus *capite ſecundo* ras, quas iſtae gentes et dynaſtiae obtinuer Quia vero terrae faciem et nomina mutant, p ter atque populi nomina mutant et ſedes, a:ec geographia recentior haud parum ab illa n aevi, et haec ab illa vetuſtiore Graeca et La plurimum diſcrepat; nos autem omnia non pc mus in hac, cui ſtudemus, brevitate perſequi: cem eligemus et perihegetam mediae, ut mih detur, auctorem geographiae, id eſt non n vetuſtum, ſed neque illum recentiſſimum, *fedam* intelligo, cuius opus geographicum ad dum quidem celebre, ſed nondum, ut par nobis notum et familiare, tanquam in tabul in nuce hic proponere ſedet animus, et bre mis excerpta eius contenta hic, ſed ordine p ſum mutato primarum eius tabularum, exhil Qua in re gratum nos officium praeſtituros rerum orientalium ſtudioſis credimus.

Hiſpaniae igitur urbes, quae ſequuntur, n flores exhibet Abulfeda ſui operis tabula qu 1. Iſchbilijah ſeu Hiſpalin, vel Sevillam. 2. Gjazirat ol Chadhra, ſeu inſulam viridem, v Geziret. Quo refert Wadi'l Aſli (ſeu fluv mellis), al Hagjebijah, et on Naka. 3. Mal (Malaga), quo refert Heſn (ſeu arcem) Schana Heſn Bazlijanah, Heſnol Majah, Heſn Mu Heſn Schail. 4. al Marijah (Almeria), Bagja Barſchanah, Bargjah, Andaruſch (f. Andux 5. Bathaljus (Pax Auguſta, Padagoſſa,). 6. Ma (Merida). 7. Korthobah cum eo pertinentibus Zohra (ſeu radiante) arce 'l Kaſir (Alcaçer), H ol Modawwar, Heſn Morad, nomo Atek, Eſtigjah (forte Ecija). 8. Garnathah (Grena cum fluvio Schanil (Xenil), arce Schalubinah, gah (Baca), et ol Kalat (Al Cala, ſeu arce) Sadi

9. G

9. Gjajjan (f. Jaën) cum Kigjathah, Bajaſa (f. Baeza) arce Schakurah (Segora) monte Sementan, Ubedah, Laſthar, et arce Barſchana. 10. Morſijah (Murcia), cum ar Raſchaka, az Zabakat, monte Il, urbe Mulah (forte Molina), Oriulah (Origuela). 11. Danijah (Denia) cum arcibus Jocatran et Bairan. 12. Balanſijah (Valentia) cum ar Roſafah, Monjat Ibn Amer et Schathibah (Setabis, Xativa). 13. Thorthuſchah (Tortoſa). 14. Schantarin ad mare Britannicum (f. Santillana ad mare Biſcayenſe). 15. Madinatol Walidi, ſeu urbs Walidi, apud montem es Schahrah (f. Sierra), qui Hiſpaniam mediam dividat, ab occidente urbis Tholaithala, ſeu Toleti, qua ex deſcriptione intelligo, hanc urbem eſſe non poſſe, quae videbatur, Medinaceli. 16. Tholaithala (Toletum) ol Faragj (ſeu recreatio) eamque alluens fluvius Wadi'l Hagjarah (Guadalaxara), ſeu fluvius vel torrens lapidum. 18. Salem. 19. Sarakoſthah (Caeſar auguſta, Saragoſſa), capitalis et Tſchogri 'l Ala, ſeu confinii hoſtilis ſuperioris. 20. Laridah (Leridah) urbs (f. capitalis addendum) in et Tſchogr, in confinio hoſtili (forte al Aſfali, id eſt inferiore, addendum). 21. Tharkunah (Tarracona). 22. Bambalunah (Pamplona). 23. Barſchanunah vel Barſchalunah (Barcinone aut Barcellona). 24. Bordal, urbs a ſeptentrione Barcellonae, a gladiorum fabrica celebris. 25. Orkunah (Narbona). 26. Oſchbunah, et cum articulo al, al Oſchbunah, Uliſſipone (unde apparet derivationem huius nominis ab Ulyſſe deliramentum eſſe monachale, ex ignorantia articuli Arabici al praepoſiti natum), cum Schantara (f. Santarem) fluvio Budanſch (forte Tajo) et Bagjah (f. Bexa). 27. Cades (Cadix) cum ei oppoſita Keſral Magjazi, ſeu arce Traiectus, ad fluvium Hiſpalenſem.

In notis marginalibus, in quas conficer ignobiliora loca, et de quorum certa defin positione non conſtat, exhibet ſequentia. Scl kuh (St. Jago de Compoſtella). Inde ad n Sevillanum refert Orcoſch (Arcos) Schariſ res de la Frontera) Tharif (Tariffah), cum poſita inſula cognomina. Rondah; nomun dunah (id eſt Sidonia), in quo Chaulan. a Carmunah vel Carmona, inſulam Kapthal (v pital) in fluvio Hiſpalenſe, id eſt Wadi l (vulgo Guadal quibir), id eſt fluvio magne bem Thanjanah e regione Hiſpalis. Inſra lin et Tharjunah inſulam Schantabus, a Utanah e ſeptentrione Hiſpalis, et inſulam ſchſch. Ab occidente ad litus oceani locat S (forte Silves in Luſitania), Schantamarijah de St. Maria). Ad Andaluſiam porro refer al Birah, quae olim fuerit capitalis. Sed a Moslemis deſtructae dignitatem ſucceſſiſſ nadam. Suſpicatur W. Schikardus in ſched nuſcriptis forte Illiberim eſſe. Item Kalal (forte Caſtro del Rio), niſi pro رياحر quo Leidenſe, legendum ſit رياحر Rabah. quod *ſatrava* propius accedit, quam hic deſigna Schikardus l. c. Ad Grenadam Luſchah (Item Oſchunah (Oſſuna).

Africa, quam Abulfeda tabula 3. exhibet buitur in al Magrab al Akſâ, ſeu occident tremum, in Africam provinciam, proprie ctam; alias quoque al Magrab al Auſath, ſe dentem medium; et in Dejar Meſr, vel Aeg Solent enim ſcriptores accurati Arabici, nc Turcici, quando urbem antiquam deſigna ſunt, hodiernam al Cahiram vel Cairo, nud

Miſr dicere; quando vero totam provinciam, Meſr.

Extremus occidens, vel Mauritania, continet Sanhagjah, Segjelmaſah, Marrakeſch (Marocco), Fas (Fezz), Telemſan (Tremeſen). Dicitur quoque Mauritania Sus ol Akſa (ſeu Sus extrema), quae complectitur Asfi, capitalem magni Dakalah, Tarudant, Tadelah, Agmat, Marrakeſch, Azammor, Sala, Thangja (Tingis), Sabta (Ceuta). Apud Fas ſunt montes Madjunah, Madgarah (cuius incolae potiſſimum ſunt gens Abdel Mumeni, fundatoris dynaſtiae ol Mowahhedine). Jaſr. et Wanſchariſch, Salaf, regiones gentis el Maſamidah. Maſchgarah, Henthaba, Tinmalil, Cozwalah (vel Gjozwalah), Maknaſah apud fluvium Fulful. Kaſr Abdelkarim, (vel Kaſr Katamah, vel arx aut palatium Katamicarum). Ad Telemſan pertinet Areskul, portus oppoſitus al Meriae, urbi regni Granadenſis, tractus Wahran et Hanin. Ad Sala tractus Maſchna, et eius celebre emporium Anfa. Ad Mangjah Kaſrol Magjazi (caſtrum traiectus). Ad Sabtah, Baljuneſch et portus al Maramma, oppoſitus Andaluſeno portui ol Mankab. Tandem ad extremum occidentem quoque pertinet Ribath ol Fati (excubitorium, vel ſpecula victoriae), urbs Abdel Mumen condita.

Ad Africam provinciam ſeu Libyam pertinet Gjajah provincia, cum urbe capitali cognomine, Alchir et ol Gjazajer, (ſeu inſulis, vulgo nomi- corrupto appellatur hodie Algier. Sed eius egrum nomen eſt Giazajer Bani Madzgennan, ulae filiorum Madzgennan,) tractus Gamarah, in eo celebre emporium Badis, unde principes fidae. Koſthinah (Conſtantina) Marſa 'l Choi (ſeu portus concharum) Tuzar. Lamthah,

Audagaſt, Darah, Beſkara, capitalis urbs ciae 'z Zab. al Meſila (alias al Mohaam Thabnah, Bilad ol Gjaridi (ſeu terrae pa in quibus Kaſſah, Thoreah, Gadzames, capitalis terrarum Karran, Sort, Gjun (ſi Golfo), Radik, Ogidamijah. In litore Bunah, quam et Bagjam intercedit fluvius Porro Tunus vel Tunetum, Suſah. Gjazirah (ſeu nomus inſulae) ol Mahdija kos, Kabas, al Kairowan (Cyrene) Tripo cana. Bagjah diverſa a Bagjajah, et a Hiſpana. Barkah provincia, cuius unicus p Agjih, et unicus fluvius Darna. Ugjali. gemina, una vetus, Tahort Abdel Chal et recens altera Irak ol Magrabi, portus Sathif, Sobaithalah, Rakkadah, Nabzart maitſchah (vel Ptolemais).

Aegyptum deſcribit Abulfeda tabula et partitur in Said al Ala (ſeu Thebaidem rem) in Said ſeu Thebaidem nude. Pr men Said notat in genere τὰ ἄνω, ſup editiorem terram, quo aſcendere opus eſt admodum veteres quoque hanc τὴν ἄνω τον appellabant, ut contra Delta τὴν κάτω Whoſthani ſeu media dicitur, et tandem Meſr, Aegyptum infimam, hodie al Baha forte mamluki ſic dicti al Baharici vel al nomen habuerunt. In Said ol Ala, ſeu o biam et Aethiopiam ſpectat, ſunt Ma Abutigi, Oſchmunein, (diſtinguendum a mun Thonach) Anſeba, Daſchna, Ol Gjanadel, Kus, Keſth, ol Choſus, Kamula had or Rodainii. Abwaith (vel Bowaith) Armant. Ad mare rubrum, Bahr ol dictum, in tractu al Bagja dicto, ſunt (unde nomen iſti ſinui) Aidzab, ol K

ol Wadhah. In Aegypto media ſunt Ech-
Osjuth (vel Sojuth) ol Bahaſna, ol Lahun,
Dohruth, ol Fajjum. In ipſa Aegypto ſeu
Miſr, ſunt ol Fosthath, (alias Miſr, quae
mplectitur al Kathaje, et al Cahiram, ſive
in, vulgo le Grand Cair) Holwan, Sacha,
, Thaha, Belbais, ol Abbaſah, Memf, ol
in, ſeu geminae pyramides, probe diſtin-
e ab al Haramain Arabiae, ſeu geminis aſy-
e ſunt Makkah et al Madinah, et per
ur, ol Iſkandariiah (ſeu Alexandria) Daman-
ib, or Raſchid, Dimjath, ol Monſchajjah,
Tunah, ol Farma, ol Manſura, ol Ma-
(ſeu τὸ κατάλυμα, alias Mahallat od Daka-
Sjugjar, Oſchmum (vel Oſchmun), Tho-
(quae etiam Oſchmun or Rimmani audit,
Oſchmun ol Gjaris, vel ol Gjaras) ol Baſch-
Schahnuf, Gjazirat ol Katthi (*Katzeninſel*),
Thur (ſeu montem) Sinai huc refert. Ra-
athijah, ol Ariſch, et ol Warradah, ſunt ſta-
in illo tractu, qui ol Gjafar appellatur, (ſeu
ſterilesque arenae) et qui Syriam et Aegyp-
criminat. illae autem arenae, quae Barkam
ptum intercedunt, ol Wahat appellantur *),
bia **), quam tabula prima proponit Abul-
perſitione inductus Muhammedana, quod

I 5 credebat,

ec Aegyti deſcriptio typis expreſſa eſt hac epigraphe:
ULPEDAE Deſcriptio Aegypti, Arabice et Latine;
Codice Pariſienſi edidit, notas adiecit *Ioannes David*
lis. — Goettingae 1776. 8 mai. Deſcriptionem ac
ſuram doctiſſimam huius editionis, addita lectionis
ctate e codice Leidenſi, exhibuit *Iob. Bernh. Koeblerus*
Allgem. teut. Bibl. T. XXXI. p. 371 — 397. Cf. etiam
ing. gel. Anzeigen a. 1777. *Aug.* p. 209 ſqq. *M.*

ctina huius tabulae interpretatio, a *Ioan. Gravio* con-
a, legitur in *Geographiae veteris ſcriptoribus Graecis mino-*
ribus

credebat, ſolum, in quo natus fuerit et obierit propheta, caeteris praeſtare, ideoque primo eſſe collocandum, ea, inquam, generatim dicitur in Nagid (ſeu editiorem), quae eſt verſus Chaldaeam et Syriam, et in Tahamah, ſeu humilem, quae eſt verſus mare. Speciatim vero vinciae eius ſunt ol Jamana (ſeu Arabia felix) Hegjaz (quaſi dicas ſeptum, aut paries interjectus, id eſt Arabia petraea). Arabia deſerta, quam ipſe Arabes al Badijah (ſeu Campaniam) appellant eamque duplicem Syriacam et Chaldaeam, al Irain. Oman, et in medio ſitam Jamamam, quae ab al Jamana diſtinguendam.

Arabia felix complectitur minores hos nomos Zabid, Hadhrmaut, Schihr et Mahrah. Urbes notandae ſunt Adan (aut et Adan Abin), Sanaa, Thafar, Sana, Zabid, ol Mahgjam, Gjoblah (aut Madinat on Nahreine, ſeu urbs gemini fluminis), Heſn Teez, Sahalah, Heſn Demluwah, ol Ghorfah, ol Gjanad, Nagjran, Sadah, ol Aſchamijah, Saba (aut Saba) Gjoraſch, os Schargjah, ol Hereb, ol Tſchalabijah, Halj, Merbath, os Serrain, Jamlam, Dzemar, Schebam, metropolis Hadhramauteni nomi, tractus Chaiwan, Gamdan, Alackah, Birin.

ribus a *Ioan. Hudſono* editis Vol. III; et Francogal *de la Roque*, in appendice ad eiusd. *Voyage dans la ſtine vers le grand Emir.* — *Ioan. Gagnier* eandem Ar cum verſione Lat na et notis edere coepit, hoc t *Deſcriptio peninſulae Arabum*, in folio. At editoris mo pediſt, quo minus opus coeptum et usque ad pagin typis excuſum ab alio continuatum et ad finem ductum fuerit, ideoque plagulae iſtae rariſſimę rep tur. Ineſt Gagnierii Diatriba de Arabia a p. 1 ad 55. Optant harum rerum periti, ut nova et fecta Arabiae Abilfedinae editio a viro ſubſidiis negotium neceſſariis ſuſciperetur. *M.*

Ad al Hegjaz pertinet Macca, (circa quam notandi montes Abu Kobais, Harrah, Arafat, Tichur, Radhwa, vallis Mena, Mahſchar, al Mozdalefah, ol Mohaſſeb, ol Hodaibijah,) porro al Madinah (id eſt urbs), vel alias Madinat on Nabi, ſeu urbs prophetae, ubi Koba cum Maſgjad et Takwa (ſeu oratorio pietatis) montes Ohod, et Air, or Rabadah, ol Awali, gemini montes Thajiyum Ogja et Solma, dein oth Thajef, ol Omrah (vel Omrat oth Thajefi) Wagjah, ol Akik, al Baki, Dzu'l Holaifah, or Ragii, Gadir Chamm, el Gjofah, Chalis Badr, ol Abwa, Chaibar, ol For, Oſan, Gjoddah, Bathn Marri (aut poſtero tempore Modarregi Otſchman), Dzat Erk, ol Jamamah urbs, olim Gju, ol Charagj, ol Jamba, Berwa, Madjan, ol Gjar, ol Hagir.

In Campania Syriaca Tabuk, Tima, ol Heſn ol Abiat, Dumat ol Gjandal, Tadmor, Ilah. In Campania Baſrenſe, vel Chaldaea eſt Kathemah. In al Bahrain ſunt ol Ahſa, ol Kathif, Howarin, Tarut, ol Moſchakker, tractus Hagjar. In Omana ſunt Tawam, Sohar, et inſula Adwal.

Syria, quam tab. 6. deſcribit Abulfeda *), ſolebat in quinque Agjnad ſeu praeturas dividi. Nempe Gjond (id eſt ſingularis numerus praecedentis pluralis Agjnad, notatque praeturam, item exercitum, legionem). Felaſthin aut Palaeſtina, Gjond el Ordonni ſeu Jordanis. Gjond Hems, aut Emeſſae, Gjond Demeſchk, aut Damiſci, et tandem Gjond Kineſrin. Dividebatur quoque in al Awaſem, et at Tſchogur. Illud vi vocis loca forti, munita, reſiſtentia, notat, et illum tractum circa Antiochiam deſignabat. Hoc enim loca paten-

*) Hanc Syriae tabulam doctiſſime editam eſſe a *Dom. Bern. Koehler*, monuimus ſupra cap. VII. Sect. I, ubi etiam huius operis notitiam exhibuimus. *M.*

patentia, hiantia, ἐπαίνδυνα, hoſti oppoſita finia notat, et illum deſignabat tractum Ar et Ciliciae contiguum. Sed hac de re ſtati plius dicetur.

Ad Palaeſtinam itaque refert Abulfeda Aſcalan, ar Ramlah, Jafa, Caeſaream Syr Antharthus, Arhuf, Acca, Lydda, al Lagju gar (vel Zoar), Bait al Makdas, (aut Hier mas) os Salt in monte cognomine. Ariha (Je et Afik.

Ad nomum Damaſcenum, tractum os S ol Balkaa, et Hauran. In as Scharat ſunt os bek, et Moan. In al Balkaa ſunt or Rakim tah, ol Karak, Mab (vel Moab, item or Ra Amman (Ammon) fluvium ar Zorka (ſeu leum), Barcah (ſeu lacum), Ziza, Hosban (H capitalis. Porro pertinent ad praefecturam maſcenam urbes Saida (Sidon), Maſchgara, C Bairut (Berytus), Gjobail, Banias (alias M ol Asbathi, ſeu urbs tribuum, ſcilicet Joni πανιάς), ol Batschinah, os Sobaibah, Kaſ Bait Saber, Sarda, Dorija, Adzraat, Na Gjidur, os Sanaman, ol Koſwah, fluvius ol (ſeu curvus) Schakif Arnun, Schakif Tirun bal (ſeu mons), Amelah, Damaſcus, ol C (ſeu paradiſus), or Rabuwah, mons Kaſiu vius Barradi, Margi or Raheth, Margi os Karah, mons Labanan (ſeu Libanus), m Chaithi (ſeu fili, vel uno quaſi filo contin mons od Darijah, mons Caſrawan, mons e kini (ſeu cultri vel ſicae), Balabak (Baalbek Heliopolis), Argjamus.

Ad Hauran, vel Auranitidem, pertinet c capitalis. Baſra (non confundenda cum al I in Chaldaea), Sarchod, Agilun, in monte tractus ol Gaur (ſeu profundum, id eſt Coele

qui incipit a mari foetido, et al Ardh al Maklubah (seu terra inversa, id est solo Sodomae), et pergit per Baisan usque ad Tiberiadem.

Ad Gjondum Hemsenum pertinent Tripolis, Hesn ol Akrad (seu arx Curdorum), Hems, Sahnajah, ol Markab (seu specula), ol Belenias, Schuzar, Kafar Thab, or Rastan, os Sowaidijah fluvius ol Asi (seu Axius, alias quoque ol Makdjib seu inversus, item Orontes dictus). Pertinent quoque duo principatus Hamatenus et Halebensis. Ille complectitur Hamatam, Barin, or Rafanijam, Gjabalah, Maarrat an Nomani, et Maarrah Missin, Hesn Masjaf (vel, ut interdum quoque scriptum occurrit Masjat), et ol Atschareb. Halebensis item complectitur ol Ladzakijah (Laodicaeam), Rihah, Famijah (Apameam), Serminolkuah, Hamah, Haleb, Azaz, Hesn Tall Bascher, Chonarah. Curat (id est nomum) al Hejari, ol Ahass, Dabisch.

Ad Gjond Kinnesrin pertinent Kinnesrin ad fluvium Kowaik, or Rosafah (etiam Rosafat Hassani dicta, quo melius ab aliis distingui possit). Bagras, Darabsak, Jagra, or Rawandan ad fluvium Afrin, Aintab, Daluk, Sahjun, Hesn Borsajah, os Schogr, Bacas (Pegae), Hesn Mansur ad fluvium el Azrak (seu coeruleum) Kalat or Sahjun (seu arx Graecorum) ad fluvium Razban, ol Wadi 'z Zaitun (torrens aut vallis olivarum). Mambegj cum ponte celebri. Hesn Bataja, Zarbah, Cures, Kalah Nagjm, ol Bab, Bozaah, Bales, Bab Eskanderunah (seu pylae apud Alexandretam).

Ad al Awasem refert Ibn Haukal (vetus et bonae notae geographus, quo saepe usus fuit auctor Abulfeda) nomos integros sequentes. Antiochiam, Tizin, Mambegj, Bales, or Rosafah, Gjumah,

Gjumah, Schaizar, Famijah, Maarrah, S
Athamaine et plures alios. Ad ot Tſch
tem Ajas, Tharſus, ol Harunijah, Cani
al Caniſat as Suda, id eſt eccleſiam nigran
nah, Meſſiſſa (ſeu Mopſuheſtiam), apud
Sihan. Cafarnaba, Margjod Dibagji, arx
Tall Hamdun, Ainzarjah (vel Ainzarbah,
warza, olim Anazarbus), Sis, Sarfendkar
vium Gjihan, od Darbend ol Morri, l
Kachta, Karkar, Bahaſna (diverſa ab illa
tiaca), Maraſch (Mareſia) et Somaiſath (Sa

Meſopotamia, Arabibus ol Gjazirah
dicta, quam Abulfeda tabula 7. pertracta
plectitur Deiar Modhar, Deiar Rabiah, De
(Vox Dejar, vulgo Diar, notat habitation
des; caeterae vero Modhar, Rabiah, et
Becr, ſunt tribuum Arabicarum nomina
tereaque al Gjazirah proprie ſic dictam.

Ad Deiar Modhar pertinent or Roha
bus Edeſſa, barbaris noſtris Orfa vel Urfa
ran (Charrae), or Racca, item vulgo 'l Ba
Alba, Karkiſia (Circeſium), Schamſchath
Babel. Ad Dejar Rabiah, Ras Ain, l
Kafr Tutſcha, Niſibin ad Fluvium el
Sengjar, mons ol Gjudi (Gordyaeus, aut
Balad, Seert. Ad Dejar Becr Kalah (
Gjabari, or Rahabah, ol Hattach, Hizar
Daman.

Ad ipſam al Gjaziram provinciam He
Kalikala, Makeſin, Dara, Kenkawar, ol
urbs, pleno nomine Gjazirat Ebn Oma
Fanak, Tall Afar, Majjafarekin, Anah,
jah, ol Hadhr, ol Mauſel, Barkaid, Aku
midijah, os Schuſch, ol Magjdal, Hakkar,
dijah, Heſn Moslemah, Tſchamanine, Ka
Zabum, ol Haditſchah ſeu Neapolis ad E

l

Sakuka, ol Bawazigj, os Senn, Tecrit, Sarugj, al Haditſchah (ſeu Neapolis aut Nova) ad Tigridem, Amid, Heſn Dzilkarnain, fluvii gemini Zab, id eſt Zab (ſeu Lycus) maior et minor; et ol Chabur ſeu Chaboras, a quo dicta quoque regio; et ot Tſchartſchar.

Ol Irak, ſive ſimpliciter, ſive Irak ol Arabi ſeu Arabica dicta, veterum Chaldaea, quam tabula 8. praeſtat, poteſt ſecundum ductum Euphratis et Tigridis pertractari.

Ad Euphratem pertinent Hit, Kobaiſah, ol Hella (aut diſtinctionis gratia Hellah Bani Mazjad, ſunt enim aliae duae Hellae, ſed ignobiliores), ol Kateſijah, ol Hirah (alias ol Baidha vel Alba), ol Chawarnak arx, fluvius Nars, Dzukar, os Sib, ol Haſchemija (aut Haſchemitat ol Kufah), ol Kufah, Sura, ol Ambar.

Ad Tigridem Okbara, Kathrabbol, ol Baradan, Babel, ol Madajen (eadem cum Thiſifun, vel Teſiphonte), Nahrſchir, Dairol Aſi, Kalwadza, Sarſar geminum, ſuperius et inferius, ol Kaſs. Bagdad vel Bagdadz alias quoque oz Zura ſeu curva vel tortuoſa dicta. Latus eius orientale dicitur Aſkar ol Mahdi, ſeu caſtra 'l Mahdii, nec non or Roſafah, ſive ἡ λιθόστρωτος. Latus occidentale ol Karch (quod potiſſimum Schiitae vel Raſedhitae temporibus Chalifarum obſidebant, unde frequens eius in hiſtoria mentio). Porro ol Mahawwal, os Sendijah, Bakuba, Mobarek, Baderaja, Gjobbal, Sank Tſchalatſcha, on Nomanijah, on Nahrwan, Kaſr Ebn Hobairah, Gjargjaraja, Dair ol Akul, Fommos Salhi, Nahr ol Malek, od Daſkara, Kawi, Gialula, Waſeth, Schalmagan, Chanckin, Kaſr Sirin, Samirra (vel Sarramarraa, nec non Saamarraa), Holwan, ol Baſrah, Sawad ol Baſrah, Merbad ol Baſrah, Miſan,

Miſan, ol Maſchan, ol Obollah, Abadan, ol
thajeh (ſeu Lacuſtria, nempe Euphratis), ol C
midah, Gjawwaitſch, on Nil.

Chureſtan خورسعان aut Chureſtan سعان
(tab. 9.) veterum Suſiana, interdum appellatu
Ahwaz, ab urbe capitali, al Ahwaz. Huc re
Abulfeda nomum Toſtor (vel ut vulgus e
Schoſtor), Daſtowa, Sauk ol Arbaa, Dur or
ſebi, Gjorgjan (probe diſtinguendam ab illa G
gjan, quae Chawarezim aut Choreſmia dic
ad mare Caſpium ſita), Aſkar Mocram, F
Mahdi, Nahr Tirah, ol Ahwaz urbem, od
rak, Chan Mardawigi, Ram Hormoz, Reſtak
Zatth, Mambali, Korkub, Baſna, Gjondaiſa
Ad Chureſtanam ſimpliciter refert Gjobajj, Bas
Mahruban, Orgjan, os Suf. Matutſch, oth T
Riſchahr, ol Chaberan, Sambil.

Fares aut Farſiſtan, id eſt Perſis, tab. 10. tra
tur. Sciendum nempe, quod terminatio Pe
iſtan aut *eſtan* notet locum aut regionem. R
ibi Abulfeda ad tractum maritimum Siniz, G
nabah, Gjur, Chur os Sif, Siraf, Bidzchan,
bend. Ad nomum Ardſchir, id eſt Artaxe
Harrah, ad nomum Sapur, tractum Kazerun
eius capitalem Nurd, Naubendegjan, Schab, (i
vallem, ſeu jugum,) Bawwan, unum ex illis q
tuor ab amoenitate celebratis in oriente locis, c
rum reliqua ſunt Gutha Damaſcena, Nahrol O
lah, et Sogd (Samarkendenſis), Korkan, os
mak, ad nomum Iſthechar, Abarkuh (vel A
kujeh, vulgo Warkuh), et ol Baidha (ſeu Alb
Perſis Naſchanik). In genere ad Perſidem re
Nagjiran. Fairuzabad (olim Gjur جور vel
Chuz, unde forte Chuziſtan et Chureſtan) Ka
jat, Karzin, Schiraz, Eſthechar, Faſa (vel F
a

...ade famoſus ille Baſaſirenſis. vid. Hagji Chalifah ad An. 451). Sarweſtan, Jezd, Maibodz, Tuh (vel Tuz), Faragj (vel Pahrah), Heſn Ibn Amazah, Darabgjerd, Gjahram.

Kermanae (tab. 11.), cum Caramania non confundendae, urbes ſunt Gjiroft, Zarand, Baſd, Barafchir (aut Kawaſchir), Hormoz et Zarun, inſulae duae, os Sirgjan, Bamn, montes ol Kafs, versus Mocran, quos incolunt gentes ol Bolus olim, et Abilfedae tempore Abagjt dictae, ſunt, qui in chartis Balluci, aut Ballodges, gens ferox et bellicoſa, appellantur, Maſekan, Baimend.

Sagjeſtanae (tab. 12.) ſunt or Rocchag, Zarangj alias provinciae cognominis urbs Segjeſtan, quae ſucceſſit in antiquae, ſed obſoletae capitalis Ram Schahreſtan locum), Heſnoth Thaki, Chawaſch. Boſt ad fluvium Hend Mend, Karnin (diverſa ab illa Chorſanica Karnin), Kurat (ſeu nomus) od Dawar, in quo Dargaſch, Sirwan.

Ad Send (tab. 13.) pertinet od Daibol, Kabol, Multan, ol Birun, Saduſan, Azur, Kalori, Anori, Bahragj, ol Maſwahi, Reſtak (ſeu praetura), ol Charugj (in qua Raſek), Baſchmadz, Kizkanan, Kambal. Item provincia Mocran, in qua capitalis Tiz, fluvius Mehran (id eſt Indus), provincia Thuran, et in ea Kadzar, Kandawil, Gandaur, et Armenabil.

Indiam ait Abulfeda (tab. 14.) ab uno atque altero itineratore dividi in tres partes; unam al Gjazarat, Sindiae et Mocranae conterminam, quam tanto eam eſſe, quam Hagji Chalifah Kagjarat appellat, eius interpres Italus Chiezuret, et chartae vulgares Guzurata. Alteram huic ab oriente portam ol Manibar, terram piperis, in qua ſint Hanur, Baſrur, Mangjarur, Ras Hili, mons, Tanagjur, Schalijat, Schikali. Tandem tertiam al Mabar

(ſeu trajectus) terram, ſecundae al Mandharae labarae) et al Culamae ob oriente ſitam, et nae contiguam; in qua ſint Ras Comhari, ſattan, et Birdawal, capitalis. Haec tradit notis marginalibus. In ipſa vero tabula hoc ordine percenſet urbes Indiae. Tanah provin et eius capitalem Sendan, vel potius Send Sofalah (aut Sufarah), Sumenat in terris Gja Nehelwarah, Kambajet, Mahurah (regione Barahem vel Brachmanum, et in ea fluvium vel Gangem). Waihand, metropolin regni daharici, Delli, Nakur (forte male ناكور N ſcripſit, pro باكور Bacur, quod chartae aut vice verſa), Gjalur Mandari, Luhur (au hawor), ol Maabar, fluvium os Sulijan, Balh Kanugj, ol Caulam, provinciam Kamerun montibus ſuis, qui dividunt Indiam et Sinam demque Ducara. Akſchamibun, et nomum N

Sinam recenſet (tab. 15.) et memorat Chanku ad fluvium Chamdan, Changju, f regiam, Kozku, ol Chanſa, Zaitun, o Gjemkut.

Tab. 17. reflectit Abulfeda gradum ex o in occidentem et proponit Bilad ar Rum, terras Graecorum, Romaniam Aſiaticam, liam, Aſiam minorem, prout nominare mali ſunt: Larindah, ol Alaja, Akſchahr, Ama Kunijah, Ak Sarai, Heracla, Kaiſarijah, S Arzen or Rum (vel Arzerum, quam putan qui eandem eſſe cum Kalikala ſuperius allat Meſopotamia), Malathijah, Anthalijah (Satt Folk Bar, Ankurijah, Amurijah, Tucat, C munijah, Sinub, Samſun, Tharapzun. In marginalibus adj ſequentem tabulam 18 rec ca, quae ſunt ad Pontum Euxinum, Cazbi,

Gja

jarun, Benterkali, Samaſri, Catru, Kinuli, Abhas, ol Kafa, Kanli ad mare Crimenſe, Thaman, Azok (Azoff), Sochum et Gjakrak.

Tab. 18. perſequitur Armeniam (vel Irminiam), Iranam (vel rectius Arranam), et Adzerbaigjanam. Sub Armenia occurrunt Arzangjan, Majanah (ſeu Mejanegi), Muſch, Arzan, Malazgjerd (vel Malazkerd), Bedlis, Challath (vel Echlath), Argjiſch, od Dabil, Waſthan, Heſn Zejad (vel Chortbert) et Barkari.

Sub Adzerbaigjanah, Maragah, Tabriz (vel Tauriz), os Solthanijah (vel Congerlan), Ugjan, Irdubil, mons Sablan, Ormajjah, Barzand, Tahla, Wartſchan, Marand, Chankarkar, fluvius et Roſs, Salmas, Chowajj (Khoi), Gjanzah, Choſruſchah, Bardigj, Chunagj.

Sub Arrana Mucan, Bardaah (quae et Madinat or Ran), Congjah, Schemkur, Taflis, Sormari, Sarir ol Lan (الالان forte rectius الالز ſolium, ſive regia ſedes Lazorum), Bab ol Lan, Ainur, Hagjiran, Nadzababek, Bailakan, Babol Abwab (ſeu porta portarum, item Derbend, pylae Caſpiae, item Demir Capi porta ferrea, item olim Alexandria), Gjabal ol Alſoni (ſeu mons linguarum, aut dialectorum, cuius plerique ſunt incolae Lokzi, Lezgui), Dowin, Naſchwi (aut Nakgjjwan), Schirwan, Bacowi (aut Baku).

Ad Belad al Gjabali (ſeu regionem montanam) alias Irakel Agjami, aut Iracam Perſicam, vel Parthiam tab. 19 pertinet Schahrzur, et eius capita Irbil, Kermiſin (aut Kermanſchah), od Dainawar, Kaſrol Loſuſi (ſeu caſtellum Latronum, alias Kenkewar), Kaſr Schirin, Sohraward (vel Saherward vulgo), os Saimarah, oth Thalekan, os Sirawan, eiusque capitalis Maſabdzan, Iſtabadz,

Zangjan, Nahawand, Gjurkan, Mawaſchai ſchaf, Aznawah, Rudz Rawar, Borugjerd, Sawah, Chowar, Semnan, Kazwin, Awah badzkan, Comm, Kaſchan, or Raj, Nubha han (e tribus conflata, quarum antiquiſſim: et recentior Schahreſtan, periere, ultima ve ſiſtit, olim ol Jahudijah, ſeu urbs Iudaica nunc Iſſahan), Bar Chawar, Zarand, D (aut Dolikan), Rawand, Chan, Langan, N Irdaſtan, Kargj Abi Dolaf, Gjabal Dombe

Dailom (tab. 20.) vel Dailomitis, et Kila quoque Kil, item Gjil et Gjilan) continet ſchahr, Dulab (vel Daulab, alias Kaſkar), La Kutom, Rudzabar (ſedem regiam), Salus, Kaſijar, Buman, Tulom.

Thabareſtana (tab. 21.) continet Ruja Sareſtan), ol Laragjan, Natel, Deheſtan ciam, et eius capitalem Achor, nomum I wand, et eius capitalem Wimah, nomum deran, et eius praecipuam Amol, una cum Mamathir, Sarijah, Eſterabadz, Aboſkun, Cumas, eiusque Semnan, od Damegan, E provinciam et urbem Gjorgjan.

Choraſana (tab. 22.) continet Farawa rajen (alias ol Mahragjan), Sabzaran, M Schahraſtan, Scharestanah, Naſa, Scha Scharmakan (vel Gjarmakan), ol Buzgj rachs, Abiward (vel Abaward, vel Bawa mum Chobaran, et in eo Mihanah et Cob Kufan, Buſchangi (vel Fuſchangi, vel Bu Badzagis, Baun (vel Babnah), Isfezaz, o lekan, Anderab, Chaſt, Farijab, nomun et in eo Chauſt, Baglan (vel Baklan), Cholm, Gjuzgjanam (vel Schapurkan), Azgjawah, nomum Naiſabur (vel Naſc et in eo Chobuſchan, Gjagjaram, Gjam (v

ehit, Kondor, Chugm, Bacharz, Boſchtane-
Riwand, os Schadzjach, ol Gjuzgjan, Co-
uz, Chowaf Sangjar, Caſchmihan. Nomum
, et in eo 'th Thabaran, Thus (vel Maſch-
Sanabadz, Naukan, Radzkan. Nomum
k, et in eo Choſraugjerd. Provinciam Kuhe-
et in ea Thapſain (forma duali, quia duae
rbes, Thapſ Kileki, et Thapſ Maſchinan),
(vel Tun Kuheſtan), Zauzen, Najajedz. No-
Gowain (vel Kowan), et in eo Adzadzawar,
n Haratae, et in eo Karuch, Chargjerd
Shorah Kerd), Malin, montem Chogjoſtan,
ib, pagum et fluvium, nomum Bagſchur, et
apitalem Kun, et Sakawand, nomum Mar-
ti, in quo Marwa 's Schahgjan, Dandane-
Kaiſain (olim Bukdir), Marwa 'r Rudz
(eſt nomen fluvii), Sagan, Iffinkan, regio-
Chottali, ſeu Catlan, in qua Halawerd et
mid. Dicitur autem Curat ol Chotthali, ſeu
alorum vel Cattlanorum nomus, id, quod
Wachſchab et fluvio Badzachſchanae, qui
ab dicitur, comprehenſum eſt.

buleſtan (tab. 23.) continet regionem mon-
al Gur (vel Gor, vel Gurenſium), et in ea
em Zuf, Firuzkuh, Kerdkuh, et regionem
n, et in ea Gaznah, Balak, Farun, Lam-
limand, Bamijan, Bangjahir, Cabul.

ocharestana et Badzachſchana (tab. 24.) con-
illa quidem Semengan, Eſkalkand, Wal-
, oth Thajekan, Raun, Sakandarah, Halbek.
utem, urbem provinciae cognominem, et
, et Jaſtal.

owarezmia (vel Choreſmia, tab. 25.) habet
gj al Kobra (ſeu maiorem), Gjorgjanijah
rezim (aus Korkangj as Sogra, vel mino-

rem), Katſch, Zamachſchar, Hezaraſp, De
hira (ſeu lacum) Chorezmiae.

Transoxana (tab. 26.) continet nom
charenſem, et in eo Bochara, Farbar, o
wawis, Baikond, Karminijah, Dabuſijah,
Amu, Zuſch, Ilak, (nomen id eſt urbis e
illius totius, qui Nubecht et Ferganam ir
in quo Tonkat etiam eſt,) montem Schal
mum Oſruſchnah, Zamin (vel Zamigi), C
Dzaral, os Schahalijah, nomum Samarke
(vel Sogdianum), in quo Samarkend, So
ſuſagen, mons Kuhek, Arbengjan (vel Rul
Choſchanijah, Eſchtichen, Kabudzangji
Nur, mons ol Bottom, Chawwa, Waz
Chuſekt, nomum os Saganijan, in quo S
Waſchgjerd, arx or Raſeb, nomum al
(Nam Catlan citra et ultra Oxum prc
ideoque iam ſub Choraſana fuit memorat
ſunt ol Wochſch, (a qua fluvius Wochſ
men accepit. *Ab* enim aquam Turcis nc
mum Tarmedz, in quo Sarmengjan (
menkan). Keſch apud duos fluvios, un
al Kaſſaraine, alterum Nahr Aſchur, N
(vel Naſab), Bazdah, Maimarg, Waſchgj
rabadz, nomum os Schaſch, in quo B
Badzachkatſch, Saukatſch, Beſkat, Cha
nomum Ferganenſen, in quo Margenan
kan, Farganah, Achſiketſch, Chogjend
wakand, Koba, Iſſidzbolan, nomum Iſſ
quo Osbaniketſch, Tharaz, Schalgi, Oſi
kel, provinciam Torkeſtan, in quo ol
Gjadidah (urbs nova, vero Turcico non
gioond), Gjand, Balaſagun, Kaſchgar (al
Cad), Chotan, nomus Farab (aut Otra
capitalis Cadar, Chanbalek, Waſeh.

I

Cafchmir, Thamgagj et Karakum, ſunt provinciae ...ſus extremum orientem.

Tab. 27 et 28. exponit terras Arabibus barba- et incognitas, in auſtrum et ſeptentrionem. earum recenſionem, quia nihil ad hiſtoriam ...mmedanam faciunt, omittemus.

Haec ſunt fere, quae in ipſis tabulis ſuis geo- ...hicis Abulfeda tradit. Adhuc de prolegome- ...uius, quem recenſemus, libri paucis dicen-

Per... bet in illis aliquas primo loco regulas ...raphiae mathematicae, dein differit de ſpatiis ...raphicis, tum de maribus, et lacubus, inde ...viis, et denique de montibus.

...laria nominat haec, oceanum Atlanticum, ...um, Indicum, Perſicum, Arabicum, Africa- ...i, Mediterraneum, Adriaticum, Aegaeum, Eu- ...um, Britannicum, Caſpium. Lacus autem hos. ...1. Duos illos, quorum ſinguli fiunt ex ſingulis ...que fluviis, qui e montibus Komr delapſi ...unt, et cum gemino Nilo communicant. 3. La- ...i Kura, e quo procedit geminus Nilus, unus ...is Makadſchu dictus (is eſt Aegyptius), alter ...s Ganah, ſive occidentalis. 4. Lacum Zarah ...egjeſtana. 5. Lacum ad Fajjum. 6. Naſtarabah. ...Dimjath. 8. Tunetanos, unum dulcem, alte- ...i ſalſum. 9. Mauritanum apud Kaſr Abdelka- ...i. 10. Lacum apud Panias. 11. Lacum al Bo- ..., apud Balabak. 12. Lacum Tiberiadis. 13. La- ...m Zogar (vel Zoar, ſeu mare foetidum aut mor- ...um). 14. Damaſcenum. 15. Kadas (alias Hem- ...um). 16. Apameenſem. 17. Antiochenum. ...8. al Bathajeh (ſeu lacuſtria Euphratis; alias Ba- ...hajeh al Baſrah). 19. Lacum apud origines Gji- ...hun (vel Oxi). 20. Chowarezmicum. 21. Lacum ...Argjiſch (in Adzerbaigjana). 22. Lacum Ormajjah. 23. Lacus Perſiae, Deſcht Arzan, et al Hamakan.

Inter fluvios nominat: 1. Nilum. 2. Tigrid
ad quem ſequentes pertinent. 3. ot Tſchartſcha
4. Baſanſa. 5. oz Zab maior. 6. oz Zab minor
7. ol Kathil, vel potius ol Kawathil. Sunt enim
Kathili numero tres. 8. od Dogjail, vel parvu
Tigris. 9. Nahr ol Ahwaz. 10. Nahr ol Marrah.
11. Nahr od Dair. 12. Betſchko Schirin. 13. Nahr
ol Makel, apud al Baſram. 15. Nahr ol Obollah.
16. Nahr ol Jahudi. 17. Nahr Abi Chaſib. 18. Nahr
ol Amiri. 19. Nahr ol Kondol. Hi omnes fluvi
e Tigride aut arte, aut natura derivati ſunt. 20.
Euphratem, et ad eum pertinentes hos. 21. Nahr
Schamſchath (vel Samoſatenum). 22. Nahr ol Ba
lih. 23. ol Chabur. 24. ol Harmas. 25. Nahr Iſa.
26. Sarſar. 27. Nahr ol Malek. 28. Nahr Cutſchi,
qui procedens ulterius Nahr Sura, et tandem Nahr
ol Sorat appellatur. Hi omnes in Euphratem ſe
exonerant. Conſentit itaque noſter Abulfeda cum
Xenophonte, quem ex Arriano et Plinio mendacii
arguere vult Eduard. Spelman ad eius Anabaſin
Cyri lib. I. not. 115. p. 78. Inde 29. Nahr ol Or
dohni ſeu Jordahem affert, qui etiam Nahr o
Schariati, ſeu fluvius vadi a caſu Iſraelitarum audit
30. Nahr ol Jarmuk, qui ſe in Jordanem effundit
31. Fluvium Hamatenum, qui alias ol Oront
(ſeu Orontes, item oh Nahr ol Maklub ſeu fluviu
inverſus, ut et on Nahr ol Aſi ſeu fluvius rebel
vel Axius). 32. Fluvium Famiae aut Apamea
qui in lacum Apameenſem effunditur. 33. O
Nahr ol Kabir (ſeu fluvium magnum), ibidem l
corum. 34. on Nahr ol Aſwad (ſeu nigru
apud Darabſak. 35. Fluvium ad Jagra. 36. F
vium Afrin; qui tres fluvii in unum congre
exeunt in lacum Antiochenum. 37. Fluvi
Gjihan apud Maſſiſam. 38. Sihan apud Aderi
Hi duo coaliti pariter exeunt in mare Cypri

Caſium. 39. Fluvium Gjorgjan, qui apud
m gemino oſtio in mare Caſpium exit.
r Abi Fothros, apud ar Ramlah in Palae-
t. Fluvium el Korr (vel Cyrum), qui Ad-
naram et Arranam dividit, et in mare Caſ-
t. 42. Fluvium el Corr (ſeu Cyrum) al-
qui per Perſidem et agrum Schirazenum
acuam al Bagjakan elabitur. 43. Fluvium
vel Gjihunem, id eſt Oxum, qui ortus
ciâ Badzachſchan evadit in mare Caſpium.
ium Schaſchae, id eſt Sihunem, aut Já-
qui ortus in Turkeſtana effluit in lacum
ezmaicum. 45. Fl. Mehran, alias es Sind,
ium, qui apud od Dibil exit in mare In-
46. Kank (ſeu Gangem). 47. Nahr Thab,
s apud iſſahanam et iunctus cum fluvio
exit apud Schiniz in mare Perſicum. 48.
ndarudz, qui Iſſahanam alluit. 49. Fluv.
, qui ortus in montibus Dinar, in tractu
gi, pervagatus Perſidem exit apud Gjon-
n mare Perſicum. 50. Nahr os Sakkan,
erſicum. 51. Tigridem al Ahwazae. 52.
l Maſrakan, fluvium Chuſiſtanae. 53. Fl.
e, qui iunctus cum Nahr os Sadrah incidit
Perſicum apud Heſn Mahdi. 54. Nahr
, qui ortus in montibus Halikala, in Ar-
iunctus apud Wartſchan cum fl. Cyri exit
Caſpium. 55. Fl. Hend Mend. in Segje-
qui ortus in al Gur, vel Zabuleſtan, incidit
n Zarah, ex eo procedunt tres rami, Nahr
aarni, Nahr Baſirudz, Nahr Sanarudz. 56.
yrae. 57. Fl. Romae, id eſt Tiberin. 58.
acleae, qui ortus in montibus el Alaja exit
tum Euxinum haud procul Sinope. 59. Fl.
, vel Danubium. 60. Fl. Ozu, (qui eſt
t aut Nieper,) olim Boryſthenes. 61. Tan

(vel Tanain). 62. Nahr ol Otol (ſeu Wolga
63. Fl. Suſ el Axa (ſeu Mauritaniae extrema
64. Fl. Maluwijah, qui iunctus cum fluvio Segi
maſae exit in mare mediterraneum. 65. Fl. Se
villae. 66. Fluvium el Morſijah (vel Murciae)
Unde patet, Noſtrum ſaepe, quia vera fluviorum
ignorabat nomina, urbes, quas alluunt, eorum
loco poſuiſſe.

Poſt fluvios commemorat montes, in quibus
nominat 1. montes el Komr, e quibus oritur Ni-
lus. 2. Montes Gjudi. Sic conſtanter a ſcriptori-
bus Muhammedanis appellantur جودل Gjudi pro
جرديل Gjordi, vitio ſcripturae, quo ر et و, ut ſaepe
fit, permutata fuerunt, et quod nunc, ut alia mul-
ta huius generis errata, in legem tranſiit immuta-
bilem. Sunt enim montes Gordi, vel Gordyaei,
alias Ararat, in quibus arca Noae perhibetur con-
ſediſſe poſt diluvium. 3. Montes Syriae otſch
Tſchalagji (nivis) ol Lokam, Labnan (Libanus)
Sanir, Caſijun, Schahſchabu, diverſa nomina di-
verſorum tractuum eiusdem montium iugi. 4.
Montes Sejakuh. 5. Montes Thabareſtanae.
6. Thur, (ſeu montem Sinai). 7. Montes Dom-
bawend. 8. Montes oſch Schahrah, in medi
Hiſpania vel Andaluſia. 9. Montes el Bort, Py-
renaeos. 10. Montes Daran in Mauritania. 11.
Montes Cozwalah, ibidem. 12. Montes el Gja-
nadel, Aegyptum inter et Barkam. 13. Montes
Zangjan in Armenia, Adzerbaigjana, ar Rajja et
Curdiſtan. 14. Montem ol Kaitak, alias montem
linguarum, apud Derbend maris Caſpii verſus ſep-
tentrionem. 15. Montes eth Thailomum (vel oth
Thair, aut avium; olim Catadupas in Aegypto).
16. Montes Gjalut (vel Goliathi, in al Wahat apud
ol Lahun, vid. tab. Aegypti). 17. His ab auſtro
ſitos

[redacted]ontes el Lazurd (ſeu lapidis Lazuli). 19. [redacted]ontes or Rahun in inſula Sarandib (vel Ceilon). [redacted]Montes Turkeſtanae per Ferganam ad Bocha-[redacted]montem Warakah procedentes. 20. Montem [redacted]am, in Irak al Agjami. 21. Montes Thaijita-[redacted]Ogja et Solma, ab oriente 'l Madinae. 22. [redacted]tem el Haretſch, apud Irdubil in Adzer-[redacted]na. 23. Gabal Tharek (Gibraltar). 24. Mon-[redacted]iomar[redacted]ah, in Africa apud fretum Gaditanum. [redacted]idjun[redacted]h. 26. Madgarah. 27. Joſr. 28. Wan-[redacted]h. 29. Montem ol Aredh, in Arabia felice. [redacted]nden[redacted] declarat quaedam ordinem diſpoſitio-[redacted]uſum [redacted]ſui libri ſpectantia. Non inutile iudi-[redacted]que i[redacted]gratum hiſtoriae orientalis amantibus [redacted]re, q[redacted]uod ideam ipſis clariorem dare volue-[redacted]bri, q[redacted]uem pauci viderunt, omnes magnis, [redacted]norum [redacted]on immeritis laudibus celebrant. Certe [redacted]odierit aliquando hic liber, quem latina civi-[redacted]donavit *), erunt, qui ſpei votisque ſuis eum [redacted]n reſpon[redacted]dere querantur, et multa non inveniant [redacted]eo, quae chartae hodiernae produnt; et contra [redacted]gant multa, quorum veſtigium in chartis non [redacted]omparet. Sed illi ſciant, Abulfedam eſſe ſcripto-[redacted]rem noſtri ratione iam antiquum, et qui ſaeculo XIII. ineunte exſtitit; ideoque non poſſe illum niſi [redacted]geographiam aevi medii tradere. Ut autem gen-[redacted]es mutantur et migrant, ſic etiam locorum no-[redacted]mina eadem ſemper non obtinent, neque termini [redacted]egionum manent iidem. Poſſet quidem hic ex-[redacted]bitus locorum catalogus augeri multis nominibus; prae-

*) Prodiit haec *Reiskii* verſio Latina operis Abulfedini geographici in *Büſchingii Magazin für die neue Hiſtorie und Geographie* P. IV. p. 121 — 298 et P. V. p. 299 — 366 (*Halae Magdeb.* 1770. 1771). — Cf. Ioan. Dav. Michaelis *oriental. Bibl.* P. I. p. 1 — 36; et *Allgem. teut. Bibl.* T. XXIII. p. 106 ſqq. *M.*

praeſertim illis, quae noſter Hagji Chalifae libello tam ex Aſia minore, quam ex Europa Thracia) et Hungaria citat, quorum illum cito pede percurrit Abulfeda, hanc praeter attigit. Huic autem vitio medebor indice libelli indice geographico. Sufficiat in hac brevitate et propoſiti mei anguſtiis guſtum Si Deus nobis ipſum toties laudatum gelo concefferit edere, copioſiores, ut arbitror inus *).

Iam tertio loco nobis dicendum eſt de ſcriptoribus, qui res in oriente, et in univerſum hammedanis geſtas, literarum monumentis derunt et ab oblivione vindicarunt. Octo quos poſſideo, tam impreſſis, quam manu Addam deinceps, quibus careo.

Inter libros itaque editos, qui noſtrum tum gumentum pertractant, absque dubio chorum Herbelot. cit immortale D'HERBELOT opus, quo nemo poteſt, cui hae literae curae cordi ſunt **). Congeſſit illuc eruditiſſimus iſte Fra inſignium quorumque caſuum et optimarum rum, ex praeſtantiſſimis ſcriptoribus farragi quam ipſis eorum verbis apponit. Dolenc quod res geſtas non ordine temporum perſeri rit, ſed diſcerpſerit cohaerentes, ut vix poſſit continuata hiſtoriae orientalis notitia compa Quod ipſe ſibi paſſim contradicat, id condon dum viro praeclaro. Ex aliis atque aliis trad auctoribus, et obrutus rerum multitudine potuerat omnia ſimul animo habere praeſentia, pot

*) Haec lucubratio Reiskiana inedita adhuc latet in bibliotheca publica Guelpherbytana. M.

**) Nimium tamen laudis Reiskium tribuere biblioth Herbelotianae, obſervat Kochius in Repert. etc. P. p. 284. M.

[illegible] non labi. Poſſem hunc librum duplo ſa[illegible] ampliorem ex apparatu meo. Et ſane quid [illegible]ciſu temporis a me ſit hac in re exſpectan[illegible], dies docebunt *). (Scripſeram haec menſe [illegible] A. 1747.)

Sequitur EDUARDUS POCOKIUS, Anglus, vir [illegible]ngius et de ſtudiis Arabicis optime meritus, [illegible] D'Herbeloto Arabice doctior; quamvis Perſicae Pococke.

BARTHOLOMAEUS D'HERBELOT, regis Galliae interpres linguarum orientalium atque Profeſſor regius linguae Syriacae in univerſitate litterarum Pariſina, immatura morte (1695) impeditus, collectionem a ſe inſtitutam nec abſolvere, nec in lucem publicam edere potuit; neque ab editore anonymo, qui hoc beneficium [illegible] viri memoriae debuiſſe videtur, extrema manus [illegible] addita. Prodiit vero opus, hodie inſigniter rarum, hoc titulo: *Bibliothèque orientale, ou Dictionaire universel contenant tout ce qui regarde la connoiſſance des Peuples de l'Orient &c. Par. M. d'Herbelot. à Paris* 1697. fol. Alia editio nostro aevo parata *Trajecti ad Moſam* 1776 in folio, quae [illegible] eſt repetitio nitida editionis prioris. Quae vero *Hagae Comitum* a. 1777 ſqq. typis excuſa, ſupplementis insignibus ſplendet, voluminaque quatuor in quarto complet, quorum quidem tria priora Herbeloti collectionem ipſam, ordine tamen alphabetico male [illegible]ſito, continent, quartum autem paginis 680 ad[illegible]mentum epiſcopi Claudiopolitani C. VISDELOU et A. GALLANDI. Acceſſerunt a. 1783 additiones, [illegible] p. 680 voluminis quarti usque ad p. 764, e ſchedis REISKII noſtri, quarum hoc ipſo loco meminit, et HENRICI ALBERTI SCHULTENSII, Prof. ling. orient. Leidenſis. Inſunt non ſolum ſectiones integrae plane novae, ſed etiam ſupplementa multarum, ab Herbeloto elaboratarum. Nec deſunt emendationes errorum, circa annorum computationes hominumque nomina commiſſorum. Editio aptior Pariſiis, quantum ſcimus, paratur, Halaeque Magdeburgicae verſio Theotiſca, autographo forte praeſtantior.

Cf. I. D. MICHAELIS *oriental. Bibl.* P. XIX. p. 41 ſqq. 47 ſqq. P. XXI. p. 1 ſqq. — *M.*

ficae et Turcicae linguarum peritia dispe
lendum in hoc viro, quod opulenta confla
ſupellectile codicum manuſcriptorum, et pa
beatus magnae dignitatis et ampliſſimarum o
qui ſumtus imprimendis libris Arabicis libe
praeſtabat, et vita gaviſus longa vegetaque
libros tamen, quos ederet, ſeligendos par
habuerit iudicii. Nam, praeter eius *ſpecim*
vior. Arabum, libellum aureum *), poteram
rere caeteris, Porta Moſis, Eutychio **), A
ragio. Horum loco debuerat Abulfedae ty
curas ſuas impendiſſe, aut ſaltem al Ma
Non tamen uſu ſuo carent iſti eius editi libri,
inter praeſtat Abulfaragius ***).

Almakhin. ELMACINI Hiſtoria, ut appellatur vulgo
racenica bonus eſt liber, quam Erpenio atque
lio debemus. Dolendum quod Erpenius, v
ligens, neque indoctus, et inter primos Ar
ſtatores certe maximus, in codicem inciderit
pravum, ut ſaepe et perſaepe pravis ex Ara
multo peiora Latina, ridiculosque et abſurdos
ſus extuderit. Sed excuſandus eſt vir bonus.
ſtituebatur illo tempore ſubſidiis, quae noſtro
ſidemus. Semitas calcabat invias et inacceſſas.
prodierit aliquando Abulfeda aut Ibn Schehn
poterit Elmacinus plerisque in locis haud diffic

*) De quo egimus in huius Bibliothecae Vol. I. P. I. p.
Reiskius mox paullo plura de eodem monebit. *M.*

**) Eutychii, patriarchae Alexandrini, Annales, Arab
et Latine. *Oxon.* 1658. 4. *M.*

***) Cuius hiſtoriam compendioſam dynaſtiarum, e q
etiam ſpecimen modo memoratum excerpſerat, edi
Oxon. 1663. Cf. Bibl. noſtr. hiſt. l. c.

corrigi. Meretur interim legi. Mihi certe haud [illegible]; neque parum profuit *).

Golius

GEORGIUS (GEORGIUS) IBN ALAMID f. ALMAKHIN, vulgo ELMACINUS, ortu Aegyptius, homo Chriſtianus, non puriſſimae tamen doctrinae, Chaliphae Aegyptio ab epiſtolis, natus a. Chr. 1223, denatus Damaſci 1275, ſcripſit Arabice hiſtoriam univerſalem ab initio telluris usque ad finem paene ſaeculi poſt Chr. nat. XIII. Prima pars, qua hiſtoria narratur usque ad fugam Muhammedis, nondum typis expreſſa: altera vero, quam laudat Reiskius, hoc titulo: *Hiſtoria Saracenica*, qua res geſtae Muslimorum, inde a Muhammede usque ad initium imperii Atabacaei, per XLIX Imperatorum ſucceſſionem fideliſſime explicantur, inſertis etiam paſſim Chriſtianorum rebus in Orientis potiſſimum eccleſiis eodem tempore geſtis. Arabice olim exarata a GEORGIO ELMACINO, fil. *Abiljaſeri Elamidi* cet. et Latine reddita, et cum archetypo Arabico edita opera ac ſtudio *Thomae Erpenii*. Accedit et *Ludovici Ximenes*, Archiepiſcopi Toletani, Hiſtoria Arabum, longe accuratius quam ante e MSto Codice expreſſa. *Lugd. Batav.* 1625. fol. (Ximenis hiſtoria reperitur etiam in SCHOTTI collectione ſcriptor. rer. Hiſp. T. II. p. 162 ſqq. ſed mendoſe.) Latina Macini verſio ſeorſum etiam edita *Lugd. Bat.* 1649. 4. Archetypi etiam editio octonis plagulis, neſcio quo anno, typis excuſa. Curas editionis Lugdunenſis 1625 poſtremas poſt mortem Erpenii ex eiusdem teſtamento ſuſcepit *Iacobus Golius*. Pars iſta chronici typis impreſſa deſinet morte Chaliphae Almoſtadher anno Hegirae 512 f. a. Chr. 1118. *Renaudotus* in hiſtoria Patriarcharum Alexandrinorum varia cum contextus editi tum verſionis Erpenianae loca emendavit. Idem ante eum iam egerat *Hottingerus* in hiſtoria orientali eccleſiaſtica et in Bibliotheca orientali. Idem varia notavit in margine exempli huius operis, quod poſſedit, hodie autem aſſervatur in bibliotheca electorali Manhemienſi. Quarum annotationum copiam fecit pluresque ſuas doctiſſimas immiſcuit *Ioh. Bernardus Koehler*, easdemque edidit hoc titulo. Obſervationes ad Elmacini hiſtoriam Saracenicam, quibus partim locis mendoſis e Codice Halebenſi (quo *Petrus Golius* uſus erat,

et

Golius quod AL FARGANENSEM edid
neſcio an multum eo laudis meruerit, verum
ditus eius commentarius, utinam integer, c
dignus eſt. Geographiae orientalis ſtudioſus
ca

et a cuius fratre *Iacobo* notata acceperat *Hottinger*
coniectura atque collatione aliorum ſcriptorum in
tatem reſtituere conatur, partim minus recte ab
nio latinitate donata ſub examen vocat; in (*Eich*
Repertorio für bibl. und morgenländ. Litteratur P. VII. p. 1
164. P. XIV, p. 59 — 127. Ante iam idem *K*
emendationes quasdam in hiſtoriam Chalipharum
mini et Alamumi, a Macino p. 124 — 140 nar
propoſuerat in Specimine emendationum in ſcri
Arabicos, adnexo ſuis Emendationibus in Theo
(*Lubecae* 1767. 8.); quibus acceſſere nonnullae o
tiones Reiskianae.

Eadem Macini hiſtoria Francogallice reddita
hac inſcriptione: *Hiſtoire Mahometane, ou les XLIX*
du Macine, *diviſés en trois livres par Mr.* P. Vattier,
ler et Medicin de Monſ. le Duc d'Orleans (et Profeſ
gius linguae Arabicae Pariſienſis † 1667) *à Paris*
Additus eſt: *Sommaire de l'hiſtoire de Muſulmans ou S*
en Eſpagne, extrait de Rodric Ximenes, *et verifié ſur*
cine, *par M.* Vattier. *Renaudotus* in libro modo lau
de hac verſione iudicat: Nec felicius Erpenio
num interpretatus eſt noſtra lingua vir ceteroq
bice doctiſſimus, qui Latinam potius verſionem
videtur, quam Arabica autoris verba, cum prae
mina propria ſingulari et qua nemo alius ferm
ferit, in qua Arabibus ipſis fuerit divinandu
dem generis eſt *Anglicana* verſio, quae Latina
ſequitur. — Nullibi amplius quidquam de h
Anglicana indagare nobis licuit.

Cf. IOH. HENR. HOTTINGERI Pro
bibl. orientalis p. 75 ſqq.

GER. IOH. LETTE Notitia auctorum
Obſervatt. in ſacr. cod. v. *Elmacinus.*

IOH. BERN. KOEHLERS *Nachrichten v*
biſchen Geſchichtſchreibern; in *Repert. für bibl.*
P. II. p. 45 — 53. — *M.*

rere nequit, praeſertim quum Abulfeda geogra-
hus nondum proſtet *).

Idem Golius hiſtoriam quoque Timuri, floridoIbn Arab-
t ſublimi ſtylo ſcriptam ab IBN ARABSCHAH, ſchah.
dit **), librum vix uni atque alteri utilem.
Nam difficilis atque obſcurus quum per ſe ſit, au-
ctoris-

*) MUHAMMEDES ALFRAGANUS ſ. ALPHERGANUS, h. e. Ferganenſis Arabs, Aſtrologus, vulgo Αἰγυπτιακός nuncupatus, florens circa annum poſt Chr. nat. 880, ſcripſit *Elementa chronologica et aſtronomica*, quorum Latina verſio, a Iohanne Hiſpalenſi, ut creditur, elaborata, primum prodiit *Ferrariae* 1493. 4. (Cf. Goetzii *Merkwürd. der Dresdn. Bibl.* T. II. p. 307.) Eadem verſio cum praefatione *Phil. Melanchthonis* typis repetita *Norimb.* 1537. 4, atque *Pariſ.* 1546. 8. *Iacob Chriſtmannus* Latine reddidit libri verſionem Hebraicam *Iacobi*, Antoli filii, e vetuſtiore Latina, comparata tamen cum archetypo, confecta. Addidit Commentarium, qui rationem Calendarii Romani, Aegyptiaci, Arabici, Perſici, Syriaci et Hebraei explicat, et intervalla praecipuarum aerarum in declarat, ut ab Olympiadibus et Urbe condita usque ad noſtram memoriam, per annos Nabonaſari, Iulii Caeſaris et Chriſti, certa temporum ſeries conſtare poſſit. *Francof.* 1590. 8. Optimam vero editionem curavit *Iacobus Golius* Amſtelod. 1669. 4. — Excerpta ex Alphergani Aſtronomicis exſtant in libro, qui inſcribitur: Arabia ſ. Arabum vicinarumque gentium orientalium leges, *Amſtelod.* 1635. 12.

Cf. G. I. VOSSIUS de artium et ſcient. natura p. 120.
GOLIUS in Praef. ad Alpherg. aſtronom.
HERBELOT in Bibl. orient. v. *Fargani.*
I. F. WEIDLERI hiſt. aſtronom. p. 207.
HAMBERGERS *Zuverläſſ. Nachr.* etc. T. III. p. 641 ſq. — *M.*

**) Hoc quidem titulo: AHMEDIS ARABSIADAE vitae et rerum geſtarum Timuri, qui vulgo Tamerlanes dicitur, hiſtoria. *Lugd. Bat.* ex typographia Elzeviriana 1636. 4. *M.*

ctorisque ſui ex deſtinatione, multo e:m facit ficiliorem foeda vitiis ſcribarum et typorum Leidenſis editio, qua Golius (ſi verum volu audire) Arabicae linguae ſe monſtravit admo imperitum. Neque exputo, quomodo idem tantam potuerit in hoc prodere ignorantiam, q tam contra prodidit peritiam Arabiſmi ſuo in G hario, quam ego certe ſtupui tum, quum part lam iſtius Arabici lexici, quod Golius latine ſuo Lexico exhibuit, Leidae mihi exſcribe Uſu deprehendi, quam difficilis fuerit iſte lab quam capitale opus perfecerit Golius, cui aliud abſolvere hodie poſſe credo neminem. ad hiſtoriam Timuri redeo. Illa non rerum narrationum, ſed verborum et ſtyli gratia legi retur. Sunt mihi ex codicibus Pariſinis a aliis ſubſidia, quibus hunc auctorem emen poſſem et integrare. Praeterea ex ingenio h pauca reſtitui. Et fieri poſſet, ut haec aliqua volente Deo proferrem.

Abulfeda. ABULFEDAE hiſtorici particulas duas in lu ediderunt praeclari viri, *Gagnier* et *Schultens.* Oxonii vitam Muhammedis, ab illo Principe I bita Hamateno traditam, edidit, cum comme rio, qui ipſa eius verſione melior eſt *). I

*) IOANNES GAGNIERUS, natione Francogallu qui apud Anglos floruit et aetatem exegit, exce ex Arabico Abulfedae opere, quo hiſtoriam generi mani univerſam narravit, illam partem, quae res hammede geſtas exſequitur, primigenio ſermone Latina interpretatione ſua et doctiſſimis commen hac epigraphe in lucem edidit: ISMAEL AB FEDA de vita et rebus geſtis Mohammedis, Mo cae religionis auctoris et imperii Saracenici fund ex codice Mito Pocokiano bibliothecae Bodleianae tum Arabicum primus edidit, Latine vertit, praef

tem enim magnam illa ſua Abilfedae interpretatione meritus non eſt. Saepe ſic vertit, ut integrae paginae nequeant niſi una litura corrigi.

et notis illuſtravit *Ioannes Gagnier*, A. M. *Oxoniae*, e theatro Sheldoniano 1723. fol. mai. — Verſionem Gagnieri Latinam etiam inculpat *Koehlerus*, qui varias eiusdem correctiones Specimini ſuo in ſcriptores Arabicos, paullo ante laudato, inſeruit. Gagnierus Abilfedae narrationem de Muhammede in LXXV capita diſpeſcuit, iisque praemiſit commentationem doctiſſimam de Abulfedae fatis ſcriptisque. Copioſae et utiliſſimae annotationes adiectae ſunt. Idem Gagnierus Muhammedis vitam, non ſolum Abulfedae, ſed etiam aliorum ſcriptorum Arabicorum ope, Francogallice compoſuit, hac inſcriptione: *La vie de Mahomet, traduite et compilée de l'Alcoran, des traditions authentiques de la Sonna, et des meilleurs auteurs Arabes. Par Mr.* JEAN GAGNIER. à Amſterdam 1732. II Tomi in 8. Tractationi ipſi praemittitur introductio ſane utilis, eaque in partes duas dividitur, quarum illa de origine Arabum, haec de genealogia Muhammedis agit. Operis ipſius tomi duo ſeptem complectuntur libros, quibus ordine chronologico Muhammedis fata resque geſtae narrantur. Liber I a nativitate Muhammedis incipit, eiusque infantiam et iuventutem, itinera, matrimonium primum, miſſionem, perſecutiones, fugam priorem, apparitiones angeli Gabrielis, aliaque miracula et prodigia, quae ipſi contigiſſe creduntur, usque ad converſionem Cazregjitarum ad religionem Muhammedanam, capitibus XXII deſcribit. Liber II, comprehendens capita XVII, narratione itineris nocturni, quod Muhammedes Mecca Hieroſolymas et inde usque ad ſeptimum coelum feciſſe fertur, paene abſolvitur; niſi quod de ulteriore progreſſu cultus Muhammedici et de fuga altera Pſeudoprophetae quaedam ſubnectuntur. Liber III introitum Muhammedis in urbem Medinam et inſtitutionem cultus atque caerimoniarum novae eius religionis, tum varia bella, contra Coraiſchitas, Iudaeos, Aſaditas, Arabesque, ab eo geſta, capitibus XII enarrat. Liber IV, qui ultimus eſt tomi prioris, VIII capita exhibet, in quibus hiſtoria quarundam expeditionum militarium, nec non uxorum aliquot, Gagnier.

Arabice non ſatis callebat, et carebat iudicio
tico, quod rationem monſtrat, male a libr
exarata emendandi, et ex iis, quae bonum

aliquot, quas duxit Muhammedes, percenſentur,
bro V per XII capita agitur de ſomniis, viſionibu
inauguratione voluntaria M., de pace, quam cum Co
ſchitis iniit, de viſitationibus locorum ſanctorum,
ipſo inſtitutis, de faſcino et veneficiis, quibus affec
fuit, de legatis, ab eo ad principes terrarum emi
de crimine fornicationis ab eodem commiſſo, de pu
demum apud Mutam contra Chriſtianos Graecos, Im
ratoris Heraclii ſubditos. Libro VI in capitibu
narratur, quomodo Muh., Mecca recuperata, idola
struxerit, templa eorum everterit, bella geſſerit con
infideles, urbesque eorum oppugnaverit; quibus add
tur ſingularia quaedam de caerimoniis ritibusque u
nullis, ab eo inſtitutis, nec non de rebus geſtis
legatos, vicarios et amicos ipſius, tandem de mo
noviſſimo, obitu et ſepultura M. Libro denique VI
ultimo XXI capitibus notabilia multa referuntur, de
ſtatura et forma corporis, ingenio et moribus, libr
amicis, miniſtris domeſticis, ſervis, libertis, praef
provinciarum, gladiis, arcubus, aliisque armis, v
praerogativis, cum perſonae, tum familiae ipſius,
dem etiam de modo inviſendi ſepulcrum pſeudo
phetae, de nobilitate et excellentia urbis Medi
quam habitavit, nec non de ſingulari cognitione
medendi, qua polluiſſe dicitur. Scriptio auctoris
nitida et elegans, ipſa etiam narrationum ſimplici
ad morem Orientalium accommodata, placet. De
nihil addidit Gagnierus, ſed omnia ipſis Corani,
nae, ſive traditionis authenticae, et auctorum Ara
rum verbis recenſet; unde venerabilis *Apoſtoli Dei*
lus, quo Muhammedes ubivis inſignitur, magna et
divina eius encomia, una cum ſeria deſcriptione
culorum et prodigiorum, quae perpetraſſe falſo p
betur, primo intuitu, lectorem talium inſuetum r
dere poſſe videntur.

Cf. (BAUMGARTENS) *Nachrichten von einer Hall*
Bibl. T. I. p. 15 — 25.
Nova Acta Erud. a. 1733. p. 10 ſqq. — *M.*

literarum allequi non potuiſſe:) uſu ſanae nodum dixeram rationis. (Nemeſin veneror.) enim abſurda ſapienti viro, Abilfedae tribuit, non niſi a fatuo exſpectes. Atqui uſu lin- qui carent et uſu codicum, et bono, quem , ſenſu communi, ſcriptoribus edendis cu- que generis illi apti non ſunt.

tam ABILFEDAE particulam celeberri- dit *Albertus Schultens* in ſuo Syntagmate Schadini *), ex eodem illo codice Leidenſe, meum codicem anno 1745 indultu magni ri, praeceptoris et patroni mei, eius in ae- feci. Sed vidi eum praeteriiſſe paſſim ali- ceſſaria; intellectu quaedam difficiliora ; mutaſſe non monito lectore bonas lectio- eter rem, et ſiniſtre quaedam accepiſſe. mihi valde mirum accidit. Unde intellexi, difficile eſſe, hiſtoricum ſcriptorem bene tari; et multo maius id opus eſſe, quam uriſſimos poëtas. De ipſo Abilfedae opere oſt dicam **).

Geographus Nubiensis.

GEOGRAPHUS sic dictus NUBIENSIS, Romae editus e typographia Medicea, est rarus liber et bonae notae. Multo plura locorum nomina exhibet, quam Abulfeda. Sed ordinem sequitur deteriorem. Obscurior est, quam ille, et lacera fere dat et hiulca omnia, maioreque cum cura quam Abulfeda, legi meretur. Satis emendate pro libro certe Arabico typis edito, praestat; immerito queruntur viri docti de vitiis impressionis. Quid sentiendum sit de *Gabrielis Sionitae Abr. Ecchellensis* *) interpretatione huius libri Latina, dicere non habeo, ut qui non inspexerim **)

Quid

Dobelio Citerone, Messanae 1640. Repetita in *L. B. Caro* Bibliotheca histor. regni Siciliae T. I. p. 18 sqq. et Latine solum in *L. A. Muratorii* Rer. Ital. Scriptt. T. I P. II. p. 249 sqq. *M.*

*) Lapsus memoriae esse videtur, loco*que Abr. Ecchellensis* ponendum *Ioannes Hesronita.* M.

**) Licet in hoc opere *Geographi* sic dicti *Nubiensis* omnium paene Asiae, Africae et Europae partium geographia contineatur: tamen Orientis, et in specie Arabiae, geographia curatius et copiosius caeteris pertractatur; ideoque hoc loco notitiam qualemcunque huius libri inseramus.

Auctor ab Abulfeda appellatur SCHARIF OL EDRISI s. ADRISI, i. e. illustris Adrisides. *Scharif* s. *Scherif* autem titulo ii praecipue gloriantur, qui a Muhammede genus ducunt, vel ei affinitate coniuncti sunt. Nomen vero ipsi cum agnominibus est: ABU ABDOLLAH MUHAMMED EBN MUHAMMED EBN ABDOLLAH, EBN ADRIS IMPERATORIS FIDELIUM. Oriundus ergo, addit Pocockius cuius verbis utimur (*in Specimine hist. Arab.* p. 373.) illustri *Edrisidarum* familia, qui olim in aliquibus Africae partibus regnarunt. Chaliphatum in Africa eundem tenuisse dicunt, indeque audivisse *Emir al Mumenin*: pulsum autem e regno ad Rogerium II, regem Siciliae, confugisse, eiusque in usum, ad globum terrestrem, e argent

Quid de Beniamin Tudelenſe? De Chronico Ecchellenſis or? De Bradutti? de Maillet et Maſcrier. de Teixeira. (Olim cum haec commentarer, libri hi in poteſtate mea non erant, cum otium eſſet eos examinandi. Nunc ſunt, ſed deeſt otium, deeſt voluntas expendendi, aliis ita diſtricto, ut haud ſciam, ſimne unquam ad has priſtinas iuventutis meae delicias reverſurus.)

Pertinet huc ſupra iam laudatus POCOKII liber, ſpecimen hiſtoriae Arabum. Eſt libellus incomparabilis. Hiſtoriam Arabum Paganorum Pocoke.

L 4 exponit

argento puro conflatum, explicandum, geographiam ſuam compoſuiſſe, anno quidem Hegirae 548, anno autem poſt Chr. nat. 1153. Quapropter liber iſte etiam vocatur *Katab Ragiar* i. e. *Rogerii liber*. Auctor vero ipſe eundem nuncupat *Nozhat al Moſchtaak phi echterak al aphak* (Deliciae peregrinatoris, novarum rerum avidi). Alii, haec omnia de epitomatore operis maioris, non amplius ſuperſtitis, dicenda eſſe contendunt. Haec epitome Arabice prodit hac epigraphe: *De geographia univerſali; hortulus cultiſſimus, mire orbis regiones, provincias, inſulas, urbes, earumque dimenſiones et orizonta deſcribens.* Romae, in typographia Medicea 1592. 326 pagg. in 4 mai. Rariſſimis accenſetur libris. Rara etiam eſt verſio eius Latina, Thuani conſilio elaborata atque hoc titulo inſignita: *Geographia Nubienſis*, id eſt, accuratiſſima totius orbis in ſeptem Climata diviſi deſcriptio, continens praeſertim exactam univerſae Aſiae et Africae, rerumque in iis hactenus incognitarum explicationem. Recens ex Arabico in Latinum verſa, a *Gabriele Sionita*, Syriacarum et Arabicarum litterarum Profeſſore, atque interprete regio, et *Ioanne Heſronita*, earundem regio interprete, Maronitis. *Pariſiis*, ex typographia Hieronymi Blageart 1619. 1 Alph. 21 plagg. in 4. Adiectus eſt interpretum iſtorum *Tractatus brevis de nonnullis Orientalium urbibus et indigenarum religione ac moribus*. Excerpta ex geographia Nubienſi dedit *Sam. Purchas* in *Pilgrimes* etc. T. II. n. 12.

Epitomatorem non Mahamedanum fuiſſe (ut *Iſ. Caſaubonus* in notis ad epiſtolam Gregorii Nyſſeni ad Euſtathiam

expulit ex Abilfeda. Sed in ea re valde
fectus is est, ut omnes Arabici scriptores
in theologia Muhammedana tradenda excel
plenus est literaturae Arabicae, bonaeque
Ex hoc libro *Salius* concinnavit illa decan
Prolegomena ad al Coranı suam Anglicam
nem.

Petis de la Croix. *L'Histoire de Genkizchan par Mſr.* PET
LA CROIX egregium esse librum deprehi
Praesertim utilis est index, libro subiectus;
tum, quibus ad concinnandum suum erud
Francus usus fuit. Notitiae ibi excellentes pa

---

phism p. 66 putat) sed Christianum, forte e
bigrum, e variis libri locis apparet. Nabi
fuit; quamobrem Maronitae isti epitomen a Se
stam appellarunt *Geographiam Nabiensem*. Caeteri
sionem secundum archetypum Romae editum cor
nullis adhibitis codicibus manu scriptis, e quibu
piae suppleri vitiaque emendari potuissent. Ex
Miscell. observatt. crit. nov. T. II. p. 105—11
stola *Samuelis Bocharti*, in qua nonnulla huius geo
peccata corriguntur. — *Mich. Casiri* in Bibliothec
bico-Hispana Escurialensis (*Matriti* 1770. fol.) T. II
novam Geographi Nubiensis editionem, eamque
emendatiorem et perfectiorem reliquis pollicit
adhuc vero promissis non stetit.

Cf. *Hamburgiſche Bibl. hiſt.* Cent. I. p. 206 sqq.
(GOETZII) *Merkwürdigkeiten der Bibl. zu Dresden*
p. 224.
BAUMGARTENII Praef. ad *Allgemeine Welt*
T. III. p. 11.
Eiusd. *Nachrichten von einer Hall. Bibl.* T. IV. p. 38
Eiusd. *Nachrichten von merkwürdigen Büchern* T. VI.
FREYTAGII Analecta litter. p. 379 sq.
IOH. GEORG HAGERS *geographiſcher Bücherſaal*
p. 116—143.

*) Nos de illo agemus in capite de scriptoribus Tataricarum et Mungalicarum.

rum regni Ottomanici ſcripſit DEME- Cantemir.
NTEMIR, Princeps Moldaviae, libro
eſt Londini lingua Anglicana, tam ma-
ſplendide, quam non meretur *). Eſt
valde mediocris. Videtur ex Leuncla-
ſcutti interpretatione Italica Sadeddini et
rum librum compilaſſe. Ritus Muham-
et ſtatum Turcicum et Graecum hodier-
ſchre tradit. Sed hiſtoriam praeſertim
m et Perſicam, et quae eo pertinent, geo-
m, et genealogias omnino ignoravit. Forte
aecos inter ſuos et Ruſſos eruditus vir, et
ſimus etiam, ſi velis, absque controverſia.
noſtratibus erit ad deos minorum gentium
dus.

graphos et itineratores noſtros non legi.
(*Mappas ſ. tabulas geographicas*) inſpexi
m, neque malas deprehendi.

c ad libros manuſcriptos nondum editos Libri ma-
fero, quibus utor et uſus fui in diſcenda nuſcripti.
orientali. Hi praecipue ſunt ABULFEDA
iſtoricus, quam 2. Geographus. 3. IBN
AH A HAMZAH ISFAHANENSIS. 5. IBN

Abulfeda. Et primo quidem loco nominandus fuit A
FEDA hiſtoricus, ſive *Kitab ot Tarich li*
Hamat, hiſtoria univerſalis principis Hamat
inſcribitur a librariis, ſive ut ipſe auctor app
ol Mochtaſero ſi Ahwali 'l Baſchari, compe
rerum ab humano genere geſtarum. De vi
ſtris huius viri alibi agam. Commode pote
liber in partes duas, ſed mole perquam in
dividi; nam prima pars in codice Leidenſe p
fere quinquaginta, ſecunda vero paginas fere
gentas quinquaginta implet. Illa prior
praeter praefationem diſtributa eſt in quinq
pita, et complectitur res ante Muhammede
tum geſtas. Adeoque poſſunt non male pr
mena dici. In praefatione recenſet autores,
bus compendium ſuum compilavit. Iuva
eius verba huc apponere: *Lubuit mihi*,
*hunc codicem conferre quaedam rerum cum an
rum tum Iſlamicarum, memoriae cauſſa, quo m
berem opus libros longiore filo hac de re di
itemdidem inſpicere et relegere. Excerpſi ita
redegi ad ſuccinctam brevitatem memorabilia ex
mel, libro 's Schaichi Azzedin Ali, qui vulg
ol Atſchir ol Gjazarenſis (ſive ex Gjazirat
Omari oriundus) audit. In eo libro perſequitu
ctor res ab orbis initio geſtas usque ad annum
fugam propheticam 628. viginti tribus fere vo
nibus. Porro ex Tagjarib el Omami (ſeu pe
et experimentis gentium), libro Abi Ali Ahmad
Maskujeh. Item ex Tarich (ſeu hiſtoria unive
Abi Iſa Ahmad, filii Ali, 'l Monag jg jemi, ſeu
nomi, qui liber inſcribitur Kitab ol Bajjani
richi ſani Zamani 'l Alami etc. liber declaratio
rae annorum temporis mundi, modo demonſtr
quo perſequitur aeras veteres. Libellus eſt m
Item ex ot Tarich ol Mothafferico auctore 'l*

Si

Zenkio Kitabol Kamil (ſeu hiſtoria Cyrenaica) Zeal Bajano inſcripta (ſeu collectio et de- Zdore 's Seukaggiuſe. dein ex Taricho 'l Monkathaati (ſeu hiſtoria dynaſtiarum eam), (vel etiam, *deſitarum*, ſi quis putet verti, eſt enim ad verbum *abſciſſarum*. Deeſt absque libri inſpectione iudicari tius) *auctoris Abi Manſur, fere quatuor s; nec non ex Taricho Ali filii Muſa, filii di, filii Abd el Maleki, filii Saidi* (vulgo tur Ibn Said) *occidentalis Andaluſeni, qui vel hiſtoria) inſcribitur Kitabo Luddzati 'l Tarichi Omami 'l Agjami, ſeu liber recrea- tellectuum in hiſtoria gentium barbararum, bus voluminibus. Ex eiusdem Ibn Saidi libro bſi achhari ahl il Magrabi, ſeu mirabilium orum narratore de rebus occidentalium, quin- re voluminibus. Deinceps ex Moſarregjo i ſi achbari Bani Ejubi, ſeu diſcuſſore cura- uſements d'eſprit) per res geſtas Ejjubida- Zdore 'l Kadhi Gjamaloddino, filio Waſeli, e voluminibus, ex Tarich Hamzah 'l Iſſa- quoque, modico libello, ex hiſtoria Challatae,*

ſic, ut praefationem praemitterem, cui quinque capita; Islamicas autem recenſui ſeriem annorum. Praefatio pertractat trip mentum. Primum ſcire debet cupidus haru quod magna ſit inter chronologos de rebu diſcrepantia. — Secundo ſciendum quod l Torae, aut Pentateuchi) tria ſint exempla maritanum, Hebraeum et Graecum. — tabulis dicendum, quas conſinximus, et qu conſpectu exhibemus differentias aerarum rum. — Quinque illa praefatione ſubiect ſunt haec. Primum, de prophetis et iudicil litarum. Secundum de regibus Perſarum; t Faraonibus (regibus Aegypti antiquis), regil eorum, et Romanorum Caeſaribus; quartum bus Arabum; quintum de gentibus mundi Hactenus Abulfeda. Et tantum eſt, qua eius praefatione in meum codicem tra Neque ex illis quinque capitibus transſcri quam, praeter caput ſecundum, de regi ſarum, caput quartum de regibus Arat illam capitis quinti partem, quae de ge bum et eorum genealogiis agit. Nam illius quinti capitis, quibus gentes, ſectas Iudaeorum, Chriſtianorum, Magorum, I deſcribebat, omiſi, item vitam Muham Gagniero editam. Contuli tamen cum m nierano et haud absque inſigni fructu. vero ab exceſſu Muhammedis ad finem libri ad verbum omnia transſcripſi fideliter hiſtoriae huius codex Leidenſis et meus- ctus in anno 730, quum alii codices dece et vicennio citius deſinant. Codex Leid tae eſt non optimae quidem, neque tam mae. Nullum reperire licet codicem manu arabicum absque plurimis ſcribarum error

rte generis grammatici, ut lexica etc. qui cum ra ſolent exarari. Hunc librum adeo celebra- m partim Leidae, partim Lipſiae converti in tinum ſermonem, ſuoque tempore, ubi perpo- s fuerit et ſecundum votum meum perfectus, ci publicae mandabo *). Meretur enim. Sed bet tamen naevos ſuos. Initio hiſtoriae Muham- edanae iuſto eſt ſterilior. E. c. de ortu dynaſtiae racenorum in Hiſpania, et eorum illuc ex Africa mo traiectu, nil habet; et in progreſſu quoque, de dynaſtia Alitarum il al Kuſah; in al Hegjaz, Thabareſtana; nil memorat de Saffaridis in frica; de Saffaridarum in Choraſana et Kermana is diuturno imperio; de illo Medraridarum, de Ihaſaridis, Eliaſidis, Kakujahidis, Spankarahidis t aliis; de Chakanis Turcarum, cum quibus Om- niadae, Abbaſidae, Samanidae bella geſſerunt; de dynaſtia

*) Mandare re vera coepit vir de litteratura Arabica immortaliter meritus. Prodiit nempe pars prima hac epigraphe: ABILFEDAE Annales Moslemici; Latinos ex Arabicis fecit *Io. Iac. Reiske.* Lipſ. 1754. 4. Poſt auctoris mortem novo ſolum titulo, annum 1778 prae ſe ferente. Secunda et tertia pars in hoc hiſtoriae Arabicae contemtu nunquam forte lucem publicam adſpicient. Praefatio Reiskiana bonae frugis eſt pleniſſima. Adiungere voluit interpretationi ſuae Latinae indices, unum hiſtoricum, nomina hominum ab Abilfeda memorata ex ordine alphabetico recenſiturum; alterum geographicum, et forſitan alios quoque; tum tabulas genealogicas gentium illuſtrium, quae, qua late patet Muhammedanum imperium per Aſiam, Africam et Europam, ad ſuperius ſaeculum usque regnarunt. Agmen ex mente Reiskii claudere debuit libellus Hagji Chalifae, qui horum prodidagmatum conficiendorum anſam dedit. Prima interpretationis Reiskianae pars incipit a Muhammede, annoque Hegirae 363 ſive a. Chr. 963 abſolvitur.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1755. p. 308 ſqq.
Zuverläſſige Nachr. von dem gegenwärt. Zuſtande der Wiſſ. P. CLXXXI. p. 53—78. *M.*

dynaſtia Algazorum (vel Uguzorum) in Ci
et Samarkenda ſub Selgjukidis orientali
regulis Turcicis in Aſia minore, ſub lapſ
perii Selgjukidarum occidentalium; quibu
admodum vicinus erat, quum ipſe militav
agro Siwaſeno; de regibus Indicis poſt
(vel Gurenſes) prorſus nihil affert, quorun
omnium in hoc parvo libello memoriali n
temnenda reperitur notitia. Opuſculum h
tos exhibet memorabiles caſus et viros h
ſcurae famae, de quibus altum ſilentiu
Abulfedam. Ut autem multa tranſit ſcit
et neceſſaria, ſic praeſertim ad finem ine
lixus eſt, et ad inſtar magnorum fluminum
principio, ubi proceſſit ulterius, amplior
ſed lutulentus fluit. Nimium intentus Sy
bus et Aegypti, ſuaeque gentis, Ejubidar
licet, obliviſcitur aliorum remotius po
Tam minuta et puerilia ſaepe de ſe ſuisqu
affert, ut a crimine ἀπειροκαλίας et ἀηδ
ſolvi nequeat. Corruptum quoque ſuum et
prodidit in eo guſtum, quod poetarum A
rum ſaepe citet atque laudet inepta et nive
cica frigidiora deliramenta. Sed de caeter
ſua dignus eſt. Non enim habemus comp
luculentius hiſtoriae orientalis. Hic certe
noſtet, Hagji Chalifah, viciſſim multa nor
quae apud Abulfedam leguntur; neque ta
eſt, neque connexiones rerum demonſtrat,
commentarium et clavem non habet ad ha
pemodum dixerim myſteria, nullo modo e
intelligere. Quae alia ad hanc Abilfedae
hiſtoriam, poſſunt in praefationibus Gag
Schultenſii ad ſua ſpecimina *) legi.

*) Nec non in ipſius Reiskii praefatione ad
annales Moslemicos. Mi

2) De Abilfedae geographia iam ſupra dixi, et ...rima eius capita percenſui. Gravius etiam de ...ſua in praefatione ad tabulam Choraſmiae et ...ſoxanae latius egit *). Meum exemplar feci ...odice, qui in uſum ipſius Abilfedae fuerat ...tus, et in quo multa deleverat, addiderat, ...bitu refinxerat ipſe auctor, et erat plane ta... ...lex, qualem illum eiusdem viri hiſtoricum, ...mis exſtat, verbis Renaudotii, Gagnier in ...ione ad vitam Muhammedis deſcripſit; quo ...t meum exemplar ab aliis diſcrepet. Sed ...udines et latitudines locorum parum exhi... ...diſtincte. Ideoque meliores codices circum... ...o. Et huius libri copiam et caeterorum fere ...nium, quos manu mea mihi comparavi Lei... ...ae, ex bibliotheca Leidenſe mihi fecit vir huma... ...iſſimus, inſignis meus patronus, Albertus Schul... ...ens. Auctores, quibus uſum ſe in opere geogra... ...phico profitetur Abulfeda, ſunt hi. 1. Ibn Haukal. ...2. ol Mamalek wal Maſalek, auctore 's Schariſo ...'l Edriſida. 3. Ibn Chordadzabah. 4. Genealogiae ...'s Samanenſis. 5. ol Moſchtarek, Jakuti Hamareni. 6. Mozil ol Irtejabi an Moſchtabehi 'l Anſabi, ſeu ...diſcuſſor dubiorum in ſimilitudinibus nominum ...gentilium, Abi 'l Magid Iſmael, filio Hebat ellahil ...Maufelita, auctore. 7. Eiusdem Kitab ol Faiſali ...(l. Fafili). 8. ol Kanun ol Maſudicus, auctore Abi ...r Rihano 'l Birunenſe. 9. ol Maſalek wal Mama... ...k, vulgo 'l Azizicus, auctore 'l Haſano, filio Ahmadi

*) En libri inſcriptionem! *Choraſmiae et Mawaralnahrae, hoc eſt, regionum extra fluvium Oxum deſcriptio, ex tabulis* ABUL-FEDAE ISMAELIS, *Principis Hamah; Arabice et Latine, opera* IO. GRAVII. Lond. 1650. 4. Quae particula, cum Abulfedae Arabia, itidem a Gravio Latine reddita, exſtat etiam in *Geographiae veteris ſcriptoribus Graecis minoribus* Vol. III. M.

Ahmadi 'l Mohallebenſe. 10. Kitab Raſ
'l Mamuri, ſeu ὁρισμὸς terrae habitabilis,
go Ptolemaeo attributus. 11. ot Tadzl
ctore Naſireddino 't Thuſenſe. 12. ol K
boddin. 13. ol Lobab, auctore 's Sama
ot Tartib, auctore Ibn Motharrek. 15
Ardhi, auctore 'l Chawarezmico. 16.
auctore Ibn el Arſchiri. 17. Tarich ol
Hoſuni, ſeu Hiſtoria caſtellorum, et ar
ctore Ibn Monkedz. 18. Harawenſis Z
eſt ſupplementa). 19. ot Tamjiz wa 'l Faſ
Abi 'l Magjd, qui forte idem eſt liber,
quem n. 7. citavimus. 20. Ibn Chalekan.
doddin ol Kateb, ol Iſſahanenſis, ſcr
ſacri Francorum et Saladini. 22. Kital
dani, ſeu liber regionum, auctore 'l Be
23. on Naſaënſis, de rebus Chawarezin
Tatarorum. 24. ol Anwar. 25. ol
Achbari Ahli 'l Magrabi, auctore Ibn S

Ibn Schehnah.

3) IBN SCHEHNAH eſt epitomator
ſed vix alicuius momenti. Mirum ita
ſemper viſum fuit, quod D'Herbelot hu
rem ubique alleget, Abulfedam vix unqu
uſu didici, quamvis Abulfeda quoque c
in indice auctorum ad Bibliothecam c
condendam adhibitorum. Hunc auctoren
deſcriberem, ea fuit occaſio. Videbam e
cem apud virum celeberrimum et amp
Philippum Iacobum Dorville; rogabam
piam, et facile impetrabam; polliceba
edere, quem bene noveram a D'Herbe
piſſime laudatum; et reperibam quoque
iſtum meum quondam et literarum fau
evergeten, comparando librario, qui fu
tioni faceret, paratum. Conferebam dein
codice Leidenſis bibliothecae optimae no

illimus erat notae peſſimae; et iam animo
iam editionem, quum haeſitans paſſim, et
intelligens rerum momenta, quae nutu tan-
demonſtrabat compendiator, et uberiorem
deſiderans declarationem, adirem Abulfedam,
ium modo mente, ut cum Ibn Schehnah
rem. Sed ex ea collatione naſcebatur Abul-
transſcribendi conſilium, et edendi Ibn
hae abiiciebam. Procedit quidem Ibn Sched-
que ad ultimam fere Timuri aetatem, id
um 807 propemodum; quum Abulfeda de-
anno 730. Sed nil habet, quod me certe
opuſculo procudendo, et intelligendis re-
Abulfedam in oriente praeſertim Perſico
ultum adiuvaret. Pertinet ad id librorum
, quod olim florebat, quum dioeceſeos quis-
conderet annales paſtor paulo, quam
literatior.

HAMZAH ISFAHANENSIS ſcriptor eſt an- Hamzah
(vixit enim medio ſaeculo poſt fugam quar- Iſfahanen-
notitias perhibet rerum praeſertim Perſica- ſis.
rat enim ipſe Perſa) et Arabicarum, quas
uſquam reperias. Ex hoc ſolo ſcriptore
liquid in hiſtoria ferocium Arabum videre.
ellant eos, qui ante Muhammedem et ab
ndata ſacra moresque vixerunt. Ex hoc
um duxi lineamenta obſcurae et intricatae
, quam omnes Arabici praetermittunt hi-
Sed etiam e contrario non vidi compila-
am ἄκρητον, tam ſui oblivioſum, tam ſibi
icentem, atque eſt hic Hamzah. Codex
is, e quo meum exemplar feci, magnifi-
ne, et ad miraculum pulchre ſcriptus eſt,
lus utut ſit atque multa paſſus a temporum
oculos tamen lectorum ferit et allectat.
tuit niſi pro principe exaratus fuiſſe. Sed

ſcriba melius ſciebat literas pingere, quam qu
ſcribebat capere. Miſeris modis coruptus eſt, pra
ſertim in Perſicis. Libellus eſt modicus. Co
tinet libros decem. Primo exponit ſeriem regu
Perſarum; et quidem capite primo nuda recenſe
regum Perſicorum ex omnibus quatuor gentibu
nomina, absque rerum ab iis geſtarum narratione
et characterum eorum notatione. Capite ſecund
repetit in primo dicta, cum commentario Muſa
filii Iſae, 'l Koſroënſis, capite tertio recenſet eo
dem ex mente Bahram, filii Mordanſchah, M
badzani (ſeu magi ſupremi) in Curah (ſeu non
Sapur in Perſide. Capite quarto exponit res ge
regum Perſicorum breviter. Libro ſecundo
Romanorum (ſic Graecos appellant) quinque
pitibus. Primo de regibus Macedoniae. Secu
de regibus Romae. Tertio de Capitanis. Q
to de rebus cuique laudatorum regum g
Quinto eadem, ex relatione Wakii 'l Ka
Perpauca ex hoc libro deſcripſi. Librum tert
de regibus Graecis (Ptolemaeis, Seleucis
quartum, de annis Copthorum, et quintum
annis Iſraelitarum, prorſus omiſi. Liber ſe
recenſet Arabum Chaldaeorum reges Lachm
in al Hirah. Liber ſeptimus reges Arabum
rorum in campania Syriaca, circa Damaſcum
Gazam, de gente Gaſſan. Librum octavum,
regibus Himiaritarum in Arabia felice (vel a
Homeritarum), prorſus omiſi, quia celeberrim
Schultens illum arabice et latine in Hiſtoria reg
Jokthanidarum edidit *). Liber nonus recenſet r
ges de tribu Kendah. Liber decimus perſequit
reg

*) Cf. REISKII Animadverſiones criticae in *Ham*
Hiſtoriam regni Joktanidarum ab *Alb. Schultenſio* edi
in *Io. Gottfr. Eichhornii* Monumentis antiquiſſimis h

ges Arabicos Moslemos, de gente Koraiſch; complectitur decem capita. Primum agit de ris veterum Arabum Maaddicorum, ſive Ismaeorum, ante Muhammedem uſitatis. Secundum it aerarii, diem, menſem fugae propheticae; ut nativitatis et miſſionis Muhammedis. Caput tum enarrat Arabum inſignia quaedam acta tim poſt mortem Prophetae. Caput quartum it de cataſteriſmis indicantibus, quod Iſlamiſmus nnes alias mundi religiones ſubacturus ſit. Omiſi.) Quintum exhibet ſeriem regum Koraibbicorum (id eſt Chalifarum tam Omajjadarum, quam Abbaſidarum) usque ad annum fere 334. Capite ſexto ſollicite definivit, in quam diem menſium Arabicorum inciderint Nauruzi (ſeu calendae anni Perſici), inde a Fuga, usque ad ſua tempora. (Omiſi.) Capite ſeptimo de calamitatibus, quae ſub aera Muhammedica contigerant, ut ſunt peſtis, annonae caritas, diluvium, venti etc. (Omiſi.) Capite octavo exponit ex Tſchabeti, filii Karrah, Chronico tumultus Bagdadicos, et iniurias, quas Abbaſici Chalifae a Bujidis acceperunt. Capite nono perſequitur praefectos Choraſanae a Chalifis conſtitutos, et inter eos Thaheridas, atque Samanidas. Capite vero decimo et ultimo praefectos Thabareſtanae. Dolendum, quod in hoc capite ſola quaedam perierint, ex quibus potuiſſemus procul dubio lucem obſcurae hiſtoriae regni Alidarum in Thabareſtana accipere.

5) IBN KOTAIBAH fuit vir doctus, et ſecretarius Dainawarae, ubi obiit anno 276. Eſt ergo valde antiquus. Quando illum cito, intelligo eius librum *Kitab al Maaref* ſeu notitiarum, quo Ibn Kotaibah.

nae Arabum, quae poſt Albertum Schultenſium collegit ediditque cum Latina verſione et animadverſionibus (Goetae 1775. 8.) p. 205—215. *M.*

quo carere nemo poteſt, qui primorum a
ſaeculorum hiſtoriam ſcrutari cupit. Nam
ſcripſit alia, quae non vidi. Transſcripſi e
dice Leidenſe peſſimae notae. Totum latine
converſum in ſchedis ſervo. Notitias pe
virorum apud Arabes tam armis, quam eru
ne per tria prima poſt fugam ſaecula illuſ
Ipſe ſui libri conſpectum dat in praefatione:
hic meus, ait, *complectitur varia genera rerun
dignarum. Incipit a principio rerum. Pergi
ad prophetarum et patriarcharum fata et ter
migrationes, aetatum ſpatia, poſteros, et qu
fuerint — diſſipati. Per haec continuo ad
tempora, — ſubnexui recenſionem tribuum
carum — commemoro dein, quibus uxoribus,
libertis, fatis Muhammed uſus ſit — recenſeo
ceps al Oſchrah, as Sahaba — inde Chalifas a
wia, — usque ad al Moſtainum — celebrior
niſtros ſummos ſummorum principum. ol Chare
ot Tabeine. Sectarios, lectores diverſarum ge
genealogos, hiſtoricos, carminum recenſores et
bilium narrationum et ludimagiſtros. — P
inventores rerum — templa celebriora; deſcribo
que Arabiam, as Sawad, Meſopotamiam, Mo
rum praelia celebriora, quae urbes vi expug
fuerint a Moslemis, quae deditione acceptae —
de inſtitutis Arabum paganorum, de ἀναπήρ
morboſis — Arabum paganorum inſignia prael
proverbia praeſtantiora, et eorum origines —
gibus al Hirae, et ar Ridafah, de regibus
Syris, Homeiritis. En conſpectum libri, in quo
pilando et excerpendo mihi maxime propoſui, c
derem, brevitatem et ἀκρίβειαν*, etc. Haec ille
hoc libro concinnavi tabulas genealogicas tril
Arabicarum, quas primis lineis hiſtoriae v
Arabum paganorum, pleniores et certiores,

[redacted] Abu [redacted]ſedam ſunt, addidi *). Scripſit hic idem Kotaibah librum *Adab ol Katebi*, ſeu de lite- [redacted] ſecretario et librario ſcitu neceſſaria **). [redacted] tis poetarum Arabum, ut et *Farajed od* [redacted] cos et incomparabiles uniones) quo ex [redacted] aſſequor argumentum ***).

[redacted] eo IBN DORAID; quo nomine intelli- Ibn Do- [redacted] alium huius auctoris librum, quam raid. [redacted] *al Iſchtikaki Camel* ſeu completum Lexi- [redacted] logicum. Exſcripſi e codice Leidenſe [redacted] nae notae, elegante doctaque et accu- [redacted] ſcripto. Inſtitutum auctoris hoc eſt. [redacted] ibus Arabum, maiores, minores, fa- [redacted] liares, et illuſtres in unaquaque viros: [redacted] horum nominum indicat, a qua radice [redacted] iant, quid illa radix ſignificet, caetera [redacted] a derivata, cum eorum diverſis et ſaepe [redacted] gnificationibus, quas allatis poetarum [redacted] ruit. Neque omittit, virorum illuſtrium [redacted] geſtas ſtrictim enarrare. Qua ratione [redacted] grammaticus eſt et hiſtoricus hic liber, et [redacted] parte prima magis grammaticus, parte al- [redacted] magis hiſtoricus. Poſſet ex hoc non magnae [redacted] libro Golii Lexicon egregie augeri. A Mu- [redacted] familia incipit. Inde procedit ad illam [redacted]. Parte ſecunda pertractat familias ab an Naſo

*) Eaedem tabulae, una cum hiſtoria priſcorum regum Gaſſaniorum et Hirtenſium, e Reiskii ſcriniis Arabice edidit ſuasque annotationes adiunxit *Io. Gottofr. Eichhorn* in *Monumentis antiquiſſimae hiſtoriae Arabum paullo ante laudatis.* Uberiorem utilemque libri deſcriptionem dedit *I. B. Koehlerus* in *Allgem. lent. Bibl.* T. XXX. p. 141 — 154. Cf. idem de Ibn Kotaibah in *Repertorio für bibl. und morgenl. Litt.* P. I. p. 65 ſqq. *M.*

**) Cf. *Koehler* in Repert. l. c. p. 67 ſq.

***) Cf. *Koehler* l. c. p. 68 ſq.

vel Kais Ailan oriundas; dein a Rabiah, et fic ſolutis Arabum Iſmaeliticorum genealogiis, tandem genuinorum Arabum, id eſt Himjaritarum vel Homairitarum gentes. Patet ubique in auctoris celebrata doctrina philologica. N ſcripſit alia. Ut *al Mochammaſah*, poemation, exſcripſi, praeconio incitatus, quo celeber Schultens illud ornat. Me vero deinceps o Inſumtae poenituit. Argumentum eſt leve e ſcurum. Vim intulit ſibi auctor in eo co nendo, quando refercire vocibus inuſitatis et ſtudebat. Et aliquo modo poſſet cum Caſſ Lycophronis comparari. Alia eius non vidi, egregius procul dubio liber eſt eius Lexicon bicum, tribus voluminibus in folio, quod e Bibl. Leidenſe n. 321. et appellatur *Gjauhari Logati*, maxima et lectiſſima pars linguae (ne Arabicae). Obiit anno 321. et valde celebr Appellant eum poetam doctiſſimum, et docto poeticotatum.

Ibn Zaidun.

8) Per IBN ZAIDUN intelligo Reſalet Ibn dun (ſeu epiſtolam Abi 'l Walid filii Zaidun). Wezirus apud el Motamedum, al Abbadid principem Sevillae in Hiſpania, et obiit an. In hanc epiſtolam, quam ſcripſit nomine ill puellae, quae proco cuidam ſuo repulſam d plurima congeſſit proverbia arabica et alluſi ad veteres hiſtorias. Exempli cauſſa, quum puella proci ſui faſtum et arrogantiam perſtrin vult et riſui exponere, ait inter alia: *Imagi tibi quod — od Dhahhak provocarit te in p faciendam, quod Gjodzaimah 'i Abraſch habe compotorem praeoptaverit, quod Belkis te az baae inviderit aemula: quod Schirin propter te Buran contenderit, quod Malek filius Nowairah fuerit Radiſus, quod Orwah, filius Gjafari, a*

per

e venerit: quod Kolaib territorium ſuum prae-
inaccеſſum tua potentia: quod Gjaſſas ipſum
t tua iniuriarum impatientia. Quod Mohal-
licī as ceperit tuis ſpiritibus. Quod — ol Ah-
toga ſe amiciverit. Quod Hatem tuis de di-
erī liberalis: quod Zaid equitaverit tuis cum
is. Quod Solaik tuis pedibus ſuas perfecerit
ones. — Quod interceſſione tua coaluerit pax
acr et Taglab. Quod negotia, quae Abs et
in intercedebant, fuerint ſponſioni tuae innixa:
ia perquam multa ibi leguntur — Circa
, *Quam*, ait, *fuerit anceps et pronum te ad-*
i *al Bargjamitarum evadere; et domum redire*
piſtola 'l Motalammaſi; et imitaturam me in te
illud Okaili, qui proco filiae ſuae inungebat po-
melle, et prope nidum formicarum deponebat. —
o, epiſtola iſta polita, faceta, ſalium plena,
ob multas hiſtorias et proverbia, ad quae fit
io, perquam obſcura. Propterea commenta-
am explicuit prolixo doctoque praeter alios
n Ibn Nobata quidam. Hoc opuſculum ea
te mihi exſcripſi, ut aliquando ederem. Luce
n non eſt indignum.

9) ON NUWAIRIUM quando cito, intelligo illud opus, viginti et ultra voluminum, haud male Encyclopaediam Arabicam appellare poſſis; ipſe auctor Nehajat ol Arabi fi foni 'l Adabi ſeu ultimum terminum ſtudii in variis generibus literaturae inſcripſit, et eum conſtat in uſum principis Aegyptiaci Kalawuni, de ute Mamlucorum Turcomanorum. Adeoque Abulfedae aequalis, et obiit anno uno poſt ulfedam, ſcilicet anno 733. Feci huius libri i quaedam excerpta, ſed quorum magnam m amici alicuius, quicum communicaveram, ilari benevolentia perdidi. Hiſtorica, quoniam

on Nuwairius.

nimis multa erant, non attigi. Neſcieba
ubi facerem initium, ubi finem. Tantum
partem illam, quae de regibus et regnis
paganorum agit, et de praeliis eorum a
hammedem geſtis. Hanc particulam mag
quoniam in ea librum antiquum Abi Obai
certe Leidae non exſtat, de praeliis Arab
cerpſit. Caeterum exſcripſi ex eodem l
quaedam poëtica, et antiquos Arabum rit
ſuperſtitiones ſpectantia. Sed ut eum de
in tradenda vetere hiſtoria parum accur
parum fidis uſum auctoribus: ſic etiam de
corrupto uſum iudicio in allegandis poëta
ciminibus. Raro enim veteres citat ſanos e
los poetas, ſed plerumque recentes, obſc
tuos et frigidos homines. Videtur eo
quo barbaries vigebat, communis fuiſſe
rarum morbus, ineptias magni facere.
appareat, quid praeſtet et tractet grandis
berque liber, apponam ex eius praefatio
operis brevem delineationem.

Diſtribuit auctor ſuum opus in quinqu
vel *Fonun*, quod eſt pluralis a ſingulari *F*
mum Fenn agit de rebus creatis, et con
rurſus quinque partes. Quarum prima
agit et quinque capitibus abſolvitur. 1. l
creationis coelorum. 2. De coelorum
3. De angelis. 4. De planetis. 5. De ſt
Secunda pars agit de meteoris. 1. De
nive et frigore. 2. De fulminibus, tonitr
aëris elemento. 4. De elemento et n
ignis. Tertia pars agit de temporibus. 1. l
bus et diebus. 2. De menſibus et annis
quatuor anni tempeſtatibus. 4. De nu
feſtis. Quarta de terra. 1. De eius
2. Diſtinguit nomina terrae. 3. De longi

terrae. 4. De ſeptem climatibus. 5. De mon-
6. De maribus et inſulis. 7. De fluviis, ſta-
fontibus. Quinta de regionibus. 1. De
*cuius*que regionis, et characteribus inco-
2. De propriis unicuique regioni. 3. De
aedificiis. 4. De caſtellis. 5. De palatiis et
tibus.

(ſeu genus ſcientiae) ſecundum agit de
rurſus quinque partibus, quarum prima
tymologiam nominis eius, varias deno-
s, indoles, affert deſcriptionem membro-
et comparationes, quibus poetae pul-
ras ſtaturam, ſuavem odorem, gratum
n, commodum greſſum etc. depinxerunt.
de proverbiis et apophthegmatibus pro-
t ſodalitii; de iis, quae innotuerunt de ſu-
ribus Arabum, et eorum ſcientia vatici-
, augurio, cleromantia, ornithoſcopia, pro-
ram moſcopia, anchinoea, cryptologia, et ae-
atologia. Tertia de virtutibus et vitiis. 1. De
; et quae ſcriptores aut poetae dixerint in
m a) liberalitatis, et hiſtoriis liberalium. b) De
udine, patientia laborum, animo imperterrito.
e abundantia intellectus. d) De veracitate.
e fidelitate et obſervatione ſui axiomatis.
animo ſubmiſſo. f) De contento paucis et
lio. g) De grato. h) De promiſſis et eorum
emento. i) De interceſſione. k) De depreca-
et *δίκτισμῶ*. 2. De iis, quae dicta et narrata
perium. Ut a) De convitiis et ea merenti-
) De invidia. c) De delatione. d) De calum-
ie et proditione ſecretorum. e) De avaritia
libus et ſordidorum hiſtoriis, et quae illi
ad excuſationem attulerint. f) De iis, qui
invitati in convivia ingerunt; item de vo-
. g) De meticuloſis et fugacibus. h) De

fatuis et ferociter ſtolidis. i) De mendacibus. k) defraudatoribus et perfidis. l) De faſtu et phila m) De aviditate. n) De tarditate in praeſta promiſſis. o) De loquendi infantia et bali 3. Pars agit de iocoſe, rare, argute lepideque di 4. De vino, quare prohibitum ſit, quid noxae ferat, et ſcelerum; quibus appelletur nomin De iis, qui iam ante Muhammedem eo abſtin runt; de viris primi ordinis, qui propter eius u caeſi publice fuerunt; de iis, qui ab eius uſu claruerunt, et propter vinum induerunt pall τῆς ἀναισθησίας καὶ ἀναισχυντίας. Quae po de vino pulchre dixerint; quae de vaſis eius calicibus, et apparatu ad oenopoſiam neceſſa quibus rationibus rapere voluptatum uſum fatalem neceſſitatem ſuaſerint. De ſympoſiis ſimilibus. 5. De compotoribus et pincernis. 6 cantu et muſica; et quae eo pertinent, ut qui de as Sahabah, et τῶν Tabeine, al Imamor aliorum ſidelium, hominum auſterae vitae, n cam amaverint; quinam ex al Chalifis, eorun beris, Scharifis aut nobilibus, ducibus exercitu aulae magnatibus cecinerint: de hiſtoriis mul rum; quinam cantica e Perſica lingua conv rint in Arabicam. 7. De ſcitu poſſeſſuque ne ſariis muſico, et deſcriptiones inſtrumentorum ſicorum. Quarta pars 1. de gratulationibus. 2 Epicediis et condolentiis. 3. De abſtinentia a bus mundanis ſuique permiſſione deo. 4. De v et precibus. Quinta eſt politica, et agit 1. de quiſitis Imamatus legalibus et moralibus. 2. C racteribus regis, et moribus, et quibus caet excellit; ubi commemorantur apophthegmata C liſarum et regum, e quibus iudicium fieri po de nobilibus et excelſis eorum ſpiritibus. 3. Qua

ives oporteat eſſe principem *). 6. De pul- regimine, et eius conſtitutione per pruden- , conſtantiam, captationem occaſionis, man- inem, ignoſcendi facilitatem, puniendi et ul- di peritiam. 7. De conſultatione, adhibitio- ni conſilii, ut quis omnia ſua agat ex arbi- , de iis, qui ſuae confiſi ſapientiae noluerunt in conſilium adhibere. 8. De ſecretorum tione, de munere cubicularii et introducto- principem. 9. De Weziris et miniſtris fami- . 10. De ducatu exercitus, de bello con- fidelem. De ſtrategematibus. De praeliis, ex- , deſcriptiones armorum. 11. De Kadhii mu- . 12. De commiſſariis appellationum. 13. De uris computorum. 14. De ſcriptione et ratione, ut de pulchris ſcribis et diſertis ſecre- is; de eorum variis officiis et generibus ſcrip- ; ut eſt ſcriptura 'l Inſchai (ſeu diploma- et literarum ad extraneos principes). Scrip- in Diwan (ſeu conſilio intimo), et in expe- rerum regni. Scriptura reſcriptorum et arum in cauſſis forenſibus. Scriptura libro- condendis bibliothecis. Scriptura tandem giſtrorum in ſcholis ad inſtructionem in- is.

nn ſeu genus tertium agit de mutis anima- . Primum de feris ſaevis. 1. De leone, Babar gride), et pardo. 2. De thoe, cane, lupo, a et ichneumone. 3. De ſciuro, vulpe, urſo, et ſue. Secundo de feris mitioribus, ut 1. de nto, rhinocerote, de oz Zarafah (vel came- lali vid. Hyde de Schachilud. p. 107.) vaccis ris ſylveſtribus. 2. De onagris, rupicapris etc. cervis, leporibus, ſimiis, et ſtruthiocamelis. de iumentis et pecoribus. 1. De equis. 2. De aſinis

et 5 omiſſa ſunt. M.

afinis et mulis. 3. De camelis, bobus et ov
Quarto de venenatis. 1. De iis, quorum vene
actu perimit. 2. Quorum actio lethalis non
(Hoc ſic intelligo, de iis, quae non morſu
contactu, ſed viſu tantum, et auditu aut o
perimunt.) Quinto de avibus, et piſcibus. 1
avibus rapacibus, ut aquila, falcone, accipitre
cone albo. 2. De avium canino genere, ve
nationi faciendae apto, ut eſt vultur, pellec
milvus, corvus. 3. De genere avium brut
pigro humigrado, ut francolino, tarda, pav
gallo, gallina, anſere, anate, النجام
الغواند hirundo, الذرور الغبق coturnix,
pa, pica, paſſer. 4. De avibus de genere a
trino vilioribus tardivolis, venationi ineptis
palumbes, الدبشي columba livia, palumbes
quatus, turtur, Kathae, columbae domeſtic
earum diverſa genera, papagus. 5. De a
nocturnis, ut veſpertilio, grus (vel otis)
bubo. 6. De inſectis, ut ſunt formicae, m
magnae, araneae, locuſtae, tineae, muſcae
lices, pulices حرقوصد. 7. De piſcibus. 8. D
ſtrumentis venationis terreſtris pariter atque
ticae, de iaculatoribus glandium ex arcu, et
libus.

Fenn quartum tractat de plantis. Et qu
parte prima, capite 1. de origine et ſolo pl
rum. 2. De plantis cuique regioni propriis.
alimentis, viridibus herbis et oleribus. Part
cunda de arboribus et 1. de iis, quarum fr
induti ſunt cortice, qui comedi nequit. 2. D
quarum nuclei comedi nequeunt. 3. De iis,
neque corticem, neque nucleos duros h
Tertia, de fructibus odoratis. 1. De rece
fragrantibus et quae deſtillantur, ut roſa, ro

Jafrin) Chelak (nigrae baccae botryos vul-
et Nilufar (Nymphaea). 2. De recentibus
ibus, ſed deſtillari non ſolitis, ut viola,
, narciſſus, myrtus, crocus, ocymum.
parte 1. de hortis. 2. De floribus. 3. De
ibus, quorum ſunt 28 ſpecies. 4. De man-
quinta de aromatibus. 1. De muſco et eius
is. 2. De ambara et eius ſpeciebus et locis
is. 3. De agallocho. 4. De Sandalo. 5. De
ndica et caryophyllis. 6. De coſto. 7. De
ſitione galliarum, et naddorum (ند) 8 De
ſitione 'r Ramek et es Sukki ex or Ramek
quentis. 9. De compoſitione 'n Nadhuhat
rum quae ori ſolent inſtillari) et aquarum
larum et non ſtillatitiarum. 10. De medi-
tis venerem languentem erigentibus.
em quintum eſt hiſtoricum, et exponit Par-
mae capite 1. Initia Adami. 2. Res Sethi.
ii. 4. Noachi et diluvii. 5. Hudi cum Aditis.
hi cum Tſchemuditis. 7. De τοῖς putei va-
t palatii firmi (vid. Surat). 8. De τοῖς er Raſſi
Secundae partis capite 1. de Abrahamo
l, et Nimrodo. 2. De Loth et Sodom. 3. De
Iacob. 4. De Ioſef. 5. De Ejub. 6. De Dzi
, filio Ejub. 7. De Schoaib et Midianitis.
de Moſe agit et Faraone et Ioſua, et Char-
rcule), et Elias, et Eliſa, et Gila, et Sa-
Saulo, Goliath, David, Salomon, Eſaia,
, Bochtanſar, deſtructo templo Hieroſoly-
, et reſtaurato, de Ozair, filio Ionae, de
(de quo mira narrant Iudaei) Zacharia,
, Omran patre Mariae, matris Chriſti; de
s, de Georgio; de rebus geſtis ante ad-
Chriſti, de al Mahdi, et antichriſto; de
Chriſti adventu in terras, quamdiu manebit;
ſtea fiet, de reſurrectione. (Hanc partem,
id

id eſt, hiſtoriam veteris Teſtamenti deſcriptam
et latine verſam Leidae ab erudito viro *I*
Heymanno, LL. OO. olim Leidae profeſſore.)
nam vir doctus otium operamque ſuam ad
quid melius, ad aliam huius Nuwairii partem
vertiſſet. Sed adhaerebat ipſi guſtus theolo
ipſius. Fuerat olim Smyrnae paſtor eccleſiae
gicae. Sed ſiniſtra uſus fuit fortuna. Nam o
ſuos orientales theſauros in ipſo portu Livor
perdidit in undis. Deinde Leidae contemtu
cuit, vir non illiteratus, et adverſario ſuo,
fio, multo doctior, et aeger atque paral
traxit miſeram vitam. Optandum, ut edatu
uberior recenſio codicum manuſcriptorum B
thecae Leidenſis, quam ſex voluminibus co
natam vidi apud eius ex fratre nepotem et
redem, *I. G. Heymannum*, M. D. et Prae
Leidenſem, auctorem commentarii in Inſtitut
Medicas ſummi Boerhavii. Vidi quoque I.
manni ſat grandem et ſuſam recenſionem
ipſius operis Nuwairiani, apud celeb. Schu
His in catalogis argumenta et diſpoſitiones
rum celebrium et alicuius momenti fuſe diſti
que perſecutus fuerat, libros et capita ſigil
enotaverat, et auctores, unde ſua quisque ſ
rat. Utiliſſimo inſtituto. Tales edi catalogos
tum intereſt. Saepe reperias in libro quo
quae non quaeſiveras neque exſpectaveras.
vano et pompoſo titulo foede deludaris. H
quoque idem Io. Heymannus volumina duc
ſtolarum varii generis, praeſertim Turcicar
Arabicarum, quas ad ſe ſcriptas Erpenius et
lius ex oriente acceperant. Multum labora
eas nanciſcerer. Sed ab hodierno poſſeſſore
uti theſauro ſuo nequit, impetrare non

occaſione Heymanni. Redeo in viam et
irianum opus.
quarta Fenni quinti reges enarrat varia-
tium. 1. De Dzul Karnain, cuius fit in
) mentio (vid. Sale p. . .) 2. De regibus
, Indiae, Sinae, Turcarum, gentium in
. 3. De regibus Perſarum, ut de primis
egibus (quos vicit Alexander Magnus), de
egulis provinciarum, de regibus Saſanicis,
us Graecorum, Syrorum, Kawanicis *),
Chalybibus) Tukbord (forte Longobardis)
Gallaecis, et Nigritis. 4. De regibus
i et ruptura catarrhactae. 5. De praeliis
i tempore ferociae. (Haec duo poſtrema
illi exſcripſi, et eſt animus ea, ſi Deus vi-
vires concedat, aliquando in lucem pro-
Pars quinta res a Muhammedanis geſtas
itur. 1. De vita Muhammedis. 2. De legiti-
miſis, Abu Bacr, Omar, Otſchman, et Ali
filio 'l Haſan. 3. De dynaſtia Omajjada-
Syria, et alibi. 4. De dynaſtia 'l Abbaſi-
i al Irak et Aegypto. 5. De Omajjadis in
a, et ſtatu Hiſpaniae poſt eorum ruinam.
bus Africanis, et quinam ibi tanquam le-
tanquam autocratores imperarunt. 7. De
nſtulerunt caput Chalifatum quaerentes,
: Abi Thaleb, ſub utraque dynaſtia, tam
ica, quam Abbaſica, ſed occiſi fuerunt
i in molitione poſt caedem el Hoſaini.
bellione Zengjorum, et Karmathitarum,
et

*) poteſt alios intelligere, quam tertiam claſſem
i Perſicorum, alias Atchganidas vel Arſakidas
. Sed illi regnarunt ante Saſanidas vel Coſroës.
Pocok. S. H. A. p. 75. et Petav. Rat. T. 2. p. 150.
ilt. ed. noviſſ. Magnum in hoc commiſit Nu-
s parachroniſmum. Neque ſemper eſt fidus. R.

et al Charegjitarum in al Mauſela.
regnum ſibi vindicarunt durante C
baſidarum, tam in provinciis ve
quam verſus ſeptentrionem ſitis, (ſc
Aegypto) nempe principes Chora
oxanae, regionis montanae, Thab
nae, ol Guri, Sindiae, Indiae: ut
faridae, Gaznawidae, Gurenſes, D
talanici. 10. De principibus el Irak
tibus, ut qui in al Mauſel, in al G
Becr, in Syria (vel Damaſci et H
ut Hamdanidae, Dailomitae, Bui
Atabeki. 11. De dynaſtia Chaw
kizchanica (ſeu Tatarica) et inde
12. De principibus Aegypti, ut
liſarum Abbaſicorum eam adi
principes Thulunici et Achſch
autocratice tenuerunt ereptam
rum, ut principes Obaiditae (v
ſe ad genus Abi Thaleb (ſeu Al
modo hi antea regnaverint in A
potiti fuerint Aegypto, et Dam
Halebenſe principatu, et Arme
laeſtina, et aliis, usque dum
dynaſtia et ſurgeret Ejubitica;
ſcilicet Ejubidis, ad illud usque
cica ſubibat dynaſtia, et quid hi
que liberi expugnaverint et ac
ciarum et geſſerint alia, usque
compoſuimus hanc hiſtoriam, n
genteſimo et .... (erat ſpatium
bus domini noſtri Solthani poter
'n Naſeri Naſereddonia waddini
wal Moslemine, Abi 'l Fatahi
's Solthani 's Schahidi 'l Maleki

ldini Abi 'l Mothafferi Kalawuni 's Sa-
'antum de hoc en Nuwairii opere.

nc de AL MAIDANENSE dicendum. In- Al Maida-
) nomine collectionem proverbiorum nenſe.
m, ab al Maidanenſe curatam. In ea
rum origines ex antiqua repetit hiſtoria,
at antiquos, et obſcura verba ex intimis
inguae penetralibus declarat. Unde pa-
n eſſe Arabicarum literarum amantibus
ceſſarium. Et bene certe fecit ſummus
quod hunc librum in latinum ſermo-
tulerit. Dolendum tantummodo, quod
hic labor adhuc cum tenebris, forte
m tineis et blattis in Bibliotheca Bodle-
ii certet. Specimina quaedam eius dedi
lo meo Leidenſe, id eſt ad Tharafae
; et praeſertim luculentum in prologo
VI. usque ad L. unde genius huius libri
fligi. Eſt facetus, ſapientiae, bonae
ntiquarum rerum pleniſſimus. Sed eius
n requirit Pocokio parem. Codex Lei-
de meum paravi, eſt elegante doctaque
xtus, quamvis neque ſic absque vitiis,
ex emendationibus meis intelligi, quas
ſcribendum codicis Leidenſis margini
ntinet ultra ſex millia proverbiorum;
implet meae ſcriptionis 718.

: libris quibusdam ad hoc argumentum Rihan ol
s nunc differam, quorum tantummodo Albabi.
et excerpta mihi comparavi. Et primo
o nominandus eſt RIHAN OL ALBABI
um cordium) egregius liber. In cata-
nſe p. 485. n. 872. dicitur hiſtoria eru-
ui in quacunque ſcientia vel arte ex-

Sed pertinet hoc ad illa perperam et
dicta, quorum ſat larga ſeges in iſto

catalogo eſt. Refert ad certa capita hiſtorias qu
dam, fere ut modo vidimus in Nuwairio: de li
ralitate, ſordibus, fortitudine bellica, ſtrateger
tibus, de heroibus et bellis antiquis; et add
illis temporibus dicta antiqua carmina, quae a
non reperias. Deinde inſpexi quoque codi
Bibl. Leidenſis 973. qui catal. p. 480. n. 1750.
tis obſcure indicatur. Eſt particula Mirat ez
mani, ſpeculi temporum auctore 'l Gjuzi; et
ta bona continet de vita Muhammedis, et ob
vationes aliquot curioſas de ſuperſtitionibus A
bum. 3. Deſcripſi mihi ex eodem codice D
villiano, in quo exſtabat Ibn Schehnah, adiun
Marai. ipſi hiſtoriam principum Aegypti auctore MOR
filio Ioſefi, Hieroſolymitano, qua recenſet om
tam praefectos, quam dominos Aegypti inde
initiis Iſlamiſmi, usque ad annum 1034. fere p
Fugam. Non magni quidem momenti libellus e
neque tamen ideo contemnendus; neque ſu
inutile, latina illum lingua loquentem introd
cere *). 4. Inſpexi codicem Bibliothecae Leide
ſis 73. (Catal. p. 484. n. 1859.) illectus elog
quod ibi dederunt iſti libro catalogi auctores. S
deprehendi eum non continere niſi vitas theol
gorum ſectae Schafiaei, et pauca ex illo excer
Si quis vellet hiſtoriam eccleſiaſticam Muhamm
danorum condere, huic liber iſte poſſet magn
pere inſervire. 5. De Abi Oſaibah vitis illuſtriu
medicorum latius differui in diſſertatione mea i
aug

*) Introduxit ipſe Reiskius, non tamen Latina, ſed Th
tiſca lingua loquentem, in BUESCHINGII *Mag*
für die neue Hiſtorie und Geographie T. V. p. 367 —
Studio omiſit praefationem atque primum caput
hiſtoriam Aegypti ſub Chaliphis. Deeſt etiam fi
finis, de quo conſulendus eſt *Koehlerus* in Repert. I
P. III. p. 276. *M.*

l. 6. Inſtitui aliquando Maſudii, vulgo ce-
iſtorici, Morugi od Dzahabi, ſeu campos
excerpere. Sed brevi deſtiti. Diſplicebat
ɔcatet fabulis. 7. In al Hamaſa, ſive An-
ı Arabica, ut et in Diwan (ſeu collectione
rum operum) Gjeriti et in commentariis,
ı Tebrizii, ad hanc Nagjirii, multa ſunt ad
m Arabum hiſtoriam. Sed haec nimis ſunt
laria.

ɔc ſunt fere ſubſidia, quae mihi ad hiſto-
ientalem Leidae magno labore comparavi.
collegiſſem, inſpexiſſem, examinaſſem, ſi
libertate potuiſſem incomparabilem, quem
ident, theſaurum orientalem verſare. Sed
ı eius academiae curatores pari ſeveritate
nos et indigenas ab eius uſu, certe tali, qui
operae pretium, arcent. Olim aliter erant
nparatae. Sed poſtquam Burmannus, ἄμικ-
ſ et terribile numen Hollandiae, regimen
eius bibliothecae, damnati ſunt manuſcripti
petuis carceribus, et murium dentibus.
te, qui longe aliter meritus ſui de iſta bi-
ı (nam pulchrum ordinem, quo nunc di-
mparet, mihi debet) ego inquam, fuiſſet
rara humanitate et indultu celeberrimi
ſii, vacuus et ſpe votisque meis deluſus
ſceſſiſſem. Et vel ſic tamen furtim fere
mque mihi corraſi qualemcunque meum
m codicum Arabicorum. Inde fit, ut mul-
s, qui bonum aliquid in fronte promit-
xaminare et agnoſcere non potuerim.
parcus ero et brevis in commendandis
orientalem hiſtoriam ſpectantibus, quos
poſſideo, neque vidi.

os pertinent illi fere omnes, quos Abul-
raefatione ad hiſtoriam ſuam, quam ſupra

exhibuimus, laudat. Ut et illi, quos passim ci
in ipso suo opere historico. Nec non illi, qu
ad Geographiam suam laudat. Quorum equid
omnium indices huc possem apponere, a me c
fectos, malo tamen ipsi eorum librorum editi
reservare. Pertinent huc libri, historici, geog
phici etc., qui in Catalogo Bibliothecae Leide
a pag. 477. usque ad p. 487. recensentur.
sunt ibi mala mixta bonis; neque satis mala a
nis distinguas, aut inde discas verum cuique s
pretium statuere. Multa quoque graviter in
peccata deprehendi. Sed non poterat aliter.
tanti librorum farragine, et tanta linguarum di
partis, forte quoque magnis in temporum an
stis, quando non licuit singula per otium ex
tere, legere et relegere, et tandem in tanta ar
mentorum diversitate, non potuit vir doctus, e
catalogi auctor et digestor (orientalis dico), qu
coniicio supra laudatum I. Heymannum fuisse, n
labi. Palmam tamen omnibus editis hactenus h
in argumento catalogis hic praeripit. Rec
enim editus Bibliothecae Regiae Parisinae cata
gus ab homine harum literarum prorsus imper
fuit consarcinatus. Dolendum, miserabiles fa
nugas chartam typosque tam splendidos invenu
Percurram itaque strictim Catalogi Leidensis libr
historicos et geographicos, et recensioni me
iudicium subiungam. Sciendum autem quod o
dices huius bibliothecae dispositi sint, non secu
dum numeros, quo in catalogo recensentur, s
secundum numeros cuivis libro subiectos, ut e.
Geographia Abilfedae, quae p. 477. n. 1700. re
censetur, non est volumen millesimum septinge
tesimum, tot enim libros orientales manuscripto
Leidae non habent: sed est volumen 57. ut nume
rus subiectus indicat. Et ita de caeteris.

Nume

umerus itaque 1701. (ſeu volumen centeſi-
quinquageſimum octavum) Charidat ol
ebi, eſt liber vetus et interdum citatur a Geo-
o Nubienſe. Iudicare de illo non poſſum.
t eius particula in bibliotheca Senatus Lip-
ſ.

703. Iacuti Hamateni liber magni momenti,
citatur ab Abulfeda; ut et qui num. 1705.
r. Ibn Haukal n. 1704. pariter eſt auctor
mphus capitalis. Sed n. 1706. Zamachſcharii
on Geographicum eſt nullius momenti, parvi-
ſus liber. Non enim continet niſi nuda vi-
et obſcurorum Arabiae pagorum nomina,
paſſim apud poetas occurrunt. Praeterea
ne ſcriptus. Eum olim in iuventute ſua,
n ſtudiis his operam daret, deſcripſit vir cla-
us, Abrahamus Gronovius, bibliothecae Lei-
s praefectus; ſuumque mihi apographum
unicavit; unde quaedam exſcripſi. Sed ope-
eduit. Et hinc agnovi librum, quem olim,
entia nondum doctus, magni faciebam.

1708. 1709 et 1710. videntur bonae notae
ſe. D'Herbelot al Kazwinenſis operum
phicorum cum laude meminit.

1711. Macrizius de valle Hadhramaut eſt
uloſus. De ſequentibus non audeo meum
n interponere.

1727. Ibn Schehnah hiſtoria eſt liber, de
n ſupra dixi. Codex hic vetuſtus eſt et
notae.

1728. Schuthaibius male appellatur, pro
bius, aut Schathibenſis, aut Xativenſis. Eſt
rvi momenti, male ſcriptus, charactere
o. Compendium al Maſudii.

729. Ibn Amid Chriſtiani hiſtoria ab O. C.
d Imperatorem Heraclium, eſt eiusdem

auctoris, qui vulgo nobis Elmacini nomine c
bratur, et eſt prior quaſi tomus eius libri, cu
ſi placet, ſecundum tomum appellare poteris
ſtoriam ſic dictam Saracenicam ab Erpenio edi
Hottingerus ex hoc codice multa in Smegm
ſuo prodidit.

N. 1730. Abu 'l Haſan Ali ben Hoſain
graphia et hiſtoria univerſalis orientalis. Sic
obſcure deſignatur hic liber, quem, niſi deprel
derem ex Arabica inſcriptione addita, fere
noſſem quis ſit. Ibi autem video Morug
Dzahabi eſſe, ſeu prata aurea. Unde apparet
eſſe vulgo celebratum al Maſudium. Conf. N. 1
Incedebat aliquando me cupiditas, viri tam
bris opus mihi comparandi. Et deſcribere q
dam incepi. Sed brevi deſtiti. Mihi certe non
cuit. Obſcurus admodum et fabuloſus eſt.
ſaepe mihi contigit, ut, magiſtrorum defectu,
me monerent, quid bonum, quid minus ſit,
poris et operae cum iactura rectum videre
congruum de rebus ferre iudicium didicerim.

N. 1733. ſcilicet Arabſchiadae, celebris
ſcriptoris vitae Timuricae, liber alter ine
male huc relatus eſt. Non enim continet hiſt
ſed fabulas orientales. Potius ad apologos
net, quales ſunt Bilpai, Stefanites et Ichne
Moſchel Kadmoni etc. Librum hunc ſibi L
deſcripſit meus ibi quondam amicus vir Pl. F
rendus et Eruditiſſimus, Iacobus Kocher, Be
in patria V. D. M. vir ut aliarum OO. LL
etiam Kopticae perquam peritus, ut ſpecime
de voce Knef, Miſcellaneis criticis Amſteloda
ſibus inſertum, monſtrat.

N. 1741. Nebaketaei hiſtoria, Perſice ſc
laudem mereatur nec ne, neſcio, cum qui
inſpexi, tum quia Perſice prorſus non int

V

Videtur idem cum Binaktaeo D'Herbeloti esse. N. 1742. est celeber ille a Pocokio editus Abulfagius. N. 1743. Abulfedae historicum opus sat am celebre est et a nobis supra fuit descriptum. N. 1746. Baidafii historia Persica est eadem cum lla Baidawii, cuius particulam Andr. Mullerus Berolini an. 1677. Persice et Latine edidit. Vid. ibi . 2. notarum.

N. 1747. est Hamzah Isfahanensis, de quo iam upra dixi. N. 1750. est ille, de quo iam supra monui, quod sit excerptum ex el Gjuzii speculo emporum. Conditori catalogi Bibliopegus obfuerat, qui titulum libri munda charta oblimaverat; qua remota libri inscriptionem detexi. Sequentes libri de historia Persica et Indico-Mogalica commendandi sunt ideo studiosis et peritis Persicae linguae, quod non adeo multa neque certa de hisce rebus novimus.

N. 1768. non est talis liber, qualis fertur. Sed, t ex cursoria inspectione intellexi, alia omnia ontinet. De n. 1770. id est Ibn Doraid Lexico tymologico-genealogico supra dixi. Vitium odo hic animadvertam, quod catalogi auctori brepsit. Dicit ab hoc philologo decem priorum uhammedis califarum seu successorum vitam deribi. Atqui Muhammed non habuit decem Chaas. Decem illi, ol Oschrah, seu decuria dicti, verfi sunt ab al Chalifis, referuntque duodecim hristi discipulos, ut rem exemplo illustrem, uemadmodum os Sahabah seu Muhammedis ραψεῖα sub imagine 72. discipulorum Christi potest raesentari.

N. 1772. perperam relatus fuit inter scriptores rum Arabicarum. Aut non satis exercitato in storia orientali, aut nimis festinanti auctori huius talogi vitium scripturae imposuit, quod aut in

codicis titulo inveniebat, aut ſaltim ſibi viſus f
inveniſſe. Certe non exhibet titulum, ut inver
ſed ex ingenio ſuo concinnatum. Pro voce ﻳ
tantum (unde credidit hunc librum res Arabiae
licis tradere) legere debuerat, et procul dubio
bebat ſuo libro يمين الدولة *Jamin od Dau*
Adeoque pro verbis *regis Arabiae felicis* repone
ſunt haec: regis *Jaminoddaulah Abi 'l Caſem M*
mud etc. et pertinet hic liber non ad res Ara
felicis, quam certe ille Mahmud nunquam oc
vidit, ſed ad res Gaznae et Indiae. Vid. D'H
belot p. 533. Poſt haec a me iam dudum ſcri
incido in locum memorabilem in Hiſtoria Tim
beki III. p. 132. qui haec luculenter confir
Legitur ibi ſic. *Abn Nair* (lege Abu Naſir)
a rapporté dans ſon livre appellé Temini: et in
Petiſi de la Croix: *Temini, hiſtoire celebre du*
tan Mahmud Sebukteghin aux Indes (forte leg
et de ſes expeditions aux Indes). Appellatus
hic liber Jemini, a Jemin oddaulah, principe,
dedicatus fuit liber, et cuius res geſtas expo
Qui mos eſt orientalium. Conf. Arabſchia
p. 157. et Raudh p. 52. ubi Otabi, Otabenſis,
Otbi aut Otbenſis ſcribendum et pronunciand
eſſe tradit.

De N. 1773. ſeu Ibn Kotaibah iam ſupra
N. 1777 et 1792. id eſt Sojuthenſis de hiſt
Aegypti videtur non contemnendus liber eſſe.
N. 1779. 1780. et 1801. et 1888. id eſt operi
Wakidaei parum magnifice ſentio. Eſt quic
ſcriptor antiquiſſimus bellorum et victoriar
quibus primi Moslemi ſuam fidem Syriae et
gypto obtruſerunt; ideoque laudatur et magni
Mihi vero diſplicuit ob ſuperſtitioſas et fabul
multas relationes; mirorque, quare Simon Ol
magi

huius auctoris partem voluerit in hiſto-
a Saracenicam transferre. Potuerat ille
hinc didiciſſe, plura exiſtere in Europa
a tam ſibi amati auctoris, quam credebat.
agis mirum, quod Petis de la Croix to-
inaverit dignum interpretatione, quam
vit, Gallica.

. 1782. ſeu Macrizii hiſtoria Aegypti con-
d in ſuo genere ſit praeſtantiſſimus, ex
de Maillet et Maſcrier deſcriptio Aegypti
it. Neque male videtur n. 1787. ſeu Ibn
jelah hiſtoria naturalis Aegypti. N. 1734.
ubio parvum quidem, et curioſum eſt
m, quis ille Karmathita ſit, id eſt quotus
, et quo nomine appellatus, et quis ille
l Mumenice Aegypti, ſcire velim. Sed
rticularis eſt haec hiſtoria.

ntes quinque libri boni videntur et cu-
ſtoriam Saracenorum in Africa et Hiſpania
s. Quae vero cuiusque dos, et quis eo-
o praeſtantior, dicere non valeo, ut qui
minavi.

oo. eſt ille cothurnatus belli ſacri Fran-
um Saladino ſcriptor, cuius ſpecimina
celeb. Schultens edidit. N. 1803. vide-
i aut Amadeddini Zenkii, aut eius filii
i, complecti. Quare autem auctor in
it *res utriusque dynaſtiae*, non perſpicio,
uno volumine Nureddini, altero Sala-
geſtas expoſuerit, quorum ille princeps
Atabekicae, hic Ejubicae, erat.

04. pars hiſtoriae orientalis, dictae ſpe-
mporum, prodit eſſe el Gjuzii, auctoris
idem qui N. 1908. ſcripſit. N. 1806. quid
empe Ibn Ajas annales dynaſtiae mamlu-
Circaſſorum in Aegypto, non dixerim.

Operae" pretium interim eſt, quod auctor h
catalogi foedo errore Circaſſos et Saracenos
dem eſſe putaverit. Atqui Saraceni non ſunt
Arabes. Inde quoque corrigendum n. 180
pro *hiſtoria Saracenica* ſcribendum *hiſtoria Tu*
Ibn Habibi. Hunc auctorem laudat Petis d
Croix indice auctorum ad Genkizchani vi
N. 1808. Dzahabaeus eſt bonus auctor, ut
ſupra dixi. Sed nequit integer eſſe; ut qui
decim volumina implet. Forte compendium
Conf. n. 1816. N. 1818. a celeberrimo Schulte
editus eſt, ſcriptor vitae Saladini, et ab eo
notatus error, quo auctor catalogi titulum et
men Saladini pro nomine ſcriptoris accepit.

N. 1824. ſeu Mirchond eſt ſcriptor iam
nos celeberrimus. Iudicium de Chondemirc
D'Herb. p. 203. b. Cuius quaedam Texeira H
nice dedit, et ex eo Anglice aliquis Stevens L
1714. Quem Anglicum librum, neſcio qua
tuna, quod doleo, perdidi. Qui p. 483. b. re
ſentur libri, ab argumento ſuo ſe commen
Quibus vero excutere eos licet, illi de cuius
meritis viderint.

N. 1843. eſt ille celeber primordiorum im
Turcici ſcriptor Saadoddin, cuius partem Bra
edidit Italice. N. 1857. eſt philoſophus aut
dactus ab Ed. Pocokio editus et in multas E
paeas dialectos converſus.

N. 1858. eſt celeber ille Ibn Chalekan, qui
D'Herbelotum et Pocokium noſtris hominibus
ſatis innotuit. Sed immerito ad ſcriptores h
riae literariae refertur. Narrat omnino vitas
ditorum apud Muhammedanos hominum.
non eas ſolas; verum ad inſtar Bibliotheca
Herbeloti aut Dictionarii Bayliani aliorum qu

pl

incipum virorum armis et potentia illuſtrium res ſtas exponit ordine alphabetico.

N. 1860. Ibn Sebeki liber ſic deſcribitur, ut ſiderium mihi moverit eius inſpiciendi. Et eſt er certe cura dignus, qui praeclara multa hiſto- e literariae monumenta continet. Opinione men inferiorem eum deprehendi. Non enim hi- riam ſectarum omnium Muhammedicarum con- et, ut titulus latinus praedicat, ſed ſolos theo- gos ſectae Schafiei, quos inter non poſſunt non le multa obſcura et parum memorabilia nomina. emadmodum talium librorum natura fert, ut quis theologos Saxoniae, aut alterius cuiusdam rovinciae recenſere velit, non poteſt humiles ultos et parum de literis meritos homines non idere.

N. 1861. Keſſaei hiſtoria prophetarum, liber ibuloſus ex Hottingeri Smegmate et Relandi libris e religione Muhammedana ſatis notus eſt.

N. 1865. vitioſe, ut ſaepe, titulus exhibetur, mancus enim eſt, et pro verbis *Ali Ibn Ghazar- ai* legendum eſt *Ali Ibn Amarah*, *'l Ghazragaei.* ſt ille auctor, ex quo affert Abulfeda, quae de ebus Arabiae felicis annotat.

N. 1869. et 1870. notandi ſunt. Multum enim tereſt, noſſe rectam nominis cuiusque ſcriptio- em, quum linguae Arabicae ſcriptio plus quam lius cuiuscunque linguae erroribus librariorum obnoxia ſit. Neceſſarium quoque, noſſe ſingulo- um ethnicorum et patronymicorum rationem. Ea vero tradunt hi duo libri.

N. 1872. aliud eſt quam in catalogo fertur. Iam ſupra de hoc libro, Rihan il Albabi, dixi, verumque eius argumentum indicavi. N. 1879. de ſolis grammaticis tractat.

N. 1904.

N. 1904. Ibn Haſscham de vita Muhammedis ex traditionibus Ibn Ishak, maxime commendatur a Muhammedanis, tanquam praecipuus et fide prae caeteris digniſſimus huius argumenti ſcriptor *). N. 1910. etiam vita Muhammedis eſt. Abu 'l Caſem enim eius eſt praenomen, quo ſolet a Muhammedanis interdum citari.

Patet hinc, bibliothecam iſtam Leidenſem optimis libris abunde inſtructam eſſe. Dolendum modo, quod poſſeſſorem non habeat, Warnerii ſimilem, aut potius poſſeſſores. Non enim ſufficit unus homo, tanto apparatui excutiendo. Dolendum, quod invidia et moroſitas quorundam malit hos theſauros muribus et tineis, quam doctorum uſibus permittere. Modo concederetur uſus, non dubito multos fore, qui uſuri ſint, quum hodie ſit in Belgio, qui literas has calleat, unus quantum ſcio, aut forte alter.

Conferri quoque debent caeterarum bibliothecarum catalogi, ut Bodlejanae, in qua Pocokiani praeſtant. Pariſinae, Florentinae, ab Evodio Aſſemano editus. Sed hi omnes prae Leidenſe macri et jejuni ſunt. Legendus quoque D'Herbelot paſſim, et praecipue v. *Tarikh;* et Hottingeri bibliotheca orientalis, donec prodierit Noſtri Hagji Chalifae bibliotheca. In genere tenendum, quod hiſtoriae univerſalis orientalis ſeu Muhammedanae hi boni ſint ſcriptores: Abulfeda, Dzahabaeus, ol Gjannabius, Kondemir, Nighareſtan, Lobb ot Tawarich, Ibn Chalekan, ol Gjuzi, Tarich ol Moagjgjam, Nitham ot Tawarich, Firdauſi, Hezarfen **).

SECTIO

*) Cf. I. B. Kochleri *Nachrichten von einigen Arab. Geſchichtſchreibern;* in *Repert.* l. c. P. II. p. 31.

**) Integro nomine *Huſtin Efendi Hezarfen, auteur moderne Turc*, qui ſcripſit hiſtoriam monarchiarum omnium Muhamme-

SECTIO I.

Scriptores de Arabia.

ter ABULFEDAE geographicum opus at-
OGRAPHIAM ſic dictam NUBIENSEM,
us *Reiskius* in *Prodidagmatibus* etc. nosque
ad eadem egimus, huc pertinet alius geo-
. Arabs celeberrimus, cui nomen SCHE-
DIN ABU ABDALLAH JAKUT IBN AB- Jukut.
H ALHAMVI. Plura itinera fecit, mor-
: eſt a. Heg. 646. ſ. anno Chr. 1249. Scripſit
e *Lexicon regionum* ſ. geographicum, maius
us. E maiore epitomen condidit SAFJOD- Safjoddin.
ABDALMUMEN IBN ABDILHAKKI. Nec
nec Safjoddini Lexica geographica typis ex-
ſunt, nosque hanc ob rem eorum mentio-
haud feciſſemus (quippe qui librorum typis
forum notitias tantum dare ſolemus), niſi
ultenſius multa loca ex Safjoddini epitome
be litterato communicaſſet, nimirum in
ographico in vitam Saladini ex Abulfeda et
o theſauri geographici Iacuti Hamatenſis
n partem concinnato et inſtructo. Qui index
imus lucem haud exiguam affundit et hi-
t geographiae, licet auctor multo plura
: potuiſſet, ſi aliis quoque ſubſidiis, quibus
ca Leidenſis abundat, uſus fuiſſet.
COEHLERS *Nachrichten von einigen Arab.*
ſchreibern l. c. T. II. p. 36 ſqq.
ELARDI ſ. ADELARDI, *Bathonienſis*, Mo- Athelar-
nedictini, qui ſaeculo duodecimo omnem dus.
n occidentalem, Aegyptum et Arabiam
pera-

nedanarum, quam Petis de la Croix, filius, Galli-
fecit, ut conſtat ex eius vita, quam filius eius Hi-
e Timuricae Schafareddini praefixit p. XXXVI. R.

peragravit, exſtat iter per Aegyptum et Arabia a. 1130 peractum Anglice redditum in *Richa Hackluyt* Navigations, voyages etc. Vol. II. P. I

Dapper. Diligenter, quae ante aetatem ſuam de Arab aliisque orientis terris ſcriptores occidentales p tiſſimum narrarunt, collegit OLFERT DAPPER opere ſequenti: *Naukeurige Beſchryving van Aſ behelſende de Geweſten van Meſopotamie, Babylon Aſſyrie, Anatolie, of klein Aſie: Beneffens een uc kome Beſchryving van gantſch Gelukkigh, Woeſt Petreeſis of ſteenigh Arabie. Vertookt in een bc digh optwerp van's Lants benamingen, bepaling verdeelingen, ſteden, vlekken, gewaſſen, dieren, den, en aert der inwoonders, beſtiering, geſchie niſſen en godsdienſt, inſonderheit die van d' oude A bieren, Mahomet en Mahometanen. Doorgaens v rykt met Landkaerten en afbeeldingen van de v naemſte Steden, drachten der inwoonders, dieren gewaſſen enz. Na't leven getekent en in't Koper ſneden. Getrokken uyt verſcheide oude en nieu Schryv.* Rotterdam 1680. fol. Theotiſce a *Jo Chſtph. Beren.* Nürnb. 1681. fol.

Vitringa. CAMPEGIUS VITRINGA de deſerto Arabi Petraeae Iſraelitarum caſibus illuſtri; in *eiusd.* Ob ſacris (*Franequ.* 1708. 4.) p. 182—193.

Aſſemani. IOSEPHUS SIMONIUS ASSEMANI de Arab eiusque incolis agit in *Bibl. orientali Clementi Vaticana* T. III. P. II. p. 552—580.

Wesley. SAM. WESLEY Diſſertationes de Arabia P traea, deſerta et felici; in *eius* Diſſertatt. in libr Iobi (*Lond.* 1736. fol.) p. 171—190.

Eiusd. Periplus rubri maris ſ. Arabici fin *ibid.* p. 155 ſqq.

Huc quoque pertinent nonnulla itineraria, ſu (Vol. I. P. II. p. 74 ſqq.) recenſita, v. c. MARTI A BAUMGARTEN IN BREITENBACH, CHST FUE

fé, dreſſé ſur les obſervations de ceux, qui voyage. à Paris 1716. 12 mai. *à Amſterd.* mai. c. figg. aen. Anglice *Lond.* 1733. 8. . Theotiſce *Lipſ.* 1739. 8. c. figg. aen. — rium quatuor narrationibus abſolvitur. : maritimum a. 1708 e Gallia in Ara- ptum et duobus annis ſubſequentibus , deſcribit. *Secunda* eiusdem eſt argu- quidem a. 1711. 1712. 1713. eandem tierunt Francogalli. *Tertia* naturam mo- reſcendi ſabarum Arabicarum, quibus praeparationem potus calidioris, quam mus, explicat, nec non effigiem arbo- roveniunt, aeri inciſam exhibet. *Quarta* hiſtoriam de ortu et progreſſu laudati anat. Duo nimirum illa Francogallo- a, iſtud genus mercium comparandi, liae lucrum conciliandi cauſſa, fuerunt

t fait par ordre du Roi Louis XIV dans de la Ro-
t vers le Grand Emir, Chef des Arabes que ſ. d'
connus ſous le nom de Bedouins, ou d' Arvieux.

à Paris 1717. 12 mai. *à Rotterdam* 1717. 12
à Amſterdam 1718. 12. avec fig. *Anglice*, L
1724. 8. *Theotiſce*, Lipſ. 1740. 8. — Auctor
nerarii eſt LAURENTIUS D'ARVIEUX, rei n
catoriae Francogallorum Halebi degentium p
fectus, alibi a nobis iam laudatus: *la Roque* v
qui epiſtolam dedicatoriam ſubſcripſit, ſtilum
tum accommodavit.

Plaiſted. BARTHELEMY PLAISTED'S *Journal f*
Calcutta in Bengal by ſea to Buſſerah (Balſora) *f*
thence acroſs the great deſert to Aleppo. Lon
1758. 8. Francogallice hac epigraphe: *Itinér*
de l' Arabie déſerte, ou Lettres ſur un voyage de
ſora à Alep, par le grand et le petit déſert, fait
1750, par MM. PLAISTED et ELIOT, *trad*
de l' Anglois. à Paris 1759. 12 mai. — Praeter d
rium ſat ſterile, cuius inſcriptionem dedimus, in
etiam *Elioti* epiſtola, in qua rationem, qua i
per deſertum minus a Balſora verſus Bagdadum
Aleppum prudenter inſtitui poſſit, declarat. Ter
epiſtola ab anonymo ſcripta nonnulla de quibu
dam urbibus Bengalicis et de itinere a flu
Gange verſus regionem Tibetanam tradunt
cum tabula geographica, qua oſtia Gangis d
neantur. Ultima particula continet diarium W
bii de naufragio horribili, quod ad oras Afri
orientalis fecit. Anglus *Plaiſted* de Arabibus
adeo magnifice ſentit, ut *d' Arvieux* Francogal

Montagu. EDUARDI WORTHLEY MONTAGU Obſer
tiones ſuper ſinu Arabico et Arabia Petraea, A
glice ſcriptae, exſtant in *Philoſophical Transact*
T. LVI. a. 1767 edito. Deſertum maius, con
ſacro codice, peragravit.

Niebuhr. CARSTEN NIEBUHR *Beſchreibung von A*
bien; aus eigenen Beobachtungen und im Lande ſ
geſammleten Nachrichten abgefaſſet. Kopenha
17

mai. cum XXV figg. aen. *Francogallica* ab
› elaborata verſio, recognita quidem a
o, tamen aſpera, prodiit à *Coppenhagen*
cum iisdem figg. aen. Belgae typis repe-
anc verſionem (a. 1774.), ſed quoad vo-
rabica vitioſiſſime. Melior verſio *Fran-*
a *Deguigneſio* recognita et emendata, edita
779. II Voll. in 4. — Auctor huius ope-
antiſſimi ſocius fuit quatuor virorum do-
qui iuſſu ſumtibusque Friderici V, regis
in uſus litteraturae biblicae atque orien-
verſus Orientem, praecipue vero in Ara-
cem, a. 1762 inſtituerunt. Niebuhrius
erfuit et hucusque ſupereſt, cum quatuor
ocii mox poſt iter ſuſceptum morbis periiſ-
Jnus igitur ille non omnia, quae ſocietatis
nem ferire debebant *), obſervare atque
: potuit, quippe cui geographicae curae
cumbebant: tamen, ſociorum ope orba-
to plura indagavit litterisque conſignavit,
i demandata fuerant. Egregium profecto
: frugis pleniſſimum opus, e quo multa
: antea ignota aut minus recte ab aliis
et deſcripta diſcimus. Pruritus iſte, mul-
ria et incredibilia, portenta ac prodigia,
redendi atque narrandi, longiſſime abeſt
rio. Caute ſineque partium ſtudio tradit
obſer-

lio quidem ac auſpiciis *Ioannis Dav. Michaelis*, quî
onnullis collegis, profeſſoribus Goettingenſibus,
iſtos ad iter recte inſtituendum praeparaverat,
que quaeſtiones illis inquirendas propoſuerat, hac
he: *Fragen an eine Geſellſchaft gelehrter Männer, die*
rabien reiſen. Goettingen 1762. 8. Adiectae ſunt
ones, ab Academia inſcriptionum Pariſina iisdem
communicatae. Cf. *Hiſt. de l' Acad. des Inſcript.*
IX. p. 1 ſqq.

obſervationes ſuas, ideoque narrationibus ſumn
conciliat fidem. Bene diſtinguit, quae ipſe v
ab iis, quae tantum audivit. Opus ipſum dua
abſolvitur partibus. Altera de Arabia in uni
ſum agit, altera de ſingulis Arabiae regioni
Et illa quidem fiſtit primum fines rationem
phyſicam Arabiae, deinde Arabum nobilitat
religionem, educationem, mores ritusque, v
circumciſionem, linguam et ſcripturam, erudi
nem, agriculturam; annexis obſervationibus r
nullis in hiſtoriam naturalem. Pars altera de
bit ſingulas Arabiae regiones, quaeque illis
pria ſunt, nimirum: terram Jemen eiusque p
vincias, terras Hadramaut et Oman, minores
naſtiae, nemini ſubiectae in ſinu Perſico et pr
eundem, terras Lachſa ſeu Hadsjar, Nedsjed
Hedsjar. Sinus cum Perſicus tum Arabicus lit
raque eorum multo maiore cum cura ac inte
gentia, quam alibi, deſcribuntur tabulisque ge
graphicis delineantur. Beduinorum ſive Arabu
Scenitarum mores egregie pinguntur, aeque
loca deſerta circa montem Sinai.

Cf. GATTERERS *hiſt. Journal* P. III. p. 1—64.
Goetting. gel. Anzeigen a. 1773. p. 457—471. 51
518.
BUESCHINGS *wöchentl. Nachr.* a. 1773. p. 1 ſqq.
ſqq. 149 ſqq.

Eiusdem *Reiſebeſchreibung nach Arabien und*
dern umliegenden Ländern. Erſter Band. Kopen
gen 1774. cum figg. aen. LXXII. — Zwey
Band. *ebend.* 1778. cum figg. aen. LII. 4 mai.
Non omnia, multa tamen, ut vel titulus mo
ad cognitionem Arabiae pertinent. Variae ſcili
obſervationes, quae in opere ſuperiore, maxim
partem geographico, locum aptum obtinere h
potuerunt, hic quaſi ſupplementi vice tradita

auctore peritiſſimo. Hoc ſine illo, praecipue ꝓter tabulas geographicas, ſi Arabiam ſpectes, ntem praebet imminutam. Volumen primum riam itineris per Aegyptum et Arabiam usque ſulam Bombay ſiſtit. Deſcriptio igitur Ae- et Arabiae potiſſimum ineſt; et Arabiae qui- a p. 255 usque ad p. 450. Eadem circum- nis et ἀκριβείας laus, praeſertim in rebus phicis, quae opus ſuperius magnopere com- , huic etiam ſummo iure tribuenda. Multo aditus ad regiones iſtas nunc patet peregri- s, auctorque aeſtumatiſſimus de re geogra- orientali ac de humani generis cognitione ore immortaliter meritus eſt. — Epitomen poſterioris, cum tabulis duabus geographicis bus aliis figuris aeneis, invenies in col- one itinerariorum Berolinenſi Theotiſca, ſae- a *nobis* memorata, T. XVII. p. 172 — 435. *XVIII.* p. 1 — 224. T. XIX et XX. Alia epi- exſtat volumine primo et ſecundo operis ſic ipti: *Reiſen und Beobachtungen durch Aegyp- und Arabien, aus den groſſen Werken verſchie- r gelehrten Reiſenden.* Bern und Winterthur et 1781. 8 mai. cum figg. aen.

GATTERERS *hiſt. Journal* P. III. p. 65 — 124. P. XII. p. 275 — 286. P. XV. p. 261 — 282. *ttting. gel. Anzeigen* a. 1774. p. 914 — 920. a. 1778. *Zugabe* p. 449 — 456.

MICHAELIS *oriental. Bibl.* P. IV. p. 64 — 127. P. VII. p. 1 — 54. 174 ſqq. P. VIII. p. 1 — 6.

BESCHINGS *wöchentl. Nachr.* a. 1774. p. 116 ſqq. 124 ſqq. a. 1775. p. 115 ſqq. a. 1778. p. 19 ſqq. 27 ſqq. 111 ſqq. 117 ſqq. 121 ſqq. 159 ſqq.

A Series of Adventures in the courſe of a Voya- up the Red-Sea on the Coaſts of Arabia and pt; and of a Route through the Deſarts of The- , hitherto unknown to the European Traveller,

in the year 1777. in Letters to a Lady, by EY IRWIN, *Esq. in the ſervice of the hon. the I India Company; illuſtrated with Maps and C The ſecond Edition.* London 1780. 4 mai. Eo anno etiam editio prima prodierat. — Theo (a *I. A. Engelbrecht*) *Lipſ.* 1781. 8 mai. — C graphia parum incrementi ex hoc diario ca (mappae adeo geographicae, quibus littus ſi Arabici ſeptentrionale atque Nili Delta reprae tantur, nihil novi offerunt, ſed ex opere Niet riano modo recenſito deſumtae ſunt, ſine h mentione, adeoque corrupte); maior etiam pars ad Aegyptum, minor ad Arabiam ſpe cuius poſterioris incolae eorumque mores penicillo pinguntur. Caeterum auctor narra fatorum ſuorum non eſt iniucundus. *Niebuh* ipſe (in *Teutſchen Muſeo* a. 1781. Decemb. p. 4 ubi usque ad p. 499 Irwini itinerarium ſub exan vocat) fatetur, ſe ex huius libri lectione voluptat cepiſſe. Idem, rei mercatoriae huius itineris ſcriptionem profuturam eſſe, affirmat, additq ante Irwinum neminem Europaeorum iter i tuiſſe inde a portu Koſsir verſus Nilum, inde in Aegyptum inferiorem. Ea igitur libri pars qua regio iſta deſcribitur, emolumento eſt geo phiae. Quae Niebuhrius ibid. p. 497 ſqq. de baeis ſive Chriſtianis St. Ioannis, circa Baſram tiſſimum degentibus, narrat, conferenda ſunt monitis in *I. D. Michaelis oriental. Bibl.* P. p. 3 ſqq. et p. 149 ſqq.

Cf. *Goetting. gel. Anzeigen* a. 1780. p. 963—97
I. D. MICHAELIS *oriental. Bibl.* P. XVI. p. 20—
Allgem. teut. Bibl. T. XLVIII. p. 495—502.
MEUSELS *hiſtor. Litteratur* a. 1781. Octob. p. 2
303.

Travels to the Coaſt of Arabia felix, and from Rooke.
ce by the Red-Sea and Egypt to Europe — in
ries of Letters by HENRY ROOKE, *Esq. late*
jor of the 100. Regiment of foot. London 1783.
ai. — Epiſtolis XIII auctor fata itineris lon-
gi ita exponit, ut lectores facile alliciat, licet
um novi inde vix reportaturi ſint. Idem paene
is, quo Irwinus iter ſuum direxerat, tamen
r; coeptus quidem a. 1781, atque finitus
2.

Gotting. gel. Anzeigen a. 1784. p. 91 ſqq.
Hi adde, ſi tanti videtur, deſcriptionem iti-
*fa*cti per deſertum Arabiae minus, notata
*ta*te ventorum ac tempeſtatis, itemque natu-
*co*rum, etc. in *Geſchichte der Empoerung des*
Bey, — *von Hrn.* SAVIOUR LUSIGNAN
ipz. 1784. 8.) p. 208 — 251. et IACOBI CAP-
*ta*s *Obſervations on the Paſſage to India through*
pt and acroſs the great Deſart. London 1783. 4.
man. in *Beyträge zur Völker- und Länder-*
k. — *von M. C. Sprengel. IV Th.* p. 183 ſqq.

SECTIO II.

RIPTORES DE HISTORIA ARABUM.

I. *Scriptores univerſales.*

bſt ABULFEDAE, MACINI aliorumque ope-
n Reiskii Prodidagmatibus et in notis ad illa,
ſita, nominandi ſunt ſcriptores ſequentes:
IBU DSCHAFAR MUHAMMED IBN DSCHO- Thabari.
RAL THABARI, theologus et iureconſultus
*bden*ſis inclytus († a. Chr. 922) compoſuit
tam univerſalem a condito telluris orbe usque
Chr. 914, cuius tamen pars potior exponit
tam Arabum aliorumque Muhammedanorum.

Macini hiſtoria epitome huius operis eſt usqu
annum iſtum. Duo operis volumina, secun
ſcilicet, Muhammedis hiſtoriam comprehend
tertiumque, de hiſtoria Arabica ac Perſica, in
bliotheca Leidenſi, n. 1737 et 1987, ſervan
ALB. SCHULTENS *Hiſtoriae imperii vetuſti*
Joktanidarum in Arabia felice ex hoc fonte inl
hiſtoriam interitus imperii Homeritarum in Ar
felice. Caeterum Thabari hiſtoria a populari
eius maxime laudatur. *Fidus fuit in allegation*
ſuis, eſtque hiſtoria ipſius hiſtoriarum veriſſima et
tiſſima, inquit *Ibn Chalikhan.*

Cf. I. B. KOEHLERS *Nachr. von einigen Arab.*
ſchichtſchr. in Repert. P. I. p. 69 ſqq.

Schultens. *Schultenſii* opus, modo memoratum, alia et
monimenta antiquiſſimae hiſtoriae Arabum co
net. Quae collectio quidem haud prorſus ad fi
perduci poterat ab auctore, quippe qui a. 175
immortuus eſt: proſtat tamen Lugduni Batavo
venalis, ſine titulo autem et praefatione.
factum, ut laudetur vel hac inſcriptione: *A. S*
tens hiſtoria imperii vetuſtiſſimi Joktanidaru
Arabia felice; vel iſta: *Monimenta antiquiſſima*
ſtoriae Arabum, ex editione et cum verſione L
Alberti Schultenſii, opus morte eius interru
Forma quadrante typis impreſſum continet
culas ſequentes: *Hiſtoria imperii vetuſtiſſimi J*
nidarum in Arabia felice ex Abulfeda p. 1 —
Hiſtoria i. vet. J. in A. f. ex Hamza Iſpah
p. 17 — 45. — ex *Nuweirio* p. 46 — 99. *H*
everſi imp. Jokt. in Ar. fel. ex Taberita p. 1
137. *Hiſt. everſi regni Jokt. in Ar. fel. ex M*
p. 139 — 159. Adiecta eſt *Hiſtoria diluvii E*
quo Sabaea everſa, p. 160 — 183. De argu
et utilitate harum ſectionum conſulendus eſt
Michaelis in *oriental. Bibl.* P. IV. p. 142 — 1

Alia eiusdem Schultenſii collectio hoc loco haud inepte laudari poterit. Carmina quidem ſolummodo inſunt, at maximam partem *hiſtorica*, notisque *hiſtoricis* ab editore illuſtrata. En titulum!

Monumenta vetuſtiora Arabiae, ſive ſpecimina quaedam illuſtria antiquae hiſtoriae et linguae. Ex variis Manuſcriptis Arabicis excerpſit et edidit ALBERTUS SCHULTENS. *Lugd. Bat.* 1740. 10 plagg. in 4.

Sunt autem XIV carmina, et ſingula non adeo longa. I. exhibetur carmen Principis GIORHAMIDAE, Salomonis aut Davidis aetatem attingentis, qui illud compoſuit, Mecca cum ſuis eiectus. Qua occaſione de *Giorhamidis*, *Joktanidis*, et *Iſmaëlitis*, ac ſimul de aede Meccana ſacra differit. *Nuweirii* quoque mentionem facit, e quo carmen hoc excerptum eſt. II. Aliud fragmentum carminis, ab eodem GIORHAMIDA conſcripti; et hanc laciniam editor tomo IV *Nuweirii* exſtare ait. III. Verſus multo antiquiſſimus, ex *Abulfeda* deſumtus, quem dixit decimus regum *Joktanidarum* in Arabia felice, cui nomen NOOMANO ALMONAPHIRO inditum fuit. Hoc verſu artem ſancit augendae ac retinendae in perpetuum dominationis. Aetas eius *Moſe* non inferior eſt, vel et ſuperior aliquanto. IV. Fragmentum carminis, ab ASAAD TOBBAO, ſive rege magno Homeiritarum, editi, ſeptingentis ante Muhammedem annis, cum veſtiviſſet *Caabam* praenobilem, ſeu templum Meccanum, pretioſis aulaeis, ac foribus aureis ornaſſet. Excerptum e libro *Kotboddini*, *Nabarwalienſis*, quo hiſtoriam templi Meccani breviter complectitur. V. Specimen *Homeiriticae* linguae et venae, quod in *Hamaſa*, veterum poëtarum anthologia, exſtat, in proelium aliquod, verſus *Homeiritas* factum. VI. Aliud carmen eiusdem temporis in idem

proelium. VII. Aliud eiusdem auctoris in eun
conflictum, ex *Hamaſa*. VIII. Aliud eiusdem t
poris in eundem caſum, quod ex Scholiaſte
maſae, *Taurizio*, illuſtrat editor, et nobilis A
bum ductoris, AL-ADBATI, ſpecimen ſenten
ſum ex Tomo III *Nuweirii* ſubiungit. IX. Ve
culi, dicti a ſecundo Hirenſium rege, GIODE
EL-ABRASCH, quibus ſororem *Rikaſch*, ſur
compreſſam, perſtringit. X. Verſiculi, dicti
AZZEBBAA, regina, quae *Giodaimam* e medio ſ
tulit. XI. Fragmentum carminis, ad *Noom*
El-Awari ſeu Luſoi, decimi Hirenſium regis,
tatem pertinens, quod in ſuam baculi pulſatione
quam explicat, dixit, ex *Taurizio* illuſtratu
XII. Inſignes verſus, quos panxit Arabice BI
RAM GIAUR, rex Perſiae. Fragmentum primu
cum viciſſet *Chakanum*, eumque occidiſſet. Fr
mentum ſecundum, cum brevi acceſſione, i
ſtrandis num. XI et XII ſubſerviente. XIII. C
men, dictum ab ABU ADINA, cum *Alaswad*
Mondari filium, duodecimum Hirenſium rege
incitaret ad captivos principes *Gaſſanidas* inte
ciendos, ubi de *Gaſſanidis* nonnulla obſervat
tor. XIV. Carmina antiquiſſima, in Arabia fe
inventa, ſuper marmoribus arcium dirutarum,
tractu littoris Hadramateni, prope emporium *A*
Carmen primum et ſecundum, ex opere *Geo*
phico-hiſtorico, quod allegat, excerptum, quo
tae genus hanc arcem inhabitantium deſcribi
In notis varia hiſtoriae ac geographiae Arab
argumenta explicantur. Sic p. 6 agitur de d
bus montibus prope Meccam, *Hagioun* et *Tzaf*
p. 8 de *Himjaritis* vel *Homeiritis*, Arabiae fe
ſefſoribus, vulgo *Sabaeis;* p. 17 de *dzu Jaz*
rege Homeritarum, et Jazaniticis haſtis. Prove
etiam varia, quibus Arabes abundant, explicat

edis annus nativitatis, usque ad a. 1303, ıperium Osmanorum ortum, primum, quan- ıdagaſſe datur, prodiit a. 1550, et quidem latum curatius, auctumque usque ad eun- unnum a *Georgio Fabricio*. Secunda editio : inter tomos Chronicorum Turcicorum a *Clauſero* editos *Baſil.* 1556. Tertia *Francof.* fol. cum Curionis libro, ſtatim indicando. ta *Baſil.* 1578. 8. Quinta ſtudio *Ioan. Roſini*, ppendicem ad ſua usque tempora ſubiunxit, 1594. 8. Sexta rurſus cum Hiſtor. Saracen. nis, *Francof.* 1596. fol. Septima *Ioan. Gual-* . *Iani Gruteri* Chronico Chronicorum in- *Francof.* 1614. 8. (Cf. de hoc opere Bibl. m Vol. I. P. I. p. 113 ſqq.) Octava ſub titulo ıe Arabum recuſa, quam *Io. Ianſonius Am-* 1633. 12. emiſit. Nona, eaque recentiſſima, ıigraphe: Chronicon Saracenicum et Tur- WOLFGANGI DRECHSLERI, a GEORG. CIO et IOANNE ROSINO emendatum au- ue; huic in libros quatuor et capita diviſo atque ſupplementa tum hiſtorica tum chro- ca ex Arabicis Perſicis Turcicisque ſcri-

perio Turcico, ob raritatem exemplarium d
excuſa. Lipſ. 1689. 8. — *Theotiſce* a *Nic.*
nigero cum Curione *Baſil.* 1580. fol. — Bre
haud ubivis ſatis accurate, notata ſunt men
bilia, additis in margine annis Hegirae et poſt
Chr. Continuationes ampliores ſunt Drech
plagulis, praeſertim recentior hiſtoria.

Curio. CAELII AUGUSTINI CURIONIS (*Phil*
Baſileenſis † 1567) Sarracenicae hiſtoriae libri
in quibus Sarracenorum, Turcarum, Aegyti
tanorum, Mamalucarum, Aſſaſſinorum, Tart
rum, Sophianorumque, qui in Perſide regn
origines et incrementa, ſeptingentorumque an
rum res ab illis geſtae, breviſſime explicantur.
acceſſit WOLFGANGI DRECHSLERI, rerum S
racenicarum Turcicarumque chronicon, auct
et ad annum M.D.LXVII usque perductum. C
rerum et verborum in hisce praecipue mem
bilium copioſo indice. Omnia ab erroribus
numeris nunc primum vindicata, et concor
tiis in margine illuſtrata. *Francof. ad Moen.* 156
De editione prima *Baſil.* 1567. fol. apud biblio
phos, quos conſulere licuit, altum ſilentium.
diit etiam *Francof. ad Moen.* 1596. fol., qua edit
Drechsleri Chronicon emendatum et auctu
Georgio Fabricio et *Ioanne Roſino*, itemque
Auguſtini Curionis Marochenſis regni in Mau
nia deſcriptio atque CAELII SECUNDI CU
NIS de bello Melitenſi a Turcis geſto hi
nova, comparet. — *Nicolai Hoenigeri* verſio
tiſca prodiit *Baſil.* 1580. fol. — *Curio* hanc h
riam totam, breviſſime comprehenſam, et cu
Graecorum Byzantinorumque et Latinorum
minibus, tum ex Arabum Maurorumque an
bus collectam, in tres libros partitus eſt; fic
primus Muhammedis et Saracenorum origi
imp

periique incrementa, ad ſummum usque faſti-
m, per ducentorum annorum ſpatium conti-
ut; *ſecundus*, a prima eius inclinatione ad eius-
n excidii initium, totidem annorum ſpatio;
tius, excidium ipſum ac Turcici imperii origi-
m ad Osmanum usque, trecentorum videlicet
norum res geſtas complectatur. Ita ut haec
nis hiſtoria ab a. poſt Chr. nat. DLX, quo na-
i eſt Muhammedes, ad MCCC perveniat. Prae-
it caeterum, quantum pro penuria fontium
ientalium potuit, ſtiloque uſus eſt ſatis probabili.

IOH. HENRICI HOTTINGERI, Tigurini, Hottinger.
eologi, *hiſtorici et philologi eximii*, *mox Tigu-*
i, *mox Heidelbergenſis*, *mox iterum Tigurini*
1667.) Hiſtoria orientalis: quae, ex variis Orien-
lium monumentis collecta, agit I. de *Muham-*
ediſmo, eiusque cauſſis tum procreantibus, tum
onſervantibus; inprimis de Muhammede, eius
aioribus, parentibus, patria, nativitate, educa-
ne, pſeudoprophetia, aemulis, dogmatibus, He-
ra, ſucceſſoribus, morte. II. De *Saraceniſmo*,
u religione veterum Arabum. III. De *Chal-*
iſmo, ſeu ſuperſtitione Nabataeorum, Chaldaeo-
m, Charranaeorum etc. IV. De *ſtatu Chriſtia-*
rum et *Iudaeorum* tempore orti et nati Muham-
ediſmi. V. De *variis* inter ipſos Muhammeda-
s, circa religionis dogmata et adminiſtrationem,
tentiis, *ſchiſmatis* et *haereſibus* excitatis. VI. Ac-
ſſit, ex occaſione genealogiae Muhammedis,
enior illuſtratio *Taarich Bene Adam*, qua ex ipſis
rabum ſcriptis vita et res geſtae Prophetarum,
triarcharum, quorundam etiam Apoſtolorum,
gum Perſiae, aliorumque ab Adamo ad Mu-
mmedis usque natales in orbe degentium et re-
ntium, explicantur. *Tiguri* 1651. 4. Editio
ctior, atque, ut auctor ipſe in fronte libri notat,
chara-

charactere Orientali nunc primum veſtita, 1660. 4. — Omnia, quae libri titulus pron ſingulari diligentia et eruditione, ordine ve dilectu paſſim neglectis, expoſita ſunt.

Ockley. SIMON OCKLEY'S, *M. A. Vicar of Swa in Cambridgeshire* (poſtea Profeſſor linguae A cae Cantabrigienſis † .....) *Conqueſt of S Perſia et Egypt by the Saracens: containing th ves of Abubeker, Omar, and Othman, the i diate Succeſſors of Mahomet. Giving an accou their moſt remarkable Battles, Sieges etc. particu thoſe of Aleppo, Antioch, Damaſcus, Alexan and Jeruſalem. Illuſtrating the Religion, L Cuſtoms et Manner of living of that warlike P Collected from the moſt authentick Authors, eſpe Manuſcripts, not hitherto published in any E pean Language.* London 1708. — Volume *ibid.* 1718. 8. Nova editio prodiit *ibid.* 1 II Voll. in 8. *Theotiſce* a *Theodoro Arnold. Li* und *Altona.* 1745. II Partes in 8. *Francog* a *Jault*, Profeſſore linguae Syriacae Pari *à Paris* 1748. II Voll. in 12 mai. *Belgice* .... Opus, ex ſententia *Reiskii* *), ſummo iudicio conſcriptum: quamvis enim auctor Abulfe quoque in iis auctoribus laudet, quibus ſe uſum fitetur, parum tamen illi ſe familiarem eo pr quod Herbelotium et Gravium, prava de Ab dae aetate perhibentes, quae pro illis recte v que a Pocokio traditis nonnulli arripuerunt, ſ tus eſt. — Codices manu ſcripti, quibus An uſus eſt, Oxonii in bibliotheca Bodlejana a vantur. Per omnem fere primam partem ſe tur opus hiſtorici Arabici, OL WAKIDI, de Sy expugnationibus, plenum fabularum anilium di

*) In praefatione ad eius verſionem Latinam Abull Annal. Moslem. p. IV.

mque. Teſtimonia ſcriptorum negligenter
gine ſunt notata. Verſio Francogallica mi-
ſtricta eſt: auctor potius loca contextus
ope ſcriptorum Arabicorum, quos biblio-
regia Pariſienſis offerebat, emendavit et di-
sit, varias inſuper annotationes in margine
t. Multa quoque loca, minus ſibi arriden-
ſit. Quid? quod Muhammedis vitam, ex
is auctoribus, ut ipſe affirmat, hauſtam, de-
t, eamque volumini primo paginis CIII
ſit.

Zuverläſſige Nachrichten von dem Zuſtande der P. CVI. p. 735 — 763. Haec cenſura critica
Leipzig profecta nobis videtur.

Hiſtoire des Arabes ſous le gouvernement des Ca- Marigny.
Par M. l'Abbé (AUGIER) DE MARIGNY
1762). *à Paris* 1750. IV Voll. in 12mai.
ſche (a *Gotthold Ephraim Leſſing*) Berolini
1754. III Partes in 8. *Anglice* Londini 1758.
Vol. in 8. — Laudanda quidem auctoris vo-
s, qui, cum hiſtoriam Romanam a *Rollino*
tam, et ab aliis continuatam, placere avide-
legi noſſet, Arabumque res memoria omnino
e eſſe cognoviſſet, conſilium cepit, de illis
do, quo illi de Romanis fecerant, breviter
ndi. Sed levem profecto oportet eſſe ac ſui
dentem, qui de rebus Arabum differere, ſer-
rmorumque, quibus ea gens utitur, ignarus,
. Si hiſtoriae rerum geſtarum condendae
t narratio facilis et lepida, quae ignavis et
a de veritate ſollicitis tempus fallat, animum-
blectet, ſi cauſſas geſtarum rerum tales fin-
licet, quales caſus phantaſiae obtulit, ſi mo-
t ingenia hominum, de quibus ſermo eſt,
s ſuae indoli conformare, ſi, penuria et in-
rerum grandium, minutis inhaerere, ſi in loco

com-

communi, undecumque arrepto, eloquentia
oſtentare, ſi tempora, locosque et viros aut no
notare, et ſecernere, aut miſcere, decet et lau
eſt; locus huic auctori aſſignandus erit inter h
ſtoricorum principes. Agnovit ipſe virium ſuar
defectum in praefatione. Negat, ſibi ſubſidia
manus fuiſſe, praeter *Herbelotum* et *Renaudotum*,
Gallicam interpretationem *Macini*. At illum q
dem paſſim tradere pugnantia, quae concili
facile non ſit: alterum intra fines Aegyptiacae
ſtoriae ſe continere, quis neſcit? *Vatieria*
opus quis denique non novit mali codicis
niani multo peiorem interpretationem eſſe? *A*
pharagium prorſus ignoraſſe videtur. Qui
mirum ſit, a viro tam praeclaris opibus inſtru
profectum fuiſſe opus, quod perquam frequen
emendari, niſi una litura, nequeat? Aequum
verumque hoc iudicium, demonſtravit cenſor a
nymus, *Reiskius* ſine dubio, in *Novis Actis Er*
a. 1752. p. 248 — 253. et in *Zuverläſſ. Nachr.*
P. CXLIII. p. 673 — 696. Addimus, *Marigni*
perpetuo fere eſſe *Ockleii* metaphraſten, et quide
ſatis ineptum. Minime igitur dignus erat, que
Leſſingius Theotiſce loquentem introduceret. R
prehenſus ob officium illud intempeſtivum a *Bau*
gartenio, defendere ſe conatus eſt acerbe, ut ſem
per ſolebat, et immitius: at auſu irrito.

Eodem tempore *Marignius* edidit operis co
tinuationem ſive hiſtoriam minorem et ſingulare
dynaſtiarum, quae variis temporibus variae int
Arabes, et in univerſum Muhammedanos, em
ferunt, hoc quidem titulo: *Hiſtoire des revolution*
de l'Empire des Arabes. à Paris 1750. II Voll.
12 mai. Iſtorum igitur regulorum hiſtoriam ho
gemino volumine perſequitur auctor eodem, qu
coeperat, filo, ſed non omnium. Multos enim
e

gat, deinde breviter ipſos Principes eo or-
recenſeat, quo ſeſe vivendo regnandoque
erunt, eorumque res geſtas perſtringat, de-
paullo fuſius eadem enarret. Quo fit, ut
eadem absque neceſſitate et fructu ite-
. Macilentus in plurimis et ſtrictus ibi exun-
colores eloquentiae conſumit omnes, ubi
m indolemque viri alicuius pingendam na-
ſt Res nempe geſtae lectione et aſſiduitate
randae ſunt: characterum colores ingenium
dum ultro et absque labore ſuggerit. Fran-
s noſter neque locorum ſitus, neque gen-
finitates et ſeries genealogicas, neque tem-
rationes tenet, contradictionibus ſeſe im-
librosque non conſulit, in promtu poſitos
one eruditis familiari conceptos. Quae
multis exemplis probavit *Reiskius* in *Novis*
rud. a. 1752. p. 307 — 316.

HABLIS CASIRI inſeruit Bibliothecae ſuae Caſiri.
- Hiſpanae Eſcurialenſi (T. II. p. 17 — 27)
lonem, tenuem ac ſterilem, de Arabum
moribus, inſtitutis, ſtudiis, lingua et epo-
Cf. Fortgeſ. Betracht. über die neueſten hiſt.

partibus abſolutam, exſtare. Nam et iſta, legitur tomis XIX, XX et XXI operis vaſtiſ ex Anglico ſermone in noſtrum translati (*meine Welthiſtorie* etc.) melior quidem eſt prio Arabum hiſtoriis: at perfecta minime praed poteſt. Auctor ne linguam quidem Arab calluit, ſed verſionibus paucorum ſcriptorum A bicorum typis expreſſorum Latinis, bene quid uſus eſt. Interpretes Theotiſci male rem ſu geſſere, tomo in primis decimo nono. SEMLER tamen, editoris munere functus, permultos de vit naevos, atque in praefationibus doctiſſi illuſtrationes et caſtigationes exhibuit. Epit operis Anglici, a *Guthrio* et *Grayo* negligenter rata, quoque Arabum hiſtoriam offert, et quid tomo VI, duabus partibus abſoluto, ſecund verſionem Theotiſcam (*Lipſ.* 1768 et 1769). dem vero admodum manca eſt et inculta; enim viri doctiſſimi, C. G. HEYNIUS et I. I. RE KIUS, in notis adiectis multa Anglorum pec ſuſtulerint et correxerint, neceſſariaque add rint: operis tamen ſumma diſtorta et vitioſa paret.

Silentio tandem praetermittere nequimus di tationem doctam utilemque, inſertam ab A novae editioni hiſtoriae modo memoratae uni ſali, tomo quidem XX, atque Theotiſce redd tomo IV Supplementorum (*Sammlung von E terungs-Schriften zur allgemeinen Welthiſtorie* 1 p. 317—376, ita inſcriptam: *Von der Unab gigkeit der Araber.* BAUMGARTENIUS notas ctas larga manu adſperſit.

t. Monendum vero antea, ex recentiori-
hriſtianis ſcriptoribus multos quaedam de
nmede referre, quae Muhammedanis riſum
t, eosdemque in ſuperſtitione ſua firmiores
t. Ita certe iudicat LUDOVICUS MARAC- Maraccius
praefatione *vitae rerumque geſtarum Muham-*
moris Alcorani ſynopſeos, quae Corani edi-
Patavii 1698. fol.) eſt praemiſſa, atque ex
iſſimis apud Arabes Muhammedis vitae au-
s deſumta. Similia monuit IACOBUS ER- Erhardt.
t diſſertatione de illuſtrium ac obſcurorum
um erroribus praecipue in hiſtoria Maho-
eorumque cauſſis. *Memmingae* 1731. 8.
ſane, quam paullo curatius deſcribamus,
l agitur de variis perſonis et vitae rationi-
iae Muhammedi affinguntur. Cap. II in-
e Muhammedis rebus teſtes nonnulli alle-
cauſſaeque proponuntur; quas inter vul-
nimis Arabicae linguae ignorantiam paene
m eſſe, capite III luculentis exemplis de-
ıtur. Succedunt cap. IV errores chrono-
t geographici, atque infinitae fere variatio-
:a Muhammedis aetatem et patriam nota-

furta erga Iudaeos atque Chriſtianos commiſſa
quiritur curatius. Cap. VIII inveſtigantur offuc
quibus Muhammedes auctoritatem ſibi parare
luiſſe traditur, praecipue miraculum colum
Errores circa ſepulcrum Muh. delineandum
ſcriptoribus commiſſi cap. IX propalantur. Cap.
ſingulari opera de fabulatoribus Muhammed
differitur; cuius rei in praeclarum ſpecimen cap.
proferuntur, quae Arabes de icone Muhamm
inſipienter nugantur. Claudit denique cap.
inanis de ipſius epilepſia fabula.

Biblian-der. Hoc etiam loco commemorare iuvat collec
nem THEODORI BIBLIANDRI hoc inſigni
titulo: Machumetis Saracenorum Principis, e
que ſucceſſorum vitae, doctrina, ac ipſe Alcor
quo velut authentico legum divinarum cod
Agareni, et Turcae, aliique Chriſto adverſan
populi reguntur; quae ante annos 400 vir m
nominibus, Divi quoque Bernardi teſtimonio,
riſſimus, D. Petrus Abbas Cluniacenſis, per v
eruditos, ad fidei Chriſtianae ac ſanctae matris
cleſiae propugnationem, ex Arabica lingua in
tinam transferri curavit. His adiunctae ſunt c
futationes multorum, et quidem probatiſſ. aut
rum, Arabum, Graecorum et Latinorum,
cum doctiſſ. viri Phil. Melanchthonis praem
tione. Quibus velut inſtructiſſima fidei Catho
propugnatorum acie, perverſa dogmata et tota
perſtitio Machumetica profligantur. Adiuncti
etiam de Turcarum ſive Saracenorum (qui
tam ſectatores Machumeticae veſaniae, quam
dices et propugnatores nominisque Chriſtiani a
rimos hoſtes, aliquot iam ſeculis praeſtiter
origine ac rebus geſtis a 900 annis ad noſtra
que tempora, libelli aliquot lectu digniſſimi. H
omnia in unum volumen redacta ſunt, opera
ſtu

HEODORI BIBLIANDRI, eccleſiae Tigu-
niſtri († 1564.) qui collatis etiam exem-
Latinis et Arab. Alcorani textum emen-
marginibus appoſuit annotationes, quibus
: Machumeticae abſurditas, contradictio-
ones errorum, divinaeque ſcripturae de-
es atque alia id genus indicantur. Quae
n lucem edidit ad gloriam Domini Ieſu
t multiplicem eccleſiae utilitatem, adver-
am principem tenebrarum eiusque nun-
ti - Chriſtum: quem oportet manifeſtari,
i ſpiritu oris Chriſti ſervatoris noſtri.
43. III Tomi in fol. *ibid.* 1550. III Tomi
Editio prior maioris et rarioris aeſtimatur;
: etiam rara eſt, ſed Graeca ſcripta omnia
int, ſolaeque verſiones Latinae retentae.
i quidem parte continentur: 1. *M. Lutheri*
ni lectionem praemonitio; quae in edi-
. 1550 *Melanchthoni* tribuitur. 2. *Th. Bi-*
pologia pro editione Corani, non Ara-
Latina vulgata. 3. *Petri*, Abbatis Clu-
epiſtola de translatione Corani. 4. *Eiusd.*
quaedam brevis contra haereſes et ſectam
fraudis Saracenorum. 5. Praefatio *Ro-*
nenſis Angli de Corani verſione. 6. Co-
nticus Corani, verſus per *Robertum* Ret-
nsem Dalmatam. 7. Doctrina Machu-
matim comprehenſa, ab eod. *Hermanno*
o translata. 8. De generatione Mahu-
utritura eius, eod. *Hermanno* interprete.
:a mendoſa et ridiculoſa Saracenorum,
lahumetis et ſucceſſorum eius, eodem
10. Annotationes eruditi cuiusdam et
ſcriptoris, quae in Corani MSti mar-
iectae fuerunt. — In *ſecunda*: 1. *Lud.*
Mahomete et Corano ipſius cenſura (ex

eiusdem libris de veritate religionis Chriſt.). 2. *laterranus* de Mahomet eiusque legibus et Sara norum rebus. 3. *Hieron. Savonarolae* comme tiuncula de Muhametanorum ſecta. 4. Diſpu tio Chriſtiani et Saraceni. 5. *Nic. Caſani* cri tiones Corani. 6. *Richardi*, frat. ord. Praedica confutatio, Latine et Graece. 7. Chriſtianae f confeſſio, Saracenis facta, Gr. et Lat. — In *ter* 1. *Lutheri* Epiſtola ſ. Praef. ad Lectorem. 2. T ſtatus de moribus, religione, conditionibus et quitia Turcorum, auctore Septemcaſtrenſe q dam. 3. Epiſtola Pii II ad Morbiſanum, Tu rum principem, de erroribus ſectae Mahumeta et amplexanda religione evangelica. 4. *Morb* reſponſio. 5. Ordinatio politiae Turcar 6. Turcicarum rerum commentarius, auct *Paulo Jovio.* 7. Ordo ac diſciplina militiae T cicae, eodem auctore. 8. *Vives* de conditione tae Chriſtianorum ſub Turca. 9. *Fel. Peta* liber, quibus itineribus Turci ſint aggredie 10. *Iac. Sadoleti* homilia de regno Hungariae hoſtibus Turcis oppreſſo et capto. 11. *Joa Cantacuzeni* chriſtiana et orthodoxa contra Ma meticam fidem aſſertio, conſtans 4 Apologi totidem orationibus. — Haec ſcripta in editi poſteriore excipiunt *Bartholomaei Georgievich* li et *Chriſtoph. Richeri* ſcripta de origine Tu rum etc. — Ex hac collectione olim max pars hiſtoricae ſcientiae de Arabibus ac Tu hauriebatur, eaque vel hodie, ubi ſubſidiis firm ribus nitimur, non plane inutilis, hiſtoriam c hiſtoriae atque errorum hiſtoricorum iuvare po

Cf. (GOERTZENS) *Merkwürd. der königl. Bibl. Dresden* T. III. p. 494 ſqq.
(BAUMGARTENS) *Nachr. von einer Hall.* T. V. p. 236 ſqq.

e true nature of impoſture, in the life of Ma- Prideaux.
demonſtrated; by HUMPHRY PRIDEAUX.
n 1697. 8. Francogallice *à Amſterd.* 1698 8.
gg. aen. nullius pretii. Theotiſce *Lipſ.* 1699.
Fragmentum operis multo amplioris, quod
troverſiis et exitio eccleſiarum Orientalium
ux molitus erat, fama eius illuſtri non ſatis
n.

TRUS BAYLE in *Dictionnaire hiſtorique et* Bayle.
ſub voc. *Mahomet*, (T. III. p. 1851 — 1867.
ſt. 1720. fol.) comite iudicio acri, varias
hammede eiusque religione opiniones prae-
as impugnare atque tollere conatus eſt,
que quaſi dedit, altius in easdem inquirendi.

ADRIANI RELANDI libris II de religione Reland.
mmedica (*Ultraj.* 1705. 8.) de Muhammede
ria docte diſputantur. Verſio germanica
ibri prodiit Hannoverae 1716. 8.

HORIKPS *Arabiſche Bibliothek 1 Band.* Frankf.
d Leipz. 1769. 8.

Vie de Mahomed; avec des reflexions ſur la Comes de
Mahometane, et les coutumes des Muſulmans. Boulain-
le Comte DE BOULAINVILLIERS, *Auteur* villiers.
t de la France. à Londres et Amſt. 1730. 8.
edition. à Amſt. 1731. 8. ibid. eod. 12.
. . . . . *Italice* Venet. 1745. 8. *Theotiſce*
. 1747. 8 mai. — Opus fabulae Roma-
milius, quam biographiae, per tres libros
um. *Primus* continet deſcriptionem Ara-
unam minimeque accuratam. Inquiritur
t leviuſcule, in nationis Arabicae indo-
in cauſſas ſimilitudinis linguae et morum
udaicae et Arabicae. Deſcribuntur prae-
eccae ac Medinae memorabilia, resque in
geſtae inde a Patriarcharum aetate usque

ad Muhammedis tempora. Iudaiſmi ac Chri
niſmi in Arabia et Perſia propagatio enarra
Regum Jamanenſium et Iracenſium, Gasva
ſium et Hegiaſenſium hiſtoria ex Pocokio
tracta exhibetur, ac regni Palmyreni fata e
nuntur. Status poſtea religionis ante Muham
dem, inter Sabios maxime, ac reliquus dein
tus et caerimoniae ſiniſtre ſatis delineantur, a
ritus varii, v. c. circumciſio et polygamia,
cauſſis naturalibus, politicis et moralibus, ingen
haud raro, animo tamen ſimul pravo, deducu
Liber *ſecundus* genealogiam et vitam Muham
dis ad primam usque Hegiram, ſeu primum a
Muhammedicae annum, continet; ubi mod
auctor, quibus adminiculis novam religionem
imperio ſtabiliverit, eumque ſingularibus anim
corporis dotibus inſtructum, numinisque
affiatu quodam tantum opus aggreſſum fuiſſe, o
dere ſtudet, ac in utroque veras tam admi
eventus cauſſas inveniſſe ſibi viſus eſt, cum
bus ipſam religionis ab eo inſtitutae naturam
tioni et ſenſibus amicam, coniungit. Ubique
fanaticum hunc felicem immoderate laudando
liorem deſcripſit, quam fuit. Felicius paullo
pugnat duas vulgares opiniones, de ſumma
gionis Muhammedicae perverſitate et de i
auctoris illius ſtupore et barbarie. Acceſſit in
liber *tertius*, vitam Muhammedis a primo
Muhammedicae anno usque ad mortem eius
plectens, ſed nullis ſententiis aut meditation
nec bonis nec pravis, quibus duo libri pr
abundant, ſtipatus, ab alio quippe auctore
Abulfeda, *Prideaux*, *Maraccio*, *Herbelotio*, u
ctor affirmat, collectus, re autem vera e L
verſione Muhammedis, a Gagnierio e maiore
re Abulfedino edita, Francogallice redditus.

ſioni Theotiſcae additae ſunt duae tabulae aeneae, deſumtae e verſione Theotiſca Corani Saliani, ab eodem interprete profecta.

Cf. *Acta Erud.* a. 1731. p. 42 ſqq.
(BAUMGARTENS) *Nachr. von einer Hall. Bibl.* T. I. p. 26—33.

Nec ſilentio praetereunda ſunt GEORGII SALE Prolegomena verſionis Anglicae *Corani*, quae *Londini* edita 1734. 4 mai. In iis enim eruditione multiplici iudicioque ſubacto differit de Arabibus ante Muhammedem, de ſtatu Chriſtianiſmi et Iudaiſmi in Oriente Muhammedis tempore, de huius Muhammedis incunabulis et aſtutiis, opiniones ſuas propagandi, de Corano eiusque ortu, indole ac praeceptis variis, de ſectis Muhammedanorum etc. Aequior eſt Sale caeteris ſcriptoribus in diiudicando Muhammede eiusque religione; reprehenſus propterea ab auctore operis vaſti Anglicani, hiſtoriam univerſalem continentis: probe vero defenſus a *I. S. Semlero* in praefatione ad tomum XIX verſionis Theotiſcae eiusdem operis. Sale.

DE BREQUIGNY *Diſſertation ſur la fondation de la religion de Mohamed et de ſon regne;* in *Mémoires de l'Acad. des Inſcript.* T. XXXII. p. 404—431. Tolluntur etiam in hac diſſertatione, ope auctorum Arabicorum, errores et criminationes, a Chriſtianis ſaeculorum ſuperiorum de Muhammede eiusque doctrina religioſa excogitatae et propagatae. Et primum quidem inquirit auctor in Arabum antiquitates religioſas ratione Muhammedis; deinde Muhammedis vitam delineat, habita quidem ratione eius ſectae atque imperii, ab illo conditi. de Brequigny.

TURPIN *Hiſtoire de la vie de Mahomet, législateur de l'Arabie.* T. I et II. à *Paris* 1773. T. III. *ibid.* Turpin.

ibid. 1780. 12 mai. *Theotiſce* Halae Magdeb. 1781. 8 mai. — Egregie quidem narrat Turpinus, licet paſſim declamatorem verboſum agat: ſed opus ipſum minime e fontibus hiſtoriae Arabicae haustum; teſtimonia enim margine negligentiſſime laudata fuci excitandi gratia ſolum adſunt. Repetitiones, contradictiones, ſententiae temerariae atque narrationes ad rem nil facientes haud rare occurrunt.

Cf. *Goetting. gel. Anzeigen* a. 1773. *Zugabe* p. 215 ſq. 304 ſq. a. 1781. p. 321 — 327.

Omnibus hisce de Muhammede ſcriptoribus conſideratis et examinatis, *Gagnierius* optimus videtur, certe a reliquis nondum ſuperatus.

a. *De variis ad hiſtoriam Arabum pertinentibus rebus v. c. de eorum expeditionibus bellicis, imperio in Africa et in Hiſpania etc.*

Walch. De *Homeritis* in Arabia felici, ac de eorum mutatione religionis et imperii valde inſigni, ſaeculo poſt Chr. nat. ſexto facta, critice atque copioſe duabus diſſertationibus agit CHRISTI. GUIL. FRANCISCUS WALCHIUS in Novis Commentariis Societ. reg. ſcient. Gotting. (1774) T. IV. Epitome harum diſſertationum Theotiſca, ab auctore ipſo confecta, exſtat in *Goetting. gel. Anzeigen* a. 1773. p. 849 ſqq. 1281 ſqq.

Aſſemani. IOH. SIM. ASSEMANI de Chriſtianis ſ. Ioannis in Arabia, Perſide et India, in *eiusd.* Bibl. orient. Clementino - Vatic. T. III. P. II. p. 552 — 614. Non propter Chriſtianos iſtos, de quibus in bibliothecis hiſtoriae eccleſiaſticae agendum huic

s diſſertationis doctiſſimae meminimus, ſed quia i alia, quae ibi haud quaeſiveris, de Arabia runt.

✠ ✠ ✠

IODERICI XIMENIS ſive SIMONIS, Archie- Rodericus pi Toletani, († 1245.) hiſtoria Arabum in Ximenes. nia, ſupra in nota quadam ad Reiskii Prodi- ta a nobis laudata.

a verdadera Hiſtoria del Rey Don Rodrigo. Abul Caſ- *l qual ſe trata la cauſa principal de la perdida* ſem ſ. *ña, y la conquiſta que della hizzo Miramo-* Abulca- *mançor: compueſta per el Sabio Alcayde* cim. CACIM TARIF ABEN TARIQUE *de Nacion , y natural de la Arabia petria; traduzida* Miguel de Luna, *vicino de Granada, interprete Rey Don Phelippe.* Granada 1592. 1600. II Par- in 4. Saragoſſa 1603. 4. Valenza 1606. 4. ibid. 6. 4. Madrid 1654. 4. ibid. ſ. a. 4. Ante hanc nam alia editio prodiiſſe fertur. Verſio Itala: *del Re Jacob Miramamolino Almanſor* etc. ent. 1663. 4.) elaborata a *Franciſco Rinuccini*, vero hoc nomine: *Sennucci Cirfranci*, in fronte ſe inſignivit. Verſio Francogallica, auctore nec, hanc prae ſe fert epigraphen: *Hiſtoire de conqueſte d'Eſpagne par les Maures, compoſée en be par* Abulcacim Tarif Abentariq: *traduite en ignol par* Michel de Luna: *avec une diſſertation hui, qui l'a miſe en François, ſur la verité de hiſtoire.* à Paris 1680. II Voll. in 12 mai. m verſionem curavit *Vitus Alexius Lobineau*, edictinus e congregatione S. Mauri, ſic inſcri- n: *Hiſtoire des deux conquêtes de l'Eſpagne par Maures; la premiere faite par Tarif et Muſsa les Chrétiens; la ſeconde par Abdalaſſis ſur les res, revoltés, et les revolutions arrivées dans*

l'empire des Califes pendant près de cinquante par Abulcacim-Tarif-Abentarique, l'un de ceux ont eu part à la premiere conquête: avec la deſ ption de l'Eſpagne par le même auteur; la vie grand Almanzor, par Ali Abenſufian, et quelq lettres ou pieces originales. à Paris 1708. 12 mai. Opus hocce veram fideque dignam hiſtoriam oc tinere, olim a nemine in dubium vocabatur; deque factum, ut errores, fabulae et contradic nes innumerae in hiſtoriam Arabum irreperent que invaleſcerent: hodie vero liber e claſſe hi ricorum eiectus ablegatusque in iſtam fabular quibus quidem hiſtoria fundamento, verum fic nibus ita corrupta eſt, ut vix agnoſcere po quid verum, quid falſum ſit. Hoc vere ſic ſe bere atque Michaelem de Luna eſſe impoſtor IOANNES LIRON, et ipſe Benedictinus e c gregatione S. Mauri, contra ſodalem ſuum L neau clariſſime docuit ſcripto ſingulari, in C mania noſtra valde raro: *Queſtion curieuſe, ſi l' ſtoire des deux conquêtes par les Maures, par A cacim Tarif Abentarique eſt un Roman?* à P 1708. 12. Cf. etiam *Ockley* in Praef. ad T hiſtoriae Arabum ſupra a nobis laudatae. In pres Ockleii Francogallicus, *Jault*, in praef. tom p. 21 adeo affirmat, hiſtoriam huiusmodi Ar bic in bibliotheca regia Hiſpana minime aſſervari. etiam *Nic. Antonii* Bibl. Hiſp. T. II. p. 237.

Birago. *Hiſtoria Africana della diviſione dell' Impe degli Arabi. E dell' origine, e dei progreſſi d Monarchia de' Mahometani diſteſa per l' Africa, e le Spagne. Scritta dal Dottore* GIO. BATTIS BIRAGO, *Avogadro.* In Venetia 1650. 4. H volumen quoque libris, a quibus quisque ſibi pr caveat, accenſendum. Licet enim auctor long a ſe in uſus ſuos converſorum librorum cum ma

ſcrip

ſcriptorum, tum typis expreſſorum ſeriem nobis oſtendat, adeoque archivorum Hiſpanorum uſum iactet; tamen hiſtoriae ipſius examen ſtatim docet, haec omnia eſſe vana atque conficta, Italumque impoſtorem ne linguam quidem Arabicam calluiſſe. Sex libris vera falſaque narrantur de Arabum in Africa et Hiſpania rebus geſtis, inde a primordio imperii Moravidici et Mohadenſis.

Cf. BAUMGARTENS *Nachr. von merkwürd. Büchern.* T. IV. p. 264 ſqq.

Marchionis DE MONDEJAR *Examen chronolo-* de Mon-
gico del año en que entraron los Moros en Eſpaña; dejar.
in eiusd. *Obras chronologicas* etc. (*en Valentia* 1744)
p. 204 ſqq.

OTTER *Relation ſommaire de la conquête de* Otter.
l'Afrique par les Arabes.

Eiusdem *Obſervations géographiques et hiſtori-*
ques, tirées d'Auteurs Arabes; in *Hiſt. de l'Acad.*
des Inſcript. (à Paris 1747. 4.) Tom. XXI. p. 111-
124. p. 125-136. — Narratio iſta e Nuweirio
ſumta atque obſervationibus hisce memoratis
illuſtrata eſt. Nonnulla alia hiſtoriae Arabicae geo-
graphiae eiusdem temporis Africanae argumenta
inde explicantur.

Memoratu digniſſima quoque eſt Diſſertatio Aſſemani.
IOSEPHI SIMONIS ASSEMANI de hiſtoria Ara-
bum in Africa et Hiſpania, ab a. 661. usque ad
1033, e monimentis orientalibus condita, in qua
chronologiae ratio praeſertim habita eſt; in *eiusd.*
Italicae hiſtoriae ſcriptoribus ex bibliothecae Vati-
canae aliarumque inſignium bibliothecarum manu-
ſcriptis codicibus (*Romae* 1752. 4 max.) P. III.
p. 45 — 199.

(DIONYSII DOMINICI) DE CARDONNE de Car-
Prof. ling. Arab. Pariſ. et interpretis regis Gallia- donne.
rum

rum † 1783) *Hiſtoire de l'Afrique et de l'Eſpagne ſous la domination des Arabes.* à Paris 1765. III Voll. in 12 mai. *Theotiſce* a *Chſtph. Theoph. de Murr*, Norimb. 1768—1770. III Voll. in 8. et a *Ioan. Conr. Faeſi*, Tiguri 1770. 8. Liber, prae multis aliis magni aeſtimandus, quia auctor illius duodecim codicibus manu exaratis, ab aliis neglectis, in elaborando iſto uſus eſt. Lacunas ſupplevit atque narrationum Arabicarum ieiunitatem pellere ſtuduit uſu ſcriptorum Chriſtianorum, in primis Marianae, cum potius Ferreram fide digniorem conſulere debuiſſet. Hinc factum, ut fabulae Arabum et Chriſtianorum ſat multae repetitae ſint in libro, alias minime contemnendo. Prior verſio Theotiſca notulis inſtructa eſt ab eius auctore, quibus Francogallum ſupplevit et correxit. Pluribus, ut videtur, opus fuiſſet. Praefixit tomo ſecundo indicem principum Arabicorum in Hiſpania chronologicum. Volumen huius verſionis tertium praeter librum quintum et ſextum hiſtoriae Cardonnianae, tres interpretis diſſertationes comprehendit, ſeorſum quoque a bibliopola venditas: primam, de hiſtoria Arabum (praeſertim de eorum chronologia); ſecundam, de numis Arabum; tertiam, de eorum ſigillis, quorum XIII e muſeo Prauniano Norimbergenſi aeri inciſa ſunt. Caeterum verſio Murriana bonitate et elegantia ſuperatur a Faeſiana, cuius auctor recentioris hiſtoriae Hiſpanae brevem addidit epitomen.

Hiſtoria Arabum imperiorumque ab iis conditorum hiſtoria perfecta omnibusque ſuis partibus abſoluta adhuc eſt in votis.

3. *De numis, gemmis et menſuris Arabum.*

de Laſtanoſa. VINCENCIO JUAN DE LASTANOSA, *Señor de Figaruelas, Muſeo de la Medallas deſconocidas Eſpa-*

Eſpañolas; illuſtrado, con tres diſcurſos, del Padre Paulo de Rajas de la compaña de Jeſus; del Doctor Don Franciſco Ximenez de Urrea; i del D. Juan Franc. Andres de Uſtarroz. En Hueſca 1645. 4. — Vogtius in Catal. libr. var. hunc librum appellat *inter rariores rariſſimum*, quo continentur aeri incifae numiſmatum icones centum ſeptuaginta quinque, quas communis velut rerum antiquarum naufragii reliquias collegerat Laſtanoſa. Intermiſcentur paſſim numi Arabici et Gothici.

Cf. GUST. PERINGER LILIENBLAD Ecloga ſ. Catalogus librorum, quos Sparfwenfeldt dedit bibliothecae Regiae, p. 41—45.
AUG. BEYERI Memoriae libror. rar. p. 67.

IOH. HENR. HOTTINGERI Diſſ. de numis orientalium, Iudaeorum maxime, et Muhammedanorum; ad calcem commentationis de cippis Hebraicis. *Heidelbergae* 1662. 8. Nonnulli numi Arabici aeri incuſi partim recte, partim prave explicantur. Hottinger.

HADRIANI RELANDI Diſſ. de marmoribus Arabicis Puteolanis et de numo Arabico Conſtantini Pogonati, litteris Cuficis. *Amſt.* 1705. 8. Reiskius non magnifice adeo de hac diſſertatione ſentit in epiſtolis mox laudandis. Reland.

GEORGII IACOBI KEHR (*Lectoris linguarum Orientalium Lipſ. poſtea profeſſoris et interpretis ling. orient. Petropolitani*) Monarchiae Aſiatico-Saracenicae ſtatus, qualis VIII et IX poſt Chriſtum natum ſeculo fuit, ex numis argenteis, priſca Arabum ſcriptura Kufica, a Monarchis Arabicis Al-Manſor, Harun Raſchid, Al-Mamon aliisque, in metropolibus Chaldaeae, Perſiae, Transoxanaeque cuſis, et nuper in littore maris Balthici prope Gedanum effoſſis, illuſtratus. *Lipſ.* 1724. 4. Cum duabus tabulis aeneis, quibus numi Arabici XVIII delineati Kehr.

delineati eorumque scripturae explicatae sunt. Explicationes ipsae Reiskii plausum haud tulere.

Eiusd. Monarchae Mogolo-Indici, vel Mogolis Magni Aurenk Szeb numisma argenteum quinquelibrale in renovationem clientelarum urbis imperatoriae Dschihanadab signatum, e gazophylacio Gothano recensitum et explicatum. *Lipsi.* 1725. 4.

Müller. IOH. ERN. MUELLERI Programma de eodem numino. Isenaci 1725. fol.

Scholtz. HENRICI SCHOLTZ, Silesii, descriptio nummi Saracenici, anno 1712. in agro Slesvicensi aratro detecti; in *Novis Actis Erud.* a. 1732. p 415—425. Numus ipse in tabula V huius anni aeri incisus conspicitur.

Eiusd. *Erklärung einer Münze des Almanssur*; in *Hamb. Berichten* a. 1733. p 812—814.

Schlaeger. JUL. CARL SCHLAEGERS *Anmerkung über diese Erklärung*; ibid.

Scholtz. H. SCHOLTZENS *Antwort auf diese Anmerkung, und Erläuterung einer Münze Almahtaphi Bellah, Chalifens zu Bagdad*; ibid. a. 1734. p. 364—374.

Eiusdem *Erklärung zweyer Arabischen Münzen*, ibid. a. 1735. p. 653—656.

Schulz. IOH. HENR. SCHULZII Denarius argenteus Arabicus explicatus; in *Comment. Acad. scient. Petropol.* T. XIV. p. 375—381.

Tristan. JEAN TRISTAN *Explication d'une medaille Armenienne et Arabe*; in *Commentaires historiques* T. III. p. 588 sqq.

Lilienthal. THEOD. CHRISTOPH LILIENTHALS *kurze historische Beschreibung und kritische Beurtheilung einiger griechischen, römischen und arabischen Münzen, welche in Preussen gefunden worden sint.* Königsberg 1741. 8. Cf. *Erläutertes Preussen* P. IV. p. 832—843.

Nu-

miſmata quaedam cuiuscunque formae et Muſei HONORII ARRIGONI, Veneti *Tar-* 45. f. T. III inſunt quoque numi Arabici. Arrigonus.

M. WILH. OETTERS *Erläuterung einer ra-* *inze vom Coelniſchen Erzbiſchoff Piligrim,* *zwo Arabiſche Münzen zur Unterhaltung* *nlet werden.* Nürnb. 1748. 4. Oetter.

ANCISCUS WISE quoque numos quosdam os exhibet in Numorum antiquorum, ſcri- odlejanis reconditorum, catalogo. *Oxon.* ſol. p. 32—35. 311—315. Explicationes inae leguntur in *novis Actis Erud.* a. 1752. 1 ſqq. Wiſe.

COSTARD *two diſſertations: I. containing an* *ry into the Meaning of the Word* Keſitah, *ned in Job. chap 42. v. 11, in which is en-* *ured to be proved, that though it moſt proba-* *y ſtands for the Name of a Coin yet that there* *ason for ſuppoſing it ſtamped with any figure* *, and therefore, not with that of a Lamb in* *der. II. on the ſignification of the word Her-* : Oxford 1750. 8. Ineſt explicatio numi ſimi Cufici, anno 88 Hegirae cuſi. Coſtard.

ITHELEMY *Diſſertation ſur les médailles* : in *Mém. de l'Acad. des Inſcr.* (1753) VI. p. 557—576. Haec diſſertatio, inter huius generis ſcripta referenda, explicat XII Arabicos, duabus tabulis aeneis eleganter ntatos. Omnes imaginibus inſigniti ſunt. Barthele- my.

OLI ABRAH. CLEWBERGII de numis s in patria repertis diſſertatio prior. *Aboae* . Poſteriorem auctor, morte praeventus, e haud potuit. Clewberg.

moyes des Arabes, qui ont eu cours en Por- n *Journal etranger* a. 1755. Mart. p. 52—

Numi

Koehler. Numi Arabici etiam occurrunt in IOH. DA KOEHLERI *Münzbeluſtigungen* P. VIII. p. 31 320. VIII. 258. X. 249 252. XII. 338. 341. X 105. XXII. 177.

v. Murr. CHSTPH. GOTTLIEB VON MURR *Abha lung und geſammelte Nachrichten von den Mün der Araber;* in eius verſionis libri Cardonn P. III. p. 41—82. Numus Arabicus aureus inciſus, cum explicatione Reiskiana, additus.

Eichhorn. IOH. GOTTOFR. EICHHORN, linguar. ori Prof. ord. Ienenſis, commentatio academica rei numariae apud Arabas initiis. *Ienae* 1776. 4. Ineſt explicatio admodum docta ac ſubtilis teſti nii Gregorii Macini de argumento iſto in hiſt eius Saracenica p. 64 ſq.

Adler. IACOBUS GEORGIUS CHRISTIANUS LER Muſeo Cufico Borgiano Velitris (*Romae* 17 4 mai.) praemiſit diſſertationem ſeu potius eius primas lineas de Arabum re numaria. Longe ter forte rem ſuam acturus fuiſſet, ſi epiſt Reiskianas, eodem fere tempore typis expre legiſſet.

Reiske et Eichhorn. Prodierunt nimirum in *Eichhornii Reperto* ſaepe a nobis laudato, et quidem T. IX. (17 p. 199—268. T. X. p. 165—240. T. XI. p. 1 44. IOANNIS IACOBI REISKE *Briefe über Arabiſche Münzweſen*, cum EICHHORNII an tationibus copioſis doctisque. Reiskius, diu a obitum ſuum, (mortuus autem eſt 1774) epiſt haſce ſcripſerat ad Richterum, cuſtodem numop lacii electoralis Dresdenſis. Sed ineditae ma bant, atque cum aliis cimeliis Reiskii poſt hu mortem a *Suhmio*, litterarum ſummo patrono h nienſi, emtae, et ab hoc *Eichhornio* commiſſae, eas typis mandaret. Epiſtolas ipſas editor in ſec

diſpeſcuit, quibus agitur de recto veroque
orum Arabicorum, de tempore, quo Ara-
miam cudere coeperint, de inſcriptionibus
n Arabicorum, de litteris Cuficis, de pre-
alore pecuniae Arabicae eiusque generi-
numis Ar. argenteis et aeneis, de eo,
oprium numis Turcicis, Perſicis et Mo-
de uſu numorum Arabicorum in hiſtoria
tuo adiutorio, quod numi et hiſtoriae ſibi
, de imaginibus in numis Arabum, de
r. ſaeculi XIII, et de eorum, qui numos
gerint ac deſcripſerint, ſtudiis; quae ſectio
ſat negligenter tractata, in poſterum ab
nio perfectior reddetur.

* * *

DRIANI RELANDI Diſſertatio de gemmis Reland.
s in *eius* Diſſ. miſcell. (*Traj. ad Rhen.*
.) P. III. p. 231—250. — Poſt monita
gemmarum Arabicarum, ad ipſam ſtatim
tationem de gemmis auctor ſe accingit,
e quinque potiſſimum recenſet atque
Praecipue autem in quartae gemmae
ttione copioſior fuit, quod ad exactam
raphes cognitionem haud parum facere
i praeter viri, qui ea uſus eſt, antiſtitum-
mamorum XII nomina propria, quae in
xſtant, ex MSto, quod poſſidebat, *Tha-*
acteres quoque ac titulos, quibus illi an-
ſint, uberius declararet, effigiemque la-
enteae quadratae, quae Mahadi, ultimi
memoriam ſigillatim conſervat, ex cime-
liano repraeſentaret.

VON MURR *Abhandlung von den Siegeln* v. Murr.
r, paullo ante iam memorata.

FRERET *des meſures des Arabes;* in *Mém t Acad. des Inſcr.* p. 538 — 546. Anno quic 1723 auctor praelegerat hanc diſſertationem, potius libellum (nam antea p. 433 — 537 etiam de aliarum gentium priſcarum menſur poſt autem, antequam typis experimeretur, q an. 1756 factum, eandem diligentiſſime perpol atque auxit.

CAPV

T XIII.

... REBUS OSMANI-
... TURCICIS.

CTIO I.

et topographiae.

...m pars, ſupra Vol. I. P. II.
...ter ſcriptores de Palaeſtina re-
...am referenda; praeſertim SAN-
TROILO et VON STAMMER
N (p. 90), THOMPSON (p. 91),
aliorumque auctores. Et ex illis,
...rarunt, ibidemque p. 54 ſqq. re-
...ulli, v. c. PAUL LUCAS (p. 62)
...4). In hac ipſa etiam parte e prio-
...plures huc pertinent, v. c. D' AR-
...UHR. Nunc recenſum eorum aga-
...nondum a nobis mentio iniecta,
...plura etiam geographiae et hiſtoriae
...entis regionum atque populorum lu-
...antur.

Chronika, Glaube, Geſatz, Sitten. Von ...nbürger, ſo da ynn der Türkey gefenklich ...d viel jar nachmals dar gewonet. Zwickaw ... Praeter *Chſtph. Guil. Lüdeke*, qui in *...ng des Türkiſchen Reichs* (T. II. p. 101 ſq.) huius libri exhibuit, neminem, qui idem ...vimus. Idem ſuſpicatur, illum eſſe verbelli ſic inſcripti: De moribus, conditio...sequitia Turcorum, a quodam Chriſtiano e *Septemcaſtrenſis* (Transſilvaniae) diu in Turcorum captivo conſcriptus liber.

Iunctim editus eſt cum *Ricoldi* libello contra ſec Mahumeticam et opusculo *Victoris a Carben* vita et moribus Iudaeorum. *Pariſ.* apud Henr. phanum 1511. 4. Quae collectio plerisque riſſima audit. Scriptor iſte Septemcaſtrenſis in loquio affirmat, paullo poſt obitum Sigismu Imp. et regis Hungariae, dum Turcae Vala coniuncti in Transſilvaniam irrumpentes Sebeſ obſediſſent, eamque Valachorum fraude cepiſſ ſe, qui XV aut XVI annum agens illic ſtudior cauſſa morabatur, captum et Adrianopolim, T corum Caeſaris per id tempus ſedem, deduc et usque ad a. 1458 barbarorum iugo pre fuiſſe.

Menavino. GIOV. ANT. MENAVINO *Trattato de' co e vita de Turchi.* Firenze 1548. 8. Altera e hac epigraphe: *I coſtumi et la vita de Turchi* Gio. Ant. Menavino, *Genoveſe; con una prop e altre coſe Turcheſche, tradotte per M.* Ludo Domenichi. ibid. 1551. 8. Theotiſce a *Mi* Licentiato. *Francof. ad Moen.* 1577. fol. cum ligno inciſis. — Auctor, quae, dum capt Conſtantinopoli detentus fuit, ibi obſervavit et divit, litteris ita conſignavit, ut hodie eius facile carere poſſemus.

Clenardus. CLENARDI epiſtolae de rebus Muhamme titulo quidem huc pertinent, at non argume utpote quod ad res Maroccanas potius ſpecta

Marſigli. LUIGI FERDINANDO MARSIGLI *Oſſ zioni intorno al Boſforo Tracio, ovvero Cana Conſtantinopoli, rappreſentate in Lettere a Cr Regina di Svezia.* Roma 1681. 4. — Opus ho tabulis aeneis V ornatum, raro occurrit, in G mania certe. Auctor, myſteriorum natural indagator feliciſſimus, agit de nomine, ort finibus Boſpori, obſervatque omnium pri

qua

flumina unico illo alveo, ſed diverſiſſima decurrere. Ventos etiam notat, qui cum- ſporum perflant. Naturam porro aquae, colorem, pondus, et quae ſunt reliqua, , piſciumque genera enumerat.

torum Erud. Supplementa T. I. p. 207 ſqq.

RI GYLLII (*Albigenſis Aquitani, Archaeo-* Gyllius ſ.
minis neutiquam feliciſſimae ſortis † 1555) Gilles.
ſtantinopoleos topographia libri IV. *Lugd.*
. *Lugd. Bat.* 1632. 428 pagg. in 12. In
i Theſ. ant. Graec. T. VI; et in *Anſelmi*
i Imperio orientali (de quo alibi agetur)
Anglice Lond. 1729. 8. — Auctor iuſſu
aliarum Franciſci I iter per varias Orientis
inſtituit, eo quidem fine, ut earum cogni-
i penitiorem codicesque Graecos manu ſcri-
ſuaretur. Minime autem, ut par erat, ad-
. 1547 vel 1548 coactus erat, caſtra Tur-
contra Perſas militantium ſequi. Poſt varia
riminaque rerum Romam advenit ibique,
edas ſuas in ordinem redigeret, in aedibus
is Armagnac, qui opem illi ferebat, mor-

Cardinalis iſte nonnulla Gyllii ſcripta,
e libros tres de Boſphoro Thraciae et
: quo loquimur, librum typis excudi iuſſit.
rte, praeter Gyllium, maiorem curam
hiae iſti impendit. Omnia diligentiſſime
ɔſita. Quae ſcriptores veteres, v. c. Strabo,
s, Procopius, alii, de Conſtantinopoli re-
um iis, quae ipſe ibi viderat, dexterrime
vit. Ipſe etiam ſuum iter ſingulari epiſtola
, in Sylloge epiſtolarum Burmanni obvia
232—235.

DE NICOLAY *quatre premiers livres des* de Nico-
us et peregrinations orientales. à Lyon lay.

1568. fol. cum figg. aen. Editio auctio
hoc titulo: *Les Navigations et Voyages
Turquie par* Nicolas de Nicolay, *Seigneu
ville, en la compagnie du Sieur d' Armont,
deur de France à Conſtantinople, comm
1551. Avec des figures d' hommes et de fem*
vers 1576. 4. *Theotiſce* Norimb. 1572.
figg. aen. *Belgice* Antverp. 1576. 4. *Italice
Flori da Lilla*, Venet. 1580. fol. cum L
aen. — Iter inde ab inſula Melita usque
ſtantinopolin, et haec ipſa urbs, uberius
ſcripta, quam quae praecedebant. Perſar
que, Armenorum et Graecorum mores
tus deſcribuntur. Comparationi utili et
morum priſci ac praeſentis aevi opus hoc
vire poteſt.

Busbeck. AUGERII GISLENII BUSBEQUII L
Turcicae epiſtolae quatuor. Quarum pric
ante aliquot annos (*1581 Antverpiae in 8.*)
prodierunt, ſub nomine Itinerum Conſta
litani et Amaſiani. Adiectae ſunt duae
Eiusdem de re militari contra Turcam in
conſilium. *Antverp.* 1595. 8.; cui edition
Solimani Turcarum Imp. Legatio ad Ferd
Rom. Caeſ. anno 1562 Francofurtum mi
apud Busbequium mentio. *Hanoviae*, typ.
1605. 8. *Monachii* 1620. 12. (a *Sadelero* fi
ornatae) *Hanov.* 1629. 8. Accedunt L
equitis Hieroſolymitani, aliorumque clar
rum de rebus Turcicis epiſtolae impenſe
deſideratae. *Lipſ.* 1688. 12. (ita titulus: ſe
exemplo noſtro loco epiſtolarum iſtarum
Busbequii epiſtolas LIII ad Rudolphum II
torem a. 1582 ſqq. Pariſiis ſcriptas) *Baſil.*
(Huic editioni etiam inſunt epiſtolae a
phum II Imperator, atque Solimani legati

i Imp.) Exſtant quoque cum aliis Busuſculis et epiſtolis iunctim editae *Amſtelod.* a Elzev. 1633 et 1660. 24. — *Theotiſce* 1596. 8. *Francogallice* Pariſ. 1636. 8. iunpiſtolis ad Rudolphum II, cum notis higeographicis, haud magni momenti, abToy, ibid. 1748. III Voll. in 12. — *Busa Busbeck*, Cominienſis Flander, vir eruerum agendarum peritia, candore et proignis, natus a. 1522, rem publicam prigit 1554, cum in Anglia ſolennibus nuptiis Reginae et Philippi II, Hiſpanorum regis, idque in comitatu Petri Laſſi, quem Fer, Germanorum rex, honoris cauſſa eo Londino in Flandriam patriam reverſus, Viennam evocatus eſt, eique legatio ad Solimanum ab eo commiſſa. Initio Conſtantinopolim pervenit: ſed cum eo pore abſens eſſet Solimanus in Aſia apud m, coactus eſt, quod res nullam moram t, etiam eo transmittere, praeſertim cum olimano, qui de eius adventu compere-aretur. Itaque a. d. VII Id. Mart. aſſumis collegis, CPoli profectus, in Aſiam, c Natolia vocatur, transmittit, et a. d. VII s Amaſiam venit, urbem inſignem Cap, ubi tum Solimanus commorabatur. em introductus, cum mandata ſua expoalde abhorrentem a poſtulatis Ferdinandi iec quidquam aliud niſi inducias ſemeſtres t. De quibus ut quam celerrime certiom ſuum faceret, ſtatim CPolim repetiit, urbem a. d. VIII Kal. Iul. venit, febre per id iter miſere afflictus. Quapropter, ut ſe i e morbo recrearet, aliquamdiu ibi molneisque uſus tepentibus, a. d. VII Id. Iul.

CPoli profectus, a. d. VII Id. Aug. Budam, a
inde ipſis Idib. eiusdem menſis Viennam r
Ubi cum Ferdinandum non reperiſſet, exſpe
eius adventum, ſcripſit *epiſtolarum Turcicarum*
mam, quae omnem huius legationis hiſtoriam
tinet. Ferdinandus eundem rurſus CPolin mi
dum putavit, ordinariumque apud Solimanum
torem ſibi eſſe iuſſit, datisque eam in rem nec
riis mandatis ſtatim menſe Novembri 1555 Vi
iterum dimiſit. Ille cum ineunte Ianuario ſeq
tis anni CPolim veniſſet, per ſex menſes una
collegis duriſſime tractatus eſt. Tandem co
liato ſibi Ruſtano, Magno, quem appellant,
rio, meliorem rerum ſuarum ſucceſſum Busbec
expertus eſt, ita ut etiam ſub finem menſis
guſti a. 1557 collegas domum poſſet remit
ipſe ſolus, ſine periculo, immo amiciſſimis et
faventibus CPoli Turcis, remaneret. Unde
tem demum annis, poſtquam eo profectus a
vice fuerat, exeunte Octobri a. 1562 feliciter
diit. *Alteram* epiſtolam ſcripſit CPoli 1555;
tiam ibidem 1560; *quartam* Francofordiae,
tum Ferdinandus comitia imperii habebat,
Alia vitae memorabilia non ſunt huius loci.
tuus eſt a. 1592. In epiſtolis iſtis ſat longis
nem itineris ſui duplicis ad Solimanum hiſto
eo candore, eo rerum dilectu, eaque dictionis
gantia expoſuit, quae tam gravem virum,
prudentem legatum, tam doctum denique ſcr
rem decebat. Sunt vero praeterea pleniſſima
bus variis et iucundis, deſcriptionibus regionu
locorum, narrationibus de Osmanorum relig
veſtitu, militia, moribus, atque aliis, qua
pertinent, graviſſimis denique et acutiſſimis
tentiis.

YLE *Dictionnaire* T. I. voc. (Auger Gislen, neur de) Busbeck; et, qui ex hoc ſua hauſit, ERON T. XXII. p. 350 — 362.
ORG. ECCII Diſſ. de Augerio Gislenio Busbio (*Lipſ.* 1768. 4.).

rario di MARC' ANTONIO PIGAFETTA. Pigafetta. 1585. 4. Opuſculum hodie fere negle- quidem immerito. Auctor enim, comes is, ab Imperatore Maximiliano II a. 1567 nm II miſſae, occaſione, memorabilia recte atque audiendi, egregie uſus eſt. A ſexto que ad decimum ſextum ordine ratione- uſu digna narrat de Conſtantinopoli ac , quae ſcriptoribus ſequentibus uſui eſſe po- Reliqua capita continent memoratu digna opoli aliisque locis, reditu verſus Vindo- ratis.

UEDEKE l. c. T. II. p. 110 ſqq.

MOYSES ALMOSNINO, *Hebreo, Extremos* Almoſni- *dezas de Conſtantinopla. Traducido par* Ja- no. nſino, *Vaſallo de Su Mageſtad Catolica, In- Seyo, y Lengua en las Plaças de Oran.* En 1638. 195 pagg. in 4. — Auctor Theſſa- is, filius Rabbi Baruch, vixit circa annum reipublicae Theſſalonicenſis commiſſarius in aula Turcica fuit. Itinerarium, cuius bum nunquam editum, tribus abſolvitur . Prima agit de *extremis*, ut auctor dicit, iis, quae CPoli mirabilia et ſingularia ſibi ; ſecunda de imperatoribus Turcicis; Solimani II rebus geſtis.

, WOLFII Bibl. Hebr. T. I. p. 805 ſqq. T. IV. 31. Tom. III. n. 1101. p. 524.
RZENS) *Merkwürd. der Dresdn. Bibl.* T. III. 6 ſqq.

Beſchr. einer Reiſe etc. *Beſchreibung einer Reiſe eines fürnehmlichen niſchen Herrn Bothſchafters gen Conſtantinopel inn die Tartarey.* Nürnb. 1571. 4. Nil praeter tulum, verſionis forte ex alia lingua, nobis teſcit.

Gerlach. STEPHAN GERLACHS *des aeltern Tage-B der von zween glorwürdigſten Römiſchen Kay Maximiliano und Rudolpho beyderſeits den Na dieſes Namens, höchſtſeeligſter Gedächtniß, an Ottomanniſche Pforte zu Conſtantinopel abgefer ten, und durch den wohlgeb. Herrn* David Unge *Freyherrn zu Sonnegk und Freyburg, Röm Kayſerl. Raht, mit würklicher Erhalt- und Fo gerung des Friedens zwiſchen dem Ottomann und Römiſchen Kayſerl. und demſelben angehö Landen und Königreichen glücklichſt vollbrachten ſandtſchaft: aus denen Gerlachiſchen Zeit ſeiner bey bedienten Hoff-Prediger-Amts Stelle, eygenh dig auffgeſezten und nachgelaſſenen Schrifften, fürgegeben durch ſeinen Enkel* M. Samuelem G lachium, *Special-Superintendenten zu Groeninge dem Herzogthum Würtemberg. Mit einer Vor* Hrn. Tobiae Wagneri, *der h. Schrifft D. u. P auch Canzlers der Hohen-Schul und Propſtes Kirchen zu Tübingen.* Frankf. am Mayn 16 618 pagg. in fol. cum IV figg. aen. — Diar hocce itineris Turcici a menſe Martio a. 157 cipit et menſe Septembri 1578 finit. Sunt b mixta malis, ſtilo expoſita aſpero; plura etiam ſunt, ad rem haud pertinentia. Memoratu ut digna ſunt, quae auctor narrat de religione G corum hodiernorum, quibuscum a theologis W tembergicis, Gerlaci opera, varia tractata Narrantur quoque fata Ad. Neuſeri famoſiſ atque hiſtoria fratrum Bohemicorum ſ. Morav rum, quos auctor in reditu ſalutavit.

catalogo bibliothecae *Ludewigianae* manu-
, a *I. D. Michaele* confecto p. 80 mentio
cis ſub hoc titulo: STEPH. GERLACHII
rientalia, *inprimis Turcica. 4. 3 Alph.* Ad-
t haec nota: „Habes hic Gerlachii diarium
usque: plurima monumenta, litterarum
pha, negotia et legationes Caeſareas ad Tur-
monarcham exponentia: de Turcorum ſta-
gioſo et politico plurima: de fide Armenio-
ctatus: lingua iam Latina iam Germanica
ta. In fine accedunt Gerlachii epiſtolae
et acceptae Conſtantinopoli, a. 1570 (leg.
ſqq. Graeca Latinaque lingua. Nomen
, eruditi curioſique theologi, ſuis oculis
ribus orientalia credentis, ſatis librum
Accurate deſcripſit ex autographis
Pistor, Auſtriacus, ut vel receperit, lapſus
non eſſe ſuos, ſed ex autographo trans-
Super his in Baumgartenii *Nachrichten von*
Hall. Bibl. (T. VI. p. 144.) monetur, diario
hac memorati, minime iter integrum
ri, ſed ſolum iter parvum, a. 1576 a CPoli
Pruſam in Aſia minore peractum; epiſtolas
huic codici ineſſe valde memorabiles.

ILOMO SCHWEIGGERS *Reiſebeſchreibung aus* Schweig-
chland nach Conſtantinopel und Jeruſalem. ger.
berg 1608. 4. Francof. 1609. fol. Norimb.
. 4. ibid. 1619. 4. ibid. 1639. 4. ibid. 1664. 4.
s cum centum figuris ligno inciſis. Et in
ione itinerariorum Feyerabendiana (Cf. Bibl.
Vol. I. P. II. p. 85 ſqq.). Epitome huius iti-
i prodiit *Norimb.* 1665. 8. *Martinus Cruſius*
et fata Schweiggeri Latine et Graece narra-
que Mich. Neandri orbis terrae partium ſuc-
e explicationi ſubiunxit. Lipſ. 1589. 8. —
or, Wirtembergenſis, antiſtes verbi divini
Norim-

Norimbergae, ubi a. 1622 mortuus, munere
que functus est concionatoris aulici Ioachim
Sinzendorf, legati in aula Turcica Caesarei,
cum a. 1577 Constantinopolim petiit. Ibi per
annos commoratus, reversus est Viennam, ven
que, Hierosolymas visendi, nactus a. 1581
hocce perfecit. Itinerarium ipsum libris tribu
capita divisis, absolvitur. Primo iter Tubinga
sus Vindobonam et CPolin breviter exponitur.
cundo de Constantinopoli aliisque locis im
Turcici atque de Turcarum moribus agitur.
tius describit auctoris iter CPoli versus Hier
lymam. Breviter omnia fere narrata sunt, au
que credulitate laborat, haud tamen prorsus
temnendus.

Cf. I. FABRICII Hist. bibl. suae P. V. p. 211.
G. A. WILLII *Nürnberg. Gelehrten-Lexicon* T
p. 649 sqq.
LUEDEKE l. c. T. II. p. 116 sqq.

Seidel. FRIDRICH SEIDELS *Denkwürdige Ge*
schafft an die Ottomannische Pforte, von Fri
von Krekwitz verrichtet; nebst Anmerkungen her
gegeben von SAL. HAUSDORF. Goerlitz 1711.
Postea sub hoc titulo: *Merkwürdige Reisebesch*
bung aus Teutschland, Wien, Oesterreich, Ung
Türkey bis Constantinopol. Leipz. 1733. 8.

s Liechtenstein. HENRICUS A LIECHTENSTEIN, Dyn
in Nicolspurg, quoque Constantinopolim ad
radem III ab Imp. Rudolpho II a. 1584 mi
Busbequio minime similis, diarium solumm
itineris, rebus inane, sermone Theotisco e
XVI paginis in folio.

Sanderson. IOANNES SANDERSON, mercator Angli
tria itinera versus Orientem in regiones a T
subiugatas ab a. 1584 usque ad 1602 fecit.
mum a. 1584 CPolin indeque Kahiram in Aeg

ipolin in Syria directum; ſecundum a. 1591 a CPolin littoraque Syriae; tertium etiam n, indeque Syriam ac Palaeſtinam. CPolin ri ſtudio deſcripſit. Quo vero anno itine- n Anglice ſcriptum prodierit, nullibi reperire *Belgice* cum *Timberlii* et *Smithii* itinerariis *Amſt.* 1678. 4. cum fig. aen.

LUEDEKE l. c. T. II. p. 121.

ORGII DOUSAE (*Iani filii, Franciſci fratris,* Douſa. *ſis, Philologi † 1598 in itinere verſus In- rientalem*) de itinere ſuo Conſtantinopolitano . Acc. Veteres inſcriptiones Byzantio et n Graecia cum quibusdam doctorum viro- olis. *Antverp.* ex off. Plant. 1599. 8. Bat. 1600. 8. unde in *Theſauri Antiq. Grae- Graeviani* Tomum VI immigravit. — De- o CPoleos admodum ſuccincta, ſolum ob ptiones antiquas Graecas adiectas grata.

gyptiaca Seruitus: *d. i. Wahrhafte Beſchrei- ner dreyjährigen Dienſtbarkeit, ſo zu Alexan- ihren Anfang u. zu Conſtantinopel ihre End- genommen — durch* MICHAEL HEBERER, *Pfälz. Canzl. Regiſtr.* — Heydelberg 1610. 4. ſcriptum, emendata narrationis forma, denuo t in *Neue Sammlung wahrer u. merkwürdiger ſale reiſender Perſonen. I Th. Erlang. 1784. 8.* t nonnulla de rebus, regionibusque Turcicis, contemnenda.

OH. WILDENS (civis Norimbergenſis) *Neue* Wild. *ſchreibung eines gefangenen Chriſten, wie der- um 7ten mal verkaufet worden, welche ſich 1604 ngen und 1611 ihr End genommen. darinnen rlicht zu finden die Städte, Länder, Königreiche* Ungaria usque ad CPolim et in aliis imperii ici regionibus, Aegypto, Arabia etc.), *ſo viel*

er

er in werender Reys geſehen; in 4 Büchern begri
mit einer Vorrede Salom. Schweiggers. *Ni*
1613. 4. ibid. 1623. 4. Epitome huius itine
interta eſt *Wahrhaften u. merkwürd. Schickſalen*
ſender Perſonen. T. I. P. IV. (*Erlang.* 1761. 8.

Cf. I. FABRICIUS l. c. p. 211 ſq.
WILL, II *Nürnb. Gel. Lex.* T. IV. p. 242.

Relation etc. *A Relation of a Journey begun 1610, contai*
a deſcription of the Turkiſh Empire, Egypt,
Land and the remots parts of Italy. London 1
fol. cum figg. aen.

Wenner. ADAM WENNERS, *von Crailsheim, ganz*
Reyſebuch von Prag auß biſz gen Conſtanti
das iſt: Beſchreibung der Legation und Reyſe, w
von der Röm. Kayſ. auch zu Ungarn und Böh
Königl. May. Matthia II an den türkiſchen K
Achmet den Erſten dieſes Namens, und den 10te
Oſmanniſchen Geſchlechts, neben deſſelben vorm
zu Wien ankommenen Bottſchaft, nach Conſtan
pel, und die Oſmanniſchen Porten abgeordnet: A
1616 angefangen und Anno 1618 glücklich vri
und völlig abgelegt worden. Darinnen die von
zu Tag gehabte Quartier, ſelbiger und der vorn
ſten Oerter befundene Gelegen- und Beſchaffen
auch was täglichs, ſo hiehero gehörig, vorgelo
und ſonſten der Sachen Erklärung erfordert, n
anderen, ausführlich vermeldt: mit angehengter
mariſcher Anzeigung, worauf das mächtigſte R
der Türken, oder wie ſie ſich nennen, Muſulman
und ſelbiger Macht fürnemblich beſtehet. Sa
dreyen Verzeichniſſen, in welchen die mit dem He
Oratorn auſsgezogene Herrnſtandts- Adels- und
dern ihm angehörige Perſonen, und was auf all
che von Türken an Victualien täglichs zu geben
ordnet worden, auch die mitgeführte Kayſ. Prae
ſp

. *Alles in vier Theil abgetheilt, ſelbſten mit* rvirt *und beſchrieben.* Nürnb. 1622. 4. ibid.
— Pars ſecunda agit de CPoleos me- ous et de iis, quae tempore iſto geſta ſunt; caeterum vel manca vel ſupervacua.

AUMGARTENS) *Nachr. von einer Hall. Bibl.* . p. 119 ſq.

ge *de Levant par le Commandement du Roi* D. C. Voce) *en l'anneé* 1621, *par le Sr. D. C.* à yage etc. 24. 4. ibid. 1629. 4. ibid. 1632. 4. Cum
— Auctor nobis ignotus magna cum deſcribit CPolin, in primis memorabilem tem, quem *Sſeray* Turci appellant. Inde (edit. 2dae) legimus varia de ſtatu impe- civili ac religioſo, qualis eo tempore et a p. 332 iter verſus Hieroſolymas. in primis delineationes praecipuarum et arcium.

EDEKE l. c. T. II. p. 134 ſqq.

Negotiations of Sir THOMAS ROE *in his* Roe. *to the Ottoman Porte from the year* 1621 etc. *London* 1740 908 pagg. in folio. — ea, quae cognitionem ſtatus imperii Tur- nnis praebent, inſunt quoque multa, alia imperia ſpectantia, epiſtolae, relationes is codicibus manu ſcriptis, numis, inſcri- etc.

RICH VON POSER *Lebens- und Toden-* v. Poſer. *, worinnen das Tagebuch ſeiner Reiſe, von nopel durch Bulgarien, Armenien, Perſien en enthalten.* Iena 1675. 4. — Auctor, ileſius, ſuis ſumtibus iter fecit per impe- rcicum et Perſicum ab a. 1621 usque ad ſpſo a. 1661 mortuo, filius eiusdem no- rium patris typis mandavit.

SAMUE-

Kuszewicz. SAMUELIS KUSZEWICZ Narratio legati Zbaravianae ex Polonia in Turciam ſuſcepta rerum apud Otthomannos An. 1622 geſtar *Dantiſci* 1645. 12. *ibid.* 1653. 4.

Rantzow. HEINRICH RANTZOWEN (equitis Holſa 1672) *Reiſebuch auf Jeruſalem, Cairo und Con tinopel.* Kopenhagen 1669. 4. *Hamb.* 1704. 8. ſangue nimisque breve eſt diarium itineris a. 1 ſuſcepti.

v. Neitzſchütz. GEORG CHRISTOPH VON NEITZSCHU (Nobilis Saxonici † 1638) *Siebenjährige Wa ſchauung durch Europa, Aſia und Africa. N deſſen Tode aus ſeinem Handbuche durch M C* laegern *zum Druck befördert.* Budiſſin 166 Nürnb. 1673. 4. Magdeb. 1753. 4. Cum aen. — Itineris ab a. 1630 usque ad 1637 per deſcriptio multa continet, quae auctor in t Osmanicis, praecipue Conſtantinopoli atque in laeſtina, vidit atque audivit; in audiendo n credulus fuit. Varia tamen inſunt, quae iuvar delectare lectorem poſſint.

Cf. 1. FABRICII Hiſt. bibl. ſuae P. V. p. 213. LUEDEKE l. c. T. II. p. 141 ſqq.

Straſsburg. PAULLI STRASSBURGII, Sueciae regis q dam conſiliarii ſecretioris aulici et ad Amurat IVtum legati, Relatio de Byzantino itinere ac gotiis in Ottomannica aula peractis, nec no ſtatu ac facie Orientalis imperii, qualis erat A. 1633. — Relatio quidem perbrevis, paginis in quarto typis expreſſa, at lectu non ind Haec *Lüdeke* l. c. T. II. p. 146 ſq. Plura de ſcripto hucusque nobis haud innotuere.

Schmid. N. SCHMIDS *fünfjährige Gefängnis unter Türken.* Dresden 1635. 4. Cum figg. ligno in

ELCHISEDEC) DE THEVENOT *Re-* de Theve-
oyage fait au Levant, dans laquelle il not.
nt traité des Eſtats ſujets au Grand
Moeurs, Religions, Forces, Gouverne-
pues, Langues, et couſtumes des Habi-
und Empire. Et des ſingularitez parti-
Archipel, Conſtantinople, Terreſainte,
amides, Mumies, Deſerts d'Arabie, la
de pluſieurs autres lieux de l'Aſie et de
marquez depuis peu et non encore de-
preſent. Outre les choſes memorables
lernier ſiege de Bagdat, les ceremonies
eptions des Ambaſſadeurs du Mogol: Et
l'Autheur avec celuy du Pretejan, où il
ſources du Nil. à Rouen, et ſe vend'
. 4. et in collectione itinerariorum
quae prodiit *Amſtelod.* 1727. V Voll.
elgice, Amſt. 1681. 4. *Theotiſce* Fran-
n. 1693. 4. III Voll. c. figg. — No-
ſcriptor hodoeporicus, qui varias
es peragravit, minime tamen Orientis
; ipſe vidit, ſed ab aliis peregrinatori-
ue ab Arvieuſio, ſua accepit et e ſcri-
dignis hauſit; quocirca opus illud ni-
nagni aeſtimatur. Iter per imperium
nis 1655 et 1656 inſtitutum fingit.

RÅLAMS *Conſtantinopolitaniſke Reſa.* Rålam.
679. 93 pagg. in 4. — Auctor, re-
Caroli Guſtavi legatus extra ordinem,
ica verſatus eſt annis 1657 et 1658.
licet brevis ſit, hodie tamen etiam
Diligentiam enim haud vulgarem
ntandis rebus memorabilibus, ſtatu po-
rili imperii Turcici, adiutus in hoc
b. *Bobovio* ſ. *Bobowsky*, Polono a pa-

rentibus quidem Chriſtianis prognato, iuv
aetate a Turcis capto et ab iis ſectae M
dicae adiuncto, Chriſtianis tamen favente
bovius ipſe libellum de Turcarum ritibu
dam compoſuit, de quo videnda ſectio
pitis tertia.

Cf. LUEDEKE l. c. T. II. p. 148.

Quiclet. P. M. L. *Voyage de* M. Quiclet *à Co*
ple par terre (a. 1657). à Paris 1660. 8. il
12.

Poulet. POULET *Nouvelles Relations du Levan*
Diſcours ſur le commerce des Anglois et d
dois. à Paris 1667. 1668. II Voll. in 12.
in hoc itinerario leges, quae haud facile
venias, ſtilo tamen obſcuro, et multa inſ
tinet phyſica, quae auctor rectius in aliu
conieciſſet.

Tafferner. PAULLI TAFFERNERI (*Carinthiaci*,
Jeſu adſcripti) Caeſarea legatio, quam
Imperatore Leopoldo I ad Portam Otton
ſuſcepit perfecitque Walterus, S. R. I.
Leslie. *Viennae Auſtriae* 1668. 8. *ibid.*
Theotiſce, *Vratisl.* 1680. 12. — Auctor
mite iſto, cuius concionator fuit, a. 166
bona CPolin profectus, anno ſequenti cu
rediit. Varia memorabilia, potiſſimum m
carum exponit, eo certe tempore non
nota.

Cf. *Hamburg. Bibl. hiſt.* Cent. III. p. 82 ſq

Collier. JUSTIN COLLIER *Journal du voya*
du Flamand par (Vinc.) Minutoli. à Paris
Auctor orator Belgii foederati in aula T
a. 1668.

de la Croix. FRANÇOIS PETIS DE LA CROIX
contenans diverſes relations très curieuſes d

ianus. à Paris 1684. II Voll. in 12 mai. — *ptionem* hanc imperii Osmanici ex diariis *ompoſuit* auctor, cum legato extraordinario Galliae, Marchioni de Nointel, ad Impera- *i* Turcarum, ab anno 1670 usque ad 1679, *ſtolis* eſſet. Tractationem totius operis un- *i* epiſtolis ad amicum ſcriptis complexus eſt, *miſſa* explicatione vocabulorum linguae Tur- *i* in libello occurrentium. Epiſtola I iter ex *a* per Archipelagum, adventum legati in in- *Melitenſi*, adiuncta delineatione urbis et mu- *rorum*, tunc obitum et appulſum ad inſulas *um* et Chium, item ad propugnacula, *Dar-* *dicta*, in fine adventum in metropolin, *ius*. Secunda epiſtola iter legati Adriano- *verſus*, ubi tunc temporis imperator vena- *operam* dabat, exponit, cum accurata re- *omnium* ſolennium et caerimoniarum, *rum*, quas Turcae in feſto *Bayram* dicto *rant*. Reverſus cum legato CPolin auctor, *III* urbis huius memorabilia accurata de- *exhibet*. De regimine et politia Turca- de ſumma auctoritate Magni Viſirii, de diſci- militari et civili, de coeca obedientia ſubdi- *erga* Imperatorem et de viribus imperii *quidem* exiguas admodum et deminutas eſſe *rat*) epiſtola IV refert. Quinta iter ſecundum Adrianopolim et eius negotia cum Magno *o*, tum qui apparatus bellum cum rege Polo- *a.* 1672 geſtum in aula Turcica anteceſſerint, *e* memorantur. Epiſtola VI exponit de pa- *Imperatoris*, eiusque incolis, variisque ritibus. *ubiungit* finem negotiorum legati, additis ar- *i* foederis pacti. Cum his ipſis poſtquam *a* legato auctor in Galliam fuerat, ut con- *tionem* regiam afferret, redux CPolin, Volu-

minis ſecundi epiſtola I ad amicum refert, qui in itinere ſibi obtigerit, cum deſcriptione in Scii et urbis Smyrnae, quas in itinere ſalutav Reliquam epiſtolae partem relatio de origine M Viſirii tunc temporis Kiuprili, eius varia fort ſumtibus et reditibus occupat. Annexa eſt e meratio praecipuorum conſiliariorum imperii In epiſtola II de caerimoniis circumciſionis filior Imperatoris ac de inſecutis nuptiis Muſtaphae trapae cum filia Imperatoris agit auctor. In e ſtola III exhibetur deſcriptio Moldaviae et Va chiae, deque nominatione et inveſtitura Princip cet. agitur. Ep. IV de adventu legati Polonic aulam Turcicam et de pace per eum tranſa Mox cauſſas nati belli inter Ducem Magn Ruſſiae et Imp. Turcarum, litteras hinc inde ſc hoc bello ſcriptas, profectionem exercitus Tur eiusque res geſtas refert. Tandem epiſtola V falſo Meſſia Iudaeorum *Sabbathai Sevi* integ concinnat hiſtoriam ſimulque de religione, r caerimoniis Iudaeorum non pauca lectu non in cunda apponit.

Cf. *Acta Erud.* Supplement. T. I. p. 519 ſqq.

Magni. *Quanto di più curioſo e vago hà potuto rac* CORNELIO MAGNI *nel primo biennio da eſſo ſumata in viaggi e dimore per la Turchia, e pr palmente l'eſame di Conſtantinopoli e dell' eſercito tomano. Aggiuntavi la relazione del Serraglio Gran Signore, diſteſa da* Alberto Bobovio Lec litano. *Parma* 1679. 12. Venezia 1682. 12. logna 1685. 12. — Auctor, Parmentis, cum in Aſiam a. 1672 ſuſcepiſſet, miſſis inde ad cos in Italia viventes litteris obſervare voluit, q quid notatu dignius ac in aliis ſcriptoribus m obvium occurrit. Septem ſunt epiſtolae, qua

pr

n in tabernaculorum ſignorumque diſpo-
m in copiarum inſtructione auctor vi-
iſtola VI Muhammedem IV Imp. eiusque
m imperii proceribus, deſcribit. Eadem
s elegantem delineationem, quoad inte-
primis partes, ad quas pauci penetrant,
nae a Polono, Bobowski, paullo ante
ſt eius mortem ad Cornelium noſtrum
. In ultima epiſtolarum refert, quae in
dam a CPoli parum diſtantibus, et ad
umque littus ſitis viderat; in primis ſo-
ic feſta commemorat, quae ſuo tem-
e partim ex annua conſuetudine, par-
tia ob felices Imperatoris progreſſus in
braverant.

Lond. a. 1684. p. 52 ſqq.

I GRELOT *Relation nouvelle d'un voyage* Grelot.
ople. à Paris 1680. 4. ibid. 1681. 12 mai.
gg. aen. *Anglice* Lond. 1683. 8. —
ctor ſatis celebris, CHARDINI comes
re, cuius deſcriptionem ſupra Vol. I.
ſq. recenſuimus. Chardinus ipſe de

conſuleret, deſcribendam, aut potius a ſe ipſo deſcriptam tabulis aeneis exornandam permiſerit. Peregit illud Grelotus, ſed animi ingrati notam ſibimet ipſe inuſſit, quod ne verbulo quidem Chardini mentionem fecerit. Auſpicatur vero Grelotus itinerarium ab Helleſponto, paucaque de promontorio Sigaeo, ruinis Troiae, et celebratis tantopere apud veteres, etſi exilibus admodum, fluviis Xantho et Simoënte praefatus, latius differit de duobus novis caſtellis, quae Muhammedes IV Imperator, ut aditus Helleſponti, in quo non ſemel claſſem Turcicam oppreſſerant Veneti, communiret, exſtrui curavit; monetque, non inſuperabilia ea eſſe, aut formidanda magnopere Chriſtianis, ex ea parte Turcicum forte imperium oppugnaturis. Exin caſtella duo vetera deſcribit; atque ſic ſenſim in Propontidem delatus, recenſet haud perfunctorie tum urbes in utroque maris illius littore ſitas, tum inſulas *de Marmora*. Poſtea ad urbem CPolin progreſſus, ubi de ſitu eius, origine, ac nominibus, de arce item, quam *ſeptem turrium* dicunt, de turri Beliſarii, columna Arcadii, ac palatii, quod *Serrai* Turcae appellant, porro quaedam commemoraſſet, templum S. Sophiae curatiſſime deſcribit, vel hoc labore ſolo, quo conciliare praecipuum libello ſuo pretium ac decus voluit, applauſum lectoris promeritus. Qua occaſione et de Graecorum caerimoniis religioſis, tam quae olim, cum Sophiae templum adhuc poſſiderunt, receptae fuerunt, quam quae hodienum obtinent; et de Turcarum religione eiusque praecipuis capitibus et externo cultu differit. Inde et Turcica templa tria potiora deſcribit; finemque libello relatione de ſummo Turcarum tribunali, aliisque eorum inſtitutis imponit. Tabulas aeri inciſas reſpondere ad amuſſim operibus ipſis, experimenta

quae ſuſcepit, celebrium aliquot virorum, ipſi per Orientem peregrinationes olim feſtimoniis praefationi ſubiectis artifex con-

ſta Erud. a. 1682. p. 17 ſqq.
Kinckiana p. 242.

OV. BENAGLIA — *Relazione del Viaggio* Benaglia.
Conſtantinopoli, e ritorno in Germania del Alberto Caprara, Gentiluomo di Camera dell' ore, e da eſſo mandato come Internunzio ario e plenipotenziario per trattare la con- ne della Tregua. Roma 1684. 12. Milano 12. Bologna 1684. 12. Venezia 1688. Ratiſbo, Francof. 1687. 8. — Auctor uti Zifrae, quam vocant, miſſus fuit cum Caprara CPolin a. 1682.

ASSOT *Relation du voyage de Veniſe* Gaſſot.
ople. à Bourges 1684. 12.

criptio imperii Turcici, *das iſt Beſchreib-* Deſcript.
- und Entwerfung des Türkiſchen Reichs unter imp. Turc.
IV. Würzburg 1687. 4. cum figg.
Opus compilatum e variis Coſmo-Geo-Topo- et Hiſtoriographis, quo hodie fare poſſumus.

H. BENVENGA (Aſcolenſis) *Viaggio di* Benvenga.
, con la deſcrizione di Conſtantinopoli, e teri accidenti. Bologna 1688. 12. Venezia 2.

MONT *Nouveau voyage du Levant.* à la du Mont.
94. 12. cum figg. aen. Editio longe auc titulo: *Voyage en France, en Italie, en e et en Turquie, contenant les recherches et ons curieuſes, qu'il a faites en tous ces païs, les moeurs, les coutumes des peuples, leurs et leurs religions, que ſur l'hiſtoire ancienne*

et moderne, la philoſophie et les monumens antiques à la Haye 1699—1700. IV Voll. in 12 mai. cum figg. aen. *Belgice* ſecundum editionem priorem *Ultraj. ad Rhen.* 1695. 4. — Voluminis ſecundi epiſtola tertia et ſequentibus incipiunt narratione de imperio Osmanico ac de eius incolis, in primis de CPoli. Volumen tertium integrum paene agit de religione Muhammedica. Quarti etiam voluminis epiſtolae priores ſpectant ad res Turcicas aguntque potiſſimum de Graecis atque Iudaeis moribusque Turcarum variis. Omnes annis 1699 et 1691 ſcriptae, non modo iis, quae auctor ipſe vidit et obſervavit, ſunt refertae, verum etiam quae alii ſcriptores hodoeporici retulerunt, intenta ita ut auctor eorum relationes vel probaverit vel confutaverit. Tabulae aeneae non adeo magni aeſtimandae. Editio poſterior longe quidem auctior eſt priore, neque tamen ideo illam poſſidentibus ut eam plane ſeponant, ſuadendum; nam ſunt quaedam in priore, quae non legas in poſteriore quod pluribus exemplis probavit *Chriſti. Gryphius* in Apparatu de ſcriptoribus hiſtoriam ſaeculi XVI illuſtrantibus p. 563 ſqq.

Cf. LUEDEKE l. c. T. II. p. 160—166.
De editione priore *Acta Erud.* a. 1695. p. 284—29

Simpertus. SIMPERTI (Abbatis in Neresheim) Diarium *oder Reiſebeſchreibung Wolfgangs, Graven zu Oe tingen, kayſerlichen Grosbothſchafters nach Conſta tinopel, von* 1699 *bis* 1701. Augsburg 1701. 8. Singulari cura compoſitum dicitur.

de Tournefort. JOSEPHI PITTON DE TOURNEFORT (Co ſiliarii regii, Acad. ſcient. collegae, horto medi regio Pariſienſi praefecti, D. et Profeſſoris Me cinae † 1708) *Relation d'un voyage du Levant, co tenant l'hiſtoire ancienne et moderne des pluſieurs is*

rchipel, de Conſtantinople, des côtes de la Mer de l'Armenie, de la Georgie, des frontieres de et de l'Aſie mineure. à Paris 1717. II Voll. (quae editio admodum rara) à Lyon 1717. oll. in 8 mai. à Paris 1718 II Voll. in 4. ſt. 1718. II Voll. in 4 à Lyon 1727. III Voll. à Amſt. 1728. II Voll. in 4 mai. Omnes cum ten. *Theotiſce* (a *Ge. Wolfg. Panzer*) No- 1776. 1777. III Voll. in 8 mai. cum figg. Hiſtoria itineris viginti duabus contine- olis, ad Comitem Pontchartrainium, Se- m ſtatus Regium, perſcriptis: quibus prae- eſt prooemium, e quo diſcimus, illius co- inſtinctu regem Galliarum conſtituiſſe, mit- doctos aliquot viros in regiones exteras, hi- naturalem curioſis obſervationibus locuple- , geographiam illuſtraturos, atque religio- mores, commercia gentium bona fide de- ros. Electus hinc Tournefortius, qui pe- Orientis regiones, ſtrenue hoc iter ingreſſus nſe Martio anni 1700, adſcito ſibi medico imo, *Gundelsheimer*, itemque pictore *Aubrier*. m in prooemio recenſionem exhibet eorum, Maſſiliae, ubi navem conſcendit, notatu ra vidit, atque in urbibus, inter Lutetiam et iam interiectis. In ipſis epiſtolis praecipua impenditur deſcribendis plantis cuiusque re- : ipſarum vero regionum atque urbium non ns ſolum ſtatus, verum etiam vetus hiſtoria imentis antiquorum ſcriptorum diligenter ex- ur. Ubique elucet auctoris candor et haud veritas, qua in re vitium peregrinantibus proprium ſincere evitavit. Antiquitatum et iae gnarus, ubivis oſtendit, ſe ultra doctri- medicorum ſapere. Merito igitur praecipuis i noſtri itinerariis opus hocce accenſetur.

Epiſtola prima ſecundaque Creta inſula deſcribitur accurate, ſimul priſcae urbis Gortynae ruinae praeſentantur, adiecta numorum mentione ob hac in urbe cuſorum cet. Ep. III hodiernus Graecae eccleſiae ſtatus miſer deſcribitur. Ep. IV inſulas, Argentariam, Melon, Siphnum et Seriphum perluſtrat. Ep. V inſulae Paros, Antiparos et Naxos perſtringuntur. Ep. VI minores aliquot Archipelagi inſulas deſcriptas exhibet. Delon inſulam ep. VII deſcribit, et in ea veterum templorum rudera, ſimulque inſcriptiones aliquot Graecas in ea obvias offert. Ep. VIII, IX et X caeteras inſulas Andron, Chium, Tenedon, Samum, Patmum, Lesbum, Gyarum etc. perſequitur. Ep. XI et XII praeter Helleſpontum et Gallipolin urbem accurate deſcribit CPoleos amplitudinem, templa, portum, palatium, quod *Seraï* appellant Turcae, et ſubſtructia, adiuncta plantarum, circa hanc urbem naſcentium, deſcriptione. Regimen civile et politica Turcarum artes ep. XIII enarrat, ac diligentiſſime cum militarem, tum civilem Turcarum ſtatum exponit. Ep. XIV de religione Turcarum, moribus, victu et amictu differit copioſe. Ep. XV Boſporus Thraciae deſcribitur, et oppida ab utraque eius parte ſita. Ep. XVI latus meridionale maris nigri inde ab oſtio ſuo ad urbem Sinopen usque, hinc ep. XVII a Sinope usque Trapezuntum deſcribitur. Ep. XVIII auctor iter enarrat, quod per Armeniam confecit et Georgiam. Ep. XIX contendit, Paradiſum olim fuiſſe in Georgia inter urbes Erzeron et Tiflis. Hinc triſtem foedamque faciem montis, quem putat, Ararat deſcribit, ſimul narrans, quousque eum aſcenderit et cum quanta moleſtiis. Ep. XX mores, religionem atque commercia deſcribit Armenorum; atque XXI duas urbes, Tocatum et Angoram ſ. Ancyram, cuius

hiſto

antiquam perſecutus, praeſentem ſtatum
us monimenti Ancyrani tradit. Ep. XXII
r exponit, quod Smyrnam, hinc Ephe-
e per oppida vicina ſuſcepit. — Inter-
ptiſcus bene rem egit ſuam. Plantis paſſim
ſynonyma Linneana.

. Erud. a. 1719. p. 195—201.
Acta Erud. P. LIX. p. 811—827. P. LXI.
—46.
teut. Bibl. T. XXXV. p. 200 ſqq.
:KE l. c. T. I. p. 416 ſqq.

rs *of the Right Honourable Lady* M--y Montague
M--e (MARY WORTHLEY MONTA-
written during her Travels in Europe, Aſia
ca, to perſons of Diſtinction, Men of Let-
in different Parts of Europe. Which con-
other curious Relations, Accounts of the
Manners of the Turks: drawn from Sour-
have been inacceſſible to other Travellers.
1763. III Voll. in 12 mai. Berlin 1781. 8. —
at non ſatis bene, *Lipſ.* 1763. 8. Alia
lior prodiit *Manhem.* 1784. 8. *Francogal-*
neto) *Amſt.* 1763. 8. *Rotterd.* 1764. 8.
64. 8.

ditional Volume to the Letters of Lady
UE. London 1767. 8. *Theotiſce*, Lipſ.
— Auctor harum epiſtolarum, foemina
a, coniux legati Anglici CPoli, elegan-
idem, at non ſatis fideliter deſcribit iter
n per Belgium, Germaniam, Hungariam,
Osmanicum, regionem Tunetanam,
que Italiae, annis quidem 1716, 1717
Maxime illa verſatur in deſcribendis Tur-
oribus, ſexus potiſſimum ſequioris, quem
ie impedimentis iſtis, viris inſuperabilibus,
opportune poterat. Varia autem inſunt,
quae

quae diffidentiam creent, varia, quae ſibi dicant, quaeque fide plane ſint indigna; ctor ipſa alios ſcriptores hodoeporicos pr prehenderit.

Cf. *Goetting. Anz.* a. 1763. p. 1233 ſqq. a. 943 ſq.
LUEDEKE l. c. T. I. p. 419 ſq.

Drieſch. GERARDI CORNELII VAN DEN D Hiſtoria magnae legationis, quam Caroli auſpiciis ſuſcepit comes Damianus Hugo V tius ad Portam Ottomannicam. Viennae *Theotiſce* ab auctore ipſo *Norimb.* 172 Cum figg. aen. — Auctor, hiſtoriogra turus officium, Comitem iſtum anno 171 comitatus eſt, uberrimamque inde nactu riem narrationis ſuae memorabilia perm primis de Turcarum politia, religione, mo re militari, antiquitatum quoque curioſus, ſtilo Latino, horrido autem Germanico, co Ordo et nexus haud raro deſiderantur, n inſunt ad argumenta propoſita haud per Paſſim alios, non ſatis caute, in narran tus eſt.

Cf. LUEDEKE l. c. T. II. p. 185 ſqq.

Tollot. TOLLOT *Voyage fait au Levant és an et 1732, contenant les deſcriptions d' Algier Tripoli, Alexandrie en Egypte, Terre Sain ſtantinople etc.* à Paris 1742. 12.

Perry. CHARLES PERRY'S *M. D. View of th particularly of Conſtantinople, Syria, Eg Grece.* London 1743. fol. Cum XXX aen. — Auctor agit de antiquitatibus, in tione, moribus, ritibus aliisque memorabi gionum iſtarum. Qua ratione? dicere nc mus. Idem valet de ſequentibus:

.L'S VOYAGE *into Turky.* London Gishull.

R. *Mémoires* contenant *ſes Voyages en* D. L. R.
a Haye 1749. 12.

PORTER'S *Obſervations on the religion,* Porter.
ment and manners of the Turcs. Lon-
I Voll. in 12. *Theotiſce*, non optime,
8. *Francogallice* a B *** (i. e. *Bergier*).
9. II Parties in 12. — *Nouvelle edition,*
ent augumentée de notes, faites par un
i a fait un ſéjour en Turquie. à Neuf-
. 12. (Notae nullius paene pretii, certe
re, ſed in muſeo conceptae.) Auctor
o legatus Angliae CPoli verſatus, va-
ſcitu digna nec iniucunda, quaedam
us facile carere poſſis, v. c. de Mu-
rum ſectis, de Corano, de deſpotiſmo
bus.

EKE l. c. T. I. p. 423 ſqq.

ERO GIUSEPPE BOSCOVICH (olim Boſcovich.
Prof. Math. Papienſis) *Giornale di un*
Conſtantinopoli in Polonia. Baſſano
i. Duodecim annis antea verſio Fran-
ab auctoris amico ex itinerario eius
o confecta, prodierat, hac inſcriptione:
Voyage de Conſtantinople en Pologne
te de M. Porter, Ambaſſadeur d'Angle-
Lauſanne 1772. 12. Haec verſio ori-
tiſcae dedit, ab anonymo additamentis
mappaque geographica auctae. *Lipſ.*
- Iter fiebat a. 1761 et 1762; cuius
auca ſane exhibet, quae ante ignota
riſtis conditio regni Turcici, omnibus
tibus largiſſime inſtructi, a tyrranide
ati, vivis pingitur coloribus. Novitatis

gratiam

gratiam quandam prae ſe ferunt, quae auctor ſtatu civili Moldaviae ac Valachiae narrat. Editi Italicae ab auctore ipſo curatae ineſt (p. 160-1 relatio de ruinis Troiae, quas vero Chandleru opere ſupra a nobis laudato multo accuratius, n ioreque antiquitatis ſcientia deſcripſit.

Cf. *Goetting. gel. Anzeigen* a. 1772. *Zugabe* p. 340 a. 1784. p. 1582 ſqq.
Allg. teut. Bibl. T. XLI. 583—588.

Baltimore. *Lord* BALTIMORE'S *Tour to the Eaſt* 17 *and 64, with Remarks on the City of Conſtantino* London 1767. 8. *Theotiſcas* verſiones binas ha mus, alteram *Lipſ.* 1768. 8., alteram *Aug. Vi* 1770. 12 mai. in lucem editam. Mehercle ta non eſt Angli ſcriptio, ut ſemel modo, multo min bis, in vernaculam noſtram transferenda fuiſ Futilia enim atque ex trivio petita permulta, p pauca contra nova continet. Praeter CPolin n fere de aliis imperii Turcici locis narratur.

Cf. LUEDEKE l. c. T. I. p. 429 ſq.
Allgem. teut. Bibl. Anhang zu dem 1ſten bis 1 Band. P. II. p. 790 ſq.

Flachat. JEAN CLAUDE FLACHAT (*Directeur de la nufacture orientale à St. Chaumond en Lyon Obſervations ſur le commerce et les arts d'une p de l'Europe, de l'Aſie, de l'Afrique, et même Indes orientales.* à Lyon 1766. II tomi in 12 Cum figg. aen. haud elegantibus. Auctor q decim per annos CPoli commoratus, maxi operis partem narrationibus eorum, quae ibi audivitque, complet. A pag. 518—562 tomi ctum inter regem Galliarum et Imperatorem manorum, quo Francogallorum privilegia in h imperio ſtabilita auctave ſunt, legitur. Tom teri inſunt relationes alibi haud obviae de M mute et Osmano, eo tempore, quo auctor C

vi

ur, regentibus. Mercaturam agenti ac-
atebat ad aulam Imperatoris eiusque pro-
de de multis, quae aliis ſunt occluſa, cer-
us, interiora quoque palatii Imperatoris,
ium urbem haud exiguam conſtituit, per-
poterat. Quae ibi vidit memoriaque te-
uit, (nam litteris quidquam mandare lici-
i erat) fuſe narrat tomo II. p. 164—224.

ttting. gel. Anzeig. a. 1766. p. 170 ſqq. p. 325 ſq.
SKE l. c. T. II. p. 242—256.

L. HERMANNI L. B. DE RIEDESEL, nunc de Riede-
ruſſiae legati in aula Vindobonenſi) *Voyage* ſel.
ageur moderne au Levant. à Amſterd. (ſeu
uttgardiae) 1773. 8. *Theotiſce*, cum anno-
s nonnullis, a *Chriſti. Guil. Dohm*, Lipſ.
— Auctor a. 1768 Neapoli verſus Smyr-
inſtituit. Obſervationes ſuper inſulis Ar-
, Athenis aliisque Graeciae locis, atque an-
veſtigiis ibi obviis, partim confirmant,
mendant, quae alii retulerunt; contulit et
iotata cum relationibus aliorum, v. c. Tour-
Septimo capite continetur deſcriptio CPo-
ipli, olim S. Sophiae dicati; menſuras ex-
medico Anglo, Makenzie, ſibi commu-
exhibet auctor p. 173 ſq. Sententiae de
urcarum ritibus moribusve audaces ſunt
ue novitatis habent, dignae certe, quae
eregrinatoribus examinentur.

ESCHINGII *wöchentl. Nachr.* a. 1773. p. 273-
p. 328.
g. *gel. Anzeig.* a. 1773. p. 801—807. a. 1774.
13 ſq.

ireibung der Stadt Conſtantinopel und der Beſchrei-
llen. Berlin 1771. 8. E Tournefortio, The- bung etc.
ac Sponio compilata deſcriptio.

EDEKE l. c. T. II. p. 271 ſq.

Neueſte

Neueſte Reiſebe. *Neueſte Reiſebeſchreibung durch die vornehmſ Provinzen der Ottomanniſchen Pforte.* Berlin u Breslau 1772. 8. Minime itinerarium, ſed co pilationem admodum ineptam impoſtor anonym exhibuit.

Cf. LUEDEKE l. c. T. II. p. 264 ſqq.

Björnſtåhl. JAC. JONAE BJÖRNSTÅHLS *Reſa til Fra rycke, Italien, Sweitz, Tyskland, Holland, Eng land, Turki et och Greckeland.* Stockholm 17 V Partes in 8. *Theotiſce* cum notis a *Juſt. Er* et *Chriſti. Henr. Groskurd.* Stralſund, Roſtock u Leipz. 1777—1783. VI Voll. in 8. — Au Profeſſor lingg. orient. Lundenſis deſignatus, 1769 iter ingreſſus, epiſtolis ad *Carol. Chr Gjoerwellum*, bibliothecae Holmienſis regiae pr fectum celeberrimum, datis, memoratu quae digna videbantur, deſcripſit, cumprimis talia, q rem litterariam iuvare poſſent. Gjoerwell prim ſingulas epiſtolas diariis ſuis litterariis (v. c *San laren*) inſeruit; e quibus *Schloezerus* (in *Briefw fel meiſt hiſtoriſchen und politiſchen Inhalts*) non las, Theotiſce redditas, Germanis exhibuit. *Fr cogallice* etiam quaedam leguntur in *Eſprit Journaux* a. 1780. Mortuo auctore Theſſal cae a. 1779, Gjoerwellus epiſtolas iſtas, cum atque cum potiore parte diarii popularis ſui, ctim quinque tomis edidit. Epiſtolae, CPoli alia imperii Osmanici loca ſpectantes, tomo IV Germ. exhibentur, plenaequae ſunt narratio utilium aeque ac iucundarum, quid? quod mam totius operis partem conſtituunt; quo e pertinent, quae ex diario viri doctiſſimi tom verſ. Theot., nullo tamen dilectu habito, pr nuntur.

BUESCHINGS *Wöchentl. Nachr.* a. 1777. p. 364 qq. a. 1781. p. 83 sq.
gem. teut. Bibl. T. LIV. p. 600—605.

DOMENICO SESTINI (*Abate*) *Lettere ſcritte* Seſtini.
Sicilia e dalla Turchia. In Firenze 1779-1780.
oll. in 8. *Theotiſce* cum notis, Lipſ. 1780.
a. 1783. III Partes in 8. Et in Jagemanni *Ma-*
n *der Ital. Litt.* T. II, III et IV. Nondum in
s hisce epiſtolarum voluminibus quicquam de
e per Turciam occurrit; Siciliam ſolummodo
not.

Mémoires du Baron DE TOTT *ſur les Turcs et* de Tott.
les Tartares. à Amſterdam 1784. IV Voll. in
— Recentiſſimum ſimulque praeſtantiſſi-
huius generis opus, cuius auctor XXIII per
inter Osmanos Tatarosque vixit. Anno
1755 cum legato Francogallico *de Ver-*
Constantinopolin venit, comitante quidem
, qui olim cum Principe Ragotzio Turciam
rat. Filius ſtatim linguae Turcicae addiſcen-
frequam dedit operam, nuptiasque, quibus
nis honore dignitateque conſpicuis innotuit,
Anno 1763 in Galliam reverſus, munus,
patriae utilitatem promovere poſſet, ambivit,
que 1767 ad Principem Crimenſem, Makſud
ay, ablegatus, poſt mortem ſucceſſoris, Ke-
Sueray, CPolin repetiit. Paullo poſt iuſſu
atoris Muſtaphae caſtella, *Dardanellae* dicta,
a claſſem Ruſſicam communivit, remque
rum tormentariam omnem meliorem firmio-
ue reddidit. Pace demum inter Ruſſos et
s peracta, mandante rege Galliarum, rei mer-
ae Francogallorum in Archipelago, in Ae-
o et in Aſia variis modis proſpexit. Parti
i primae praemiſſa eſt introductio, qua au-
varia ſuper relatione morum, climatis ac

regiminis cum populorum conditione differit, nionesque nonnullas praeiudicatas de Turci Britanna Montagu in primis diffeminatas, impug Opus ipſum, praecipue volumen I et III, per tas continet obſervationes novas relationesqu Osmanorum indole, lingua, politia, regimine, riisque ritibus ac caerimoniis, in primis de eo re militari, deque miſerrima rerum Turcicar conditione hodierna. Volumine II eadem fere tione de Tataris differitur: quarto vero ineſt per Archipelagum, Aegyptum, Syriam, ve Smyrnam et regionem Tunetanam; obſervatio paene innumerae et in hoc volumine novit utilitatis et iucunditatis gratiam habent.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1785. p. 161 ſqq. 169 181 ſqq. 185 ſqq.

Eſſais de Géographie, de Politique et d'Hiſto ſur les poſſeſſions des Turcs en Europe, diviſés Parties; par M. L. C. D. M. D. L. *pour ſervi Suite aux Mémoires du Baron de Tott.* à P 1785. 8. Nihil hucusque, praeter titulum, n de hoc libro innotuit.

SECTIO II.

SCRIPTORES DE HISTORIA OSMAN RUM EORUMQUE IMPERIO.

1. *Scriptores univerſales.*

Osmani ipſi hiſtoriam gentis ſuae variis m condidere. Maxima horum librorum pars a typis haud expreſſa. Indicem plurimorum ex IOH. CHRISTOPH. FRID. SCHULZ in *Verz niß der berühmteſten Türkiſchen Schriftſteller, dem 13. 14. 15. 16. und 17ten Jahrhunderte, der Anzeige ihrer vornehmſten Schriften;* quem c log

adiectum invenies ad calcem I tomi tertii
ie imperii Osmanici, auctore *de la Croix*,
em Schulzio Theotisce redditae (*Lipſ.* 1772.
374 — 410.

nclavius, seu potius *Ioh. Gaudier*, mox lau-
, nonnullis voluminibus iisdem manu scriptis
t.

NCENTIUS BRATUTTI, Ragusanus, Impe- Saddedi-
Rom. in interpretandis Orientis linguis ab nus et
is, primam *Chronici Turcarum praecipui*, Bratutti.
DEDINO *ſ.* SAIDINO *conſcripti*, partem,
verlam, *Viennae* 1649 in 4 edidit: mox
poſt ſuum in Hiſpaniam diſceſſum (interpretis
munere apud Philippum IV, Hiſpaniae regem,
functurus in hanc abiit) ſecundam quoque,
ma eſt, praedicti Chronici partem, *Ma-*
ſa, typis vulgaverat. En operis epigra-
Cronica dell' Origine e progreſſi degli Otto-
compoſta da Saidino *Turco in lingua Turca*
tta in Italiano da Vincenzo Bratutti.

REYTAGII Analecta p. 153 ſq.
N. DE JENISCH) Commentatio de fatis linguar.
nt. p. CLVI.

ſtro demum aevo ADAMUS FRANCISCUS Saddedi-
R, Conſiliarius caeſareus aulicus et biblio- nus et
caeſ. Vind. praefectus ſupremus († 1783), Kollar.
ium induxerat, ut ipſe in Grammaticae
ae *Meninskianae* praefatione indicat, hiſto-
llectionis Byzantinae inſtar, ſelectiores re-
rcicarum ſcriptores Turcicos publici iuris
quo etiam conſilio ſeptuaginta omnino et
plagulae ex Saddedini hiſtoria cum verſione
a. 1755. in fol. typis excuſae fuerunt.
aliis negotiis diſtrictus, tantum opus im-

perfectum reliquit auctor, omnis litteraturae talis experientiſſimus.

Cf. Comment. de fatis etc. l. c. p. CXLII et CL

Quum praeter ſpem atque exſpectationem nium, ſub Achmedis II imperio anno Hegir. Chriſti 1726, Conſtantinopoli typographia intr ceretur, mox autem rurſus ſupprimeretur, fa eſt, ut inter ſedecim libros, typis ibidem ab a. usque ad 1730 impreſſos, hiſtorici quoque alig Turcici typis Arabicis excuderentur. Quo ſaltem titulos hoc loco exhibere liceat.

Hiſtoria de bellis maritimis Osmanidarum.
Tabulae chronologicae, auctore Kiatib Celebi *).
Annales Ottomanici, auctore Naeima.
Annales Ottomanici Raſid Efendi.
Annales Ottomanici, auctore Celebi Zade.
Liber de iis, quae ultimo (inter Domum Auſtriacam Portam Ottomanicam) *bello in Boſnia geſta ſu*
Cf. *Geſchichte des Osman. Reichs — nach Hrn. de Croix, — von* I. C. F. Schulz. III B. p. 174 ſqq
Comment. de fatis etc. l. c. p. LXXXVII.

E ſcriptoribus hiſtoriae Byzantinae, alibi re ſendis, huc pertinent: GEORGIUS PHRAN LAONICUS CHALCONDYLAS, NICEPHO CPolita, NICEPHORUS GREGORAS, IOAN

*) Exſtat harum tabularum verſio Itala, e codice confecta, hoc titulo: *Cronologia hiſtorica, ſcritta in Turca, Perſiana et Araba, da* HAZI HALIFE MU FA, *e tradotta nell' idioma Italiano da* Gio. Rinaldo *Nobile Juſtinopolitano, e Dragomano della Sereniſſima R di Venezia.* In Venetia 1697. 206 pagg. in 4.

Cf. (GOETZENS) *Merkwürd. der Dresdn. Bibl.* T. I 258 ſqq.

:UZENUS, et DUCAS. Omnes partium
ontra Osmanos laborant.

❖ ❖ ❖

nuntur ſcriptores de rebus Turcicis univer-
riſtiani.

. ADELPHI (D. Med. Scaphuſienſis ſae- Adelphus.
l) *Türkiſche Chronica.* Strasburg 1516. 4.
numerandus ſolum, non deſcribendus.

AN. BAPT. EGNATII, Veneti, libellus de Egnatius.
Turcarum et POMPONII LAETI de ortu
dis, adiecti collectioni, cui ineſt *Roberti*
bellum Chriſt. etc. *Baſil.* 1533. fol. Ad-
et etiam collectioni ſcriptorum Hiſtor. Au-
, *Venet.* ap. Aldum, 1519. 8. nec non col-
rum Sylburgianae. *Francof.* 1588. fol.
557 et 590 ſqq.

ANNIS CUSPINIANI (*Suinfurtenſis*, *Hiſto-* Cuſpinia-
nenſis † 1529) *de Turcarum origine, reli-* nus.
e immaniſſima eorum in Chriſtianos tyrannide;
ſus, per quas Chriſtiani Principes Turcas
re et invadere facile poſſent. Antverpiae
. Lugd. Bat. 1654. 12. (cui editioni acceſſit
BAPT. MONTALBANI de Turcarum mo-
mmentarius.) Prima editio, a Cuſpiniano
ata, nobis eſt ignota. Inſertus eſt hic de
eorumque imperio Commentarius Operi
ribus atque Impp. Romanis, in cuius edi-
ancofurtenſi, 1601. fol. a pag. 485—484.
. Eiusdem Cuſpiniani Orat. protreptica
I. Principes, ut bellum ſuſcipiant contra
, cum deſcriptione conflictus in Hungaria
o periit R. Ludovicus etc. adiuncta eſt
ſtriae, eodem anno et loco excuſae, a
32. — Auctor, antiquitatis inveſtigator
ſimus, ſtilo facili, quae apud ſcriptores

hiſtoriae Byzantinae et hiſtoricos Chriſtianos Turcis invenit, expreſſit. Pluribus quidem ſegm tis agit de Turcarum origine, de Mahumme de origine Osmanorum (ſ. ut ipſe ſcribit Oth mannorum) et familiae ſucceſſione, de ſingu imperatoribus, ab Osmano nimirum usque ad S limum I. Annexae ſunt relationes de re milita religione, moribusque domeſticis Turcarum; *F licis Petantii* Cancellarii Segniae, quibus itinerib Turci ſint aggrediendi, ad Uladislaum, Hungar et Bohemiae regem, diſſertatio; Conſtantinop tana expugnatio, cum exhortatione ad bell Turcis inferendum, eodem auctore.

Iovius. PAULLI IOVII (Epiſcopi Nucerini † 155 *Commentario delle coſe de' Turchi, da Orcana* [illegible] *il 1328 a Selim circa il 1512.* Venezia 1531. ibid. 1538 8. ibid. 1541. 12. Latine, hoc titu Turcicarum rerum commentarius PAULLI IOV epiſcopi Nucerini, ad Carolum V Imperatorem guſtum, ex Italico Latinus factus, *Franciſco Nig* Baſſianate, interprete. Origo Turcici impe Vitae omnium Turcicorum Imperatorum. Or ac diſciplina Turcicae militiae exactiſſime co ſcripta, eodem *Paullo Iovio* autore. Addita praefatio *Philippi Melanchthonis.* In fine libri r legitur: *Vitebergae ex officina Ioſephi Clug. An* 1537. 8. Recuſa *Pariſ.* ap. Rob. Stephanum 153 8. Et haec editio rara eſt. *Tiguri* 1550. 8. *Ba* 1543. ibid. 1567 8. Latine etiam in *Iovii* op ribus, quorum editiones Vol. I. P. I. p. 137 hu bibliothecae indicavimus. Editio Baſileenſis (157 fol.) commentarium iſtum poſt vitam Cardina Pompeii Columnae exhibet, additis Imperator Turcicorum effigiebus ligno inciſis. *Francogall Pariſ.* 1540. 8. *Anglice Lond.* 1546. 8. Introduc de origine Turcarum et appendix de ordine

dif

diſciplina Turcicae militiae exſtant quoque in *Schardii* Scriptt. rer. Germ. T. II. p. 1483. ed. Baſil. Hodie Iovii hocce ſcripto facile carere poſſumus. Melanchthon in praefatione editionis Vitebergenſis agit de utilitate, quam religio ex hiſtoria imperii Turcici capere poſſit.

Cf. *Hamburg. Bibl. hiſt.* Cent. V. p. 113 ſq.
(BAUMGARTENS) *Nachr. v. einer Hall. Bibl.* T. I. p. 442 ſqq.

ANDREAE CAMBINI (Florentini) *Commentario della origine de' Turchi, e dell' Imperio della caſa Ottomana, in Libri IV.* Vinegia 1538. 8. ibid. 1541. 12. Cambini.

CHRISTOPHORI RICHERII, *Torignei Senonis,* (*Cubicularii regii et Cancellario Franciae a ſecretis*) de rebus Turcarum, ad Gallorum regem Libri V. *Pariſ.* ex officina Rob. Stephani 1540. 4. Inſertum opuſculum etiam *Th. Bibliandri* collectioni, capite ſuperiore recenſitae, et quidem tomo III. Exſtat etiam inter Schardii Scriptt. rer. Germ. T. II. p. 1447—1481 ed. Baſil. Liber IV et V eſt inſertus *M. A. C. L. Syndromo rerum Turcico-Pannonicarum*, mox indicando. Liber ſecundus in Francogallicum converſus ſermonem hoc prodiit titulo: *Des couſtumes et manieres de vivre des Turcs faict en Latin par* Chriſtofle Richer, *et par iceluy* Richer *traduict en langue Françoiſe.* à Paris 1540. 4. — Auctor in praefatione libri I hac ratione de opere ſuo ſcribit. „Semina mihi collegi ex Egnatio, Blondo, Platina, Rivio, Gaguino, Paullo Iovio, Andr. Cambinio aliisque, ſi non eloquentiae primae, maximae tamen fidei ſcriptoribus, ut quae parſa eſſent ac diſſipata in unum locum mitterentur, quo propius videri poſſent. Parum quidem ultus eſt hic ager, ſed rerum frequentia copioſus. rimum, quae ſit origo Turcarum: deinde, quas Richer.

occupaverint ſedes: poſtea Ottomani et p
rum imperium usque ad Solymannum prae
breviter dilucideque narro etc.“ Haec v
librum tantummodo I ſpectant. Libro eni
moribus atque inſtitutis Turcarum, L. III de
merlanis Parthi rebus geſtis, L. IV de exp
a Mahomethe Conſtantinopoli, et L. V de
novi, Dalmatiae oppidi, recenti direptione,

Cf. FREYTAGII Analecta p. 776 ſq.

Lonicerus. PHILIPPI LONICERI, Theologi, (*Pro
orient. et theol. Marburgenſis* † 1569) Chron
Turcicorum, in quibus Turcorum origo,
pes, imperatores, bella, praelia, caedes, vi
reique militaris ratio, et caetera huc pert
continuo ordine, et perſpicua brevitate ex
tur; et Mahometicae religionis inſtituta, i
rumque proceſſus, et aulae conſtitutio; Pr
item ac populi mores vitaeque degenda
percenſetur: acceſſere, Narratio de Bajazeth
rum ſeditionibus; Turcicarum item rerum
me, quomodo nimirum captivi Chriſtiani
hantur, et ab Imperatore Turcico caeterisqu
cis tractentur. *Tomus I.* Omnia nunc
bona fide collecta, ſermoneque Latino expo
Tomus II — Francofurti, excudebat Ioa
chelus, impenſis Sigismundi Feyerabendii 1
Prima editio prodiiſſe dicitur *Argent.* 1537:
Baſileenſis a. 1556 nobis etiam ficta videt
certior *Francofurtenſis* a. 1578, tres tomos
volumine exhibens, fol. Editio anni 15
priores tantum editionis a. 1578 complectit
ius igitur editionis copioſioris contenta ha
Tomo I comparent: 1. *Turcorum origo;* Ita
mum ſcripta ad annum usque 1574. 2. *M
ticae leges, aulae apparatus, et Bajazethis*

ſuis; Italice ſcriptae primum per ANTONIUM AVINUM. 3. *Turcicarum rerum epitome*, ſcri- BARTHOLOMAEO GEORGIEWITZ. 4. N. AVENTINUS *de rebus Turcicis* f. Liber, in declarantur cauſſae miſeriarum, quibus Chriſt. premitur a Turcis — item de Turcarum ne. (*Theotiſce* ab *Henr. Mollero*, Francof. 1563 77. fol. Biponti 1606. 4. 1697 4.) *Tomo II:* IL. CALLIMACHI EXPERIENTIS *de clade* narratio. 2. LEONHARDUS CHIENSIS *Conſtantinopoli*. 3. *De Nigroponti captione*). 4 MARC. ANTON. SABELLICUS *de inter Venetos et Turcas* (1478); ex eiusdem de antiquitate Aquilejae L. VI. 5. IACO- FONTANUS *de bello Rhodio*, ſupra iam re- 6. MELCHIORIS SOITERI *bellum Pan-* Deſcribitur potiſſimum obſidio Vindobo- a Turcis a. 1529 fruſtra tentatae. 7. IOAN. *Epiſtola* de deditione inſulae Naxus 31). 8. MARTINI STELLAE *Epiſtolae de ſucceſſibus in Hungaria* A. 1543 et 1544. *tertio* inſunt: 1. MARTINI BARLETII *Caſtriota vulgo Scanderbeg.* 2. Idem *de Scodrae.*

Hamburg. Bibl. hiſt. Cent. X. p. 204—215.

FRANC. SANSOVINO (Romani hiſtorici et rhe- Sanſovino. † 1586) *Hiſtoria univerſale dell' origine ed im- di Turchi, raccolta ed in diverſi luoghi di nuovo — nella quale ſi contengono le leggi, gli , i coſtumi, e la militia di quella natione; con le coſe fatte da loro per terra e mare. Con le particolari de' Prencipi Ottomani; cominciando primo fondatore di quell' imperio, fine al preſente* in Venetia 1568. 4. ibid. 1582. 4. ibid. 4. Aucta a Comite MAJOLINO BISAC- ibid. 1654. 4. — Argumenta politica et

hiſtorica promiſcue tractantur, aliorumque
quam auctoris ſ. compilatoris diſſertationes
bentur: dignum tamen opus, quod paullo
ratius indicemus. Primo igitur libro e varii
ptoribus narratur de moribus, legibus et ca
niis gentis Osmanicae, de imperatoris aula
que ſervorum Chriſtianorum. Quibus adi
diſſertationes LUDOVICI BASSANO et THE
RI SPANDUGINI, Graeci, de variis Turc
ritibus; poſterioris quoque vita regis Perſici,
Schah Iſmael, iusque filii, *Schah Thamas*;
epiſtolae *Pii II* Pont. Rom. ad Muhammede
Imp. Osman., quibus illum ad religionem Ch
nam profitendam adhortatur. Libro ſecundo
A. CAMBINI diſſertatio de origine Turcarum
SPANDAGINI diſſ. de origine imperatorum
cicorum, PAULLI IOVII commentarius,
FONTANI deſcriptio belli Rhodii, Soliman
geſtae poſt captam Rhodum usque ad a. 15
epiſtola ſecretarii Sigismundi Malateſtae de
geſtis Muhammedis II in Peloponneſo. Libr
tio: Chronicon breve hiſtoriae Saracenica
Turcicae; diſſertatio de Muhammede eiusqu
ceſſoribus; LEONHARDI, Archiepiſcopi M
et Cardinalis ISIDORI ad Nicolaum V Pont.
de capta a Turcis CPoli, atque CHRIST. RI
RII narratio de eodem argumento; variae
que diſſertationes de Dalmatia, Negropontia,
derbego, et de expeditione Philippi II, regis
niae, contra Mauros in Africa.

Cf. LUEDEKE l. c. T. II. p. 112 ſq.

Eiusd. *Annali turcheſchi, overo le vite de' P*
e Signori della caſa Othomana. Venet. 1571.

Folieta. UBERTUS FOLIETA (*Genuenſis, Rhetor*
ſtoricus † 1581) de cauſſis magnitudinis Turc
im

id M. Antonium Columnam, Cardinalem. ıſtant editiones, et in Italia et in Germa- ıae. Novimus tamen ſolummodo binas, nter Folietae opera (*Romae* 1574 4) P. I. o rariſſima!) alteram, quam *David Chy-* nuo formis deſcribi iuſſit, hoc quidem *De cauſſis magnitudinis imperii Turcici et t felicitatis Turcarum in bellis perpetuae,* olietae, *Genuenſis, lucubratio. Cui adiuncta Imp. Turcicorum et narratio belli Cyprii ctos et Turcas ſuperioribus annis geſti.* Ro- 94. 8. In dedicatione vehementer hunc Chytraeus laudat.

LEUNCLAUII (*vulgo* LOEWENKLAU, *i. nobilis Angrivarii Weſtphaliae, Ilti, Hi- Philologi, mox Sabaudi, mox Viennenſis* Annales Sultanorum Othmanidarum a ua lingua ſcripti. Francof. 1588. 4. — hiſtoricum librum Turcice ſcriptum, ex us quid cònſtaret de Osmanidarum ori- ncipum veris nominibus ac rebus geſtis, am ex peregrinatione in Palaeſtinam a. dux *Hieronymus Beck a Leopoldstorf* refe- rdinando I. Caeſari ſ. Regi Rom. obtulit. ı hoc volumen manu ſcriptum IOANNI R, alias SPIEGEL, interpreti Turcico, in n Theotiſcum vertendum tradidit. Latuit haec verſio per ſex ferme luſtra, donec UNCLAVIUS, Conſtantinopoli Viennam eandemque cum autographo, quod in II Imp. bibliotheca aſſervabatur, adiutus ANO *Ungaro*, Turcicae, Arabicae, Per- linguae gnaro, revidendi copiam nactus, quidem Latine, deinde et Theotiſce edidit. adhuc laudem meretur *Leunclavius*, quod les, qui deſinunt in annum Chriſti 1550, usque

Leunclau.

usque ad annum 1588 continuaverit. Optimum de hoc doctissimo viro iudicium fert *Thuanus* in fine libri CIV hist. sui temporis ad a. 1593: „*Ioan. Leunclavius* — iuris Romani Graecique consultissimus, et rerum Turcicarum apprime peritus, aliquas linguae ipsius Byzantina peregrinatione comparatam cognitionem, exactam ultimae historiae Graecae lectionem, et acre et admirandum iudicium attulit; quod non solum in scriptis ab ipso, dum viveret, publicatis, sed et in iis, quae post mortem eius edita sunt, elucet." Contrariae quidem opinionis in *Commentario suo ad bibliothecam Vindob. Caes.* (T. I. p. 97 ed. Kollar.) *Lambecius* est, in laudes viri huius parcus admodum, et cum insuper animi ingratissimi erga *Blotium*, bibliothecarium Vindobonensem, insimulans. Fallere caeterum *Conringium*, qui auctorem hunc cum *Davide Ungnadio*, legato Caesareo, CPoli fuisse asserit, bina ipsius *Leunclavii* asserta non vane demonstrant; quorum uno in *descriptione Lichtensteiniana ad aulam Turcicam legationis*, quae in finem mensis Augusti 1584 incidit, se huic interfuisse socium testatur, anno vero 1585 a praedicta metropoli sese discessisse, in praefatione ad annales Sultanorum comprobat altero. — Eorundem, quos *Ioh. Gaudier* Theotisce, et *Leunclavius* Latine expressit, Annalium Sultanorum partem primam, ex alio MSto exemplo, narrationum et actionum pluralitate copiosiore, iterum Latine transtulit sub titulo: *Translatae Turcicae Chronicae*, IOH. BAPTISTA PODESTA, Caesareus orientalium linguarum Secretarius, quae versio prodiit *Norimb.* 1672. 8.

Eiusd. Pandectae historiae Turcicae, adiectae operi praedicto, illustrant narrationes Turcicas, easque cum historia Graeca, Itala, Francogallica ac Germanica conferunt. Elaborationi harum anno-

ionum inſervierunt ſexaginta circiter libri
rpreſſi et manu ſcripti.
ed. Hiſtoria Viennae Auſtriacae a Turcis
) obſeſſae, finem imponit volumini iſti, per-
aro. Editio altera cum *Chalcondyla*, opera
Fabrotti, *Pariſiis* 1650. in fol. curata eſt.
itur etiam editiones *Francofurtenſes* a. 1596.
1690. fol. et 1698. fol.
ed. *Neue Chronica Türkiſcher Nation von vier*
s. Frankfurt 1590. fol. Libro primo inſunt
s Sultanorum modo memorati ab a. 1303
ad a. 1550; ſecundo, continuatio ad a.
tertio Pandectae hiſtoriae Turcicae; quarto:
ILLI PESELII deſcriptio obſidionis Vien-
a. 1529. 2. NIC. HAUNOLDI, Vratisla-
i, deſcriptio circumciſionis Sultani Muham-
a. 1582. 3. HENRICI DE LICHTENSTEIN
lio nuptiarum Ibrahimi, Magni Viſirii,
ſi.
ed. Hiſtoriae Muſulmanae Turcorum, de
nentis ipſorum exſcriptae, libri XVIII. *Fran-*
591. fol. Libri ſinguli ſic inſcripti ſunt: 1. de
imperiis Muſulmanicis, Agarenico, Tograno
dinio. 2. Ertogrulius, vel Osmanidarum
3. Osmannicus. 4. Urchanius. 5. Mura-
6. Bajaſiticus. 7. Temurius. 8. Anarchia,
us. 10. Suleimannicus. 11. Muſaicus. 12.
neticus. 13. Muſtaphaeus. 14. De Murate II.
: Muhamete II. 16. De Bajaſite II. 17. De
I. 18. De Suleimanno II. Praemiſſae ſunt
: genealogicae. In praefatione agitur de
nentis, quibus imperium Osmanorum niti-
iuſaeque percenſentur, cur gens iſta non
ſcenda ſit. In calce operis exſtat *Index Li-*
us Osmanidarum, cum epiſtolis quibusdam,
Onomaſticum duplex. Leunclavio animus
erat,

erat, triginta huius generis libros c octodecim vero ſolum, in a. 1552 fini borare potuit. Ante quam archety finem imponeret, verſionem operis T incepit: libros autem tres priores f Theotiſce reddidit; quae verſio prodi 1590. fol. ibid. 1595. fol. Auctior dici archetypo.

Cf. *Hamburgiſche Bibliotheca hiſt.* Cent. X. LUEDEKE l. c. T. II. p. 116 ſqq. (DE JENISCH) Comment. de fatis lingg 138 ſq. 154 ſq.

Boiſſard. IOH. IACOBI BOISSARDI (*Veſon chaeologi et Bibliographi Metenſis* † 1602 icones Sultanorum Turcicorum, Princ ſarum, aliorumque illuſtrium heroum he que, ab Osmanne usque ad Mahomet vivum expreſſae et in aes inciſae per *Th Bry. Francof. ad Moen.* 1596. 4. *Iena* (hoc quidem titulo: *Res Turcicae*, hoc *ſcriptio vitae rerumque* geſtarum Imperato cicorum, Principum Perſarum, aliorur ſtrium Heroum Heroinarumque, ex l annalibus Turcicis deſumta, additis ico inciſis, authore *I. I. B.* Rariſſima haec citur.) *Theotiſce Francof.* 1596. 4. cum fig Rationem in hoc opere, inſigniter raro, Boiſſardiana, talem ſervat auctor, ut ic mo exhibeat, dein brevem addat vitae nem. Icones autem ſumſiſſe ſe ait e metallis, Conſtantinopoli Ferdinando Im Schulzius vero l. c. p. 417. illas nullius affirmat.

Tubero. LUDOVICUS CERVARIUS TUBER *Melitenſis in Dalmatia* † ....) de Turc gine, moribus et rebus geſtis. *Florentiae*

UBENTII RISEBERGII compendiaria re- Riſeberg.
Turcicarum relatio. *Helmſt.* 1596. 8.

ORGII BERTHOLDI PONTANI (*Bohemi,* Pontanus.
laureati, Martino Archiepiſcopo Pragenſi a
, et Praepoſiti Metropolitanae eccleſiae Pra-
16..) hiſtoria rerum Turcicarum. *Francof.*
4. — Uberior forte huius libri notitia
poterit e *Voigtii* Effigiebus doctorum Bo-
P. II. p. 22, quae nunc non ad manus ſunt.

ACHIMI CAMERARII Commentarii duo Camera-
us Turcicis a filiis nunc primum collecti ac rius.
Acceſſere et alia nonnulla lectu admodum
et utilia, quae in adverſa pagina indicantur.
Imperatorum Turcicorum Chronologi-
Franciſco Sanſovino de Italico in Latinum
converſum: Domini *de la Nue* Galli,
bellici clariſſimi, diſputatio de bello
, Latine de Gallico ſermone interpretata.
Sſmiani — oratio protreptica, qua Chri-
bellum Turcicum excitantur. Cui acceſſit
, Regis Neapolitani ſapientiſſimi, oratiun-
eadem argumenti, opera Iohannis Weidneri
delii. *Francof.* 1598. fol.

dromus rerum Turcico-Pannonicarum. Crauel.
: M. A. C. L. (*i. e.* Magiſter ADELARIUS
ILIUS, *Leubingenſis.* Fuit ſcholae Moeno-
furtenſis Rector. Nihil amplius de eo nobis
.) *Francof.* 1603. 4. *ibid.* 1627. 4. — Opus,
ſtoria Osmanorum ab expugnatione CPo-
que ad a. 1600 illuſtratur, duabus abſolvi-
ibus. Et prima quidem excerpta e variis
ous, v. c. e *Richerio, Bonfinio, Paullo Iovio,*
rio, Sleidano, Sambuco, comprehendit: altera
uberonis commentarium de temporibus ſuis,
m quoque a Crauelio editum; de quo infra.
e partis alterius Turcica et Hungariae
aucto-

auctoris ſunt. Candoris ac veritatis ſt
commendat.

Cf. *Hamburg. Bibl. hiſt.* Cent. X. p. 215 ſqq.

Baudier. MICHAEL BAUDIER (conſiliarii et hiſt
phi Ludovici XIV, regis Galliarum) *Inve*
l'hiſtoire générale des Turcs. à Paris 16..
1620. 4. ibid. 1631. 4.

Beſold. CHRISTOPHORI BESOLDI (*Ulmi et*
Tubingenſis † 1638) hiſtoria Conſtantino
poli avulſum a Carolo M. occidentem a
usque tempora deducta. *Argent.* 1634.
in 8. — *I. M. Gejnerus* in praelectionibu
mas a ſe ductas lineas ſtagoges in eruditionem
verſalem (T. I. p. 421 edit a. 1774) ſe
ſententiam de hoc libro tradit: „Liber eſt
Addidit res Turcicas, Hieroſolymitanas et
utriusque, quia nimirum coniunctiſſimae cu
ſtantinopoli fuerunt. Nihil poſuit, niſi ip
auctorum, et ordinavit loca, quae legerat,
hic liber fundamenta dare hiſtoriae exp
Hiſtoria deducta usque ad Muradem IV, qui
imperium nactus eſt.

Cf. *Hamburg. Bibl. hiſt.* Cent. VII. p. 103 ſqq

Knolles. RICHARD KNOLLES (Rectoris Schola
vicenſis † 1610) *Turkiſh Hiſtory.* Opus, p
tioribus in hoc genere adſcribendum, ſaep
tum et ab aliis locupletatum fuit. Prima ed
latet. Neſcimus etiam, qui Londinenſem
II Voll. in fol. condiderit. Hiſtoria in hac
continuata usque ad a. 1623. Ulterius u

Rycaut ſ. Ricaut. a. 1677 perducta a PAULLO RYCAUT ſ. R
qui olim ſeptennio integro Comiti WINCH
Caroli II, Britanniarum regis, ad Impe
Turcicum Legato, a ſecretis fuerat, et
tempore totis undecim annis Conſulis, qu

, Smyrnaei officio cum laude functus est; propter eius continuatio praestantissima huius is pars est. Sexta *Knollii* et *Rigaltii* editio dit *Londini* 1687. II Voll. in fol. in qua ROGE- Manley. IS MANLEY historiam usque ad a. 1687 per- it. Adiectus quoque est eiusdem *Rigaltii* tra- us de statu imperii Ottomanici, de quo infra. ltii continuatio *Francogallice* reddita a *Brioto*, f. 167 . . *ibid.* 1683. IV Voll. in 12 mai. Ex rsione *Itala* enata prodiit *Bononiae* 1674. 12. i historia *Belgice* exstat, *Amst.* 1670. 4.

Acta Erud. a. 1684. p. 114 sqq.

GASPAR MAURERS *Türkische Chronick.* Nürnb. Maurer. 9. 8.

Nec contemnendum est ANTONII VERDE- du Ver- *Compendium rerum Turcicarum* Gallice scriptum, dier. sis 1662. 12.“ Ita Bibl. hist. Struvio-Bude- p. 208.

IACOBI STRUCKHUSEN Syntagma historiae Struckhu- beno-Turcicae, quo a Muhammede I Sarace- sen. m Phylarcho et Pseudo-Propheta ad Muham- em IV hodiernum Turcorum Padiscachum rsae propemodum Muslimicae gentis origines, ria, horumque vices, res item vario Marte e, et quae a. 1042 inde in Saracenicis Turci- e regnis memoratu praecipue digna contigere, ndum ductum optimorum huius argumenti orum, praesertim vero ad Arabum Turco- que annalium fidem, traduntur. *Helmst.* 1664. pagg. in 4. — Auctor, Hildesheimensis, tunc poris, cum syntagma hoc concinnaret atque et, erat in numero studiosorum Helmstadien- i, e Ienensi academia reversus; cumque ordo osophicus, singulari indultu, privatim docendi statem ipsi faceret, temporis illius, quo in

Hungaria caedibus et rapinis Turci omn
bant, rationem habens, ea, quae ad Sar
et Turcicum imperium ſpectant, compen
randa in ſe ſuſcepit. In rebus Saracenic
mum ſequitur Cedrenum et Zonaram,
manicis Nicephorum Gregoram, Nicetan
tem, Laonicum Chalcondylam, et Io.
vium.

Cf. FABRICII hiſt. bibl. ſuae P. V. p. 171

de Stochove. VINC. DE STOCHOVE *l' Othoman,*
des Empereurs Turcs. à Amſterd. 1665. 1
zius l. c. p. 417 ſolum huius libri, no
ignoti, titulum poſuit.

Sagredo. IOHANNIS SAGREDO (Nobilis Venet
ſuae Legati in Gallia et Anglia, poſtea
toris S. Marci † . . . .) *Memorie iſtoriche*
narchi Ottomanni, di quali contiene queſto
vita e l'impreſe d' Ottomanno, Orcano,
primo, Amurat 1, Bajazet 1, Joſue M
Moiſe, Meemet 1, Amurat 2, Meemet 2, I
Selimo 1, Solimanno 2, Selimo 2, Amura
met 3, Acmar, Muſtafa, Osmanno, Amur
nezia 1673. 4. ibid. 1676. 4. Bologna,
Venezia 1679. 4. Venezia 1697. 4. *Fra*
auctore *Laurent,* Pariſ. 1724. V Voll. in 1
Praeclaris hiſtoricis adnumeratur *Sagr*
quidem immerito: excipias tamen partium
quo vehementer laborat. Odio enim in
perſequitur Osmanos, Venetorum hoſtes
biles, aequitati nullibi locum cedens. I
libris omnem Turcarum hiſtoriam, ab a.
que ad 1646 (non 1640, ut alii volunt) c
tur. Copioſiores fiunt narrationes de rece
imperatoribus, inde a Solimano II, cuius

ɔnuntur. Turcarum leges et mores haud
ıe ſunt.

ıGEMANNI *Magazin der italieniſchen Littera-*
T. IV. p. 363 ſqq.

RIOLAVA FORMANTI *Raccolta delle hiſto-* Formanti.
vite de gl' imperatori Ottomani, ſino à Me-
IV. Con il ragguaglio della ribellione de gli
ri, e dell' aſſedio di Vienna. Venetia 1684. 4.
tus (T. XIV. p. 73.) huius libri meminit;
ios, quos conſulere licuit, altum ſilentium,
ı auctore, tum de eius libro.

ıNEL (Conſiliarii regii Francogallici † ....) Vanel.
ıuveau de l'hiſtoire générale des Turcs, où
ıuits les évenemens et les revolutions arrivées
ıtte vaſte Monarchie, depuis ſon etabliſſement
à préſent. à Paris 1689. IV Voll. in 12. ibid.
IV Voll. in 12. — Hiſtoria usque ad Soli-
III ſive ad a. 1688 deducta eſt. Praemiſſa
ratio, huc non pertinens, de origine reli-
Muhammedicae, de Muhammede, imperio-
alifarum. In expoſitione hiſtoriae Sultano-
urcicorum ſequitur potiſſimum Leuncla-
agredum et Rigaltium, ut et annales Hun-
atque Polonos.

HULZ. l. c. T. III. p. 413.

Hiſtory of the growth and decay of the Oth- Cantemir.
pire. Part I, containing the growth of the
Empire from the reign of Othman the Foun-
he reign of Mahometh IV, that is from the
o to the Siege of Vienna 1683. P. II, con-
he decay — from the reign of Mahometh IV,
ign of Achmet III. Written originally in
/ DEMETRIUS CANTEMIR, *late Prince*
avia. Translated into Engliſh from the
new Manuſcript, by N. Tindal, *M. A. Vicar*

*of great Waltham in Eſſex. Adorn'd with
of the Turkiſh Emperors, Ingraven from
ken from Originals in the Grand Seignio
by the late Sultan's Painter.* London
Francogallice, libere nimis, auctore *de*
à Paris 1743. IV Voll. in 12 mai. *Theot*
Laurent. Schmid) Hamburg. 1745. 4.
verſio ex Anglicana confecta. — Auc
operis, cuius archetypum nunquam in
lucem prodiit, natus eſt a. 1673, patrem
Conſtantinum Cantemir, primum parti ſal
daviae praefectum, ſucceſſu temporis to
patet, Principem. Inter conditiones c
eum dignitatis haec erat, ut unum al
filiis CPolin mitteret, paternae fidei futu
dem. Quo pacto noſter Demetrius a.
ſe conferre iuſſus eſt. Ab eo inde tempo
ad a. 1710, praeterquam quod nonnu
breve unius aut duorum annorum ſpatiu
reviſeret, etiam ſemel Magnum Viſirium
proficiſcentem comitaretur, Turcicique
apud Zentam cladis ex altera fluminis
eſſet oculatus, perpetuum CPoli domicil
ſtituens, in hoc totus fuit, ut Turcorum
inſtituta et mores ſibi redderet quam f
mos. Circiter annum 1710 Moldaviae
creatus, nec multo poſt a Magno Viſ
affectus iniuria, iugum Turcicum excut
cum univerſa Moldavia in libertatem
clam meditabatur. His conſiliis agitat
ſupervenit miſſus a Petro I, Ruſſorum M
expertae fidei homo, opem pollicitus, m
in poſterum fidem ac obſequia, a clienti
ſtari ſolita, exhiberet, armaque contra Tu
ipſis ſociaret. Icto his legibus foedere,
cum exercitu Ruſſorum copiis, ipſe in

rvenit diſcrimen. Obſeſſo quippe ad flu-
uth cum omni milite Petro tantasque in
s redacto, ut in pacis impetratione, quali-
que ſub conditionibus datae, ſalus unice
ideretur, Moldaviae Principem atrociſſimis
tionibus ſibi dedi poſtulabant Turci, nec
fortaſſis potuiſſet, niſi, diſſimulata eius in
raeſentia, in carpento Imperatricis tam diu
ſient, donec, peracto pacis negotio, tuto
ſi ſeſe offerret occaſio. Spe igitur Molda-
tinendi excluſus, accepto diplomate, qua
reparationem, liberumque in terris ſuis re-
um, largiebatur Ruſſorum Imperator, a.
cum mille aut pluribus Nobilibus Mol-
matas ſibi in Ruſſia ſedes ivit occupatum.
; ne minimam quidem dignitatis iacturam
retur, in Ruſſici Imperii Principes lectus,
ſub Sereniſſimae Celſitudinis cohoneſtatus
ceſſu temporis, poſteaquam Petropolin
raverat, aulae admoveri coeptus, ſummam
in conſiliis dandis dexteritatis retulit lau-
andem Imperatorem, in Perſas iter facien-
ui iuſſus, graviſſimoque in via morbo cor-
a. 1723 diem obiit ſupremum. Excelluit
um linguarum cognitione; praeter Grae-
n veterem, Slavonicam et Gallicam, qui-
m in modum eruditus erat, Turcorum,
, Perſarum, Graecorum hodiernorum,
m, Italorum, Ruſſorum et Moldavorum,
que ſermoni adeo ſe aſſuefecerat, ut in
ue commode verba facere valeret. In
iam ac matheſin haud proletaria quidem
ubuit, architecturae in primis ſtudio de-
otiſſimum tamen hiſtoriae utilitate pariter
tate inflammatus, ad eam excolendam
damve curas omnes cogitationesque con-

vertit. Libros reliquit bene multos, pa
rici, partim philoſophici argumenti.
editionem debemus *Antiocho*, Demetrii
temir, qui ab Imperatrice Ruſſorum cu
quam legatis alias tribui ſolet, auctorit
ractere de Miniſtre plenipotentiaire) in
miſſus, allatum ſecum MStum codicem
vertendum atque praelo ſubiiciendum
Binae praefationes ſunt praefixae, altera
ſtae brevior, de orthographia ac pron
vocabulorum nonnullorum Turcicoru
praemonentis. Maioris momenti res cc
altera, quippe in qua auctor, praepa
ipſam hiſtoriam loco, tres vexatiſſimas q
in quarum ſolutione multum graviſſim
caſſe arguit ſcriptores Chriſtianos, de ae
Turcicae, quam Hegiram vocant, cum
comparandae ratione, de nomine ac g
corum, denique de imperialis Osmanid
liae origine, data opera excuſſit. Opu
duas partes, prior in tres rurſus libros,
quibus XIX Imperatorum vitae ac res g
rantur. Primus ſpatium ab Osmano I
ſic dictum interregnum ſub Solimano
a. 1401 complectitur. Secundus ſub Mul
a. 1451, tertius vero ſub Muhammede
ſubſiſtit. Ab eo enim inde tempore o
quam maxime infringi coeperunt et dir
tera pars uno libro abſolvitur, rerumqu
hammede IV, Solimano II (III), Achme
ſtapha II, Achmede III geſtarum hiſtoria
In hiſtoria conficienda non optimae f
Turcos et Perſas notae ſcriptoribus uſi
et ex relatu virorum uſu et experienti
rum, item ex chartis et monimentis
quorum haud exiguum numerum co

ma intexuit. A Chriſtianis contra hiſtoricis
icere aut quicquam in commentarios ſuos
ſumere, conſulto noluiſſe videtur, nec ullius
: mentionem fieri ſcriptaque citari reperias,
ubi rem vel obſcurius, vel absque idoneis ar-
entis, vel prorſus falſo, commemoratam in
rem lucem collocandi, novis firmamentis ful-
di, aut, errore patefacto, in veritatem revo-
li, ſuppetebat copia. Dici igitur vix poteſt,
ıtopere caeterorum ſcriptorum, qui in eodem
mento illuſtrando Cantemirium praeiverunt,
brationibus opus hocce antecellat. Praeter-
n enim quod plurima nomina propria, ob
ıtalium linguarum ignorationem miſere depra-
, emendatius legantur; in rebus geſtis enume-
is temporum ordo haud perfecte quidem, ta-
melius ſervetur; de conſiliorum arcanis re-
ıue actarum cauſſis certiora ſuppeditentur;
itatum atque officiorum, cum militarium, tum
um, clarior notitia praebeatur, et quae ſunt
ı huiusmodi: tum innumera alia proferuntur
ſus nova, praecipue ratione rerum civilium
riique adminiſtrationis. Praeter ea, quae *Reis-*
in Prodidagmatibus nimis acriter, ut nobis
m videtur, arguit, diſplicet partium ſtudium,
auctor, Turcis nimium inimicus, paſſim la-
t. In rebus geographicis, hiſtoricis etiam,
n titubat. Inter operis vitia neſcimus, an lau-
referendum ſit, a continenti et perpetua lectio-
m crebro avocari lectorem, atque ad ſubiectas
extui annotationes remitti: cuius tamen inter-
tionis moleſtiam abunde compenſant digreſſio-
quanto longiores, tanto plerumque lectu
ores atque iucundiores.

Nova Acta Erud. a. 1738. p. 97—105.

de Guignes. Multa, ex parte nova, de Turcarum origine primisque dynastiis, e MStis Sinensibus aliisque orientalibus, in bibliotheca regia Parisina asservatis, eruit ac cum republica litteraria largiter communicavit IOSEPHUS DE GUIGNES, interpres regius linguarum orient. Prof. linguae Syriacae Paris. sociusque acad. inscript. et litterarum elegantiorum, in opere, de quo alibi fusius agetur, immortali: *Histoire générale des Huns, des Turcs, des Mogols, et des autres Tartares occidentaux etc.* (à Paris 1756 — 1758. V Voll. in 4. *Theotisce* a *Ioh. Carolo Daehnert*, Gryphiswaldiae 1768 — 1771. V Voll. in 4.) volumine potissimum primo p. 489 sqq. vers. Theot.

de la Croix. DE LA CROIX (*Monachi Augustini, Professoris Neapolitani . . . .*) *Abrégé chronologique de l'histoire Ottomane.* à Paris 1768. II Voll. in 8. *Theotisce* cum emendationibus et additamentis interpretis *Ioh. Christoph. Frid. Schulzii*, Professoris linguarum orient. et graecae Giessensis, *Lipsiae* 1769 — 1772. (Exempla operis etiam sunt, quorum tria volumina annum 1772 prae se ferunt.) III Voll. in 8 mai. — Ordine chronologico eaque ratione, qua *Henaultius*, historiae Francicae cultor dexterrimus, primum usus fuit, *de la Croix* enarrat potissimum Osmanorum res bellicas, insertis tamen hinc inde iis, quae res in pace gestas, leges, mores, ritus ac caerimonias illustrant. Ita historia imperatorum ab Osmano I usque ad Muhammedem V (s. potius Mahhmudem I. a. 1730) traditur. Introductio in hanc historiam ex opere Deguignesiano, modo laudato, hausta est. In historia ipsa auctor duces sequitur potissimum *Sagredum*, *Knollesium*, *Rigaltium* et *Cantemirium*. Nova hic frustra quaesiveris. Adiecta sunt calcibus voluminum historiae populorum aliorum Asiaticorum, cum Osmanis cognatorum,

c. Tatarorum, Perſarum quoque, et Sol-
Aegyptiacorum, adeoque Polonorum,
n, Bohemorum ac Ruſſorum, breviter
et ex fontibus turbidis, ex hiſtoria uni-
ıglica in primis, hauſtae, ideoque erro-
ıeptiarum plenae. Multa huius generis
Theotiſcus exſtirpavit, aliisque modis
ı praeſtantiorem reddidit archetypo. Non
im interpretis officiis probe functus eſt,
auctorem multis in locis errantem in
ıxit rectam, additamentis nonnullis, plu-
emus, hiſtoriam auxit, recentiorem hi-
ıque ad finem imperii Muſtaphae III, bre-
cet, nullisque teſtibus laudatis, addidit,
Ruſſiae, ab auctore vitioſiſſime narratam,
chloezero et *Lomonoſſio*, mutavit melio-
ıxpoſuit, atque orthographiam vocabulo-
ınumque orientalium, a Francogallo pla-
ıtam, ita, ut Arabes ac Turci ſolent, ſe-
Parti ſecundae appoſuit mappam imperii
ı geographicam, e Comitis *Marſigli* opere,
ferius recenſendo, deſumtam, paſſim ta-
ndatam et mutatam. Haud pauca igitur
praeſtitit, plura, ut confidimus, praeſti-
nunc Francogallo opem ferre deberet.
c fieri poterit, ſi nova operis editio cu-
et.

ttinq. gel. Anzeig. a. 1769. p. 562 ſqq. a. 1770.
be p. 33 ſq. p. 313 ſq. a. 1773. p. 68 ſq.
teut. Bibl. T. XV. p. 103—119. T. XVII. p.
ı.

ıoт, *Abbé de Scellieres, Conſeiller hono-* Mignot.
Grand-Conſeil, Hiſtoire de l' Empire Otto-
uis ſon origine juſqu' à la paix de Belgrade
à Paris 1771. IV Voll. in 12 mai. aut uno
: in 4. *Theotiſce* a *Ioh. Godofredo Wachs-*

muth, Archidiacono Kembergenſi, *Mitau.* et 1774. III Voll. in 8 mai. — Osmanorum hi hoc opere nec luce clariore affuſa, nec novi pertis documentis aut relationibus incrementa Licet enim auctor glorietur, ſe, Orientis lin ignorantem, a *Cardonnio*, quem ſupra laudavi adiutum, verſiones codicum manu ſcripto orientalium e bibliotheca regia Pariſina ante los habuiſſe, a Barone *de Tott*, CPoli diu ſante, varia hucusque ignota accepiſſe, ſibiqu archivo regio relationes legatorum Francicoru aula Turcica per ducentos abhinc annos ver tium communicatas fuiſſe: fruſtra tamen, ſi e pias aulae Osmanicae artes, imperium labaſ ſuſtentandi, temporibus recentioribus cultas, n inauditave quaeres; nihil, quod non antea ia Rigaltio, Cantemirio aliisque, a *de la Croix* a bitis, dictum fuerit; adeoque plurima iſta, qu Francogallus magniloquus ſuperbit, vana fictaque, lectoribusque incautis oculos adim Interpres Theotiſcus, ante quam ſe ad labo ingratum accingeret, comparare debuiſſet libi cum prioribus, et a propoſito profecto tunc ſe ſtinuiſſet.

Cf. *Allg. teut. Bibl.* T. XXVI. 545—552.

Guthrie et Heyne. Digna etiam eſt, quae conſulatur, hiſtoria manorum, inſerta operi ſaepius a nobis cita GUTHRIE etc. *Allgemeine Weltgeſchichte*, nimir ſecundum verſionem Theotiſcam, a C. G. HE NIO emendationibus et additamentis cultam. Ii vero parti II voluminis VII. (*Lipſ.* 1772. 8.)

d'Anville. D'ANVILLE *Empire Turc conſidéré dans établiſſement et dans ſes accroiſſemens ſucceſſifs.* à P. 1772. 8. *Theotiſce* a *C. F. Hugo*, cum annota nibus et additamentis *Antonii Frid. Büſch*

Be

.1773. 8. — Auctor more ſolito, i. e. accu- oſtendit, quibus rationibus ac temporibus im- m Osmanorum ſenſim incrementa ceperit, otius fines ſuos dilataverit. Inde hiſtoriam orum eo ſolum ſcopo perluſtrat, quantum t novas terras occupaverint easque veteribus rint; ad annum quidem 1739, quo pax Bel- lenſis ſancita. Ita libellus brevis quaſi epi- hiſtoriae Turcicae eſt, non pueris quidem s, ſed viris, qui lacunas, quas auctoris peritia us vulgo notis feciſſe videtur, facile explere t. Additamenta Büſchingiana maximam par- deſumta ſunt e *Niebuhrii* itinerario, *Marſilii* de Turcarum re militari, et *Mignoti* hiſtoria recenſita.

GEON, *Secrétaire-interprete du Roi (de France) reſpondant de l'academie des inſcriptions et bel- tres, Nouveaux contes Turcs et Arabes, pré- tus abrégé chronologique de l'hiſtoire de la mai- ttomane et du gouvernement de l'Egypte, et de pluſieurs morceaux de poëſie et de proſe, tra- de l'Arabe et du Turc.* à Paris 1781. II Voll. mai. — Epitome, cuius epigraphe operis nit, e MSto Arabico in ſermonem Franco- m verſa dicitur. De auctore interpres plane ert, ne quidem nomen eius. Utrum hiſtoria norum novam inde acceperit lucem, an non, non habemus, cum libri notitia nobis ſolum ex ephemeridibus Gallicis: *Journal encyclo- e.* a. 1781. T. V. P. III. p. 464 ſqq. Digeon.

2. *Scriptores ſpeciales.*

cta Mechmeti I, Saracenorum principis; ge- gia ſucceſſorum eius, usque ad Mechmet III. inia Severi et Leonis imperatorum, interitum regni Acta Mechmeti I etc.

regni Turcici praedicentia. · Cum iconibu
Theod. de Bry. Francof. 1597. 4.

Codja Effendi. *Hiſtoire du regne du Sultan Orchan, ſeco pereur des Turcs, écrite en langue Turque par* EFFENDI, *et traduite en Anglois par* Will mon. *à Londres* 1652. 12.

Maumetis epiſt. Epiſtolae MAUMETIS (Muhammedis II) carum Imperatoris elegantiſſime multa pru acrimonia referte (*Lipſ.* 1488. 4.) (ibid. 149 Alia editio in 4. ſine anni mentione prodii titulo: *Laudinii*, Equitis Hieroſolimitani, ad cinum Beltrandum Comitem in Epiſtolas · Turci Praefatio. In fine leguntur haec · Epiſtolae Magni Turci finiunt, a Laudino Hieroſolimitano editae. G. F. T. (*Gerardus Tarviſii*). Anno 1510 prodierunt *Symmachi* Rom. Epiſtolae familiares; item *Laudini*, Hieroſolymitani, in epiſtolas Turci magn ductio. *Argent.* ex officina Ioannis Schotti penſis Georgii Maxilli, in 4. Anno autem haec collectio: Epiſtolarum *Symmachi* Lib. II. *Ambroſii* Epiſtolae in Symmachum II. et Ep *Magni Turci* a *Laudino* Equ. Hier. Lat. re *Baſil.* ex officina Frobenii, in 8. Exſtat etiam *Marpurg. Cattorum* 1604. 8. Easdem ep edidit M. *Ioh. Auguſtin. Egenolfus* hoc titulo: Turci i. e. MAHOMETI Secundi, Turcarun peratoris, Epiſtolae, in gratiam ſtudioſae iuv tis, cum brevibus notis, et diverſis lectio Anno MDCLXXX denuo editae. *Dresdae* (pp. 71). Recentior Egenolfiana eiusmodi titulo: Epiſtolae MAHOMETIS, Turcarum ratoris, elegantiſſimae, multa prudentia acrim que refertae. Accedunt vita Mahometis, item hiſtoria de imperatoribus Conſtantino nis, tyrannis Turcicis, regibusque Hungari

orum index in fine ſubiectus, cura et ſtu-
onis Goebelii Romhildenſis. *Francof. et Lipſ.*
12. — *Gilbertus Cognatus* illas inſeruit
rum Laconicarum atque ſelectarum farragini
quae *Baſil.* ex officina Io. Oporini 1554
:odiit. Habemus etiam *Laconicarum Epi-*
theſaurum bipartitum opera M. Ioannis
i a Gladbach *collectum et digeſtum*, Colon.
a, in quo reperiuntur Magni Turci epi-
. 623—651. In ſermonem Italicum con-
:xſtant hac epigraphe: *Lettere del gran Ma-*
II. Imper. de Turchi, ſcritte à diverſi Rè,
, Signori e Republiche, con le riſpoſte loro,
nella volgar lingua da Lodovico Dolce;
con le lettere di Falaride, *Tiranno degli Agri-*
tradotte dal Greco dal medeſimo. In Venezia
. — Largam haec editionum ſeges probat,
s epiſtolas re vera a Muhammede II ſcriptas
reditas: ſed recentiores cenſores illas ſup-
s, et a quodam exercitii cauſſa ſermone
Latino conſcriptas fuiſſe recte exiſtimant.

BOETZII) *Merkwürd. der königl. Bibl. zu Dres-*
T. I. p. 463.
TAGII Apparat. litter. T. I. p. 188 ſqq.

RANTE CARACCIOLI *Conte* DI BICCARI Caraccioli.
ntari delle guerre fatte co' Turchi da Don
ni d'Auſtria. Fiorenza 1581. 4.

ARE CAMPANA *Compendio iſtorico delle* Campana.
ſucceſſe tra Chriſtiani e Turchi e Turchi e Per-
' all' anno 1597. Venezia 1597. 4.

ſtoire du regne de Mahomet II, Empereur des Guillet.
ar le Sieur GUILLET. à Paris 1681. II Tomi
— Auctor diviſit opusculum in libros VII.
ab ortu Muhammedis huius, qui incidit in
Chr. 1430, finitque anno 1481, quo fla-
hoc Aſiae atque Europae, in medio victo-

riarum

riarum curſu, fato ſuo ſuccubuit. Stilo ſat ele commodo ordine, ſententiisque opportunis eſt Francogallus: ne tamen credas, omnem narrationem firmis niti fundamentis hiſtoricis

de Rocoles. *La Vie du Sultan Gemes, frere unique de zet II, Empereur des Turcs par le Sieur* I. I ROCOLES. à Leide 1683. 12. — Turci ſive Gemis, ſive Zizimi, aut aliud nomen h crudelitatem fratris fugientis, ſed ab Alexand Pontifice, aere Turcico corrupto, veneno ſu multi illorum temporum ſcriptores memine Excerpſit et examinavit illa Rocolius, addit ingenioſis digreſſionibus, commentarii hil modum implevit, in argumento fere ſterili.

Guazzo. MARCO GUAZZO *Hiſtoria delle guerre di hometo con la Signoria di Venetia, con il Re di I il Re di Napoli Ferdinando, l'aſſedio di Rodi la guerre di Bajazet fatte con il Carabogdan.* V 1545. 8.

Folieta. UBERTI FOLIETAE de ſacro foedere in mum libri quatuor. Eiusdem variae expedit in Africam, cum obſidione Melitenſi. Ac index copioſiſſimus rerum memorabilium. G 1587. 4. Exſtat etiam in *Graevii* Theſ. Ital. p. 937 — 1176. Liber in linguam Italicam a *Guaſtavini* converſus prodiit *Genuae* 1598. 4 Philippi, Hiſpaniarum regis, nomine Paullus f poſt Uberti mortem, opuſculum, caſte et pu ſcriptum, in lucem emiſit.

Cf. FREYTAGII Anal. p. 343.

Ancillon. *Hiſtoire de la Vie de Soliman Second, Emp des Turcs par* CHARLES ANCILLON, *Con d'Ambaſſade de Sa Maj. le Roy de Pruſſe, et Ju périeur des François qui ſont dans ſon Royaume e ſes autres Etats* († 1715). à Rotterdam 1706.

ultis variorum ſcriptorum relationibus Ancillo-
opuſculum concinnavit. Multa ibi memoratu
i occurrunt, nec ſine quadam animi delecta-
: legi poſſunt, quae de Solimani iteratis ad-
s Ungaros, Rhodios, Perſas atque Armenos
litionibus, de perpetua inter Solimanum et
lum V Imp. aemulatione, de foedere Gallo-
cum Turcis icto, de funeſtis Solimani cum
lana ſerva nuptiis, ac ſubſequentibus inter
odiis atque bellis internecinis, memoriae pro-

Poſt bella recenſita ad familiae Solimani
iptionem progreditur auctor, cuius tragica
nter collegit, additis inſuper ſatraparum ac
iratorum in aula Osmanica caſibus, et admix-
nnunquam, modo Imperatoris ipſius, modo
um quoque ſalſiſſimis ſapientiſſimisve dicteriis.
aefatione, quae dimidiam opuſculi partem
: conſtituit, de elogiis virorum illuſtrium in
ini opere immortali exſtantibus aliisque de
: fuſe differit.

Acta Erud. a. 1706. p. 206 ſqq.

NDREAE A LACUNA rerum prodigioſarum, a Lacuna.
in urbe Conſtantinopoli et in aliis ei finiti-
cciderunt a. 1542 narratio. *Antverp.* 1543....

ICOLAI A MOFFAN, *Burgundi*, Deſcriptio a Moffan.
idii Soltani Solymanni (II) in proprium filium
maximum Soltanum Muſtapham, a. 1553)
tum. *Baſil.* ap. Oporinum 1555. 8.; et in edi-
Vitebergenſi libri de origine Turcorum (1562)
recenſendae, in calce adiecta. In bibliotheca

ibidemque etiam in conſpectum noſtr
Nicolaus iſte *a Maſſau*. Poſtquam multu
ris perdideramus in huius ſcriptoris,
quos conſulere licuit, bibliographis ignoti
veſtigatione, adivimus cl. *Schwarzium*,
num, qui felicior tandem detexit, nome
a typographi et correctoris negligentia
traxiſſe, atque pro humanitate ſua nobisc
tiam exhibitam communicavit. Idem m
bibliothecae hiſtoricae editionibus annun
ſionis 1535 falſum atque legendum e
Addimus inſuper, a viro iſto doctiſſimo
in *Iſrael. Spachii* Nomenclatore ſcriptoru
ſophicorum atque philologicorum (*Argent.*
p. 552 nomen ſcriptoris iſtius alio modo c
apparere, *Maſſan* nimirum ibi expreſſum.
rum omnis iſta narratio XXVIII tantum
pagellas.

Devize. DEVIZE *Hiſtoire de Mahomet IV*
à Amſterd. 1688. II Voll. in 12.

Balthaſar. PAUL CONRAD BALTHASARS *Tür*
dem erſten Ottomanno an bis auf Kaiſer Mal
Nürnberg 1678. 12.

Hiſt. des Emp. Ott. *Hiſtoire des Empereurs Ottomans, conte*
ce qui s'eſt paſſé de plus remarquable ſous les
particulierement ſous celui de Mahomet IV
où l'on voit le detail de la guerre de Hc
conquetes des Venitiens, et les entrepriſes de.
et des Moſcovites. à Bruxelles 1689. 12 m

Flore hiſtorico etc. *Floro hiſtorico de la guerra movida p*
tan de los Turcos Mehemet IV contra el
Leopoldo I Emperador de Romanos el a
traduzido de Italiano en Caſtellano por D.
Bremundan. Madrid 1684 ſqq. V Voll. i
hoc opere rariſſimo nil nobis innoteſci
titulum, a *Freytagio* in Anal. p. 154 exh

Vita del P. M. F. Domenico de di S. Tomaſo detto Bulgarini.
Sultan Oſman, Ottomanno, figlio d' Ibraim
di Turchi. Libri X, di F. OTTAVIANO BUL-
INI (vicario generali congregationis S. Ma-
Sanitatis de Neapoli, ordinis Praedicatorum ſ.
nicanorum). *Napoli* 1689. 4. — Osmanus
fans cum matre Zafira, Ibrahimi concubina,
vectus ab equitibus Melitenſibus captus, re-
Chriſtianae adſcriptus, iuvenis ordini Prae-
rum ſe addixit, anno 1676 Prior ac Vica-
eneralis monaſteriorum Melitenſium ſui or-
mortuus eſt a. 1676. Praeter narrationem
bus geſtis huius Oſmani Bulgarinus inſeruit
as epiſtolas ab eodem, aut de eo ad eundem
s, itemque digreſſiones de ſerie omnium im-
rum Turcicorum, de bello Cretenſi, de
Ibraimi et Muhammedis Kiuprili, magni Vi-
de conventu S. Mariae Sanitatis Neapolitano,
id genus rebus.

Acta Erud. a. 1690. p. 601 ſqq.

Hiſtoire des grands Vizirs Mahomet Coprogli Chaſſepol.
et Achmet Coprogli Pacha; celle des trois der-
grands Seigneurs; de leurs Sultanes et princi-
favorites; avec les plus ſecrettes intrigues du
et pluſieurs autres particularités des guerres de
tie, Tranſylvanie, Hongrie, Candie et Pologne:
le plan de la bataille de Cotzchin. à Amſterd.
. 12 mai. Dedicationi ſubſcriptum nomen au-
DE CHASSEPOL. *Italice* librum reddidit *Go-*
Fontana. Venet. 1683. 12 mai.

Anecdotes ou Hiſtoire ſecrete de la maiſon Otto- Anecdo-
à Amſterd. 1722. II Voll. in 12. Verſio Itala, tes etc.
o auctior archetypo, prodiit hac inſcriptione:
dotti, oſſia la Storia ſegreta della Famiglia Otto-
tradotta dal Franceſe, divija in X libri, de'
bl. hiſtor. Vol. II. P. I. U *quali*

quali il IX e X ſono del Traduttore, e c
gli avvenimenti più rimarchevoli del Regn
ſtafa II, e di Achmet III, con le ultime guer
heria, e della Morea, e con le ſanguinoſe r
dell' Imperio della Perſia ſino all' anno 17
meſſa la relazione del Serraglio del Gran
della Città di Conſtantinopoli. Napoli 17
Sunt vera mixta fictis, temporis fallen
magis, quam animum recte inſtruendi c

de la Magdeleine. *Le Miroir Ottoman, avec un ſuccint re*
ce qui s'eſt paſſé de conſiderable pendant la
Turcs en Pologne juſqu'en 1676; par le
LA MAGDELEINE. à Baſle 1677. 8.

Cara Muſtapha etc. *Cara Muſtapha, grand Viſir, hiſtoire*
ſon elevation, ſes amours dans le Serail,
emplois, le vray ſujet qui lui a fait entre
ſiege de Vienne, et les particularités de
à Paris 1684. 12.

Relation etc. *Relation des deux Rebellions arrivées à*
tinople en 1730 et 1731, dans la depoſitio
met III et l'elevation au trone de Mahome
poſée ſur des Mémoires originaux reçus d
tinople. à la Haye 1737. 8.; et in A. F. I
Magazin für die neue Hiſtorie und (
(1771). P. VI. p. 1—46.

Dadich. Comitis FRANCISCI DADICH (olim
bus Valachiae et Moldaviae ab epiſtolis.
forte adhuc degentis) *Denkwürdigkeiten*
ſtantinopel vom Jahr 1710 *bis auf das J*
in I. C. Gattereri *Allgem. hiſt. Bibl.* T. IX
288. T. XI. p. 265—286. T. XII. p. 2
T. XIII. p. 227—284. T. XIV. p. 2
T. XV. p. 255—284. T. XVI. p. 195—
Permulta de hiſtoria ſtatuque politico r
cici per priorem ſaeculi noſtri dimidian
referuntur, quae alibi fruſtra quaeſiveris.

rum rerum hic expoſitarum auctor ipſe teſtis fuit culatus.

Plures etiam libri exſtant, in quibus bella Osmanorum cum aliis gentibus narrantur, quorum mentio fiet, ubi iſtarum gentium hiſtoriae ſcriptores recenſebimus. THOMAE MINADOI *Iſtoria della guerra fra Turchi e Perſiani* ſupra Vol. I. P. II. p. 51 iam a nobis memorata. Verſio, cuius notitia ibidem nos latuit, Theotiſca prodiit *Francof. ad Moen.* 1592. fol.

SECTIO III.

Scriptores de imperii Osmanici ſtatu politico, religioſo et domeſtico.

Praeter libros libellosque nonnullos, duabus ſectionibus ſuperioribus recenſitos, itineraria in finimis legatorumque Chriſtianorum relationes, hic gillatim in cenſum veniunt ſequentes.

Libellus de vita et moribus Turcarum, ante XX annos editus, cum praefatione Martini Luteri. *Viteb.* 1530. Libellus etc.

PHILIPPI CALLIMACHI *Experientis* (*gente Truſci, poſtea in Polonia commorati, Cracoviaeque mortui* 1496) Oratio de bello Turcis inferendo, habita ad Innocentium VIII P. R. a. 1486, ut illum ad ineundum cum rege Poloniae contra Turcas bellum excitaret. Primum prodiit cum eiusdem hiſtoria de his, quae a Venetis tentata ſunt, Perſis et Tartaris contra Turcos movendis, *Hagenoae*, ex officina Seceriana 1533: 4. Nic. Gerbelius curam hanc editionem curavit. Acceſſit poſtea *Petri Lazari* collectioni ſcriptorum rerum Perſicarum, vol. I. P. II. p. 51. a nobis recenſitae. Oratio Callimachus.

quidem eſt, ſed mere hiſtorica, de ſtatu imp
Osmanici, qualis ante CCCC annos fuerit.

Cf. FREYTAGII Apparat. litt. T. I. p. 463 ſq.

Geuffroy. F. A(NTON) GEUFFROY *Briefve deſcript de la Court du Grand Turc.* à Paris 1542. 8. Pri haec editio inſcio auctore a *Guil. Quinonio* cur errorum typographicorum plena eſt. Quaprop auctor ipſe correctiorem exhibuit *Pariſ.* 1543. Recuſa *ibid.* 1546. 8. *Guil. Godelevaeus* librum L tine reddidit *Baſil.* 1573. 8. Cuius editionis e graphe: *Aulae Turcicae Othomanicique imperii ſcriptio, qua Turcarum palatina officia, mores, ſa item Mahometicae imperiorumque ex ea proden ſtatus, luculenter enarrantur* etc. Accefferunt, quam altera pars, tria PETRI BIZARI ſcripta, quibus alibi. Male Geufraei opuſculum tribui Bizaro in Bibl. Struvio-Buder. p. 213. Nova verſionem Latinam elaboravit *Nicolaus Hon* (ſ. *Honinger* ſ. *Hoeniger*, varie enim ſcribitur) Ko nigshofa-Francus, eamque etiam Baſil. typis i primi curavit 1577. 8. Cum aliis opuſculis in lis argumenti contra Turcas conſcriptis, v. c. a *B ſarione*, *Aenea Sylvio*, *Ioan. Aventino*, et *Bi* bello Cyprio, bello Pannonico, et epitome rerum a. 1564 usque ad 1573 geſtarum, Geufraei li coniunctim editus hoc titulo: *Aula Turcica, B* 1577. Voll. II. in 8. Volumen alterum ab Ho gero compilatum tradit hiſtoriam bellorum Tu corum, imperatoribus Solimano II et Selimo II a. 1520 usque ad 1577 geſtorum. Idem Hon rus utramque huius Aulae Turcicae partem Th tiſce reddidit, eamque hac epigraphe edidit: *H haltung des Türkiſchen Kaiſers*, Baſil. 1596. II V in fol. min. — Quod Geufraeum attinet, eques fuit ordinis S. Iohannis, diu inter Osmanos verſa

Cf. *Hamburg. Bibl. hiſt.* Cent. III. p. 146 ſqq.

MEN

ENAVINO *Trattato de' coſtumi e vita de Tur-* Menavino.
548) ſupra ſectione huius capitis prima com-
ratus.

HEODORO SPANDUGINO (Manachi Graeci Spandugi-
i XV) *Origine e coſtumi de Turchi.* Firenza nus.
8. Legitur quoque in *Sanſovini* opere, ſe-
ſecunda huius capitis laudato.

UIL. POSTELL *de la Republique des Turcs,* Poſtell.
ù l'occaſion s'offera, des moeurs et loy de tous
hamediſtes. à Poitiers 1552. 4. ibid. 1560. 4.
a bibliographis appellatur rariſſimus et pau-
is cognitus.

ARTHOLOMAEI GEORGIEVIZ (*Hungari,* Georgie-
ſtiam religionis cauſſa luſtrantis, annisque viz.
pud Turcas ſervitutem paſſi † ....) de ori-
mperii Turcorum, eorumque adminiſtratione
plina. *Romae* 1552. 8. *Lugd.* 1555. 12. ibid.
12. cum praef. *Phil. Melanchtonis, Viteb.*
8. *Pariſ.* 1568. 8. *Genevae* 1598. 16. *ibid.*
12. (vel ſi mavis in 8 formae minimae. Haec
ia eſt inſcripta: De Turcarum moribus epi-
) *Helmſt.* 1671. 4. Integer liber etiam inſer-
Tomo III collectionis, a Bibliandro curatae
ſupra a nobis recenſitae. *Freytagius* loco
audando ait: „Verſio ſine dubio libri *Teuto-*
ſt, quae hunc praefixum habet titulum:
lomaei Georgiewiz *Türkenbüchlein, darinnen*
rkiſchen Keyſer Namen, Empter, Leben, Sit-
d Tyranney in ihrem Reich erzehlet werden,
zu ſehen, wie einträchtig ſie beyſammen hal-
le diejenigen auszurotten, und zu demffen, die
gliedmaſs des Herrn Chriſti bekennen. Jetzt
cht aus dem Latein. Zerbſt 1583. 8. Si libri,
deſcripſimus, verſio eſt, titulus admodum
s improvidum lectorem adducere poteſt,
nium imperatorum Turcicorum ſeriem et

hiſtoriam in illo inveniri ſibi perſuadere que
Argumentum libri, breviter nunc recenſend
confirmat Freytagii aſſertum. Capite nimi
primo agitur de Turcarum ritu et caerimo
Cap. II exponitur, quomodo Chriſtiani in bel
Turcis capti diſtrahantur et tractentur; agitur e
de Graecorum et Armeniorum pietate erga c
vos, de tributis Chriſtianorum etc. Inſeruit
caput *Phil. Lonicerus* Chronicis Turcicis
L. III. fol. 106 b. ſqq. Illud praeterea *Gall*
Theotiſce editum eſſe ſeorſum, intelligitur e
Hyde Catalogo bibl. Bodleianae T. I. p.
Cap. III de Chriſtianorum cladibus et calam
bus; additur de Turcarum ad fidem Chriſti
verſione vaticinium infidelium, lingua Tur
cum interpretatione Latina, et commentario,
ſingula vocabula Turcica paullo fuſius explican
In *Loniceri* Chron. Turc. hoc caput legitur
p. 104 b. ſqq. et in *Nic. Reuſneri* ſelectiſſ. ora
conſultat. de bello Turcico T. I. p. 349 ſqq. S
iectum etiam a *Nic. Hoenigero Antonii Geu*
aulae Turcicae parti I. Cap. IV invenitur na
tio diſputationis, quam auctor cum Turca,
perito, Varadini de nonnullis religionis Chriſti
dogmatibus inſtituit. Addita eſt Dominica or
lingua Turcica, cum interpretatione Latina, q
a Turca rogatus, illum docuit. Diſputatio
cum Turca inſeruit *Hoeniger* l. c. Cap. V e
deploratio cladis Chriſtianorum ad Principes
ſtianos. Inſeruit illam quidem *Lonicerus* et *R*
rus ll. cc., ſed multis in locis mutatam et tr
tam. In cap. VI legitur exhortatio contra T
ad Principes Chriſtianos, quam *Lonicerus* e
in nonnullis locis mutilatam fol. 111 b. ſqq., p
rem *Reuſnerus* l. c. p. 200 ſqq. In fine capi
occurrit oratio Dominica, Arabico ſermone,

apud exteros reges, Francogalliae, Aragoniae, Ungariae, Sueciae, Poloniae, ſunt agitatae: pars autem altera complectitur varia virorum doctorum ſcripta, quae in hanc cauſſam faciunt, veluti Busbequii, Sambuci, Wolfii, et ſimilia. Opus hocce rarioribus adnumeratur.

Cf. (B. G. STRUVII) Bibl. antiqua a. 1706. p. 62—73.

Eiusd. Epiſtolarum Turcicarum variorum et diverſorum authorum Libri XIV. In quibus Epiſtolae de rebus Turcicis ſummorum Pontificum, Imperatorum, Regum, Principum, aliorumque mundi procerum, iam inde a primordio regni Saracenici et Turcici usque ad haec noſtra tempora leguntur. Ultro citroque a Chriſtianis et Turcis aliisque exteris nationibus ſcriptae. Opus non ſolum lectu iucundum et conſultationi noſtrorum temporum utile, ſed etiam ad cognitionem cum aliarum hiſtoriarum, tum potiſſimum de initiis, progreſſu et incrementis regni Turcici, maxime neceſſarium. *Francof. ad Moen.* 1598. 1599. 1600. 4. — Raritate aeque ac utilitate haec collectio priorem ſuperat.

Soranzo. LAZARO SORANZO *Ottomanno, cioè trattato dell' imperio Turcico.* Ferrara 1598. 4. — Latine hac epigraphe: Ottomannus LAZARI SORANZI, Patricii Veneti, ſive de rebus Turcicis liber unus, in tres partes diviſus; continens exactiſſimam deſcriptionem non modo potentiae Mahemetis III, Turcarum Imperatoris hodie regnantis, et quo nomine cum aliis principibus obſtrictus, quidve contra Chriſtianos machinetur, quave ratione iis ipſi nocere poſſint, verum etiam plurimorum populorum, regionum, urbium et itinerum, aliarumque rerum ad cognitionem belli, quod nunc in Hun-

ia geritur, neceſſarium. Nunc primum
onatus (a *Ioh. Geudero ab Heroltzberga*, Pa-
lorimbergenſi). 1600. 12. (Sine loci men-
qui tamen ex verbis in titulo poſitis: *Ex-*
Guil. Antonius, erui poteſt.) Parum obvia
c editio. Repetita cum duobus opuſculis
eodem *Geudero* editis hac quidem inſcri-
Turca *νικητος*: hoc eſt: de Imperio Otto-
evertendo et bello contra Turcas proſpe-
ndo conſilia tria 1) LAZARI SORANZII,
)ttomannum, ſive de rebus Turcicis, 2)
LIS TRADUCCII, quod Turcam vincibi-
:ribere placuit, 3) Anonymi cuiusd. Diſſ.
Imperii Turcici. *Francof.* 1601. 8. Exſtat
libellus in collectione Conringiana, mox
da. — Auctor in praefatione affirmat,
multis viris iudicio et experientia rerum
tibus ſaepiſſime iis de rebus contuliſſe,
center iis ex locis veniſſe noverat, neque
fidiſſe, licet ibidem antehac plurima vide-
bſervaverit. Opuſculum ipſum, lectu uti-
num, tribus partibus abſolvitur; prima de
membris et viribus imperii Osmanici agit;
, de conſiliis Muhammedis III et de cauſſa,
et progreſſu belli, tunc temporis in Un-
ſti, ſumto initio a Murade, Muhammedis
n tertia parte auctor quaeſtionem diſcutit:
ıeſar et Tranſſylvanus pacem a Turca obla-
ptare debeat, nec ne? Omnes tres partes
a CXIX minuta diſſectae ſunt.

IATI DE LUSINGA, *Domini de Alimes*, de Luſin-
Sabaudiae D. Conſil. et in aula Chriſtianiſſ. ga.
egis legati ordinarii libri III de incremento,
ation et occaſu imperiorum (Turcici in-
; lingua primum Gallica conſcripti, inde
am ab *Hier. Naſello* (*Ferrarae* 1590. 8.)

converſi (in Latinam a *Iac. Geudero ab He berga*). *Norimb.* 1603. 8. *Francof.* 1609. 8.

Dornau. GASPARIS DORNAVII (*Medici, Hiſtor Philologi Briega-Liegnitii* † 1632) liber de i mentis dominatus Turcici. *Francof.* 1609. 8

Sapienza. OTTAVIO SAPIENZA *Nuevo tratado de chia, con una deſcrittion de Conſtantinopla.* M 1622. 4.

Montalbanus. IOAN. BAPT. MONTALBANI, *Bonon Philoſ. et I. U. D.* de Turcarum moribus mentarius. *Romae* 1625. 12. Lugd. Bat. 165. Exſtat etiam in collectione ſequenti. — Lil lectu ſane iucundus, cuius auctor omnes fer perii Osmanici res civiles iudicio ſubacto ſtil facili deſcribit.

Turcici imp. ſtatus. Turcici imperii ſtatus; item de regno Alg no et Tunetano. *Lugd. Bat.* ap. Elzevir. 163 ibid. 1634. 24. Continet haec collectio lib ſequentes: 1. IOH. BAPT. MONTALBANI r Turcicarum commentarius. 2. Imperii Tu deſcriptio apud HONORIUM. 3. De urbe C ſtantinopoli relatio apud HONORIUM. 4. T cum regnum inſuperabile ex eodem HONO 5. HORATII MALAGUZZI de Turcici im magnitudine. 6. Ritus ſepeliendi et nubend BUSBEQUIO. 7. De variis monetis, ex LE CLAVII Pandectis. 8. De annis, menſibus et bus. 9. Notitia Beglerbegatuum. 10. De m Turcarum ex LAZARO SORANZO. 11. S Imperatorum. 12. Politia regia. 13. De regno geriano, ex variis auctoribus. 14. I. BAPT. GR MAYE deſcriptio regni Tunetani.

Baudier. MICH. BAUDIER *Hiſtoire du Serail.* à I 1633. 4.; et in eiusd. *Hiſtoire de la Cour du de Chine....*

ORN GREAVES (Mathematici, Hiſtorici et Greaves.
ieologi Oxonienſis † 1652) *Deſcription of the d Seignor's Seraglio.* London 1653. 8.; et in . *Miſcellaneous Works*, editis a Th. Birch. . 1737. II Voll. in 8.

D. ANDREAE BOSII (Reſpondente *Alhard* Boſius.
ann Kummen) Diſcurſus academicus de cele- no potentiſſimoque imperio Turcico. *Ienae* . 4..... Tertia vice cum *Wolfg. Drechsleri* ico Saracenico (*Lipſ.* 1689. 8.) ſupra re- D. — Nimis paene ſubtiliter, paſſim etiam : et iniuſte, de Osmanorum artibus politicis que differitur.

IRMANNI CONRINGII Libri varii de bello Conring.
. Turcas prudenter gerendo. *Helmſt.* 1664. 4. ollectione ſequentia continentur: 1. LAZARI NCII Ottomannus ſ. de imperio Turcico; ico vertit *Iac. Geuderus ab Heroltzberga.* HILLIS TARDUCII Turca vincibilis in Un- tc. 3. Anonymi cuiusdam diſſertatio de mperii Turcici, cuiusmodi ſub Amurathe III eque eius evertendi modo. 4. A. G. BUS- II Exclamatio ſ. de re militari contra Tur- nſtituenda conſilium. 5. IOH. TARNOVII lo cum Turcis gerendo diſputatio. 6. LA- SUENDII etc. quomodo Turcis ſit reſiſten- conſilium. 7. FEL. PETANCII libellus de ius aggrediendi Turcam. 8. C. FRANCII i Diogenis, ſtrepitu ſuo collaborans dynaſtis anis, bellum in Turcas parantibus. 9. H. DE ENNE de bello Turcico oratio.

UL RYCAUT ſ. RICAUT *Hiſtory of the pre-* Rycaut ſ.
ite of the Ottoman Empire. London 1666. Ricaut.
id. 1668. fol. ibid. 1670. fol. ibid. 1675. 8. 82. 8. ibid. 1689. 8. Omnes cum figg. aen. i editiones forte exſtant.) *Francogallice* a *Briotio*

Briotio Pariſ. 1670. 4. et 12. *Amſterd.* 167
(Editio in forma quarta rara, eaque pulch
ſplendidior, magni aeſtimatur ob figuras ſci
in aes inciſas a *Sebaſtiano le Clerc*, artifice c
rimo.) Alia verſio Francogallica *Beſpieri*
annotationibus variis edita à *Rouen* 1677.
in 12. Optima tamen Briotii eſt verſio, B
vero obſervationes commendant, quibus ni
plura momenta, a Rigaltio obiter tractata,
ſius illuſtrantur. E Briotii verſione nata e
per *Conſtantinum Belli*, Bologna 1674. 12.
1677. 4. *Belgica* quoque exſtat a I. H. *Glax*
elaborata *Amſterd.* 1670. 4. *Theotiſce* in *Dia*
ropaei continuatione XXI. a. 1671; et in
mine priore operis ita inſcripti: *Die neu e*
Ottomanniſche Pforte (Aug. Vindel. 1694. fol.
etiam ſcriptores, v. c. Sagredo, in hoc opere
pilando in conſilium vocati. — De Rigaltii ac
ac fide ſupra, cum de eius continuatione
Knolleſiani ſermo eſſet, mentionem inie
Omnes, quos hucusque recenſuimus, ſcri
Rigaltius ſuperat ἀκριβεια et veritate; multi
poſteriores, recentiores adeo, qui de Osma
ſtatu politico, religioſo ac militari retulerun
eius opere tripartito hauſere.

Cf. LUEDEKE l. c. T. II. p. 166 ſqq.

Nagius. IACOBI NAGII DE HARSANY Col
Turcico-Latina ſ. ſtatus Turcicus loquen
loniae Brandeb. 1672. 8. — *Alexius Hord*
Memoriis Hungarorum T. II. p. 675. ita d
ſcriptore: „Nobilis Hungarus. Varadienſi i
legio dum ſtuderet, Michaelem I Apaffium,
ſilvaniae poſtea Principem, praeſtantibus d
nis erudivit. Poſt perluſtratas dein Germa
Belgii Academias, laudato in Collegio Pr

et conſtitutus, munereque hoc ad annum usque 1651 functus eſt. Inde Hungaria relicta, petiit Berolinum, ubi ob linguae Turcicae, in qua eum Georgius II Rakoczius quondam erudiendum curaverat, notitiam a Friderico *Boruſſiae Duce*, orientalium commerciorum notarius, poſtea et Conſilii membrum creatus, magna in celebritate vixit. Edidit *Colloquia familiaria Turcico-Latina*, ſeu ſtatum (*Turcicum*) loquentem. In hoc opere, quod Coloniae Brandeb. MDCXXII. (lege MDCLXXII.) 8. prodiit, inſignis iudicii acrimonia elucet." Argumentum libelli, alias nobis plane ignoti, tacet Horanyus.

THOMAE SMITH Epiſtolae quatuor, II de moribus ac inſtitutis Turcarum, II de eccleſiis Aſiae et Conſtantinopolitanis. *Oxon.* 1674. 8. Smith.

MICHEL LE FEBURE *Theatre de la Turquie.* à Paris 1675. 12 mai. ibid. 1682. 4. ibid. 1686. 4. *Italice*, Venet. 1684. 4. — Auctor, octodecim annis in regionibus Turcicis verſatus, in hoc libro, praeter Turcarum originem, horum mores, regimen, religionem, potentiam, provincias, reditus et ſimilia accurate deſcribit, atque imperii naevos et defectus notat, multisque rationibus Galliarum regem ad bellum contra Turcas excitare annititur, ſuamque ſententiam contra obiectiones Salcedi, regi expeditionem adverſus Turcas diſſuadentis, tuetur. Conſilia inſuper, Osmanos ad caſtra Pontificis Romani agendi, benigne exhibet. le Febure.

Cf. LUEDEKE l. c. T. I. p. 404 ſqq.

CONR. SAM. SCHURZFLEISCHII Diſſ. de actionibus Turcarum. Viteb. 1680. 4. et in *eiusd.* Opp. hiſt. polit. p. 1019 ſqq. Nullius momenti! Schurzfleiſch.

Relazione del Serraglio de gl' Imperatori Turchi Ottomani. Venetia 1684. 4. Relazione etc.

P. NIC.

Armi. P. NIC. ARMI, *Loreneſe, dell' Ord. Preſagio dell' imminente ruina e caduta del Ottomano, delle future vittorie, e proſpe della chriſtianità; cavato de diverſe profetie* Padova 1684. 4.

Geropoldo. ANTONIO GEROPOLDO (Nobilis Al *lancia hiſtorico-politica dell' Imperio Ottoma Arcani reconditi del Maomettiſmo.* Vene 4. — Quas in opere hoc Turcicarum r titias auctor ſuppeditat, eas tam ex aliis bus, quos omnes, qui de iis egerunt, a habuerit, quam colloquiis, non ſine ma tibus ſe hauſiſſe, et ingentem earum pa gato cuipiam Regio debere affirmat, a inde alicubi obſcuro dicendi genere uſu ſperſis paſſim notis hiſtorico-politico- compluribusque paralleliſmis ex Tacito Decem autem libris volumen hocce — an aliud, ut auctor certe ſpem iniecit, ſucc abſolvitur. Liber primus duodecim prio tanorum annales, a *I. Leunclavio* Latine a Geropoldo collatione cum novis MStis correctos complectitur. Liber II triu Turcici adminiſtrorum Chriſtianorum ver ſuperioris ſaeculi florentium, Panajoti Alexandri Maurocordati et Andreae Bar tam et diverſa fata exhibet. L. III Co eo tempore excitatos motus, inauſpicato in Ungaria auſus, aliaque exponit. L. Weſirii Karae Muſtaphae virtutes et viti geſtas ſiſtit. L. VI et ſqq. varia continent, Turcicae ſtatum et arcana ſpectantia, Hof Caprarae, Internunciorum Caeſareorum aulam Turcicam, expeditionem Osmano ſus Vindobonam inſtitutam etc.

Cf. *Acta Erud.* a. 1688. p. 158 ſqq.

NAU, *Escuyer Sieur des Joanots, cy* du Vignau.
taire d'un Ambassadeur de France à la
ini de Guilleragues), *Secretaire-Inter-*
Escadres du Roy dans toute la Méditer-
alier du très-saint sepulchre de Nostre
us-Christ en Jerusalem, Etat présent de
Ottomane, avec les causes de son accroisse-
de sa decadence. à Paris 1687. 12. à la
12. — Errorem Christianorum, quo
n de Osmanorum debellatione abiece-
mat auctor, describit summam Turci-
inclarum vastitatem; plebem per mili-
istratuum exactiones ad mendicitatem
inam commerciorum; enervatam ava-
, ipsiusque Imperatoris, Praetorianam
um militiam, laxatamque disciplinam
einde affert de imperatorum tyrrannide
i necessitate eiusque effectibus. Postea
minutae Osmanorum potentiae plura
khausturn v. c. luxu quorundam Im-
erarium, quod per, immodicas licet,
epleri nunquam potuerit; ingentem
et fiscalium exactorum numerum,
us non rapiat; dein quod semel illata
ratoris pecunia ad usum populi nun-
latur, sed otiosa iaceat; quod monetae
ur ratio; optimaequae merces adulte-
:oëmantur, aut meliores exportentur;
i malum, dum iudicum sententiae et
ia in quavis causa vili pretio emi
Militarem scientiam ipsam, nisi apo-
:rcitu essent, fere totam ait periisse,
lamore omnia geri, et numero fidi;
xdiernos umbram solum veterum esse
m inter duo illa Sesti et Abydi castella,
Dardanellae vocantur, tam difficilem

non

non esse, quam vulgo describi solet, r
cautis iudicat, referens simul, quae de
ipse observarit a. 1682. Demonstrat etia
mitatem Turcicam in bellis navalibus;
cunda sunt, quae de conflictibus quibusd
timis narrat. Pauca haec excerpta docent
rem huncce varia iam tradidisse atque
quae recentiores recoxerint: licet negari
nonnulla quoque iam a prioribus, v. c.
docta fuisse.

Cf. *Acta Erud.* a. 1687. p. 677 sqq.

Tavernier. I. B. TAVERNIER *Relation de l'Int*
Serrail du Grand Seigneur. à Paris 1687.

Bobovius et Hyde. ALBERTI BOBOVII, *Turcarum Imp.*
medis IVti olim Interpretis primarii, Tra
Turcarum liturgia, peregrinatione Mecc
cumcisione, aegrotorum visitatione etc. N
annotatiunculas, prout occasio se obtulit
adiecit THOMAS HYDE. Subiungitur cat
Angelum a Sancto Iosepho (alias dictum *de l*
Carmelitarum discalceatorum in Persida Pr
olim generalem; primum ab *Hydio* cum
itineribus mundi cet. (*Oxon.* 1691. 4.) ed
inde in *Hydii* Syntagmate dissertationum
gorio Sharpe (*Oxon.* 1767. 4.) in lucem e
lumine primo. — *Bobovii* mentio supra ia
ne huius capitis prima, ubi de Ralamii, S
nerario Const. sermo erat, iniecta. Quu
ut ex ibidem dictis lectores sciunt, Bo
Christiano Muhammedanus, invitus quide

orumque regni procerum. *Hydius* libellum Turce ſcriptum Latinum fecit notulasque doctas adeerſit.

FRANÇOIS PETIS DE LA CROIX *Guerres des* de la
urcs avec la Pologne, la Moſcovie et la Hongrie. Croix.
la Haye 1689. 8. *Theotiſce* a G. F. C. S (*Schad*).
urthae prope Norimbergam 1775. 8. — Auctor,
ſtis oculatus ſideque dignus, bella iſta, imperante
Muhammede IV, geſta, motusque inde in aula Osmanica natos, deſcripſit.

Die neueröffnete Ottomanniſche Pforte. Augs- Neueröff-
burg 1694. — *Fortſetzung* ibid. 1700. fol. Cum nete Ot-
multis figuris aeneis. — Volumen primum dua- tom. Pfor-
bus partibus abſolvitur, quarum prima gubernatio- te.
nis Turcicae formam et conditionem religionis, a
Bigaltio deſcriptam, altera res Turcarum geſtas,
a *Joh. Sagredo* narratas, complectitur. Volumine
altero editor anonymus nobisque ignotus imperii
Osmanici viciſſitudines ſub quatuor Imperatoribus,
Muhammede IV, Solimano III, Achmete II et Mu-
ſapha II, neſcimus quibus ducibus, uberrime exponit. Subiecta eſt appendix tripartita. Primo loco eccleſiarum Graecarum et Armenarum ſtatus e Rialtio deſcribitur. Dein, quae de la Croix in Geographia ſua de Maronitarum eccleſia obſervavit, exhibentur. Denique de martyrio et conſtantia Graeci cuiusdam adoleſcentis Nicolai relatio, Francogallico edita ſermone, ſed hic in linguam Theoſcam translata, ſubnectitur.

Etat général de l'Empire Ottoman, depuis ſa fon- Etat gene-
dation, juſqu'à préſent, et l'abrégé de la vie des Em- ral etc.
pereurs; par un ſolitaire Turc; traduit en François par Petis de la Croix, *ci-devant Secrétaire de l'ambaſſade de Conſtantinople.* à Paris 1695. III Voll. 12.

Salmon. SALMONIS, Angli, descriptio geographic politica imperii Osmanici, in eiusdem *Moder ſtory or the preſent ſtate of all Nations*, (primum i edita) alio bibliothecae noſtrae capite recenſeb Videatur interea *Lüdeke* l. c. p. 196—201.

Ibrahim Effendi. IBRAHIM EFFENDI *Traité de Tactique Turcs, imprimé à Conſtantinople a. 173 Tradu Turc.* à Francf. 1769. 8. *Theotiſce* ...

Marſigli. *Conte* DI MARSIGLI, *dell' Academia Reale Scienze di Parigi, e di Monpelièri, e della So Reale di Londra, e fondatore dell' Inſtituto di Bolo* († 1730) *Stato militare dell' Imperio Ottomanno cremento e decremento del medeſimo. Opera orna Tavole tagliate in rame.* In Haya e in Amſterd 1732. II Partes in folio. E regione cuiuscu paginae verſio Francogallica poſita. — Operi ſplendido, *ita* argumentum magni momenti delibanti, ſed ita pertractanti, ut requiri am magnopere nihil poſſe videatur, nulla maior a dere poteſt commendatio, quam ab nomine, ac eruditione auctoris ſui. Is enim a tenera aetate legendis de imperio Osmanico hiſtoriis tentus, cum intellexiſſet, Osmanos a nemine ſcriptorum ſummae fortitudinis laude celebrari rectius ipſe ea de re ſententiam ferre poſſet, a aetatis viceſimo Conſtantinopolim una cum S tore Veneto, *Petro Ciurano*, ablegati patriae partibus functuro, petiit. Eo cum acceſſiſſet, nuo fere ſpatio ibidem commoratus, nihil i quantumvis res in Chriſtiano homine periculi niſſima videretur, egit, ut militarem Turca ſtatum penitius ſibi cognitum perſpectumque deret, ipſis, id quod mirum, Turcis ei viam ad rem ſternentibus, qui, tametſi magnis impe librum, *Canun Nemeh* ſ. *Canon Namé*, ei proc runt. Complectitur ille reditus imperii Osma ger

et rationem militiae Turcicae, ac leges, egitur; quem quidem librum cum per in- n Italico idiomate ſibi praelegendum cu- arſilius, facile perſpexit, leges illas potius endos imperio milites, quam armis exer- pertinere. Eo tempore Kara Muſtapha, nagnus, bellum in Ungarja parabat. Qua s Marſilius, Leopoldo Imperatori ſacra- dixit, ſed ſub ipſa belli auſpicia a Tataris in familiam Achmeti, Baſſae Temeſvarien- iit. Cum eo in caſtra profectus, obſidioni Auſtriae interfuit; poſtea, caeſis ibi fuga- urcis, in poteſtatem militum Boſnienſium , qui in patriam ſuam ad radices montis m abduxere. Inde ſubſidio laudati ante in libertatem ſeſe vindicavit, denuoque uam Leopoldo Imp. obtulit, cui per va- us militiae et plura proelia obſidionesque uibus interfuit, virtutem animumque in- ontra Turcas, et in pacificatione poſtea enſi dexteritatem in conſtituendis utrius- rii limitibus comprobavit. His opportu- Turcarum ſtatum militarem propius co- i expendendique recte uſus, fundamenta ſſimi huius libri iecit, cuius pars prior capitibus abſolvitur, atque ex libro ſupra *non Nami*, ſiſtit, quae ad indices redituum, ilitum, et leges militares, pertinent, qui- r capita quaedam praemittit, ut ſequentia ectius poſſint. Pars poſterior ipſam bel- nem, ut ipſe eam, inter Turcas pariter eos militando, penitius exploravit, exem- luſtratam complectitur, praemiſſis rurſus, mnia probe tenenda deſiderari ab initio bantur, aliisque itidem, quae requiri pa- poterant, ſubiunctis. Dolendum, quod

maxima vocabulorum Osmanicorum
rupta, cum ſermone Italo, tum Francog
pareat. Auctor opus ante obitum ſuum
abſolverat, typographis autem Belgicis
bus, typis impreſſum non vidit.

Cf. *Nova Acta Erud.* a. 1733. p. 193 ſqq.
LUEDEKE T. II. p. 173 ſqq.

Hill. AARON HILL'S *full and juſt Accou preſent ſtate of the Ottoman Empire in a ches; with the government and policy, rel ſtoms and way of living of the Turks in gen ful related from a ſerious obſervation take yeans travels through thoſe countries.* Lon fol. Exempla operis quoque proſtant titulo: *A general Hiſtory of the Ottoma illuſtrated with uſeful notes and obſervati the manner of Mr. Sandys, Mr. Addiſon e with Copper-Plates.* London 1740.

Guer. *Moeurs et uſages des Turcs, leur reli gouvernement civil, militaire et politique. abrégé de l'hiſtoire Ottomane. Ouvrage figures, en tailles douces.* à Paris et ſe trou ſterd. 1747. II Tomi in 4. — Auctor dedicationi ſubſcriptum eſt (IOH. ANT Advocati, quantum ſcimus, munere fun fatetur, ſe regiones imperii Osmanici adiiſſe, ſed opus ſuum ex antiquis et nov ribus fide dignis ſelegiſſe, ſeu potius com quidem dilectu non ſatis laudabili. Co enim inter ſubſidia eius adhibita quoque li lius in hiſtoriis auctoritatis, v. c. *l'Eſpion fictionnaire geographique, Lettres Perſanne Juives.* Laudat tamen auctor etiam collo Marchione *de Bonnac*, Legato quondam gallico in aula Turcica, quibus ſuper va

certior factus fuerit. Volumen primum tribus absolvitur libris, plura in capita ſingulis diviſis. Liber I continet epitomen hiſtoriae Imperatorum Osmanicorum; II res et caerimonias Turcarum religioſas; III varios eorum mores ac ritus. Volumine altero liber IV agit de aula Turcica; V de forma regiminis Osmanici, de reditibus publicis ac monetis; VI et VII de re militari; VIII de variis feſtis ſolennibus; IX de Osmanorum artibus politicis; X de eorum potentia ſeu potius impotentia. — *Lüdeke* l. c. p. 205—214 nonnulla auctoris peccata notat, nihilo minus eius compilationem omnium eſſe copioſiſſimam et praeſtantiſſimam, aſſerit, cui ſententiae calculum noſtrum, uſu operis edocti, lubenter adicimus.

GALLAND (interpretis olim regis Galliarum in aula Turcica) *Recueil des rits et ceremonies du pelerinage de la Mecque; auquel on a joint divers écrits relatifs à la religion, aux ſciences et aux moeurs des Turcs.* à Paris 1754. 12. à Amſterd. 1754. 12. Secundum hanc editionem *Ioan. Ge. Angerer* collectionem *Theotiſce* reddidit. *Norimb.* 1757. 8. Quae Osmanos proprie ſpectant, pauca ſunt, eaque non magni momenti, nimirum: *Zehny Effendi* de Turcarum re litteraria ordineque, quo litteras addiſcere ſolent, e ſermone Turcico in Francogallicum a Gallando translatus; et deſcriptio caerimoniarum, nuptiis filiarum imperatoris obſervatorum. Galland.

Tableau de l'Empire Ottoman. à Francfourt 1757. 12. Opuſculum, compilationibus mediocribus accenſendum, quo de religione, re militari et politica Osmanorum ſat negligenter agitur. Tableau etc.

Cf. LUEDEKE T. II. l. c. T. II. p. 221.

DE WARNERY, *Major général, Remarques ſur militaire des Turcs et des Ruſſes; ſur la façon la* de Warnery.

plus convenable de combattre les premiers; ſur rine des deux empires belligerants; ſur les peu ont joint leurs armes à celles de Ruſſie, tels les Georgiens, Colchidois, Mainottes, Monte Albanois, Chretiens Grecs etc. Avec diverſe vations ſur les grandes actions, qui ſe ſont dans la derniere guerre d'Hongrie et dans la en Moldavie, comme auſſi ſur l'expedition de Ruſſe en Grece et ſur celle du Comte de T avec des plans. à Breslau 1771. 8. *Theot* auctoris nomine atque hoc titulo, quo ne quidem, librum e ſermone Francogallico eſt latum, facta: *Beytrag zur Geſchichte des ge tigen Krieges zwiſchen dem Ruſſiſchen und T Reiche, als auch zuverläſſige Nachrichten Schlacht bey Chozim 1769 und der bey Kah Nebſt einer gründlichen Beſchreibung derer i Kriege ſich mit befindlichen fremden Nationen Sitten und Gebräuchen, ihrer Art Krieg z u. ſ. w. Mit Plans von einer Perſon vom* Breslau 1771. 8. Auctor antea iam, a ſine nominis ſui mentione, ediderat *Rema le Militaire des Turcs* etc. cuius libelli quo ſtat verſio Theotiſca ſ. l. 1769. 8. Se editio, cuius epigraphen plenam dedimus amplior eſt bellique, anno demum 176 hiſtoriam ſimul exhibet; nec de Ruſſorum tari in editione priore quidquam invenies ctor, omnis rei bellicae pritiſſimus aliisq militaribus clariſſimus, hoc opuſculo ſup tum operis Marſiliani paullo ante recenſiti

ement civil des Turcs, la religion, les grandes rges et dignités de l'Empire. Nouvelle edition. mſterd. et ſe trouve à Paris 1769. 12. Nec a libri editio, nec eius auctor nobis innote-. Hic quidem, librum e fontibus limpidis hau-n eſſe, affirmat.

CHRISTOPH WILHELM LUEDEKE, *vormali-* Lüdeke.
Predigers des Daeniſchen Miſſionscollegii und jährigen Paſtors der evangeliſchen Gemeinde zu rnen, ietzt Paſtors an der Catharinenkirche zu deburg (poſtea D. Theol. Paſtoris primarii ſacri Lutheranorum lingua Theotiſca uten-Holmienſis ephorique ſcholarum) *Glaubwür-Nachrichten von dem türkiſchen Reiche nach ſei-neueſten Religions- und Staatsverfaſſung, nebſt Beſchreibung eines zu Smyrnen errichteten Evan-ſchen Kirchenweſens.* Leipzig 1770. 8 mai. Secu-editio, plurimis in locis mutata et aucta, minutiis, iter auctoris ſpectantibus, hac phe: *Beſchreibung des türkiſchen Reichs nach Religions- und Staatsverfaſſung in der letzten des achtzehnten Jahrhunderts.* ibid. 1771. 8 cum figg. aen. — *Zweyter Theil, welcher ze und Berichtigungen enthält.* ibid. 1778. 8 Sine horum ſupplementorum et emendatio-uſu ſineque ulla mutatione deſcriptio iſta a. typis expreſſa repetita eſt ibid. 1780. 8 mai. — a quidem inſunt, quibus facile carere poſſi-, paucaque nova affert auctor: nihilo tamen narratio eius aeſtimatione lectuque digna quippe qua, quae alii ante eum retulerunt, mantur, recentiorque imperii Osmanici ſta-xponitur. Grata in primis eſt recenſio mul-itinerariorum et relationum de imperio iſto, alterique parti ſubnexa. Dimidia paene minis alterius pars comprehendit *Buſinelli* re-

lico in Italicum liber translatus dicitur.

Buſinello. PETER BUSINELLO, *Staats- und G*
ſchafts-Secretairs bey dem Bailo von Venedig
ca 1768), *Hiſtoriſche Nachrichten von der*
rungsart, den Sitten und Gewohnheiten der O
ſchen Monarchie, in le Brets *Magazin* (Ulm
T. I. p. 52 — 161. T. II. (1772). p. 107-
Editionem, ſecundum archetypum Italicum
datam et correctam lectuque iucundiorem,
Lüdeke volumini alteri operis modo recenſiti
tamen operis redemtor etiam ſigillatim, tit
culiari praefixo, vendit, *Lipſ.* 1778. 8
Auctor prudentiſſimus et ſagaciſſimus inter
et 1740 Conſtantinopoli legato Veneto ab
lis fuit, ducique Veneto, Piſani, memorabili
ibi obſervavit, in epiſtolis ad eum datis
Inde nata eſt haec deſcriptio, magni ſan
manda, quippe quae obſervationes varias,
aut plane ignotas, continet, in primis quic
per Osmanorum ritibus religioſis, aula Os
magiſtratibus, imperii reditibus, commer
militari terreſtri et maritima, artibusque po
caerimoniis aulae Turcicae.

r *Einfluß haben* (Frankf. und Leipz. 1772.
). 74—85.
von den Handlungsverträgen der Osmanni-
rte; ibidem p. 86—118. Prior differta-
: rationem, qua Osmani cum gentibus
ci ſolent: poſterior enumerat omnia com-
m pacta ab Osmanis cum diverſis Euro-
ılis inita, eorumque argumenta accurate
— Cf. eiusdem auctoris *Verſuch über*
und Schiffahrtsverträge. Halle 1782. 8 mai.
G. HAYNE, *königl. Preuſſ. Ingenieur etc.* Hayne.
ng über die Kriegskunſt der Türken, von ih-
ſchen, Lagern, Schlachten und Belagerun-
lesgleichen derjenigen Völker, welche unter
aniſchen Schutz ſtehen, als: Griechen, Ar-
Araber, Druſen, Kurden, Jeſiden, Tatarn,
n, Moldauer u. d. gl. Nebſt einer militai-
ieſchichte der drey letzten Türkenkriege in
In zweyen Theilen. Mit 10 *Kupfertafeln.*
Stettin 1783. 8 mai. — Diligenter ordi-
ecto, nec tamen cognitione hiſtoriae et
iae Osmanicae ſatis imbutus, auctor plu-
ſcriptoribus, quos enumerat, collegit,
po ſuo inſervire poterant. Rerum dilectus
; caute inſtitutus.
. MEBES, Conſiliarius regiminis Werni- Mebes.
is) *Ueber die Urſachen der Größe und des*
des Osmanniſchen Reichs. Nürnberg 1783.
laxima pars cauſſarum incrementi et decre-
ıperii Osmanici, ope ſuperiorum ſcripto-
is apte expoſita eſt atque illuſtrata: paſſim
ctor negligentius rem ſuam egit. Idem
eius dictione. Occurrunt etiam peccata
contra hiſtoriam, in primis antiquiorem.
STOEVERS *hiſtoriſch-ſtatiſtiſche Beſchrei-* Stoever.
Osmanniſchen Reichs. Hamburg 1784. 8. —

Dilectu ſtiloque laudabili, nec copioſe nimis, nimis breviter, tradita ſunt, quae plures alii ptores, quos praefatio enumerat, de Osman hiſtoria, geographia, moribus ritibusve, relig regimine politico, iurisdictione, reditibus pul re militari, agricultura, commerciis, ac litter ſtudiis, paſſim narrarunt. Adiecta eſt rerum morabilium recentiſſimarum expoſitio ſuccinc

Habeſci. ELIAS HABESCI (Graeci, plures per a Conſtantinopoli Sultano Muſtaphae III ab epi *Preſent State of the Ottoman Empire. Tran from the French Manuſcript.* London 178 Theotiſce hac epigraphe, e qua ſimul libri tenta cognoſcas: *Der gegenwärtige Zuſtand d tomanniſchen Reichs, worinn eine richtige und haltende Nachricht von der Religion, der Regi dem Kriegsweſen, den Sitten, Gewohnheiten und vertreiben der Türken, als in den bisher davon vo denen Schriften geliefert wird. Nebſt einer beſo Beſchreibung des Hofes und Serrail des Groſs und vielen beſondern und angenehmen Anekdoten einer franzöſiſchen Handſchrift des* ELIAS BESCI — *ins Engliſche, und aus dem Engliſch Teutſche überſetzt* (ab Albr. Wittenberg). 1785. 8 mai. — Liber XXXVIII capitibus vitur, in quibus auctor de Muhammede, ſtoria Osmanica, de Osmanorum religione, nuptiis, aula imperatoris, de forma regimini reditibus publicis, re militari cum terreſtri tum ritima, artibus politicis, caerimoniis pomp ſolennibus, de incolis Conſtantinopoleos, eo que moribus, de Osmanorum commerciis, ita ut partim, quae iam alii obſervarunt ac narra confirmet vel confutet, partim prorſus nova, non adeo multa, doceat.

CAI

CAPVT XIV.

CRIPTORES DE REBUS INDIAE ORIENTALIS.

SECTIO I.

Scriptores geographici et hodoeporici universales.

orientalem hoc loco ſenſu latiore appellamus
nem Aſiae terram continentem, inter Perſiam et
iacentem, inſulasque maris Indici. Scriptores,
ſione recenſendi, non quidem ſinguli omnes iſtas
es, tamen earum plures deſcribunt ſeu illuſtrant.
iores proxima ſectione ſequentur. Quo in ne-
maxime doluimus, quod nec C. C. W. Dohmius
miſſus, praefatione ad T. II verſionis a ſe elabo-
Theotiſcae ante hos decem annos factis, ſtetit,
Auguſti Hennings *catalogo critico omnium ad*
riam Indiae orientalis pertinentium librorum,
superrime in praefatione ad T. II operis prae-
iſſimi: Gegenwärtiger Zuſtand der Beſitzun-
der Europaeer in Oſtindien, *tanquam tertium*
em operis tomum in poſterum exhibere pollicitus
ti potuimus.

* * *

GOTARDI ARTHUSII (*Conrectoris ſcholae Moe-* Arthus.
Francofurtanae † 16..) Hiſtoria Indiae orien-
, ex variis auctoribus collecta et iuxta ſeriem
graphicam regnorum, provinciarum et inſula-
, per Africae Aſiaeque littora ad extremos Ia-
cos deducta, qua regionum et inſularum ſitus
ommoditas, religionum et ſuperſtitionum ab-
ſurda

ſurda varietas, Luſitanorum item, Hiſpanor
Batavorum res geſtae atque commercia vari
ſcribuntur. *Coloniae*, ſumtibus Wilhelmi Lu
kirch 1608. 1 Alph. 17 plagg. in 8. — C
bus LX haec conciſa abſolvitur deſcriptio ge
phica ac politica regionum ac gentium, qu
Indiam orientalem pertinent. Libri hodie ſa
notitia haud ingrata erit. Cap. I eſt quaſi pro
loco, quo in genere breviterque agit auct
Aſia. Cap. II ad Indiam orient., tanquam maxi
Aſiae regionem, facit acceſſum, eamque divi
Indiam intra Gangem ſ. occidentalem, et
Gangem ſ. orientalem. De hac igitur porro
memorat eius fertilitatem, flumina, varios p
los illorumque mores, denique et Nobiles
gentis ac Sacerdotes. Cap. III agit de primo
ropaeorum ad Indiam orient. acceſſu et perl
tione. Caeterum, cum in via ad Indiam m
Africae pars et plures Inſulae circum navige
digreſſionem auctor facit cap. IV et tum de
in genere, eiusque ſitu, habitatoribus, finibus
agit. Inde cap. V de duobus illuſtribus A
promontoriis, quorum alterum viride, alterut
nae ſpei vocatur, exponit, illorum incolas d
bens. Cap. VI pervenit ad inſulas Africae in
no Atlantico ſparſas, quas Azores, Canarias
rides vocant. Cap. VII eſt de inſulis in O
Aethiopico navigantibus maxime obviis, ut
S. Thomae et S. Helenae. Cap. VIII perſeq
viam verſus Indiam, et inſulas poſt Caput b
ſpei in itinere occurentes recenſet, praecipu
inſula Madagaſcare, cuius ſitum, incolas, illo
que mores, arma, reges tradit. Poſt haec a
ſulas S. Mariae et S. Mauritii (hodie *Isle de Fr*
defertur. Cap. IX et ſqq. deſcribunt Guin
regnum Congi, regionesque Africae occide

XXI et XXII ex Africa auctor tranſitum facit
iam, ſinusque deſcribit, qui in itinere Indico
obvii, quorum praecipui ſunt Arabicus et Per-
Cap. XXIII agit de inferiore India, maxime
de Cambaya, cuius fines, et praecipue In-
fluvium, regis ſuperſtitionem et potentiam,
tes, Luſitanorum res geſtas caet. latius de-
trat. Cap. XXIV et XXV agunt de Decani
) urbiumque in eo praeſtantiorum Ciauli et
: ad Luſitanos translatione, eorum incolis,
itutione et commoditatibus variis. Cap. XXVI
rae regnum eiusque oppida praecipua de-
t. Inde cap. XXVII pergit ad Malabaricae re-
s deſcriptionem. Cap. XXVIII in ſpecie de
uto, Malabarici regni metropoli et emporio
dam celeberrimo, agit. Cap. XXIX de Co-
Malabariae regno altero, et rerum a Luſita-
idem geſtarum hiſtoriam exponit. Inde cap.
I ad inſulas ſinus Cambaici tranſit, deinde ad
tales regni Indici regiones et hiſtoriam, inter
Narſingae regnum, urbesque eius praecipuas
git. Deſcribit cap. XXXIII Bengalae regnum,
negotiationes, Gangem fluvium, inſulas, in-
, arces a Luſitanis exſtructas, aliasque res ibi
. Cap. XXXV Candeſii regnum in inſula
) perluſtrat, eius amplitudinem, gemmas, et
odo Luſitanorum iugum excuſſerit, porro
rum adventum caet. demonſtrans. Inferiore
abſoluta, ſuperior capite XXXVI ſequitur,
ne vero de regno Pegu et regis Peguani po-
, aula, ſocietate cum Luſitanis caet. Super-
is eiusdem ſolennitates et bella varia cap.
VII enarrat. Cap. XXXVIII exhibet deſcri-
m Siamii regni potentiſſimi. Addit de regno
e, inter Siamum et Peguanum medio, ibique
odo piper creſcit. Cap. XXXIX tractat de
Malac-

Malaccae urbis et regni initio, progreſſu et tranſ
ad Luſitanos. Cap. XL Sumatrae inſulae deſcr
ptionem exhibet, capitaque duo ſequentia la
maioris et minoris. Cap. XLIII agit de inſulis i
ter Iavam et Sindas praecipuis, in primis de Bal
incolis, fertilitate etc. de Madura, Borneo, M
cazare. Cap. XLIV perſequitur inſulas, quas Pt
lemaeus Sindas vocat, uti eſt Celebes etc. Ca
XLV et XLVI recenſet Moluccarum inſulas, e
rumque ſitum, fertilitatem, incolas etc. Cap. XLV
refert de Banda inſula; cap. XLVIII de inſulis Ph
lippinis. Cap. XLIX et ſqq. exhibent Indiam ex
Gangem, praecipue regnum Sina; cap. LIV et ſq
Iaponiam; capita denique LIX et LX catalogu
arborum, fructuum, herbarum, gemmarum atq
aromatum, quae per univerſam Indiam reperiantu

de Bry. Fratrum DE BRY India orientalis. Tomi XI
in fol. cum figg. aen. — Theodericus de Br
Leodienſis, bibliopola et ſculptor Francofurtens
duo magna opera ſuis impenſis prodire iuſſit: alt
rum de *novo orbe*, cuius prima pars: *Wunderlich
doch wahrhaffte Erklärung von der Gelegenheit u
Sitten der Wilden in Virginia* inſcribitur, reliqu
vero undecim titulum Americae gerunt: de *Ind
orientali* alterum. Quae poſt mortem eius, ann
1626 ſecutam, inter eius generos, *Matthiam M
rianum* et *Guil. Fitzerum*, ita diviſa ſunt, ut il
Americae, hic Indiae orientalis deſcriptionem acc
peret. Hoc loco Indiae orientalis tomos XIII br
viter deſcribere animus eſt. Pars I, regni Cong
deſcriptionem, auctore EDUARDO LOPEZ Luſita
no, Latine redditam a Caſſiodoro Reinio (de Rey
na), continens, prodiit Francof. ſumt. *Io. Dieteri
et Ioh. Iſrael.* fratrum *de Bry* 1597, et iterum 160
in fol. Pars II IOANNIS HUGONIS LINSCHO-
TANI, Batavi, navigationem in Orientem, Latine
reddi-

itam ab Anneo Lonicero, enarrat, *Francof.* 3. Pars III Linſchotani navigationes continuat, is navigationibus Belgarum in Iavam et Su- am et per ſeptentrionem, *Oppenheim* 1616. IV animalia, arbores, frutices, plantas et alia, Linſchotanus in India orientali viderat, cum tationibus *Bernardi Paludani* Med. D. Enk- ni, ob oculos ponit hiſtoriamque ultimae na- tionis Belgarum, a. 1598 quatuor navibus m, memorat, *Oppenh.* 1617. In V parte in- ntur itinera Batavorum ad inſulas Iavanas et ccenſes a. 1598, VIII navibus facta, *Francof.* . VI pars deſcriptionem regni Guineae, La- edditam a G. Arthuſio, complectitur, *Francof.* Pars VII iter Georgii de Spilbergen et Caſp. Veneti, auctore *Arthuſio*, recenſet *Francof.* Pars VIII ſiſtit navigationes Iacobi Nicii lek), Admiralii, Cornelii de Brée, mercato- tavi, Corn. de Vera et Steph. de Hagen, au- *G. Arthuſio*, *Francof.* 1606. Huic parti ap- adiecta eſt, quae tres enarrat navigationes, pugnationem caſtellorum Luſitanorum Ana- et Tidor deſcribit. Pars IX ex relatione *Ioan.* nii navigationem *Petri Guil Verhaffen* ex- , *Francof.* 1612. Pars X *Henr. Hudſoni* iti- *Petri Fernandez de Quir* relationem de quinta terrarum parte ſ. de terra auſtrali incognita, deſcriptionem Samojedarum et Tunguſorum net, *Francof.* 1613. Pars XI *Americi Veſputii* navigationes in Indiam orient. et aliorum iti- in Cambayam et Spitzbergam deſcribit, *Op-* 1618. Cum illa autem parte, quae cum X ſolius Ioan. Theodorici de Bry impenſis it, opus illud fratrum de Bry, proprie ſic , abſolvitur. Cum vero poſt eorum mor- collectio itinerariorum, Indiam orientalem ſpectans,

ſpectans, ad Fizerum perveniret, hic illam a. 16
duabus partibus, XII et XIII, auxit, omnesque il
partes, eodem anno, in compendium redactas
riisque navigationibus auctas, ita tamen, ut par
duas poſteriores, XII et XIII, a p. 566 usque
finem, ne verbo quidem immutato, rurſus
derit. Continent vero varias navigationes An
rum et Batavorum in Indiam, cum *Iacobi H
mitae* periplo, et deſcriptionem quarundam ſepe
trionalium regionum ac inſularum. — Ver
operis *Theotiſca* prodiit *Francof.* 1601 ſqq. fol.
figg. aen. — Utramque vero Indiam, tam ori
talem quam occidentalem, variis acceſſion
auctam, bibliopola Leidenſis, *Petrus van der*
in unum corpus redegit, et VIII voluminibus
fol. et XXX in 8. edidit, hoc quidem titulo: *
cueil des Voyages aux Indes orientales et occidenta
et autres lieux du monde, par* GEOFROY. 1706
1710. Loco igitur nominum de Bry poſitus
Godofredus, neſcio quis? Idem factum in verſio
operis Belgica, ab eodem bibliopola eodem te
pore procurata, *Lugd. Bat.* XXIX Voll. in 8.
figg. aen. Argumentum huius editionis expon
Acta Erud. a. 1708. p. 102 ſqq. 179 ſqq. 448
Suppl. T. IV. p. 66 ſqq.

Cf. Catal. bibl. Rinckianae p. 216 ſq.
FREYTAGII Anal. litter. p. 161 ſqq.

Collectio Hulſiana.

LEVINI HULSII (linguae Francogallicae
giſtri, Mathematici, Notarii, ac bibliopolae Nor
bergenſis, nati Gandavi, denati Francofurti 160
*Sammlung von ſechs und zwanzig Schifffahrten in
ſchiedene Länder; aus dem Holländiſchen ins Teuſ
überſetzt, und mit allerhand Anmerkungen, Figu
und Charten verſehen.* I—VII *Theil.* Nürnb. 159
1602. Pars VIII etiam ab Hulſio *Francofurti*, re
qu

e vero ab aliis editae ſunt, v. c. a *G. Arthuſio*, *iſtophoro Blon*, editaeque partim *Francofurti*, im *Oppenheimii*, partim *Hanoviae*, ultima qui- 1650. 4. Unaquaeque pars ſingularem habet um; omnes rariſſime iunctim conſpiciuntur. arum in primis navigationes verſus Indiam ntalem et occidentalem deſcribuntur.

. Catal. bibl. Rinckianae p. 237 ſqq.

ANDREAE SCHOTTI Auctores varii de rebus Collectio
is. *Francof.* 1603. fol. Qui ſcriptores huic Schottia-
ctioni inſint, nullibi indagare poſſumus; nec na.
collectio ipſa nec notitia de iſtius indole ad pervenit. Niſi paſſim laudaretur, eam alicubi exſtare dubitaremus.

* * *

LAVIUS ARRIANUS, *Nicomedienſis*, cuius Arrianus.
um Ponti Euxini ſupra p. 53 ſq. deſcripſimus, Ἰνδικὰ ſ. de rebus Indicis librum unum. Qui m olim pars operis eiusdem Arriani de ex- ione Alexandri magni credebatur, eaque opi- a librariis et editoribus ſemper coniunctim ſto ſcribebatur atque edebatur, cum tamen nus ipſe libro VI. cap. 28 operis de expedi- Alexandri pronunciaverit, ſe ſingularem de memorabilibus librum editurum eſſe. Cui menti loco eſt expeditio navalis Nearchi, ecti claſſis, quae iuſſu Alexandri Indum flu- littoraque Indiae et Perſiae exploravit. Arria- nimirum diario, in hac expeditione a Nearcho ut creditur, conſcripto, in quo vero ſolum na populorum, locorum et fluviorum notata, eſt, addiditque ex aliis ſcriptoribus varia me- u digna atque digreſſiones; quo factum, ut eius non periplum merum ſive itinerarium

Arrianus Attica uſus fuerit. — Editioni
ſum dare animus eſt, ubi de Arriani lib
expeditionis Alexandri ſermo erit. Hoc
lum commemorare lubet, duas Indicoru
nes Theotiſcas exſtare. Altera Indica
continet, interprete *Georgio Raphelio*,
prima vice Hamburgi 1710. 8. altera a
Brunovici et *Guelpherbyti* 1764. 8 mai. cu
rado Arnoldo Schmidio, Profeſſore Bru
Raphelii genero, adhuc vivo, qui non ſ
ſionem politiorem reddidit, verum eti
nonnullas, Dodwelli diſſertationem mo
dam, Hannonisque Periplum Graece
cum Bougainvillii diſſertatione de Hann
que Periplo, et duabus mappulis geograp
iecit. Altera interpretatio Theotiſca
cum Arriani libris de expeditione Ale
auctore *Gebhardo Chſtph. Lud. Timaeo*
olim ſcholae Hamelenſis, *Lipſ. et Francof*
Interpretatio ipſa quidem non perfecta
renda tamen Raphelio-Schmidianae. N
ſperſae ſunt. Arriani Indica leguntur
usque ad 611.

Dodwell. HENRICUS DODWELLUS in Diſſert
Arriani Nearcho, adiecta Tomo primo
Hudſonianae geographiae veteris ſcriptor
corum minorum, (*Oxon.* 1698. 8.) id
egit, ut probet, Nearchum ipſum minim

ab Arriano laudatum, compoſuiſſe, ſed opus emporibus ultimorum Ptolemaeorum, Aeregum, neſcio a quonam confectum. Con- n ſententiam tuetur *C. A. Schmidius* in prae- : ad interpretationem opuſculi Arriani modo emoratam.

aggio di NICOLI DI CONTI, *Venetiano, de-* Conti.
per POGGIO, *Fiorentino*, in collectione Ra- ia T. I. — Iter circa a. 1435 inſtitutum.

aggio di HIERONIMO DA SANTO STE- Hier. da S.
, *Genoveſe, nelle* INDIE, *a.* 1499; in colle- Stefano.
Ramuſiana T. I.

IOM. LOPEZ *Navigatione verſo l'Indie orien-* Lopez.
tta nell' anno 1502. ibid. — De archetypo no nobis nil innoteſcit.

IOVANNI DA EMPOLI, *Fiorentino*, *Viaggio* Empoli.
ell' India, nel 1503; ibid.

ID. DI BARTHEMA *Itinerario in India.* In Barthema.
... 12. Et in collectione Ramuſiana T. I. hac epigraphe: LUDOVICI VARTOMANNI BARTHEMA Navigationum Aethiopiae, Aeutriusque Arabiae, Perſidis, Syriae, Indiae, t extra Gangem, Libri VII, ex Italica in Linguam translati ab *Archangelo Madrignano*; im. *Grynaei* Scriptor. de novo orbe (*Baſil.* fol.) p. 234 ſqq. *Norimb.* 1610. 8. Ex hac ie orta eſt *Hiſpana* hoc titulo: *Itinerario de ble Varon* MACER LUIS (cognomen BAR- A omiſſum), *Patricio Romano, en el qual ucha parte de la Ethiopia, Egipto y entram- ibias, Syria y la India. Traducido por* Chri- e Arcos. *Sevilla* 1520. fol. *ibid.* 1576. fol. — *allice* cum Ioh. Leonis *Deſcription de l'Afri- on* 1556. fol.) T. II. — *Theotiſce* hac in- e: LUD. VARTOMANNS *Reiſen zu den ländiſchen Völkern, überſetzt durch* Michael

Herr; inter ſcriptores de novo orbe edit. ſ
titulo: *Die neue Welt.* Argent. 1534. fol. Poſt
aliam verſionem Theotiſcam elaboravit *Henr. M
giſerus*, Lipſ. 1608. 8. ibid. 1610. 8. ibid. 1615.
cum figg. aen. — Haec verſio ortum dedit *B
gicae*, Ultraject. 1615. 4. ibid. 1654. 4. cum fi
aen. — *Anglice* in collectione Purchaſiana Vol

Barbeſſa. ODOARDO BARBESSA ſ. BARBOSA *dell' In
orientali;* in collectione Ramuſiana T. I. Sepa
tim *Venet.* 1588. fol. — Auctor Luſitanus, F
dinandi Magelliani comes in itinere illo famoſo
ca terrarum orbem ſuſcepto, quae hac occaſio
de omnibus Indiae Africaeque orientalis regio
et populis vidit audivitque, ſedulo litteris mand
a. 1516. Inſulas etiam maris Indici remotiſſi
regionesque Indiae mediterraneas, de quibus
hodie pauca ad nos perveniunt, deſcribit. Do
dum ideoque tanto magis, quod eius opus haud
tegrum et purum conſervatum eſt; lacunae e
variae nominaque corrupta multa ſane reperiun

Sommario etc. *Sommario di tutti li regni, citta e popoli or
tali;* in *Ramuſii* collectione modo laudata T. I.
Auctor anonymus, itidem Luſitanus, Barbeſſae
latione uſus brevior quidem eſt, paſſim tamen e
dem illuſtrat. Lacunae quoque haud deſunt,
quae de inſulis Moluccis hisque adiacentibus co
gerat, omnia deperdita ſunt.

Ceſare Federici. CESARE FEDERICI *Viaggio nell' Indie or
tale et oltra l'India.* Venetia 1587. 8. Et in
lectione Ramuſiana editionis Venetae 1613. T.
qui a. 1606 prodiit. Alii auctorem ſcribunt
re de' Federici: Tiraboſchi vero in *Storia della l
ratura Ital.* T. VII. P. I. p. 237 ita, ut nos ea
buimus. Iter huius Itali (forte Mutinenſis) a. 15
inſtitutum.

GAS

otis *Petri Duval* inſtructa. *Anglice* in collectione urchaſiana T. II. — Maxima huius itinerarii ars occupatur narratione de auctoris ſatis, naufragiis, captivitate etc.

CORNELII DE VENA Navigatio in Indiam orientalem. Francof. 1607. 8. de Vena.

François Martin de Vitré premier voyage aux Indes orientales par les François. à Paris 1604. 8. de Vitré.

CASPAR DE SANTO BERNARDINO ſ. DE AA (Monachi Franciſcani Luſitani, florentis circa initium ſaeculi XVII) *Itinerario da India por tierra aſta el Reyno de Portugal* (a. 1605). *Lisboa* 611. 4. de S. Bernardino ſ. de Saa.

PIETER VAN DEN BROEK *XXViaarige Reisbeſchryvinge*.... Leeuwarden 1717. 8. Plures orte editiones exſtabunt. — Multas quoque Africae regiones deſcribit auctor, quippe qui mercaturae ſtudens, quater in Africae partibus fuit. Indiam orientalem viſit ab a. 1613 usque ad a. 1627. Obſervationes, quas litteris mandavit, quantivis retii ſunt. Primus erat, qui originem Bataviae, entri potentiae Belgicae in India orientali, narravit. Quapropter, aliasve ob cauſſas, itinerarium occe maxime commendabile eſt. v. d. Broek.

EDWARD TERRY'S *Voyage to the Eaſt-India*. ondon 1655. 8. Et in collectione Purchaſiana ol. II. Et Thevenotiana (*Pariſ.* 1664 ſqq.) . I.— Auctor, poſtquam Oxonii litterarum ſtuiis operam dediſſet, nave mercatoria in Indiam rientalem vectus, legati Anglici in aula Mogolis agni capellanus creatus, poſt reditum munere ſaerdotis in Anglia functus, obiit a. 1660. Indiam ifit a. 1615 ſqq. Terry.

THOM. RHOE *Journal van de reyzen naer Ooſtindien en den grooten Mogol.* Amſterd. 1656. 8. t in collectione Thevenotiana T. I. P. II. — Rhoë.

Prudens hic doctusque peregrinator a. 1615
tus regis Angliae, sumtibus vero societatis A
Indicae, rei mercatoriae promovendae cau
aulam magni Mogolis missus, a. 1617 in An
reversus, multa memoratu digna, in primis d
ista, typis mandavit.

Bontekoe. WILHELM ISBRANDSZON BONTEKOE
vigatoris Belgici) *Journal ofte gedaankwirdi*
schryving van de Oost-Indische Reyse, begonnen
en *volleyndight* 1625. t' Utrecht 1651. 4. t'
sterd. 1656. 4. ibid. 1659. 4. ibid. 1662. 4.
1681. 4. cum figg. aen. *Francogallice* à Am
1681. 12. Et in *Recueil des Voyages de la*
des Indes orientales T. IV. Et in collectione
venotiana T. I. — *Theotisce* in *Allgemeinen*
der Reisen T. VIII. Et in *Sammlung mehrerer*
würdiger Geschichten zur angenehmen und nüt
Lectüre. Brandenb. 1783. 8. — Geographia
rum inservit.

Herbert. THOMAS HERBERT *Travels into the*
(1626-1627). Lond. 1634. 4. Opus supra
P. II. p. 56 laudatum. Hoc loco addimus v
nem Belgicam, *Dordrecht* 1658. 4.

van Rechteren. SEYGERS VAN RECHTEREN *Journael v*
Oost-Indische Reise. Zwoll 1639. 4. A. 1628
iter institutum.

P. a S. T. P. a S. T. (PATRIS A SANCTA TRINIT
Orientalische Reisebeschreibung; worinnen unter
liche Begebenheiten seiner Reise, vielerley orient
Landschaften, das Gebürg, Meer und Flüs
Zeit-Rechnung der Fürsten, so darinnen gehe
ihre Einwohner sowol Christen als Unglaubige,
chen auch die Thiere, Bäume, Pflanzen und F
so darinnen gefunden werden, endlich mancherl
schichten, so darinnen sich haben zugetragen. I
fort 1671. 8. — Auctor, ex ordine Carmeli

ogallicorum, relationes de miſſionibus Ro--Catholicis in Orientis partibus amplas ex- Ab a. 1629 peragravit Arabiam, Perſiam et n. Libro IV occurrit hiſtoria quatuor Monarm plane ſuperflua. Opus e ſermone Franico in Theotiſcum translatum videtur, licet ullibi indicetur.

)H. SIEGMUND WURFBAINS *Vierzehnjäh-* Wurfbain.
)ſtindianiſche Kriegs- und Oberkaufmannsdienſte
em richtig geführten Tagebuch — mit unter-
lichen Kupfern gezieret, endlich an den Tag ge-
von I. P. W. D. (i. e. Ioh. Paul Wurfbain,
or, filius Ioh. Sigismundi.) *Sulzbach* 1686. 4.
gen 1688. 4. Ante iam brevem huius diarii
hen exhibuerat *Leonardus Wurfbain*, Ioh. Sihndi patruus, hoc quidem titulo: I. S. WURFs *Reiß-Beſchreibung*. Nürnb. 1646. 4. — or, Norimbergenſis, ab a. 1632 usque ad ſocietati mercatoriae Belgico-Indicae variis magnaquè cum laude utilem operam prae-

I. A. WILLII *Nürnberg. Gelehrten-Lexicon* T.IV. 313 ſq.

)H. ALBRECHT VON MANDELSLO (equitis v. Mandelslo. politani † 1644 anno aetatis XXVIII) *Schrei-*
m ſeiner Oſtindiſchen Reiſe an Adamum Olea-
aus der Inſul Madagaſcar, A. 1639 abgelaſſen:
einem kurzen Berichte von dem jetzigen Zu-
des äußerſten Orientaliſchen Königreichs Tzina,
lichen Anmerkungen Ad. Olearii. Schleswig ; fol. Recuſa eſt haec epiſtola ſub finem Iti- Perſici Ad. Olearii, Vol. I. P. II. p. 56 ſq. is recenſiti, et quidem primis editionibus. ſſit poſtea amplior itineris deſcriptio hoc : *Morgenländiſche Reiſsbeſchreibung, worinn*

zugleich die Gelegenheit und heutiger Zuſtand führnehmen Indianiſchen Länder, Provincien, und Inſuln, ſamt der Einwohner Leben, Sitten ben und Handthierung, wie auch zugleich ſchaffenheit der Seefahrt über das Oceaniſch erzehlet wird; nach des Autoris Tode aus durch Ad. Olearium, ſamt deſſelben unterſc Noten und Anmerkungen, wie auch vielen I Schleswig 1658. fol. ac Hamburgi, una cum rii Itinerario Perſico, 1696. fol. — Ve illius, atque Itinerarii Perſici Olearii, *Fra cas* iunctim dedit *Ad. de Wicquefort*, Am menſis, Electoris Brandenburgici Conſilia in aula Gallica Legatus. De quibus aliisq ſionibus cf. Bibl. noſtra l. c. — Auctor Fi Ducis Holſato-Gottorpienſis, in prima iu cubiculariis adſcriptus nobilibus, eiusdem a a. 1633, anno aetatis XVII, in Ruſſiam ac P Phil. Cruſio et Ott. Brüggemanno, Leg utriusque Monarchas Ducalibus, comes adi ſtabuloque horum praefectus, abiit, et re iſtas, aliasque Orientis provincias, cum Flemmingio ac Ad. Oleario, viris doctiſſim corumque intimis, ſequenti peragravit quadr Qui cum, a. 1638 exeunte, ex aula Perſic Legatis ac comitibus horum reliquis, in Ho remigraſſent, ſolus, Friderici Ducis permi Oriente ſubſtitit, eiusdemque ſumtu Indiam ſulas vicinas, itinere et mari et terra peri perluſtravit. Ex India in Galliam et Angli nere delatus maritimo, inde in aulam H Gottorpienſem, nec multo poſt in Ducatu trium Megapolitanum, rediit. Ex iſto tan Galliam iterum excurrit, turmaeque equi rege Galliarum praefectus, et caſtra aliquam cutus, Blaeſiae a. 1644 morbillis exſpira

]

rationes ingenii huius praecocis iudicium haud gare ſpirant; non ſolum regionum ſitus, ſed m hominum ibi degentium mores ſollerter exnit. Brevis itinerarii epitome ſecundum vernem Wicqueſortianam traditur in *Europe ſa-* 1719. T. XI. p. 17 ſqq.

Cf. I. MOLLERI Cimbria litterata T. II. p. 524 ſq.

NICOLAS DE GRAAF *Voyages aux Indes orien-* de Graaf.
et en d'autres lieux de l'Aſie, avec une relation ſe de Batavia, et des moeurs et du commerce Hollandois, etablis dans les Indes. à Amſterd. 9. 12 mai. cum duabus figurarum aen. plagu- — Auctor, arte chirurgus, primum a. 1639 rvitium ſocietatis Batavo-Indicae ſe dans, e viſendae nactus eſt occaſionem. Ex eo ore ſaepius usque ad a. 1687 cum illius Soris navibus Orientem petiit, atque in itinere rate mandavit litteris, quicquid ſua in navi dit, et quaecunque in exteris illis regionibus rvavit. Sunt igitur hae ephemerides, in quimulta occurrunt, lectoribus iam aliunde cognonec pauca, quae noſſe vix cuiusque intereſt: men ſubinde ſe quaedam offerunt lectu haud gna. P. 102—134 inſerta eſt anonymi deptio inſulae Ceilan, e qua cum civilis, tum uralis huius inſulae ſtatus bene cognoſci poteſt. 269 ſqq. auctor deſcribit urbem Bataviam, ſique mores Belgarum in India viventium.

Acta Erud. a. 1519. p. 481 ſq.

JOHANNIS VON DER BEHR *Diarium ſeiner* von der
jährigen *Oſtindianiſchen Reiſe von* 1641 *bis* 1650. Behr.
1668. 4. Breslau 1668. 4. *Verbeſſert und mit* RIST. EISLINGS *italieniſchen Wegweiſer ver-* Frankfurt 1684. 4. cum figg. aen. — Auctor,

Auctor, Notarius Lipſienſis, militem egit i
orientali; Lipſiae mortuus eſt circa a. 1691.

Anderſen et Iverſen. *Orientaliſche Reißbeſchreibung* JUERGEN DERSENS *und* VOLQUARD IVERSENS. *welchen jener A. 1644 aus Holland ausgezoge A. 1650 wiedergekommen, dieſer aber von An 1655 ausgereiſet, und 1668 in Holſtein wiede langet, beyde aber reſpective durch Oſtindien, Sina, Tartarien, Türkey, Arabien und Pa gezogen, zu Waſſer und zu Lande viel merk Dinge geſehen, auch erbärmliche Schiffbrüche e aus welcher mit Luſt und Verwunderung zu men, die Beſchaffenheit und heutiger Zuſtand ſeln, feſten Länder und Städte, wie auch der I ner Leben, Sitten und Lehre. Ausgegeben du* Olearium, *mit ſeinen Noten und etlicher Oer klärungen, auch vielen Kupfern.* Schleswig 16 Recuſum eſt utrumque hodoeporicum, un itinerario Olearii Perſico, *Hamburgi* 1696. fo *gice* autem, interprete *Ioh. Henr. Glazemake ſtelod.* 1670. 4. — Georgius Anderſon ſ. An Tunderenſis, homo illiteratus, ſed iudicio et tenaci memoria, teſte Olearo, praeditus grinandi flagrans amore, a. 1644 e patria gium, ac inde in Aſiam, traiecit, Turci Perſiam, Palaeſtinam, ac provincias eius alia luſtravit, immo ad Indos usque penetravit mos. Eam autem in locis ſingulis luſtran incolarum moribus, ſacris ac ritibus, notan hibuit diligentiam, quam ab illiterato vix ex et ſaepe in eruditis peregrinatoribus deſider lebat is initio, ab amicis licet monitus, hi ſui ſcribere itineris, donec pertinaciam ei Fridericus Holſato-Gottorpienſis et auctori et aſtu ſequenti expugnaret. Poſtulavit is a noſtro, ut quotidie per horam in biblioth

leſſet, et apud exteros obſervata viva voce exoneret. Has eius narrationes Olearius, in loco bliothecae ſecretiore, ignaro Anderſono, abditus, ſſu Principis, calamo excepit. Poſtea ipſi etiam iunctum eſt, ut iter ſuum ſcripto comprehenſum hiberet. Quod autographum ubi Olearius cum notationibus ſuis, ex ore dicentis exceptis, conntire deprehendit, adiecto ſimili Volquardi Ivadis, Huſenſis, itinerario, in libros IV, quorum es priores Anderſoni, quartus autem Ivaridis iter, narrant, diviſum, et figuris aeneis, ab ipſo pereginatore delineatis, ornatum evulgavit.

Cf. MOLLERI Cimbria litterata T. I. p. 18.

JOH. JACOB MERCKLEINS *Oſt-Indianiſche Reiſe;* adiecta *Caronis Beſchreibung des Königreichs Japan etc.* Norimb. 1663. 8. et *Arnoldi wahrhaftigen Beſchreibungen dreyer mächtigen Königreiche Japan, Siam und Corea.* ibid. 1672. 8. (p. 901-1131.) Auctor iter peregit a. 1644—1653. — Auctor hirurgus, ſocietati Belgo-Indicae mercatorum ſerviens, quae ipſe obſervavit, diligenter conſignavit. Mercklein.

JOH. JACOB SAARS (Norimbergenſis) *Oſtindianiſche funfzehnjährige Kriegsdienſte und Beſchreibung, was ſich in ſolcher Zeit von* 1644 *bis* 1659 *begeben, am allermeiſten auf der Inſel Ceylon.* Nürnberg 1662. 8. cum figg. aen. Editio auctior annotationibus ex aliis itinerariis petitis *ibid.* 1672. ol. cum figg. aen. *Belgice* a *I. H. Glazemaker*, ſecundum editionem priorem, *Amſterd.* 1671 et 1673. 4. cum figg. aen. — Editor huius itinerarii fuit *Daniel Wülfer*, eccleſiaſtes Norimbergenſis, qui etiam diſſertationem ſuper militia Belgica in orientali India praemiſit, alterique editioni annotationes bene multas, quibus Saarii relationes vel confirmantur vel amplificantur, inſeruit. Saar.

HEN-

Soeteboom. HENDRIK SOETEBOOMS *Vornaamſte Zeetogt na de Ooſt-Indien, gedaen met de achinſche molukſche Vlooten, onder de Admiralen Jacob Heerken Wolfert Harmansz.* Amſterd. 1648. 4.

le Tellier. JEAN LE TELLIER *Voyage aux Indes orientales.* à Dieppe 1649. 4.

van Purmer-End. CORNELIS CLAESZ VAN PURMER-END *Ooſtindiſche Reys-Beſchryvinge.* Amſterd. 1651.

Ioſephus a S. Maria. *Prima ſpedizione all' Indie Orientali del* P. GIOSEPPE DI S. MARIA, *Carmelitano ſcalzo, legato apoſtolico ne' Regni de' Malavari, ordinata N. Signore Aleſſandro Settimo.* In Roma 1668. 4. Auctor, a. 1655, cum tribus aliis monachis Carmelitis in orientalem Indiam miſſus, ut Chriſtianos nomine Apoſtoli Thomae inſignitos diſperſosque per Indiam, ab Archiepiſcopo eorum, Crangano degente, ſubduceret atque Pontifici Romano ſubjiceret. Romam reverſus diarium ſ. itinerarium ſuum typis exprimi curavit. Regiones et loca ſe viſa, multas praeſertim Aſiae urbes nobiliores varios itidem Indorum mores, ſat diligenter deſcribit.

Cf. JAGEMANNS *Magazin der Italieniſchen Litteratur* T. I. p. 280—286.

Vincenzo Maria di S. Caterina da Siena. *Viaggio all Indie orientali del* P. F. VINCENZO MARIA DI S. CATERINA DA SIENA, *Procurator generale de' Carmelitani ſcalzi.* In Roma 167 fol. — Auctor, ſocius modo dicti Carmelitae, itinerarium ſuum, multo amplius, quam Ioſephi, libros quinque diviſit. In quorum primo atque ultimo omnia, quae in itinere vidit, loca v. c. eorumque ſitum faciemque externam, incolarum mores, aliaque memorabilia, exhibet. Secundo narrationem de monimentis, S. Thomae Maliapur adſcriptis, deque ortu et progreſſu Chriſtianiſmi

illi

in regionibus, continet. Tertius agit de ac populis Indicis et de eorum ſtatu politi- et domeſtico. Quartus autem de hiſtoria na- li, de animalibus praeſertim. Regiones Indiae nullae deſcribuntur, ab aliis raro aut negligen- perluſtratae v. c. inſula Zocotora. Multa cae- um inſunt, quibus lubenter careremus, fabulae aeque.

JAGEMANN l. c. T. III. p. 348—361.

JAN NIEUHOF *Zee- en Landreize vor verſchie-* Nieuhof. *gewеſten van Oſt-Indien, met en verhaal der Batavia.* Amſterd. 1682. fol. ibid. 1693. fol. figg. aen. — Auctor circa a. 1655 et ſqq. es paene Indiae orientalis partes peragravit, nque Indicarum peritiſſimus fuit. De aliis eius- itinerariis alibi agetur.

JOACHIM CENTELLAS *Voyages et conquetes* Centellas. *rois de Portugal aux Indes.* à Paris 1658. 4.

WOUTER SCHOUTEN (h. e. WALTER SCHUL- Schouten N) *Oſt-Indiſche Voyagie, vervattende veel voor-* ſ. Schul- *e voorvallen, ongemeene vreemde Geſchiedeniſſen,* zen. *dige Zee- en Landgevechten, tegen de Portugezen Makaſſaren, Belegering, Beſtorming en Verove- van veel voorname Steden en Caſteelen, mitsga- en curieuſe Beſchryving der vornaemſte Steden, eden, Eylanden, Koningrijken in Ooſt-Indien, r Wetten, Zeden, Godsdienſten, Coſtuymen, achten, Dieren, Vruchten en Planten, als ook eer gevairlijke Wederom-Reyſe na't Vaderlant, in een byſonderer harde Ontmoetinge met de gelſe Oorlogsvloot, ſoo in Bergen in Noorwegen, in de Noord-Zee. Verciert met ſeer konſtige ere Platten ſoo van de voornaemſte Steden als an- aenmerckelijke Saken, door den Schryver in In- getekent.* Amſterd. 1676. 4. ibid. 1707. 4. —

Theo-

Theotiſce a I. D. ibid. 1676. fol. cum figg. a
Francogallice. ibid. 1707. II Voll. in 12 1
Rouen 1725. II Voll. in 8. cum figg. aer
Auctor, chirurgus Harlemenſis, quae ab a.
usque ad 1665 in itinere et in Orientis pa
Indicis vidit et obſervavit, miro animi ca
narrat, mores in primis ac ritus populoru
riorum, bella a Belgis geſta, resque natural
inſula praeſertim lava obvias, ita, ut lec
inſtruat aeque ac delectet. Addita eſt in fi
ſcriptio naufragii horrendi navis Belgicae, *ter
ling* dictae, cum figuris aeneis, auctore FR
IANSZ. VON DER HEYDE, qui etiam adiec
ſcriptiones breves regnorum Arakan, Mor
Tanaſſerey et Bengala.

Chardin. JEAN CHARDIN, ab a. 1664 usque ad
in Perſia et India orientali commoratus, a
iam laudatus Vol. I. P. II. p. 59 ſeqq.

de Rennefort. SOUCHU DE RENNEFORT *Hiſtoire des
orientales et des établiſſemens de la Compagnie
çoiſe du commeree.* à Paris 1688. 4. à Leide
12 mai. — Titulum iuſto latiorem ex
libro huic datum eſſe, indicatur ſub finem
ſcribi enim ex auctoris inſtituto debuiſſet:
riale aut *commentarius ad iuvandam vel illuſtr
hiſtoriam Indicam.* Continet enim narrati
particularem de navigatione in inſulam S. La
tii ſive Madagaſcar, a ſocietate mercatorum
licorum, auſpiciis regiis, anno 1664 et 166
cepta (antea quoque ſeparatim *Pariſ.* 166
in lucem editam), et quae illius occaſione
maxime Suratae urbe, usque ad a. 1671
ſunt, quo tempore Francogallorum conatu
rum felicem finem habuit. Auctor, qui p
navigationi a. 1664 coeptae, ut Secretarius
in inſula iſta conſtituti Conſilii, interfuit, im

aemulis functione, a. 1666 Galliam re-
Anglorum manus, eo tempore cum
llum habentium, incidit, describit parte I,
vel in navigatione, vel in coloniis Fran-
m in India, vel captivus in Anglia vidit
us est. Pars autem II et III aliena nititur
et fide. Nihilominus scriptori, licet se
m et indoctum esse profiteatur, diligentis
non invidebitur. Laudanda est ingenui-
meritis elogiis infelicem virtutem non
it. Retulit inter alia consultationem de
iis Indicis, qua meliorem hucusque dari
egat. Caeterum multa notatu digna hinc
oc opere lectores invenient, etsi auctoris
alii in descriptione locorum dudum vi-
raeveniſſe.

Erud. a. 1688. p. 468 sqq.

GES DE MR. THEVENOT, *contenant la* Thevenot.
l'Indoſtan, des nouveaux Mogols, et des
ples et pays des Indes. à Paris 1684. 4.
ctione omnium Thevoneti itinerariorum
689. V Voll. in 8. à Amst. 1705. V Voll.
Imſt. 1725 et 1727. V Voll. in 12.). Haec
itinet ea, quae priora Thevenoti itinera,
oluminibus edita, subsecuta sunt, id est,
profectionis a Balsora in Indiam, et inde
Persidem, coepta d. 25 Novembr. 1666,
et vitae peregrinantis, mense Novemb.
efuncti, meta fuit oppidum Miana Persi-
is. Inveniuntur et in his posthumis com-
quae cum aliorum narratis conferri me-
quae alicubi lucem afferunt, aut neglecta
Duobus libris absolvitur hoc opus. Pri-
habet capita, in quibus agitur de Indiae
divisione, et de magni Mogolis, quem

vocant, latiſſime tunc temporis inter Indos
tis familia, potentia, provinciis, urbibus,
eorumque religione, ritibus et caerimoniis.
ſecundus capitibus XII exponit auctoris re
de Decanenſis regni provinciis, quae per
nes et rebelliones in particularia regna
iſto diviſae fuerunt. Caeterum ſimplicitas
nis ingenium auctoris ita exprimit, ut de
narratorum magna lectoribus fiducia ſul
de iis praeſertim, quae auctor ipſe vidit e
tus eſt; neque enim diſſimulat, quae ab
cepit, inter quae ſunt, quae de reditibu
Mogolenſis leguntur. Malabaricarum litt
quarum multus in iſtis regionibus uſus eſt
et ſonus deſcribitur; nec minus notabilia ſu
de monetis et ponderibus, de *Caſtis* ſ. tribu
ganorum ſ. idololatrarum Indorum, et de
nandis illorum ſacris referuntur. Quae
Thevenotius, unice id agens et cunctaru
bus opus erat, linguarum gnarus, facilius
que perquirere et obſervare potuit, quam
caturae ſolum cauſſa peregrinantur, et
mum indocti ſunt. Adiecta capite ultimo
tur paucula ad res Perſicas pertinentia,
ſchedas auctoris reperta, quae cum Ind
conſervari poſſe editori viſum fuit.

Cf. *Acta Erud.* a. 1685. p. 407 ſq.

Tappe. DAVID TAPPENS *funfzehnjährige Oſtin*
Reiſebeſchreibung von 1667 *bis* 1682. H
und Wolfenbüttel 1704. 4. ibid. 1714.
figg. aen.

v. Overbe- ARNOUT VAN OVERBEKE *Geeſtige*
maeckelycke Reys-Beſchrijvinge naer Ooſt-In
Dienſte van de E. E. Heeren Bewinthebberen
Ooſt-Indiſche Compagnie, voor Raet van Ju

Jare 1668. *Vervattende verſchey de kluchtige vallen, en koddige gedachten op deſelve, gedu- ſijn Reyſe van Amſterdam tot Batavia. Ge- t by Jan Jooſten* 1671. 4. Et inter eiusdem a, Belgice ſcripta, *Amſterd.* 1677. 8.

ERRET VERMEULEN *Gedenkwaerdige Voya-* Vermeu-
an hem naer Ooſt-Indien, in't Jaar 1668 aen- len.
gen en in't Jaar 1674 voltrokken; daarin onder andere toevallen, de vermaarde Oorlog tegen de ng van Makaſſar beknoptelijk verhaalt, en de ver- de voorvallen, daer in voorgekomen, et het eynde af, vertoont worden; nevens een nau-keurige des Schijvers Heen-Reys, enwat hy in die gewe- van Indien heeft gevonden, hare Wetten, Zeden, dienſt, Coſtuymen, Cleding, Dieren, Vruchten lantagien des Lands; en ſyn weeromreys tot Am- m. Met kopere Platen vercieret. Amſterd. . 4.

Merveilles des Indes orientales. à Paris 1669. 4. Merveilles
LBRECHT HERPORT *Burgers der Stadt Bern* etc.
der Mahlereykunſt Liebhabers, kurze Oſtindiani- Herport.
Riſe-Beſchreibung, darinnen vieler Oſtindiani- Inſulen und Landſchafften Gelegenheit, der Ein- er Sitten und Gottesdienſt, allerley Früchten und n Thieren Beſchaffenheit, ſampt etlichen nach- ichen Belaegerungen und Schlachten zwiſchen der indiſchen Oſtindianiſchen Compagney einerſeits, etlicher Oſtindianiſchen Königen und Portugeſi- Kriegs-Völkern anderſeits, beſchehen, ſonderlich Chineſiſchen Belägerung und Eroberung der Inſel oſa, angemerkt, vnd in etlichen Kupfferſtuken eichnet zu finden. Bern 1669. 8. — Herpor- d. 25 Maii 1659 e Belgio navi vectus Indiam t annoque 1668 in Helvetiam rediit. Copioſus primis eſt in deſcribendis hominum moribus, monijs religioſis, rebus naturalibus etc.

II Voll. in 12. à Amſterd. 1699. II Voll. in 1
1709. II Voll. in 12. *Augmenté des diverſe*
curieuſes, et de l'hiſtoire des Dieux, qu'ado
gentils des Indes. à Cologne 1709. 8. Omn
figg. aen. *Anglice*, Lond. 1698. 8. — *T*
Dresd. 1700. 12. — Auctor, per decem
integros (ab a. 1668 usque in a. 1677) i
orientali commoratus, eo rectius obſervare
quae ad illuſtrandam hiſtoriam naturalem pe
quod medicam artem profiteretur, et ſic in
effectuum penetraret. Itaque vulgares
(v. c. de Elephante) aliquando notat, ab ali
termiſſa ſupplet, ſuccinctaque caeterum b
efficit, ut liber magna cum voluptate perv
Rediens ex India orientali in Galliam artigi
liam, cuius indolem moresque incolarum
deſcribit. Commendatur in primis tract
calcem libri adiectus, in quo de morbis pa
India graſſantibus, partim Europaeos, du
navigant, invadentibus agit, et exponit, q
dendi artificio Indi mala corporis profligare
ſtinam valetudinem reſtituere conentur.
Colonienſis habet etiam auctoris eiusdem
nem de inquiſitione Goana. Tabulae aeri
urbes Indicas hominumque veſtitus repraeſ
Prima praecipue grata, quippe quae inſula
montorii viridis ſiſtit.

AUGUSTIN VAN BEAULIEU *de ramſpoedige* Beaulieu.
keep-vaert der Franſchen naer Ooſt-Indien onder
beleyd als Generael, met drie Schepen uyt Nor-
ndien Maer oock veel aanmercklijke Beſchrijvingen
Plaetzen daer hy geweeſt heeft. ſijne Handelingen
t Inwoonders, heer Wetten, Zeden en Gewoon-
. — Door I. H. Glazemaker uyt de Franſche taal
rokken en vertaelt. Amſterd. 1669. 4. Cum figg.
a. Nec de archetypo nec de verſione Belgica
dquam, praeter titulum, reperire licuit. Exſtat
que in collectione Thevenotiana (T. I. P. II.):
vero nunc non ad manus eſt.

FRID. BOLLING *Ooſt-Indiſke Reiſebog.* Kio- Bolling.
h. 1678. 4. Iter ab a. 1669 usque ad 1673 in-
tum.

(JAQUES) DE LA HAYE et (FRANÇOIS) CA- de la
Journal des Voyages des grandes Indes, conte- Haye et
tout ce qui s'eſt fait et paſſé par l'eſcadre de S. Caron.
ſous le commandement du premier, depuis ſon dé-
de la Rochelle au mois de Mars 1670 juſqu'au
de Septembre 1674. à Orleans 1697. 12. à Pa-
1698. 12. Editio Pariſina a. 1674. 12, quam
tius in *Verzeichniß von Land- und Reiſe-Be-*
ſchreibungen (p. 340) laudat, dubia nobis videtur.
datur quoque liber ſic inſcriptus: *Voyages des*
es orientales, faits avec le Sieur Caron, Directeur
r la Compagnie des Indes, en 1670, 1671 *et*
2, par M. CARRE'. à Paris 1699. II Voll. in 12.
um eiusdem itinerarii alia editio ſit, an prorſus
, dicere non habemus. — Itinerarium iſtud
o ordine compoſitum fideque dignum, cuius
ptorum alter, nobilis Francogallus atque chi-
chus, a rege ſuo claſſi, expeditioni verſus In-
m contraque Belgas, expugnationi inſulae Cei-
inprimis deſtinatae, a. 1670 praefectus eſt:
vero, Caron, itidem Francogallus, director

Ceylon etc. Amſterd. 1671. fol. Cum figg.
Theotiſce hoc titulo, ex quo ſimul argur
operis cognoſcas: *Wahrhaftige ausführli*
ſchreibung der berühmten Oſt-Indiſchen Küſt
labar und Coromandel, als auch der Inſel
ſamt dero angränzenden und untergehörigen
Fürſtenthümen, Ländern, Städten, vornehm
ſen, Gebäuden, Pagoden, Gewächſen, Thie
Einwohner Geſtalt, Sitten, Kleidertracht, I
tung, Ceremonien: ſo wol auch der merkwi
Kriegshändel, Belägerungen, Feld- und Seeſc
ſonderlich zwiſchen den Portugeſen und Ho
Handel- und Kaufmannſchaften: durchgehend
ret mit Landkahrten und Abbildungen der
ſten Städte, Feſtungen, Trachten, Thiere,
etc. ſo in India ſelbſt nach dem Leben gezeich
folgends mit Fleiß zu Kupfer gebracht: Bene
umſtändlichen und gründlichen Entdeckung der
terey der Oſt-Indiſchen Heyden, Malabaren,
nen, Gentiven, Bramines etc. So wol aus i
genen mit anhero gebrachten Vedam oder Ge
und urkündlichen Handgeſchriften, als Geſpr

eſetzt, und mit einem vollſtändigen Regiſter ver- Amſterdam 1672. fol. — Inter omnes, qui Indiam orientalem deſcriptam dedere, in s fidem meretur Baldaeus, Delphenſis, vir tus verbique divini miniſter primo annum in e Gale, poſtea in regno Iaffnapatnam in inſula on VIII annos, qui omnibus, quae refert, ge- ipſe interfuit. Praeſertim vero in explicanda lium iſtorum idololatria priores omnes ſpatio ſe reliquit. Mappae geographicae, ichnogra- urbium et figurae rerum variarum, per ſe , eleganter quoque maximam partem aeri in- ſunt.

OHN FRYER'S *New Account of Eaſt-India* Fryer. *Perſia, in eight Letters, being nine Years Tra- begun 1672, and finiſhed 1681; illuſtrated with , Figures and uſeful Tables.* London 1698. *Belgice*, Hag. Comit. 1700. 4.

HRISTIAN BURCKHARDS *Oſtindianiſche Rei-* Burckhard *breibung.* Halle 1693. 12. — Auctor, Hala- , Landgravio Ludovico Haſſo-Darmſtadino eris fuit: anno autem 1674 militiae ſe dicans ſuſcepit in Indiam, ibique per ſeptem annos noratus eſt. Poſt reditum ipſe itineris deſcri- em exhibuit ſatis macilentam.

HRISTOPH SCHWEITZERS *Journal und* Schwei- *buch ſeiner ſechsjährigen Oſtindianiſchen Reiſe;* tzer. *angen den 11ten Decemb. 1675 und vollendet den Sept. 1682, darinnen er dieſe Länder und deroſel- Einwohner, ſonderlich der Singuleſen, Malabaren, neſen und anderer Nationen Sitten und Gebräuch, ach der in dieſen Landen befindlichen Städte, re, Gewächs, Edelgeſtein, nebenſt andern curieu- Materien und Begebnüſſen beſchreibet. Auff Begeh- ſum Truck befördert und mit einem Regiſter als etlichen Kupffern verſehen.* Tübing. 1688. 4. —

Scriptor huius itinerarii, Wirtembergenſis, immunis tamen excubiarum, ſocietati Belgicae dicae ſerviit. Narrationem ſuam, triviali compoſitam, primum Belgice ſcripſerat, poſtedem Theotiſce reddidit.

Toſi. *Deſcrittione geografica et hiſtorica dell' Indie tale, del P. Abbate* CLEMENTE TOSI, *del greg. di S. Silv. dell' Ord. de S. Bened.* Volu *dove ſi tratta della parte intra Gangem, contra Regni ſoggetti all' Imperio del gran Mogol, Kandaar, Multan, Hojaeon, Baker, Tatta, ſinde, Soret, Cambaja, Chitor, Jeſelmeere, et S por, Aſtake, Caſſimere, Pongal e Jeneba, Delydo, Berar e Malva, Candiſe, Gualiar e Nawar ropia, Senabal, Bahar e Patna, Naugracut, B Siba, Kakers, Gor e Peitan, Kanduana, Jeſu vade, Udeza, Bengala.* Volume II, *dove ſi delle parte extra Gangem, continente li Regni racan, overo Imperio del Mogol, del Pegu, di e di Sciammon, di Siam, di Camboogia, del Lao, di Langione, della Cocincina, del Tunchino e l'I della China, e ſi deſcrivono le qualite de Prenc ſi ſignoreggiano, li coſtumi, religioni e richezze poli che vi habitano con la confutatione e alt errori.* Roma 1676. 4.

Parthey. DANIEL PARTHEYS *Oſtindianiſche und niſche neunjährige Kriegsdienſte und Reiſen u ſchreibung, was ſich von 1677 bis 1686 zuge* Nürnberg 1687. 12. ibid. 1698. 12.

P. V. D. B. P. V. D. B. *Curieuſe Beſchryvinge van d gentheydt, Zeden, Godts-dienſt en ommegang v ſcheiden Ooſt-indiſche Geweſten, en machtige ſchapen, en inzonderheit van Golconda en Pegu een pertinente Aenwijſingh hoe men door heel alle plaetſen op ſijn tijdt moet bevaren, alles eygen onderwindingh in veel Jaren aengeteekent*

ergadert, voor den Heer P. V. D. B. *Niet allen allerhande ſlagh van Lieſhebbers, maer beſonder- voor alle gemeene en geſach-hebbende Ooſt-Indiſch- ders, en voor alle Heeren Bewint-hebberen en icipianten van de hoogemelte Ooſt-Indiſche Com- ie, ſeer dienſtigh om geleſen te werden.* Rotter- 1676. 4.

OH. WILHELM VOGELS *Journal ſeiner Reiſe* Vogel. *Holland und Oſtindien.* Leipz. 1690. 12. Poſtea titulo: *Zehnjährige neu revidirte und vermehrte dianiſche Reiſebeſchreibung von* 1675 *bis* 1688. nburg 1704. 8. ibid. 1716. 8. — Auctor,)-Gothanus, poſt reditum ex India variis mu-)us civilibus functus cum Gothae, tum Alten-), tum Coburgi, ubi a. 1723 mortuus eſt. Iti- rium vix mediocribus accenſendum.

IOH. CHRIST. HOFFMANN *Oſtindianiſche* Hoffmann. *ge.* Caſſel 1680. 8.

CHRIST. FRICKENS *Oſtindianiſche Reiſen und* Frick. *gsdienſte, von* 1680-1685. Ulm 1692. 8. Cum aen.

Oſt-Indianiſche Reiſebeſchreibung oder Diarium, Olitzſch. *bey der Reiſe des Churf. Sächſ. Berg-Commiſſarii,* BENJAMIN OLITZSCH, *im J.* 1680 *von Dres- nus bis in Aſiam auf der Inſul Sumatra Denkwür- vorgegangen, aufgezeichnet von* Elias Heſſen. *a* 1687. 12. *Leipz.* 1690. 8. *ibid.* 1735. 8. Cum pa geographica. Auctor comitibus nonnullis netallicae peritis, e quorum numero E. Heſſus ae munere functus erat, iter ab a. 1680 usque 683 inſtituit. Metallorum fodina, in inſula Su- ra ab eo condita, aeri inciſa narrationi haud temnendae adiecta eſt.

Der durch Europam lauffende, durch Aſiam fah- Winter- *e, an Americam und Africam anlandende, und* gerſt. *Oſt-Indien lange Zeit gebliebene Schwabe: Oder*

Reiſtbeſchreibung, welche in 22 Jahren an bemeld Oerther verrichtet, was dabey Denkwürdiges geſch und in Acht genommen worden. Mit ſchönen Kupffe gezierd, und an den Tag gegeben von MARTI WINTERGERST, *von Memmingen. In Verlag Ioh. Wilh. Müllers daſelbſt* 1713. 8. — Iter coept a. 1680 et per ſequentes XXII annos continuat ab auctore, homine illiterato panificioque opera dante, in vulgi gratiam, ut ipſe profitetur, d ſcriptum eſt. Tabulae aeri inciſae, quas libri tit lus pulchras mentitur, foedae potius ſunt ang deformes minimeque ad vivum delineatae.

Hamilton. *A new Account of the Eaſt-Indies; being th ſervations and Remarks of Captain* ALEXANDE HAMILTON *who ſpent his time from the year* 168 *to* 1723, *trading and travelling by Sea and La to moſt of the Countries and Islands of Commerce an Navigation, between the Cape of Good-Hope and t Island of Japan.* Edinburgh 1727. II Voll. in 8. — Praeſtantiſſimis in hoc genere libris adſcribitur opu hocce, cuius auctor non ſolum longum illud p tempus rebus magni momenti interfuit, ſed etia linguarum Indicarum praecipuarum peritus omn memorabilia ſummo cum ſtudio expoſuit.

Ovington. JOHN OVINGTON *Voyage to Suratt in th year* 1689 etc. *With a deſcription of the islands Ma dera and St. Helena.* London 1698. 8. — *Fra cogallice* a *Niceron.* Pariſ. 1725. II Voll. in 12. ibi 1735. II Voll. in 12. ibid. 1753. II Voll. in 12. — Non male operam poſuiſſe cenſendus Hodoepor huius auctor, quod ea, quae prae reliquis ipſi iis, quas peragravit, regionibus relatu digna vi ſunt, litteris mandare voluerit. Multa quidem ia in ſuperioribus huius generis libris conſignata r periri, harum rerum periti facile advertent: ſu tamen non pauca etiam, quae legentium cupidi

te

ccendant. Complectitur autem liber, praeter
urattenſe, hiſtoriam motuum Golcondenſium,
iptionem regni Arracanenſis et Peguani, re-
m monetae Perſicae Indicaeque, et denique
vationes de bombycibus. Sunt praeterea
lectu, quae narrantur de inſulis Madera,
lago, Annobono, de incolis Africae occiden-
praecipue Malembae, de inſulis St. Helenae,
gaſcar, St. Iohannae et Bombay; porro de
o Mogole eiusque opibus, in primis de Au-
zebo, de Mauris et Banianis eorumque caeri-
is religioſis, vivendi ratione etc. nec non de
iris et Parſibus, de Anglorum Surattae a.
et 1692 viventium fatis, de Mocca, aliis-
ſuper mari rubro ſitis locis, de promontorio
e ſpei et Hottentottis, inſulaque Aſcenſionis.
or a. 1693 in Angliam reverſus eſt.

Relation du voyage et retour des Indes orientales de Chan-
ant les années 1690 et 1691; par un garde de la taſſin.
ne ſervant ſur le bord de M. du Queſne. à Bruxel-
692. 12. à Paris 1693. 12. *Theotiſce*, Hamburg
5. 12. — Miles iſte navalis nobilis audit
HAEL POUCHOT DE CHANTASSIN. Quae
nude et leviter deſcripſit, longe maiore adhi-
opera et doctrina ſequenti in opere expo-
tur:

Journal d'un voyages fait aux Indes orientales de Challes.
une eſcadre de ſix vaiſſeaux commandés par M.
Queſne en 1690 *et* 1691, *par ordre de la com-*
ie des Indes orientales. à Rouen 1721. III Voll.
12. Cum figg. aen. — Hocce diarium, cuius
ſtor, DES CHALLES, ſcribae officio in hoc iti-
e functus, vera ſe ſemper dixiſſe, per omnia
a affirmat, ex tribus aliis compoſitum eſt, e qui-
unum in gratiam iuſſuque Marchionis *de Seigne-*
onſignatum eſt. Nunquam, uti in praefatione

per-

perhibetur, in lucem editum fuiſſet, eo quo tas res palam exponat, quas celare multor terſit, niſi poſt mortem auctoris, inſciis c eius, amicus quidam typis id deſcribendum c et ita quidem, ut in autographo nihil qui mutaretur, licet nonnulla nec caute nec ca poſita, nonnulla etiam ſuperflua et minus r ria videantur. Habetur autem in *tomo* pri neris initium a portu Ludovici in Britannia ad promontorium bonae ſpei; in tomo progreſſus in Siam usque; et in hiſce duobus acta anni 1690 recenſentur; tomus tertius cum primordio anni 1691, et, quae in patri vertentibus contigerunt, perſequitur, inſer pioſa Martini, Ducis Gallorum in India, de Gallorum in India orientali, earumque incre promovendo, relatione.

Cf. *Acta Erud.* Suppl. T. VIII. p. 25 ſqq.

Leguat. *Voyage et avantures de* FRANÇOIS LEGU *de ſes Compagnons en deux isles deſertes des orientales; avec la Rélation des choſes les plus quables, qu'ils ont obſervées, dans l'isle Maurice, tavia, au Cap de bonne eſperance, dans l'isle lene et en autres endroits de leur route.* à L (ſeu potius in Belgio) 1708. II Voll. in 12 mai 1711. in 12 mai. ibid. 1720. II Voll. in 1 Cum figg. aen. — *Belgice*, Utrecht 1708. *Theotiſce*, Frankf. und Leipz. 1709. II Voll Cum figg. aen. — Leguatus, qui ob Rel torum ſectae ſtudium e patria ſua Gallia cum meris aliis eiusdem ſectatoribus excedere r habuit, nomen ei dederat coloniae, quae a rato Belgio in orientalis Indiae inſulam *Maſ* ſeu *Maſcaregne* dictam, mittebatur, atque A lodamo ſolvens a. 1690 cum ſociis ipſam q

insulam, propter imposturas et nequitiem nabi singularem, non tetigit, sed per biennium m integrum in alia quadam, quae insula *de* o *Rodrigo* nuncupatur, et a Lusitanis, Ioan- V imperante, inventa fuit, commoratus est. mvis ergo oculis suis insulam non usurpaverit, tamen descriptionem, quam du Quesnius eo icisscentibus dederat, inserere non omisit, ex patet, sitam eam inter XXI et XXII latitudi- neridionalis gradum, fuisse a Lusitanis *Masca-* primo, deinde a Francogallis illuc delatis oniam insulam dictam. Rodericianam autem m ipse αὐτόπτης Leguatus, et aliquamdiu etiam incola, paullo curatius describit, figu- e fistit non paucas tum animalium, tum rum arborumque, quae ibidem succrescunt. loca, libri titulo memorata, breviter quidem eantur, varia tamen, minus antea cognita, untur.

Acta Erud. a. 1708. p. 430. sq.

Nouvelle Relation d'un voyage aux Indes orienta- Nouvelle
à Amsterd. 1699. 12 mai. Relation.

Recueil de voyages, qui ont servi à l'etablissement Recueil
ux progrès de la Compagnie des Indes orientales, des voya-
és dans les provinces unies des Pais-bas. à ges etc.
sterd. 1702 — 1706. V Voll. in 12 mai. ibid. par de
7 — 1710. V Tomi in VI Voll. in 12 mai. Constan-
elle Edition revuë et augmentée de plusieurs piéces. tin.
sterd. 1725. VII Voll. in 12 mai. à Rouen X Voll. in 12 mai. *Nouvelle Edition, avec yages de Gautier Schouten.* à Rouen 1728. XII in 12 mai. Omnes cum figg. aen. — Haec dio continet multa itineraria memoratu digna, obis alias incognita, vel antea typis haud ex- . Nos eandem e prima tantum editione de-

scribere

ſcribere poſſumus *). Editor collectionis dedi
nomen DE CONSTANTIN ſubſcripſit. In
tione id agit idem, ut, quibus modis Belgae
Indos orientales navigantium ſocietas toto
rum orbe celebratiſſima a tenuibus initiis ad
usque 1631 — nam ultra non progredit
ſter — creverit, appareat. *Tomus I* iter H
dorum et Seelandorum primum ſeptentrional
inveniendo tranſitu in regna Cathai et Sin
mare iuxta ripas Norvegiae, Ruſſiae et T
primo loco exhibet, cui ſuccedit p. 15 iter
dum eandem plagam verſus, et p. 29 tert
1596 inſtitutum, cui ſubiuncta tabula eſt, lo
per quae iter factum eſt, diſtantiam deſign
141, tum itinerum continuatio p. 146, et
ptio Sibiriae, ex Ruſſorum ſcriptis hauſta,
quibus adiecta *Ioh. Ioſ. Pontani* diſſertatio
difficultates ſolvere ſtudet, quas alii in expe
per has oras itinere obiiciebant, p. 188. Inſ
tamen itineribus his ſuccedentibus, alia via
diam tentari coepta eſt; itaque itineris der
Indos orientales ſuſcepti hiſtoria p. 197 exh
quam editor excerptam monet ex eorum
qui una profecti ſunt, variis obſervationibus
illuſtratam; in hac de regionis et incolarum
plenius agitur. Secundum iter, p. 507, i
eſt claſſis octo navium, duce *Iacobo Corn*
Neck, a. 1598, quod partim ex huius diario,
ex aliorum de eo ſcriptis compilatum eſt.
que p. 609 relatio exſtat itineris quinque
F

*) Editionem quoque Amſtelodamenſem a. 1725, ſ
ſupra ſcripta exhibueramus, vidimus; cuius
quinque priorum voluminum eadem ſunt, qu
editio prima. Sextum et ſeptimum compre
WALTERI SCHOUTENI itinerarium, ſupra
recenſitum.

Roterodamenſium ad fretum Magellanicum a. 1598 duce *Sebaldo de Weert* ſuſcepti et a. 1600 finiti. *Tomus II* iter primo loco exhibet Hollandorum circa orbem terraqueum per fretum Magellanicum ductu *Oliverii de Noort* a. 1598, et p. 130 iter *Paulli van Caerden* in Indiam orient. a. 1599 ſuſceptum. Hinc vela dedit *Iac. van Neck*, cuius itineris deſcriptionem p. 179 legas, ut et p. 250 diverſorum commentarios de Indis orientalibus, deque commercio diverſis in locis conſtituto, cum regionum aliquot hiſtoria. Tum vero p. 295 ſequitur iter *Stephani van der Hagen*, tribus navibus a. 1599 et ſequentibus confectum; p. 356 iter quinque navium Hollandicarum ad Indos orient. navigantium ductore *Wolpharto Harmanſen* a. 1601, cum alia itineris epitome *Cornelii de Veen*, et p. 421 iter primum *Georgii Spilbergii*, ad Indos cum tribus navigiis eodem anno ſuſceptum, cui p. 552 ſubnectitur Iabadiae inſulae ſ. Magnae lavae deſcriptio, auctore *Iacobo Pontano*. Denique ultimum locum occupat iter quinque navium, quas Societas certis iam legibus confirmata in Indiam miſit. *Tomo III* praemittitur praefatio, qua reſpondetur illis, qui publice profiteri non dubitabant, de Indiae rebus nihil certi in medium poſſe afferri, quoniam illa pars hiſtoriae nondum ſatis culta ſit. Remittit hos Noſter ad hanc itinerum variorum ſyllogen, qua res a teſtibus oculatis ſine partium ſtudio exponantur, ut facile hinc ſatisfieri poſſit ſatirae, quae *la Conduite des Hollandois en Aſie* inſcripta prodiit. Addit praeterea, cuncta hic fideliter e Belgico ſermone translata eſſe, ita tamen, ut ſupervacanea quaedam fuerint omiſſa. Reperias autem in hoc tomo primum ſecundi itineris a *Stephano van der Hagen*, qui claſſem ducebat duodecim navium, nec non itineris navis cuiusdam Bantanum et Coroman-

mandelam verſus directi deſcriptionem, tum
itineris *Cornelii Matelief* iunioris in Indiam
et p. 606 itineris ſecundi *Paulli van Caerden* a
dem plagam deſcriptionem, cui ſubiuncta eſt
hiſtoria Indiae propriae, quam Hindoſtan
et Arabes appellare ſolent. *Tomus IV* exhib
mo loco iter *Petri Willemsz Verhoeven* in lap
aliasque Indiae orient. provincias a. 1607
ptum, cum narratione eorum, quae geſta ſ
Bornei inſula, et deſcriptionibus inſularum A
nae et Moluccarum, quales fuerunt a. 1627
verſis adornatae, quibus varia adnexa ſunt,
cietatem et foederum cum exteris Principil
populis initorum capita, et plura alia. Seqv
p. 306 iter *Petri van den Broek* ad Caput
Angolam Indiamque orientalem. P. 474 iter
gii Spilbergii ad Moluccas inſulas per fretun
gellanicum. P. 567 navigatio auſtralis *Ia*
Maire et *Guil. Cornelii Schouten*, annis 1615,
et 1617 peracta, qua inventus eſt tranſitus p
tum Magellanicum, a. 1623 ſub auſpiciis
l'Hermite coeptum, finitum a. 1626; cui
p. 749 delineatio Peruae, ab Hiſpano captiv
tro de Madriga, Limae nato, facta. *Tom*
complectitur iter *Seygeri van Rechteren* in I
orientalem; tum deſcriptionem inſulae Form
auctore *Georgio Candido*, p. 74, et urbis M
auctore *Marco d'Avalo*, p. 129; iter *Henrici*
naar, coeptum a. 1631 et abſolutum 1639 i
tiam ſocietatis Indiae orient. p. 156, cum h
imperii Iaponici *Franciſci Caron*, ab eodem
naario aucta p. 301, in qua comparet quoque
perſecutionis illic contra Chriſtianos, eccleſia
manae addictos, a. 1622 et ſqq. inſtitutae deſc
auctore *Reyero Gisbertsz*, p. 395, cum aliquot
argumenti tractatibus minoribus. Tandem

tulo *Formoſa neglecta* pluribus oſtenditur, quo- › haec inſula, cum ei in tempore Societas Bel- n Indica ſuppetias, toties a provinciarum re- ›us flagitatas, non ferret, a Coxinga tyranno, s penitus a. 1660 eiectis, fuerit ſub Sinenſium rium redacta.

Acta Erud. a. 1707. p. 337. ſqq.

HRIST. LANGHANSSENS *Neue Oſtindianiſche* Langhans. , *nebſt dem, was ſich merkwürdiges auf der Reiſe de Roy nach Suratte zugetragen.* Leipz. 1705. 8.

UILLER *Nouveau Voyage aux grandes Indes,* Luillier. *ne inſtruction pour le commerce des Indes orien- et la deſcription de pluſieurs isles, villes et ri- , l'hiſtoire des plantes et des animaux, qu'on y . Avec un Traité des maladies particulieres ays orientaux et dans la route, et de leur re- , par Mr.* D. L. F. D. E. M. à Paris 1705. nai. à la Haye 1726. 12 mai. à Rotterdam 1726. nai. *Theotiſce* (a *Lud. Frid. Viſcher*). Editio ſe- a, *Hamb. und Leipz.* 1709. 12. — Auctor re, quae praecipue iis in locis Indiae, ubi po- es eius ſedes fixerunt, obſervavit, narrare vi- . Caeterum non multum novi affert. Bre- ſtuduit; nam deſcriptio itineris, a. 1702 i annoque 1703 peracti, CXXVIII paginas n complet; alteram dimidiam libelli partem at inſtructio in uſum eorum, qui mercatu- ciendae cauſſa Indiam petere ſolent, atque tio medica, libelli titulo memorata.

NST CHRISTOPH BARCHEWITZ *Oſtindia-* Barche- *Reiſebeſchreibung.* Chemnitz 1730. 8. *Neuver-* witz. *te Oſtind. Reiſebeſchr.* Erfurt 1752. 8. Cum nen. — Scriptor huius itinerarii homo illi- erat, Soemmerda-Erfordienſis, alutarius. 711 navi Belgica vectus Indiam petiit, ubi

des Sophi in Persien, gefertigte Kriegesdie
nebst einer kurtzen Siegsgeschichte, vielen A
und Asiatischen Curiositäten, gezieret, u
deren wenigen Gesandten fremde Begebe
heute Belagerung Orauss, mehrere und
Nachrichten von Persianischen und In
Hofe und Reiche, der Macht, Regierung
der Holländer in Indien, nebst dem itzig
dasigen Christenthume, Mahometaner und
zeugen der heidn. Dänischen Mission ac
theilet werden. Alles mit Fleiß verfasset,
den nöthigsten Anmerkungen ergänzet
tert. Zusamm einem neuen und vollständi
von der Ostindianischen Compagnie, den O
Ländern, Inseln, Handelsplätzen und E
derselben Nationen und Reiche; imgleichen
suche von den Nutzen und von reifscher
deren zum Theile fälschlich also genannten
Vorbericht, nebst Kupferstichen, auch
Register der angeführten Autoren und
Sachen, ans Licht gestellet durch M. Crisp
sen, Past. zu Mochau. Dresden 1737. 8.

quibus id maxime lectu dignum, quod ab a. 1716 usque ad 1718 verſus Iſpahan in Perſia cum legato Batavo, Ioh. Ioſua Koetelaer ſ. Keſsler, Elbinga in Boruſſia oriundo, inſtituit. Imperatorem Perſiae eiusque aulam, aliaque Perſiae memorabilia, v. c. ruinas Perſepolitanas, ſtudioſe deſcripſit. Editor, Weiſius, permulta aliis ex itinerariis nulla neceſſitate urgente addidit, ſignisque haec additamenta notavit: nihilominus eadem et narrationes Wormianae haud ubivis dignoſci poſſunt.

FRANÇOIS VALENTYN *Oud- en Nieuw-Ooſt-indien, of Nederlands mogentheid in die Geweſten.* Amſterd. et Dortrecht 1724—1726. V Voll. in folio. Cum multis tabulis geographicis aliisque figg. aen. — Opus hocce carum aeque ac rarum eſt digniſſimum, quod verſionibus capitum praeſtantiorum plures in uſus, quam hucusque factum, convertatur. Auctor enim, munere eccleſiaſtis in inſulis Amboina ac Banda functus, non ſolum, quae ipſe inde ab a. 1686 variis per plures Indiae terras itineribus inſtitutis obſervavit, diligentiſſime notavit, ſed etiam ſcriptorum hodoeporicorum antecedentium eorumque, qui poſt illius reditum in Belgium Indiam viſerunt, relationes cum ſuis contulit, optimaque ex iis ſelegit; varia inſuper ex tabulario Societatis Belgo-Indicae, in uſum operis, illi tradita fuerunt, exceptis tamen eiusmodi ſcriptis, e quibus penitior ſocietatis iſtius ſtatus cognoſci poſſet. Quo factum, ut partes Indiae orientalis, a Belgis occupatas, curatius reliquis pinxerit. Et volumine quidem I agitur de Belgarum potentia in India orientali, de hiſtoria fatisque vaſtae huius Aſiae partis, ac de inſulis Moluccis aliisque his adiacentibus. Volumen II ſiſtit initium amplioris Amboinae inſulae aliarumque in oceano iſto ſitarum deſcriptionis; exponit in primis incolarum Valentyn.

mores ac ritus, hiſtoriamque inſularum ab
quiore usque ad recens aevum. Volumen III
tinet hiſtoriam rerum religioſarum inſularum
rum, deſcriptionem arborum, plantarum et
cum ibidem obviarum, ut et animalium, piſc
conchyliorum etc. geographiam et hiſtoriam
lae Bandae aliarumque ad eam pertinentium,
rumque memorabilium. Volumen IV compre
dit deſcriptionem copioſam inſulae Iavae mai
et quidem eiusdem geographiam, ſecundum t
lam novam elegantemque geographicam; p
relationem de regionibus, imperatori ſic dicto
vanico ſubiectis, hiſtoriamque huius imperii;
tionem de terris, regi Bantamenſi morem ge
tibus, eorumque memorabilium; deſcriptio
aliorum huius inſulae regnorum; narrationem
amplam de urbe Batavia, vitasque exarchar
qui, inde ab eiusdem origine ibi commorati, re
Belgicis in India praefuerunt; denique deſcrip
nem mercaturae Belgicae in urbe Suratta, cum
tis magnorum Mogolum. Volumine V contin
tur: deſcriptio regnorum Coromandel, Pegu,
racan, Bengala et Mocha, mercaturae Belgicae
Perſia, cum relatione de ruinis urbis Perſepolita
earumque delineatione; deſcriptiones ſequum
terrarum et inſularum: Malacca, Sumatra, C
lon, cum hiſtoria huius inſulae, Malabar, Celeb
Borneo, Bali, promontorii bonae ſpei, inſulae
Mauritii. Inſerta eſt narratio de Belgarum mer
tura in Sina, Japan, Tonkin, Formoſa, Cambo
et Siam. Figurae aeri inciſae DCCCC fere,
ctoris ſumtibus in terris iſtis ipſis et ad vivum
lineatae fuerunt. Auctor de hiſtoria ac geograph
immortaliter meritus, a. 1727 mortuus eſt.

de Biervillas. INIGO DE BIERVILLAS, *Portugais, Voy*
à la côte de Malabar, Goa, Batavia, et autres li

les Indes orientales. Contenant une deſcription des Moeurs, Coutumes et Religion des Indiens; les diffe-ens établiſſemens de pluſieurs Nations de l'Europe, et n detail exact du Commerce de Batavia, avec plu-ieurs avantures et ſingularités curieuſes. à Paris 1736. I Voll. in gr. 12. *Theotiſce*, Berol. 1736. 8. Edi-ionem anni 1726, quam laudatam alicubi reperi-nus minime exiſtere credimus. — Auctoris ma-ores Francogalli erant, eiusque pater Uliſſipone edem fixerat. Poſt cuius mortem mater filium . 1717 Goam transmiſit, ubi ſoror iſtius, vidua pulenta eaque anilis, habitabat. Commoratus i eſt ſimulque alias Indiae partes peragravit, us-ue ad annum 1726. Optima libri pars eſt de-criptio Goae, eiusque incolarum; caetera ſunt otiora, gratis tamen narrationibus rerum varia-um permixta.

GEORG LEONHARD SCHWARZ *Reiſe nach* Schwarz. *ſtindien.* Leipz. 1748. Heilbronn 1751. 8. Frankf. nd Leipz. 1774. 8. — Auctor Beutelſpaco-Virtembergicus, a. 1734 in Indiam delatus, us-ue ad a. 1748 ibi commoratus eſt. Bataviae Bel-is in laniena Sinenſium perficienda opem tulit. aeterum non plane contemnendum itinerarium, uius editio recentior ab anonymo ſtilo paullo omtiore donata.

NIC. JANZON CAMSTRUP *Rampspoedige Rei-* Camſtrup. *beſchryving, ofte Journal van de Ooſtindiſche Com-agnie-Schip Blydorf. Amſterd.* 1735. 4.

IOH. WOLFGANG HEYDT *allerneueſter geogra-* Heydr. *hiſch- und topographiſcher Schauplatz von Africa nd Oſtindien, oder ausführliche und wahrhafte Vor-ellung und Beſchreibung von den wichtigſten der Hol-ndiſch-Oſtindiſchen Compagnie in Africa und Aſia ugehörigen Länder, Küſten und Inſuln, in accuraten e- und Landkarten, nicht weniger der darinn befind-*

lichen Städte, Häfen, Caſtellen, Factoreyen, Schlöſſer und Schiffswerften, Packhäuſer, Kirchen, Luſt- und Wohnhäuſer und andern publiquen Gebäuden und Gärten, nebſt den damit verknüpften geographiſchen Merkwürdigkeiten, wie auch einem Anhang, oder hiſtoriſchen Beſchreibung der Reiſe des Verfaſſers von Holland nach Oſtindien, und von da wiederum zurück in ſein Vaterland; ſamt einem vollſtändigen Regiſter des ganzen Werks. In CXV ſauber und nach dem Leben gezeichneten Proſpecten, getreulich und aus eigener Erfahrung entworfen, aufgemeſſen und mitgetheilt. Wilhermsdorf und Nürnberg 1744. fol. oblong. — Auctor ab a. 1735 usque ad a. 1741 multas Africae et in primis Aſiae partes perluſtravit, magnaque animi intentione memorabilia obſervavit, delineavit litterisque conſignavit. Magnam nimirum delineationum partem ipſe, iuſſu praefidis rerum Belgicarum Bataviae commorantis, confecit; alias ab Arento Ianſonio, artifice Belgico, accepit. Cultores geographiae, hiſtoriae naturalis, rei militaris et mercatoriae, architecturae et mechanices in hoc opere, non ſatis cognito, invenient, quae animum delectare et inſtruere queant. Heydtius poſt reditum ex India rei architectonicae praeſes ac menſor Hohenloico-Schillingsfürſtenſis, mortuus eſt, neſcio quo anno.

Cf. MEUSELS *hiſtor. Litteratur* a. 1781. P. V. p. 474 ſqq.

Schroeder. *Der Seefahrer, oder* IOH. HEINR. SCHRÖDERS, *fürſtl. Gothaiſchen Hauptmanns zu Natza, merkwürdige Reiſen nach Oſtindien und verſchiedenen orientaliſchen Inſeln, mit der Erzählung des Aufſtandes in Batavia* 1740. *Aus deſſen Journal erzählt von* I. G. R. Leipz. und Gotha 1749. 8. — Belgarum res circa a. 1740 in Bataviae aliisque Indiae partibus geſtae a teſte hocce oculato bene et ſincer

ere exponuntur. Rebus geographicis et naturabus minorem operam auctor dediſſe videtur.

GUYON in *Hiſtoire des Indes orientales anciens et modernes* (à Paris 1744) poſtea recenſenda, Guyon.
xhibuit quoque chorographiam veteris et recenoris Indiae orientalis.

JACOB DE BUCQUOI *Aanmerkelyke ontmoedin-* de Buc-
en in de ſeſten iaarige Reyſe naar de Indien. Haar- quoi.
m 1745 4. *Theotiſce* cum JACOB FRANKENS Frank.
nglücklichen Reiſe in den Jahren 1756 — 1760.
eipz. 1771. 8. cum figg. aen. — Uterque ſcripor hodoeporicus perpauca rarrat nova. Bucquoi umen nonnulla affert de recentioribus Belgarum i India ſedibus, ut et de Luſitanorum commeriis in oris Africae orientalis: potior autem libri ars fata auctoris paene incredibilia narrat. Franiani itinerarii epitome ſolum exhibetur; auctor x inſula Iava iter verſus Bengalam inſtituit, indeue Belgium repetiit.

JOHN HENRY GROSE *Voyage to the Eaſt-In-* Groſe.
ies. London .... ibid. 1766. 8. *Francogallice* a *Fernandez*, Hiſpano, *Lond.* ſ. potius Pariſ. 1758. 2 mai. ibid. 1764. 12 mai. *Theotiſce* e verſione rancogallica vitioſa, adiectis obſervatiunculis, a *Georg. Frid. Caſim. Schad,* Fürth 1775. 8, novoque itulo *ibid.* 1780. 8. — Auctor, ſocietati Anglondicae mercatoriae ab epiſtolis, ab a. 1750 in inula Bombay atque Surattae praeſertim commoratus, obſervationes haud contemnendas de Angloum commerciis in regionibus iſtis, de inſulis Bomaicae adiacentibus, de Maharattis, de Angria piata, de moribus Indorum variis, de Perſarum regione aliisque de rebus tradit.

A Voyage to the Eaſt-Indies in the years 1747, Voyage to
748, containing an account of the islands St. Helena, the East-
Java, Indies,

Java, Batavia, China and particularly of C
London 1762. 8. Cum figg. aen.

Toreen. *Reiſe des Herrn* OLOF TOREE (legendum tius *Torreen*) *nach Surate und China — heraus ben von Herrn* Linnaeus (e verſione Franco Theotiſce redditus liber). *Leipzig* 1772. Auctor huius libelli († 17 Aug. 1753) rerum turalium non imperitus, a pag. 15—58 Indic ctat, ita quidem, ut, licet nihil fere afferat, non dictum ſit prius, iudicium tamen in reru lectu et animum a vanitate remotum lectori p Maxima libri pars ſpectat Sinam; quocirca no ampliorem in alium locum differimus.

Gerbett. GUSTAV FRIDRICH GERBETT *Oſtin Naturgeſchichte, Sitten und Alterthümer, inſond bey den Malabaren, ſo aus den Berichten der Däniſchen Miſſion zuſammengetragen.* Halle 8. — Tribus partibus, in varia capita diviſis tur de itinere verſus Indiam orientalem, de illius regionibus, de plantis et animalibus, d dole Malabarum, littus Coromandel incolen de eorum antiquitatibus, religione, lingua De opere ipſo, cuius epitomen hic liber ſiſtit inferius.

Ives et Dohm. *A Voyage from England to India in the* 1754 *and an hiſtorical Narrative of the Oper of the Squadron and Armes in India, under the mand of Vice-Admiral Watſon and Colonel C the Years* 1755, 1756, 1757; *including a ſpondence between the Admiral and the Nabob S Dowlah. Interſperſed with ſome intereſting Pa relating to the Manners, Cuſtoms etc. of ſeveri tions in Indoſtan. Alſo a Journey from Per England by an unuſual Route, with an App containing an Account the diſeaſes prevalent in A Watſons Squadron: a Deſcription of moſt of the*

and plants of India, with their real or ſuppo-dicinal virtues. Alſo a Copy of a Letter writ- a late ingenious phyſician, on the diſorders in- l to Europeans at Gombroom in the Gulph of *Illuſtrated with a Chart, Maps, and other -plates. By* EDWARD IVES, *Eſq. formerly n of Admiral Watſon's Ship, and of his Ma-hoſpital in the Eaſt-Indies. London* 1773. 4. *ſce* a CHRIST. GUIL. DOHM, cum eiusdem nentis et appendicibus. *Lipſ.* 1774 — 1775. . in 8 mai. Cum figg. aen. (Praefatio D. Büii, in fronte libri promiſſa, lucem haud vidit.) ne huius verſionis in collectione itinerario-Berolinenſi T. XV, XVI et XVII. *Franco-* .... Multa quidem in hoc itinerario nar- in vulgus nota, levia, quibus facile carere emus, et a quibus interpres Theotiſcus ex ſibi cavit; ideoque auctor primae quidem ſcriptorum hodoeporicorum haud accenſen- verum e ſecunda illum eiicere, contra ius : eſſe putamus. Narrat enim, quae obſerva- ſumma cum fide et facilitate probabili, atque raro ab aliis narrata confirmat. Hiſtoriam ab Anglis tunc temporis cum Indiae incolis ncogallis geſti, minime neglexit. Loca et ies, quas Anglus obivit, ſequentes fere ſunt: Madagaſcar, Bombay, Madras, inſula Cey- Selan, Bengala, littus Malabaricum, ſinus us inſulaque Karec ibi ſita, Baſra, Bagdad, l, Merdin, Diarbekir, Bir, Haleb ſ. Aleppo, Cyprus etc. — Interpres operis Theotiſcus, ingae tum degens, non ſolum animadverſio- t ſupplementa aliis ex libris margini paſſim it, ſed etiam appendices, et priori quidem Periculum ſeu ſpecimen deſcriptionis geo- icae partis dimidiae meridionalis regni Hin-

diſtan ſ. Hindoſtan, ſcil. regionum in littoribus Malabar ac Coromandel et in Bengala ſitarum; poſteriori autem: Obſervationes ſuper peſte, qualis Aleppi in primis graſſari ſolet. Appendices auctoris, parti poſteriori ſubnexae, comprehendunt eiusdem obſervationes medicas et chirurgicas, atque deſcriptiones arborum, plantarum ac medicamentorum, ut et medici anonymi obſervationes ſuper morbis Gambrone graſſari ſolitis; quae omnia *Blumenbachius*, Profeſſor hodie artis medicae Goettingenſis, Theotiſce reddidit. Tabula geographica, Indiam univerſam cum maribus adiacentibus ſiſtens, ab interprete Theotiſco variis locis locupletata, tabulaque itineraria, tomo poſteriori ſubiuncta, viam inde a Baſra usque Aleppum, ut et verſus Bagdad, Moſul et Diarbekir accurate monſtrans, geographiae novam foeneravit lucem.

Cf. I. D. MICHAELIS *Oriental. Bibl.* T. VIII. p. 116 ſqq.

Allgemeine teutſche Bibl. T. XXV. p. 327 ſqq. T. XXVIII. p. 49 ſqq. Cenſura, a viro quidem harum rerum peritiſſimo, nimis tamen, ut nobis certe videtur, difficili, profecta.

Anquetil du Perron.

ANQUETIL DU PERRON parte prima operis ſupra Vol. I. P. II. p. 38 memorati iter in Indiam orientalem, praecipue in littora Malabaricum et Coromandelicum ab a. 1755 usque ad a. 1761 inſtitutum, ſumma cum fide ac cura, ut videtur, expoſuit. Quae quidem operis pars Theotiſce reddita a *Ioh. Georg. Purmanno* hoc quidem titulo: ANQUETILS DU PERRON *Reiſen nach Oſtindien, nebſt einer Beſchreibung der bürgerlichen und Religionsgebräuche der Perſer, als eine Einleitung zum Zendaveſt.* Francof. 1776. 8. — Cf. *Goetting. Anz.* a. 1776. Aug. p. 421 ſqq.

LUD-

)WIG VON DIESHORN *Nachricht von Oſt-* v. Dies-
Beſchaffenheiten und Seltenheiten, auf ſeinen horn.
geſammlet. Frankfurt 1759. 8.

LA FLOTTE *Eſſais hiſtoriques ſur l'Inde, pré-* de la Flot-
'un Journal des Voyages et d'une deſcription te.
hique de la côte de Coromandel. à Paris 1769.
. Cum tribus figg. aen. — Auctor, prae-
militaris, a. 1757 claſſe Francogallica in
orientalem devenit, ibique ab Anglis cap-
Praeter res geſtas militares, haud raro
artium ſtudio traditas, varia, ex parte an-
ı ſatis nota, narrat de Sina, de inſulis non-
n oceano Indico ſitis, de plurimis littoris
ıandelici locis; licet horum deſcriptio per-
ex trivio petita contineat: tamen lectu haud
grata. Quae de urbibus Pondichery et Ma-
hibet, praeſtantiora caeteris nobis videntur.
cta de rebus Indiae naturalibus nec nova
rfecta ſunt.

yage dans les mers de l'Inde, fait par ordre le Gentil.
à l'occaſion du paſſage de Vénus ſur le diſque
l le 6 Juin 1761 *et le* 3 *du même mois* 1769.
. LE GENTIL, *de l'académie royale des ſcien-*
mprimé par ordre de Sa Majeſté. Vol. I. à
1779. cum XIII figg. aen. Vol. II. ibid.
cum XIV figg. aen. in 4 mai. — Epitome
ta, a *I. P. Ebeling* elaborata, exſtat in *Neue*
ung von Reiſebeſchreibungen (Hamburg 1781
mai.) Vol. II. p. 25-448. Vol. IV. p. 1-282.
. p. 1-272. Interpres doctus notas nonnullas
it. Figurae, archetypo adiectae, praeter duas,
e ſunt. — Iter, ſumtibus regiis inſtitutum,
760 usque ad a. 1771 protrahebatur. De-
) eius diffuſa obſervationibus aſtronomicis
ficis abundat. Adſunt tamen et permulta,
geographia et hiſtoria augentur, moresque
homi-

hominum ſedulo pinguntur. Fretum Mal
nusquam ante Noſtrum tanta cura deſc
Eminent inter caetera relationes de urbe
chery eiusque tractu, de inſulis Philippini
cipue de urbe Manila eiusque commerciis,
ſulis Mindanao et Sulu, de inſulis potiſſimu
dagaſcar, de France et Bourbon. Varia e
his tradit auctor, antea vel minus nota v
ignota.

Cf. MEUSELS *hiſt. Litteratur* a. 1781. Dec
500—514. a. 1782. Ian. p. 1—12.

Kindersly. *Miſtreſs* KINDERSLY *Letters from the I*
Teneriffa, Brazil, the Cape of Good Hope
Eaſt-Indies. London 1777. 8. *Theotiſc*
1777. 8. — Ferunt, auctorem harum epiſt
quibus iter anno 1764 coeptum annoqu
finitum breviter deſcribitur, virum fuiſſe,
vero foeminam. Qu'cunque is eſt, novi
haud retulit: iucunde tamen narrat. Di
Allahabadi ſupra Benarem commoratus eſt
ex cauſſa hoc loco huius itinerarii memini

Grenier. *Mémoires de la Campagne et des découvert*
dans les Mers des Indes par M. le Chevalier GR
Enſeigne de Vaiſſeau et de l'Academie Royale
rine, où il propoſe une route qui abrége de 8
la traverſée de l'Isle de France à la côte de C
del et en Chine. à Breſt 1770. 4. Cum map
graphica.

Zimmermann. PETER CARL ZIMMERMANN'S *Reiſe n*
und Weſtindien. Hamburg 1771. 8.

Ekeberg. CARL GUSTAV EKEBERG *Oſtindiska Re*
1770 *ock* 1771. Stockholm 1773. 8. Cum
aen. *Theotiſce*, auſpiciis *Ioannis Bernoulli* I
graphe: C. G. EKEBERGS, *königl. Schw*
Schiffskapitains, Oſtindiſche Reiſe in den Jah

und 1771; in 3 Briefen an den Secretair der königl. Schwediſchen Akademie der Wiſſenſchaften beſchrieben. Aus dem Schwediſchen. Nebſt einem Anhange geographiſcher, naturhiſtoriſcher und wiſſenswerther Nachrichten, Schina und die Schineſiſche Tartarey betreffend. Aus dem Franzöſiſchen. Dresden und Leipz. 1785. 8. (usque ad p. 128 verſio epiſtolarum Ekebergiana protenditur, reliquae usque ad 271 appendicem comprehendunt.) — Maxima relationis Ekebergianae pars ad cognitionem imperii Sinici, praecipue urbis Canton eiusque tractus, ubi auctor ab a. 1742 octies commoratus, pertinet. Reliqua ad deſcriptionem inſularum quarundam maris Indici atque promontorii bonae ſpei ſpectant. De appendice referendi locus erit in capite de ſcriptoribus rerum Sinicarum.

Cf. *Goetting gel. Anz.* a. 1776. Zug. p. 217—221.

Idem *Ekebergius* obſervationes ſuper Banca, Indiae orientalis freto, nautis admodum periculoſo, exhibuit in *Königl. Vetenſkaps Academiens Handlingar för År* 1776 f. Tomo XXXVII diſſertationum huius academiae.

Tableau hiſtorique de l'Inde, contenant un abrégé de la mithologie et des moeurs Indiennes. Avec une deſcription de leur politique, de leur religion etc. à Bouillon 1771. 12 mai. *Theotiſce* Altenburgi 1773. 8. Cum tribus figg. aen. — Auctor anonymus nunquam forſan Indiam vidit, licet, ſe bellis iſtis, a Francogallis cum Anglis ab a. 1757 in India geſtis, interfuiſſe, affirmet: alioquin haud commiſiſſet tam multos, tam graves errores, quorum recenſum dant Ephemerides Goetting. a. 1771. p. 797. Tableau hiſt.

DUPRAT (*Comte*) *Voyage dans l'Inde* (oriental. 1773 et 1774). à Londres 1780. 8. Duprat.

SON-

Sonnerat. SONNERAT (*Commiſſaire de la Marine et C… reſpondant de l'Acad. des Sciences de Paris*) *Voy… aux Indes orientales et à la Chine, fait par ordr… Roi, depuis 1774 juſqu'en 1781.* à Paris 1782. II V… in 4. cum CXL figg. aen. et II tabulis geogr. i… eod. III Voll. in 8 mai. cum iisdem figg. aen. *Theotiſce* (a *Ioh. Pezzl*, qui et notulas adſper… Tiguri 1783. II Voll. in 4. cum iisdem figg. a… archetypis Pariſinis expreſſis. — Epitome, u… ter mutilata, ſermone Theotiſco prodiit *Lipſ.* 17… 8 mai. — Volumine primo operis praeſtanti… peninſula fluminum Indi et Gangis ſive Indi… prie ſic dicta deſcribitur, tribus quidem libris, qu… rum primus, praeter introductionem, XIV c… bus diſtinctus. Capite I viciſſitudines Indiae civ… inde ab a. 1763 usque ad a. 1778 adumbran… Cap. II agit de littore Coromandel; III de lit… Malabar; IV de urbe Surata; V de diviſione … buum Indicarum; VI de initiatione ſ. myſteriis … dorum; VII de eorum nuptiis; VIII de eorum … ſequiis; IX de eorum artibus et opificiis; X de … medica; XI de aſtronomia, de qua *le Gentil* pot… conſulendus; XII de linguis et litteris Hindoſta… cis, Tamulicis praeſertim; XIII de Indorum fa… lis; XIV de monetis. Liber II ſiſtit introduction… in religionem Indorum, ſeu epitomen eorund… mythologiae; liber autem III religionem ipſam … pitibus XIV, v. c. de dogmatibus, libris et ca… moniis religioſis, in primis de eorum feſtis, mo… chis, idolis monſtroſis. — Volumine II contin… tur liber III et V. Tertius quidem VIII capitib… tradit obſervationes de imperio Sinenſi (de cui… incolis magnifice haudquaquam ſentit auctor), … imperio Pegu (de quo multa non ſatis nota tradu… tur), de inſula Madagaſcar (auctoris relatio vari… quae le Gentil de hac inſula narravit, confirma… aliaqu…

aliaque nova addit), de insulis de France et Bourbon, de promontorio bonae spei, de insula Ceylon, insulisque Maldiviis, et de peninsula Malacca, de insulis Philippinis et Moluccis (de quibus non multum novi auctor refert). Adiectum est diarium auctoris, in priore itinere a. 1771 per mare Moluccense instituto conscriptum. Liber V continet descriptiones et icones quadrupedum, avium et plantarum, ab auctore maximam partem primum divulgatarum. Quamvis igitur Sonneratus multa praestiterit, quorum caussa gratiae illi agendae sunt quam maximae: tamen censor difficilis varia desiderabit, v. c. ordinem lucidum, narrationem menti aptiorem seu iucundiorem, forte et maiorem rerum quarundam copiam, passim quoque dilectum rerum magis minusve notarum curatiorem.

Cf. *Allgem. teut. Bibl.* T. LIV. p. 309—322. T. LIX. p. 491 sq.

Goetting. gel. Anzeig. a. 1783. p. 417—431. p. 753—767. p. 1136.

Observations de Mr. LAW DE LAURISTON *sur le Voyage de Mr. Sonnerat aux Indes orientales;* in *Journal encyclop.* a. 1783. T. V. P. III. p. 505 sqq. et in *Tableau raisonné de l'Hist litt. du 18me Siècle; Yverdon* 1783. *Decembre.* Auctor harum observationum, ab a. 1765 usque ad 1777 urbis Pondichery praefectus, Sonnerati errores plures notat.

NICOLA FONTANA *Offervazioni intorno alle malattie che attaccano gli Europei ne' climi caldi e nelle lunghe navigazioni; fatte nel suo viaggio alle Indie orientali dall' anno* 1776 *al* 1781. Livorno 1781. 8. — Licet maxima libri pars artem medicam tangat: varia tamen, quae cognitionem Indiae geographicam et physicam iuvare possint, auctor exhibet. Iter instituebatur a Liburno versus Brasiliam, Goam, littusque Malabaricum et Coromandelicum, inde- Fontana.

B....; *Des Oberwundarztes Hrn.* B.... *Nachric einer Seereiſe aus Kopenhagen nach Oſtindien*, v *cember 1775 bis Auguſt 1777; aus des Hrn.* *handſchriftlichen Berichten zuſammengezogen.* Stück: *Reiſe von Kopenhagen nach Madras;* i noulli *Sammlung kurzer Reiſebeſchreibungen* (1781 ſqq. in 8.) T. III. p. 321—382. Zv Stück: *Reiſe von Madras nach Calcutta und Ri nach Kopenhagen;* ibid. T. IV. p. 295—34 Nautarum leges, caerimoniae ratioque vive longinquo iſto curſu navali verſus Indiam cu quam alibi, deſcribuntur. Obſervationes ſupe Indiae variis prorſus novae quidem non ſunt, firmant tamen aliorum relationes magis ma

Eiusd. *Zweyte unglückliche Oſtindiſche Seere* 1780—1782; ibid. T. XII.

Mac-Intoſh. (MAC-INTOSH) *Travels in Europe, A Africa, deſcribing characters, cuſtoms, manner and productions of nature and art; containing remarks on the political and commercial inte Great-Britain, and delineating in particular* *ſyſtem for the government and improvement of*

ecentioresque viciſſitudines. Varia tamen adit auctor de nonnullis Indiae regionibus v. c. de Calcutta, Madras, Negapatnam, ance et Bourbon, Bombay caet. de morium, de Marattis caet. Conſilia plura poſuis, non ſatis probe, caute ac prudenter bus iſtis agentibus, paſſim auctor offert. nia epiſtolis tradita minore verborum coi potuiſſent. Uberior operis notitia hauriri Ephemeridibus Goetting. a. 1783. p. 247.

S RENNEL'S (ſocii acad. ſcientiar. Lon- Rennel.
artis metatoriae in Bengala praefecti) *Memap of Hindooſtan or the Mogul's Empire.* 1783. 4 mai. Epitomen Theotiſcam dexompoſitam notulisque ornatam exhibuit LING in T. VI collectionis itinerariorum utae (*Neue Sammlung von Reiſebeſchreibun*b. 1784. 8). — Anglus, rerum Indicaiſſimus, tabulam geographicam, regnum repraeſentantem, delineavit eamque a. bus foliis aeri incidi curavit. Cui illudiſſertationem iſtam conſcripſit, quae, ula ipſa, geographiam terrae illius multo s et certius, quam antea, nos docet. Tas geographicae ἐκτυπον addet I. Bernoulli i operis Tieffenthaleriani ſtatim indicandi.

S CAPPER'S *Obſervations on the Paſſage* Capper.
hrough Egypt and acroſs the grand Deſart. 1783. 4. Aegyptum potiſſimum ſpectant; r earum notitiam exhibebimus in recenſu n iſtius regionis.

HEINRICH TOBIAS BERNSTEIN *Oſt-* Bernſtein.
Erdbeſchreibung zum Gebrauch der Jugend; le Oſtindianiſche Inſeln. Gera 1783. 8. a hauſit ex aliis libris, quos in praefatione

enumerat, iisque non male usus est. Mel
egisset, si nonnullos libros recentiores prae
resque, quos partim iam recensuimus, part
xime recensebimus, simul ad manus habui

Cf. *Allgem. teut. Bibl.* T. LIX. p. 206 sqq.

Eschels-Kroon. ESCHELS-KROON'S *Ostindische Reise*
Brief, aus Tranquebar, den 11ten August 17
Polit. Journal (Hamburg) a. 1785. Mart. p.
Zweyter Brief, aus Tranquebar, den 10. Aug
ibid. Iul. p. 659 sqq.

Tieffenthaler. *Des Pater* IOSEPH TIEFFENTHALER,
und apostol. Missionarius in Indien, historisch-
phische Beschreibung von Hindustan. Aus des
nischen Handschrift übersetzt. Mit Anmerkun
anderen Zusätzen, vorzüglich mit des Engl. In
Major Herrn Rennell grossen Charte von Hi
herausgegeben von IOH. BERNOULLI, *de*
Akademie der Wissenschaften zu Berlin orde
gliede. Erster Theil, welcher Tieffenthalers
bung von Hindustan nebst einer Charte des alte
enthält. Berlin und Gotha 1785. 8 mai. F
etiam exstant in forma quadrata, XXXVII
aeneis ab auctore ipse delineatis instructa;
quidem desunt, earum catalogus tamen
est. — Auctor Bolzano-Tyrolensis, in
1743 in India orient. commoratus, fortequ
in vivis est. Diligentissime, itinera contin
faciens, scientia mathematica instructus,
que Indicas callens, notavit locorum situs
elevationes, temperiei mutationes, naturae
que proventus, atque incolarum mores.
quidem operis non omnibus placebit: reru
novitas et praestantia eo maiorem merentu
sum. Versio autographi Latini Theotisca Be
auspiciis elaborata est. Ipse nonnulla aptius,

poſuit. Annotationes et illuſtrationes, parprio ſtudio enatas, partim ab Anquetilo datas, parte ſecunda tradet Bernoullius, qui imo ac ſtudio editionem operis in ſe ſuſcepit. fatione ipſe illius dona et vitia candide pro- Figurarum maxima pars urbes regiones- hibet.

ANALECTA

ad Vol. I. P. II.

ter ea, quae iam parti iſti ſecundae p. 348 didimus, notamus hoc loco ſequentia.

lin. 15 poſt Cf. poni poteſt: prae caeteris ſichaelis *oriental. Biblioth.* P. XVII. p. 86- XVIII. p. 1-51. — Ibid. poſt lin. 20: Con- fragmenta SILBERSCHLAGIUS tomum III niae edidit 1784.

lin. 15 lege 1295 loco 1293.

9. lin. 7. Alia verſionis Italicae itinerarii Pauli edita *Venet.* 1611. 8.

lin. 10 l. *quinto* loco *quarto.*

lin. 27, ubi Marci Pauli itinerarii verſio ca indicatur, mentio facienda primae edi- tunc a nobis ignoratae. Prodiit illa *No-* e, typis Frid. Creuſſneri 1477. fol. Cf. c. EINERS *Nachrichten von der Regensburgi- dtbibliothek* (Regensb. 1785. 8.) p. 45 ſq.

lin. 17 *omnium prima videtur editio Roma-* i) Maittaire tamen T. IV. p. 654 vetuſtio- nquam primam, Annii Viterb. editionem typis *Eucharii Silber Rom.* 1497. fol. eodem itulo, quem l. c. quaſi inſcriptionem edi- 1498 memoravimus. Titulum vero editio- 98 p. 660 ſic exhibet: *Commentaria fratris*

Ioannis Annii Viterbii ſuper opera diverſorum rum de antiquitatibus loquentium; impreſſ. in compe rae, per Eucharium Silber, alias Frank, die III. guſti. Rom. 1498. fol. Notitiae editionis Ve a. 1498 p. 667 adiecit hanc obſervationem: *I ed. nulli ſunt Annii Vit. commentarii, ſed ſolus ill quos edidit autorum textus.* Non in fol. ſed haec editio impreſſa.

P. 25. lin. 33 poſt Uſſerii comma ponendu

P. 26. Diſſertationes *Sevini*, *Frereti* et *de L* Theotiſce exſtant in *Abhandlungen und Aus aus den Schriften der Pariſer Akademie; alte Geſc Aſiens* T. I.

P. 27. lin. 29 adde: Cf. praeſertim I. D. Mic ſis *Oriental. Bibl.* P. XVII. p. 67-86. Idem di ſitionibus ſuis doctis in Chaldaeos inſtitutis (in cilegio Geographiae Hebr. exterae T. II. p. 105) ortum diſſertationi Schloezerianae dedit

P. 30 in fine addatur: In hiſtoriam veterum dorum obſervationes haud contemnendas rep in libro ſic inſcripto: Vaticinia Chabacuci et chumi, itemque nonnulla Ieſaiae, Micheae et chielis oracula, obſervationibus hiſtorico-phi gicis ex hiſtoria Diodori Siculi circa res Sardar illuſtrata; auctore M. IO. GOTTLIEB KALIN Verbi divini in Eccleſia Landeshutenſi Min Praemittitur praefatio *I. F. Burgii.* Wratislav. 1 3 Alph. 19 plagg. in 4. — Chronologiae illuſtrandae opus, mira eruditione diſtinctum ſervit. Cf. *Nova Acta Erud.* a. 1749. p. 459-4

P. 38. lin. 31. IONESII epiſtola *Theotiſce* in Hiſſmanni *Magazin für die Philoſophie und Geſchichte* T. V.

RICHARDSONI liber ibidem excitatus *Th* redditus a *Frid. Federau*, cum praef. *Eichh* Lipſ. 1779. 8.

P. 39. lin. 3 addatur: Legi etiam merentur, quae de argumento iſto docet AUG. HENNINGS in *Gegenwärtigen Zuſtand der Beſitzungen der Europäer in Oſtindien* (Hamb. und Kiel 1785. 8 mai.) T. II. p. 333 ſqq.

P. 51. lin. 16 l. Innocentius VIII P. R. a. 1486.

Ibid. lin. 27. En pleniorem libri inſcriptionem: *Hiſtoria della guerra fra Turchi e Perſiani di* GIOV. TOMASO MINADOI da Rovigo, *dall' iſteſſo nuovamente riformata et aggiuntivi e ſucceſſi dell' anno* 1586. In Venetia 1588. 4.

Ibid. lin. 30 inſeratur: *Theotiſce* Francof. ad Moen. 1592. fol.

P. 54. Novam editionem itinerarii CATERINI ZENONIS exhibuit *Vincenzio Formaleoni*, Venet. 1783. 12; ſimulque continuationem promiſit.

P. 56. lin. 9 adde: Belgice *Dordrecht* 1658. 4.

P. 59, ubi Chardini itinerarium recenſetur, monendum, exſtare verſionem *Belgicam*, auctore *C. van Broekhuizen*, Amſt. 1687. 4. c. figg. aen. et *Anglicam*, Lond. 1720. II Voll. in 8. c. figg. aen.

P. 61. lin. 18 l. 1695 loco 1659. Recuſum itinerarium Sanſoni *Amſtelod.* 1695. 12. — Recenſus libri exhibetur in *Actis Erud.* a. 1695. p. 274 ſqq.

P. 62. lin. 10 poſt verbum *Levant* pone: (ab a. 1699 usque ad 1703.) à Paris 1704. II Voll. in 12 mai.

Ibid. lin. 11 poſt verbum *Voyage:* (1704-1708.) Quod ſecundum Lucae itinerarium primum prodiit *Pariſ.* 1710. II Voll. in 12 mai.

Ibid. lin. 13 dele *etc.* et pone: *juſqu'en* 1717. Tertium Lucae itinerarium ibi memoratum prodiit primum *Pariſ.* 1719. II Voll. in 12 mai. Deinde *Rothomagi* 1723. II Voll. in 12 mai.

De verſionibus huius itinerarii Theotiſcis ſic habe: Primi itinerarii partis primae verſio, a *Lud. Frid.*

Frid. Viſcher elaborata prodiit *Hamburg.* 1707. 8. *ibid.* 1709. 8. cum figg. aen. Partis vero ſecundae verſio, elaborata a *Ioh. Mart. Luyders* et *L. F. Viſcher* ibid. 1708. 8. c. figg. aen. Secundi itinerarii verſio, interprete anonymo, *ibid.* ſine anni mentione; deinde vero *ibid.* 1715. 8. c. figg. aen. Tertii interpretatio *ibid.* 1721. 1722. II Voll. in 8. c. figg. aen. Omnia iunctim *ibid.* 1739. V Voll. in 8. cum figg. aen.

P. 62. lin. 29. Autographum Anglicum itinerarii IOH. BELLII prodiit hoc titulo: *Travels from St. Petersbourg in Ruſſia to diverſes parts of Aſia.* Glasgow 1763. II Voll. in 4. Iter a. 1714 finitum a. 1738.

P. 64. HANWAY quoque prodiit *Dublini* 1754. II Voll. in 8 mai. c. figg. aen. Verſio *Theotiſca* etiam *Lipſ.* 1769. II Voll. in 4 mai. forte novo ſolum titulo.

P. 72, ubi IACOBI DE VITRIACO mentio iniecta, monendum, librum operis eiusdem primum deſcriptionem Palaeſtinae continere, eumque exſtare in collectione Bongarſiana: tertium autem, collectioni Martenianae emendatiorem inſertum, agere ſolum de expeditione quadam cruciata et de expugnatione urbis Damiatae.

P. 73, ubi itinerarium BENJAMINI TUDELENSIS deſcribitur, addendum: Nunc etiam verſio proſtat *Anglica*, ſecundum editionem Lempereurii a. 1683 elaborata a *B. Gerrans*, qui et diſſertationem notasque criticas, hiſtoricas et geographicas adiecit, *Lond.* 1783. 12.

P. 74. lin. 4 l. *duodecim* et lin. 5 l. 1785.

P. 75. lin. 32 l. SALIGNIACO.

P. 77. lin. 5 adde: Cf. in primis de itinerario PETRI SUCHENSIS *Eraſmus Nyerup* in Spicilegii bibliographici ex bibliotheca regia Havnienſi Faſc. I. p. 118 ſqq. (*Havniae* 1783. 8).

Ibid.

OAN. DE MANDEVILLE audit interdum
VILLA et MAUNDEVILLE. Verſio *Italica*
oque 1496. 4. *Theotiſca*, ab *Ottone Denc.*
Canonico Metenſi, prodiit *Aug. Vind.* 1482.
rgent. 1488. fol. Archetypum Anglicum
tiam hac epigraphe: *Voyage and travayle,*
teth of the way to Hieruſalem, and of Mar-
Inde, with other Lands and Countries.
original Mſc. Lond. 1727. 8. Notitiam
itionis ſi quis nobiscum communicare vel-
no gratiſſimo eam acciperemus. — Iter
llii ipſum non a. 1355, ut l. c. cum aliis
s, ſed a. 1352 abſolutum, teſtante *P. D.*
, qui codice manu ſcripto uſus eſt, in eius-
rath brauchbarer Nachrichten P. III. p. 81.

lin. 25 FELIX FABRI vulgo audit *Frater*
xſtat etiam editio itinerarii, a. 1557 inſigni-
catio ſubſcripta *Ulmae* 1484. Duo verſus
ymas Felix ſuſceperat itinera, primum a.
reviter deſcriptum, alterum a. 1483 co-
Cf. *Franc. Dominici Haeberlin* diſſertatio,
tam, itinera et ſcripta Fr. Felicis Fabri, Mo-
ledicatorii, conventus Ulmani, ad illuſtran-
oriam patriam. *Goetting.* 1742. 4.

lin. 7 lege: *ſuſcepit* loco *τῦ ſuſcepiſſe vide-*
enim, ut modo diximus, Frater Felix Pa-
obivit.

n notitia de itinerario BERNHARDI DE
NBACH notandum, exſtare quoque edi-
pirenſem a. 1502. in fol. cum. figg. porro,
n Gallicam non a. 1488, ſed 1489 pro-
enique, exſtare epitomen huius itinerarii
iptione: Peregrinatio ad terram ſanctam,
ordo Breitenbach, Eccleſiae Moguntinae
et Camerario. *Witteb.* 1536. 8.

1587. 4. *Theologie*, Altenburg. 1612. 8. C.
Auctor erat vir nobilis, doctus et eloquen
auratus, et ICtus.

Ibid. SEYDLITZII itinerarium recuſu
Gorlicii 1591. 4. Belgica exſtat verſio, ſic
*Ongelukige Jeruſalemſche Reyſe; waerin
wordt de wonderlyke gevankenis, ſlavernye,
en wreede Tyrannye, ſoo op den Galeyen
Steenbergen, en eyndelyk de geluckige verl
vier Hoogduytſche Edelluyden, die in yſere k
ten, meer als 300 mylen na Conſtantinopole
zijn. Door Hr.* van Seydlitz *in Hoogduits b
die ſelfs mede op de Reyſe de voornoemde
heeft uytgeſtaen, door* P. van Aengelen *verti*
ſterd. 1662. 4.

P. 82. HELFFRICI hodoeporicon et
1579. 4. ibidemque 1589. 4 editum.

P. 83. ſive ſequenti inſerendum eſt itin
cuius titulus ſolummodo e Catalogo bibl.
chianae (T. II. p. 164) nobis innoteſcit:
PE ROSACCIO *Viaggio da Venetia a Conſt
per mare et per terra etc. inſieme quello di te*
In Venetia 1598. 4. forma obl. cum mult

BLIULII hodoeporicon recuſum MONACHII 4. c. figg. aen

COTOVICI itinerario copioſe agit CLEMENT *l. curieuſe* T. VII. p. 315 ſqq. Auctori nomen um non eſſe *Catwick* ſ. *Catwyck*, ſed *van Cot* docet cum Caſp. Burmanno. Ex eodem di- s, verſionem Belgicam prodiiſſe *Antverp.* 4.

87. GEORGII SANDYS itinerarii editiones exſtare dicunt *Lond.* 1632. fol. *ibid.* 1658. fol. poſterior ſexta vocatur. Omnibus editionibus, ni quoque Theotiſcae, inſunt tabulae aeneae.

88 poſt lin. 3 inſere: STEFFANO MANTE- *Relatione del Viaggio di Gieruſalemme.* Mi- 1616. 4.

EIDTII itinerarium ibidem laudatum prodiit *Erfurti* 1615. 4. *Helmſt.* 1674. 4. ibid. 1679. 4.

89. poſt lin. 7 adde: *Le voyage de la Terre , contenant une deſcription de lieux les plus con- ſ, que nôtre Seigneur a ſanctifié de ſa préſence.* 1661. 4.

. poſt lin. 30 inſeri poteſt: HANS JACOB NS *Reiſ in das gelobte Land, mit noch dreyen Reiſsbeſchreibungen vermehrt und ſchönen Ku- ern.* Zürich 1678. 8.

neu verfaßte Cavalier, oder Reiſen in das hei- nd. Nürnberg 1678 4. Cum figg. aen.

a. Dare nunc poſſumus epigraphen archety- ici itinerarii Maundrelliani: HENRY MAUN- *Journey from Aleppo to Jeruſalem, at eaſter Vith an Account of the Author's Journey to the Euphrates at Beer, and to the country of Me- a.* Oxford 1699. 8. ibid. 1721. 8. Cum figg. erſio Francogallica recuſa *Ultraj.* 1707. 8. 13. 4. Cum figg. aen. Verſioni *Theotiſcae* or- *Lud. Frid. Viſcher*, habetque figuras aeri

Quod

Quod ibidem diximus de Beaugrand itinerar valet etiam de ſequenti: *Bouquet ſacré, ou le voy de la terre ſainte par* BOUCHET. à Rouen 1700.

P. 91. ROBERTI itinerarium a *Iaſandro* The tiſce redditum prodiit etiam *Dresdae* 1746. 8.

Ibid. poſt lin. 13 inſere: JAN BALTH. METZG itinera Chriſti, *cf. geographiſche Beſchryving van heilige Land.* Amſt. 1711. 12 mai.

Ibid. lin. 31 adde: Lond. 1748. III Voll. in Cum figg. aen.

P. 92. POCOKII operis verſio *Francogallica* pr diit *Pariſ.* 1772. VI Voll. in 12. *Belgica* quoque e ſtat, auctore *E. W. Cramero*, Utrecht 1780. 4m cum figg. aen. — Legi meretur ſententia *I. D. M chaelis* de hoc opere, exhibita in eiusdem *Orient Bibl.* P. VIII. p. 111 ſqq.

P. 93. HASSELQUISTII hodoeporicon in ſe monem *Anglicum* etiam translatum, e verſione, videtur, Theotiſca. *Lond.* 1767. 8.

P. 94. MARITI itinerarium primo prodiit *Aug ſtae Taurinorum* 1769. V Voll. in 8.

P. 98. lin. 3 addi poteſt: Cf. *Ioh. Fabricii* Hi bibl. ſuae P. V. p. 197 ſq.

Ibid. lin. 27 l. *Waltoni.*

JOS. NIC. DE L'ISLE *Mémoire ſur trois Cartes la Syrie et de la Paleſtine, publiées de feu M.* Guilla me de l'Isle. à *Paris* 1764. 4.

P. 110. poſt lin. 8 inſere: *La géographie ſacrée, les monumens de l'hiſtoire ſainte; lettres du P.* JOSE ROMAIN JOLY, *de Saint-Claude, Capucin, de l'Ac des Arcades de Rome. Avec des planches et des car géographiques. Nouvelle edition, augmentée d'une tab géographique de tous les lieux dont il eſt fait mentio dans la Bible, et de l'hiſtoire naturelle de l'Ecritu ſainte, enrichie d'un grand nombre de planches.* à Pa 1784. 4. — Priores editiones nos latent. Auc

no

n geographicam compoſuit ducibus Adri-
), Sanſono et Lubino. Hiſtoriam naturalem
mis commentatoribus antiquis et recentiori-
uſit, cui etiam inſervit maxima tabularum
m pars. Sunt autem omnes numero XXV.
12. Notitiam plenumque titulum itinerarii
REISNERI, libris raris, ut omnia Reiſne-
accenſendi, exhibet *Io. Ge. Schelhorn* in *Er-*
ötzten aus der Kirchenhiſtorie und Litteratur
p. 817 ſqq. Deſcriptionem hiſtoriamque Hie-
narum magna cum diligentia confectam eſſe,
s tamen multis interpretationibus myſticis,
ur. Reiſnerus ipſe Palaeſtinam non vidit.
um errore l. c. poſitus eſt annus editionis
ponendus potius 1563.

a. poſt lin. 20 addi poteſt: MATTH. IACO-
KHLER Diſſertatio hiſtorico-critica de ſta-
co et eccleſiaſtico veterum patriarcharum et
orum, in uſum ſacrae hermeneuticae tyro-
Griscii 1784. 8. Compendium antiquitatum
arum auctor his plagulis exhibere voluit.
dem probabiliter rem ſuam egit: melius ve-
recentiores, quos ſupra deſcripſimus, aucto-
ius vocaſſet.

a. lin. 25 inſere: *Theotiſce* a *Io. Frid. Eſaia*
, Hamburgi 1755. 8. Archetypum Angli-
inum prodiit a. 1740. Cf. *Goetting. gel. An-*
. 1756. p. 274 ſqq.

a. Editio Ioſephi, ibidem ſub a. 1475 ſecun-
excitata, non ſine loci mentione expreſſa
ſed Romae. Certe *Maittairius* laudat
II hiſtoriarum, cum hac ſubſcriptione: Im-
clarus ac diligentiſſimus artifex Arnoldus
e natione Germanus in domo viri nobilis
Maximis civis Romani, anno incarnati
MCCCCLXXV. XXV Novembris ſederi.

Sixto IV. Pont. Max. anno eius V. Platyna em davit.

Ibid. ad a. 1480 pertinet verſio Ioſephi Fran gallica: *Joſephus de la bataille Judaïque, translati Latin en François pour* Antoine Verard, *7me de cembre MCCCC quatre-vingt.* Paris. fol.

Editio a. 1486 prodiit *Rufino interprete* et Ioannem Vercellenſem XXIII Octobr.

P. 213 poſt lin. 18 ponatur: Eodem anno Ru verſio prodiit *Pariſ.* curante Rob. Goullet, in fi

P. 216 poſt lin. 15 inſeratur: Fl. Ioſephi op latina: Vaeneunt in aedibus Iacobi Kerver ſub ſig geminorum pullorum in via divi Iacobi. P 1535. fol.

Eodem anno verſio *Itala* primum prodiit, l quidem epigraphe: *Gioſepe, nel quale ſi tratta guerre de' Giudei e la deſtruttion di Geruſalemme Tradotto dal vero eſemplare Latino.* In Vinezia *Vittor q. Piero Ravano della Serena.* 1535. 8.

P. 219. poſt lin. 24: Eodem anno *Chryſoſt. liani* epitomen Ioſephi exhibuit hoc titulo: *Som rio iſtorico raccolto dalla S. Biblia, de Flavio, de E ſippo, da Beroſo ec. di coſe avenute al popol Ebreo principio dal mondo alle diſtruzione di Gieruſalem con la vite di Criſto tolta degli Evangeliſti.* Berga 1593. 4.

P. 220. lin. 28 et 29 l. Andilly.

P. 225 poſt lin. 16 inſeratur: 1744. Verſio Fr cogallica Andillii repetita. VI Voll. in 12.

P. 226. *Franc. Oberthürii* editio operum Ioſe pluribus quam tribus tomis abſolvetur; tertius 1785 typis excuſus, nondum omnium oper contextum comprehendit.

P. 231. lin. 5 pone 3 loco 4.

P. 232. lin. 5 Boſius) En libelli titulum! I BOSII exercitatio critica ad Fl. Ioſephi periocl

u Chr. *Ienae* 1668. 4. *ibid.* 1674. 4. Adiecta eiusdem introductioni in notitiam ſcriptor. *ibid.* 1723. 8.

1. lin. 21 inter *Weidlerum* et *Serenium* pone: ID MARTIN *Deux diſſertations critiques ſur le 7 du chap. 5 de la Epiſtle de S. Jean, et ſur le e de Joſeph touchant Jeſus Chriſt, où l'on fait voir, paſſage n'eſt point ſuppoſé.* à Utrecht 1717. 8.

235 adde: GUST. GEORG. ZELTNERI Diſſ. oſephi ſilentium de infanticidio Bethlehemitico gelicae hiſtoriae non noxium eſſe oſtenditur. *rf* 1730. 4.

G. HOFMANNI Diſſ. cur Ioſephus caedem in- n Bethlehemitarum tacuerit? *Witteb.* 1741. 4.

Ioſephi de Herodibus hiſtoria a *νοθειας* ſuſpi- in quam I. Harduinus vocavit, iuſtis vindi- ta, recognita. *Hal.* 1700. 4.

B. CARPZOV lectionum Flavianarum ſtrictu- *Ienae ſt.* 1748. 4. *Eiusd.* Vindiciae lection. Flav. 1748. 4.

248 ſq. Contra Berruyerii *Hiſtoire du Peuple* n ſcripta prodiere ſequentia: *Obſervations theo- es et morales ſur le livre du P. Berruyer, intitulé: le peup. de Dieu* .... II Voll. in 12. — *Lettere riche (dell' Ab.* GAULTIER) *ſopra la ſeconda par- ' iſtoria del popolo d'Iddio.* Roma 1759. II Voll. — *Mandement et inſtruction paſtorale de Mgr. evêque de Lyon* (ANT. DE MALVIN DE MON- T) *portant condamnation des trois Parties de du peup. de Dieu par Berruyer.* à Lyon 1763. - *Defenſe de la ſeconde Partie de l hiſt. du peup. e du Berruyer, contre le libelle intitulé: Projet ruction paſtorale addreſſée aux Theologiens catho-* à Avignon 1755. 12.

151. poſt lin. 11 inſere: IOH. PAUL REIN- s *Einleitung zu den Kirchengeſchichten des alten*

Leowardiae 1777-1778. 4. T. III usque ad
ſtoriam eccl. N. T. comprehendunt, ſuntq
ſcripti: Inſtitutiones hiſt. eccl. V. et N. T. -
Goetting. gel. Anz. a. 1780. *Zug.* p. 535 ſqq.

P. 253. lin. ult. adde: Cf. etiam I. D. Mi
Oriental. Bibl. P. XV. p. 103-126, qui ſimu
hiſtoriae religionis Iudaicae delineationem e

P. 260 poſt lin. 27 inſere: IOH. MARKII
pore manſionis Iſraëlitarum in Aegypto;
exercitatt. exeg. p. 64 ſqq. et de tranſitu Iſraël
per mare miraculoſo; *ibid.* p. 88 ſqq.

CRAMERI diſſ. ibid. laudata prodiit *Tiguri*

P. 261. lin. 19 adde: *Giſſae* 1708. 4. S
Baieri diſſertatio prodiit *Ienae* 1697 et 1713.
mii diſſ. *Gedani* 1702. 4. Addatur OLAI CEL
eodem argumento diſſ. *Upſal.* 1715. 4. *I*
diſſ. prodiit 1688. 4.

P. 262. DOEDERLINI libri ibi laudati par
tia vice prodiit 1782, alteraque pars vice
1781.

P. 266. poſt lin. 21 adde: *Leben Davids, v*
von Choiſy *und* Peter Bayle, *aus dem Fran*
ſetzt, mit kritiſchen Anmerkungen von P. G

ung, *Eigenes*, *Schickſale*, *Dichtung*, *Begeiſterung*, *Weiſſagung*, *Dogmatik*, *Moral und Idiopoëtik.* Iena 784. 8 mai.

P. 270 poſt lin. 28 adde: IOH. DAV. MICHAELIS in Spicilegio Geographiae Hebr. exterae T. II. 184 ſqq.

P. 275. poſt lin. 15 inſerere lubet: VINCENTII ASSINI, *Ord. Praedic. et Prof. Theol. Piſani*, de Alexandro M. ingreſſo Hieroſolyma, antequam ſe d Hammonis oraculum transferret, exercitatio, in ua Flavii Ioſephi narratio defenditur. Accedit alra de eiusdem regis imperii diviſione, ad cap. I bri I Machabaeorum. *Florent.* 1780. 4 mai. — Ioſephi narrationem de Alexandro auctor quidem dendit rationibus non ſat aptis, arteque critica minus ſtructus. Diſſertatione altera auctoritatem libri pri- I Maccab. canonicam, quam vocant, aſſerere, lusque ope veritatem narrationis de diviſione iſta perſtruere conatur.

P. 283. Verſio HEGESIPPI *Itala per Pietro Lauo Modoneſe*, Venetia 1544. 8, laudatur a *Tiraboſchio* Additt. ad *Crevennae* Cataloque raiſ. T. VI. p. 329.

P. 286. SAL. DEYLINGII Aeliae Capitolinae rigines et hiſtoria. Lipſ. 1743. 4.

P. 288. poſt lin. 19 adde: DE BOISSY *Diſſertaions pour ſervir à l'hiſtoire des Juifs, avant et depuis Jeſus-Chriſt, et de ſupplément à l'hiſtoire de M. Basnage.* Paris 1785. II Voll. in 12 mai. — Diſſertatio amplior et praeſtantior caeteris agit de ſtatu Iudaeorum n Gallia regnantibus Merovingis et Carolingis, perique Baſnagiano ſupplendo deſtinata. Reliquae gunt de Abrahami patriarchae idololatria, de Abineleco, de Aarone, de Abdia, de ſententia Sadducaeorum et Samaritanorum de angelis, de Abel, Abela et Aelia Capitolina, de Iudaeis in Africa, de

Iſaaco Abarbanel, de Uriele Acoſta, de Aa
Ioſeph, de Aron ben Elias.

Ibid. CALLENBERGII relationes, typis r
Hal. 1738, continuatae ſunt ſequentibus fa

*Relation von einer weitern Bemühung, Jeſ
ſtum dem Jüdiſchen Volk bekannt zu machen*
1738-1751. XXX faſciculi in 8.

*Fernere Nachricht von den zum Heil der J
richteten Anſtalten, herausgegeben von* ST
SCHULZ. Halle 1772-1776. XV Faſc. in 8

Fortgeſetzte Nachricht etc. *von* JUSTUS I
BEYER. ibid. 1777-1779. III Faſc. in 8.

P. 293. poſt lin. 16 adde: *Schickſale der Je
ter fremden Völkern; eine Skizze.* Deſſau unc
1783. 8.

P. 294 poſt lin. 27: CAROLI ANTONII
mentatio hiſtorica de Iudaeo immortali.
1756. 8.

MARIA REGINA KRUEGERIN *Schreiben
Prof. Carl Anton, darin bewieſen wird, daſs
ewigen Juden gebe.* Halle 1756. 8. adde: GI
GAULMIN de morte Moſis, ex edit. Io. A
bricii. *Hamburg.* 1714. 8.

P. 299. poſt lin. 2: FRID. ALBERTI AU
(*Proſelytae Judaici et verbi divini miniſtri Eſi
genſis in Principatu Gothano* † 1782) Differt
hiſtorico-philologicae, in quibus Iudaeoru
diernorum conſuetudines, mores et ritus,
rebus ſacris, quam civilibus, exponuntur.
et II. *Erfordiae* 1753. 8.

P. 302. *Nouveaux etlairciſſemens ſur lori
Pentateuque des Samaritains.* à Paris 1760.

Scriptores de Phariſaeis, Sadducaeis et Eſ
nonnullis deſideratos, omiſimus, quia eorum
ſus a caeteris Iudaeis religionis tantum capi
ctabat, non vero rem publicam turbabat, ut

rum ſchiſma. Nos vero in hoc opere rerum ſarum ſ. eccleſiaſticarum ſcriptores minime us, niſi iidem ſimul res civiles tractaverint ſeu verint. Eandem ob cauſſam ſilentio praeteri- ſcriptores de rebus Iudaeorum mere ſacris logicis atque litterariis.

Ad Vol. II. P. I.

1. lin. 10. l. *hoc* igitur loco.
2. lin. 6 poſt *Monte Libano* ſcribe: *Ceſena.*
3. lin. 17 l. *Heliopoli.*
4. lin. 33 l. Oxonienſi.
7. lin. 14 l. Sellerus.
9. lin. 12 in margine l. Vaillant. ibid. lin. 19 r. ibid. lin. ult. l. Vaballatho.
1. lin. ult. l. Lengletum.
a. lin. 16. Verba: *Interprett. ad Lucian. de Sy-*, ex errore typographi in margine poſita, in- ſunt contextui poſt verba: *Cui iungi poſſunt.* l. lin. 23 ſcribendum: Artic. V de.
2. lin. 25 poſt *ante* pone p. 22 ſq. locoque is lege *recenſitos.*
3. poſt lin. 31 inſeratur: *A Journey from Alep- Damaſcus, to which is added an Account of the ites inhabiting Mount Libanus, by* I. G. Lond.
8. — Iter a. 1725 ſuſceptum. Deſcriptio et Damaſci compoſita a P. NACCHI in *Mé- de Miſſions* T. IV. Relatio de Maronitis e Ro- ſſertatione ibid. laudata Francogallica Anglice

4. lin. 7 l. commoratus.
5. lin. 8 l. aſſervati.
6. poſt lin. 15 lineola ducenda.
9. lin. 17 l. contendit.
1. lin. 1 l. ſatis.
lin. 13 l. *Aſſyriae* loco *Aſſiſiae.*

P. 54.

P. 54. lin. 21 l. mox laudando.

P. 56. lin. 5 l. Achaemenidarum.

Ibid. lin. 6 l. Thraciae.

P. 57. lin. 22 l. Boſporanorum.

P. 64. lin. 24 adde: Exſtat quoque in *Wa* Annalibus Minoritarum T. III.

P. 66. lin. 6 poſt verbum *memorabilia* comn nendum.

P. 77. lin. 26 l. librarius.

P. 81. lin. 5 poſt vocabulum STRUVII] theſis claudenda.

P. 95. lin. 27 l. *Bruggenſis.*

P. 96. lin. 3 ſqq. Prodiit quoque — *Baſil.* 8.) Ex *Clementis* bibl. poſtea didicimus, minim tani libros III de bello Rhodio cum Sadoleti tione ibi memorata prodiiſſe, aliud potius eſſe tani ſcriptum, epiſtolam nimirum ad Adrian Pontif. max. de expugnatione Rhodi.

Ibid. lin 9 l. Theodorici.

Ibid. lin. 19 ſq. Italica Fontani verſio p etiam *Venet.* 1564. 1582. 1654. 4; et cur Sanſovini *Iſtoria dell' origine et imperio de'* T Venezia 1560. 4.

Ibid. lin. 27 adde: CLEMENT *Bibl.* a T. VIII. p. 418 ſq.

P. 167. lin. 9 notae l. prodiit.

P. 211. lin. 34 in margine ponendum: *Iru*

P. 225. lin. 6 l. Prodidagmata.

P. 232. lin. 27 l. IOS. loco IOH.

P. 251. lin. 20 et 21 lege: diario *iſto*, not *memorato.*

P. 253. lin. 19 in margine ponendum: *H*

P. 273. lin. 23 l. iniit.

P. 278. lin. 3 l. Muhammede.

P. 282. lin. 16 l. SPANDUGINI.

P. 320. lin. 27 l. Rålamii.

IBLIOTHECA HISTORICA

INSTRUCTA

A

BURCARDO GOTTHELF STRUVIO

AUCTA

A

B. CHRISTI. GOTTLIEB BUDERO

NUNC VERO

A

OANNE GEORGIO MEUSELIO

ITA DIGESTA, AMPLIFICATA ET EMENDATA,

UT PAENE NOVUM OPUS

VIDERI POSSIT.

Voluminis II Pars II.

LIPSIAE,

APUD HEREDES WEIDMANNI ET REICHIUM.

MDCCLXXXVI.

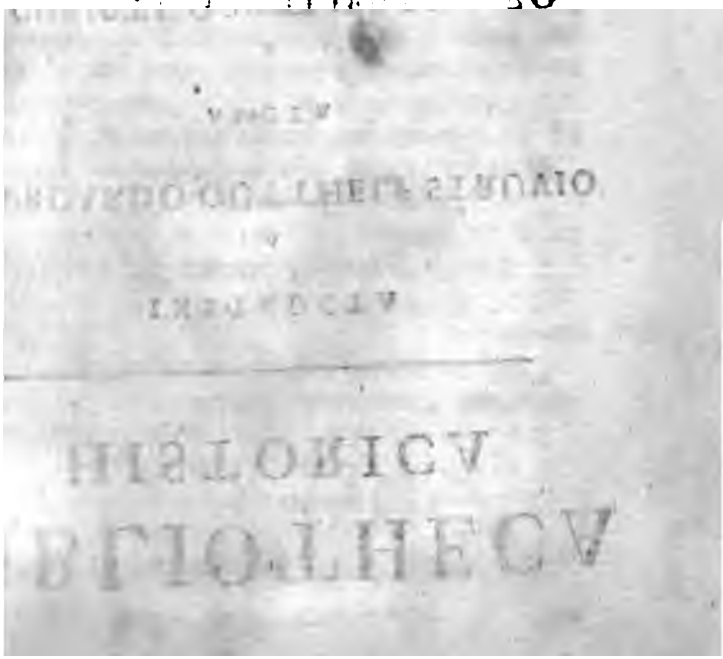

INDEX

CAPITUM ET SECTIONUM.

CAPITIS XIV Sectio II.

s geographici et hodoeporici de India orientali ſpeciales
ptores de terra Hinduſtan ſtricte ſic dicta, ſive de imperio
ni Mogolis peg. 1
riptores de Bengala 4
riptores de littore Malabarico 6
riptores de littore Coromandelico 7
iptores de inſula Ceylon ſ. Zeilan ſ. Selan. 8
riptores de inſula Sumatra 12
criptores de inſula Java urbeque Batavia 14
Scriptores de inſulis Moluccis, Borneo, Celebes, aliisque
centibus 17
riptores de inſulis Philippinis, Maghindanao, Marianis etc. 22
iptores de novâ Guinea 25

Sectio III.

s de hiſtoria Indiae orientalis generales 25

Sectio IV.

s de hiſtoria Indiae orientalis ſpeciales
ptores de hiſtoria Indiae orientalis antiqua 38
ptores de terra Hinduſtan ſtricte ſic dicta ſive de imperio
ni Mogolis 38
riptores de rebus ab Europaeis in India orientali geſtis, de
m bellis, commerciis etc. 43
criptores de rebus Anglorum et Francogallorum in Indi
ientali 48
criptores de rebus a Danis in India orientali geſtis 64
riptores de Mahrattis ſ. Maharattis, atque de regno rebus-
geſtis Hyder Ali 69

Sectio V.

s de Indorum religione et legislatione 73

Sectio VI.

s de progreſſu Chriſtianiſmi in India orientali 80

CAPUT XV.

s de rebus regnorum Indicorum extra Gangem ſitorum,
, Cochinchina, Tonquin, Ava, Pegu 88

CAPUT XVI.

s de rebus Tibetanis (Thibetanis, Tybetanis) et Corea-
101

CAPUT XVII.

de rebus Sinicis.

Sectio I.

hiſtoricis, a Sinenſibus ſcripti 106

Sectio II.

geographici et hodoeporici 117

Sectio III.

de hiſteria Sinenſi 139

Sectio IV.
Scriptores de ſtatu Sinenſium civili, religioſo, militari, ſtico pag
Sectio V.
Scriptores de progreſſu religionis Chriſtianae apud Sinenſes
CAPUT XVIII.
Scriptores de rebus Iaponicis ſive Iapanicis
CAPUT XIX.
Scriptores de rebus Tataricis et Mongolicis
Scriptores de Tſchingis-Chano et de Tamerlane ſive potius T Mongolorum olim ducibus famoſiſſimis
CAPUT XX.
Scriptores de rebus Sibiriae, Kamtſchatkae, aliarumque regi hodie dominationi Ruſſicae in Aſia ſubiectarum
CAPUT XXI.
Scriptores de rebus Scythicis et Hyperboreis
CAPUT XXII.
Scriptores de expeditionibus cruciatis
CAPUT XXIII.
Scriptores de Africa in genere
CAPUT XXIV.
Scriptores de rebus Aegyptiacis.
Sectio I.
Scriptores de hiſtoria Aegyptiaca antiqua generales.

Reliquae capitis XXIV ſectiones proxime ſequentur. Scriptores nonnulli recentiſſimi, v. c. de rebus diae orientalis, indicari non potuerunt, quia ſche huius partis manu ſcriptae iam ſub finem anni p teriti typographo traditae fuerant. Supplebi autem eosdem non ſolum, verum etiam alios a bis omiſſos, iisque addemus emendationes et c gationes notitiarum minus accuratarum, in operis. Singulis enim partibus, ut in tribus p ribus factum, analecta ſubiicere, uſui operis ſatis convenire videtur. Sedulo interim notab errores atque lacunas; eamque ob rationem re mus omnes harum rerum peritos, cum in Ger nia tum extra illam viventes, ut, quae vel om vel commiſſa a nobis obſervaturi ſint, benev nobiscum communicent.

BIBLI

BLIOTHECA HISTORICA.

CAPITIS XIV

SECTIO II.

criptores geographici et hodoeporici de India orientali ſpeciales.

Scriptores de terra Hinduſtan ſtricte ſic dicta, ſive de imperio magni Mogolis.

Magnam ſcriptorum modo ſectione huius capitis prima recenſitorum partem ibi quo- ubi ſingulas Indiae orientalis partes curioſius re velis, adeundam eſſe, per ſe patet. Ita nitiorem imperii magni ſic dicti Mogolis ex riis ſupra deſcriptis praecipue huc ſpectant, TERRY [a]), RHOE [b]), MANDELSLO [c]), THE-OT [d]), TOSI [e]), RENNEL [f]), TIEFFENTHALER

a) Bibl. hiſt. Vol. II. P. I. p. 343.
ibid. p. 343 ſq. c) ibid. p. 345 ſqq.
ibid. p. 353 ſq. e) ibid. p. 360. f) ibid. p. 385.

1670. 12. *Suite des Memoires du Sieur B*
ſur l'Empire du grand Mogol. Relation d
fait en 1664 *à la ſuite du grand Mogol Aur*
allant avec ſon Armée; de Delhi, Capitale
douſtan, à Lahor; de Lahor à Bember; et a
au Royaume de Kachemire, que les Mogols
ordinairement le Paradis terreſtre des In
1671. 12. *Evenemens particuliers, ou ce*
paſſé de plus conſiderable après la guerre
cinq ans, ou environ, dans les Etats du g
gol. Avec une Lettre (à Monſeigneur Co
l'étenduë de l'Hindouſtan, Circulation de l
l'argent pour venir s'y abimer, richeſſes, fo
tice, et cauſe principale de la decadence des
l'Aſie. ibid. 1671. 12. Quae omnia typi
Hag. Comit. 1671 et 1672. 12. Iterum
inſcriptione: *Voyages de* FRANÇOIS B
contenant la deſcription des Etats du gra
de l'Hindouſtan, du Royaume de Kachemire
tout enrichi de Cartes et de Figures. à
1699. II Voll. in 12 mai. ibid. T. I. 171
1709. II Voll. in 12 mai. ibid. 1711. II
12 mai. ibid. 1722 — 1724. IV Voll i

ratim editae fuerant, ordine collocatae. — *glice*, Lond. 1671. 8. ibid. 1675. Pars II. 1676. — Theotiſce in collectione ſic inſcripta: *atiſche und Africaniſche Merkwürdigkeiten dieſer t, das iſt: Beſchreibung der Königreiche von Ar-* r (Algier) etc. Nürnberg 1676. 4. — Auctor 1654 Palaeſtinam indeque Aegyptum petiit, anvero 1655 terras magni Mogolis, bello immani n flagrantes, cuius hiſtoriam in libello primum o deſcribit: quae autem poſtea per quinque, quod excurrit, annos geſta ſunt, libello ſupra morato quarto narrat. Secundus et tertius c in primis pertinent; ſunt enim topographici hodoeporici argumenti, ut vel e titulis allatis ere licet. Et ſecundo quidem auctor praecipue eo eſt, ut urbium, Delhi et Agra, deſcriptios exhibeat, et ut ſuperſtitiones incolarum pingat. lecta eſt epiſtola philoſophici argumenti. Editios recentiores habent libellum primum et quarm rite coniunctum, ac poſt ſeſe ſecundum atque tium. Bernierus usque ad a. 1670 in terris iſtis moratus per octo poſteriores annos magni golis, cui nomen Auring-Zeb, archiatri officio ctus eſt. Licuerat igitur illi, permulta videre audire, quae aliis occluſa eſſe ſolent; ideoque tiones iſtius magnam prae ſe ferunt auctoritam. Nemo ſane hucusque meliora de interioris imperii Mogolici partibus docuit. Paſſim dem credulus, paſſim etiam mendax Francos nobis videtur: plurima vero narrationum ſincera fideque digna omnino praedicanda.

L'illuſtre payſan, ou Mémoires et avantures de Moginié.

NIEL MOGINIE', *natif de village de Chézales Canton de Berne, baillage de Moudon, mort à le 22 de Mai* 1749. *agé de* 39 *ans; Omrah de Premiére claſſe, Commandant de la ſeconde Garde*

Mogole, Grand Portier du Palais de l'Emper. Gouverneur du Palangeab. Où ſe trouvent pla particularités anecdotes des derniers Révolutions Perſe et de l'Indoſtan et du regne de Thamas-Kan. Ecrit et addreſſé par lui même à ſon François, ſon Légataire. à Lauſanne 1754. 8. tiſce hac epigraphe: *Der erlauchte Bauer, ode beusgeſchichte und Begebenheiten* Daniel Mog *enthaltend verſchiedene geheime Nachrichten vo letzten Veränderungen in Perſien und Indoſtan von der Regierung des Thamas-Kouli-Kan. Au Franz.* Berlin 1755. 8. Alia verſio The prodiit ſic inſcripta: DANIEL VON MOGI *ſelbſt eigene Beſchreibung ſeiner Reiſe und ſelt Begebenheiten in Perſien und Indoſtan; herausg* von (Richard) Tomlinſon. *Bern* 1763. II P in 8. — Liber hiſtorici magis, quam geogra argumenti, utpote qui, praeter auctoris fata bilia, multa de rebus titulo memoratis tradit, haud obvia, certe minus explicita. Nos Vol. I. P. II. p. 63 ſqq. ubi de rebus Perſicis recentioris ſermo, huius quoque ſcriptoris p inſtructi meminiſſemus, ſi tum eius librum co viſſemus. In uſum eorum, qui de rebus Pe hiſtorias condidere, veniſſe haud videtur.

HOLLWELLI aliorumque relationes ſectio tia, libris hiſtoricis deſtinata, ſiſtet.

II. *Scriptores de Bengala.*

Ayin Akbary etc.

The Ayin Akbary: or the inſtitutes of the peror Akbar. Translated from the Original Pe (*by* Francis Gladwin). *London* 1777. 4. — Al magnus Mogol, a. 1605 mortuus, conſiliario celeberrimo, *Abul-Fazel*, commentarios im latiſſime tunc temporis patentis, conficere i in quibus omnia, quae ad peritiorem cognitio

ſ

ſtatus publici ſingularum provinciarum facere poſſent, diligenter notata et deſcripta eſſent. Anglus *Iones* in Grammatica a ſe confecta Perſica p. 142 opus maxime commendare; popularis eius Gladwin poſtea Calcuttae a. 1775 illud linguae Anglicae donare, eiusque ſpecimen, non vero librum integrum, inſcriptione modo memorata typis mandare coepit. Continet id *Subah* ſeu provinciam Bengalicam, in primis eius geographiam, reditus, opes et copias, quales quidem Akbaro imperante fuerint. Quibus cum conferri poſſunt, quae *Rennel* ac *Tieffenthaler* de ſtatu Bengalae recentiore retulere.

PETER FLORIS WILLIAMSON *du Golfe de Bengale;* in *Thevenot* Relation de divers voyages curieux etc. T. I. P. I. — Auctor rei mercatoriae ſtudens, a ſocietate Anglico-Indica a. 1610 miſſus in Indiam orientalem, breviter, quae ibi usque ad a. 1613 geſſit, narrat. Floris.

WILL. METHOLD'S *Treat of the Gulf of Bengale, as alſo Golconda, Arracan, Pegu, Tannaſſery* etc.; in *Purchas's* Pilgrimage. Lond. 1625. fol. et in *Thevenot* Relation de divers voyages curieux etc. T. I. P. I. Methold.

BARTH. PLAISTED'S *Journal from Calcutta in Bengale* etc. Cf. Bibl. huius Vol. II. P. I. p. 208. Plaiſted.

JAMES RENNEL'S (ſupra Vol. II. P. I. p. 385 laudati) *Bengal Atlas, containing maps of the theatre of war and commerce on that ſide of Hindoſtan, compiled from the original ſurveys and publiſhed by Order of the honourable Court of Directors for the affairs of the Eaſt India-Company.* (London) 1782. fol. max. Editio minus ſumtuoſa, cum commentariolo, quo prior caret. ibid. 1783. Tabulae geographicae ſumma cum cura elaboratae Rennel.

viginti, quibus globi noſtri terraquei notitia in modum augetur atque iuvatur, inſunt.

III. *Scriptores de littore Malabarico.*

Ioſephus. *Prima ſpedizione all' Indie Orientali del* GIOSÈPPE DI S. MARIA, — *de legato ap ne' Regni de' Malavari* etc. Cf. ſupra Vol. p. 350.

Balde. PHILIP. BALDE ſ. BALDAEUS *Beſch der Oſtindiſchen Landſchapen, Malabar, Che del, Ceylon* etc. Cf. ſupra Vol. II. P. I. p.

de Biervillas. INIGO DE BIERVILLAS *Voyage à la Malabar* etc. Cf. ſupra Vol. II. P. I. p. 372

Viſſcher. *Malabaarſe Brieven, behelzende eene nauw Beſchryving van de Kuſt van Malabaar, den des landts, de zeeden en gewoontens der inw en all het vornaamſte, dat in dit geweſt van valt aantemerken. Door wylen* IACOBUS CA VISSCHER, *in leven Bedienaar des Evan eerſt te Couchim op Mallabar, naderhand te E nu uitgegeven door* C. T. Viſſcher, *Predi Pingjun.* Te Leeuwarden 1743. 8.

Dellon. DELLON *Nouvelle Relation d'un voyage f Indes orientales* etc. Cf. ſupra Vol. II. P. I.

Prevoſt. PREVOST in collectione itinerariorum, mam partem e ſermone Anglico in Fran cum verſa, exhibuit deſcriptionem littoris barici, a ſe ipſo, ut videtur, confectam (p. 447 — 469 ſecund. verſ. Theot.). Mal mores et religio littorisque Malabarici ſolu bores, plantae, animalia in primis, ſec ſcriptores probatiſſimos breviter exponunt

Eſchels-Kroon. ADOLPH ESCHELS-KROON *von den plätzen auf der Malabariſchen Küſte in Oſ* in *Polit. Journal* a. 1781. Decemb. p. 460

De inſula *Bombay* praeter alios videndus OVINGTON *Voyage to Suratt in the year* 1689 etc. Cf. Bibl. hiſt. Vol. II. P. I. p. 362. Conſulendus quoque EDUARDUS IVES, ibidem p. 376 ſqq. laudatus, et quidem L. I. cap. 3. Recentiora et accuratiora de eadem, cum ichnographia praeſtantiore illa, quam Ovington tradidit, exhibet NIEBUHR in itinerario celebratiſſimo T. II. p. 1 ſqq. Cf. Bibl. hiſt. Vol. II. P. I. p. 210 ſq. Ovington. Ives. Niebuhr.

De urbe *Suratta* conſulendi ſunt iidem, atque CHRIST. LANGHANS, laudatus ſupra Vol. II. P. I. p. 369. Langhans.

Item OLOF TORE'EN in *Reſa til Surate och Oſtindien* (1757), de quo infra inter ſcriptores de rebus Sinicis; atque I. H. GROSE ſupra Vol. II. P. I. p. 375 citatus; et SONNERAT ibid. p. 382. Toréen. Groſe. Sonnerat.

IV. *Scriptores de littore Coromandelico.*

E ſcriptoribus, ſectione prima huius capitis enumeratis huc referendi: BALDAEUS, DE LA FLOTTE, GRENIER, IVES, LE GENTIL praecipue, aliique.

Prae multis etiam conſulendum eſt opus infra recenſendum: *Däniſche Miſſionsberichte* etc. atque *Mémoires du Colonel Lawrence* etc.

Beſchreibung von Maſulipatan und der engliſchen nordlichen Circars auf der Küſte Koromandel in Oſtindien, nebſt einigen benachbarten Provinzen; in *I. R. Forſter* und *M. C. Sprengel Beyträgen zur Völker- und Länderkunde* (Leipz. 1783. 8.) P. III. p. 1 — 56. — Haec deſcriptio haud vulgaria et trita de regionibus iſtis continens, excerpta ac Theotiſce reddita ex tomo XII operis ſic inſcripti: *Les Loiſirs du Chevalier* D'EON DE BEAUMONT, *ancien Miniſtre* d'Eon.

niſtre plenipotentiaire de France, ſur divers j importans d'adminiſtration etc. (à Amſterd. 1 8 mai.)

Anonymus de urbe Madras.

Anonymi libellus: *Die auf der Küſte Coro del in Oſtindien befindliche groſse und berühmte der Engliſchen Nation,* Madras *oder* Fort S. Ge *in Vorſtellung der Gemüthsbeſchaffenheit, der S der Aufführung, des Verhaltens und der eigentl Art der Eingebohrnen, desgleichen ihres Gewerbes Haushaltung, der Früchte des Landes und der F barkeit der Gärten; vermittelſt* 30 *gemeiner Geſpr anfangs in Warugiſcher, und nachgehends in E ſcher Sprache beſchrieben von* B. S. *Anietzo in teutſchen Ueberſetzung aus dem Engliſchen bek gemacht durch* I. H. G. *Nebſt einem Anhange der Witterung auf oben genannter Küſte und an dahin gehörigen Merkwürdigkeiten,* Halle 1750. 8 Auctor, in urbe iſta diu commoratus, ibi opuſculum hocce compoſuit.

Recentiora de urbe Madras exhibent epiſt praefecti militaris anonymi e Germania ori atque militiae Anglicae in terris iſtis a. 178 1783 operam dantis; in ephemeridibus Theot *Politiſches Journal* (*Hamb.* 1784) Partic. II. p. ſqq. Partic. IV. p. 323 ſqq.

V. *Scriptores de inſula Ceylon ſ. Zeilan ſ. Sel*

Plures ſcriptorum de India orientali gene huc quoque ſpectant v. c. BALDAEUS, M DELSLO, SAAR, VALENTYN (P. V.), I SONNERAT etc. Singularem vero operam graphiae ut et hiſtoriae eiusdem inſulae impe runt ſequentes:

Knox.

ROBERT KNOX *hiſtorical Relation of the I. Ceylon in the Eaſt-Indies: together with an ac of the detaining in captivity the* AUTHOR

DIVERS OTHER ENGLISHMEN *now living there; and of the Author's miraculous eſcape.* London 1681. fol. Theotiſce, Lipſ. 1681. 4. ibid. 1689. 4. *Francogallice*, à Lyon 1684. II Voll. in 12. ibid. 1693. II Voll. in 12. à Amſterd. 1693. II Voll. in 12. *Belgice*, Utrecht 1692. 4. Omnes verſiones, ut archetypum, cum figg. aen. — Egregii huius operis auctor a iuventute ſua in navigationibus Indicis verſatus, in inſula, quam deſcribit, integrum fere tempus vicennale, inde ab anno 1657, captivus exegit; commoditatem ita nactus, ſtatum et mores iſtius terrae exactius et ad minima usque pernoſcendi. Cuius cognitionis copiam ut aliis faceret, inſtigatus in primis fuit a *Richardo Hooke*, qui et ipſe in praefatione, quam adiunxit, relationem hanc a ſe reviſam multis nominibus commendare non dubitavit, tantoque maiorem auctori fidem accommodandam putat, quod ab omni iactantia alienus ſit, linguam quoque Ceilanicam perinde ac vernaculam calleat, nihil inſuper litteris conſignaverit, quod non ipſe aut ſuis viderit oculis, aut certe ab indigenis inſulae acceperit, tanquam pervulgatum et communi ore pro certo agnitum. Caeterum de iis potiſſimum agere intendit Anglus, quae Europaeis hactenus maximam partem manſere incognita, praecipue quid in mediterraneis inſulae locis agatur; iſtuc enim pauciſſimis aditum patere, indeque factum ait, ut ipſae quoque chartae geographicae quoad haec imperfectae hactenus manſerint, ad quem effectum ſupplendum ipſe novam exhibet mappam Ceilanenſem, ex propria itinerum ibi factorum experientia concinnatam. Litorales vero tractus inſulae quod attinet, qui omnes Belgarum parent dominio, paucioribus eosdem ideo tetigit, quod ſufficiens ipſorum notitia iam ex aliorum itinerariis

habeatur. Univerſum opus in quatuor ſectiones diſpeſcuit. In prima agit de ipſa regione eiusque proventu; in ſecunda de rege et regimine civili; in tertia de inhabitantium indole, religione et moribus; in quarta denique ſui ipſius hiſtoriam, captivitatem, fata ibi habita, fugamque tandem periculorum pleniſſimam perſequitur.

Cf. Actorum Erud. Suppl. T. I. p. 36—47.

Ribeyro. JEAN RIBEYRO *Hiſtoire de l'iſle de Ceylan, ecrite en* 1685 *et traduite du Portugais par Monſr. l'Abbé* LE GRAND. à Trevoux 1701. 12. à Amſterd. 1701. 12. à Trevoux 1707. 12. à Amſterd. 1719. 12. ibid. 1750. 12. — Inſcriptionem archetypi Luſitanici annumque, quo praelo mandatum fuerit, nullibi indagare poſſumus. Auctor, praefectus militaris, bello, quo ſaeculo ſuperiore Luſitani ſedes, in inſula Ceylon ſaeculo decimo quinto occupatas, Belgis cedere coacti ſunt, octodecim per annos interfuit. Libro primo capitibus XXV complexus eſt potiſſimum res inſulae geographicas moresque Singalenſium; ſecundo, capitibus XXIII hiſtoriam bellorum, a Luſitanis adverſus regem inſulae, in urbe Candy degentem, et adverſus Belgas geſtorum; tertio denique breviter, quos errores Luſitani in occupanda India orientali commiſerint, demonſtrat. Interpres Francogallicus pluribus capitibus additiones ſubnexuit, cum e chartis manu ſcriptis, a Marchione de Fontes praecipue oblatis, tum ex libris in Luſitania alibique typis impreſſis; quae ſubſidia in praefatione commemorat. Adiecit inſuper plures tabulas aeri inciſas, v. c. tabulam inſulae geographicam, a geographo celeberrimo *de l'Isle* ſcite delineatam, ichnographias urbium, icones plantarum etc.

Ex

: his aliisque libris corraſa ſunt, quae SAL- Salmon.
Anglice dedit in Deſcriptione inſulae Ceylan
); Belgice deinde cum annotationibus exhi-
A. VAN GOCH, atque anonymus Theotiſce van Goch.
lit hoc titulo: *Allerneueſter Zuſtand der welt-*
nten Zimmet- und Elephanten - Inſul Ceylon.
). 1731. 8.

errn IOHANN CHRISTOPH WOLFS, *vorma-* Wolf.
erſten Geheimſchreibers in Staats- und Juſtitzſa-
en Jaffanapatnam auf Zeilan, itzigen herzoglich
enburgiſch - Schwerinſchen Amtmanns, Reiſe
i Zeilan: *Nebſt einem Berichte von der holländ-*
n Regierung zu Jaffanapatnam. Berlin und
in 1782. *Zweyter Theil.* ibid. 1784. 8 mai. —
ice, London 1784. 8. — Fide digniſſimus
tor, adhuc in vivis, dum haec ſcribimus.
t enim paene annis viginti in inſula iſta —
) autem anno ibidem advenerit, haud memo-
— negotiisque variis, iisdemque partim magni
menti, interfuit. Candor ſtudiumque vera
ndi ubique elucent. Deſcribit arbores plan-
e, animalia, elephantem in primis, eorumque
em, margaritarum piſcatum, coelum ac ſo-
, regem ſ. imperatorem inſulae formamque
ninis, ſubditos eiusdem, multum diſtantes ab
quorum Knoxius memorat, quippe cultiores
s Belgarum commercio, quam Luſitanorum.
um eſt in pingendis Singalenſium moribus.
ta ſunt nonnulla de commerciorum ratione
eosdem atque Belgas. Parti priori adiecta
erſio relationis Belgice ſcriptae, antea haud
cem editae, ſuper Belgarum adminiſtratione
in urbe et regno Jaffanapatnam. Pars poſte-
comprehendit varia prioris ſupplementa. —
r huius itinerarii anonymus varias adſperſit
notas.

notas. In praefatione ſcriptores de inſula Ceylan nonnullos enumerat.

Eſchels-Kroon. ESCHELS-KROON *Beſchreibung der Inſel Ceylan, oder Ceylon. Erſter Theil;* in *Polit. Journal* (Hamburg) 1782. Ian. p. 14—24. *Zweyter Theil;* ibid. Febr. p. 113—133. — Non modo recentiſſima, verum etiam fide digniſſima refert auctor, aliis etiam ſcriptis, res Indiae orientalis illuſtrantibus, clarus. Statum inſulae hodiernum geographicum ac civilem, rationemque cinnamum colligendi, potiſſimum exponit.

VI. *Scriptores de inſula Sumatra.*

Praeter I. W. VOGELIUM (Cf. huius Bibl. Vol. II. P. I. p. 361 *) OLITZSCHIUM (Cf. ibid.) VALENTYNUM aliosque ſcriptores generales huc in cenſum veniunt:

Miller. CAROLUS MILLER, Anglus, rerum naturalium peritiſſimus, circa annum 1771 in Sumatram inſulam miſſus, epiſtolas nonnullas inde ſcripſit amicis Londinenſibus, quarum excerpta exhibita in collectione celeberrima: *Philoſophical Transactions* Vol. LXVIII. P. I. p. 161 — 179. 1778. Theotiſce reddita in *I. R. Forſter* et *I. M. Sprengel Beyträgen zur Länder- und Völkerkunde* (1781) T. I. p. 1—36. *Forſter* annotationibus utiliſſimis Angli relationem illuſtravit. Aliam verſionem Theotiſcam tradidit ſine notis *C. D. Ebeling* in *Neue Sammlung von Reiſebeſchreibungen* (Hamb. 1781. 8.) T. II. p. 1—24. Inſerta quoque foliis hebdomadariis: *Hannöveriſches Magazin* 1781. Gratae erant

*) Quae loco laudato de Vogelii itinerario iudicavimus, amici ſententia erat: nobis vero, poſtquam id ipſi inſpeximus, paullo mitius de eodem ſentiendum eſſe putamus. Certe, quae de inſulis Sumatra et Iava referuntur, haud contemnenda ſunt.

erant Milleri obſervationes, licet maximam partem leves ac mancae, quia per tempora ſat longa parum novi de inſula iſta in Europa innotuerat. Poſtea longe pleniora, doctiora et perfectiora accepimus a duumviris, quorum prior eſt

ADOLPHUS ESCHELS-KROON, cuius narratio edita eſt hac inſcriptione: *Beſchreibung der Inſel Sumatra, beſonders in Anſehung des Handels, und der dahin gehörigen Merkwürdigkeiten. Nebſt einer Original-Karte, von* Adolph Eſchels-Kroon, *vormaligen Reſidenten der Holländiſchen Oſtindiſchen Compagnie zu Ayerbongies auf Sumatra. Herausgegeben mit einer Vorrede von* Gottlob Benedict von Schirach. *Hamburg* 1781. 8 mai. Et in collectione Ebelingiana modo laudata T. III. — Auctor octo per annos (inde ab a. 1766) in inſula commoratus munereque, quod libelli titulus prodit, functus, interiora inſulae curioſius et exactius, quam alii Europaei ante eum, ſcrutatus eſt. Iucunda aeque ac nova multa refert de Sumatrae ſitu, fluminibus, locis mercatoriis, Belgarum in primis, de quorum ratione et inſtitutis antea nihil certi in Europa innotuerat. Idem valet de iis, quae de Anglorum mercatura adiecit. Tabula, quam titulus libelli innuit, geographica minime nova, ſed e Valentyni opere deſumta eſt. Eſchels-Kroon.

WILLIAM MARSDEN'S *Hiſtory of Sumatra, containing an Account of the Government, Laws, Cuſtoms and Manners of the native Inhabitations, with a Deſcription of the natural Productions and a Relation of the ancient political ſtate of that Island.* London 1783. 4. Epitomen libri *Theotiſcam* exhibere coepit — nondum enim finita — *I. M. Sprengel* in modo laudata collectione: *Beyträge zur Völker- und Länderkunde* (1783 et 1784) T. III. p. 273—316. T. IV. p. 241—274. Integrum librum Marsden.

librum *Theotiſce* reddidit anonymus *Lipſ.* 1
8 mai. — Anglus peritiſſimus, ſagaciſſimu
doctiſſimus omnes, qui de inſula Sumatra ſeu
tum ſeu parum commentati ſunt, antec
Eſchels-Kroonio tamen honos meritumque
manebit propter relationem de ſedibus Belg
ibi conſtitutis exactiorem. Marsdenius diu ib
commoratus, munereque Secretarii in ca
Marlborough, ſede directorum, qui rebus An
in Sumatra proſpiciunt, functus, memorabili
tiſſimum littoris occidentalis, ab Anglis occu
gentiumque, quibuscum foedera iunxere com
ciaque agunt, accurate tradit. Agit igitur ſe
nibus ſingulis de inſulae ſitu ac ſolo, variis
ventibus fructibusque, rei mercatoriae praeſe
inſervientibus, de incolis eorumque lingua,
bus moribusve, de ſtatu regnorum praecipu
civili. Subiuncta eſt inſulae hiſtoria, qualis
penuria monimentorum condi potuit. Omn
auctore circumſpecte docteque expoſita ver
que conſentanea videntur. Tabula adiecta
graphica regiones locaque, ab Europaeis cult
ſaltem perluſtrata, longe curatius, quam a
repraeſentat.

Cf. *Götting. Anzeigen* a. 1783. p. 629—636.
BUESCH *und* EBELING *Handlungsbibliothek*
Stück I. p. 158—161.

VII. *Scriptores de inſula Iava urbeque Batav*

Poſt ſcriptores nonnullos generales ſupra
meratos, V. C. NIC. DE GRAAF, NIEUI
WOUTER SCHOUTEN ſ. SCHULZEN,
NOUT VAN OVERBEKE, I. W. VOGEL,
GUAT, VALENTYN, DE BIERVILLAS, C
SCHWARZ, HEYDT, IAC. FRANK, ſequentes
ſaxum volverunt:

onymi *Reyſe naer Java.* Dordrecht 1666. 4. Anonymi Reyſe etc.
RIST. FRIEDRICH WALBAUMS *Hiſtorie* Walbaum.
indiſchen Inſel Groſs-Java und aller übrigen
diſchen Colonien in Oſtindien. Jena 1753. 8. —
iptor Indiam ipſe non vidit, ſed librum ex
iis a nobis commemoratis compoſuit, qui-
nen haud ubivis caute uſus eſt, ideoque
lſis miſcuit. Praeter hiſtoriam inſulae geo-
, et haec quidem ſatis imperfecte, deſcri-

C. CORNEL. MATTHAEI RADERMACHER Radermacher et van
VAN HOGENDORP *Korte Schets van de Be-* Hogendorp.
n der Nederlandſche Ooſt-Indiſche Maat-
e; in *Verhandelingen van het Bataviaaſch*
ſchap der Konſten en Wetenſchappen. 1 Deel
avia gedrukt 1779. 8.) p. 5—18. Eorun-
eſchryving van het Koningryk Jaccatra; ibid.
—41. Eorundem *Beſchryving van de Stad*
; ibid. p. 42—70. Referri etiam huc poteſt
OOYMAN relatio de agricultura et opificiis
Bataviam; ibid. p. 173—262. Quae omnia
iſce quoque legi poſſunt in verſione Com-
riorum iſtorum ſocietatis Batavae litterariae,
onymo *B.* Lipſ. 1782 evulgata notulisque
ta. Epitome deſcriptionis urbis Bataviae
iſce etiam reddita a *Georgio Forſter* in *Göt-*
Magazin a. 1782. P. II. p. 256 ſqq. — *Ra-*
her, cui origo huius ſocietatis debetur, con-
s Indiae Belgicae extra ordinem atque Scho-
, praematura morte a. 1782 ſ. 1783 ex-
s: W. *van Hogendorp* autem, mercator litte-
outus, adhuc, quantum ſcimus, in vivis eſt.
na diſſertatione, titulo iam docente, omnes
um in India orientali ſedes breviter enume-
, praecipue quas in inſula Java occuparunt.
m ibidem florens Jaccatrenſe ſingulari diſſer-

tatio-

tatione deſcribitur, potiſſimum quidem ration
ſtoriae naturalis. Nec iniucunda, quae de
norum moribus traduntur. Deſcriptioni Bat
adiecta narratio de variis nationibus ibi habit
bus, de numis, menſuris ac ponderibus ib
uſitatis. — *Hooyman*, eccleſiaſtes, exacte in
mis docet, quo modo ſaccharum in Java c
atque conficitur.

Anonymi Batavia etc. *Batavia, de Hoofdſtad van Neerlands O. I*
in derzelver Gelegenheid, Opkomſt, voortreffelyk
bouwen, hooge en laage Regeering, Geſchieden
Kerkzaaken Koophandel, Zeden, Luchtsgeſtel
Ziekten, Dieren en Gewaſſen, beſchreeven. Aml
1782 — 1783. IV Voll. in 4. — *Theotiſce*
epigraphe: *Beſchreibung und Geſchichte der H*
ſtadt in dem Holländiſchen Oſtindien Batavia;
geographiſchen, politiſchen und phyſikaliſchen
richten von der Inſel Java; aus dem Holländ.
ſetzt von Ioh. Iac. Ebert, *Profeſſor der Mathe*
zu Wittenberg. Leipzig 1785. II Partes, cum
aen. in 8 mai. Pars tertia et quarta verſi
dum haec ſcribimus, nondum in lucem pr
runt. Inſcriptio verſionis operis argumentum
actius, inſcriptione archetypi, indicat. Com
hendit nimirum non ſolum deſcriptionem copi
et accuratam urbis Bataviae, verum etiam t
inſulae Javae. Tomo enim primo traditur
ſcriptio huius geographica, adſperſis mom
hiſtoricis; ſiſtuntur porro ritus moresque Jav
rum religioſi ac domeſtici; ſequitur hiſtoria e
ſcriptio urbis Bataviae. Tomo ſecundo conti
tur narrationes de Belgarum regimine Batavia
in omni, qua illis paret, India orientali, ſimu
continuatur hiſtoria Bataviae: Ebertus ver
huius tomi relationem de ſocietate litteraria B
viae inſtituta addidit. In tomo tertio auctor m
ir

ncolarum urbis reprehendendo pingit; ſubiungit elationem de ſtatu Belgarum eccleſiaſtico in India rientali, Bataviae potiſſimum, atque deſcriptionem uberiorem et, ut videtur, exactam de commerciis Belgarum in India. Tomus quartus omnis rgumenti phyſici ac medici eſt, teſte operis titulo. Adiectae ſunt operi praeſtantiſſimo plures figurae ieri inciſae, e quibus verſioni ſolummodo adiunctae, quibus facile carere haud poſſis. In his eminet tabula geographica, inſulam Javam repraeſentans. Auctor caeterum nobis ignotus ipſe quidem Indiam haud peragraſſe videtur: ſtudium tamen, vera et accurata indagandi et tradendi, ubique paene elucet.

Nachricht von dem Holländiſchen Handelsplatze Nachricht
Batavia, aus den neuſten Engliſchen Seereiſen gezo- von Batavia.
gen; in *Wittenb. Wochenblatt* T. VIII. p. 369 ſqq. et 377 ſqq.

VIII. *Scriptores de inſulis Moluccis, Borneo, Celebes, aliisque adiacentibus.*

Praeter PYRARDUM DE LAVAL, ſupra Vol. II. P. I. p. 342 a nobis excitatum, IACOBUS ZIEGLERUS libellum de Inſulis Moluccis ſcripſiſſe dicitur; ſaltem mentio illius fit in titulo operis eiusdem ſic inſcripti: Liber de regionibus ſeptentrionalibus et Moluccis inſulis. *Antverp.* 1542. Nunquam vero illum vidimus, nec, quicquid in illo praeſtitum fuerit, dicere poſſumus.

ANTONIUS PIGAFETTA in *Itinerario, overo* Pigafetta.
Viaggio altorno il mondo (Lond. 1585. 4. Verſio Theotiſca a Sprengelio elaborata notisque illuſtrata in *Beyträgen zur Völker- und Länderkunde* T. IV. p. 1 ſqq.) alibi recenſendo varia, a ſcriptoribus poſterioribus mutuata, tradidit de inſulis hisce,

quae in itinere celeberrimo, a Ferdinando M
han circa terrarum orbem inde ab a. 1519 ſuſ
obſervaverat.

Maximilia-nus. *Epiſtola di* MASSIMILIANO, *Transſilvan
gretario della Maeſtà dello Imperatore, della
rabile e ſtupenda navigazione fatta per le Spa
lo anno* 1519 *altorno il mondo;* in Ramuſii
ctione Vol. I. p. 374 ſqq. et in collectione
vagiana: Novis orbis regionum ac inſularur
Baſil. 1555. fol. De Moluccis inſulis, potiſſ
agit Maximilianus, teſtis oculatus; quapropt
collectione Heervagiana epigraphe audit: E
de Moluccis.

Gaietano. JUAN GAIETANO *Relatione dell' iſole Mo*
in Ramuſii *Raccolte delle navigationi* etc. T.

Argenſola. *Conquiſta de las islas Malucas al Rey Felip
por el Licenciado* BARTOLOME LEON DE AR
SOLA. Madrid 1609. fol. *Francogallice* Am
1706. III Tomi in 12. cum figg. aen. *Angli
Stevens Collection of Voyages* T. I. p. 16 ſqq.
tiſce e verſione Francogallica, Francof. et Lipſ.
1711. II Voll. in 8. — Hiſtoriam quidem
Inſcriptio operis innuit: verum inſunt qu
geographica haud contemnenda. Auctor (†
a. 1630) aliis libris hiſtoricis clarus, ipſe qu
inſulas iſtas oculis nusquam uſurpavit, ali
[illegible], qui ibidem verſati erant, ſubſidiis adi
ſe uſiſſe teſtatur. Quae igitur fata fuerint in
rum, frugum variarum, et nucis moſchatae
primis atque caryophillorum lacto proventu
rentium, exponendum ſuſcepit, graviſſimas
cipue conflictationes gentium Europaearum,
illarum; poſſeſſionem ortas. Ritus moresque
colarum haud neglecti.

Rios-Coronel. HERNANDO DE LOS RIOS-CORONEL,
bytero y Procurador general de la Filipinas,

orial y relacion para ſu mageſtad, de lo que conve-
iene remediar de la riqueza que ay en ellas, y en
s iſlas de Maluco. Madrid 1621. 4.

CORNELII MATELIEF Diarium itineris in Matelief.
ıdiam orientalem; in RECUEIL DES VOYAGES
c. ſupra Vol. II. P. I. p. 365 ſqq. recenſito T. III.

Deſcriptio inſularum Moluccarum, ex variis
riptoribus hauſta ac compoſita, in relatione iti-
erariorum. *Prevotiana* T. VIII. p. 314 — 338.
erſ. Theot.

E recentioribus huc pertinent FORREST et
ONNERAT, mox laudandi.

Recentiſſima vero, eaque exacta ſideque di- Eſchels-
niſſima tradit ADOLPHUS ESCHELS-KROON in Kroon.
eſcriptionibus inſularum Bandae et Amboinae
ique circumiacentium, Theotiſce elaboratis. Ex-
at nimirum: *Beſchreibung der Inſeln Banda und*
es Gewürzhandels daſelbſt in *Polit. Journal* a. 1781.
ept. p. 193 — 212; atque: *Beſchreibung der Inſel*
Amboina und der zehn andern Nelkeninſeln; ibid.
Octob. p. 239 — 255. *Kultur, Einſammlung und*
Handel der Gewürznelken auf Amboina und den andern
Nelkeninſeln; ibid. Novemb. p. 343 — 351.

* * *

Captain DANIEL BEEKMAN'S *Voyage to and* Beekmann.
rom Island of Borneo. Lond. 1718. 8. Cum ta-
ulis geographicis multisque aliis figuris aeneis.
Ampla eſt deſcriptio partium littoralium inſulae
iusque incolarum. Addita eſt relatio de modo,
uo Angli a. 1714 ibidem ſedes fixerint. Inſunt
orro narrationes de inſulis Canariis, de inſulis
romontorii viridis, Javae, Madurae, promon-
orii bonae ſpei, inſulae St. Helenae etc.

Herrn JACOB JANSON DE ROY, *geweſenen* de Roy.
Capitains in Oſt-Indien, Merkwürdiges Leben und

ausgeſetzt worden, ſo er ſelbſt ausgeſtan
einer ſehr curieuſen Beſchreibung der I
und derſelben Königreichen; als Banga
Succadana, Cottaringen, der Oerter, d
und anderer, nebſt ihren trefflichen Gold
mant-Bergwerken, Campffer und ander
wie auch von ihren Gold-reichen Berg
und Dörffern, der Schönheit ihrer We
Heyrathen, Neigung und Sitten der Einwoh
Wie auch ein beſonderer Bericht von dem
Atchin auf Sumatra, nebſt deſſen Lande
gierung und Execution der Leib- und Le
wider die Diebe, durch den Autorem ſelbſt
wegen ſeiner Curioſität, und zum wahr
Göttlicher Direction, nach einer richtige
Tag gegeben, und mit nöthigem Regiſt
Aus dem Holländiſchen mit allen Fleiſs üb
D. G. A. Z. *Im Jahr* MDCCXXIII. (
Fides huius ſcriptoris maxime inde collig
opus univerſo ſenatui Belgo-Indico e
rectori, Guil. van Outshon, Bataviae a
didit, antequam typis mandatum fuit.

Echels- Pauca quidem lectu tamen dignis

Theile von Borneo; in eiusdem et Sprengelii *Beiträgen zur Länder- und Völkerkunde* (1782) T. II. 236—302. Recentiſſima ſunt, quae de inſulis e litteris conſignata habemus, hauſta praecipue

ALEXANDRI DALRYMPLE *Plan for extending Commerce of this Kingdom and of the Eaſt-India Company.* Lond. 1769. A. Dalrymple.

W. VAN HOGENDORP *Beſchryving van het Eiland Timor;* in *Verhand. van het Batav. Genootſch.* T. I. p. 273—306. et in verſ. Theot. T. I. 311—335. — Quo exilior huius inſulae, Belgarum poteſtati ſubiectae, notitia hactenus fuerat, eo gratior haec narratio fide, ut videtur, digna atque exacta. v. Hogendorp.

(NICOL. GERVAISE) *Deſcription hiſtorique du royaume de Macaçar diviſée en trois livres.* à Paris 1688. 12. — *Augmentée de diverſes piéces.* à Rouanne 1700. 12. — Libro primo de ſitu regni, eius plantis, animalibus, fluviis ac praeſtantioribus urbibus agitur; ſecundo, de moribus et ritibus incolarum, eorum regimine, reque domeſtica; tertio, de religione vetere Macaſſariorum, eaque, quae hodie utuntur. Addita eſt inde a p. 203 Relatio de memorabilibus belli geſti a Batavis contra Macaſſarios inde ab a. 1666 usque ad a. 1669, auctore Cornelio Speelmann. Gervaiſe.

Deſcriptio inſulae Celebes ſ. Macaſſar; in collectione itinerar. Prevotiana T. XI. p. 478—500 Amſtelod. verſ. Theotiſcam.

IX. *Scriptores de insulis Philippinis, Maghindanao, Marianis etc.*

Hic in censum veniunt, praeter RIOSRONEL, LE GENTIL (P. I.) et SONNERAT iam laudatos, sequentes:

Gaspar di S. Augustin. Fr. GASPAR DI SAN AUGUSTIN (Missionis in insulis Philippinis) *Conquista de las Islas Philipinas.* Madrid 1698. fol. Amplissimis harum insularum descriptionibus historico-geographicis opus accensetur.

Gemelli-Careri. IOH. FRANC. GEMELLI-CARERI Tom operis alibi describendi: *Giro del mondo* (in Ve 1719. 8.) de insulis Philippinis fuse agit. Ve finem saeculi XVII ibidem fuit.

Torrubia. JOSEPH TORRUBIA *Dissertacion historicotica y en mucha parte geografica de las islas Philipinas.* Madrid 1753. 12. Auctor, mortuus a. 1 fuit praefectus monachorum ordinis S. Francis urbe Manila.

Sprengel. M. C. SPRENGEL *Geschichte und Beschrei der Philippinischen Inseln;* in saepe laudatis *trägen zur Völker- und Länderkunde* T. II. p. 122. — Optimis subsidiis adiutus, singulari ft iudicioque subacto, auctor insulas, earumqu colas atque memorabilia alia, cum earunden storia, descripsit. Tabula geographica subne collatione plurium, quae de his insulis exi enata est.

* * *

Combes. FRANC. COMBES *Historia de las islas de danao, Jolo y sus adjacentes, progressos de l*

li

*) Cum in itinerario a nobis iam recensito, (Vol. II.) in alio mox describendo. Quae in posteriore de lis Philippinis referuntur, excerpsit ac Theotisce dit *H. A. O. Reichard* in *Gothaischen Magazin* p. 142 sqq.

…, *y armas catholicas.* Madrid 1667. fol. — …ctor, Saragoſſa in Aragonia oriundus, Ieſuita, …ionarius in inſulis Philippinis, lector theologiae …nilae, mortuus eſt a. 1665.

WILL. DAMPIER in *Account of a new voyage* Dampier. …*nd the World* (London 1697 ſqq. III Voll. in 8.) …i deſcribendo, exactiora de inſula Magindanao …indanao exhibuit. Exactiſſima vero.

FORREST in libro proxime commemorando. Forreſt. …e Anglus de inſula iſta tradidit, excerpſit ac …otiſce reddidit *Georg. Forſter* in *Götting. Ma-* … T. II. P. V. p. 268 — 309. (1782).

Ex his aliisque itinerariis M. C. SPRENGEL de- Sprengel. …ionem inſulae Magindanao compoſuit in *Bey-* …*ge zur Länder- und Völkerkunde* (1782) T. II. …3 — 144.

* * *

CHARLES LE GOBIEN *Hiſtoire des isles Maria-* le Gobien. …*à Paris* 1700. 12. II edit. ibid. 1701. 12. — …hac potiſſimum hiſtoria, et ex relationibus Pi-…ttae, Gemelli-Carreri et Dampierii hauſta eſt …iptio inſularum Marianarum in collectione Prevotiana T. XI. p. 377 — 389 ſec. verſ. …ot.

X. *Scriptores de nova Guinea* *).

SONNERAT, *Sous-Commiſſaire de la Marine,* Sonnerat. …*reſpondant du Cabinet du Roi* (de France) *Voyage …ouvelle Guinée, dans lequel on trouve la deſcrip-…des lieux, les obſervations phyſiques et morales, …es détails relatifs à l'hiſtoire naturelle, dans le*

*) Probe ſcimus, novam Guineam mari pacifico ſ. Indiae auſtrali accenſeri: quia vero ſcriptores de illa agentes, inſulas quoque Indiae orientalis deſcripſerunt, hoc loco …mul eorum meminiſſe placuit.

regne animal et vegetal. à Paris 1776. 4 mai. cum figg. aen. CXX. *Theotiſce* ab *I. P. Ebeling*, qui notulas adſperſit, Lipſ. 1777. 4 mai. cum figg. aen. XXX. *Anglice*, Lond. 1781. 12. (cum vel ſine figg. aeneis?) — Epigraphe operis ſplendidi ſuadente huc illud poſuimus, licet plura de inſulis Philippinis ac Moluccis, quam de nova Guinea, referat. Anno 1771 die 29 Iunii auctor, comitantibus duabus navibus, ab inſula *de France* profectus, petiit inſulas iſtas. Alias in itinere repertas deſcribit, aeque ac plantas animaliaque ſibi nova, in omnibus iſtis Indiae orientalis regionibus obvia. Anno 1772 die 4 Ian. reverſus eſt in inſulam *de France*, onuſtus arbuſculis nucis moſchatae et caryophilli aromatici, quarum tamen cultura in inſula modo memorata ſucceſſus haud ſatis proſperos habuiſſe dicitur.

Forreſt. Capt. THOMAS FORREST *Voyage to New Guinea, and the Moluccas, from Balambangan: Including an Account of Magindano, Sooloo and other Islands; and illuſtrated with* 30 *Copper-Plates. Performed in the Tartar Galley, belonging to the Honourable Eaſt-India-Company; during the Years* 1774. 1775. 1776. *To which is added a Vocabulary of the Magindano Tongue.* London 1779. 4 mai. *Francogallice*, Pariſ. 1780. 4. cum figg. aen. *Theotiſce* (ab *I. P. Ebeling*) omiſſis iis, quae ſolis nautis minimaeque lectorum parti placere poſſint, *Hamburgi* 1782. 8; et in collectione itinerariorum Hamburgenſi ſaepius laudata T. III. Tabula geographica, eaque aucta, addita eſt. — Forreſtus quoque novam Guineam vix attigit. Itineris occaſio nata e ſedibus ab Anglis in inſula Balambangan fixis; ibi enim aromata nobiliora, a Belgis ſolum culta aç divendita, colere animus illis erat. Ad conſilium iſtud exſequendum quum plantis arbu-

ſtisve nucis moſchatae et caryophillorum opus
, Belgae vero quovis modo impedirent, quo
us Anglis eorum copia fieret; miſſus eſt For-
is in loca, a Belgarum imperio aliena, ut ibi
tas huius generis conquireret. Inſulae, titulo
is memoratae, praecipue Magindano, diligen-
caeteris deſcriptae. Quae de cinnamo nar-
ur, ex Alberto Seba potiſſimum mutuata.
inſula Borneo quoque varia narrantur; in
a nimirum confugiendum erat Anglis, quum
ncolis inſulae Sooloo (*Sulu*) e Balambangan
rentur. Inſunt plura, non ab auctore ipſo
, ſed auribus tantum uſurpata.

: *Götting. Anzeigen* a. 1779. p. 729—736.
th. gel. *Zeitungen* a. 1779. p. 387—390.

SECTIO III.

Scriptores de hiſtoria Indiae orientalis generales.

Plures ſcriptores veteres Graeci de India, quos
ABO laudavit atque in uſus ſuos vertit, tem- Strabo.
um iniuria perierunt, v. c. ERATOSTHE-
S, ONESICRITUS, NEARCHUS, ARISTOBU-
s caet. Strabo ipſe, ſupra quoque, ubi ſcripto-
de India orientali geographicos recenſuimus
l. II. P. I. p. 337), commemorandus, de India
t libro XV operis immortalis geographici.

PALLADIUS, e Galatia oriundus, natus a. poſt Palladius.
r. nat. 367, denatus ante annum 431, Epiſco-
s primum Helenopolitanus, tum Aſponitanus,
s ex ſcriptis notus, libellum de gentibus Indiae
Bragmanibus, quem habemus, Graece compo-
ſe dicebatur: at recentiores in dubium id vo-
unt, ideo potiſſimum, quia auctoris iter ac ſedes

in India Palladii vitae haud conveniſſe videntur. Quicquid etiam ſit, Palladii nomine notum eſt ac circumfertur ſcriptum illud, editum ex MS. Sambuci, cum interpretatione Latina et notis *Ioachimi Camerarii;* in *eiusd.* libello gnomologico. *Lipſ.* ſine nota anni 8. Quae editio latuit auctorem operis ſequentis: PALLADIUS de gentibus Indiae et Bragmanibus; S. AMBROSIUS de moribus Brachmanorum; *Anonymus* de Bragmanibus; quorum priorem et poſteriorem nunc primum in lucem protulit ex bibliotheca regia *Edoardus Biſſaeus.* Londini 1668. 4. Bonis, quae auctor e veteribus excerpſit, multa admixta ſunt mirabilia atque incredibilia.

Arthus. de Bry. Schottus. ARTHUSII collectio, inſcripta: Hiſtoria Indiae orientalis etc. Vol. II. P. I. p. 331 ſqq. a nobis recenſita, ut et collectio fratrum DE BRY: India orientalis, et collectio ANDREAE SCHOTTI ibid. p. 334 ſqq. memorata, huc etiam pertinent; item magna pars itinerariorum, ſectione prima huius capitis (ibid. p. 337—386) ut et ſecunda modo abſoluta, enumeratorum.

Bayer. Ad cognitionem hiſtoriae Indiae orientalis ſive fatorum, quae gentes illius per Graecorum colonias poſt Alexandri M. mortem expertae ſunt, maxime facit opus THEOPHILI SIGEFRIDI BAYERI, alibi a nobis ob doctrinam, qua pollebat, haud vulgarem praedicati, ita inſcriptum: Hiſtoria regni Graecorum Bactriani, in qua ſimul Graecarum in India coloniarum vetus memoria explicatur. — Accedit CHRISTOPHORI THEODOSII WALTHERI, Miſſionarii regii Danici, Doctrina temporum Indica, cum Paralipomenis. *Petropoli* 1738. 4. — Auctor ſummo ſtudio ſingulorum Graecorum regum imperii Bactriani res geſtas ad certa tempora revocat, originem regni

regni fataque explicat, non pauca intexit de Indico regno, multaque de Graecorum in his regionibus coloniis adſpergit. In primis vero lectoribus perſuadere conatur, Indos a Graecis numerorum nomina et mathematicas diſciplinas accepiſſe, et vias, quibus Graecae artes cum Oriente communicatae fuerint, indagat. Qua in re multum tribui coniecturis, ipſe vir olim doctiſſimus non negavit. Huic operi ſummo iure iungi meretur:

DE GUIGNES *Recherches ſur quelques évènemens qui concernent l'hiſtoire des Rois Grecs de la Bactriane, et particuliérement la deſtruction de leur Royaume par les Scythes, l'établiſſement de ceux-ci le long de l'Indus, et les guerres qu'ils eurent avec les Parthes;* in *Mémoires de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XXV. p. 17 ſqq. (1752). de Guignes.

✠ ✠ ✠

RENAUDOT edidit: *Anciennes relations des Indes et de la Chine* etc. à Paris 1718. 8. Quum vero earum maxima pars Sinam ſpectet, infra relationem de hoc libro exhibebimus. P. 167 ſqq. Renaudotus agit de more Indorum, ſe ipſos cremandi. Renaudot.

✠ ✠ ✠

JOÃO DE BARROS *Aſia; dos feitos que os Portugueſes fizeram no deſcobrimento e conquiſta dos mares e terras do Oriente, depois do anno de* 1412 *até o de* 1526. Decada prima. *em Lisboa* 1552. — Decada ſecunda *ibid.* 1553. Decada tertia *ibid.* 1563. fol. Tria haec volumina recuſa ſunt *ibid.* 1628. fol. Pulchra quidem editio, prior autem correctior. Decadis quartae maximam partem Ioannes de Barros ipſe elaboraverat, quum mors interveniret a. 1570 eumque anno aetatis LXX vivis eriperet. de Barros.

Multis

Multis annis poſt abſoluta et typis mandata Decas quarta a *Ioanne Baptiſta de Lavanha* hac epigraphe: *Decada quarta da Aſia de* JOÃO DE BARROS, *depois do anno de* 1526 *até o de* 1539 *reformada, accreſcentada e illuſtrada com notas e Tabolas Geographicas; por* JOÃO BAPTISTA DE LAVANHA. em Madrid 1615. fol. (Philippus III, rex Hiſpaniae, autographum a vidua Hieronymi de Barros, Ioannis filii, emerat et I. B. de Lavanha ad vulgandum tradiderat). Interea DIEGO DO COUTO, Ulyſſiponenſis, Regis Luſitaniae hiſtoriographus, vir rerum Indicarum experientiſſimus, Goae praefectus tabularii, aliam operis Barroſiani continuationem texere coepit, decademque quartam aliam in lucem edidit ſic inſcriptam: *Decada quarta da Aſia, por* DIEGO DO COUTO em Lisboa 1602. fol. Secutae ſunt: *Decada quinta.* ibid. 1612. *Decada ſexta.* ibid. 1614. *Decada ſeptima.* ibid. 1616. fol. A. 1616 mortuus eſt Couto Goae. Octava, nona ac decima decas ab eodem elaboratae poſt longum temporis intervallum, nimirum a. 1673, Ulyſſipone in lucem editae dicuntur, additur, cum Diego de Couto decadem VIII et IX in lucem edere voluiſſet, Manuſcriptum illi furto ablatum fuiſſe, laborem igitur quidem iteraſſe, decades vero duas in unum referre volumen coactum fuiſſe. Quicquid demum ſit; in *d'Oliveyrac*, Luſitani, *Memoires* T. II. p. 316 decadis octavae, tanquam typis impreſſae, mentio fit; nonam et decimam quoque praelo mandatam fuiſſe, affirmat *Niceron* T. XII. p. 89—96. Decas XI manu ſcripta exſtare dicitur, aeque ac XIII, quam *Antonius Boccaro* confecit. Priores quoque maximam partem tam rarae ſunt, ut codicibus manu ſcriptis ſimiles cenſeantur. Decas ſexta inſigniter rara, quia maxima exemplarium pars, incendio in bibliopolae aedibus exorto, flammis

Lavanha.

Diego do Couto.

iis absumta fuit. — Operis rariſſimi partem tuit liber itidem rariſſimus, quinque libros s decadis duodecimae comprehendens, ita ɔtus: *Cinco Libros da Decada doze da Hiſtoria dia de* Diego de Couto, *depois do anno* 1596 *le* 1600, *tirados a Luz por* Emanuel Fernan- e Villereal. *em Paris* 1645. fol. *) — Nova , cui quoque decades IX ac X inſunt, prodiit ipone 1736. III Voll. in fol. Recentiſſima que editio etiam Ulyſſipone a. 1777 — 1781 it hac epigraphe: *Da Aſia de* JOAO DE ɔos et de DIOGO DE COUTO; *nova ediçaõ ɔida a ſua majeſtade D. Maria I Rainha fide- ɜ etc. Lisboa, na regia officina typographica.* ɔ MDCCLXXVIII. 8. T. I. P. I (ſ. *Decada* I. . T. I. P. II (ſ. *Decada* I. P. II) 1777. T. II. (ſ. *Decada* II. P. I) 1777. T. II. P. II. 1777)ecada II. P. II). T. III. P. I (ſ. *Decada* III. P. I. ɾ). T. III. P. II (ſ. *Decada* III. P. II. 1777). V. P. I (ſ. *Decada* IV. P. I. 1777). T. IV. P. II)ecada IV. P. II. 1777). *Continuacio da Aſia de* ; *de Barros por* DIOGO DE COUTO. T. I. P. I.)ecada IV. P. I) 1778. T. I. P. II (ſ. *Decada* IV. . 1778). T. II. P. I (ſ. *Decada* V. P. I. 1779). I. P. II (ſ. *Decada* V. P. II. 1780). T. III. P. I)ecada VI. P. I. 1781). T. III. P. II (ſ. *Decada* ɔ. II. 1781). Plures an prodierint, non liquet. em tempore prodiit: *Vita de* Joaõ de Barros MANOEL SEVERIN DE FARIA, *e indice geral*

In Bibl. Firmianae Vol. IV. p. 417 poſt decadem ſeptimam enumeratio ſequentium hac ratione continuatur: .... Decada outava (Libro primeiro). Lisboa ı coſta de da Coſta etc. .... Decada 8 abbreviada 1763 ſ. potius 1673) fol. p. (em 9 Livr.) MSS. .... Decada ıona abbreviata (em Livr. 9) MSS. .... Cinco Livros le Decada Doze em Pariz. 1645. fol. Decada 13. da iſtoria da India por ANT. BOCARO MSS.

geral das quatro Decadas da ſua Aſia. Lisboa 1778). — Summae quoque raritatis eſt editio decadum primae et ſecundae, in linguam Italicam translatarum, ab *Alphonſo Ulloa*, Venet. 1562. 4. Exempla exſtare, anno 1561 inſignita, teſtatur *Clement* mox laudandus. — Ioh. de Barros, neque Bragae, neque Ulyſſipone, ut nonnulli putant, ſed Viſei a. 1490 natus, et ut Emanuel Severinus de Faria in vita illius teſtatur, e nobiliſſima familia *Lupo de Barros* genus derivavit. Theſaurarius Indiarum factus, Iohannis III regis iuſſu, hiſtoriam Aſiae, ſeu potius eius partis, quam Indiam orientalem nuncupamus, conſcripſit, ea quidem fide et dexteritate, ut paene omnibus, poſtea eandem ſpartam ornantibus, dux et auctor eſſet, ideoque *Livii Luſitanici* honore inſignitus fuerit. Nec minore laude dignus eſt continuator Diego do Couto. Univerſa quidem Indiae orientalis hiſtoria opere hocce narratur, maxime tamen ea pars, qua Luſitani motus et mutationes ibidem excitarunt, et quidem usque ad a. 1600.

Cf. FREYTAGII Anal. litter. p. 73 ſq.
CLEMENT *Bibl. curieuſe* T. II. p. 458 ſqq.

de Caſtanheda.

FERNAO LOPEZ DE CASTANHEDA, *Ho Livro primeiro e ſegondo dos dezda hiſtoria de Deſcobrimento e Conquiſta da India per los Portugueſes.* em Coimbra 1552. *Ho Terzero Livro*, ibid. 1552. *Os Livros 4 et 5.* ibid. 1553. *Os Livros 6 et 7.* ibid. 1554. *Ho octavo Livro*, ibid. 1561. fol. Opus rariſſimis adſcribendum. — *Francogallice* liber primus redditus a *Nicolao Grouchy*, Pariſ. 1553. 4. Quae verſio etiam rariſſime obvia. — Verſio Itala hac inſignita epigraphe, argumentum operis clarius prodente: *Hiſtoria dell' Indie Orientali, ſcoperte e conquiſtate da' Portugheſi, di commiſſione dell' invit-*

uvittiſſimo Rè Don Manuello; nella quale, oltre alle lrane uſanze, riti et coſtumi di quelle genti ſi viene nco in notizia di molte guerre fatte in quei paeſi; e ſi molte Provincie, Iſole, Città, Caſtelli, Fiumi, Mi- ere di metalli, Perle, Gioie, Animali, Droghe di ecierie etc. Compoſta in lingua Portugheſe dal Fer- ando Lopez di Caſtagneda, *e tradotta in Italiano al Sig.* Alfonſo Ulloa. *Venet.* appreſſo Zilletti 577. 1578. VII Voll. in 4. — Minore quidem uctoritate Caſtagneda, quam Barros, frui, maiore amen dignus praedicatur, licet admodum verbo- us et minutiarum ſtudioſus ſit.

Cf. CLEMENT l. c. T. VI. p. 371 ſq.

DAMIAN A GOËS Commentarii rerum geſta- 1 Goës. um in India citra Gangem a Luſitanis a. 1538. *ovanii* 1539. 4. Editio rariſſima.

Eiusd. de bello Cambaico ultimo commentarii es *Lovanii* 1549. 4. Iidem cum aliis Goëſii puſculis, v. c. de oppugnatione urbis Diu, repe- untur additi Petri Martyris de rebus Oceanicis ecadibus tribus, *Coloniae* 1574. in 8 editis. Etiam Opp. de rebus Hiſp. et Luſit. (*Col. Agripp.* 1602. .) p. 311 ſqq. Et in *Andreae Schotti* Hiſpaniae uſtr. T. II. — Goëſius, aliis etiam libris, ele- nter ſcriptis clarus, Luſitanus ſaeculi XVI, ne- otiis civilibus variis orator interfuit. Ipſe quidem diam non obiit, ſubſidiis tamen optimis in libel- iſtis elaborandis uſus eſt.

Cf. CLEMENT *Bibl.* T. IX. p. 208 ſqq.

IACOBI TEVII (Luſitanice DE TEYVE) Com- de Teyve l. Tevius. entarius de rebus a Luſitanis in India apud lium geſtis.... In Opp. de rebus Hiſp. et Luſit. 377 ſqq. et in *Schotti* Hiſp. illuſt. T. II. p. 1345 q. — Tevius univerſam Luſitanorum hiſtoriam ample

ample ſcribere voluit: at nihil, niſi hic libellus, fragmentum quaſi operis iſtius, in lucem prodiit. Non inferior Damiano Goës.

d'Albuquerque. *Commentarios do grande* AFONSO D'ALBUQUERQUE, *Capitão geral e governador da India, collegidos por ſeu filho* Afonſo d'Albuquerque, *dos proprias cartas que el eſcrevia do muyto poderoſo Rey Dom Manuel, o primeiro deſte nome.* Em Lisboa 1557. fol. — *Nouamente emendados et acreſcentados pelo meſmo autor, conforme ás informaçoes mais certas que agora teue. E ão repartidos em quarto partes ſegundo o tempo dos aconteſcimentos de ſeus trabalhos.* ibid. 1576. fol. —. ibid. 1774. *Parte* I—IV. 8. Cum affigie hervis, eleganter in aes inciſa, et cum tabula geographica Indiae orientalis inelegante. — *Francogalliae*, Pariſ. 1579. — Magni aeſtimatur hoc opus a Luſitanis, quippe quod e relationibus fide digniſſimis hauſtum, haud vulgari prudentia et dexteritate compoſitum, hiſtoriaeque ac geographiae Indiae maxime inſervire queat. *Ioh. Franc Lafiteau* primam partem libri a ſe editi: *Hiſtoire des decouvertes et conquêtes des Portugais dans le nouveau monde* (à Paris 1733) ab opere Luſitano mutuavit.

Cf. (BAUMGARTENS) *Nachr. von einer Hall. Bibl.* T. V. p. 482 ſqq.

Bomberg. IOANNIS BOMBERGII Epiſtolae de rebus in India aliisque inſulis geſtis. *Lovanii* 1566. 8. Quas epiſtolas nusquam laudatas invenire licet, niſi in Bibl. hiſt. Struvio-Buderiana p. 200. *)

IOAN-

*) Poſtquam haec ſcripſeramus, retulit nobis fautor inſtituti noſtri, ſe habere ad manus libros ſequentes: *Epiſtolae Indicae* de praeclaris et ſtupendis rebus, quae divina bonitas in India et variis inſulis per ſocietatem nominis Ieſu operari dignata eſt, in tam copioſa gentium

IOANNIS PETRI MAFFEII, *Bergomatis, e So-* Maffeius.
cietate Ieſu († 1603) Hiſtoriarum Indicarum libri XVI. Selectarum item ex India epiſtolarum eodem interprete libri IV. Acceſſit Ignatii Loiolae vita poſtremo recognita. *Florentiae*, ap. Phil. Iunctam 1588. fol. *Venet.* ap. Damianum Zenarium 1589. 4. *Colon. Agripp.* 1589. fol. *ibid.* 1590. 8. *ibid.* 1593. 8. *Antwerp.* 1605. 8. *Lugd.* 1637. 8. Omnes editiones, praeter Colonienſem a. 1590, rarae, et Venetiana perrara, dicuntur. Rara quoque verſio Gallica Itala, elaborata a *Franciſco Serdonati*, Florentino. *Fiorenza* 1589. 4. v. paullo poſt *Ribadeneyra*. — Auctor, aliis quoque operibus clarus, ſermonis puritati et elegantiae ſtuduit, omnemque huius hiſtoriae argumentum ipſe complexus eſt his verbis

tium ad fidem converſione. *Secunda editio auctior.* Lovanii, ap. Rutgerum Velpium, Bibliopol. etc. 1566. 8. Ad calcem p. 412 adiecta Paraeneſis D *Ioan. Agricolae Ammonii*, quis fructus ex huius libelli lectione ſit colligendus; qua editio ſequens caret, ita inſcripta: Epiſtolae Indicae et Iapanicae de multarum gentium ad Chriſti fidem per ſocietatem Ieſu converſione. Item de Tartarorum potentia, moribus, et totius paene Aſiae religione. *Tertia* editio cum indice caſtigatior et auctior. *Lovanii* ap. Rutg. Velpium etc. 1570. 8. Adiectus eſt *Ordo epiſtolarum* et qui eas ſcripſerunt: 1) eſt Franciſci Xaverii, 2) M. Gaſpari Belgae, 3) eiusdem, 4) eiusdem, 5) eiusdem, 6) Henrici Henriquez, 7) Antonii Quadri, 8) Michaelis Baruli, 9) Arii Bardonii, 10) Ant. Quadri, 11) Ludovici Frois, 12) eiusdem, 13) Emanuelis Teſceicae, 14) Lud. Frois, 15) Henr. Henriquez, 16) Ioh. Meſchitae, 17) eiusdem, 18) Iac. Navarchi, 19) Ioh. Berrae. — Nihil idem fautor reperiri de *Ioh. Bombergio* affirmat. Oedipus, cur nomen illud a Struvio epiſtolis hisce praefixum fuerit, divinet! Rectius caeterum referuntur ad huius capitis ſectionem VI, ubi Epiſtolae ſtatim in fronte excitatae, Dilingaeque a. 1563 editae, forte editionem earum primam conſtituunt.

verbis, in dedicatione ad Philippum II, Hiſpaniarum ac Luſitaniae regem. „Superioribus annis, „cum ad componendas Luſitaniae res, Oliſiponem „ipſe veniſſes, Catholice rex, hortata me tua eſt „Maieſtas, ut inchoatam Henrici Regis nomine „avunculi tui rerum Indicarum hiſtoriam pari ala„critate ſtudioque perſequerer. Feci, quod iuſſe„ras: totumque contextum narrationis a primo „navigationum exordio ad usque ſoceri tui Ioan„nis eo nomine tertii Regis obitum, pro mea „tenuitate perduxi. Quo longius ne progrederer, „annalium exinde ſeries, ut in tantis et rerum „motibus, et locorum intervallis, partim intercisa, „partim etiam neglecta, prohibuit.“

Wytfliet et Ant. M*** CORNELII WYTFLIET (Iuris conſulti et Secretarii Senatus Brabantini) *Hiſtoire univerſelle des Indes orientales, et* ANTONII M*** *hiſtoire univerſelle des Indes orientales, diviſée en deux livres.* à Douay 1605. fol. ibid. 1607. fol.

du Jarric. PIERRE DU JARRIC (Ieſuitae Toloſani † 1616) *Hiſtoire des choſes plus memorables avenuës tant es Indes Orientales qu' autres pays de la decouverte des Portugais, en l'établiſſement et progrés de la foi Chrétienne.* à Bourdeaux 1608 ſqq. III Voll. in 4.— Opus non minus rarum, quam eius verſio Latina, hoc titulo inſignita: Theſaurus rerum Indicarum, in quo Chriſtianae ac Catholicae religionis tam in India Orientali, quam aliis regionibus, Luſitanorum opera nuper detectis, ortus, progreſſus, et incrementa recenſentur; opus nunc primum a *Matth. Martinez* e Gallico in Latinum ſermonem translatum. *Colon. Agripp.* 1615. II Voll. in 8.

Ribadeneyra. ANTONIO DE SAN ROMAN DE RIBADENEYRA *Hiſtoria geral de la India Oriental, de los deſcubrimientos y conquiſtos que han hecho las armas de Portugal en el Braſil desde anno de* 1410 *haſta el*

no de 1557. Valladolid 1603. fol. — Nil paene
lius, quam operis Maffeiani, modo laudati, in-
retatio Luſitana mediocris.

Indiae orientalis hiſtoria, in Latinum verſa ab *ud. Gotofrido* (ſ. potius *Ioh. Phil. Abelino*). Fran-
1628. fol. Archetypum quale ſit, neſcimus. Ind. or. hiſt.

MANOEL DE FARIA Y SOUSA (Equitis Luſi-
Marchionique de Caſtel Rodrigo, Legato regis
in aula Pontificis Rom. ab epiſtolis † Ma-
1649) *Aſia Portugueſa, en que ſe trattan (ſegun
den de las Decadas de Barros y Couto, y por
imar las) los hechos y conquiſtas de los Portu-
es en Aſia y Africa, desde el anno* 1412 *haſta
* 1640. *Con Eſtampas.* En Lisboa 1666. 1674.
5. III Tomi in fol. Utrum editio, a Faria
curata, exſtet, an opus ſit poſthumum, igno-
us. Hiſpana maluit lingua uti, quam vernacula.
mo primo epitomen decadum Barroſii exhibuit,
ndo vero epitomen decadum Iacobi do Couto:
tamen ſimul libris cum typis impreſſis tum
n ſcriptis uſus eſt. Tomo tertio narravit hi-
iam Luſitanorum in India, regnantibus in Luſi-
a tribus Philippis Hiſpanicis, usque ad a. 1640.
adatur genus dicendi ſublime, obſcurum tamen
c inde. Veritati multum ſtudere videtur. Sen-
tiis nimium operae tribuit. Faria y Sou-
ſa.

JOSEPH MARTINEZ DE LA PUENTE *Com-
io de las hiſtorias de los deſcubrimientos, conqui-
y guerras de la India Oriental, y ſuas islas.*
rid 1681. 4. Librum inter rariores referri
ius, praetereaque nihil. Martinez de la Puente.

SOUCHU DE RENNEFORT *Hiſtoire des Indes
ntales et des établiſſemens de la Compagnie Fran-
ſe commerce.* à Paris 1688. 4. Cf. ſupra Vol. II.
. p. 352 ſq. de Renne-fort.

Mémoires etc. *Mémoires pour ſervir à l'hiſtoire des Indes orientales.... 1702...*

Lafiteau. JOSEPH FRANÇOIS LAFITEAU, *de la Compagnie de Jeſus* (†....) *Hiſtoire des découvertes et conqueſtes des Portugais dans le nouveau monde. Avec des Figures en taille-douce.* à Paris 1733. II Voll. in 4. ibid. 1734. IV Voll. in 12. — Opus, quatuordecim libris diviſum, ſecundum auctores maxime Luſitanos, in praefatione memoratos et a nobis hucusque enumeratos, elaboratum, ordine chronologico inde ab a. 1412 usque ad a. 1581 exponit geſta a Luſitanis in India orientali, quam libri epigraphe minus exacte *mundum novum* praedicat, cum potius haec denominatio Americam ſignificet. Grata quidem et iucunda eſt operis lectio: deſunt vero expoſitioni rerum geſtarum teſtimonia, more Francogallorum plane neglecta.

Guyon. GUYON (*Abbé* † 1771) *Hiſtoire des Indes Orientales, anciennes et modernes.* à Paris 1744. III Voll. in 12 mai. Theotiſce (a *Ioh. Chriſtoph Rudolph*, Conſil. aul. et Prof. iur. prim. Erlangenſi) *Hof* 1749; poſtea novo titulo, indiceque auctus liber prodiit *ibid.* 1772. III Partes in 8. — Praeſtat caeteris pars tertia, in qua ſtatus commerciorum Europaeorum, Gallorum in primis, in India orientali deſcribitur, ope relationum, a Dumaſio, Pondicherii rebus Francogallorum inde ab a. 1735 praefecto, ſuppeditarum. Partes priores compilatae ſunt e fontibus, interdum turbidis. Indiae veteris hiſtoria petita e ſcriptoribus Romanis et Graecis, quos inter Philoſtratus fabuloſus conſpicitur. Quae de hiſtoria Indiae naturali traduntur, a peccatis haud ſunt immunia. Mutationes Indiae medio ac recentiore aevo ἀκριβείας non ſatis iuſta narrantur. Pars ſecunda ſiſtit deſcriptionem Indiae chorographicam, ſecundum ſtatum ſaeculi noſtri. Recen-

Recentiorum obſervationes et hac in re paſſim neliora docuerunt. Additur ſectio de religionibus n India cultis. Interpres Theotiſcus doctiſſimus uctorem errantem animadverſionibus adiectis ſae- ius in viam rectam deduxit.

Hiſtoria Indiae orientalis ab Anglis doctis ela- orata, novaeque editioni operis vaſtiſſimi: *Uni- erſal hiſtory* etc. (Lond. 1747 ſqq. 8 mai.) T. XX. . 165—222 inſerta, paullo melior eſt illa, quam 1 editione operis priore exhibuerunt, ideoque, onſilio *Baumgartenii*, ſeparatim Theotiſce reddita c cum aliis diſſertationibus, opus illud ſecundum erſionem Theotiſcam illuſtrantibus, edita T. IV. . 165—222[b]. (*Sammlung von Erläuterungsſchrif- en und Zuſätzen zur allgemeinen Welthiſtorie.* Halle 756. 4). Occurrit primum Indiae geographia, einde narratio brevis de Indorum antiquitate, orma regiminis, legislatione, religione, ritibus etc. enique hiſtoria usque ad incurſionem Mahmudis azni in Indiam a. chr. 1002. Hiſt. Ind. or. in hiſt. univerſ. Angl.

Relation des Conquetes faites dans les Indes Meirelles. *Orientales) par D. P. M.* d'Almeida, Marquis de aſtel-nuovo etc. *traduit du Portugais de* D. EMA- UEL DE MEIRELLES, *qui s'y eſt trouvé préſent* vec le Préface, et le Plan de l'Isle de Goa dans s Indes, et des Terres adjacentes). *à Paris* 729. 12.

A new hiſtory of the Eaſt-Indies, with brief ob- Cope. *rvations on the Religion, Cuſtoms, Manners, and rade of the Inhabitants; by Captain* COPE. Lon- on 1754. 8. — Bibliopola dolo malo primum i fronte operis Clivii celeberrimum nomen po- erat, poſtea Copii, forte eodem dolo; nil enim ovi in hoc libro reperies.

A new hiſtory of the Eaſt-Indies ancient and New hiſt. of *odern, in two Volumes. Vol. I containing the cho-* the Eaſt-In- dies.

rography, natural hiſtory, religion; Vol. II containing an Eſſay towards a hiſtory of the commerce etc. London 1758. 8. — Volumen primum paene integrum e Guyoni opere excerptum: alterum e pluribus, ut videtur, libris ſat apte compilatum.

SECTIO IV.

Scriptores de hiſtoria Indiae orientalis ſpeciales.

I. *Scriptores de hiſtoria Indiae orient. antiqua.*

Freret. FRERET *l'expédition de Trajan dans les Indes, ſuppoſée par Eutrope et par Sextus Rufus;* in *Hiſtoire de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XXI (1747). *Theotiſce* in *Baumgartens Sammlung von Erläuterungsſchriften* modo laud. T. IV. p. 376—386. Trajanum in Indiam non penetraſſe, probatur.

de Burigny. DE BURIGNY *Mémoire ſur l'hiſtoire ancienne des Indes;* ibid. T. XXXIV (1764). Ineſt collectio narrationum veterum ſcriptorum de India citra Gangem usque ad tempora Conſtantini M. Imp.

d'Anville. D'ANVILLE *Antiquité géographique de l'Inde, et de pluſieurs autres contrées de la haute Aſie.* à Paris 1775. 4. Cum tabulis geograph. Rectius forte ad geographos referendus liber, caeterum nobis ignotus.

II. *Scriptores de terra Hinduſtan ſtricte ſic dicta ſive de imperio magni Mogolis.*

de Laet. IOANNIS DE LAET (*Antverpienſis, Directoris ſocietatis Belgico-Indicae occidentalis* † 1649) de imperio magni Mogolis ſive India vera commentarius e variis auctoribus congeſtus. *Lugd. Bat.* ex off. Elzev. 1631. 16. (*Pars eſt collectionis, quae audit:*

: *Elzevirianae respublicae*). Inſunt quaedam, ex
:oribus Hinduſtanicis congeſta, auctori tradita
'ro van den Broeke, conditore urbis Bataviae
ſula Iava. Quae libelli pars curatius pa:llo
itur a IACOBO FRASER in *Hiſtory of Nader* Fraſer.
(1742) Vol. I. P. II. p. 63 a nobis laudata.
:AN BAPT. TAVERNIER plura huc pertinen- Tavernier.
idit in itinerario Vol. I. P. II. p. 58 laudato.
RANÇOIS) BERNIER *Hiſtoire de la derniére* Bernier.
tion des Eſtats du grand Mogol etc. Cf. ſupra

iſtoire générale de l'Empire du Mogol dépuis ſa Manouchi
ion. Sur les Mémoires Portugais de M. MA- et Catrou.
:HI, *Venitien. Par le Pere* FRANÇOIS CA-
', *de la Compagnie de Jeſus.* à Paris 1705. 4.
laye 1708. 12 mai. à Paris 1715. II Voll. in
l. Cum tabula geogr. imperii magni Mogo-
· Auctor quum Manouchi cuiusdam Veneti
ientarios de rebus Indicis MStos nactus eſſet,
cendam ſibi ſumſit eam hiſtoriam, et fore
n hanc ſuam eo gratam magis litteratis viris
itus eſt, quo maior fides iſti duci ſuo debeat
, quippe qui medici functus munere qua-
ta et octo annos verſatus fuerit in aula In-
i regis et praecipua regionis iſtius chronica
itanicam linguam curaverit transferri, ante-
a. 1697 ad iſtos commentarios adornandos
accingeret, atque omnem imperii eius ha-
et rationem non potuerit non perdidiciſſe.
en libri maxima pars fide eget. Ficta certe
re omnia, quae de prioribus imperii Mogo-
gibus traduntur; nec hiſtoria poſteriorum
itis caret, licet *Tavernier*, *Bernier* aliique
a auctorem docere potuiſſent. Hiſtoria per-
ſolum usque ad mortem imperatoris ſive
Jehan a. 1658. Aureagzibi ſucceſſoris fata

ſilentio praeterit auctor, licet per annos triginta eodem regnante in Hinduſtan verſatus dicitur. Fide paullo digniora videntur, quae de aula, divitiis ac copiis imperatorum iſtorum in fine adiecta leguntur.

Reflection etc. *Reflections on the Government of Indoſtan, and a ſhort Sketch of the Hiſtory of Bengal, from the Year* 1739 *to* 1756. Edinburgh 1761. 8.

Beknopte Hiſtorie etc. *Beknopte Hiſtorie van het Mogolſche Keyzerryk en de Zuydelyke aangrenſende Ryken.* Te Batavia 1758. fol.

Holwell. (IOHANNIS ZACHARIAE) HOLWELL'S (non HOLLWELL, ut multi ſcribunt) *Intereſting hiſtorical events relative to the Provinces of Bengal, and the Empire of Indoſtan. With a ſeaſonable hint, and perſuaſive to the honourable the Court of Directors of the Eaſt-India Company. As alſo the Mithology, and Coſmogony, Foaſts etc. of the Gentoo's and a Diſſertation on the Metempſychoſis commonly though erroneously called the Pythagorean Doctrine.* London 1765. II Voll. in 8 mai. ibid. 1766. 1767. II Voll. in 8 mai. cum V figg. aen. Francogallice, *à Amſterd.* (ſ. potius Pariſ.) 1768. 8 mai. *Theotiſce* tomus primus in epitomen redactus in *Ioh. Tobiae Koehleri*, Prof. Goettingenſis, *Sammlung neuer Reiſebeſchreibungen aus fremden Sprachen* etc. (Götting. 1769.) Vol. I. P. II. Liber integer Theotiſce redditus et quoad partem alteram notis et diſſertatione ſuper religione et philoſophia Indorum inſtructus a *Ioh. Frid. Kleuker* (nunc Rectore ſcholae Osnabrugenſis). Lipſ. 1778. 8. Cum II figg. aen. — Auctor, triginta per annos in terris Bengalicis commoratus, poſtremo rebus Anglorum Calcuttae praefuit. Prima operis pars maxime huic ſectioni bibliothecae noſtrae adſignanda. Complectitur nimirum hiſtoriam imperii magni Mogo-

lis

le a morte imperatoris Auring-Zeb, a. 1707 ad a. 1756. Quae Fraſerus breviter tantum ac hiſtoriae periodo commemoraverat, latius ſuit Holwell, adiutus relatione Armeni cuius-, in aula imperatorum verſati. Subiuncta eſt iptio brevis Bengalae, provinciae olim magni olis nunc Anglorum ditioni ſubiectae. — altera complectitur res caeteras, quas in- o operis indicat, ad ſcripta ſuper religione ctrina Indorum referendas.

Gött. gel. Anzeig. a. 1767. p. 201 ſqq. 213 ſq.

The Hiſtory of Hindoſtan, from the earlieſt account Feriſhta et *time to the Death of Akbar; translated from the* Dow. *Persian of* MAHUMMUD CASIM FERISHTA *of Dow: together with a Diſſertation, concerning the Religion and Philoſophy of the Bramins; with an Appendix, containing the Hiſtory of the Mogul Empire, from its Decline in the Reign of Mahummud Shaw, to the preſent Times. By* ALEXANDER DOW. London 1768. II Voll. in 4 mai. Cum mappa geographica aliisque tabulis aeneis. Editio altera emendatior ibid..... Theotiſce ex editione archetypa altera. Lipſ. 1772—1774. III Voll. in 8 mai. Tertium volumen continet Dowii opus ſtatim commemorandum. Diſſertationes, quae tribus voluminibus archetypi inſunt ſeparatim edidit interpres Theotiſcus hac epigraphe: *Abhandlungen zur Erläuterung der Geſchichte, Religion und Staatsverfaſſung von Hindoſtan. Nebſt einem Kupfer.* ibid. 1773. 8 mai. — Feriſhta, hiſtoricus, Muhammedanus, circa initium ſaeculi ſuperioris florens, variis ſcriptoribus Perſicis compoſuit hanc de imperio Hinduſtano hiſtoriam, ad mortem Akbari, i. e. ad annum poſt Chr. nat. 1605 perductam. Dow, in Bengala plures per annos rei mili-

cunda. Locis quibusdam tumorem c
abſterſiſſe, interpres affirmat: malo
Feriſchtam non ita laborare, ut mai
corum orientalium pars. Iudicium ſa
mus a partium ſtudio remotus ubique
Optimus dux Feriſchta eſt, ubi hiſto
Muhammedici in Hinduſtan, ab ei
usque ad Akbaris mortem recitat; c
fide dignior videtur omnibus, qui in
divulgarint. Optandum tamen, ut p
narrationi rerum bellicarum, artibus
plura tribuiſſet. Quae eandem partem
nugae ſunt. Interpretis Angli praefatio
eſt, quae legatur; agit enim melius
quam antea quisquam alius, de indol
rum Indicorum, atque de forma imp
hammedanis in Hinduſtan conditi. P
ſequitur diſſertatio de libris Indorum ſ
Bedas nuncupant, de idiomate Schanſ
dorum ritibus celebrioribus, potiſſimu
eorum religione et philoſophia. Quo
ſaepiuſcule ab aliis ſcriptoribus diſſenti
quam vulgo fieri ſolet. ſapientiam P

tt. gel. Anzeigen a. 1768. p. 1225 — 1236. 1321 — 1334. a. 1773. p. 121 — 124. p. 821 ſq.
llgemeine teut. Bibl. Anhang zu dem 13ten bis 24ſten Bande P. III. p. 1297 ſqq.

ALEXANDER DOW'S, *Eſq. Lieutenant-Colonel* Dow.
e Company's ſervice, Hiſtory of Hindoſtan, from Death of Akbar, to the complete ſettlement of the ire under Aurungzebe. To which are prefixed, Diſſertation on the Origin and Nature of Deſpo- in Hindoſtan; II) *an Enquiry into the State of gal; with a Plan for reſtoring that Kingdom to former proſperity and ſplendor.* London 1772. ai. — Omnia huius voluminis contenta Anglo pria ſunt. Continuationem enim Periſchtae , hiſtoriae imperii Hinduſtan inde ab a. 1605 ue ad a. 1669 comprehendit. Dowius iſta e ioribus coaevis potiſſimum atque ex diploma- s Perſicis nondum typis expreſſis compoſuit. iqua contenta titulus prodit.

. GATTERERS *hiſt. Journal* T. I. p. 184 — 195. Et haec recenſio non ad finem perducta.
ttting. gel. Anz. a. 1772. p. 770 ſqq. 802 ſqq.

(ORME'S) *Hiſtorical Fragments of the Mogul* Orme.
pire etc. Lond. 1782. 8. Sectione ſubſequente us de hoc libro referemus.

Scriptores de rebus ab Europaeis in India orientali geſtis, de eorum bellis, commerciis etc.

De rebus Luſitanorum in India orientali agi- in libris, ſectione huius capitis tertia enume- . Res enim ab iisdem geſtae omnem paene am commoverunt pluresque ac varias muta- nes procrearunt. Et inter itineraria, ſectione na recenſita, plura ſunt, quae Luſitanorum tum in India illuſtrent, v. c. Biervillii itinerarium.

Idem

Auctor anon. hiſt. commerc. Europ. in Ind. or. quae exſtat in univerſal hiſtory etc.

Anglus anonymus operi vaſtiſſim
nobis laudato: *An univerſal hiſtory fro*
Account of Time to the preſent etc. addi
ſocietatum mercatoriarum Europaeo-
ſcite profecto longeque diligentius, do
gantius elaboratam, quam aliae eiusde
aliis confectae partes. Quae hiſtoria
ditur, ſecundum editionem Londinenſ
in 8, libro XIV ſive voluminis VIII
riore duobusque voluminibus ſequenti
ad hiſtoriam univerſalem recentiorem
bus (ſive ſecundum verſionem Theoti
minis VII poſteriore atque vol. VIII et
re IX, quae ſunt totius operis voll. X
et XXVII). Capite primo poſt intr
bonae frugis plenam exponitur hiſtori
ciorum rerum publicarum Italiae in Indi
ſecundo, hiſtoria rerum a Luſitanis ibi
tertio, hiſtoria rerum a Hiſpanis ibidem
quarto usque ad ſeptimum, eadem
Anglis, Belgis, Danis et Francogallis; c

itineribus circa omnem globum terraqueum itur.

Hiſtoire philoſophique et politique des établiſſe- Raynal.
et du commerce des Européens dans les deux à Amſterd. (ſ. potius *Pariſ.*) 1770. VII Voll. mai. à Amſterd. et à Leipſic 1773. VI Voll. mai. à Leipzig 1774. VII Voll. in 8. à la Haye VII Voll. in 8 mai. quae editio paſſim aucta atque emendata. Omnes cum figg. aen. mum volumen editionis primae titulo ſpeciali: *ons de l'Europe*, inſignitum. Auctor, GUIL. MAS RAYNAL priori huic editioni nomen praefixit, alteri vero, quae *Geneve* 1781 e auctior decem voluminibus in 4 et in 8 divul- Editionibus in 4 et in 8 addita eſt collectio larum geographicarum uſui operis inſervien- à Hambourg 1781. X Voll. in 12 ſine figg. Epitome operis prodiit hac epigraphe: *Précis iſtoire philoſ. et polit. des etabl. et du commerce ur. dans les deux Indes; par Mr. l'Abbé* Raynal. *ſterd.* 1782. 8 mai. *Belgice* haec epitome iit *ibid. eod.* 8. Opus integrum *Theotiſce* bis, *Mauvillon, Hannover* 1774 — 1778. VII Voll. mai. et ab anonymo, *Kopenhagen und Leipz.* — 1778. VII Voll. in 8 mai. Epitome Theo-, in qua, quae Raynal de commerciis Euro-rum cum India utraque differit, continentur, *nc. Chriſti. Laurent. Karſten*, Roſtoch 1780. 8. endix operis: *Tableau de l'Europe* ex editione a a quodam *C. W. v. R.* eleganter Theotiſce ita prodiit *Deſſav. et Leipz.* 1783. 8 mai. — s, cuius ſummam ſi reſpicias, plauſu haud ari exceptum: ad partes genusque dicendi d attinet laudatores aeque ac vituperatores um eſt. Laudanda auctoris libertas ſentiendi ribendi, odiumque in partium ſtudium, quod adeo

adeo ſeſe exſerit, ubi de popularibus ſuis
que regibus narrat atque iudicat; quapro
mo certe anno, operis lectio in Franco
terdicta fuit. Paſſim tamen paullo ini
gentem Britannam videtur. De Franco
et Belgarum rebus ac ſtatu, in primis d
commerciis, in utraque India, in edition
tiore quoque de Hiſpanis ac Luſitanis
optima anteaque maximam partem incog
didiſſe videtur. A quonam autem iſta
minime indicat; aliis etiam in locis altum
de teſtibus narrationis. Permulta inſunt
non erat hic locus. Sine certo fine hiſto
quas pervagatur, narratque in vulgus
congrua, haud raro etiam falſa. Nec al
lumniae in religionem Chriſtianorum. I
torem agit Raynalus ſaepe, non hiſtoricum
omnia ſi abeſſent, opus dimidia fere parte
idemque vero eo perfectius laudeque digni
remus. Editio recentior caret vitiis variis,
lam enumeratis, membraque operis ſingu
cohaerent; fontes inſuper plures, multis a
ricis minus claris occluſi, auctori patefact
ab eo in uſum operis verſi ſunt. Et pars
prima ſiſtit ſedes, a Luſitanis et Batavis
orientali occupatas, earumque condition
quam et hodiernam. Secunda, bella ac c
cia Anglorum et Francogallorum in Indi
tali, priorum potiſſimum imperium latiſſ
tens in Bengala. Tertia, ſedes et comme
pulorum reliquorum in India orientali
Americae hiſtoriam, cum ampla regni M
deſcriptione. Quarta, reliquas Hiſpanor
vincias Americanas. Quinta, colonias L
rum, (ubi de Braſilia multa nova) ortumq
niarum Anglicarum et Gallicarum in Ind

Sexta, littus Africae ſeptentrionale, (de itio prior plane tacet) Guineam, cum ſedi- ſitanorum Africanis, ut et ditiones Hiſpa- , Belgarum et Danorum in occidentali India. a parte relationes amplae ac copioſae tra- de inſulis Gallorum et Anglorum in India ıtali. Octava et nona offert hiſtoriam colo- , olim a Francogallis et Anglis in America ionali conditarum. Decima pars compre- tabulam emendatiorem, qua auctor Euro- tum mutationesque eius, ex poſſeſſionibus opaeis in utraque India, occidentali prae- ſtabilitis, ortas. — Verſiones Theotiſcae, verana atque Hafniana, ex editione arche- ima confectae, ita tamen ut prior inde a ne ſecundo editionem Haganam ſecuta additionesque archetypi in volumine primo entes ſecundo verſionis praefixerit, poſte- ro demum inde a volumine tertio. Utra- rtant dotibus quibusdam. Prior praeſtat ore ob animadverſiones et ſupplementa, no- ppendicibus ſubiuncta, aeque ac ob corre- ; peccatorum minorum, in contextu ſine indicio inſertas. Index copioſus in omnia ina adiectus. Poſterior interpretatio cura ore ratione dictionis elaborata, iudicia qui- ene expreſſa grataque, ſupplementa etiam lla et correctiones prae ſe fert v. c. ubi de tibus Dano-Indicis ſermo, at non tam ut Hannoverana.

QUETIL DU PERRON *l'Inde en rapport* Anquetil. *Europe, ouvrage dans lequel on développe les politiques de l'Inde, la nature de ſon com- et où l'on préſente un plan d'adminiſtration nt utile à cette contrée et à l'Europe.* à Neuf- 1783. 8.

Et ſecunda: *Geſchichte des Carnatiks auf das Tanjouriſche Gebiet und der . lonie, nebſt einer Nachricht von den Coromandelküſte und den Sitten und de Verfaſſung der Tamuliſchen Indianer.* ſcriptiones iſtae docent, in his duobus ſermonem potiſſimum eſſe de Danor commerciis in India orientali. In ſe iam occurrunt nonnulla ad notitiam raliorem ſpectantia. Sectio eiusdem tera tradit ex optimis ſcriptoribus, q et linguis Indorum eorumque ritibus domeſticis ſcitu digna ſunt.

1. *Scriptores de rebus Anglorum et lorum in India Orientali.*

Dohm. CHRISTIAN WILHELM DOHM *der Engländer und Franzoſen im öſtl ein Verſuch.* 1 *Theil.* Leipzig 1776. 8. que gentis fata in India orientali pin conatus erat artifex ſagaciſſimus: a

m periodis conſtitutis. Primae aſſignata erat ria Anglorum in India usque ad eorum bella Francogallis (1600 — 1745); ſecundae, hiſto- horum usque ad bella cum Anglis (1503 — 5); tertiae, hiſtoria utriusque gentis in India 5 — 1762); quartae, hiſtoria Francogallorum dia poſt a. 1762; quintae, hiſtoria Anglorum idem tempus. Sed primae tantum periodi ria, dimidiaque ſecundae pars (ad a. 1719) ab ore elaborata eſt. Optandum ſane, ut idem am ſepoſitam reſumat, integramque, cum cula edita eaque a mendis, quibus redemtoris ſqualet, purgata, pleniusque excultam po- ibus ſuis largiatur.

(MEUSELS) *Fortgeſ. Betracht. über die neueſten iſtor. Schriften* T. IV. p. 3 — 21.

* * *

OSEPH DU FRESNE DE FRANCHEVILLE de Franche-ville. il. aul. Boruſſ. ſociusque acad. ſcient. Bero- ſis † 1781) *Hiſtoire de la Compagnie des Indes, les titres de ſes conceſſions et privileges.* à Paris . 4. — Operis pars praeſtantior ea, quae tatis mercatoriae Indo - Gallicae conceſſiones rivilegia regia aliaque acta publica compre- it. Quae tamen longe copioſiora et exactiora parent opere ſequenti:

Recueil ou Collection des Titres, Edits, Declara- Dernis. *, Arrêts, Réglemens et autres Piéces concernant mpagnie des Indes; par M* DERNIS, *Chef du au des Archives de la Compagnie des Indes.* à Pa- 1755. IV Voll. in 4. Primum complectitur ta dicti generis usque ad a. 1699; ſecundum, e ad a. 1715; tertium, ad a. 1725; quartum, 1756. Praecedunt introductiones, in quibus tatis hiſtoria breviter exponitur.

Balance etc. *Balance des Services de la Compagnie des Indes envers l'Etat, et de ceux de l'Etat envers la Compagnie depuis 1719 juſq' en 1725.* à Paris 1769. 4. Brevis, ſed memoratu digna diſſertatio, ſtatum rerum Gallo-Indicarum egregie ſiſtens. Quae vero Francogalli ab a. 1739 usque ad a. 1751 in India moliti ſunt, probe deſcripta reperies in opere ſequenti:

L. L. M. *Hiſtoire de la dernière revolution des Indes Orientales.* à Paris 1757. II Voll. in 12 mai. — Res potiſſimum a Dupleix, rerum Gallicarum in India inde ab a. 1741 praeſide, peractae, cura ſingulari referuntur. *Guyoni*, cuius hiſtoriam paullo ante laudavimus, relationes haud raro impugnantur. Paſſim tamen partium ſtudio laborat auctor anonymus. Idem de omnibus fere ſcriptoribus Francogallicis aeque ac de Anglicis, res popularium ſuorum in India orientali geſtas narrantibus, valet.

Cf. *Götting. Anz.* a. 1758. p. 1299—1304.

Orme. (ORME'S) *Hiſtory of the military Transactions of the Britiſh Nation in Indoſtan from the year 1745. To which is prefixed a Diſſertation on the Eſtabliſhments made by Mahomedan Conquerors in Indoſtan.* London 1763. 4. Editio nova, plurimum aucta et emendata, cum parte altera prodiit ibid. 1778. 4. Primae parti adiectae ſunt duae tabulae geographicae, quarum prior, a Kitchin delineata, imperium magni Mogolis, poſterior, ſecundum Danvillii mentem littus Coromandelicum repraeſentat. Additae ſeptem aliae figg. aen. — Pars prima *Francogallice* reddita animadverſionibus nonnullis adſperſis *Amſtelod.* f. potius *Pariſ.* 1765. II Voll. in 12 mai. — Si unquam de bellis iſtis Indicis ſine partium ſtudio commentatum fuerit, profecto id factum in hoc opere; Francogalli ipſi huius ſen-

ten-

lae teſtes ſunt. Accedit ſingularis auctoris
i, omnia quae vel ipſe in terris iſtis vidit aut
hominibus fide dignis accepit, diſtincte atque
oſe narrandi. Peritia rei militaris, cognitio
m rerum, quae ſtatum civilem imperii Mogo-
liarumque Indiae provinciarum efficiunt, dex-
as, cum hominum ſingulorum, tum gentium
erſarum indolem pingendi, ubique elucet.
i priori diſſertatio praemiſſa, in qua, ducibus
elot, Bernier et Fraſer, varia traduntur de
one, moribus, artibus, legibus, iuribus In-
m, de bellis eorum cum Muhammedanis,
s tandem parere coacti fuerunt etc. Opus
n quinque diſtinctum partibus, quarum prima
nit cauſſas bellorum ab Anglis et Gallis in
e Coromandel geſtorum. Adſperſae ſunt va-
m rerum Indicarum memorabilia, narrationes
Marattis, Affchanis aliisque populis. Libro
ndo traduntur diſcordiae principum Indicorum,
bus Europaei ad opes ſuas augendas uſi ſunt.
ro tertio idem argumentum cum expoſitione
orum, quibus Angli et Galli interfuere, usque
a. 1752 auctor perſequitur, librisque quarto ac
nto usque ad a. 1755 perducit. Volumen
is alterum orditur diſſertatione de origine et
greſſu commerciorum Britannicorum in pro-
ia Bengalica, qua via ſternitur ad narrationem
, funeſti et atrocis ab Anglis et Francogallis
ab a. 1756 in India geſti.

de parte huius operis priore GATTERERS *hiſt.*
Bibl. T. VI p. 222—234.
gel. Anzeig. a. 1765. p. 801—808.

(Eiusdem) *Hiſtorical Fragments of the Mogul*
ire, of the Marattoes and of the Engliſh Concerns
Indoſtan from the year 1659. London 1782 8.
tabula geographica, regnum Decan ſ. penin-

ſulam cis Gangem ſiſtens. — Operi maiori modo deſcripto, haec fragmenta ſupplementi loco ut ſint, vult auctor, qui et ſtudio iisdem impenſo hiſtoriae Indicae partes confuſe cognitas mirum in modum illuſtravit; quo in negotio potiſſimum adiutus eſt chartis, ex tabulario ſocietatis mercatoriae Anglo-Indicae ſibi communicatis. Cura ſingularis dicata hiſtoriae Marattorum, Sevagii praecipue, primi eorum ducis bellici, a. 1680 mortui. Tradit porro Anglus varia de Luſitanorum bellis in India ſaeculo ſuperiore geſtis, de prima Anglorum poſſeſſione in inſula Bombay etc. Relationes auctoris ultra a. 1689 haud progrediuntur. Sequuntur additamenta ac notae permultae, quibus momenta hiſtoriae et geographiae Indicae ſingula, quibus in opere ipſo haud erat locus, egregie colluſtrantur. Geographiae in primis ſerviunt, hiſtoriaeque commerciorum Indicorum ab Anglis ſaeculo ſuperiore peractorum, hiſtoriae urbis Madras etc.

Cf. *Gött. gel. Anzeig.* a. 1784. p. 50 ſqq.

Cambridge. RICHARD OWEN CAMBRIDGE, Ecuyer, *Mémoires du Colonel Lawrence, contenant l'hiſtoire de la guerre dans l'Inde, entre les Anglois et les François ſur la côte de Coromandel, depuis* 1750 *juſqu'en* 1761, *avec une relation de ce qui s'eſt paſſé de remarquable ſur la côte de Malabar et des expéditions à Golconde et à Surate, donnés ſur les papiers originaux. Traduit de l'Anglois par* M*** (Eidous). à Amſterd. (*ſeu potius* à Paris) 1766. 1767. II Voll. in 12. — Archetypi Anglici rationem ignoramus. Narrationem bellorum, quae titulus innuit, praecedit deſcriptio geographica peninſulae intra vel cis Gangem. Fuſius exponuntur Dupleixii ſtudia ac negotia cum Indis ad opes popularium augendas;

ſenſiones regulorum Indicorum, quibus
t Galli ſe immiſcuerunt; bellaque inde
:er utramque gentem. Lawrence, Anglo-
efectus militaris, contra Dupleixii accuſa-
ıſſim defenditur, aut potius ſe ipſe defen-
iius quippe commentariis ſcriptis maxima
ars hauſta.

ort Hiſtory of Engliſh Tranſactions in the A ſhort Hi-
ties. Cambridge 1776. 8. *Theotiſce* (a *G.* ſtory etc.
ſt), hac epigraphe: *Kurze Geſchichte des*
:ichs der Britten am Ganges ſeit dem J.
uae verſio ſimul appendicis loco eſt com-
:piſtolari Schloezeri, qui et praefatiuncu-
:fixit, *Goetting.* 1780. 8 mai. — Suc-
e monimentis authenticis refertur magna
Anglos confecta rerum commutatio. Ver-
ı auctor anonymus declamatorem potius
ım hiſtoricum.

arrative of the tranſactions in Bengal from Vanſittart.
1764, *during the Government of* HENRY
TART, *) *publiſhed from himſelf.* London
Voll. in 8. — Auctor, Praeſes olim rerum
ım Calcuttae, defendit in hoc opere,
geſſit, potiſſimum ratione regulorum In-

Addita ſunt plura acta publica et epi-
gratiſſimae iis, quorum intereſt, paullo
s hiſtoriam Indiae recentiorem cogno-
aſtigationes operis inſunt libello ſequenti:
ı SCRAFTON'S *Eſq. Obſervations on M.* Scrafton.
ſt's Narrative. Lond. 1767. 4. — Auctor
giminis rerum Indicarum fuit. Reſpondit
t dexterrime in epiſtola ſic inſcripta:

VAN SITTART. In editione recentiſſima
eti *Methode pour étudier l'hiſtoire* etc. T. XIV.
ı nomen mutilatum eſt in *Vanſeltart.*

Vansittart. HENRY VANSITTART'S *Letter to the Proprietors of East-India Stok, occasioned by a late anonimous Pamphlet, and by the East-India observer.* ibid. eod. 4. Idem argumentum ventilatur hoc scripto:

Holwell. *An Adress from* I. Z. HOLWELL *Esq. to L. Scrafton Esq. in reply to his Pamphlet, intitled. Observations of M. Vansittart's Narrative.* ibid. eod. 4.

Cf. *Goetting. gel. Anz.* a. 1769. p. 292 sqq. p. 398 sqq. p. 710 sqq.

The East-India Examiner. Lond. 1766. 8. — Hac inscriptione insignitae sunt ephemerides, notitiae opum societatis Anglo-Indicae inservientes.

Cf. *Goetting. gel. Anz.* a. 1769. p. 710.

Mémoire etc. *Mémoire pour le Comte Lally contre M. le Procureur général.* à Paris 1766. III Partes in 4 mai. — Ad historiam belli saepius memorati penitius cognoscendam maxime facit haec defensio Comitis infelicis, Gallorum in littore Coromandel praefecti supremi ab a. 1748 usque ad a. 1761.

Cf. *Goetting. gel. Anz.* a. 1766. p. 922 sqq. a. 1767. p. 233 sq.

de Voltaire. DE VOLTAIRE *Fragmens sur l'Inde, sur le General Lally, et sur le Comte de Morangies:* à Geneve 1773. 8 mai. recus. ibid. eod. 8 mai. Pars II. ibid. eod. 8 mai. et in eiusdem operibus saepius collectis. — Defendere quoque conatur Comitem Lally Voltarius. Passim scriptores priores notat: ipse tamen vitiorum haud immunis.

Cf. *Goetting. gel. Anz.* a. 1773. p. 1159 sq. p. 1242. a. 1774. p. 434 sqq.

Clive. CLIVE'S *Letters to the Proprietors of East-India Stock.* London 1764. 8 mai. — Ea potissimum, quae Clivius, cui Angli imperium supre-

mum

ıum in orientali India vel maxime debent, a. 1757
ıidem egit, narrantur. — Faciunt quoque ad
atum Bengalae recentiorem cognoſcendum, prae-
r plures iſto ac ſequentibus annis conſcriptos li-
ellos, ſequentes:

A narration of what happend in Bengal in 1760.
ond. 1764. 8 mai.

JOHN ZEPHANIAH HOLWELL'S *Adreſs to* Holwell.
e Proprietors of Eaſt-India Stock; ſetting forth
e unavoidable neceſſity, and real motives for the Re-
olution in Bengal 1760. Lond. 1764. 8 mai.

Eiusd. *Important Facts regarding the Eaſt-India*
ompany's affairs in Bengala. Lond. 1764. 4 mai.

A Letter from a certain gentleman of the council
f Bengal. Lond. 1764. 8.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1767. p. 236 ſqq.

A Refutation of a Letter from a certain Gentleman
c. Lond. 1764. 4.

Important Facts regarding the Eaſt-India Com-
ny's affairs in Bengal from the years 1752 *to* 60;
ith Copies of ſeveral very intereſting Letters. Lond.
764. 4.

A narrative of the deplorable deaths of the English
entleman who were ſuffocated in the Black-Hole in
ort William. Lond. 1764. 4.

The true Alarm of the value of the Britiſh do-
inion in India, the defects political and military of
e Syſtem of Government eſtabliſhed there, who will
avoidably produce either the total ruin, or final
pravation of this dominion. Lond. 1770. 12.

An Eſſay upon the cultivation of the Lands and
provements of Bengal, by HENRY PATULLO *Eſq.*
ond. 1772. 4.

A Plan for Government of the Provinces of
engal. ibid. eod. 4.

Letters to and from the Eaſt-India Company's ſervants at Bengal, Fort St. George, and Bombay etc. With an Appendix. ibid. eod. 4.

Origin and cauſe of the continuance of the diſorders in our Eaſt-India affairs, and the means of reſtoring them. Lond. 1772. 8.

Reports from the Committee appointed by the Houſe of Commons aſſembled at Weſtminſter in the 5th. Seſſion of the 13th. Parliament of Great-Britain, to enquire into the natural ſtate and condition of the Eaſt-India Company and of the Britiſh affairs in the Eaſt-Indies. Lond 1773. fol.

Reports from the Committee of Secrecy appointed by the Houſe of Commons aſſembled at Weſtminſter in the 6th. Seſſion of the 13th Parliament of Great-Britain to enquire into the ſtate of the Eaſt-India Company. ibid. eod. fol.

General Remarks on the ſyſtem of Government in India; with further conſiderations on the preſent ſtate of the Company at home and abroad. ibid. eod. fol.

A Letter to the Rt. Hon. Lord North on the preſent proceedings concerning the Eaſt-India Company. ibid. eod. 8.

Narrative of the Mutiny of the Officers of the Army in Bengal in the year 1766. ibid. 1773. 8.

An Eſſay on the Eaſt-India trade, on its importance to this Kingdom with a Comparative View of the Dutch, French and Engliſh Eaſt-India Companies. ibid. 1770. 8.

Thoughts on our Acquiſitions in the Eaſt-Indies, particularly reſpecting Bengal. ibid. 1771. 8.

The natural Mirror being a Series of Eſſays on the moſt important Concerns, but particularly thoſe of the Eaſt-India Company. ibid. eod. 8.

Authen-

Authentic Papers concerning India affairs; which [illegible] *been under the inſpections of a Great Aſſembly.* [illegible] eod. 8.

The minutes of the ſelect committee appointed by [illegible] *honorable Houſe of Commons to inquire into the* [illegible]*ure, ſtate, and condition of the Eaſt-India Company* [illegible] *of the Britiſh affairs in the Eaſt-Indies.* Lond. [illegible]. 8.

The preſent ſtate of the Eaſt-India Company's [illegible]*rs cont. the Eſtimates, and account delivered by* [illegible] *Directors of the Eaſt-India Company to the Lords* [illegible] *Treaſury* etc. ibid. eod. 8.

RICHARD HOTHAM'S *Candid ſtate of affairs* [illegible]*ive to Eaſt-India Shipping for the year* 1773. [illegible]. 1774. 8. Hotham.

Letters to and from the Eaſt-India Company's [illegible]*nts at Bengal, Fort St. George and Bombay;* [illegible]*tive to the Treaties, and Grants from the Coun-* [illegible] *powers from the year* 1756—1767. *With an* [illegible]*endix, and an Extract of Letters.* Lond. 1772. 8.

JOHN MORRISON'S *Advantages of an Alliance* [illegible] *the Great Mogul etc. II Edition with a Poſtſcript.* [illegible]. 1774. 8. Morriſon.

Proceedings of the Governor and Council at Fort [illegible]*liam reſpecting the adminiſtration of Juſtice among* [illegible] *natives in Bengal.* Lond. 1775. 8.

Nabob of Arcot Original Papers transmitted by [illegible] *to his Agent in Great Britain comprehending* [illegible] *tranſactions on the Coaſt down to the* 10 *Octob.* [illegible]6. Lond. 1777. 4.

WILLIAM BOLTS'S *Conſiderations on India* [illegible]*airs; particularly reſpecting the preſent ſtate of* [illegible]*gal etc. With a Map from Bengal, and an Ap-* [illegible]*dix.* Lond. 1772. 4. Pars I et II. Cum tabula [illegible]*ographica*, in qua Bengala et Bahar dextre de-[illegible]*nae.* Eodem anno altera vice. — *Francogallice* Bolts.

hoc titulo: *Etat civile, politique et commerçant de Bengale, ou hiſtoire des Conquêtes et de l'adminiſtration de la Compagnie Angloiſe dans ce pays. Pour ſervir de ſuite à l'hiſtoire philoſophique et politique etc.* (a librario haec addita). *à Maeſtricht* 1775. II Voll. in 8 mai. Ex hac verſione orta eſt *Theotiſca*, elaborata a quodam *S.* cum annotationibus, *Lipſ.* 1780. 8. Cum tabula geographica. *Italice* (utrum ex archetypo, an ex verſione Gallica, non liquet). *Senae* 1780. 8. — Auctor, rerum Anglicarum in India peritiſſimus, peccata, iniurias ſceleraque a miniſtris ſocietatis mercatoriae Anglo-Indicae commiſſa libere exponit; quapropter opus in Anglia ſuppreſſum. Gratiae igitur interpreti Francogallico agendae: maiores tamen ageremus, ſi minore libertate uſus eſſet; nam varias archetypi partes memorabiles omiſit ſive refecuit. Interpres Theotiſcus obſervationibus, aliis ex libris petitis, iſtas utcunque compenſare ſtuduit. Liber ipſe maximi aeſtimandus, non ſolum ob cauſſam iam memoratam, verum etiam ob expoſitionem hiſtoriae recentioris imperii Hindoſtanici, rerumque ab Anglis in Bengala geſtarum. *Vereſius*, auctor is popularis, eum confutare ſtuduit, cui Boltſius reſpondiſſe dicitur: at nobis notitia huius litis exactior ignota.

Cf. *Goetting. gel. Anz.* a. 1775. p. 1267—1270.
(MEUSELS) *Fortgeſetzte Betracht. über die neueſten hiſt. Schriften* T. III. p. 553 ſq.

An Analyſis of the political Hiſtory of India, in which is conſidered the preſent ſituation of the Eaſt-India and the connection of its ſeveral powers with the Empire of Great Britain. Lond. 1779. Partium ſtudium e hoc ſcripto elucet, cui et ordo et ubertas deeſt.

The

The hiſtory and management of the Eaſt-India company from 1600 *to the preſent times. Vol. I containing the affairs of Carnatic.* Lond. 1779. — contra collegium Anglo-Indicum mercatorium. es regni Tanjour potiſſimum traduntur.

WARREN HASTINGS *Narrative of the late* Haſtings. *ransactions at Benares.* Lond. 1782. 8. Defendit Haſtings, ſupremus olim praefectus rerum nglicarum in Bengala, contra accuſationes adverſariorum.

Cf. *Hiſt. Portefeuille* a. 1783. IV. 526 ſqq.

JOHN SCOTT'S *Narrative of the transactions* Scott. *Bengal during the Adminiſtration of Mr. Haſtings.* ondon 1782. ibid. 1784. 8. — Auctor, rei militari praefectus, quindecim per annos collegio ercatorio ſaepe commemorato deſerviens, multa arrat, quae ipſe vidit et quae rebus inde a Februario anni 1772 usque ad initium anni 1783 eſtis lucem clariorem affundere poſſunt: a partium ſtudio tamen haud prorſus alienus, defendendo inſtituta factaque ab Haſtingio. Supponit aſſim plura, ſibi quidem, at non aliis nota: caerum libellus probe ac dilucide conſcriptus.

Cf. *Goetting. gel. Anz.* a. 1784. p. 988—992.

EDMUND BURKE'S *Schilderung der gegenwär-* Burke. *igen Lage der Engliſchen Oſtindiſchen Geſellſchaft, und der Nothwendigkeit, ihren Freybrief zu verändern;* ex Anglico ſermone in Theotiſcum transata (a I. M. Sprengelio, qui et notas adſperſit) in *Hiſtor. Portefeuille* a. 1784. VII. 75—101. IX. 312—336. Oratio eſt, habita a Burkio, oratore Angliae celeberrimo, d. 1 Dec. 1783 in comitiis publicis (quae ab Anglis *Parliament* vocantur), eo quidem conſilio, ut collegio iſti mercatorio facies nova induceretur. Sprengelii notae multum faciunt

ad

ad illuſtrandam hiſtoriam ac geographiam Indiae orientalis. Inter libellos contra Burkii ſententiam editos eminet, qui inſcribitur:

Scott. *Reply to Burke's Speech on Mr. Fox Eaſt-Indian Bill, by Major* SCOTT. Lond. 1784.

Paillebot de St. Lubin. *Mémoires hiſtoriques, politiques et oeconomiques ſur les revolutions Angloiſes dans l'Indoſtan par I. A.* PAILLEBOT DE SAINT-LUBIN, *Chevalier de l'Ordre militaire de Chriſt, Miniſtre de S. M. très Chretienne à la Cour des Marattes pendant les années* 1776, 1777, 1778, 1779 *et* 1780. T. I. à Utrecht (1784). 8. — Opus profecto dignum, quod cum Anglorum narrationibus modo laudatis ſedulo conferatur. Quae enim ab Anglis ſaepius ſtudio obſcure tradita, aut contradictionibus ab ipſis invicem prolatis incerta facta, a Francogallo vel colluſtrantur vel certius ponuntur, libereque notantur. Omnia fere, quae narrat, a ſe ipſo viſa ſunt. Annis XXVIII Indiam orientalem coluit atque quinque per annos munere, quod libri epigraphe memorat, functus eſt. In operis coepti partibus quatuor exponere illi animus eſt hiſtoriam bellorum ab Anglis in Hinduſtan geſtorum terrarumque ab iis occupatarum; porro meditationes ſuper commerciorum conditione; ſtatum civilem regnorum Indicorum; denique conſilia, quibus Anglorum opes diminui poſſent. Primae parti praefixa eſt introductio de religione, moribus et ritibus Indorum, de commutationibus, quas imperium magni Mogolis expertum, usque ad bella funeſta Nadiri. Quae vero omnia breviter peracta, in vulgus nota, maximamque partem e Holwelli et Anquetili libris hauſta. Maxima rerum geſtarum in hoc volumine narratarum pars ſpectat mutationes Bengalicas ex eo quidem tempore, quo Bengala ab imperio magni Mogolis avulſa, usque

tue ad finem anni 1765. Poſtea ibi geſta ſe-
ns volumen forte complectetur.

f. *Gott. gel. Anzeig.* a. 1785. p. 679—683.

Angli MAC-INTOSH itinerarium Vol. II. P. I. Mac-Intoſh.
384 ſq. memoratum huc quoque referendum.
quam de eo retuleramus, verſio *Theotiſca* cum
is interpretis anonymi prodiit *Lipſ.* 1785.
oll. in 8.

I. P. BRISSOT DE WARVILLE *Tableau de la* Briſſot de
tion actuelle des Anglois dans les Indes Orienta- Warville.
et de l'état de l'Inde en général. à Paris 1784—
5. VI Faſciculi in 8 mai. Totidem faſciculi ſe-
ntur. — Auctori animus eſt, popularibus
memoratu digna ex Anglorum ſcriptis recen-
ibus de hiſtoria ac ſtatu Indiae orientalis ho-
no tradere eademque diiudicare. Sic duce
vio agit de imperii magni Mogolici diminutione,
te noſtra perpetrata; duce *Ormeſio* de Marattis
il igitur de hiſtoria huius populi poſt a. 1689);
e *Cambridge* et *Orme* de hiſtoria bellorum in
vincia Carnatic ab a. 1746 usque ad 1763 ge-
um; duce *Maitre de la Tour* de rebus geſtis
ler Ally; duce *Parkero* (cuius notitia nos fu-
)) de rebus Bengalicis ab a. 1741 usque ad
5. Faſciculus, dum haec ſcribimus, recen-
nus epitomen continet tomi primi operis modo
bis laudati, a *Paillebot de St. Lubin* in lucem
, a Briſſoto acerbe, at immerito, vituperati.
a, ab auctore e ſcriptoribus Anglicis exhibita,
ca ſunt, nec peritiam hiſtoriae Indicae eximiam
lunt.

. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1785. p. 369—373.

EUSTA-

Liber a Parkero editus ſic inſcribitur: *Evidence of our transactions in the Eaſt-Indies.*

Delfini. EUSTACHII DELFINI *Ragguaglio della ſpedizione della Flotta Franceſe all' Indie Orientali, ſeguita negli anni* 1781. 1782. 1783. *ſotto la condotta del Generale De-Suffren. In Torino* 1785. 8. — Delfini, Carmelita, ſacerdotis munere functus in claſſe iſta, non modo omnia, quae huic per annos memoratos evenerunt quaeque a Gallis in mari terrave geſta ſunt, refert, verum etiam plura, quae ad hiſtoriam et geographiam inſularum, littorum et portuum, ubi claſſis appulit. Nil niſi a ſe viſa aut e teſtibus fide dignis accepta narrat: Anglis tamen a partium ſtudio haud prorſus alienus videbitur.

* * *

Cognitioni rerum Francogallicarum in orientali India inſerviunt etiam ſcripta a. 1769 ſqq. pro et contra collegium mercatorium Gallo-Indicum evulgata, et a *Schloezero in Briefwechſel meiſt ſtatiſtiſchen Inhalts* (Goetting. 1775) commemorata, ſcilicet:

Morellet. *Abbé* MORELLET *Mémoire ſur la ſituation actuelle de la Compagnie des Indes.* à Paris 1769. Ed. IIda. aucta ſupplemento ibid. eod. 4 mai.

Cf. etiam *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1770. Zugabe p. 289—293.

Necker. (JACOBI NECKER) *Reponſe au Mémoire de M. l'Abbé Morellet, ſur la Compagnie des Indes, imprimée en execution de la Delibération de Mrs. les Actionnairs, priſe dans l'Aſſemblée générale du* 8 *Août* 1769. 4.

Morellet. *Examen de la Reponſe de M. N** au Mémoire de M. l'Abbé Morellet, ſur la Compagnie des Indes; par l'Auteur du Mémoire* (Morellet). à Paris 1769. 4 mai.

Cf. etiam *Goetting. gel. Anzeig.* l. c. p. 353 ſqq.

Comte

Comte DE LAURAGUAIS *Mémoire ſur la Compagnie des Indes, précédé d'un Diſcours ſur le Commerce en général.* à Paris 1769. 4 mai. de Lauraguais.

Cf. etiam *Gott. gel. Anz.* a. 1771. *Zugabe* p. 78 ſqq.

Examen des Deciſions de M. l'Abbé Morellet, ſur les trois queſtions importantes qui ſont le ſujet de ſon Mémoire. à Paris 1769. 4 mai.

Eclairciſſemens ſur le Mémoire de M. l'Abbé Morellet, concernant la partie hiſtorique de la Compagnie des Indes et l'origine du bien des Actionnaires. à Paris 1769. 4 mai.

Balance des ſervices de la Compagnie des Indes envers l'Etat, et de ceux de l'Etat envers la Compagnie depuis 1719 *juſqu'en* 1725. ib. eod. 4 mai. Diſſertatio prae caeteris laudanda, atque paullo ante a nobis quoque commemorata.

Doutes d'un Actionnaire ſur le Mémoire de M. l'Abbé Morellet, contre la Comp. des Indes. ibid. eod. 4 mai.

DU-PONT *du Commerce et de la Comp. des Indes. Seconde Edition* (prima prodiit in auctoris *Ephemerides du Citoyen* T. 8. 10 et 11. 1769) *augmentée de l'hiſtoire du Syſtême de Law.* à Amſterd. 1769. 8. Du-Pont.

Comte DE LAURAGUAIS *Mémoire ſur la Comp. des Indes, dans lequel on etablit les droits et les intérêts des Actionnaires. En reponſe aux compilations de M. l'Abbé Morellet.* 1770. III Partes in 8. de Lauraguais.

Mémoire important ſur le rétabliſſement de la Comp. des Indes, et ſur les avantages qui en doivent réſulter pour l'Etat en général, et pour la Province de Bretagne en particulier. 1771. 4 mai.

2. *Scriptores de rebus a Danis in India orientali gestis.*

Giedde. OVE GIEDDE *Beschreibung der ersten Dänischen Reise nach Ostindien, vom Jahre* 1618. in I. H. Schlegelii *Sammlung zur Dänischen Geschichte* etc. (Hafniae 1773. 8 mai) T. I. P. II. Danice, cum introductione et notis Theotiscis. Postea Schlegel descriptionem Dani ipsam Theotisce etiam exhibuit in *Dänischen Reisebeschreibungen und andern denkwürdigen Handschriften in der Sammlung Dänischer Geschichte* (Hafniae 1776. 8 mai.) — Giedde, dux Daniae navalis, a. 1618 eo consilio versus Ceylon et Coromandel missus, ut cum rege Ceylaniae foedus iniret, et oppidum Tranquenbar in littore Coromandel, ante iam a rege Tanschauriae Danis traditum, muniret. Quarum rerum gestarum descriptio lectu digna, caetera sunt minutiora.

Dänische Missionsberichte. Non solum Danorum, sed etiam aliorum populorum in India res gestae, Indiaeque geographia et historia haud parum lucri accipit ex libris ac libellis Danorum et Germanorum, doctrinae Evangelicae propagandae causa in terras illas missorum. Sunt autem illi fere sequentes:

Merkwürdige Nachricht aus Ostindien, welche zwey evangelisch-lutherische Prediger, namentlich Herr BARTHOLOMAEUS ZIEGENBALG, *gebürtig von Pulsnitz in Meissen, und Herr* HEINRICH PLUETSCHO, *von Wesenberg in Mecklenburg, so von Sr. Königl. Maj. in Dänemark und Norwegen den* 27 *Nov.* 1705 *aus Copenhagen nach Dero ostindischen Colonie in Trangenbar gesandt, zum löblichen Versuch, ob nicht dasige angränzende blinde Heiden einigermasen zum Christenthum möchten können angeführt werden; erstlich unterwegens den* 30 *April* 1706 *aus Africa von*

Vorgebirge der guten Hoffnung, bey den n Hottentotten, und bald darauf aus Tran- m der Küſte Coromandel, an einige Predi- ute Freunde in Berlin überſchrieben, und zum Druck befördert. Berlin 1708. 4. t *Ioach. Lang*, eo tempore eccleſiaſtes is. Anno ſequenti continuatio, conti- epiſtolas eorundem miſſionariorum de prodiit. Libelli, hodie rariſſime obvii, nen facile carere poteris, ſi copia tibi ſit ic recenſendi:

BARTHOL. ZIEGENBALGS, *königl. Dä-* Ziegenbalg.
ſſionarii in Trankenbar auf der Küſte Co- ausführlicher Bericht, wie er, nebſt ſeinem Hrn. Heinr. Plütſcho, das Amt des Evan- ſt unter den Heiden und Chriſten führe; in ſchreiben an einen vornehmen Theologum angeliſchen Kirche ertheilet den 22 *Aug. chem eine Nacherinnerung zur Warnung ſtlichen Leſer wider die ungleichen Urtheile, h einige an dieſem Werke verſündigen, bey-* 4. — Hanc relationem continuatio- II ſecutae ſunt. *Aug. Herm. Franke* eas ue ad decimam octavam; filius eius, *uguſtus*, usque ad CVI, quae, ut caete- editae, anno quidem 1769 Continua- II et CVIII poſt eius obitum addidit *Ioh. app* 1769 et 1770. Quae omnia in IX diſtributa, quorum quodque XII conti- comprehendit, ac praefatione indice- ctum. Ineſt inſtituti iſtius religioſi- de ab eius origine usque ad a. 1767. poſtea opus continuavit ſub hoc titulo: *ſchichte der evangeliſchen Miſſionsanſtalten ung der Heiden in Oſtindien.* Duabus prioribus editis mortuus eſt Knappius; *Vol. II. P. II.* E tum

tum ſequentes usque ad partem XXIX curavit *Gottlieb Anaſtaſius Freylinghauſen*, fato functus a. 1785.

Niekamp. Continuationes priores XLIV in epitomen redegit IOH. LUCAS NIEKAMP hac epigraphe: *Auszug aus den hiſtoriſchen Berichten der Däniſchen Miſſionarien aus Oſtindien (von 1705) bis zu Ende des 1736 Jahres.* Halle 1739. 4. *Francogallice*, a *Mich. Gaudard*, Genevae 1745. III Voll. in 8 mai. (Interpres anonymus praefationem de religionis Chriſtianae fatis in Oriente, notulasque adiecit). *Latine* a *Ioh. Henr. Griſchow*, Hal. 1747. 4. Epitomen continuavit MICHAEL MEIER hoc titulo: *Fortſetzung von I. L. Niekamps kurzgefaſster Miſſionsgeſchichte, von dem Jahr 1737 bis 1767.* Halae 1771. 4.

Gerbett. GUSTAV FRIDRICH GERBETT excerpſit, quae hiſtoriam naturalem Indiae, moresque et antiquitates Malabarum maxime ſpectant. 1752. Cf. huius bibl. Vol. II. P. I. p. 376.

Angli nonnullas huius operis partes ſuo idiomati donarunt easque paſſim auxerunt, hac epigraphe uſi: *Propagation of the Goſpel in the Eaſt: being an Account of the Succeſs of the Daniſh Miſſionaries lately ſent to the Eaſt-Indies for the Converſion of the Heathens in Malabar. Rendered into Engliſh from the High-Dutch, and dedicated to the moſt Honourable Corporation for Propagating the Goſpel in foreign Parts.* Part I. Lond. 1709. The ſecond Edition ibid. 1711. 8. — Part II, *containing a further Account of the progreſs made by ſome Miſſionaries to Tranquebar, upon the Coaſt of Coromandel, for Converſion of the Malabarians etc. Together with ſome Obſervations relating to the Malabarian Philoſophy et Divinity, and concerning their Bramans, Pantares et Paats. Translated from the Original Letters*

rs of the Miſſionaries etc. ibid. 1710 8. Par-
et II editio tertia prodiit ibid. 1718. — Part III,
a Collection of Letters from the Proteſtant
naries and other worthy Perſons in the Eaſt-
s etc. relating to the Miſſion; the means of pro-
g it; and the ſucceſs it hath pleaſed God to give
endeavours uſed hitherto, for propagating true
ianity among the Heathens in thoſe Parts, but
on the Coaſt of Coromandel. With a Map
Eaſt-Indies. ibid. 1718. 8. — Interpres
huius verſionis partium fuit *Anton. Guil.*
, eccleſiaſtes Germanorum, Lutheri parti-
ddictorum ac Londini habitantium. Num
continuatum fuerit, non liquet: ſequentes
libri Anglici huc quoque trahi poſſunt:

An Account of the Religion, Manners and Learn- Philips.
of the People of Malabar in the Eaſt-Indies;
eral Letters written by ſome of the moſt learned
of that Country to the Daniſh Miſſionaries. By
PHILIPS. *With a Map of the Country.* Lond.
. 12. Sunt epiſtolae LV ad Miſſionarios
os.

Thirty four Conferences between the Daniſh
naries et the Malabarian Brachmans (or Hea-
Prieſts) in the Eaſt-Indies, concerning the Truth
Chriſtian Religion: together with ſome Letters
by Heathens to the ſaid Miſſionaries. Trans-
ut of the High-Dutch by Mr. Philips. Lond.
8.

s prima et ſecunda operis Theotiſci *Belgici*
redditae ab *Henr. Veeſen*, eccleſiaſte Ha-
. . . . 8 mai.

ae igitur relationes Germanorum, ſumtibus
Danorum doctrinam Evangelicam in orien-
dia propagantium, plenae ſunt rerum utilium,
ufrationem hiſtoriae ac geographiae Indiae

facientium, partes potiſſimum recentio
1770 in lucem editae. Studia religionis
nae promovendae paginam quidem utra
ciunt: inſunt tamen et multa, quibus f
paeorum in terris iſtis eo fide dignius c
tur, quo maiore candore ac ſimplicitate
illi religioſi imbuti videntur. Sine fuco,
tium ſtudio narrant, quae ipſi viderunt
perti ſunt. Geographiam in primis iuv
narrantur de terra Maravum, de Tanſcl
rutſchinapally aliisque regionibus. M
quoque prae caeteris eſt *Schwarzii*, n
iter ad Hyder Ali. — Religionis negot
virorum et alii narrarunt v. c. *Frid.*
in *kurzgefaſsten Miſſionsgeſchichte* etc. (R
1743. 8); *la Croze* in *Hiſtoire du Chriſti*
Indes p. 56 ſqq. *Alb. de Haller* in eiusde
Schriften T. I. *C. W. F. Walch* in *neueſten*
geſchichte T. III. p. 75 ſqq. T. V. p. 119
cum ſolummodo ad hiſtoriam religionis
tractaverint, iis immorari hoc loco non

* * *

Hennings. De ſtatu Danorum in orientali India
centiſſima ac copioſiſſima refert AUGUST
NINGS in opere paullo ſuperius excitat
wärtiger Zuſtand der Beſitzungen der Ei
Oſtindien (1784 et 1785). Omnis enim
primus in eo eſt, ut hiſtoriam commerc
Danis verſus Indiam orientalem inſtitutor
ſimulque ſtatum rerum Danicarum civile
explicet, adnexis actis publicis. Gratiſſim
mamque partem nova ſunt, quae in ſecti
tomi tertia de Danorum ſedibus in inſu
Nicobaricae ſive *Fridericianae* audiunt, re
Tomus operis ſecundus continet hiſtoria

latiſſimi in littore Coromandel, quem Carnuncupant, eiusque partem potiſſimum, quae um Tanjour vel Tanſchaur conſtituit, eius particulam, a Danis occupatam, cuius locus ipuus Tranquebar audit. Ineſt igitur deſcrigeographica regni Tanſchaur, ſtatusque eius ; hiſtoria regnorum Indicorum in Carnatic 1732 usque ad a. 1776, Ormeſio potiſſimum , collatis tamen relationibus miſſionariorum corum; hiſtoria bellorum ab Hyder Ali 61 usque ad 1779 motorum. Adiunctae ſunt lae ac relationes ad illuſtrandum ſtatum Dan in India recentiorem. Sequitur deſcriptio Tranquebar, coeli ſolique iſti vicini, aliaue rerum naturalium.

Scriptores de Mahrattis ſ. Maharattis, atque de regno rebusque geſtis Hyder Ali.

De Mahrattis ſcriptores varii, iam laudati, reunt v. c. GROSE (cf. Bibl. hiſt. Vol. II. P. I. 75); auctor anonymus libelli: *Tableau hiſtorique de l'Inde*, qui de Sevagio, Mahrattorum olim celeberrimo, incredibilia mirabiliaque narrat bid. p. 381); MAC-INTOSH (cf. ibid. p. 384); E *in hiſtorical Fragments* paullo ante recenſitis. orandi autem in primis ſunt ſequentes: *The Origin and authentic Narrative of the pre-Maratta-War and alſo the late Rohilla-War 73 and* 1774. London 1781. 8. — Scitu e libello confuſe ſcripto minutiisque ad nauusque repleto excerpta ſunt in *Goetting. gel. ig.* a. 1782. p. 849—855. Ibidem p. 855 atus eſt libellus editus ante modo memora, in quo brevius ac clarius eadem de bello narrantur, hac epigraphe: NATHANAEL

India - Company's Service. London 1
Kerrius primus, qui ſingulari ſtudio da
hiſtoriam populi iſtius bellicoſi expoſu
ope ſubſidiorum Indico-Perſicorum e
rum cum Muhammedano quodam, c
nomen tacetur, condidit. Minus obſcu
que pluribus in locis Anglus ſcripſiſſe
popularium v. c. Fraſeri, Ormii, D
welli, contuliſſet, relationesque de
nimis ſuccincte et negligenter expoſita
ribus iſtis luculentiores reddidiſſet. C
iuſto meminit hiſtoriae Indicae univerſ
notae. Optandum quoque, ut in M
fata vetuſtiora curatius inquiſiviſſet. E
auctor perſequitur bella Mahrattorum
Mogole, eorum incrementa ac progr
can ab a. 1752, fataque principum e
puli, v. c. Rumbae, Sumbae, Sevagii,
vii, Ballajerovii. Recentiora ſilentio
tuntur.

Cf. *Goetting. gel. Anz.* a. 1783. p. 682-

Retroſpective View of Conſideration
Affairs, particularly of the tranſactions

m ſtudio perſequitur: manca potius et obſcura ent haud pauca.

: *Götting. gel. Anz.* a. 1784. p. 986 ſqq.

Inter Mahrattos ſatis diu vixit eorumque ritus de Pagés.
esve varios diligenter obſervavit ac deſcripſit
PAGE'S, dux Francogalliae navalis, in *Voyage*
ur du monde — pendant les années 1767-1776
uris 1783. 8); de quo libro alibi. Relatio de
rattis excerpta ac Theotiſce translata legitur
ſtor. Portefeuille a. 1784. April p. 479—498.
p. 619—622.

✠ ✠ ✠

Eſſays ſur la vie d'Ayder, à Paris, et
brégé d'hiſtoire d'Hyder Ali. à Paris. Ita duos
citatos reperio a Sprengelio in eius praefa-
ad verſionem ſtatim excitandam. Idem de-
s eſſe eosdem e fontibus turbidis affirmat.

(MAITRE DE LA TOUR) *Hiſtoire d'Ayder Ally* Maitre de
, *Nabob Bahader, ou Nouveaux Mémoires ſur* la Tour.
, *enrichis des notes hiſtoriques.* à Paris 1783.
oll. in 12 mai. *Theotiſce* ab anonymo, cum
et additamentis *Matthiae Chriſti. Sprengel*,
Hiſt. Halenſi. Pars I. Hal. 1784. 8. Cum
a geographica, Indiam cis Gangem, regnum
cipue Hyder Ali repraeſentans, ſecundum re-
ſſimas optimasque mappas geogr. ac relatio-
delineata a *I. R. Forſter.* — Auctor, olim
fectus rei tormentariae in exercitu Hyder Ali,
esque eius in expeditionibus bellicis pluribus,
a de hoc heroë narrat, antea vel plane vel
ſatis in Europa nota. Paſſim nimis in laudes
lem excurrere videtur. Quae de Mahrattis
t, minore fide digna, quam narratio de rebus

Hyder Ali geſtis usque ad a. 1778; ultra enim non progreditur. Varia de aula moribusque Hyderi intexta ſunt. Verſio Theotiſca praeferenda archetypo; nam plura a Francogallo in vulgus nota, ut introductio de mutationibus regnorum in Decan ab a. 1740, narrata, ab interprete, Sprengelio ſuadente, omiſſa, et ſiniſtre dicta rectius effata. Sprengelius, praeter animadverſiones hiſtoricas et geographicas, praefixit deſcriptionem geographicam terrarum, ab Hyder Ali poſſeſſarum, regionumque vicinarum, cui Forſteri tabula egregia inſervit. Excurſus duos ad calcem adiecit. Pars altera, dum haec ſcribimus, nondum typis expreſſa.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1784. p. 161 — 166.

Carpani. MELCHIOR CARPANI'S *Denkwürdigkeiten des hindoſtaniſchen Eroberers, Nabab Hyder Aly Khans; aus dem Italieniſchen von* F. Molter (Conſil. aul. et bibliothecario Bado-Carlsruhenſi). Primae partis particula cum Molteri praefatione typis exſcripta in *Meuſelii hiſtoriſch-litterariſchen Magazin* (*Bayreuth und Leipzig* 1785. 8 mai.) T. II. p. 25 — 56. Reliqua in tomis ſequentibus nondum editis typis exprimentur. Archetypum Baſſani a. 1784 prodiit. Carpani, Barnabita et miſſionarius, a. 1774 ipſe Hyderum vidit atque cum eo collocutus eſt. Summo ſtudio tunc temporis et poſtea collegit, quae de viro, cui natura ac fortuna adeo benignae ſe praebuerant, ab hominibus fide dignis comperire poterat, praecipue a P. *Reginaldo de S. Marco*, Carmelita diſcalceato ac miſſionario, pluribus annis in inſula Bombay vitam degente. Perducitur Hyderi vitae rerumque geſtarum deſcriptio usque ad eius mortem. Diſcrepat permultis in locis a Francogallica modo recenſita: utraque tamen digna, quae legatur atque invicem comparetur. Minor vero

vero in Italo partium ſtudium adulandique libido apparet, utpote qui Hyderi aulae ac ſervitio non addictus fuit, ſicut Francogallus iſte.

SECTIO V.

Scriptores de Indorum religione et legislatione.

Omnes paene ſcriptores hodoeporici, ſectionibus huius capitis prima et ſecunda enumerati, huic quoque claſſi accenſendi, ut et relationes miſſionariorum Danicorum iam laudatae, atque Romano-Catholicorum mox laudandae. Singulari vero ſtudio idem argumentum perſecuti ſunt ſcriptores ſequentes:

ABRAHAM ROGERS *Offne Thür zu dem verborgenen Heydenthum, oder wahrhaftige Vorweiſung des Lebens und Sittens ſammt der Religion und Gottesdienſt der Bramines auf der Cuſt Chormandel und denen herum liegenden Ländern; aus dem Niederländiſchen überſetzt durch* Chriſtoph Arnold. *Nürnberg* 1663 8. *Francogallice*, ſiniſtre, *à Amſterd.* 1670. 4. Archetypum Belgicum poſt auctoris mortem editum ab *A. W.* ICto, notisque inſtructum, hoc titulo: *Opere deure tot het verborgen heydendom.* Lugd. Bat. 1651. 4. — Auctor fide digniſſimus, quippe qui inde ab a. 1630 quindecim per annos munere eccleſiaſtis Belgici in littore Coromandel functus. pluriumque Brahmanum familiaritate uſus eſt. Horum, praecipue cuiusdam ex illis, ſubſidiis nixus, copioſiſſimam exhibuit deſcriptionem religionis ab Indis cultae. Reſpondet eadem exacte aliorum relationibus de hiſtoria, moribus et religione Indorum. Candor inſuper, quo omnia relata, eo maiorem auctori fidem conciliat. De Rogers.

Vedam ſeu codice legum Indicarum manca illius relatio eſt.

Lord. HENRICUS LORD, Anglus, annis XXVIII Suratae commoratus, vir praeiudiciorum immunis, hiſtoriam religionis Indicae condidit, cuius archetypum ſupra Vol. I. P. II. p. 34 citavimus. Hic damus epigraphen verſionis Francogallicae, e qua ſimul argumentum libri paullo propius cognoſcas: *Hiſtoire de la Religion des Banians contenant leurs Loix, leur Liturgie, leur Tribus, leurs Coutumes et leur Ceremonies, tant anciennes que modernes; recueillie de leurs Bramanes et tirée du Livre de leur Loy qu'ils appellent Shaſter.* à Paris 1667. 12. Bona huius libri excerpta ſunt in opere: *Ceremonies et coutumes religieuſes* T. III. P. II. p. 67 ſqq.

Bernier. FRANÇOIS BERNIER *Lettre à Mr. Chapelain, Envoyé de Chiras en Perſe le 4 Octobre* 1667, *touchant les ſuperſtitions, étranges façons de faire, et doctrine des Indous ou Gentils de l'Hindouſtan;* in *Suite des Mémoires du Sr. Bernier* etc. Cf. huius partis p. 2.

Baldaeus. PHIL. BALDAEUS, cuius deſcriptionem Indiae orientalis Belgice elaboratam atque Theotiſce redditam ſupra Vol. II. P. I. p. 358 ſq. laudavimus, appendicem ſat amplam de Indorum religione et legislatione huic operi adiecit, hodie quoque digna, quae conſulatur. Rogerium paſſim confutat.

Conformité. *Conformité des coutumes des Indiens orientaux avec celles des Juifs et des autres peuples de l'antiquité.* à Amſterd. 1704. 8. Inſerta quoque operi ſplendido: *Ceremonies et coutumes religieuſes des tous les peuples du monde* T. III. P. II. Notae nonnullae adſperſae ſunt. Scriptor anonymus, e Gallia oriundus, mediocri harum rerum cognitione imbutus videtur.

LA

A CROZE libro ſexto operis mox recenſendi: La Croze.
re du Chriſtianiſme des Indes. à la Haye 1724.
E *Ziegenbalgii*, miſſionarii paullo ante lau-
relationibus manu ſcriptis. Exacte haec cum
rii narrationibus conveniunt.
OUCHET, Ieſuita et miſſionarius, tres ſcripſit Bouchet.
las de Brahmanum doctrina, quam cum Iu-
um religione comparat, utiles omnino, caute
legendas. Reperies illas in *Recueil des Lettres*
ites et curieuſes P. IX (1730) et XIII (1733).
n P. XXVI. p. 218—256 exſtat epiſtola Ie-
et miſſionarii PONS, magni aeſtimanda ob Pons.
nem de Indorum ſcholis ſive ſectis philoſo-
.
OH. SALOM. SEMLER in praefatione fat am- Semler.
d Vol. XXIII verſionis Theotiſcae operis
icani: *Univerſal hiſtory* etc. tradit e variis
oribus haud contemnenda de Indorum reli-
, potiſſimum de eius comparatione cum re-
e Iudaica. (1761).
l'abbé MIGNOT *Mémoires ſur les anciens Philo-* Mignot.
de l'Inde. I. *Sur la vie, les mœurs, les uſages*
pratiques de ces philoſophes. II. *Ces Philoſo-*
ſont ils redevables à l'Egypte de leur doctrine et
rs pratiques? III. *Examen des communications*
dues entre l'Inde et l'Egypte. Preuves de la
unication des Indiens avec les Perſes, les Grecs,
mains, les Juifs, les Chrétiens, et avec quelques
ſarques. IV et V. *Expoſé de la doctrine des*
s Philoſophes de l'Inde, et comparaiſon de cette
ine avec celle des Philoſophes des autres pays;
Mémoires de l'Acad. des Inſcriptt. T. XXXI.
—338. (a. 1761 ſqq.).
. Z. HOLWELL in operis ſupra memorati Holwell.
ſecunda agit de Indorum, Schaſtah Bramae
itentium, religionis dogmatibus, mythologia,
cos-

cosmogonia, ieiuniis ac diebus festis; tertiaque parte, de metempsychosi Brahmanum, cum defensione scriptorum archetyporum Bramae, ac eorum comparatione cum dogmatibus Christianismi. In harum rerum expositione Anglus caeterum doctus ac sagax non satis caute ac quiete versari videtur. Fabulis ridiculis librorum sic dictorum sacrorum Brahmanum interpretationes affingit siniſtras longiusque petitas. Sapientiam sublimem offendit in libris istis sacris, de quorum authentia tamen valde dubitandum. Brahmanis, vel indocte vel dolose agentibus, fidem addixisse videtur obstrictissimam. Schastah illud decantatum a Deo ipso hominibus datum putat, cum tamen nihil aliud sit, quam codex Christianorum sacer interpolatus fabulisque deturpatus. Verbo, fanaticum agit, non scrutatorem caute veritati insistentem. — *Kleuker*, interpres Theotiscus, dissertationem adiecit de religione ac philosophia Indorum, in qua potissimum agit de scriptoribus praecipuis huc pertinentibus (minime tamen copiose et exacte), de scriptis Indorum sacris ipsis, de dogmatibus religionis in libro Schastah contentis, eorumque explicationibus variis (sat bene) etc. Addita est comparatio manca status Indorum hodierni atque Brahmanum cum relationibus vetustissimis.

Cf. *Auserlesene Bibl. der neueſten teutſchen Litteratur* (Lemgo 1779) T. XVI. p. 232—264. Censor fuit *Mich. Hisſmann*, Prof. Goetting.

Dow. ALEX. DOW, de cuius *Hiſtory of Hindoſtan* quoque supra, Holwello in omnibus fere, quae de Indorum religione ac philosophia refert, contra dicit: eiusdem tamen dissertatio volumini operis primo praefixa de hoc argumento negligenter elaborata.

A Code

A Code of Gentoo-Laws, or Ordinations of the Pundits. From a Perſian Translation made from the Original, written in the Shanſcrit Language. Lond. 1776. 4. ibid. 1777. 8. — *Warren Haſtings*, praeſes olim rerum Britannicarum in India ſupremus, hanc legum Indicarum collectionem curari iuſſit, eo quidem fine, ut Europaei in Bengala dominantes Indos ſibi ſubiectos ſecundum eorum leges priſcas regere diſcant. Collectionem Brahmani ipſi inſtituerunt, eamque e lingua vetuſta Shanſcritana in Perſicam recentiorem transtulerunt. Secundum hanc verſionem Anglice codicem reddidit NATHANAEL BRASSEY HALHED, ſocietati Anglo-Indicae in urbe Bengalica Hoogly operam dans; idem, qui Grammaticam linguae Bengalicae a. 1778 Anglice exhibuit (Cf. *Goetting. gel. Anz.* a. 1780. *Zugabe* p. 689 ſqq.) Idem codici legum Indicarum praefixit introductionem uberiorem de religione, lingua, chronologia et legibus Indorum. Collectio ipſa minus perfecta videtur: certe de iure, quod nos appellamus, publico, religioſo, feudali et militari nihil aut perpauca reperies. *Theotiſce* librum reddidit *Rudolph. Ericus Raſpe*, olim Caſſellis, nunc Londini vivens, *Hamburgi* 1778. 8. Notulas aliquas adſperſit. — Dubia haud contemnenda et animadverſiones in codicem iſtum exhibuit ANQUETIL DUPERRON in *Legislation Orientale* etc. à Amſterd. 1778. 4 mai. Praecipue urget ac probare ſtudet, Brahmanos, a partium ſtudio haud alienos, non totius regni Hinduſtanici leges, ſed quarundam ſolum provinciarum Anglis tradidiſſe.

Code of Gentoo Laws.

Halhed.

Anquetil.

Cf. *Goetting. gel. Anz.* a. 1778. *Zugabe* p. 241—250. HISSMANN in *Auserleſ. Bibl. der neueſten teut. Litt.* T. XVI. p. 264—291.

de Guignes. DE GUIGNES *Reflexions ſur un ancien Livre Indien, intitulé Bagavadam;* in *Mémoires de l'Acad. des Inſcript.* T. XXXVIII. — Bagavadam i. e. hiſtoria divina, quae ad ſeriem librorum ſacrorum Brahmanum pertinet, Francogallice translata ab Indo quodam, huius linguae perito. Ineſt chronica regum Indorum, cuius indolem potiſſimum Francogallus doctiſſimus examinat. Caeterum et hoc liber, ſi modo authenticus dicendus, fabellas ſapit aniles; plura etiam e narrationibus Iudaicis ac Chriſtianis petita videntur. — Idem DEGUIGNESIUS l. c. T. XL tres exhibuit diſſertationes, in quibus critice et hiſtorice in religionem Indorum eorumque libros ſacros inquirit, et quidem eos, qui ex idiomate Indico in Sinicum a Samanaeis translati ſunt. Hiſtoriam de origine, propagatione et fatis religionis Indicae nusquam forte tam dilucide apteque delineatam reperies.

Ezour-Vedam etc. *L'Ezour-Vedam, ou ancien Commentaire du Vedam contenant l'expoſition des opinions religieuſes et philoſophiques des Indiens. Traduit du Samſcretan par un Brame. Revu et publié avec des obſervations préliminaires, des notes, et des eclairciſſemens.* à Yverdon 1778. II Voll. in gr. 12. *Theotiſce*, cum notis atque fragmento libri Bagavadam inedito, ab *I. Ith*, Bibliothecario Bernenſi. Bernae 1779. II Voll. in 8. — Verſio libri Francogallica Cheringhami elaborata dicitur a Brama quodam ſive ſacerdote ſupremo. Per varios caſus apographum huius verſionis devenit in manus Voltarii, qui librum in ſcriptis ſuis paſſim magnis extulit laudibus, eamque a. 1761 bibliothecae regiae Pariſinae dono dedit. Idem libri exemplum, collatum et ſupplетum ſecundum verſionis autographum, cuius poſſeſſor eſt *Teſſier de la Tour*, typis mandatum ab de la Sainte Croix. editore anonymo, qui eſt Liber Baro DE LA SAINTE

ROIX. Cuius viri doctiſſimi introductio
eſt momenti, in qua videlicet indagare
ginem, propagationem, mutationes et
nis Indicae in univerſa Aſia. Indorum
quantum in Europa noti, diligenter re-
atque Ezour-Vedam examinatur. Inſunt
tentiae opinionesque, de quarum fide
ento merito dubitare poſſis. Appendix
ni addita continet animadverſiones non-
Code of Gentoo-Laws, potiſſimum in Hal-
tionem libro praefixam. Opus ipſum,
dam inſcriptum, commentarius eſſe dici-
lam e libris iſtis Indorum ſanctiſſimis,
ellatis, a viro ſectae illius Brahmanicae,
ſtitioni vulgus Indici inimica, confectus.
ro non ſolum recentioris aetatis eſſe
redimus, ſed etiam cum *G. Leſſio* in *Ge-*
Religion (Goetting. 1784. III Partes in
I. p. 420, eundem eſſe nihil aliud, niſi
miſſionarii cuiusdam Europaei, forte
ici, vel ad modum librorum Sibyllino-
ſititiorum, vel ita conſcribillatum, ut
m Indice ſcriptus ab interprete ita ſit
, ut archetypum a verſione dignoſcere
ſſimus. Quae ſententia confirmatur a
n itinerario, ſupra Vol. II. P. I. p. 382
dato, T. I. p. 180 ſecundum verſionem
n.

ng. *gel. Anz.* a. 1779. *Zugabe* p. 529—535.
LXXX) in *Auserleſ. Bibl.* T. XVI. p. 291—

c. qui de religione Hindoſtanica egregie
ntatus eſt.

iſſimus de Indorum religione ac legis- Hennings.
ctor eſt ſaepius laudatus AUG. HEN-
opere: *Gegenwärtiger Zuſtand der Be-*
ſitzun-

ſtrangers dans l'Europe en Oſſandoſtan T. II. p. 333—476.

✦ ✦ ✦

Simon. SIMERI (bibliothecarii Bernenſis) *Eſſai ſur les Dogmes de la Metempſycoſe et du Purgatoire, ſi feignés par les Bramines de l'Indoſtan; ſuivi d'un Recit abregé des dernières Revolutions et de l'Etat préſent de cet Empire, tiré de l'Anglois.* à Bern. 1771. 8. *Thuniſii*, Lipſ. 1773. 8. — Tria potiſſimum opuſcula liber comprehendit; epitomen ſcilicet de Indorum religione, e Berniero, Groſio, Holwello et Dowio; porro relationem de purgatorio S. Patricii, ad veterum myſteria conformatam, ſecundum codicem manu ſcriptum, in bibliotheca Bernenſi publica aſſervatum; denique hiſtoriam eorum, quae in Hindoſtan poſt Aurengzebi mortem evenerunt, atque Dowii relationem de hiſtoria regni Mogolici recentiore. Bellica quaedam accepit a *Brunio*, Bernate, praefecto militari legionis Indicae.

Cf. *Goetting. gel. Anz.* a. 1771. p. 525 ſq.

SECTIO VI.

Scriptores de progreſſu Chriſtianiſmi in India orientali.

Ex his enim quoque ſanae criticae ope multa ad cognoſcendum Indiae ſtatum gegraphicum ac civilem depromi poſſunt. Exemplo ſit collectio relationum miſſionariorum Danorum et Germanorum, paullo ante iam recenſita. Prodeant nunc ſequentes!

Epiſt. Indicae. Epiſtolae Indicae, in quibus luculenta exſtat deſcriptio rerum nuper in India orientali praeclare geſta-

ſtarum a Theologis ſocietatis Ieſu etc. *Dilingae* 63. 8.

EMANUELIS ACOSTAE (*Ieſuitae Olyſſiponenſis,* Acoſta. *Coloris Collegii Bracharenſis etc.* † 1604) Rerum a ietate Ieſu in Oriente geſtarum ad annum 1568 mmentarius, recognitus et latinitate donatus. eſſere de Iaponicis rebus Epiſtolarum libri IV, in Latinum ex Hiſpanico ſermone converſi. *gae* 1571. 8. *Pariſ.* ap. Mich Sonnium 1572. 8. ex Hiſpanico, ut libri quidem titulus prodit, e Luſitanorum lingua vernacula in Latinum onem a *Ioh. Petro Maffeio* converſus fuit. Inionem autographi Luſitanici nullibi reperire Prodiit a. 1573 *Neapoli* in fol. *Rerum Indi- a Societate Ieſu in Oriente geſtarum volumen,* O EMANUELIS ACOSTAE *Commentarius de Indicis ad annum usque* 1568 *a* I. P. Maffeio *ate donatus*, una cum *VII libris epiſtolarum eii de rebus Indicis* invenitur. Forte ad exem- Neapolitanum repetita fuit editio Colonienſis, e prodiit hoc titulo: *Rerum a Societate Ieſu in ate geſtarum volumen, continens hiſtoriam iucun- lectu omnibus Chriſtianis, praeſertim iis, quibus religio eſt cordi. In qua videre poſſunt, quo- nunquam Deus eccleſiam ſuam deſerat, et in lo- deficientium a vera fide, innumeros alios, in ab- is etiam regionibus, ſubſtituat. Nunc pluribus, omnes editiones priores, locupletatum, ut ſequens demonſtrat.* Coloniae, ap. Gervinum Ca- m et haeredes Io. Quentel 1574. 8. Sed ue tantum epiſtolarum Indicarum libri in hac ne inveniuntur, quibus epiſtolae duae ſepa- additae ſunt, de LII e Societate Ieſu pro fide olica nuper occiſis. Acceſſit etiam ſpeci- quoddam litterarum vocumque Iaponicarum. um vero recentiſſima iſtius libri editio eſt,

quae cura *Petri Antonii Seraſſii* operibus on IO. PETRI MAFFEII — *Latine ſcriptis, nu unum in unum corpus collectis, variisque illuſtr bus exornatis; accedente Maffeii vita.* Bergom. T. II in 4 mai. inſerta fuit. — De Antver editione anni 1605 merito dubitatur, cum nullam memoriam Sotvellus fecerit, qui pc badeneiram et Alegamben catalogum ſcripi Soc. Ieſu contexuit. — E Luſitanico ſerm Hiſpanicum librum transtulit *Ioannes Inniq Lequerica* 1575 in 4. *Georg. Pray* in Indice rum librorum bibl. Budenſis (P. I. p. 6) a quidem, Maffeium verſionem Latinam e Hiſ Lequericae condidiſſe: ſed Latina prodiit a. Hiſpanica vero demum a. 1575, conſenſu omnium bibliographorum, quos conſulere lic Verſio etiam *Theotiſca* exſtare dicitur, nobis ignota. — Liber ipſe caute adhibendus, qui, ut omnia paene Ieſuitica, plenus eſt tionum incertarum, ſuſpectarum et in fa ſocietatis compoſitarum.

C. CLEMENT *Bibl. curieuſe* T. I. p. 37 ſq. FREYTAGII Anal. litt. p. 6 et 1116 ſq.

Narrationes rerum Indicarum anni 15 1586, ex variis litteris S. I. deſumtae, ac a *Huysmanno* ex Italico Latine redditae. *I* 1589. 8. Praeter titulum nihil exhibere poſſ

Pimenta. NICOLAI PIMENTAE (*Ieſuitae Luſitani, toris Ordinis ſui in India orientali, ubi Goae a. mortuus*) nova relatio de rebus in India or geſtis a Ieſuitis anno 1589 et 1590. Romae 8. *Moguntiae* 1601. 8. Relationem auctor miſit Claudio Aquavivae, ſocietatis tum ter praefecto.

1

ANNIS BUSAEI (Ieſuitae, D. Teol. Mo- Buſaeus.
i † 1611) Litterae Indicae, Iaponicae, Chi-
ab anno 1591 ad 1600. *Mogunt.* 1602. 8.

S DE GUZMAN (Ieſuitae, Ordinis ſui Pro- de Guzman.
s Seviliae ac Toleti † 1605) *Hiſtoria de las*
de la Compania de Jeſus in la India Orien-
los reynos de la China, et Japon. Alcala
ol. — Libris XIII vel II partibus expo-
initia, progreſſus et propagatio Chriſtianae
is, tum caeteris in regionibus, tum maxi-
Iaponenſi regno. Laudantur ardore nimis
Ieſuitarum labores, infidelium ſic dicto-
nverſiones, Ieſuitarum perſecutiones per-
crebra et magna (ſi dis placet) miracula.
untur ſimul ritus Indorum religioſi, variae
ſectae, diverſi hominum mores et conſue-

TONIO DE GOUVEA (Ieſuitae Luſitani an- Gouvea et
XVI miſſionarii in India ſaeculo XVI) *Jor-* Geddes.
Arcebiſpo de Goa Dom Frey Aleixo de Me-
rimaz da India Oriental. En Coimbra 1606.
ber in Luſitania ipſa rariſſimus. *Hiſpanice*
iſco Mugnoz ..... Et ex hac verſione *Fran-*
hac inſcriptione: *Hiſtoire Orientale des*
de l'Egliſe Catholique en la reduction des an-
treſtiens dits de S. Thomas et autres, par les
de D. Alexis de Meneſes, Archevesque de Goa:
Portugais par le P. Anton Govea, *miſe*
gnol par le P. François Mugnoz, et *tra-*
François par le P. Jean Baptiſte de Glen.
dles 1609. 8. Verſiones pariter rariſſime
Eundem librum MICHAEL GEDDES Ang-
ddidit atque additionibus Latine ſcriptis
hac epigraphe: Hiſtoria eccleſiae Malaba-
b anno 1501. Item Synodus Diamperano
nno 1599. Omnia ex Luſitano ſermone

oriental e am alquas outras da conquiſt
Partes V. 1603. 1605. 1607. 1609.
Cf. CLEMENT T. IX. p....

du Jarric. PIERRE DU JARRIC ſectione III

a Spielberg. GEORGII A SPIELBERG nova h
memorabilium, tam in India oriental
regionibus, tum in ortu, tum incr
Chriſtianae. *Lugd. Bat.* 1615. 8. —
rarii, alibi recenſendi, pars ſit, an
liquet.

Ginnarius. BERNARDINI GINNARII (*Ieſuit*
† 1644) Xaverius orientalis, ſive res
haec tempora in India pro fide geſ
1641. 4.

Barretto. FRANCESCO BARRETTO (Ieſuit
Miſſionarii Indici † Goae 1663) *R*
Miſſioni, e Chriſtianità in Provincia M
Roma 1645. 8. Liber rariſſimus. —

Cardim. in libro ſic inſcripto: ANT. FRANÇC
(Ieſuitae Luſitanici et Miſſionarii Indic
FRANÇOIS BARRETTO *Relation d*
Jeſuites au Japon, au Malabar, en Pil

ANCESCO COLIN (Ieſuitae Hiſpanici † 1660) Colin.
r Evangelica, Miniſterios apoſtolicos de los obre-
'e la Compañia de Jeſus en las iſlas Filippinas.
Madrid 1663. T. II. Manila 1749. ſol.

ANIELLO BARTOLI (Ieſuitae celeberrimi Ro- Bartoli.
† 1684) *dell' Iſtoria della Compagnia de Gieſu,*
parte prima, edizione terza, accreſciuta della
al Mogor, e della vita e morte del P. Ri-
Acquaviua. Roma 1667. fol. Editio prima
1653. in fol. prodiit. Secundae nusquam
nem reperimus. *Lud. Jannin* Latine reddi-
tum *Lugd.* 1666. 4. *Romae* 1667. 4. Arche-
eque ac verſionis Latinae editiones rariori-
bris adnumerantur. Idem Ieſuita res quoque
tis ſuae geſtas in aliis Aſiae et Europae
ſis deſcripſit.

CLÈMENT *Bibl.* T. II. p. 472 ſqq.

ettres edifiantes et curieuſes, écrites des Miſſions Lettres edi-
gères, par quelques Miſſionaires de la Compagnie fiantes.
ſus. à Paris 1717 — 1774. XXXII Recueils in
ai. Opus, Vol. I. P. I. p. 322 ſq. a nobis re-
tum, cui multa huc ſpectantia ineſſe, per ſe
patet. Nos iam l. c. eius indolem breviter
ximus.

A CROZE (Bibliothecarii regis Boruſſ. † 1739) la Croze.
ire du Chriſtianiſme des Indes. à la Haye 1724.
um figg. aen. *Theotiſce* a *Georg. Chriſti. Bohm.*
Hal. 1727. 8. Lipſ. 1738. 8. Cui editioni
riori additae novae illuſtrationes, atque ap-
ix de Danorum propagatione Evangelii inter
s. — Opus in ſeptem libros diviſum, quo-
primus habet Neſtorianiſmi hiſtoriam. In
ndo, enarratis prius moribus et conſuetudini-
Chriſtianorum Indorum, Alexii de Menezes,
iepiſcopi Goënſis, expeditio traditur, et plu-

ribus oſtenditur, eum et vi et aſtutia uſum eſſe, ad veteres Chriſtianos, iugum epiſcopi Romani reſpuentes, ſedi Romanae ſubiiciendos, atque dogmata Pontificiorum, ipſis antehac inaudita et obtrudenda et ſtabilienda. In libro tertio, praemiſſa eleganti diſſertatione de opinionibus et ritibus religioſis Indorum Chriſtianorum, hiſtoria Synodi Diamperae a. 1599 coactae, recenſetur. Decreta huius Synodi ab ipſo Alexio de Menezes et Franciſco Roz S. I. qui poſtea primus Epiſcopus latinus Chriſtianorum S. Thomae a Clemente VIII conſtitutus eſt, in Cranganor, priusquam Diamperam proficiſcerentur, compoſita, et Chriſtianos S. Thomae minis blanditiisque adactos eſſe, ut praelectis decretis auſcultarent, iisdemque externa profeſſione ſuffragarentur. In libro quarto ea referuntur, quae ſynodum Diamperenſem ſecuta ſunt, ad abitum usque Alexii ex India; et in libro quinto, quae poſtea facta ſunt, usque dum Batavi, expulſis Luſitanis, totam illam regionem ſub ſuam redegerunt poteſtatem, qui ad commoda et commercia ſua omnes ſenſus nervosque intendentes, Ieſuitis, quibus Chriſtiani S. Thomae ſe rurſus oppoſuerant, omnis generis honorem, nullam vero Chriſtianorum rationem habuerunt. In libro ſexto gentium, quas inter Chriſtiani vivunt, idololatria exponitur; et denique in libro ſeptimo impedimenta felicioris ſucceſſus religionis Chriſtianae apud Indos in medium proferuntur etc. Omnia e fontibus limpidiſſimis hauſta.

Eiusd. *Remarques ſur l'hiſtoire du Chriſtianiſme des Indes.* à Halle 1737. 8. Crozaei narrationes infringere ſtudet auctor operis ſequentis:

Raulin. IO. FACUNDI RAULIN Hiſtoria eccleſiae Malabaricae, cum Diamperitana Synodo, apud Indos Neſtorianos S. Thomae Chriſtianos nuncupatos, coacta

oacta ab Alexand. de Menezes an. 1599, nunc rimum e Luſitano in Latinum verſa. Accelunt Liturgia Malabarica et Diſſertationes variae. Omnia perpetuis animadverſionibus illuſtrata. *Romae* 1745. 4.

I. C. VISCHERI Epiſtola, in qua ſtatum hodiernum religionis in India orientali deſcribit, ſcripta a. 1720; in *Bibl. Bremenſ.* Claſſ. V. Faſc. IV. p. 754—765. *Bremae* 1721. 8. Vischer.

Mémoire ſur les Progrès du Chriſtianiſme dans les Indes orientales; in *Mercure Suiſſe de Neufchatel* 1734. Juillet p. 82—88. a. 1741. Mars p. 219—35.

* * *

NORBERT, Capucin de Lorraine Miſſionaire Apoſtolique et Procureur de ces Miſſions à Cour de Rome, *Mémoires hiſtoriques préſentés au ſouverain Pontife Benoit XIV ſur les Miſſions des Indes orientales, où l'on fait voir que les Peres Capucins Miſſionnaires ont eu raiſon de ſe ſeparer de la communion des RR. PP. Miſſionnaires Jeſuites, qui ont refuſé de ſe ſoumettre au Decret de M. le Cardinal de Tournon, Legat du S. Siége, contre les Rits Malabares. Ouvrage qui contient une ſuite complette des Conſtitutions, Brefs et autres Decrets Apoſtoliques concernant les Rits, pour ſervir de regle aux Miſſionnaires de ces Païs là.* à Luques 1744. II Voll. 4. ibid. 1745. IV Voll. in 12. Acceſſerunt: *Lettres apologetiques du P. Norbert Capucin et de ſes Ouvrages préſentés au ſouverain Pontife Benoit XIV contre les accuſations des P. P. Jeſuites.* ibid. 1746. Voll. in 8. — Plura eiusdem argumenti ſcripta prodierunt: ſed haec ſufficiant. Perpauca enim huc pertinentia comprehendunt. Norbert.

pilla atque historia, ut primis Siamica
lendi sunt cum scriptores varii, iam in ca
excitati v. c. I. NIEUHOF, TOSI, HAM
VALENTYN, tum in posterum inter scrip
rebus Sinicis et Iaponicis excitandi v. c
MENDEZ PINTO, VARENIUS caet.

Schouten. IOBST SCHOUTEN s. IODOCUS SCH
descriptionem imperii Siamici exhibuit
ex idiomate Belgico in Theotiscum trans
adiectam versioni Theotiscae *Caronis* hist
ponensis, *Norimb.* 1663. 8.

Beschr. v. Siam. *Beschryvinge van Siam;* in ADR. VAN
verscheyden Voyagien. Dordrecht 1651. 12

van Vliet. Quae saeculo superiore ante a. 1647
Siamico gesta sunt, singulari studio desc
REMIAS VAN VLIET, Batavus, idiomate
quam narrationem *Wicquefortus* Fran
reddidit et subiunxit *Thomae Herberti* i
(à *Paris* 1663. 4.) a nobis Vol. I. P. II. p
citato. Argumentum continetur titulo, it
Relation historique de la maladie et de la
Pra-inter-va-tsia-thiant-siangh-Pheeug
grand et juste Roy de l'elefant blanc, et d

throne d'or comme auſſi du rouge et blanc elefant la queue tortillée; eſcrit en l'an 1647 *par* JEREMIE AN VLIET, *et dedié à Antoine van Diemen, Gouverneur général de l'Eſtat des provinces unies des aïs-bas dans les Indes orientales.*

DE BOURGES *Relation du voyage de Mr. l'Evé-* de Bourges.
ue de Beryte par la Turquie, la Perſe, les Indes, juſqu' au royaume de Siam et autres lieux. à Paris 666. 8. ibid. 1668. 8. ibid. 1683. 4. cum figg. en. *Belgice* Amſterd. 1669. 4. *Theotiſce* a T. R. P. S. C. S. Lipſ. 1671. 4. cum figg. aen. — uctor presbyter Francogallicus, comesque epiopi Berytenſis, *de la Motte-Lambert*, in itinere o, circa a. 1660 regnum Siamicum religionis hriſtianae ibi propagandae cauſſa viſit, aliosque iſſionarios Francogallicos ad idem munus ibidem liisque Aſiae partibus obeundum quaſi excitavit. uo factum, ut libri libellique ſequentes, nugis aud paucis inquinati, in lucem ederentur:

PALLU *Relation des miſſions des Evéques Fran-* Pallu.
ois aux royaumes de Siam, Cochinchine, Cambaye, onkin. à Paris 1668. 8.

Relatione delle miſſioni de veſcovi, vicarii apoſtoci alli regni di Siam, Cocincina, Camboia, et Tunkino. oma 1677. 4.

— *Suite de ces relations depuis* 1660, *juſqu' en* 671. à Paris 1674. 8.

— *Suite de ces relations depuis* 1672, *juſqu' en* 675. à Paris 1680. 8.

Legationes ante centum annos, commerciorum foederumque iungendorum cauſſa in regnum iamenſe a Galliarum rege inſtitutae, ortum dedere ibris ſequentibus:

(CLAUDE) DE L'ISLE, *Geographe*, *Relation* de l'Isle.
iſtorique du Royaume de Siam. à Paris 1684. 12. — elatio, ex variis cum antiquis tum recentioribus

ſitzungen der Europäer in Oſtindien T. II. p. 333—476.

Sinner. SINNERI (bibliothecarii Bernenſis) *Eſſai ſur les Dogmes de la Metempſycoſe et du Purgatoire, enſeignés par les Bramines de l'Indoſtan; ſuivi d'un Recit abrégé des dernières Révolutions et de l'Etat préſent de cet Empire, tiré de l'Anglois.* à Berne 1771. 8. *Theotiſce*, Lipſ. 1773. 8. — Tria potius opuſcula liber comprehendit; epitomen ſcilicet de Indorum religione, e Berniero, Groſio, Holwello et Dowio; porro relationem de purgatorio St. Patricii, ad veterum myſteria conformato, ſecundum codicem manu ſcriptum, in bibliotheca Bernenſi publica aſſervatum; denique hiſtoriam eorum, quae in Hindoſtan poſt Aurengzebi mortem evenerunt, atque Dowii relationem de hiſtoria regni Mogolici recentiore. Bellica quaedam accepit a *Braunio*, Bernate, praefecto militari legionis Indicae.

Cf. *Goetting. gel. Anz.* a. 1771. p. 525 ſq.

SECTIO VI.

Scriptores de progreſſu Chriſtianiſmi in India orientali.

Ex his enim quoque ſanae criticae ope multa ad cognoſcendum Indiae ſtatum gegraphicum ac civilem depromi poſſunt. Exemplo ſit collectio relationum miſſionariorum Danorum et Germanorum, paullo ante iam recenſita. Prodeant nunc ſequentes!

Epiſt. Indicae. Epiſtolae Indicae, in quibus luculenta exſtat deſcriptio rerum nuper in India orientali praeclare geſta-

tarum a Theologis ſocietatis Ieſu etc. *Dilingae* 53. 8.

EMANUELIS ACOSTAE (*Ieſuitae Olyſſiponenſis,* Acoſta. *Foris Collegii Bracharenſis etc.* † 1604) Rerum a cietate Ieſu in Oriente geſtarum ad annum 1568 mmentarius, recognitus et latinitate donatus. ceſſere de Iaponicis rebus Epiſtolarum libri IV, em in Latinum ex Hiſpanico ſermone converſi. *ingae* 1571. 8. *Pariſ.* ap. Mich Sonnium 1572. 8. n ex Hiſpanico, ut libri quidem titulus prodit, e Luſitanorum lingua vernacula in Latinum nonem a *Ioh. Petro Maffeio* converſus fuit. Inptionem autographi Luſitanici nullibi reperire iit. Prodiit a. 1573 *Neapoli* in fol. *Rerum Indium a Societate Ieſu in Oriente geſtarum volumen,* quo EMANUELIS ACOSTAE *Commentarius de us Indicis ad annum usque* 1568 *a* I. P. Maffeio *nitate donatus,* una cum *VII libris epiſtolarum* ffeii *de rebus Indicis* invenitur. Forte ad exem- r Neapolitanum repetita fuit editio Colonienſis, ie prodiit hoc titulo: *Rerum a Societate Ieſu in ente geſtarum volumen, continens hiſtoriam iucun- i lectu omnibus Chriſtianis, praeſertim iis, quibus i religio eſt cordi. In qua videre poſſunt, quo- lo nunquam Deus eccleſiam ſuam deſerat, et in lo- deficientium a vera fide, innumeros alios, in abſſimis etiam regionibus, ſubſtituat. Nunc pluribus, a omnes editiones priores, locupletatum, ut ſequens ella demonſtrat.* Coloniae, ap. Gervinum Caum et haeredes Io. Quentel 1574. 8. Sed nque tantum epiſtolarum Indicarum libri in hac ione inveniuntur, quibus epiſtolae duae ſepam additae ſunt, de LII e Societate Ieſu pro fide holica nuper occiſis. Acceſſit etiam ſpecin quoddam litterarum vocumque Iaponicarum. nnium vero recentiſſima iſtius libri editio eſt,

ſcriptoribus, quorum catalogus operi ipſi praefixus eſt, collecta ac compoſita.

Chaumont. *Relation du voyage de l'ambaſſade du Chevalier* DU CHAUMONT *à la cour de Siam en* 1685 *et* 1686. à Paris 1686. 12. à Amſterd. 1686. 12. *Theotiſce*, Francof. 1687. cum figg. aen. et T. X collectionis magnae itinerar. Prevotianae ſecund. verſ. Theot. *Belgice*, Amſterd. 1687. 4. — Libellus, ab ipſo Galliarum regis ad Siamenſem legato Chaumontio conſcriptus, quo, quae vel ipſe oculis ſuis uſurpavit, aut ab hominibus fide dignis accepiſſe ſe profitetur, recenſentur. Certiora referre videtur, quam comites Ieſuitae in libris ſtatim recenſendis. Iter ipſum die 30 Martii a. 1685 coeptum, menſe Iunio anni ſequentis finitum eſt. Honores ſibi habitos, caerimonias aulae Siamicae nimium in modum exaggeratas, formam regiminis, populi mores, religionem, commercia, aliaque ſcitu digna iucundave refert.

Cf. Acta Erud. a. 1687. p. 107—111.

de Choiſy. *Journal ou Suite du voyage de Siam, en forme des lettres familiéres, fait en M. DC. LXXXV et M. DC. LXXXVI.* Par Mr. L. D. C. (l'Abbé DE CHOISY † 1724) à Paris 1687. 4 et 12. à Amſterd. 1688. II Voll. in 12. ibid. 1689. II Voll. in 12. à Trevoux 1741. 12 mai. — Et hic liber itineris modo memorati curſum et fata complectitur. Habet nonnulla, a Chaumontio neglecta; inter quae merito numerantur officia domus regiae Siamenſis, huius etiam et regnorum Tonquin et Cochinchinae ſtatus, noviſſima fata et mutationes. Libri epigraphe epiſtolarum formam quidem prae ſe fert: diarium potius ineſt, cuius tamen auctor ſermonem omnem ad amicum quendam dirigit.

GUY

UY TACHARD *Voyage de Siam des PP. Je-* Tachard.
envoyés par le Roi aux Indes et à la Chine en
et 1686; *avec leurs obſervations aſtronomiques.*
s 1686. 4. à Amſterd. 1687. 12. ibid. 1688.
um figg. aen. *Belgice* a *Broekhuyſen*, Amſterd.
8. cum figg. aen. *Italice*, Mediol. 1693. 12. —
r huius itinerarii, Ieſuita, una cum quinque
ae profeſſionis ſodalibus in comitatu fuit
nis Gallicae commemoratae. Quamvis a
alliae, ſub titulo mathematicorum regiorum
am, et praecipue ad Sinas deſtinati eſſent:
iter iſtud conſilium intercepit regis Sia-
, poſtquam inſtinctu miniſtri ſui primarii,
antii Phaulcon, religioni Romano-Catholi-
dicti, ad exſtruendam in regia ſua ſpeculam
omicam animum applicuiſſet, unum ex his
otibus requirentis, qui cum legato Gallico
, a rege Galliarum duodecim Ieſuitas, ma-
s gnaros, ſibi impetraret, quorum opera in
ſuo propaganda hac diſciplina deinceps ute-
; quam provinciam ſors arbitra auctori
detulit. Tachardus ergo, legati Gallici
itinere comes, eadem fere deſcribit, quae
s ipſe libello paullo ante indicato. Quae
ille preſſo ut plurimum ſtilo Noſter uberius
quitur; hinc inde adſpergit Chaumontio in-
; interdum contraria relationi eiusdem affert:
s tamen, ſi talia occurrunt, legendus; hanc
ob cauſſam, quia Graeculus iſte Tachardo
lo plura, a ſe ficta, impoſuit. Caſu appul-
d oram Iovae Bantamicam, viſum eſt auctori
m, ſed gratam hiſtoriam exhibere motuum
micorum paullo ante ortorum. Libro ultimo
iari de moribus et religione Siamenſium
r.

Acta Erud. a. 1688. p. 6—12.

Second

Second voyage de GUY TACHARD *et des J tes envoyés par le Roy au Royaume de Siam.* à P 1689. 4. cum figg. aen. à Amſterd. 1689. 8. c figg. aen. à Middelbourg 1689. 12 mai. cum f aen. — Bina Tachardi itineraria, cum relati Abbatis *de Choiſy*, iunctim editione optima pro runt hoc elogio: *Voyage de Siam des Peres J tes envoyés par le Roy aux Indes et à la Ch* à Amſterd. 1700. III Voll. in 12. cum figg. *Theotiſce*, Hamburgi (a *Lud. Fr. Viſcher*) 1706 1709. II Voll. in 8. cum figg. aen. Epitome l tur T. X collectionis itinerar. Prevotianae ſecu verſ. Theot. — Regreſſus primum ex India Galliam Tachardus cum legatis Siamenſibus, ſtulata eorum in aula eo ſucceſſu inter alia co mendavit, ut quatuordecim matheſeos periti, variis Galliae collegiis Ieſuiticis delecti, in Indi deſtinarentur. A. 1687 iter inſtitutum, a. 16 abſolutum erat. Quae auctor hac occaſione v audivitque, libris octo lectoribus obtulit. Inſ eſt quinto relatio *Fontenaei*, Ieſuitae, de itin ex regno Siamenſi in Sinam infeliciter et fru ſuſcepto. Ita et libro ſeptimo intexta narratio cuiusdam e primoribus Siamicis, *Occum Chama* proficiſcentis cum Tachardo in Galliam, itine quod antea e regno Siamenſi verſus promon rium bonae ſpei inſtituerat. (*Theotiſce* eadem n ratio reperitur in Collectionis itiner. Prevotiar T. X). Caeterum Tachardus poſteriore hac re tione vel plane nova notat, vel quae priore le ter tractaverat, fuſius exponit. Inſunt quoc deſcriptiones quarundam arborum et plantaru aeri inciſarum, ut et ferarum v. c. erinacei ſing laris.

Cf. Acta Erud. a. 1689. p. 479—485.

(NICC

(NICOL. GERVAISE) *Hiſtoire naturelle et poli-* Gervaiſe.
que du Royaume de Siam. à Paris 1688. 4. Cum
ibula geographica. — Haec hiſtoria in quatuor
t diviſa partes. Prima de ſitu et natura regionis
xponit; ſecunda de legibus et moribus incolarum;
rtia de religione; quarta de rege, qui tunc tem-
oris rerum potiebatur, eiusque aula et familia.
ervaſius non ſolum librum ſuum dignum aeſti-
avit, quem regi Galliarum inſcriberet, ſed etiam
, qui praeloquium addidit, profitetur, nihil in
oc opere reperiri, quod in praecedentibus rela-
onibus exhibitum ſit. Commendat auctorem ſim-
licitas ſtili et narrationis veriſimilitudo, ab expe-
entia, quam per annos quatuor, quibus in regno
o vixit, ex converſatione et linguae peritia, po-
ea etiam Lutetiae, ex familiari cum legatis Sia-
enſibus colloquio acquiſiviſſe perhibetur. An
ero omnia huius libri, ut praefatio promittit,
ioribus ſcriptoribus indicta manſerint, diligenti
llatione explorandum ei, qui hiſtoriam regni
amici ſcribere cupiat. Quae de religione Siamen-
um narrantur, lectu praecipue digna videntur:
et et de his Tachardus multa iam tradidiſſet.

Cf. Acta Erud. a. 1688. p. 505 ſqq.

Du Royaume de Siam, par M. DE LA LOUBE'RE, de la Lou-
envoyé extraordinaire du Roy auprés du Roy de Siam bére.
1687 *et* 1688. à Paris 1691. II Voll. in 12 mai.
Amſterd. 1691. II Voll. in 12 mai. ibid. 1700.
Voll. in 12. ibid. 1713. II Voll. in 12 mai. Omnes
im figg. aen. — *Anglice* 1693. fol. cum figg.
n. — Palmam caeteris, quos hactenus recen-
imus, praeripere videtur auctor huius operis
aeſtantiſſimus. Quamvis enim iſti haud pauca
e ſitu et natura regionis, ſtatu publico et mori-
us incolarum referant: tamen vel maxime in eo
ſunt,

ſunt, ut acta legatorum Gallicorum aut Miſſionariorum, quos vocant, in primis Ieſuitarum, recenſeant. *Luberius* vero a rege Galliarum legationi Siamenſi alteri praefectus, cum anno 1687. d. 27 Septembr. ad oram illam appuliſſet, intra tres menſes, quibus in regno iſto commoratus eſt, multa obſervavit aut exploravit, ex quibus deſcriptionem in iuſti operis modum compoſuit. Complexus eſt tomi prioris libris tribus omnia, quae ad notitiam rerum Siamenſium conducere poſſunt. In tomum alterum diſſertationes congeſſit, a ſe aut amicis conſcriptas, varii argumenti. In quibus eminent regulae aſtronomiae Siamenſis, pro motibus ſolis et lunae ſubducendis, deſumtae ex libro manu ſcripto, quem auctor ex itinere Siamenſi una cum verſione retulit, quarumque explicationem et examen *Caſſinus* operi adiecit. Diſquiſitionem hanc inſequitur problema de Quadratis, ut vocant, magicis; et hoc denique diſquiſitio *Caſſini* circa inſulam Taprobanam veterum, cuius reliquias inſulas Maldivas eſſe veroſimile *Caſſino* videtur.

Cf. Acta Erud. a. 1692. p. 479—491.

des Farges. *Relation des revolutions, arrivées à Siam dans l'année* 1688. à Amſterd. 1691. 12. — Rege Siamenſi, Francogallorum fautore, e medio ſublato, horum fortuna quoque in eodem regno fuit immutata. Deſcripſit illam cataſtrophen *Fargeſius*, dux copiarum Gallicus et caſtri Bankok praefectus, teſtis igitur oculatus, in his plagulis; addit, quomodo Francogalli Siamenſi regno excedere coacti fuerunt. Integrum fere opuſculum Latine redditum in *Actis Erud.* a. 1691. p. 110—119. Quo etiam ſpectat libellus Anglicus ita inſcriptus:

A full

full and true relation of the great wonderfull tion that happened lately in the Kingdom of London 1690. 8.

IERRE JOSEPH) D'ORLEANS, *Jeſuite, Hi-* d'Orleans.
de M. Conſtance, premier Miniſtre du Roi de et de la dernière revolution de cet état. à Paris 12. — Auctor Tachardum, ordinis ſui n, preſſo fere pede ſequitur; caute igitur, potius minime conſulendus. Conſtantium Phaulcon tanquam virum ſanctiſſimum et rrimum ſiſtere conatur: qui tamen prorſus pecie, hominis nempe fraudulenti et vafer- apparet libello ſequenti:

NDRE' FRANÇOIS BOUREAU) DES-LAN- des Landes.
ci-devant Commiſſaire général de la Marine ſt, puis à Rochefort au Pays d'Aunis † 1757)
re de M. Conſtance, premier Miniſtre du Roi de à Amſterd. (ſeu potius à Paris) 1756. 12. — ra omnino tradere potuit auctor, quippe pater Conſtantii iſtius familiaritate uſus erat. inſuper hauſit e chartis manu ſcriptis equitis is, tunc temporis praefecti rebus Gallicis in orientali. Paucis ex his plagulis omnes fere, ntea de mutationibus Siamicis ante hos cen- annos ortis retulerunt, emendandi ſunt ac gendi. Idem dicunt fieri poſſe e relatione is FOURBIN ſ. FORBIN DE JANSON, qui Fourbin.
prima iſta legatione Francogallica regnum enſe petierat ac per annos aliquot ibidem moratus erat: nos vero libri eiusdem, Franlice ſcripti, copiam nanciſci non poſſumus.

)E GUIGNES *in Hiſtoire générale des Huns,* de Guignes.
ures etc. T. I. P. I. p. 175 ſqq. nonnulla pro- it de veteri Siamenſium hiſtoria, ex annalibus is eruta.

Hiſtoire

Turpin. *Hiſtoire civile et naturelle du Royaume de Siam et des révolutions qui ont bouleverſé cet empire jusqu'en 1770; publiée par M.* TURPIN, *ſur des Mémoires ſcrits, qui lui ont été communiqués par Mr. l'Evêque de Tabraca, Vicaire apoſtolique de Siam, et par des Miſſionnaires de ce Royaume.* à Paris 1771. II Voll. in 12 mai. — Parte prima continetur hiſtoria naturalis atque geographia ſuccincta: altera, hiſtoria civilis, qua etiam varia, a Ieſuitis, Tachardo primis, falſo relata, rectius exhibentur, atque hiſtoria regni Siamenſis recentior, nusquam ante hac typis mandata, narratur, magna potiſſimum mutatio, ab a. 1760 usque ad a. 1768 confecta bellaque inde enata. Quae omnia maxime haud e relationibus, libri titulo indicatis, quibus tamen Turpinus non ita, ut auctor innuerat, uſus est. Ille nempe huic ſtilum tantum commodare debebat: nimis autem libere rem egit ac invito epiſcopo editoris munere functus eſt. Quapropter opus regio iuſſu, eo ſaltem tempore, prohibitus et ſuppreſſus eſt.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1771. p. 1317 ſqq. a. 1771 p. 186 ſqq.

De *Cochinchina* plures ſcriptores hodoeporici iam laudati conſuli poſſunt; praeterque eos relationes Ieſuitarum, qui religionis Chriſtianae propagandae cauſſa quoque in iſtis terris verſati ſunt. Quo pertinet:

Borro. CRISTOF. BORRO (Mediolanenſis, poſt reditum ex India orientali ordini Ciſtercienſium adlectus, talisque *Omphrius* nominatus † 1632) *Relazione della nuova Miſſione d' Padri della Compagnia di Gieſu nel regno de Cocincina.* Roma 1631. Gallice *Francogallice* ab *Antonio de la Croix*, Lille 1631. in Belgica

ice a *Iacobo Iulio*, Lovan 1632. 8. *Latine* a *Bucelleno*. Vindob. 1633. 8. *Theotiſce* in *Samm- der beſten und neueſten Reiſebeſchreibungen* ol. 1765 ſqq.) T. VI. Quantum ab hac rela- : differat, aut cum eadem conveniat ſequens, liquet.

Relation de tout ce qui ſe paſſa à Cochinchine. Relation ris 1652. 8. etc.

LEX. DE RHODES ſtatim laudandus.

⁂ ⁂ ⁂

)e regno *Tunchinenſi* exſtant quoque ſcripto- peciales ſequentes:

ALESSANDRO DE RHODES *Relazione de' felici* de Rhodes. *ſ della ſanta Fede predicata da' Padri della Com- ia di Gieſu nel Regno di Tunchino.* Roma . 4. Milano 1651. 4. *Francogallice* ab *Henr.* , Lugd. 1651. 4. *Latine*, ut videtur, hac epi- he (librum enim ipſum nullibi reperire licuit; ropter definire nequimus, utrum verſionem Italici, an novum librum ab Alexandro de les ipſo Latine elaboratum contineat): Tun- enſis hiſtoriae libri II, quorum altero ſtatus oralis huius regni, altero mirabiles evangeli- praedicationis progreſſus referuntur, coeptae Patres Societatis Ieſu ab anno 1627 ad annum 1. Auctore P. *Alexandro de Rhodes*, Avenio- i, eiusd. Soc. Presbytero, eorum, quae hic antur, teſte oculato. *Lugd.* 1652. 4. — To- X collectionis itinerariorum Prevotianae ex- ta e hoc libro exhibentur. — Caeterum re- iſta prae aliis, a Ieſuitis confectis, tanquam dignior, commendatur. Auctoris opera aſſi- factum, ut a. 1634 in regno Tunchinenſi Chriſtiani vixiſſe dicantur. In uſum eorum Catechiſmum elaboravit, lingua Latina et

ges etc. regni Tunchinensis descriptionem exhibuit, eamque valde mendosam ac fa

Marini. (IOH. PHIL.) MARINI *Historia e relat missione del Giappone e Tunchino.* Rom II Partes in 4. Venet. 1665. 12. *Fran* Paris. 1666. 4. — Auctor, Iesuita et i rius, operam haud vulgarem labori suo in dicitur.

Baron. BARON quidam, caeterum plane nol tus, regni Tunchinensis descriptionem sat Anglico idiomate a. 1685 exhibuit, qu magis laudatur, quum auctor ibidem na tosque per annos vixisse dicatur. Ta narrationem de regno isto atro carbon Ipse novem sectionibus sistit Tunchini fines, opes, indolem ac mores incolarum litterarum, legislationem ac regimen, rel idololatriam et superstitionem, commercia numariam. Quae relatio, optima hucu regno Tunchinensi, typis exscripta in IOH CHIL *Collection of voyages and travels* Vol. III. *Theotisce* in collectione itin. Pr

iche und natürliche Geſchichte von Tunkin; aus Franzöſiſchen, im Auszuge. Leipz. 1779. 8. — ardus ipſe Aſiam non viſit, ſed opus hocce lidit e relationibus manu ſcriptis miſſionarii cogallici, DE SAINTE-PHALLE, duodecim annos religionis Chriſtianae propagandae a in regno Tunchinenſi commorati atque 66 Lutetiae Pariſiorum mortui. Quibus adiit nonnulla e ſcriptoribus a nobis memoratis is v. c. *du Halde* et *Monteſquieu*, hauſta. Opus r eiusdem paene generis, cuius omnes iſtae ones, a miſſionariis profectae, iuſte exiſtiman- Auctor credulus, ſine iudicio ſubacto, omnia, vel ab hominibus infimae ſortis audiverit, lo annotavit, veraque falſis miſcuit. Certa videntur utiliave interpres Theotiſcus cura- excerpſit, quam editor Francogallicus.

. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1779. *Zugabe* p. 122— 126. 142 ſqq.

* * *

)e regnis *Ava* et *Pegu*, praeter *Metholdum*, *Ta- rium*, *Hamiltonum* paucosque alios, videndi: *Relation of Pegu;* in HAKLUYT's *Navigations* (Lond. 1600. fol.) Vol. II. P. II. Append.

)ANIEL SHELDON, Anglus, tradidit, quae in Golconda, Arracan et Pegu ſaeculo ſupe- vidit audivitque, *Ioanni Ovington*, qui in iti- rio a ſe edito et a nobis Vol. II. P. I. p. 362 ſq. ıſito iſta publici iuris fecit, hac inſcriptione: *ry of a late Revolution in the Kingdom of Gol-* ı caet. Eadem excerpta atque cum Taver- relationibus minore fide dignis collata exhi- ır in Collectione itiner. Prevotiana T. X. Sheldon.

M. C. SPRENGEL in *Beyträgen zur Völker- und Erdkunde* (1784) T. IV. p. 275 — 306 excerpta Percoto et Sprengel.

Avanenſium et Peguanorum. Sprengeli
las adſperſit, e quibus illa, quae l. c. p. 28
errorem geographicum ratione fluviorum
Pegu tollit.

Sonnerat. Hiſtoriae horum regnorum quoque co
quae SONNERAT in itinerario, a nobis
P. I. p. 382 laudato, refert T. II. p. 33 –
verſ. Theot. Mores incolarum ſimul ping

CAPVT XVI.

:RIPTORES DE REBUS TIBETA- NIS (THIBETANIS, TYBETANIS) ET COREANIS.

ſcriptoribus ſupra memoratis huc etiam ſpe- ctant: BARTH. PLAISTED (Vol. II. P. I. 08), DE LA CROZE in *Hiſtoire du Chriſtia- e des Indes* (paullo ante ſectione VI capitis XIV inſita), DE GUIGNES in *Hiſt. des Huns* etc. . p. 158—168. Annales porro Sinici, de qui- poſtea; BROOKES, KIRCHER, NIC. WITSEN hic quidem in primis), KAEMPFER, et DU LDE, inter ſcriptores de rebus Iapanicis et Si- recenſendi.

englet du Fresnoy in Methode pour étudier l'hiſtoire etc. T. XIV. p. 117 ex edit. recentiſſ. errorem commiſit ſingularem, cum librum ſequentem inter eos, qui de regno Tibetano agunt, referret: GIUSEPPE BETUSSI *Ragionamento ſopra il Cathaio.* Padova 1573. 4. Si librum ipſum oculis uſurpaſſet, vel ex eius epigraphe cognoviſſet, *Cathaio* illud minime eſſe regnum celebre Aſiaticum ſed palatium magnificum nobilis familiae Italicae, *Obizzi* dictae, inter Patavium et Eſte ſitum. Quod, ne alii in eundem errorem inducantur, monere voluimus.

ANTONIO DE ANDRADA *Novo deſcubrimento* de Andra- *grão Catayo ou dos Reynos de Tibet.* Lisboa da. 6. 4; et in Antonii Franco *Imagem da Virtude Noviciado de Lisboa.* Hiſpanice, *Madrid* 1626. 4. ce, *Romae* 1627. 8. *Neap.* 1627. 8. Franco- ice, *Pariſ.* 1628. 8. Belgice, *Gandav.* 1631. 8. onice, *Cracov.* 1628. 8.

Eiusd. *Carta em que relata como voltou a Tibet* 5 *de Agoſto de* 1625; in Ant. Franco *Imagem* etc. ice, *Romae* 1628. 8. Francogallice hac epigra- : *Hiſtoire de ce qui s'eſt paſſé au Roy. de Tibet.*

à Paris 1628. 8. — Auctor, Ieſuita Luſitanus, a. 1600 Indiam orientalem petiit, religionis Chriſtianae divulgandae cauſſa. In regno Tibetano primus id egit, ſimulque ordini Ieſuitarum licentiam, idem in poſterum efficiendi, exegit. Poſtea Provincialis ſocietatis iſtius Goae factus, ibidem mortuus eſt a. 1634. Ab a. 1624 usque ad a. 1626, et quod excurrit, in regno Tibetano vixit. Quae igitur vidit audivitque eodem modo, quo alii eius ſodales, litteris conſignavit.

Rhay. THEODORI RHAY (*Ieſuitae Theotiſci* † 1671) Deſcriptio regni Thibet. *Paderborn* 1658 4.

Relazione etc. *Relazione del principio e ſtato preſente della Miſſione del vaſto Regno del Tibet, ed altri due regni confinanti, raccomandata alla vigilanza e zelo de' Padri Cappucini della Provincia della Marca nello Stato della Chieſa.* In Roma 1742. 4. — Ieſuitis, rei mercatoriae avidioribus, eamque ob cauſſam Tibetanis haud gratis, ſucceſſerunt a. 1707 ſodales ordinis Capucini. Hi quid egerint per annos quadraginta, religionis Chriſtianae in terris iſtis promovendae cauſſa, narratum eſt hoc libro. Paſſim nonnulla adſperſa, ad cognitionem geographiae ac linguae Tibetanae facientia.

Georgi. FR. AUGUSTINI ANTONII GEORGII, Eremitae Auguſtiniani, Alphabetum Tibetanum Miſſionum Apoſtolicarum commodo editum. Praemiſſa eſt diſquiſitio, qua de vario litterarum ac regionis nomine, gentis origine, moribus, ſuperſtitione, ac Manichaeiſmo ſuſe differitur. Beauſobrii calumniae in ſanctum Auguſtinum aliosque eccleſiae patres refutantur. *Romae*, typis ſacrae Congregationis de propaganda fide 1762. 4. Cum figg. aen. — Excerpta ex hoc ſpiſſo opere ampla *Theotiſce* (ab *I. N. Eyringio*) exhibentur in *Gattereri* hiſt. Bibl. T. V. p. 236—274. T. VI. 272—299.

T. VII.

. VII. p. 157—238. Ampliora, nondum vero nita, cum duabus tabulis aeri inciſis, notulisque diectis, *I. E. Fabri* in *Sammlung von Stadt- und- und Reiſebeſchreibungen* (Halle 1783. 8 mai.) . 205—314. — Utraque epitome eo gratior ermanis, quo carior et rarior liber et, quod caut rei, quo confuſius et incomtius ſcriptus ſit. lemo ante Georgium et, hucusque certe, nemo oſt eum tam copioſe regnum iſtud Aſiaticum eſcripſit. Ipſe, cognitione linguae Tibetanae inructus, multa ibi comperiit, multa quoque ex lſc. Codd. P. P. Capucinorum, praecipue *Caſſiani acceratenſis et Franciſci Horatii Pinnabillenſis*, deromſit. Primum deſcribit hiſtoriam Xacae, Tietanorum prophetae ac legislatoris. Deinde ſcruulos chronologicos ratione iſtius tollere ſtudet. ddit poſtea chronologiam regum Tibetanorum agnorumque, quos vocant Lhamorum. Cum is denique coniungitur geographia atque topograia regni Tibetani, adiecto diario, confecto in nere inde a ſinu Bengalico usque ad Lhaſſam, ve Lahaſſam regni Tibetani civitatem primam. t haec quidem parte prima continentur. Altera lit alphabetum Tibetanum, indolem linguae, meros, ſtatumque litterarum in terris iſtis. Auor ſimul potiſſimum, fere ubique, in eo eſt, ut nilitudinem religionis Tibetanae cum Manichaeiſo comprobet. Quo in negotio, ut et in comratione aliarum rerum Tibetanarum cum hioria moribusque veterum populorum, auctor mium indulget etymologiis, eruditionemque ud raro non ſatis ſubactam affectat.

An Account of the Kingdom of Thibet. In a letter from JOHN STEWART *Eſq. F. R. S. to Sir John Pringle, Bart. P. R. S.* in *Philoſophical Tranſactions* Vol. LXVII ſ. anni 1777 Vol. II. p. 465—492. Stewart. & potius Bogle.

Excerpta *Theotiſca* exhibita in *Gothaiſchen gel. Zeitung* a. 1778. p. 515—519. Et in *St. Petersburg. Journal* a. 1779. Mart. p. 178—184. et April. p. 223—235. Et in *Schloezeri Briefwechſel* (1779) T. V. p. 201—225. Cum eiusdem notis. *Franco-gallice* in *Journal encyclopédique* a. 1780. T. I. P. II. p. 312 ſqq. et in ſequentibus quatuor partibus. — BOGLE, ſocius collegii mercatorii Anglo-Indici, a. 1775 a ſuis in aulam magni Lamae (*Taſſchu-Lamae*) miſſus ibidemque plures menſes commoratus, obſervationes ibidem inſtitutas epiſtolis perſcripſit Stewarto, qui earum argumentum loco citato publici iuris fecit. Varia iucunde traduntur non ſolum de aula illa, ſed etiam de ſtatu regni Tibetani naturali, religioſo ac civili, atque de incolarum moribus. Georgius errorum et opinionum praeiudicatarum interdum inſimulatur. Stewartus iniicit ſpem, fore, ut Boglius fuſius olim de regno Tibetano acturus ſit. Hactenus ſpes iſta, quantum ſcimus, vana erat.

Pallas. Recentiſſima de regno Tibet tradidit PETRUS SIMON PALLAS, vir eruditione rara variaque et itineribus utiliſſimis celeberrimus, Petropoli degens, in collectione bonae frugis pleniſſima, quam inſcripſit: *Neue Nordiſche Beyträge zur phyſikaliſchen und geographiſchen Erd- und Völkerbeſchreibung, Naturgeſchichte und Oekonomie* (Petrop. 1781 8 mai.) T. I. p. 201—222. Ibi enim leguntur: *Nachrichten von Tybet, aus Erzählungen Tangutiſcher Lamen unter den Selenginskiſchen Mongolen.* Diſcrepant nonnulla, per Lamas iſtos accepta, a relationibus Georgii et Boglii. De magno Lama, de variis ſacerdotum generibus, ritibusque quibusdam religioſis, praecipue ſermo eſt. Pallas tunc temporis (ante quinque igitur annos) promiſit, ſe in parte ſecunda operis plane egregii: *Sammlungen hiſtoriſcher*

- *Nachrichten über die Mongoliſchen Völkerſchaf-*
cuius pars prima iam ante hos decem annos
ucem edita, copioſius de Tibetanis eſſe actu-
t: ſed fruſtra hucusque eandem exſpectavimus.

⁂ ⁂ ⁂

De regno *Corea* conſulendi ſunt non ſolum
es ſcriptorum modo recenſitorum, verum
m eorum, qui res Sinicas et Iapanicas tracta-
t; De GUIGNES praecipue T. I. p. 132-145;
e liber, immerito, ut nobis quidem videtur,
centioribus neglectus. En titulum!

HENRICK HAMEL van Gorcum *Journael van* Hamel.
Ongeluckige Voyagie van 't Jacht de Sperwer, van
via gedeſtineert na Tayowan, in 't jaar 1653, *en*
daer op Japan; hoe 't ſelve jacht door ſtorm op 't
Ilpaerts Eylant is geſtrant, en van 64 *perſonen,*
r 36 *behouden aan 't voornoemde Eylant by de*
ilden zyn gelant; hoe deſelve Maats door de Wil-
daer van daonnaer 't Coningryk Coeree ſyn ver-
t, byhaer ghenoemt Tyocen-hoek, alwaar zy 13
r en 28 *dagen hebben geſworven, zynde in die tyd*
op 16 *na aldaar geſtorven, waer van* 8 *perſoonen*
t jaar 1666 *met een kleen vaartuygh zyn ontko-*
, latende daar noch acht maats ſitten, ende zyn
t jaar 1668 *in 't vaderlandt gearriveert. Als*
e een pertinente Beſchryvinge der Landen, Pro-
ien, Steten ende Forten, leggende in 't Coningrijck
ea: hare Rechten, Juſtitien, Ordonnantien ende
inglijcke Regeringe. Alles doorden voorg. H. Ha-
als Boeckhouder van 't Jacht de Sperwer beſchre-
. Verciert met verſcheyde figuren: Rotterdam
68. 4. *Francogallice*, à Paris 1670. 12; et in
ueil de Voyages au Nord T. IV. p. 243 — 347.

Longinquo ab aevo hiſtoria apud Sinas
nore fuit. Certatim cum regni vaſtiſ
tum ac mutationes, tum imperatorum re
litteris, ſeu potius figuris aut notis ſuis cc
runt memoriaeque prodiderunt. Licet enir
leſuitarum commentis nulla amplius fides
bus olim inducti multi crediderunt, ſum
Sinis adhiberi curam in deſcribendis rebu
eamque ob cauſſam Pekini ſocietatem hiſto
venerandam ſive potius tribunal hiſtoricum
tum eſſe, quo caveatur, ne hiſtoria nugis
ditiis ac mendaciis contaminetur, nullave
tione detrimenti quid capiat; nec nos fid
beamus arcae iſti hiſtoricae decantatiſſima
Polybios vel Livios Sinicos odoremur:
laudanda voluntas huius gentis, qua fact
maiore diligentia, quam plures alii populi
res ſuas memoriae mandarint. Quo temp
ligentia illa laudabilis orta ſit, definiri non
Du Haldius, Ieſuita, de quo poſtea, ſine
modum excedit, iactando, omnem adeo v
Sinenſium hiſtoriam a ſcriptoribus coaevis

ae. Quapropter omnis hiſtoria Sinica ratione riei haud iniuſte in tres epochas diviſa a *Gato*. *) Prima, ab origine imperii Sinici ad quarante Chriſtum natum ſaeculum deducta, adeo o et ſanguine orba, ut vix ſeries imperatorum oſcatur, omniaque ſint manca atque incerta. cunda epocha i. e. a quarto et tertio ante Chri- natum ſaeculo paullo plenior quidem ac ſuctior fit hiſtoria, vix tamen ex ephebis egreſſa tur. Circa ſaeculum poſt Chriſtum natum um magis inſurgit laetioremque ſpeciem prae t. *Deguigneſius* **) hiſtoriam Sinicam ante et Chriſtum natum inter ſe contulit, eaque comione intellexit, illam vix quatuordecim libelbanc vero paene volumina ſeu involucra tre implere. Oriri quidem potuerat talis hiſtopauperies infauſta crematione librorum, ab ratore impio et vano *Tſin-ſchi-hoang* (mortuo 210 ante Chr. nat.) iuſſa; vero enim ſimile, s hiſtoricos perpaucos, praeter librum *Tſu*, fato iſti ſubductos fuiſſe. ***) Alia tamen eterea ſuadent, ut credamus, antiquiorem hiam Sinicam admodum ſterilem fuiſſe; vel e nico *Tſu-ſchu* ipſo id ominari liceat. †)

Recenſeamus nunc libros Sinenſium hiſtoricos ne chronologico aliove apto, duce in primis *terero*.

I. Locum primum occupent libri quinque ita canonici ſive ſacri, a Sinenſibus *King* appel, et quidem

I. Y-KING

) In *Handbuch der Univerſalhiſtorie* (Goetting. 1764. 8 mai.) P. II. T. I. p. 4 ſqq.
) T. IV. p. 353.
**) *De Guignes* T. I. P. I. p. 5 et 19. T. IV. p. 350.
) *De Guignes* T. I. P. I. p. 5 ſq. coll. T. IV. p. 351 et 355.

1. Y-KING ſymbolici magis quam hiſtorici argumenti. *)

2. SCHU-KING, vel SCHANG-SCHU i. e. liber temporum priſca referens. Narrantur res maxime memorabiles geſtae imperatoribus et legislatoribus Sinicis primis regnantibus. Abſolvitur opus in partibus. Prima et ſecunda continentur res gestae imperatorum *Yao*, *Schun* et *Yu* († 2198 ante Chr. nat.), a Sinis legislatores populi ſui aeſtimati. In tertia agit de dynaſtia *Schang*, cuius imperator primus *Tſching-tang* († 1754 ante Chr. nat.) ultimus vero *Schehu-ſin* († 1122 ante Chr. nat.) fuit. In tribus partibus poſterioribus traduntur res geſtae sub quinque imperatoribus prioribus e dynaſtia *Tſche-u* (ab a. 1123 usque ad 947 ante Chr. nat.).

Huius operis copia facta Europaeis cura *Degu-gneſii*, rerum Sinicarum extra Sinam procul dubio peritiſſimi, viri doctiſſimi planeque indefeſſi. Is vero illud inſcripſit: *Le* Chou-king, *un des livres ſacrés des Chinois; Ouvrage recueilli par* CONFUCIUS. *Traduit et enrichi de notes par feu le* P. GAUBIL, *Miſſionnaire à la Chine. Revû et corrigé ſur le texte Chinois, accompagné de nouvelles notes, de planches gravées en taille-douce et d'additions, tirés des Hiſtoriens originaux, dans lesquelles on donne l'Hiſtoire des Princes omis dans le Chou-king, par M.* DE GUIGNES. — *On y a joint un Diſcours, préliminaire, qui contient des Recherches ſur les temps antérieurs à ceux dont parle le Chou-king, et une Notice de l'Y-king, autre livre ſacré des Chinois.* à Paris 1770. 4 mai. — In praefatione ampla editor doctiſſime agit de litteratura hiſtorica in Sina atque hiſtoriam Sinenſium antiquiorem ſub cenſum vocat. Poſtea (p. 44 — 138) ſequitur diſſertatio praevia, in titulo operis memorata; cuius auctor, DE PREMARE, miſſionarius Sinicus, omnia collegit, et illuſtravit, quae ſcriptores Sinenſes de temporibus ante *Schu-king* vel ante regem *Yao* retulerunt. A p. 139 — 144 Deguigneſius exhibuit inſcriptiones omnium

*) *Du Halde* T. II. p. 344 — 353. De hoc aliisque ſequentibus libris Sinenſibus conſulatur etiam *De Guignes* in *Idée de la litterature Chinoiſe*; in *Mem. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XXXVI. p. 190 ſqq.

nnium operis capitum, etiam deperditorum, qua-
s in praefatione quadam editionum Sinicarum in-
nerat. Sequitur *Schu-king* ipse (p. 1—318) se-
ndum *Gaubili* interpretationem Francogallicam
que cum eiusdem animadversionibus. Admiscuit
is *Deguignes;* qui et auctor additionum, cuique
piti praefixarum, in quibus e duobus chronicis
nicis, scilicet e *Tschu-su*, circa a. 297 ante Chr.
tum scripto, et e *Kang-mo*, a Sinensibus maximi
stimato, relationes, in *Schu-king* traditae, sup-
entur. A p. 319—355 legimus illustrationem
atuor tabularum aenearum, in qua *De Guignes*
servationes in antiquitates Sinicas doctas aeque
iucundas proposuit. Animadversiones Gaubili co-
piosiores, quam ut operis contextui subiici potuis-
nt, separatim a p. 356—398 editae, quibus et
ae Gaubili dissertationes, alibi iam typis manda-
e, atque illustrationi operis inservientes, additae.
t ineſt quidem historia critica operis *Schu-king;*
ssertatio nimis brevis de eiusdem chronologia,
n potius, ut ita dicamus, non-chronologia; alia
astronomicis argumentis; de eclipsi solis impe-
nte *Tschong-Kang;* et de notis, quibus Sinenses
scribendo utuntur. Operi coronam imponit re-
io critica de *T-king*, libro canonico Sinarum ve-
tissimo, auctore VISDELOU, episcopo Claudio-
litano. — Opus *Schu-king* ipsum iniuria tem-
rum mirum in modum truncatum atque corru-
m speciem minime historicam, deformem potius
hispidam, prae se fert. Sunt bona mixta malis;
torica sine ullo ordine tradita; eaque declama-
nibus et sententiis non ad rem pertinentibus,
fusis, maximamque partem e trivio petitis, quasi
ulta. *Confucius*, si modo verus ille auctor, tan-
m abest, ut cives suos ab erroribus et superstitio-
ns revocaverit, ut eorum potius animos in iisdem
nfirmaverit, et novis atque peioribus repleverit.
to enim coelo aberrant, quicunque, Sinensium et
suitarum laudibus in hunc virum ad invidiam us-
e cumulatis abrepti, sola ipsum vera sapientia in
elum ascendisse arbitrati sunt. Omnis enim ge-
ris prodigia atque ostenta ita narrat, ut eum cum
docta Sinensium multitudine insaniisse cuivis ap-
pareat.

des trois premières Races Impériales, pré
quelques observations critiques sur l'edition d
Guignes. Par M. l'Abbé BAUDEAU. à Par
12.

3. SCHI-KING carmina, maxime historici arg
continet. *)

4. TSCHUN-TSIU sistit historiam duodecim
regni *Lu*, ab *Im-kong* († 712 ante Chr. nat.
ad *Gnai-kong* († 468 ante Chr. nat.). Quis hu
auctor sit, incertum: plures tamen CONF
esse credunt. Natus ille dicitur in regno *L*
ante Chr. nat. atque ibidem post diuturnam
nationem variosque casus denatus a. 478 a
nat. **)

5. LI-KI est collectio legum, rituum sacro
profanorum, officiorum vitae civilis etc.
auctoribus scripta, quorum princeps TSC
KONG, frater imperatoris Vu-vang († 1
Chr. nat.) praedicatur. Confucius ipse colle
hancce instituisse fertur. Quum vero eade
fatis mutilata et interpolata fuerit, Sine
cautum atque prudentem usum illius suadent

II. Libri classici sive canonici secundi o
a Sinensibus SSEE-SCHU appellati, ma

*) — Du Halde T. II. —

lem partem ethici ac civilis argumenti ſunt: ta tamen quoque ad hiſtoriam ſtatumque regni lant. Quorum ſenſu ſtrictiore quatuor tan- ſunt: adiunguntur tamen illis alii duo eius- pretii. Sunt autem ſequentes:

TA-HIO, ſeu magna ſcientia, ſive ſchola adulto- rum.

SCHONG-YONG, ſive doctrina de virtute.

LUN-YU, ethici et ingenioſi argumenti.

MENG-TSEE i. e. Doctor Mencius. *Meng.* ſeu *Mencius* conſanguineus regum e dynaſtia *Lu*, atque diſcipulus *Tſe-ſsee*, nepotis Confucii, fuit. Scopus illi eſt, imperium perfectum ſecundum exempla im- peratorum regumque optimorum delineandi.

HIAO-KING, hoc eſt, liber de pietate erga pa- rentes.

SIAO-HIO, ſive ſchola iuniorum. Eſt collectio ſententiarum et exemplorum, ex antiquis et recen- tioribus auctoribus congeſta. Auctor illius, TSCHU- HI regnante dynaſtia *Song* ſive circa a. 1150 poſt Chr. nat. vixit. *)

III. TSU-SCHU quod proprie librum ex arun- *Bambos* confectum denotat, antiquum eſt nicum Sinenſe, ſive potius tabula chronolo- quae annis trecentis ante Chriſtum natum orata creditur. Ea ſola paene, ut ante iam m, ſubducta cremationi librorum, a *Tſin-ſchi-* imperatae. Magnae quidem auctoritatis liber pud Sinenſes, nec Europaeis inutilis: exemplo n ſimul eſt adverſus eos, qui fidem certiſſi- n hiſtoriae Sinenſi antiquiſſimae tribuere au- t. *Tſu-ſchu* enim iſtud nulla fere in re con- it cum aliis hiſtoriis, potiſſimum ratione pri- morum

*) v. *Du Halde* T. II. p. 382—458, ubi non ſolum hi libri deſcribuntur, ſed etiam excerpta, praecipue e *Meng- tſee* et *Siao-hio* exhibentur.

morum imperatorum vel regum; inde den
a. 782 ante Chr. nat. diſſentire ceſſant. *)

IV. SE-KI vel SU-KI, omnem hiſtor
nenſium veterem comprehendens, ſum
laudatur, eiusque auctor, SE-MA-TSIEN
hiſtoriae Sinicae pater nuncupatur; utp
cura haud vulgari ex omnibus ſuo tempo
quiis et fragmentis hiſtoriae Sinicae ſupe
opus hocce condiderit. Attigit etiam hiſtor
tium Sinae finitimarum, inde quidem ab
ante Chriſtum natum. Ipſe ſcripſit a. 97 a
nat. **)

V. HAN-SCHU, ſive hiſtoria dynaſti
regnorum etiam finitimorum hiſtoriam
ctens. Quia dynaſtia iſta cognitionis ferie
cem habet, opus *Han-ſchu* quoque du
ſcilicet:

1. **TSIEN-HAN-SCHU, ſive hiſtoria prio
inde ab a. 206 ante Chr. nat. usque ad a.**
Chr. nat. regnantis. Quae hiſtoria volumini
volueris XXII conſignata.
2. HEHU-HAN-SCHU, ſive hiſtoria ſeriei
ris, ab a. Chr. 220 usque ad a. 263 fraem
tenentis. ***)

VI. TOIN-SCHU ſ. TSIN-SCHU ſiv
ria dynaſtiae *Tcin* ſive *Tſin*, ab a. Chr. 26
regnantis. Volumina ſunt XXVI. †)

VII. PE-SU ſive hiſtoria ſeptentrionis
hiſtoria dynaſtiae *Goei* aliarumque Tata
quae inde a *Nan-Pe-tſchao* h. e. a diviſione

*) v. *De Guignes* T. IV. p. 374 coll. p. 351. T. I.
6, 16. coll. T. IV. p. 355.
**) v. idem T. IV. p. 373. coll. p. 351 a) et p.
***) v. idem T. IV. p. 368 ſq. coll. p. 351 et T
p. 25 — 33.
†) v. idem T. IV. p. 374 coll. T. I. P. I. p. 31 —

ium meridionale ac ſeptentrionale, a. Chr.
ctae, usque ad coniunctionem imperii reſti-
a. 589 in partibus Sinae ſeptentrionalibus
unt. Regnum tamen ſeptentrionale iam a.
ſiit; *Pe-ſu* igitur ab a. Chr. 420 usque ad
protenditur. Opus voluminum XXVI. *).

II. NAN-SU, ſive hiſtoria meridiei h. e. hi-
dynaſtiarum Sinenſium, quae dicto modo
re provincias regni meridionales occuparunt.
ina XV. **)

. LEANG-TSCHIN-SCHU, ſive hiſtoria dy-
um *Leang* ſ. *Leam* et *Tſchin* ſ. *Schin*, qua-
rior ab a. Chr. 502—557, altera vero a
589 partem Sinae tempore diviſionis iſtius,
e-tſchao dictae, rexit. Opus voluminibus XIII
itur. ***)

SUI-SCHU, ſive hiſtoria dynaſtiae *Sui*,
poſt imperii diviſionem omnem Sinam ab a.
89 usque ad a. 619 rexit. Sunt autem vo-
a XVI. ****)

. TANG-SCHU, ſive hiſtoria dynaſtiae *Tang*
, ab a. Chr. 611—907 in Sina regnantis.
volumina. †)

. SUNG-SCHU, ſive hiſtoria dynaſtiae *Sung*
. ſ. *Song*, ab a. 960-1279 regnantis. XX vo-
a. ††)

XIII.

. *De Guignes* T. IV. p. 372 coll. T. I. P. I. p. 40—44.
v. idem T. IV. p. 371. coll. T. I. P. I. p. 40 et p. 44—
2.
v. idem T. IV. p. 370. coll. T. P. I. p. 49—52.
) v. idem T. IV. p. 374. coll. T. I. P. I. p. 54—61.
. idem T. IV. p. 374 coll. T. I. P. I. p. 54—61.
v. idem T. IV. p. 374. coll. T. I. P. I. p. 65—70.

XIII. HONG-KIEN-LU compreher
riam plurium dynaſtiarum, ac LXIV vo
abſolvitur. *)

XIV. SO-HONG-KIEN-LU, ſuppl
praecedentis, hiſtoriam Mungalorum c
XVI voluminibus. **)

XV. TAO-TSONG-Y tradit memorab
galorum. ***)

XVI. Hiſce operibus enumeratis adde

1. Libri nonnulli hiſtorici generales, et qu

1) *maiores;* quo referendum

α) opus NIEN-Y-SE, ſive magni ann
Sinenſis. ****)

β) KAM-MO, ſ. KANG-MO, vel C
vel etiam TSU-SCHI-TONG-KIENG
MO. Annales ſunt, a diverſis auctoribu
bus diverſis congeſti, voluminibus quide

γ) LIE-TAI-KI-SU, eſt nova editio
Sinenſium in formam tabularum reda&tor
editio recentiore demum aevo typis Sine
preſſa. ††)

2) *minores*, et quidem

α) LIE-SU-KANG-KIENG-YU, epi
nalium Sinicorum, XXXVI volumina
cuius auctor LEAO-FAN. †††)

β) TONG-KIEN-TSCHE-KIAI, ali
dem annalium epitome, XVI voluminibus.

*) v. *De Guignes* T. IV. p. 369.
**) v. idem T. IV. p. 373.
***) v. idem T. IV. p. 374.
****) v. idem T. IV. p. 352.
†) v. idem T. IV. p. 369 ſq. *Du Halde* in praef
T. I. operis ſui p. XXII ſolum TSCHU-HI
operis *Cang-mu* nominat, additque, illum ratio
nologiae ſecutum fuiſſe alium ſcriptorem Sinic
berrimum, cui nomen SE-MA-YEN-KONG
††) v. idem T. IV. p. 370.
†††) v. idem ibid.
††††) v. idem T. IV. p. 374.

:oriae ſpeciales, v. c.
) TSCHI-SCHU, ſive hiſtoria ſpecialis urbium carum earumque agrorum. *)
) SI-KIANG-TSCHUEN i. e. hiſtoria gentium dentalium, a Sinis Kiang appellatarum, quibus lligunt omnes imperii Tibetani populos. **)
ri miſcellanei.
) VEN-HIEN-TONG-KAO, ſive magna colle- relationum diverſarum, ad hiſtoriam Sinae civi- ac litterariam pertinentium, centum volumini- Auctor dicitur MA-TUON-LIN. Capitibus ularibus refert quoque de gentibus Sinae finiti- ***).
) SU-SCHU-ULH-SCHANG-KING, ſive ethi- hiloſophi *Fo*, ex idiomate Indico in Sinicum slata. ****)
icon hiſtoricum, inſcriptum: VAN-SING-TON- h. e. Lexicon hiſtoricum de hominibus, qui in famam ſibi pepererunt. Volumina ſunt XL. †).
era geographica.
) *maiora* v. c. YE-TONG-SCHI ſive deſcriptio erii Sinici geographica, XLIX voluminibus. ††)
) *minora* v. c. KUAM-YU-KI ſeu epitome geo- hiae Sinicae, in VI voluminibus †††)
llectio tabularum publicarum, continens 1) de- a, edicta, aliaque ſcripta publica imperatorum enſium e diverſis dynaſtiis; 2) deſignationes, for- as, aliave ſcripta adminiſtrorum imperii. Com- ita eſt iuſſu imperatoris *Kang-hi* († 1721 poſt . nat.), qui et pluribus his tabulis breves obſer- iones in eorum argumenta penicillo rubro i. e. nu propria, addidit. *Du Halde* T. II. p. 459—738 ic tabularum publicarum collectionem non modo enſuit, verum etiam Francogallice reddidit. Ad- it excerpta e duabus aliis collectionibus T. II.

Du Halde T. I. Praef. p. XIV.
De Guignes T. IV. p. 352.
. idem T. IV. p. 375 coll. p. 353 et p. 358.
v. idem T. IV. p. 374.
idem T. IV. p. 375.
, idem ibid. †††) v. idem T. IV. p. 370.

agere debeant.

Horum librorum multi quoque
et in Europa noſtra, reperiuntur. I
tem, quantum ſcimus, omnes in u
exſtant, niſi in bibliotheca regia Pari
gueſius iis dexterrime uſus eſt in oper
laudato, mox copioſius deſcribendo
doctiſſimus exhibuit diſſertationes dua
mandas, huic quoque loco aptas:

Examen critique des annales Chin
moire ſur l'incertitude des douze pren
ces annales, et de la chronologie Chin
de l'Acad. des Inſcriptt. (1774) T. XX
ſqq. Probatur incerta fides priorum d
culorum in hiſtoria Sinica, quid?
chronologiae in libris Sinicis modo
Omnem adeo hiſtoriam imperii vet
populo quodam alieno mutuatam e
auctor. Fuſe demonſtrat miram dive
ptorum in enarranda hiſtoria priſca.
tabula chronologica in priores tres d

Idée de la Littérature Chinoiſe en gé

otheſin ſuam de Sinis, Aegyptiorum veterum toribus, ſtudet. Scriptores hiſtoriae Sinicae is generis fuſius ac curatius, quam in opere, s a nobis laudato, diiudicantur. — Praeunt has Deguigneſii Diſſertationes in eadem ctione vaſta aliae huc etiam pertinentes:
REET *de l'antiquité et de la certitude de la ologie Chinoiſe* (1733) ibid. T. X. p....
usd. *Eclairciſſemens ſur le Mémoire touchant iquité et la certitude de la Chronologie Chinoiſe*); ibid. T. XV. p....
usd. *Suite du Traité touchant la certitude et uité de la chronologie Chinoiſe* etc. (1744); T. XVIII. p....

SECTIO II.

Scriptores geographici et hodoeporici.

Anciennes relations des Indes et de la Chine, par voyageurs Mahométans, qui y allerent dans le ième ſiécle, traduites d'Arabe. Avec des remarſur les principaux endroits de ces relations (*par* EUSEBE RENAUDOT). à Paris 1718. 8. *ice*, Lond. 1733. 8. *Italice* ab *Abondio Collina*, on. 1749. 4. — Codex MS. huius relationis, n exſtare unum credit editor, latuit in biblioa Comitis de Seignelay. Scriptum eum fuiſſe A. C. 1173, litterarum figurae prodere ipſi ntur. Obſervat, ex hac relatione Geographum lenſem *) ſua hauſiſſe. Caeterum etſi nec naecaret haec relatio, tamen eam putat magni ndam, cum multa ſingularia inde diſcantur, quod iter tenuerint Arabes in Sinam, et Siſes in Arabiam ac Perſiam tendentes, ex quo

Vetus itinerar. a Renaudoto ed.

*) De quo egimus Vol. II. P. I. p. 166 ſqq.

conſequi ait, eos errare, qui uſum pyxidis nauticae iam olim notum fuiſſe credunt Sinenſibus, quam ſuam ſententiam fuſius urget in opere ipſo. Obiter etiam iudicium fert de *Tarichrigum Perſici* cum *Schickardi* notis edito, de quibus minus magnifice ſentit. Copioſe quoque de Geographia *Abulfedae* differit, quam nec ipſam magni aeſtimat. Porro *Iſaaci Voſſii* de Sinenſium mirabili ſapientia credulitatem notat. Etiam de *Andreae Müllet* Chataja non optime exiſtimat. Contra Benjaminis Tudelenſis itinerarium fide dignum pronunciat, ſimul notans malos eius interpretes, *Ariam Montanum* et *Conſtantinum l'Empereur*, cuius notas ad Benjaminem pro indoctis annotationibus habet. Praeterea *Ioſephi Scaligeri*, itemque *Erpenii*, in hiſtoria Orientis hallucinationes notat; ac *Thomae Hydii* apologiam pro Perſis, quod ſcilicet ipſorum cultus ignis non fuerit idololatricus, reiicit. Cenſoriam iſtam praefationem, e qua animadverſionis litterarias ſtudio notavimus, excipit relatio ipſa. De Sinarum moribus varia narrantur; ipſi omnis doctrinae et ſcientiae expertes eſſe dicuntur cet. In annotationibus doctiſſimis locorum nomina barbara explicantur, errores huius itinerarii notantur, eiusque relationes cum recentioris aetatis itinerariis conferuntur. Imo integrae exhibentur diſſertationes, eaeque exquiſitae doctrinae pleniſſimae. Sic p. 159 ſqq. differit Renaudotus de iudicio ferri candentis, in Sina quoque recepto; docetur, apud quas alias gentes illud in uſu fuerit. P. 165 ſqq. diſputat de metempſychoſi, quam Indi pariter ac Sinae ſtatuunt. P. 175—204 diligentiſſime exponit Sinenſium mores ac formam regiminis, praefatus, eam vulgo imperfectiſſime ac falſiſſime deſcribi. P. 205—227 diſſertatio exhibetur de hiſtoria Sinenſium naturali, ac de Ambra fuſe admodum

ur. P. 228—270 diſquirit, quando re-
iſtiana in Sina diſſeminari coeperit, ſcili-
no demum ſaeculo. Interpretatur etiam
nem Chriſtianam veterem, a. 1625 in
ertam, multosque notat et *Kircheri* et
rrores in eius interpretatione commiſſos.
os Proteſtantium erroris arguit, quibus in
venit, iſtam inſcriptionem plane pro ſup-
abere. P. 271—324 diſputatur, quando
ccaſione in Sinam delati fuerint ibique
rint Muhammedani. P. 324—339 diſſe-
Iudaeis in Sina verſantibus. Denique
397 de eruditione Sinenſium auctor co-
. Perſtringit ſingulas diſciplinas, ac Si-
metaphyſices ac phyſices artisque medi-
ritiam pluribus coarguit. Aſtronomiae
ſſe expertes, ex eo manifeſtum facit,
onficiendo calendario miſſionariis uſi ſint
qui tamen ipſi non maximi fuerint aſtro-
odque Ieſuitis ſumma cura rerum mathe-
a ab imperatore Sinenſi fuerit demandata.
oſtendit, ipſorum chronologiam falſi
a ſcriptura ſacra. Quod ad ipſorum do-
oralem et politicam attinet, iudicat, eam
gulis ubique terrarum ac gentium vul-
ritiſſimis, itemque caerimoniis ſuperſti-
aeterea bonas ipſorum regulas ſine ulla
proponi. Addit, perperam Sinenſibus
bui inventionem artis typographicae,
uticae, pulveris pyrii, globorum coe-
et. Ipſorum ſcribendi rationem cenſet
ſimplicitatem Sinenſium, cum Europaeae
ptura multo meliore magisque artificioſa
— Haec aliaque huius generis in hoc
te aeque ac ingenioſe diſputantur; quae
ius excerpſimus aut indicavimus, quo-

minus multi talia in eodem quaerant, et quo studiosius nonnulli aetatis nostrae censores Sinensium isto usi sint, sine ulla eius mentione, adeoque quae Renaudotus ante multos iam annos subtiliter disputavit, hodie pro suis iudiciis venditarint.

Pinto. FERDINANDUS MENDEZ PINTO, Lusitanus, Sinam quoque saeculo decimo sexto attigit, atque mendacia sat multa de Sinensibus disseminavit in itinerario, alibi recensendo.

de Rhodes. ALEXANDRE DE RHODES *Divers voyages en la Chine et autres royaumes de l'Orient, avec son retour en Europe par la Perse et l'Armenie.* à Paris 1653. 4 mai. ibid. 1666. 4 mai. ibid. 1682. 4 mai. — Idem scriptor hodoeporicus, cuius modo inter scriptores de rebus Tunchinensibus meminimus, iter instituit atque absolvit ab a. 1618 usque ad a. 1653.

d'Angelis. JEROME D'ANGELIS *Histoire de ce qui s'est passé aux royaumes de la Chine et du Japon, tirée des lettres écrites les années* 1619—1621, *traduite de l'Italien par Pierre Marin.* à Paris .... 4. Utrum haec versio sit libri, inscripti: *Relazione del Regno de Yezo* (Rom. 1625. 8.) an non, haud liquet. Auctor, Iesuita Siculus, iussu imperatoris Iapanici, a. 1623 vivus crematus.

de Cevallos. P. ORDONNEZ DE CEVALLOS (Iesuitae Hispani, versus finem saeculi XVI Indiam obeuntis) *Relationes verdaderas de los Reynos de la China, Cochinchina, y Camboja.* Jaen 1628. 4.

de Feynes. H. DE FEYNES *Voyage fait par terre à Chine et le retour par mer.* à Paris 1630. 8.

Chin. reg. descriptio. Chinensis regni descriptio ex variis auctoribus. *Lugd. Bat.* 1639. 24. ibid. 1663. 24. — Ad collectionem rerum publicarum Elzevirianarum pertinet. NICOLAUS TRIGALTIUS auctor quidem libelli perhibetur: sed mutuata sunt tantummodo

varia

uria ex eiusdem libro de Chriſtiana apud Sinas ;peditione: caetera ex aliis ſcriptoribus excerpta.

Voyage d'un Ambaſſadeur du Czar de Moſcovie Voyage d'un Ambaſſ. *la Chine l'an* 1653 — 1656; in *Recueil de Voyages* ı *Nord* T. IV. p. 535 — 555.

JOHAN NIEUWHOF *) *Nauw keurige Beſchry-* Nieuwhof ſ. Nieuhof. ſ. Neuhof. *nge van 't Geſantſchap der Nederlandtſche Ooſt-In- ſche Compagnie, van Batavia na Peking in Sina, m den grooten Tartariſchen Cham, nu Sineeſchen ceyſer gedaen door de Heeren Pieter de Goyer en Jacob de Kuyſer, waer in meeſt alle groote en kleyne teden, Dorpen, Kerken, Drachten der Inwooners, loomen, Dieren, Vruchten enz. Die in de heen en Veerom Reys voorgekomen zyn, in meer als over de ondert koopere Platen vertoont worden: alles na 't ven geteekent en beſchreeven.* Amſterd. 1664. fol. **))id. 1665. fol. (quae editio auctior praedicatur). *Theotiſce*, Amſterd. 1666. 4. Auctior edit. ibid. 669. fol. ibid. 1675. fol. Cum CL figg. aen. *Francogallice* a *Io. le Charpentier*, qui vero male em ſuam egit, Pariſ. 1666. fol. Amſterd. 1682. ol. Cum figg. aen. *Latine* a *Georgio Horn*, Amterd. 1668. fol. Cum figg. aen. — Excerpta exibentur in collectione itiner. Thevenotiana T. II . P. III; in collectione itiner. Prevotiana T. V; t in collectione itiner. Berolinenſi T. XIV. — Praeter memorabilia huius legationis, a. 1655 usque ad 1657 peractae, ſitus provinciarum, urbes, nores incolarum, aliaque titulo indicata, multa ura deſcribuntur, atque proventus Sinae proprii, erte in Europa haud obvii, frutices in primis ac lantae ſcite delineantur. Hiſtoriae Sinenſis capita onnulla circa finem operis narrantur. Quo cum

*) Cf. huius bibl. Vol. II. P. I. p. 351.

**) Catal. bibl. Oizel. p. 109 habet annum 1663; numne hoc anno primum liber editus?

opere coniungimus ſtatim ſequens, a nonnullis pro parte altera operis Neuhofiani, licèt minus recte, habitum:

Dapper. OLFERT DAPPER *Gedenk-waerdig Bedryf der Nederlandſche Ooſt-Indiſche Maetſchappye, op de Kuſt en in het Keyzerryk van Taiſing of Sina: behelzende het tweede Gezandſchap aen den Onder-Koning der Provintien Quangſi en Quangſong en Veldheer Taiſing Lipoui; door Jan Keſſen en Konſtantyn Nobel. Vervolgt met het Verhael van het voorgevallen des jaers zeſtien honderd drie en vier en zeſtig, op de Kuſte van Sina, en gelegentheyt der Eilanden Tayouan, Formoſa, Ay en Quemoy, onder 't gezag van Balthaſar Bort: En het derde Gezandſchap aen Konchy, Tartarſche Keizer van Sina en Ooſt-Tartaryen: onder beleit van zyne Ed. Pieter van Hoorn. Beneffens een Beſchryving van geheel Sina. Verciert doorgaens met verſcheide koopere platen.* Narratio de legatione iſta ſecunda procurrit usque ad p. 208; inde ſequitur usque ad p. 504 relatio de tertia legatione Batava, ſpeciali hac epigraphe: *Derde Geſandſchap aen den Keizer van Sina, of Taiſing en Ooſt-Tartaryen, onder beleit van den E. Heer Pieter van Hoorn: behelzende deſſelfs voornaemſte voorvallen, op de open afreize, door de Landſchappen Fokien, Chekiang, Xantung, Nanking, Peking, en aen het Keizerlyk Tartariſch Hof. Afgezonden van Batavia, door de Hooge Regeering des Jaers zeſtienhondert zes en zeſtig, den derden van Zomermaend; daer weder op gekeert des Jaers zeſtien hondert acht en zeſtig in Loekmaend. Getrokken uit de gehoude dagh-aentekeningen, door Dr.* O. Dapper. Amſterd. 1670. II Voll. in fol. Cum figg. aen. *Anglice* a *Ioh. Ogilby*, Geographo et Coſmographo Anglico, hoc titulo: *Atlas Chinenſis* etc. Lond. 1671. fol. Cum figg. aen. *Theotiſce* ibid. 1674. II Voll. in fol. cum figg. aen. *Francogallice* in colle-

ectione Thevenotiana T. II. f. p. III. Exta exſtant in collectione itiner. Prevotiana V. — Legationes iſtae Batavorum ſecunda tertia, ſuſceptae a. 1662 ſqq. Memorablia no- ARNOLDUS MONTANUS, eaque ad eden- tradidit Dappero. Quum legati iſti alias regni nſis vias obierunt, alia multa diverſaque ab quae Neuhofius vidit ac deſcripſit, illis occur- nt, quae ſane elegantiore enarratore digna ent. Nam Dapperi relatio nimis diffuſa ſine- recto ordine procedit.

Eodem tempore idem *Dapperus* aliud edidit geographicum de imperio Sinico, plane di- ſum, e variis ſcriptoribus compilatum, hoc em titulo: *Beſchryving des Keizerryks van Tai- of Sina, vertoont in de Benaming, Grens palen, n, Stroomen, Bergen, Gewaſſen, Dieren, Gods- ſt, Talen, Letteren etc. Verciert met verſcheide ere Platten. Beſchreeven door Dr. Dapper.* mſterdam 1670. 240 pagg. in fol.

MICHAEL BOYM *Relation de la Chine;* in Boym. EVENOT *Relation de divers voyages curieux etc.* f. P. II. Auctor, Ieſuita Polonus, idem eſt, a. 1656 Vindobonae Floram Sinenſem, hodie e raram, typis excudi curavit.

DE BOURGES, ſupra inter ſcriptores de rebus de Bourges. icis excitatus, de Sinenſibus, quos circa a. o vidit, quoque retulit.

MARTINI MARTINI (f. Martini filii) China Martini. rata. *Amſterd.* 1649. fol. *Francogallice* in col- one itiner. Thevenotiana T. II. f. P. III. Au- r, Ieſuita Tridentinus, multos per annos in a vixit ibique mortuus eſt a. 1661. Opus diu imum in hoc genere praedicatum, donec me- ibus cedere debuit.

Voyage

Grüber et d'Orville. *Voyage fait à la Chine en* 1665 *par* GRUBER, *et* D'ORVILLE. à Paris 1673. fol. et in collectione itiner. Thevenotiana T. II. ſ. P. IV. — *Grüber et d'Orville* miſſionariorum munere functi in Sina.

Bort. BALTHASAR BORT *Voyage over de Kuſte van China en Formoſa by een gheſelt en beſchryft door* MATHYS CRAMER. Amſterd. 1670. 8. Cum figg. aen.

Müller. ANDREAE MUELLERI, Greiffenh. Diſquiſitio geographica et hiſtorica de Chataja, in qua 1. Praecipue Geographorum nobilis illa controverſia, Quaenam Chataja ſit, et an ſit idem ille terrarum tractus, quem Sinas, et vulgo Chinam vocant, aut pars eius aliqua? latiſſime tractatur; 2. Eadem vero opera pleraque rerum, quae unquam de Chataja, deque Sinis memorabilia fuerunt, atque etiam nunc ſunt, compendioſe enarrantur. *Berolini* 1671. 4. Adiectum etiam ſcriptum hoc rariſſimum operi aeque raro, ſcilicet editioni *Poli Veneti*, a *Müllero* iſto curatae, *Colon. Brandenb.* 1671. 4. Cf. huius bibl. Vol. I. P. II. p. 10. — Auctor, paene totum ſe vovens litteris orientalibus, poſt varia munera et fata praepoſitus ſ. eccleſiaſtes Berolini factus, amore tamen litterarum iſtarum captus, etiam hoc munere ſe abdicavit, atque Stettini vitam egit privatam usque ad mortem ſuam a. 1694. Omnia fere, quae litteris mandavit, rariora ſunt, quaedam rariſſima, quia id plerumque impenſis ſuis factum. Eruditionis multum quidem ſcriptis eius ineſt, at non ſatis ſubactae. Illud, de quo nunc ſermo eſt, omnia paene, quae de vocabulo Chataja eiusque ſignificatione dicta ſunt vel dici queunt, comprehendit. Ordine ſatis apto auctor uſus eſt. Sententias auctorum ſuperiorum ipſis eorum verbis, ordineque chronologico ponit; ex quibus demum hiſtoriae Chataicae ſummam condit ita, ut quae ſcriptores de Cha-

taja ac de Sina praedicent, diligentiſſime inter
nferat. Finita diſquiſitione apparet, vocabu-
Chataja non ſemper unum idemque ſignifi-
, v. c. interdum Tatariam ſic dictam magnam,
lum vero non hanc ſolum, ſed etiam Sinam.

DOMINGO FERNANDEZ NAVARRATE, *de* Navarrate.
den de Pred. Tratados hiſtoricos, politicos, ethi-
religioſos de la Monarchia de China. Deſcrip-
breve de aquel Imperio, y exemplos raros de
radores y Magiſtrados; con Narracion difuſa de
ſucceſſos y coſas ſingulares de otros Reynos y
ntes Navigationes. En Madrit, en la Imprenta
1676. II Voll. in fol. *Anglice....* et in *Col-*
of Voyages and Travels etc. (Lond. tertia
744. VI Voll. fol.) Vol. I. p. 1—313. *The*
ment to Navarrate's Account of China ibid.
VI. p. 751 ſqq. Excerpta exhibet collectio
. Prevotiana T. V. — Auctor, ordinis Prae-
trum ſ. Dominicanorum ſocius, e Caſtilia
dus, ab a. 1657 usque ad a. 1673 in Sina
religionis Chriſtianae propagandae cauſſa.
us tandem munere epiſcopi inſulae S. Domi-
obiit 1689. Opus, nugis quidem et allotriis
refertum, quibus tamen utilia ſcituve digna
artium ſtudio aliena admixta, libris rariori-
ccenſetur.

ITRUS VAN HOORN, teſte Lengleto T. XIV. van Hoorn.
idiomate Belgico deſcriptionem Sinae itine-
ue a Batavis verſus regnum iſtud ſuſcepto-
Amſtelodami 1675. in fol. cum figg. aen.
: cuius vero notitiam exactiorem nuspiam
ire licuit.

ABRIEL DE MAGAILLANS *Nouvelle Relation* de Magail-
China, compoſée en 1668, *contenant la deſcri-* lans.
des particularités les plus conſiderables de ce
empire; traduite du Portugais par le Pierre

de

auctoris vita, a *Ludovico Buglio*, Ieſui
Ichnographia urbis vaſtiſſimae Peking
ctore, ſed ab editore Francogallico p

Gerbillon. *Schreiben des P.* GERBILLON, e
ſchen Jeſuiten, vom 22 Auguſt. 1689;
Magazin für die neue Hiſtorie und Geogr
T. XIV. p. 385 – 408. — Francog
epiſtola *Du camp vis à vis de Hyrzow*
tarie Orientale occupée par les Moſcovit
gré 50 *minutes de latitude boreale, et*
le méme Meridien que Pekin, à 300
Pekin. Scripta *Antonio Verjeur*, Ieſuit
Intelligitur ex illa, quibus artibus Ieſui
centum annos uſi fuerint ad ſocietatis
in Sina confirmandam. Hiſtorica non
perio Sinenſi, de eius bello ac pace
tunc temporis inſtituta potiſſimum, ſi
tur.

Brand. ADAM BRANDS, *Seiner Königl.*
Preuſſen Hof- und Commercien-Raths,
ſeiner groſsen Chineſiſchen Reiſe, welche er
von Moſcau aus über Groſs-Uſtiga, Si

die Europäer als Aſiatiſche Völker davon zu n haben. Frankf. 1697. 8. (haec prima editio geri diſſertationem non prae ſe fert). Ham- 698. 12. Editio auctior *Berol.* 1712. *Lübeck* 8. *ibid.* 1734. 8. *Belgice*, Ticlae 1699. 8. *gallice*, omiſſis multis, quae interpreti ano- ſuperflua videbantur, adiectaque epiſtola s anonymi *ſur l'état préſent de la Moſcovie.* d. 1699. 8. Addita eſt tabula geographica, a, titulo monente, conſenſu Ampliſſimi is D. Nicolai Witſen ex eius authenticis *Anglice* in ſyntagmate Hodoeporicorum *ion of Voyages*) Londini a. 1704. in fol. ex- ol. II. Deſcriptio iſtius itineris brevior La- ſtat in *C. G. Leibnitii* Noviſſimis Sinicis 8.) infra commemorandis. — Auctor, Lu- s, iuvenis ex patria, mercaturae cauſſa viam profectus, illic linguae Ruſſicae, Eber- ero Iſebrandi, magni Moſcorum Ducis in legati, comes in itinere iſto praecipuus, e, Tataricae ac Sinicae inſignem ſibi para- itiam. Lubecam ex iſto redux a. 1697 a ad novum iter Sinenſe, Principis ſui ſuſci- n auſpiciis, invitatus. Inde vero a Fride- , Electore Brandenburgico, primo Boruſſiae n aulam ſuam evocatus, illi, Berolini par- ue Regiomonti, a commerciorum erat con- mo legationi ab eodem deſtinabatur Per- quam, omnibus huic neceſſariis iam prae- , mors regis, a. 1713 exſtincti, impedivit. o de itinere iſto candida eſt atque ſimplex, s paſſim obruta. Multa inſunt notatu digna parum geographicarum correctioni inſer-

OLLERI Cimbria litterata T. I. p. 64.

Poſtea

rum notitia exactior libri nos latet.

de Comte. LOUIS DE COMTE *Nouveaux Mém*
l'état préſent de la Chine. à Paris 1696.
in 12. ibid. 1697. II Tom. in 12. à Amſte
II Tom. in 12. à Paris 1701 II Tom. in
tiſce, Francof. et Lipſ. 1696. 8. *Italice*,
1697. 8. *Anglice*, Lond..... ibid.
Epitome in collectione vulgo dicta Harril
collectione itiner. Prevotiana T. V. —
erat unus e ſex illis Ieſuitis, quos Ludovi
Galliarum rex, in regnum Siamenſe, et
Sinas, provehendis ibidem ſtudiis mat
curandaeque propagationi doctrinae Ch
ablegaverat. Suo igitur munere perfun
ſtolis XIV concinno ſtilo expoſuit itineris
ſuperati commoda, incommoda, fata
regno obiecta, ſecunda, ſiniſtra; labores
ligione Chriſtiana promovenda ſuſceptos,
que diſcrimina et ſucceſſus; eximium Im
Sinenſis erga ſe et commilitiones ſuos f
perſecutiones Chriſtianorum, praecipue
riorum; indultam poſtea Imperatoris grat
ſtianis ſecuritatem, et libertatis circa ampl

& conſuetudinem aliorum ſcriptorum, quos idem argumentum occupatos eodem tempore habuit, eſtis ſcilicet oculatiſſimus, deſcripſit. Sinis quidem, ut omnes Ieſuitae, nimium favet, eorumque inſtituta ſupra modum extollit: deformat tamen raro obſervationes ſuas; quo fit, ut facta, ab eo narrata, ſententiis aut opinionibus latis paſſim contradicant. Curatius caeteris deſcribuntur regiminis forma, humanitatis leges, caerimoniarum ambitus, inſtituta civilia, dignitatum ordines, Principum et Mandarinorum conditiones et fortunae caet.

Cf. Acta Erud. a. 1698. p. 375 — 389.

Lettera d'un Padre Gieſuita, nella quale da no- Lettera etc.
tizia del ſuo Viaggio fatto alla China; in *Galleria di Minerva* (Venet. 1698. fol.) T. VI. p. 177-186.

GEMELLI-CARERI *Giro del Mondo. in Ve-* Gemelli-
nezia 1719. IX Voll. in 8. in Napoli 1721. IX Voll. Careri.
in 8. Tomus IV continet iter in Sinam. Cf. collectio itiner. Prevotiana T. V. — De opere integro alibi agetur. Sinae deſcriptione cautius utendum, quia auctor non omnia, quae narrat, ipſe vidit, ſed multa ex aliis itinerariis excerpſit. Aulam Imperatoris Sinici ſe vidiſſe affirmat, quod tamen Ieſuitae miſſionarii negant. A. 1695 in Sina verſatus eſt.

LOUIS LE GRAND *Nouveaux Mémoires de l'état* le Grand.
préſent de la Chine. à Amſterd. 1698.

GIOV. GHERARDINI *Relation du voyage fait* Gherardini.
à la Chine ſur le vaiſſeau l'Amphitrite en 1698. à Paris 1700. 12. Auctorem pictorem Italum fuiſſe quidem ſcimus, praeterea vero nihil.

JEAN DE FONTANEY *Lettre au P. la Chaize* de Fonta-
ſur ſon Voyage à la Chine, écrite en 1703; in *Lettres* ney.
édifiantes Rec. VII p. 61 — 366. Excerpta in col-

lectione itiner. Prevotiana T. V. — Aud
aliis Ieſuitis in Siam, indeque in Sinam
a. 1687, plures per annos ibi moratus,
phiae praecipue ſtudioſus fuit.

Pſalmanaa-zar. GEORGE PSALMANAAZAR *Deſcripti*
Island of Formoſa. London 1704. 8. C
aen. *Francogallice*, Amſterd. 1705. 8. C
aen. *Theotiſce*, a *Phil. Georg. Hübner*, Fr
Leipz. 1716. 8. Cum figg. aen. — A
iam inſulae Formoſae deſcriptiones dede
GEORGIUS CANDIDIUS, verbi divini
apud Belgas in ea inſula miniſter; cu
narratio exſtat in T. V. collectionis itine
ſtantinianae, Francogallice editae, atqu
P. I. p. 365 ſqq. recenſitae; atque in colle
Churchilliana Vol. I. Porro MATTHIAS
paullo ante laudatus in itinerario Belgice
de eadem inſula, tanquam teſtis oculat
narravit; ita etiam MARTINUS MAR
Adamo Oleario quoque cum aliis itinerar
Hamburg. 1696. fol. In collectione itin
votiana T. VI. refertur de inſula Formoſa
mum e relationibus Ieſuitarum. Omn
ſcriptores de inſula iſta ſuperaſſe ſe iactavi
GEORGIUS PSALMANAAZAR, qui ibi
contendit: ſubleſtae vero fidei homo
quem alii nusquam Formoſam vidiſſe, f
mixta de ea narraſſe, hiſtoriamque omne
retractaſſe contendunt.

Cf. *Nachrichten von einer unter dem Nam*
Pſalmanaazar bekannten Perſon, aus de
o men Magazine; in *Neuen Bremiſchen Maga*
Vol. I. P. I.

Unverzagt. *Die Geſandſchaft Ihro Kayſ. Maj. von*
land an den Sineſiſchen Kayſer, wie ſolche A
aus St. Petersburg nach der Sineſiſchen Ha

ſidenz-Stadt Pekin abgefertiget; bey deſſen Erzeh-
ng die Sitten und Gebräuche der Chineſen, Monga-
und andrer Tartariſcher Völker zugleich beſchrie-
und mit einigen Kupferſtücken vorgeſtellet werden,
GEORG JOHANN UNVERZAGT. Lübeck
5. 8. ibid. 1727. 8. Cum figg. aen. — Auctor
tionis iſtius comes fuit; caeterum, ut videtur,
illiteratus.

Journal von LORENZ LANGENS *Reiſe nach* Lange.
a; in (Weberi) *verändertem Ruſsland* etc. P. I.
2—116. (ſec. edit. alt. de a. 1738. 4.) *Franco-*
r, à Leide 1726. 12 mai. Et in *Recueil de Voya-*
Nord T. VIII. p. 219 ſqq. Excerpta exhi-
collectio itiner. Prevotiana T. V. — Iter a.
5 ſuſceptum annoque 1718 abſolutum. Auctor
tro I, Ruſſiae Imperatore, in Sinam ob varia
otia miſſus, comitante medico Anglo, cui no-
n *Garwin*, in deſcriptione imperii Sinenſis, va-
adiecta, mira ſimplicitate atque candore uſus
que ſumma fide dignus eſt. Editio Franco-
ca aucta eſt memorabilibus Tataricis ac Sibi-
.

(DE LA BARBINAIS) LE GENTIL *Nouveau* le Gentil.
ge autour du Monde. Avec une deſcription de
pire de la Chine beaucoup plus ample et plus
ſtanciée que celles qui ont paru juſqu' à preſent,
eſt traité des Moeurs, Religion, Politique, édu-
et commerce des Peuples de cet Empire. T. I.
ris 1725. T. II et III. 1727. 12. ibid. 1728.
Voll. in 12 mai. à Amſterd. 1728. III Voll. in
mai. cum figg. aen. ibid. 1731. III Voll. in 12 mai.
figg. aen. Excerpta inſunt collectioni itiner.
votianae T. XII. — Iter ipſum coeptum a.
4 atque finitum a. 1717. Auctor ſedecim epi-
obſervata a ſe exponit. Quis ille caeterum
t, nusquam traditur: litterarum hoſpes tamen

1732 *vollendet wurde; worinnen kürzl*
iſt, was ſowohl in China als an ander
der Hin- und Zurückreiſe merkwürdig
Zuſammengeſchrieben von dem Prieſter a
I. H. H. *Coppenhagen und Leipz.* 175c
rium ſatis macilentum nihil novi exhil
e Danico in Theotiſcum ſermonem
videtur.

Laimbeck-hoven. GODEFREDI LAIMBECKHOVEN
ſchaft Jeſu, von Wien nach China
Miſſionarii, darinn deſſen ungemein beſc
fährliche Schifffahrt von Genua bis M
gemengten vielen lehrreichen und
und geographiſchen Anmerkungen beſc
auf vieler Verlangen ihrer Annehmli
ſammt zwey von dem Autore ſelbſt auf
genſchein fleiſsigſt verfertigten Waſſer-
ten zum Druck befördert worden. Wien
Pauca quae inſunt nova vel obſervati
cili dicendi genere exponuntur.

d'Anville. D'ANVILLE, *Geographe ordinaire*
très-Chretienne, Nouvel Atlas de la

es à la Chine, ſoit par des Tartares du Tribunal Mathematiques, et toutes revûës par les mêmes es. Précédé d'une Deſcription de la Boucharie, un Officier Suedois qui a fait quelque ſejour dans Pays. à la Haye, chez Henri Scheurleer 1737. max. — Operi *du Haldiano*, proxime recendo, deſtinata fuit haec tabularum geographica collectio ſplendida, cui etiam inſerta eſt. Tyraphus Batavus modo dictus collectionem ſecunda manu curavit. Inſtituti ratio protitulo. Tabularum numerus eſt XLII, maxiapartem a. 1708 usque ad 1718 delineatarum. riptio Tatariae Bucharienſis, prima vice luci icae tradita, adiecta eſt, quia du Haldius leviter attigit in opere laudato terram iſtam. Cf. paullo poſt (art. *de Staehlin*) de hac collectione entur.

Idem Geographus quadraginta annos poſtea ſſimum exhibuit libellum, hac epigraphe: *Mé- ſur la Chine.* à Paris 1776. 8.

Recentiora fideque digniſſima de imperii Sinici Anſon. , minime invidia digno, referuntur in GEORG ON'S *Voyage round the World in the years* — 1744. (Lond. 1748. 4 mai.) de quo itine- alibi.

ISRAEL REINII diſſertatio Suecica: *Anmärk-* Reinius. *ſamlade under en Reſa til China.* Åbo 1749. — Auctor a. 1747 Sinam vidit. Deſcribit ponum Sinenſium induſtriam eorumque comcia cum Europaeis.

Goetting. Zeit. 1750. p. 882—885.

PETER OSBEK *Dagbok ofwer en Oſtindisk Reſa,* Osbek et *anmärkningar uti naturkundigheten. Med* (OLOF) Torén. RÉN *Reſa til Surate och Oſtindien.* Stockholm 17. 8 mai. Cum figg. aen. *Theotiſce*, a *Ioh.*

Gottlieb Georgi, Roſtock 1765. 8. Cum fig *Anglice* a *Ioh. Reinold. Forſter*, Lond. 1772. 8 figg. aen. Torenii itinerarium, diario O no adiectum, ſeparatim *Francogallice*, licet magna uſus, edidit *Dominicus de Blakford*, Me 1771. 8; qui et adiecit relationem de ſtatu niarum Anglicarum in America ſeptentrion: cerptam e *Douglaſii* opere atque e *Kalmii* itir Quem Blakfordii librum anonymus Theotiſ didit, ſine ulla archetypi huius mentione 1772. 8. *Osbek*, concionator nauticus, I diſcipulus, annis 1750, 1751 et 1752 iter in inſtituit, rebus naturalibus cum primis in caeterum Sinenſium mores eodem fere mod *Anſonus* et *Reinius*, deſcribit epiſtolis ad Lin datis. *Torén*, itidem concionator nauticus Vol. II. P. I. p. 376 iam a nobis laudatus, (men nomen eius male ſcripſimus *Toreen*) i potiſſimum atque commerciorum rationem pauca quidem, eadem vero fide digna, ut v refert, in Sina verſatus a. 1751. Ichnogr urbis Canton, in Anſoni itinerario exhibita nus exactam eſſe contendit.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1758. p. 931—936. p. 508 ſq.

Reichart. JOHANN PETER REICHARTS, *eines hoc Brandenburg - Onolzbachiſchen Unterthanen Burgers, auch geweſenen Kauf- und Handelsm Anſpach, zwanzigjährige Wanderſchaft und in Weſt - und Oſt - Indien, ja alle vier Th Welt, wobey ſeine ganz beſondere Fata und ſtandene Glücks - und Unglücks - Fälle, auch Religions - Verfolgung, Sclaverey, Gefängniſs, Ketten, und mehrmalige Todes - Erwartung, dan derbare Erlöſung und göttliche Führung bis ſeliges Ende, von Ihme ſelbſt getreulich aufgez*

auf Koſten der hinterlaſſenen Wittib dem Druck laſſen worden, mit einer von dem Seligen ſelbſt fertigten Dedication und Vorbericht, und einem nge einiger von ihme gleichermaſſen gefertigten rn. Onolzbach 1755. 8. — Varia de Sinen- moribus et commerciis narrat auctor ſimplex ndidus, qui circa a. 1735 in Sina vixit. Nos itinerarii alibi meminiſſemus, niſi idem ſic tum vidiſſemus, quaſi ſolummodo de Sina in rmo eſſet.

Voyage d'un philoſophe, ou obſervations ſur les rs et les arts des peuples de l'Afrique, de l'Aſie t Amerique. à Yverdon 1768. 12. à Maeſtricht 9. 8. *Theotiſce*, Gedani 1773. 8. (ubi titulus, m e ſermone *Anglico* in *Theotiſcum* verſum , indicat; exſtat igitur forte verſio Anglica s ignota?) Aliam verſionem Theotiſcam ex- it *Ioh. Pezzl*, Salisburgi 1783. 8. — Auctor VRE dictus, rebus Gallicis in inſula *de France* praefectus, plures Aſiae regiones, Sinam in is, ipſe perluſtravit, iucundoque dicendi ge- obſervata ſua, de Sinarum agricultura prae- e, quam ſummis extollit laudibus, expoſuit. n veritati omnia ſint conſentanea, alii videant. *Goetting. Anzeig.* a. 1768. p. 707—710. TTERERS *hiſtor. Bibl.* T. VIII. p. 257—262. Poivre.

JACOB VON STAEHLIN, *Ruſſ. kaiſerl. Staats-* v. Staehlin. *, und Secretärs der Akademie der Wiſſenſchaf- zu St. Petersburg*, Atlas von China, *nebſt einer raphiſchen Erläuterung deſſelben; abgefaſſet von n gebohrnen Chineſen zu Pekin* 1746, *und aus Chineſiſchen Sprache zu St. Petersburg* 1756 *von* Iochin *in die ruſſiſche, aus dieſer aber in die ſche überſetzt;* in Büſchingii *Magazin für die Hiſtorie und Geographie* (1769) T. III. p. 575- . Cum tab. geogr. — Duo Ieſuitae Pequi-

Gottlieb Georgi, Roſtock 1765. 8
Anglice a *Ioh. Reinold. Forſter*, Lo
figg. aen. Torenii itinerarium
no adiectum, ſeparatim *Fran*
magna uſus, edidit *Dominicus*
1771. 8; qui et adiecit re
niarum Anglicarum in A
eerptam e *Douglaſii* ope
Quem Blakfordii libru
didit, ſine ulla arch
1772. 8. *Osbek*,
diſcipulus, annis
inſtituit, rebus
caeterum Siner
Anſonus et *R*
datis. *Torén*
Vol. II. P.
men nom
potiſſim
pauca
refert
urbi
nu

Reichart.

771. B
t. Academien.
Cum V tabul
s, auſpiciis *Ioann*
enſis, *Dresdae et*
II. P. I. p. 380 ſq.
auctore breviter pro
Hoc loco monendum,
770 et 1771 ſcriptis omne
iam, eamque longiſſimam
be Canton, exponere; auct
facere Sinarum agriculturam *

*) Idem *Ekebergius* tamen ſine n
olim iam ediderat: *Kort Berätt*
Landthusholdningen. Stockholm
de Blakford hanc de Sinarum ag

lia inſtituta moresve. Nova
graphiae ſtudio quoque
Theotiſcae appendi-
iſtorica tradit ex
KIEN-LONG,
iot Gallice
n edito
t de
ent
a géo-
ie Orien-
; compoſées
joint une Piece
e même Empereur.
. Amiot, *Miſſionaire*
guignes. à Paris 1770.
entur praefationes *Degui-*
n Sinicorum et Tataricorum,
s, eiusque edictum occaſione
porro ſpecimina poëmatis duo,
m praecipue de animalibus et plan-
Sinenſis refert; denique narratio de
locisque huius terrae. Finem imponit
poëmatis imperatoris *Kien-Long* de frutice
que Thea.

Goetting. *Anzeig.* a. 1776. *Zugabe* p. 217—221.

Schreiben eines gebohrnen Schleſiers an einen ſeiner Benedict
nde in Teutſchlande, gegeben aus dem groſsen
rthume China und deſſelben Reſidenzſtadt Pekin.
sburg 1771. 8. Tres ſunt epiſtolae, a Ieſuita

I 5 et

pecuaria relationem quidem brevem, ſed lectu digniſſi-
libro modo laudato addidit; cuius interpres
us, itidem memoratus, eandem Theotiſce fecit,
ng. gel. Anzeig. a. 1758. p. 959 ſq.

nenſes primae claſſis Staehlino collectionem tabularum geographicarum pannis ſericis delineatarum, quarum prima imperium Sinicum univerſum, ſedecim caeterae autem ſingulas eius provincias repraeſentant, dono dederunt. Geographi Sinenſes idiomate ſuo illam elaboraverant. *Hilarion Roſſochin*, viginti per annos Pequini commoratus, Sinicae linguae in academia ſcientiarum Petropolitana interpres, vir in litteris, cum Sinicis tum Mandſchuricis verſatiſſimus, eandem ſecundum veram pronunciationem Ruſſice reddidit. *Staehlinus* autem Ruſſicam hanc verſionem Theotiſce enunciari curavit. Editoris igitur munere ſolummodo functus eſt. Idem cum Roſſochino contendit, collectionem tabularum geographicarum Danvillianam, paullo ante a nobis recenſitam, nullius fere uſus eſſe; nomina locorum paene omnia peſſime eſſe deturpata ac corrupta; plura plane omiſſa caet.

Ekeberg. *Capitaine* CARL GUSTAV EKEBERGS *Oſtindiſka Reſa åren* 1770 *och* 1771. *Beſkrefven uti Bref til Kongl. Svenſka Vet. Academiens Secretarere.* Stockholm 1773. 8. Cum V tabulis aeneis. *Theotiſce* ſine his tabulis, auſpiciis *Ioannis Bernoulli*, Academici Berolinenſis, *Dresdae et Lipſ.* 1785. 8. — Supra Vol. II. P. I. p. 380 ſq. de hoc libro utili eiusque auctore breviter pro inſtituti ratione egimus. Hoc loco monendum, tribus epiſtolis, annis 1770 et 1771 ſcriptis omnem opellam abſolvi; tertiam, eamque longiſſimam de Sina, praecipue urbe Canton, exponere; auctor magni quidem facere Sinarum agriculturam *) ac parſimoniam, nihili

*) Idem *Ekebergius* tamen ſine nominis ſui mentione olim iam ediderat: *Kort Berättelſe om den Chineſiska Landthusholdningen.* Stockholm 1757. 8. *Dominus de Blakford* hanc de Sinarum agricultura, hortis et re pecua-

ıili vero eorundem alia inſtituta moresve. Nova um tradere ſtuduit. Geographiae ſtudio quoque ɔſpexit. Bernoulli verſioni Theotiſcae appendi- m adiecit, in qua excerpta hiſtorica tradit ex ëmate imperatoris Sinici hodierni, KIEN-LONG, urbem Tataricam *Mukden*, a P. *Amiot* Gallice ldito et a *Deguigneſio* in lucem publicam edito e epigraphe: *Eloge de la Ville de Mukden et de environs; Poëme compoſé par* KIEN-LONG, *Empereur de la Chine et de la Tartarie, actuellement gnant. Accompagné de Notes curieuſes ſur la géographie, ſur l'hiſtoire naturelle de la Tartarie Orientale, et ſur les anciens uſages des Chinois; compoſées r les Editeurs et Tartares. On y a joint une Piece Vers ſur le Thé, compoſé par le même Empereur. raduit en François par le P.* Amiot, *Miſſionaire Peking; et publié par* M. Deguignes. à Paris 1770.

Theotiſce igitur exhibentur praefationes *Deguiıeſii*, *Amioti*, editorum Sinicorum et Tataricorum, ſiusque imperatoris, eiusque edictum occaſione ılus poëmatis; porro ſpecimina poëmatis duo, ıorum alterum praecipue de animalibus et plan- ; Tatariae Sinenſis refert; denique narratio de ovinciis locisque huius terrae. Finem imponit ɛrſio poëmatis imperatoris *Kien-Long* de frutice ɔtuque Thea.

Cf. *Goetting. Anzeig.* a. 1776. *Zugabe* p. 217—221.

Schreiben eines gebohrnen Schleſiers an einen ſeiner Benedict. *reunde in Teutſchlande, gegeben aus dem groſſen aiſerthume China und deſſelben Reſidenzſtadt Pekin.* ıugsburg 1771. 8. Tres ſunt epiſtolae, a Ieſuita

pecuaria relationem quidem brevem, ſed lectu digniſſimam, libro modo laudato addidit; cuius interpres Theotiſcus, itidem memoratus, eandem Theotiſce fecit. Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1758. p. 959 ſq.

cunde exponuntur, similiter commentant recentioribus de Sinarum indole prolata. peratore hodierno deteſtanda narrantur.

Sonnerat. SONNERAT *Voyage aux Indes orienta Chine, fait — depuis* 1774 *juſqu' en* 1781. 1782. II Voll. in 4. Volumine altero ſ. lib eiusque capite primo de imperio Sinico a iam monitum eſt, ubi operis huius recer dimus (Vol. II. P. I. p. 382). Relationes Ie aliorumque Miſſionariorum ſuſpectas eſſe que dignas fide, et hic ſcriptor hodoepori mat. Ipſe nil ſe narrare contendit, niſi oculis ſuis uſurpaverit, aut quae a Sinenſi acceperit; quae omnia ſane gentem hanc ornant.

Leontiew. *Krattſchajſche opiſanie ghorodam', dot prottſchemu Kitajſkagho ghoſudarſtwa, a wſjem' ghoſudarſtwam', koi Kitajtzam' ſie w'übranoe iz' Kitajſkoj ghoſu darſtwennoj G koja napetſchatana w' Pekinje na Kitajſkom pri n' ünjeſchnem' Chanje Kjan' Lunje, S* LEONTIEW'-Ü'M'. W' Sanktpeterburghj 332 pagg. in 8. *Theotiſce* hac epigraphe: *K*

ſiſchen Reichs-Geographie ausgezogen von dem ... Secretair Leontiew. *Aus dem Ruſſiſchen ins ...ſche überſetzt von* M. Chriſtian Heinrich Haſe, ...zogl. Sächſ. Weimariſchen Conſiſtorialrath ... *Paſtor zu Stadt-Sulza;* in Büſchingii *Magazin* ...o) T. XIV. p. 409 — 556. — Haec recen... et perfectiſſima imperii Sinici geographia ...rpta eſt ex opere: *Day-ſyn-i-tun-dſchy*, aſſer... in bibliotheca academiae imperialis Petropo... ae, ac diviſo in XXIV volumina ſeu CVII ...culas. Mappae geographicae adiectae ſunt CCXCVI. Omnia iuſſu imperatoris hodierni ...ictate virorum doctorum elaborata. Quae ...eographia regnorum Europaeorum ſubnexa ...ntur, ſummam Sinenſium ignorantiam pro...t.

Varias relationes recentiores, paſſim et anti... de Murr. ..., de rebus Sinicis, ex epiſtolis Ieſuitarum ...as exhibuit CHRISTOPH. GOTTLIEB VON ...RR in eiusdem *Journal zur Kunſtgeſchichte und allgemeinen Litteratur* T. I. p. 95 ſqq. T. IV. ...25. 229 ſqq. T. VI. p. 165 ſqq. T. VII. p. 252 ... T. VIII. p. 93 ſqq.

SECTIO III.

Scriptores de hiſtoria Sinenſi.

Multa huc ſpectantia quoque a ſcriptoribus ...ionis primae ac ſecundae referuntur. Addendi ...o ſequentes, qui dedita opera hiſtoriam Sinicam ſecuti ſunt, partimque ad ſectionem ſecundam ...i poſſunt.

JUAN GONZALEZ DE MENDOZA *Hiſtoria de* de Mendo... *coſas mas notables, ritos y coſtumbres del grand* za. *...no de la China; con un itinerario del nuovo mondo*

del

libris et relationibus, qui in hoc primum litteris et relatione concinnata etc. Ex I lingua transtulit *Ioach. Brulius.* Francof. Antverp. 1655. 4. *Theotiſce* ex verſio *Francof.* 1589. 4. (Haec verſio primam operis partem continet). Ex hac verſic eſt alia Latina, ſic inſcripta: *Marci Henni* guſtani, Nova et ſuccincta, vera tamen hi ampliſſimo potentiſſimoque, noſtro quid hactenus incognito, ſed perpaucis abhir explorato regno, China etc. *Francof. a* Sine anno: in fine dedicationis tamen ap MDXIC. Henningus affirmat, ſe verſio lam quoque conſuluiſſe, pluraque loca m preſſiſſe, quam interpres Theotiſcus. — primum militiae addictus, poſtea ſocius S. Auguſtini, a Philippo II, Hiſpaniarum 1576 in Sinam miſſus, huius regni hiſtoria ximam partem e libris Sinicis hauſtam, m ideo fabulis et mendaciis contaminatam, rum iuſſu concinnavit. Poſt a. 1608 in A epiſcopi munus Popajani obiens, mort Opus ipſum in libros tres diviſum, qu m

ſoribus, eorumque aula, de forma regiminis, de re militari ac litteraria, de re domeſtica etc. Tria annexa ſunt itineraria: 1. MARTINI HERRADAE et HIERONYMI MARII, P. P. Auguſtinianorum, de a. 1577. 2. PETRI ALVARI, ſociis quibusdam P. P. Franciſcanis, de a. 1579. 3. MARTINI IGNATII de a. 1581.

MATTHIAE DRESSERI *Hiſtorien und Bericht von dem newlicher Zeit erfundenen Königreiche China, wie es nach den Umſtänden, ſo zu einer rechtmäſſigen Beſchreibung gehören, beſchaffen.* Leipz. 1597. 4. Halle 1598. 8. — Tribus opusculum abſolvitur libris. Primo deſcribitur Sina cum adiacentibus terris. Secundus agit de religione Sinenſium; tertius de regibus Sinae. *Herradum*, Ieſuitam, modo excitatum, nominat Dreſſerus ducem praecipuum. Falſa et anilia inſunt permulta, nomina propria prave ſcripta haud pauca. Dreſſer.

MARCELO DE RIBADENEYRA *Hiſtoria de las iſlas del Archipelago y reynos de la gran China, Tartaria, Cochinchina, Malaca, Siam, Camboya, Japon, y de lo ſuccedito en eilos, à los Religioſos deſcalſos della Orden del Serafico Padre S. Franciſco, de la provincia de S. Georgio de las Philippinas.* Barcelona 1601. 4. — Extremae raritatis liber, cuius auctor, Franciſcanus e Hiſpania oriundus, ipſe terras in titulo memoratas obivit. Multis in rebus aliter ſentit ac ſcribit, quam Ieſuitae. de Ribadeneyra.

Hiſtoire de ce qui s'eſt paſſé aux royaumes de la Chine et du Japon, tirée des lettres écrites en 1619, 1620 *et* 1621; *traduite de l'Italien en François par le P.* Pierre Morin, *Jéſuite.* à Paris 1624. 4. Archetypum Italicum plane nos latet; nec ſcimus, numne unum idemque ſit, quod alius Ieſuita Francogallicus hoc titulo vertit: *Hiſtoire de ce qui s'eſt paſſé aux royaumes de la Chine et du Japon, tirée des* Hiſt. de ce qui s'eſt paſſé etc.

des lettres écrites en 1621 *et* 1622; *traduite de l'Italien en François, par le P.* Jean Bapt. de Machault, Jéſuite. à Paris 1627. 8.

Maldonado. D. FRANC. DE HERRERA MALDONADO *Epitome hiſtorial del Reyno de la China.* Madrid 1621. 8.

Semedo. ALVARO SEMEDO S. I. *Imperio de la China, y cultura evangelica en el, por los Religioſos de la Compania de Jeſus.* Madrid 1642. 4. Roma 1643. 4. (hoc titulo: *Relatione della grande monarchia della China*). *Francogallice* a *Lud. Coulon*, à Paris 1645. II Partes in 4. — *Avec l'hiſtoire de la guerre des Tartares, contenant les revolutions arrivées en ce royaume, depuis quarante ans, par* MARTIN MARTINI. à Lyon 1667. 4. *Anglice*, Lond. 1655. fol. cum tabb. geogr. et figuris aere expreſſis. — Auctor, natione Luſitanus, per duo et viginti annos in Sina commoratus ibique 1658 mortuus eſt. Hiſtoriam eius Sinenſem red-git et in lucem edidit *Emanuel de Faria y Souſa.* Saeculo ſuperiore plures hiſtoriae Sinicae ſcriptores hoc opere frequenter uſi ſunt. Editiones archetypi ſummae raritatis aeſtimantur, praecipue Madridenſis.

Cf. FREYTAGII Anal. litt. p. 845 ſq.

Greslon. ADRIEN GRESLON, Jeſuite, *Hiſtoire de la Chine ſous la domination des Tartares, depuis* 1651 *juſqu' en* 1669. à Paris 1671. 8.

Martini. MARTINI MARTINII, Tridentini S. I. Sinicae hiſtoriae Decas I, res a gentis origine ad Chriſtum natum in extrema Aſia, ſive magno Sinarum imperio geſtas complexa edita cura Collegii Monacenſis S. I. *Monachii* 1658 4. *Amſtelod.* 1659. 8. *Francogallice* a *le Peletier*, Pariſ. 1692. II Voll. in 12. — Eiusdem auctoris geographia imperii Sinici ſectione praecedente laudata. In opere praeſente hiſtoria Sinarum antiquiſſima exponitur, multis ſane

: fabellis repleta: nihilo minus inſunt, quibus tem criticam rite adhibeas, commode uti poſſis. ter decadem primam nullam habemus.

Eiusd. Regni Sinenſis a Tartaris tyrannice tati depopulatique concinnata enarratio. *Ant-* - 1654. 12. *Colon.* 1654. 12. *Amſterd.* 1655. 12. 1661. 12. Cum figg. aen. Legitur quoque in e Atlantis Sinici eiusdem auctoris. *Francogal.* Pariſ. 1654. 8. *Theotiſce* Amſt. 1654. 12. Cum . aen. *Belgice* a G. L. S. Delft 1654. 12. Amſt. o. 12. *Italice* a *Climaco Latini*, Milano 1654. 8. *tanice*, Lisboa 1657. 8. — Vel copia editio- ı ac verſionum, quorum numerus noſtro forte ɔr, teſtatur, quanta cupiditate libellus olim ıs fuerit; nec hodie eius uſus vanus erit, ſi ationem iſtam rerum Sinicarum exacte ſcire ı. Conſuli tamen merentur etiam ſcriptores ſtatim ſequentes:

JUAN DE PALAFOX Y MENDOZA *Hiſtoria de* de Palafox. *Conquiſta de la China por el Tartaro.* en Paris o. 8. *Francogallice* a *Collé.* ibid. 1670. 8; et ſterd. 1723. 12. *Anglice*, Lond. 1671. 8. — ſtor, multum a Ieſuitis vexatus cuiusque me- riam vel noſtro adhuc ſaeculo calumniis con- inare ſtuduerunt, mortuus eſt a. 1659, munere copi Oſmae in Caſtilia vetere functus.

FRANCISCI DE ROUGEMONT Hiſtoria Tar- de Rouge- ɔ- Sinica ab anno 1660 ad annum 1668. Lo- mont. ii 1673. 8. — Auctor, Ieſuita, in Sina mor- s eſt a. 1671.

ANDREAE MUELLERI Hebdomas obſervatio- Müller. n Sinicarum. *Coloniae Brandeburg.* 1674. 4; et eius opuſculis mox recenſendis. Antequam ɔc colligeret, edidit librum ſequentem:

Speciminum Sinicorum ANDREAE MUELLERI, ſiſenhagii, decimae de decimis, una cum

Man-

variarum linguarum, et verſione Latina
ciuntur notae ad hanc verſionem. Hinc
Specimen Lexici Mandarinici, per occaſion
buli Xim. quod in textu iſto palmarium eſ
ipſa de Eclipſi paſſionali diſquiſitio inchoa
magni, ut nobis quidem videtur, aeſtimar
iunctus eſt catalogus librorum Sinicorur
thecae Electoralis Brandenburgicae, CC
tomorum ſ. involucrorum, maxime manu
rum, in Mülleri bliotheca exſtantium.

Eiusdem Opuſcula nonnulla orientalia
lumine comprehenſa. *Francof. ad Oderam*
(Exſtare dicuntur libri exempla, quibus an
eſt praefixus). — Auctor rerum Sinica
titiam adeo egregiam aſſecutus erat, ut
pore ex Europaeis ſe ſuperiorem haber
nemnem, poſtea vero eo plures. Opuſ
ſigillatim antea edita, res potiſſimum Sin
ſtrant. Primum nempe locum occupa
Chataica ſ. Sinica, per ABDALLAM, patr
vaeum, qui ſaeculo XIII poſt C. N. vixi
conſignata. Hunc variarum in Oriente
rum compendia hiſtorica ſcripſiſſe. et iis

non modo, ſed Latine etiam ex ſua interpretatione Müllerus exhibuit, ac notas ubique ſubiecit. *Theoph. Sigef. Beyer*, iudex harum rerum fide lignus, in Theſauro epiſt. Lacroziano T. I. p. 26 le hoc opuſculo ſic iudicat: „Optimus ſane Mul-„leri labor, ſed ex malis Perſicis inquinatius non-„nunquam vertit Latine.“ Sequitur: *Monumen-um Sinicum cum commentario novenſili.* Tribus ab-olvitur partibus, a. 1672 ſigillatim evulgatis. Prae-nittitur hiſtoria monimenti celebratiſſimi marmo-ei, quod anno poſt C. N. 780 exaratum et a. 1625 n provincia Xenſy ad eius metropolin Siganfu epertum fuiſſe dicitur, ut ſcriptura ex parte Sinica, x parte Syriaca, hiſtoriam Chriſtianiſmi inter Si-as praedicati ſiſtat. Huius ante omnia lectionem :u phraſin cum verſione et metaphraſi paraphraſi-ue copulatam communicat. Cum enim Atha-aſius Kircherus in China ſua illuſtrata poſtea re-:nſenda, id produceret, novumque theologis A. :. ex illius contentis faceſſeret negotium, eius in : recipere examen Müllerus minime detrectavit, : iſtud adeo non correctius modo edidit, verum nos quoque vocabulis adiunxit, defectus apud ircherum occurrentes ſupplevit, errataque ſuſtulit. ubiungitur commentarius, ab auctore appellatus, *ovenſilis*, nempe: 1. *criticus*, circa editionem ipſius ibulae; 2. *grammaticus*, circa voces et notas, no-rumque lectionem et interpretationem, item de ntione accentuum; 3. *philologicus*, circa Siniſmos; . *chronologicus*, circa deſignatas hoc loco epochas t tempora; 5. *proſopographicus*, circa nomina per-narum, hiſtoriae item ſumma; 6. *notitiarum*, irca nomina officiorum tam externorum quam eccleſiaſticorum; 7. *geographicus*, circa nomina lo-orum; 8. *phyſicus*, circa res naturales, quarum liqua fit mentio; 9. *theologicus*, circa fidei capita

cimen commentarii geographici circa *M*
Veneti hiſtoriam orientalem; 7. hebdom
rum diſtributio eorumque denominatio
Sinis etiam olim uſitata. — *Commenta*
betica de Sinarum magnaeque Tartariae re
&oris commentariis ſuper Marci Poli V
orient. aliisque magno numero manuſcripti
ac ſaltim delibata. — *Imperii Sinenſis n*
geographicus, ut et eiusdem imperii mapp
phica plane nova, eaque e multo amplio
quam ſcil. ipſi Sinae ediderunt, in a&tic
mam redacta, plurimisque locorum parti
nibus, partim numeris nomina indican
Romano litterarum habitu veſtita, una c
fatione de re geographica Sinenſium deq
Witſeniana. Hoc ſcriptum a. 1680 ſepa
tum fuerat. — *Baſilicon Sinenſe*, ſeu p
hominum, regum et imperatorum Sinenſi
nomina, cognomina, aetas, res quaeda
aliaque ab exordio ad noſtra usque
A. 1679 primum editum. — *Epiſtolae du*
baeae, una *Moſis Mardeni*, Syri, qui ex

is novi teſt. editione, altera. Epiſtolae iſtae his diſſertationibus primum a. 1673, *Symbo-yriacae* inſcriptae, editae fuerant.

. Acta Erud. a. 1695. p. 17 ſqq.
AUMGARTENS) *Nachr. von einer Hall. Bibl.* T. I. p. 97 — 103.

IERRE JOSEPH D'ORLEANS, *Hiſtoire des* d'Orleans. *conquerans Tartares Chunchi et Camhi, qui ont gué la Chine.* à Paris 1688. 8. — Hic ſocius is Ieſuitici, in prima libri parte ex relationi-eſuitarum hiſtoriam Tataricae expeditionis in n praemittit, qua, oppreſſa regum indigena-familia, imperium Sinae ad Tataros prevenit. s haec repetit ſcriptor, et antiquam Tataro-irruptionem, quae a. 1281 accidit, et annos ontinuata fuit, breviter exponit: ſed praeci-rimae partis materia eſt regnum illius *Chunchi*, a. 1644 *Amavanus* patruus et tutor in thro-Sinenſium evexit. Sequitur parte altera hi-*Camhi*, quem pater *Chunchius* filium et ſuc-rem reliquit octo annorum puerum. Ieſuitis a mirifice favens, ideoque ſummis condeco-laudibus. Subiungitur relatio itineris ſum-ſimi et moleſtiſſimi, ab imperatore in Tata-orientalem, avitum regnum, a. 1682 ſuſcepti; que anno ſequenti inſtituti. Multa notat au-de ſacerdotibus Tatarorum, quos *Lamas* vo-

Differit inde de celebri illo muro, qui Ta-et Sinenſes diſterminat, eumque ſeptem illa ntata mundi miracula longe ſuperare exiſtimat. tur libro appendix incongruens de obſidione peratione urbis Goae, Luſitanorum in inſula s littoris coloniae, relata ex litteris menſe la-o a 1685 Goae ſcriptis.

Acta Erud. a. 1688. p. 382 ſqq.

Berlin 1696. 4. — Liber extractus
quadam Sinica, inſcripta: *Siao ul lun*
parvulorum filiorum ſermones ſ. doc
ſtitutum felicius exſequendum, auc
conducere arbitratur, ſi totius chr
nenſis decurſum, cum textu Sinico,
Germanica explicatione illuſtrato,
quoque adiecta, quam ſovet, opi
quidem duabus complexus eſt tab
ſiſtitur textus Sinicus, ut characteribu
exprimitur, cum pronunciatione tu
Germanica. Quibus ſuccedunt fing
res, ſecundum familias, in quas dis
eo, quo ſe exceperunt, ordine. De
tur, quid unusquisque egerit, qu
quem animum adverſus ſubditos, e
illum, geſſerint; ſtudioſe quoque a
pus, quo quisque regnaverit, et ad n
Chriſtiani ſequimur, chronologiam
In fine annectitur brevis relatio legat
in Sinam anno 1693 et ſqq. ab Isb
memorato, obitae.

Etat preſent de la Chine, en figures gravées par Bouvet & Giffart.
GIFFART, *ſur les deſſeins apportés au Roi par*
P. J. (JOACHIM) BOUVET, *Jeſuite.* à Paris
7. fol. Excerptum exſtat in collectione itiner.
votiana T. V. — Auctor, ab imperatore Si-
ſi, *Kang-hi*, a. 1693 in Europam miſſus, de-
it iter ab urbe Pekin verſus Kanton. Idem
buit.

Portrait hiſtorique de l'Empereur de la Chine,
té au Roi (de France). à Paris 1697. 12. à la
e 1699. 8.

PHILIPPI COUPLET, Soc. Ieſ. Tabula chro- Couplet.
gica Monarchiae Sinicae. *Vindob.* 1703. in 12
ng. — Libellus adiectus etiam eiusdem au-
s *Confucio Sinarum philoſopho*, de quo ſectione
ima. Poſt praefationem ſive introductionem
hronologiam Sinicam ſeries regum ſ. impera-
m ipſa ſequitur, ab *Hoang-ti* a. 2697 ante
nat. usque ad *Hiao-pim-ti* a. 1683 poſt Chr.
Singulis nominibus breviter narrata de rebus
s et regni mutationibus ſubiuncta ſunt. Appen-
exhibet hiſtoriam decreti, a. 1692 in favorem
ſtianiſmi dati. Subnexa eſt tabula imperii Si-
geographica ſat elegans, in qua praecipue loca
ta, quibus Chriſtianis templa exſtruendi facul-
lata fuit.

: *Hamburg. Bibl. hiſt.* Cent. II. p. 94 ſqq.

FRANCISCI NOËL, Soc. Ieſu, Obſervationes Noël.
hematicae et phyſicae in India et China factae
nno 1684 usque ad a. 1708. *Pragae* 1710.
— Quem librum ideo hoc loco excitamus,
mappis et geographiae aeque ac chronologiae
erii Sinici emendandae egregie inſervit. Plu-
n enim urbium longitudo et latitudo deter-
ata; illuſtrata varia ad aſtronomiam Sinicam

nouvellement aux Indes et à la Chine
de la Compagnie de Jeſus. à Paris 17
g tabb. aen. — Poſt obſervationes
Sinenſium et Indorum ſequuntur
nimirum: Deſcriptio inſulae *Poulo-*
que urbis *Canton;* diarium itineris
Iacobi ab urbe Canton ad metropol
Pekinum (inſertum etiam collectioni
tianae T. V.); epiſtola Gaubilii de lo
bis Aſtracan; ichnographia et deſcr
ſitus metropolis Coreae, *Kong-Ki-T*
tatio de origine fluviorum *Irtis* et
de regionibus ſeptentrionalibus et
circa mare Caſpium; relatio Sinen
ab urbe *Pekin* ad oppidum *Tobol*,
regionem Torgautorum, qui ad
maris Caſpii incolunt, cum annot
pronunciationem nominum proprior
nenſi, potiſſimum ſpectantibus; deſcr
Tſe-wang-raptan; excerpta ex litteri
mappa geographica regionis circa p
Comorin, itemque inſulae *Ceilan*. In

nes quaedam de oris peninſulae intra Gan-
, de Zodiaco Indorum, deque nominibus,
e iſta gens tribuere aſtris ac planetis ſolet.
ique poſtremum libri locum occupat tabula
ampla, in qua longitudines et latitudines cum
cipuarum urbium Sinenſium et Indicarum, tum
omnium aliorum locorum in univerſo terra-
orbe, ex optimis auctoribus collectae exhi-
ur.

Acta Erud. a. 1730. p. 86—91.

THEOPHILI SIGEFRIDI BAYERI Muſeum Bayer.
cum, in quo Sinicae linguae et litteraturae
explicatur. *Petropoli* 1730. 8. — Duos to-
hoc opus complectitur, quorum alteri auctor
fixit accuratam narrationem de progreſſu litte-
rae Sinicae in Europa, ubi inde ab antiquiſſi-
temporibus rem repetit, virorumque docto-
conatibus laudibusque recenſitis usque ad
aetatem hiſtoriam deducit. Hanc excipiunt
rationem duo libri Grammaticae Sinicae. In
o volumine duo Lexica Sinica proponit, do-
ue, quomodo litterae Sinicae et diſponi per
es et ad prima elementa referri debeant. Porro
ſpecimen Lexici Sinici, quo mercatores ute-
ur, in quo aulae Sinicae officia bellique et pa-
munia recenſentur, Grammaticamque tradidit
uae popularis, cuius uſus in provincia Chiu-
u viget. Attexuit etiam libellos aliquot, quo-
lectio eorum animos iuvat, qui, quid aliis in
onibus homines agant, ſcire velint. Nam de
ibus, de ſcriptura, de litteris, eloquentia, do-
a temporum, menſura et ponderibus Sinen-
expoſuit; de Confucii vita et ſcriptis quibus-
nos certiores reddidit, atque de originibus
is, eo, ut inquit ipſe, conſilio egit, ut oſten-

deret, creatae univerſitatis qualis memoria apud Sinas exſtaret, et quam adeo non metuere debeamus ab eorum hiſtoria et chronologia, ne coeleſtis veritatis lux obſcuretur. *Abdallae Beidavaei* annales Sinicos longe doctius, Andrea Mullero, ante memorato, illuſtravit. Eſt profecto hoc muſeum liberaliter a Bayero inſtructum, atque facile oculos allicit multiplex rerum exquiſitarum varietas; placet etiam elegantia illa et venuſtas, qua totam ſupellectilem diſpoſuit atque polivit. Ipſe vero, ut ſolebat ſemper, modeſte de hoc opere iudicavit et aliquot annos poſt omiſſa quaedam aut perperam dicta cum ſupplevit, tum emendavit in alio libro, ita inſcripto:

T. S. BAYERI de horis Sinicis et cyclo horario commentationes: accedit eiusdem auctoris Parergon Sinicum de Calendariis Sinicis: ubi etiam quaedam in doctrina temporum Sinica emendantur. *Petropoli* 1735. 4. In quo non ſolum chronologiam Sinicam illuſtrat erroresque quosdam in doctrina temporum Sinica commiſſos tollit, ſed chronologiam quoque aliorum Orientis populorum attingit. Opportune etiam addidit duo monimenta Sinica, illuſtrando huic argumento quae maxime inſerviunt.

Huc etiam pertinent, quae Bayerus ſcripſit de re *numaria Sinenſium*, in *Miſcellaneis Berolinenſibus* T. V. p. 175 ſqq. Epiſtolae variae ad Bayerum de rebus Sinicis a viris doctis datae, quarum collectionem inſcripſit: *Commercium epiſtolare Sinicum;* ibid. p. 185; atque alia *de Ferdinandi Verbieſti S. I. ſcriptis Sinicis, praeſertim de eius globo terreſtri;* ibid. T. VI.

du Halde. J. (JEAN) B. (BAPTIST) DU HALDE, *de la Compagnie de Jeſus, Deſcription geographique, hiſtorique, chronologique, politique et phyſique de l'Empire de*

ine et de la Tartarie Chinoiſe, enrichie des énérales et particuliéres de ces Pays, de la nérale et des Cartes particuliéres du Thibet, Corée, et ornée d'un grand nombre de Figu- Vignettes gravées en Taille-douce. à Paris Tomi IV in fol. mai. (T. I. Alph. 5. plagg. 1 mappis 17 et tabb. aen. 7. T. II. Alph. 7. 5, cum tabb. aen. 8. T. III. Alph. 6. plagg. tabb. aen. 5. T. IV. Alph. 5. plagg. 15, ippis 25). *à la Haye* 1736. IV Tomi in cum mappis et figg. aen. *Anglice*, Lond. I Voll. in fol. Cum tabb. aen. Epitomen m operis Duhaldiani eamque nimis man- hibuerat *Richardus Brookes*, hoc quidem *General hiſtory of China, Chineſe Tartary, ıd Thibet, done from the celebrated work of du Halde: in which are compriſed all the accounts, formerly publiſhed by Lewis le* Lond. 1741. IV Voll. in 8. cum figg. aen. e, Roſtoch. 1747 — 1749. IV Voll. in 4 mai. bb. aen. et praefatione interpretis, in qua nnulli de geographia et hiſtoria Sinica bre- dicantur. Tomo ſecundo huius verſionis eſt I. L. MOSHEMII hiſtoria Sinae eccle- recentiſſima, ſeparatim quoque edita, de ſtea. Tomo tertio et quarto praemiſſa eſt diſſertatio de chronologia et litteratura Si- Tomo quarto, quo narrationes Francogalli ribus Ieſuitarum in Tatariam in compen- edactae, adiuncta eſt verſio operis Kaem- de Iaponia, de quo capite proximo. ab *Ignatio de Teils*. Petropoli 1774 ſqq. 4. figg. aen. — Opere Duhaldiano potiſſi- ıſi ſunt compilatores collectionis itinerario- revotianae T. VI, ubi et tabulae variae repetitae ſunt. — Excerpta exhibet col-

lectio itinerariorum Berolinenſis Theo
et VII. — In hiſtoria hac condenda
ctor magno illo apparatu librorum a
ſectorum, ex quibus, quanquam caete
continebant ad inſtitutum parum aut
facientia, hoc ſaltem profecit, ut de ve
rerum, in quibus deſcribendis exactiſſin
rum auctores conveniebat, certior
Praeterea autem cum miſſionariis, i
reverſis, Ieſuitis ſcilicet, ſententias dili
tulit, dubias cauſſas quam plurimas
commerciumque litterarum cum miſſi
Sinam omnem divagantibus, viginti qu
et amplius continuavit; denique, tot
abſoluto, cum Ieſuita *Contancino*, XX
Sina commorato, ac commodum Pari
quicquid in litteras retulerat, commun
que monitis ſuam in rem uſus eſt.
mediam quaſi ingreſſus viam, nec or
habito diſcrimine, probavit, quae a
rerum ſuarum magnopere praedican
dioſis, conſignata erant, neque uni tant
relictis aliis omnibus, intentus, plura
haud indigna praeteriit. Apponit etia
miſſionariorum, quorum ſcriptis, ſive
ratis, ſive typis expreſſis, uſus eſt. I
Sinenſe, qua patet, imperium generati
nihilque paene omittit, quod eo valet,
divitias, larga manu diſperſas, contueam
Sequitur deſcriptio ampla magni muri,
a Sina ſeiungentis, dehinc populorum
Tu-fan, ſuis olim legibus utentium, a
bellis adeo debilitatorum, ut tandem a
ſubiugati fuerint. Tatarorum *Coconor*,
que *Lo-los* et *Miao-ſſe* res fuſe ob ocul
tur. Tum itinera *Buveti*, *Fontanaei* a

um, ſeparatis temporibus per provincias
ires inſtituta, enarrantur. Poſtremum lo-
occupant Annales Sinenſes, imperato-
e in XXII dynaſtiis virtutibus vitiisque
uorum, res prave laudabiliterque geſtae.
n eſt auctor in eo, ut fidem faciat, hiſtorias
torum, vel antiquiſſimorum, ab hominibus
bus conſignatas et ad memoriam noſtram
s eſſe. Tomo II exponitur de antiquitate
nitudine imperii, de potentia auctoritateque
toris, de ſigillis imperii, atque ſolennibus in
traditione obſervatis, de reditibus ac ex-
de imperatoris palatio, apparatuque, cum
tio in publicum prodit. Tum de forma
is, de tribunalibus, Mandarinis, eorum
, poteſtate, ac honore, quo eos Sinenſes
untur; de ſtatu bellico, exercitu, armis,
, munimentis, varioque maiorum tormen-
genere; de ordine in urbibus, viisque publi-
bſervato, de vectigalibus, curſoribusque
s, de nobilium ordine, educatione, vitae
; de terrae fertilitate, agricultura, ac amore,
mplectuntur eos, qui eidem operam dant;
ficum induſtria, nec non plebis; de genio
le, phyſiognomia, geſtibus, domibus Sinen-
ornatuque earum; de ſplendore, cuius in
us, pontibus, arcubus triumphalibus, por-
rribus, murisque conſtruendis, ac feſtis ce-
lis peramantes ſunt; de caerimoniis, quando
e inviſunt, vel munera dant, in litteris ex-
s, feſtis, nuptiis, funebri denique pompa,
tis; de carceribus, ſeveraque in homines
m animadverſione; de lacubus, canalibus,
ninibus, navigiisque maioribus ac minoribus;
metae multiplici genere, de commerciis, de
, pigmentum, *vernis* dictum, porcellanae
vaſa,

quo modo litteris imbuantur iuve
dibus, explorationibusque factis, ad
ris eniti debeant; porro epitome li
ex ſcholis publicis in populum red
alius eiusdem argumenti, auctore
dynaſtia XIX *Song* dicta, florente; f
tationis, in *Hio*, ſ. loco conventu
celebratorum, habitae; translatio ſc
ponitur, quo modo ſocietas litter
num conſtituenda ſit. Res litt
magnam huius tomi partem ſibi vin
rat igitur auctor libros Sinarum c
bus innititur imperium Sinenſe,
commemoratos. Tomo III primo
religione Sinenſium, v. c. de cul
apud eos recepto, de variis ſectis
haec hiſtoria religionis Chriſtianae i
ductae, ibidemque adhuc florentis. I
quantum Sinenſes in litteris artibusq
Auctor minime laudibus nimiis ec
Quodſi, inquit, ingentem numeru
rum, ſplendidarum omnino, quit

nli quadam vi iudicandique ſollertia non plane deſtituti. Sed neque honeſta aemulatione ad na molienda incenduntur, nec, qui id tenta-, praemiis propoſitis, alliciuntur ad audenda a. Logica ac Rhetorica tantum utuntur na-li, Muſica minime culta, ac ea, quae aures nulceat. Arithmeticae magis ſunt ſcientes, et umento quodam, globulis chordisque inſtru- *Suan-pan* dicto, tam dextre uti norunt, ut, tumvis celeriter numeros pronunciantem aſſe-ptur. Aſtronomiae, unicae fere matheſeos s, quae a priſcis temporibus apud eos floruit, ſunt ignari: at inſtrumentis utuntur, partim mmodis, partim adeo imperfectis, ut noſtra e poſt ſe relinquant, caet. Concludit tomum catio vocabulorum Sinenſium in tribus volu-bus occurrentium. Tomus IV rebus Tataro-enarrandis deſtinatus eſt. Habes hic obſerva-es geographicas ad Tatariam ſpectantes, ex ionariorum, tabulas geographicas adornan-, annotatis excerptas; tum de provinciis Ta-rum *Mantſchehu* et *Mongus;* obſervationes hi-icas *Gerbillonii* de Tataria magna, atque item graphicas de terris *Mongus;* exquiſitas de lingua rorum *Mantſchehu* obſervationes; deſcriptio-duorum itinerum in Tatariam orientalem et dentalem P. *Verbieſtii*, nec non octo itinerum Tatariam *Gerbillonii;* obſervationes geographi-P. *Regis* de Corea, brevemque regni huius riam, ex tribus Hiſtoricis depromtam; rela-em ſuccinctam praefecti militaris *Bering* de re Kamtſchatkam verſus eo fine ſuſcepto, ut oraret, utrum hae terrae Americae ſeptentrio-t ſint contiguae, an mari eo pertingi poſſit; que P. *Regis* obſervationes geographicas et oricas de regno Thibetano. Hiſce annexus eſt catalo-

pero et di preſente Veſcovo di Lodi;
P. VIANI, *ſuo confeſſore e compagno nel*
Legazione. in Parigi (ſeu potius *Turini*)
Venezia 1760. 8. Ampla excerpta exh
theque raiſonnée des ouvrages des Savans
T. XXV. P. I et II; et collectio itiner. Pr
cuius auctor his tantum excerptis uſ
Poſt reditum e Sina *Viani* variis muneri
fiaſticis functus, Neapoli circa finem
mortuus eſt. A. 1720 cum Mezzaba
Sina fuit. Sub forma diarii breviter, ac
quae obſervaverat, deſcribit, eiusque
de Ieſuitarum artibus aſtutiisque in Sina
digna ſunt, quae ſtudioſe perpendanti
magis ſacerdotes iſti in librum huncce i
eo certiorem fidem eidem conciliant.

de Guignes. DE GUIGNES, *de l'Acad. royale des*
et belles lettres, Hiſtoire générale des Huns,
des Mogols et des autres Tartares occid
avant et depuis Jeſus-Chriſt juſqu'à préſe
d'une introduction contenant des Tables chr
et hiſtoriques des Princes qui ont regné a
ouvrage tiré des livres Chinois et des Mong

oll. in 4 min. Excerpta nonnulla, ad veterem
e, praecipue Sinae, hiſtoriam ſpectantia Theo-
reddidit ac propoſuit *Ioh. Salom. Semler* in
terungsſchriften zur allgemeinen Welthiſtorie
lle 1761. 4.) T. V. p. 1—47[b]. — Aliorum
ilorum Aſiaticorum hiſtoriae, vel titulo te-
e, opus doctiſſimum quidem dicatum: magna
n eius pars in hiſtoria Sinica diſcutienda ac
nda verſatur, plura etiam in hiſtoriis aliarum
um e libris Sinenſibus ab auctore petita ſunt.
m ſpeciem hiſtoria Aſiae hoc opere induit.
or, ut multa alia nova taceamus, primus
it, Turcas, Hunnos et Mongalos unicum,
um et perantiquum populum fuiſſe, cuius
n in Tartaria diſperſa monimenta, templa,
ae ſunt huius generis reliqua, usque ad no-
aetatem priſtinam eius magnitudinem dome-
n teſtentur. Annos iam MCC ante Chr. nat.
ja iſtius gentis in hiſtoria reperit Deguigneſius:
ora autem inde ab a. CCIX ante Chr. natum,
nimirum tempore *Teu-man* Hunnorum dux
terrori eſſet. Quorum Tatarorum opes hi
m ſic diminuerunt, ut victorum fama omnem
e terrarum orbem pervagaretur. Diſperſorum
turbae variae verſus occidentem demigrantes
o agmine in Romanum perrexerunt impe-
Attilae res geſtae inde ortae. Aliae Hun-
n familiae Sinae finibus inhaerentes tandem
nationi Tatarorum, *Scheu-ſchen* dictorum,
tae. Alii in Sina ipſa nova condiderunt regna.
n poſtea Tatari iſti in Oriente relicti, auſpi-
uiusdam *Tu-muen*, novo imperio ortum de-
t; Turcarum nomine ſe inſigniverunt, facti-
unt domini Tatariae, Sinis ad caurum ſitae.
diviſi in Turcas orientales et occidentales,
ea usque ad Perſiam et ad imperium Byzan-
tinum

tinum protenderunt posteriusque ipsum invaserunt. Ungri, Uzi et Patzinaci eiusdem stirpis sunt. Interea alii Turci, *Hoeike* dicti, Tatariam subiugarunt illosque priores suppressere. Plures Turcicae catervae, *Seljucidae* appellatae, Persiam invaserunt aliaque parte versus Constantinopolin usque pervenere. Tum quinque eorum imperia orta, Persianum, Niceanum, Damascenum, Halebense, Caramanicum. Alia e Turcis olim servis instituta in Aegypto, Syria, partibusque Indiae septentrionalibus. Dum vero hi in Asia occidentali regnarent, Dschinkischanus, oriundus ex eodem Mongolorum populo, victoriis, ac devastationibus faciem Asiae orientalis permutavit. Persia et Sina his Tataris paruerunt. Timur eiusdem gentis nomen fuit paullo recentius notiusve. Nec, quibus viis Turcae s. Osmani in Asia, Africa et Europa sedes sibi paraverint, ignotum. Nova igitur haec cum multis aliis non minus cognita dignis in Deguignesii opere exposita et comprobata disciplinae historicae accreverunt. Tomi primi pars prima s. volumen primum paene integrum chronologiae dicatum; aerae nimirum Asiaticae variae, Sinicae potissimum, indicantur et illustrantur. Tabula ampla, quadraginta fere paginas occupans, atque exacta sistit comparationem annorum Sinensium, Graecorum, Arabicorum ac Persicorum, aliis etiam usibus profutura. Prolegomena haecce excipit brevis Asiae historia chronologica, octo in libros divisa. Primus et secundus agunt de Sina; tertius de Corea, et Iapania, ut et de Thibeto et India; quartus de orientalibus, quintus de occidentalibus Tataris s. de Hunnis, in quorum historia exponenda summus operis cardo vertitur. Subiuncta est eidem libro historia chronologica duum magnorum Russiae. Liber sextus Arabibus, sep-

mus Perſis gentibusque finitimis, octavus de-
te Francis ſic dictis, qui tempore expeditionum
iatarum in Syria finitimisque regionibus atque
nſula Cypro regna condiderunt. Tomi primi
alteri ſ. volumini II, introductionis loco, prae-
eſt deſcriptio Tatariae geographica, hauſta
imam quidem partem e veteribus Sinenſium
s, haud tamen neglectis obſervationibus Marci
i Veneti aliorumque medii aevi ſcriptorum.
e geographia antiqui et medii aevi diligentia
ſſima confecta eſt. Defectus tabulae geo-
hicae vix excuſari poterit. Sequitur hiſtoria
, XXII libris, quorum priores ſex huic tomo,
mus usque ad decimum quartum tomo ſe-
o ſ. volumini III, reliqui IV ac V inſunt. Et
quidem quatuor priores ſiſtunt hiſtoriam Hun-
m proprie ſic dictorum; quintus usque ad
num quartum Turcarum multiplicem proge-
s; decimus quintus usque ad viceſimum Mo-
rum ſ. Mongolorum variorum; liber autem
ſimus primus fata Mamlicarum Bahariticorum
Turcarum de Captſchac, Aegyptum occupan-
s; viceſimus ſecundus denique hiſtoriam Mam-
um Bordgiticorum, originemque Turcarum
manicorum. — Verſio Theotiſca nonnulla
et, quibus archetypum caret. Sic volumini ſe-
do ac tertio praefixa eſt verſio libelli Franco-
ci: *Deſpotiſme de la Chine;* tertio etiam, *De-
neſii* diſſertatio de Chriſtianis ſaeculo ſeptimo
Chr. natum in Sina habitantibus; quarto,
dem *Mémoire, dans lequel on prouve, que les
ois ſont une colonie Egyptienne*, et eiusdem epi-
ad auctores ephemeridum Trivultienſium.
quibus omnibus paullo poſt. Volumen ver-
Theotiſcae ultimum inſtructum eſt indice
ſſimo talique operi maxime neceſſario. —

Laudibus eidem debitis addendum: 1) auctorem quidem multo maiore diligentia in materie operis colligenda et construenda usum fuisse, quam plures popularium eiusdem: tamen desideratur ubique fere ars critica, qua idem fontes narrationis examinare, eorumque fidem atque usum demonstrare debuisset. Recte enim interrogari potest: numne fontibus, quos nominat, re vera usus sit? Omnibus quidem voluminibus praefiguntur verba: *e libris Sinicis et MStis orientalibus bibliothecae regiae Parisinae;* quod tamen de primo ac secundo solum valere videtur: in reliquis condendis manifesto subsidiis aliis, v. c. *Gaubilii* historia Mongolica, usus est. Dubitatio etiam oritur, an auctor fontes istos recte in usus suos converterit: certe scriptorum testimonia in margine, more Gallico, admodum negligenter sunt adscripta; 2) iure etiam interrogari potest: Ususne est auctor historicis occidentalibus eadem ratione, qua orientalibus, eosque inter se rite contulit? 3) dubia haud contemnenda contra auctoris sententiam de Hunnorum et Turcarum communi origine moveri possent; 4) genere dicendi usus est minime grato, diffuso potius ac sterili. — De aliis momentis, ad historiam ipsam spectantibus, disputarunt cum auctore Iesuitae, auctores ephemeridum: *Mémoires de Trevoux*, quibus Deguignesius modeste docteque respondit in epistola paullo ante memorata, inserta diario isti Francogallico, quod inscribitur: *Journal des Savans.* Praecipue est in eo, ut probet, historiam Sinicam minime tanta antiquitate frui, qualem Iesuitae iactent.

Cf. *Goetting Anzeig.* a. 1758. p. 1153—1158. 1169. 1172. coll. p. 1239 sq. (cuius censurae auctor *I. C. Gatterer*). *Allgem. teut. Bibl. Anhang zu den 1sten bis 12ten Bande.* Voll. II. p. 993—1010. T. XVI. p. 588 sqq.

VOTIU

VOYEU DE BRUNEM B. et P. D. M. *Hiſtoire* Voyeu de Brunem S. Jouve.
conquête de la Chine par les Tartares Man-
x; à laquelle on a joint un accord chronologique
nales de la monarchie Chinoiſe, avec les epoques
ancienne hiſtoire, depuis le deluge juſqu' à Jeſus-
t. à Lyon 1754. II Voll. in 12. Prior libri *Theotiſce* legitur in additamentis ad operis Duani interpretationem Theotiſcam (*Roſtoch.* 5. 4.), et in hiſtoria univerſali ampliſſima, lice ſcripta (T. XXV. p. 152—248 ſecundum onem Theotiſcam Halenſem). — Nomen in is fronte fictum denotat Ieſuitam JOSEPH VE, mortuum a. 1758. Maiorem partem, et volumen primum integrum alterumque a —206, occupant libri quinque, ex opere temporis inedito Ieſuitae MAILLA, de quo a, ſpeciminis quaſi loco in lucem publicam , in quibus hiſtoria mutationis memorabilis lo ſuperiore in Sina per Tataros factae ex- tur. Additur voluminis alterius p. 207-318 me hauſta e libro Latine ſcripto a Ieſuita, IO- INE BAPTISTA REGIS, Pequini a. 1737 mor- ita inſignito: Concordia chronologiae anna- Sinenſis imperii cum epochis hiſtoriae noſtrae ae et profanae, a creatione mundi usque ad am aerae Chriſtianae. Qua epitome errores nologici centies confutati inepte ſunt recocti.

Bibliotheque des Sciences et des beaux arts T. II. P. II. p. 412—435.

LUMGARTEN *Nachrichten von merkwürd. Büchern* T. VII. p. 173 ſqq.

(FRANC. MARIAE DE MARSY et RICHERII) de Marſy.
oire moderne des Chinois, des Japonnois, des In-
s, des Perſes, des Turcs, des Ruſſes etc. pour
ir de ſuite à l'hiſtoire de Mr. Rollin. à Paris 1754.

Supra, Vol. I. P. I. p. 130, ubi de ſcriptoribus

hiſtoriae univerſalis relatum eſt, huius compilationis iam meminimus. Volumini quidem primo ineſt deſcriptio brevisque hiſtoria regni Simici, ex opere Duhaldiano ac hiſtoria univerſali Anglicana modo memorata potiſſimum depromta. Auctor tamen nimiam hiſtoriae Sinenſis antiquitatem haud agnoſcit, fabellasque plures explodit.

de Guignes. DE GUIGNES *Mémoire, dans lequel on prouve, que les Chinois ſont une colonie Egyptienne; lû dans l'Aſſemblée publique de l'Acad. Roy. des Inſcriptt. et belles lettres le* 14 *Nov.* 1758. *Avec un Précis de M. l'Abbé* BARTHELEMY *ſur les lettres Phéniciennes, lû dans l'Aſſemblée publique le* 12 *Avr.* 1758. à Paris 1759. 8. Et in Commentariis eiusdem Academiae T. XXIX. *Theotiſce*, in *Bremiſchen Magazin* T. VI. p. 166 ſqq. — Bartholomaei diſſertatiuncula nihil nunc ad nos. Deguigneſius ingenioſus aeque ac doctus hypotheſin tradidit, poſtea, ubicunque tandem occaſio ſe oſtenderet, variis modis exornatam, inter Aegyptios veteres nempe atque Sinenſes hodiernos tantam intercedere ſimilitudinem, ut poſteriores priorum coloniam eſſe facile ſibi perſuadeat. Quae cum meris coniecturis, iisque valde lubricis, inniterentur, popularis auctoris, haud minus doctus, litterarumque Hebraicarum et Arabicarum adeo peritior, ſequenti libello hypotheſin iſtam impugnavit:

Deshauterayes. *Doutes ſur la Diſſertation de M. de Guignes, qui a pour titre: Mémoire, dans lequel on prouve, que les Chinois ſont une colonie Egyptienne; propoſés a Meſſ. de l'Acad. Roy des Belles-Lettres par M.* LEROUX DESHAUTERAYES, *Prof. Roy. en langue Arabe, Interprête du Roi pour les langues orientales, et Aſſocié de l'Acad. d'Angers.* à Paris 1759 8. — Auctor tria in primis negat: litteras ſeu characteres Siniços ſigna eſſe hieroglyphica ex alphabeto Phoe-

Phoenicio; dynaſtias Sinenſium priores duas rege ſiſtere, qui in Aegypto potius quam in Sina regnaſſent; coloniamque Aegyptiacam a. 1122 ante Chriſtum natum Sinam petiiſſe, atque novam imperatorum dynaſtiam condidiſſe. Quibus reſpondit Deguigneſius hoc libello:

Reponſe de M. DE GUIGNES *aux Doutes propoſés par M. Deshauterayes ſur la diſſertation, qui a pour titre: Mémoire etc.* à Paris 1759. 8. Cuius vero reſponſionis argumentum hucusque nobis haud innotuit. de Guignes.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1760. p. 1277—1283.

DORTOUS DE MAIRAN, *de l'Académie françoiſe etc. Lettres au R. P. Parrenin, Miſſionaire de la Compagnie de Jeſus à Pekin, contenant diverſes queſtions ſur la Chine.* à Paris 1759. 12. — *Nouvelle edition, augmentée de divers opuſcules ſur différentes matiéres* (quae opuſcula minime ad hiſtoriam Sinicam ſpectant) *à Paris* 1770. 8 mai. — de Mairan.

IOH. CHRISTOPHORUS GATTERER, ſaepe a nobis laudatus, epitomen hiſtoriae Sinenſis ſuccinctam, claram, ordineque lucido procedentem, duce potiſſimum Deguigneſio, exhibuit in *Handbuch der Univerſalhiſtorie* etc. (Goetting. 1764. 8 mai.) P. II. T. I. p. 335—345. De cuius operis oeconomia v. bibliotheca noſtra Vol. I. P. I. p. 222 ſq. Gatterer.

DE L'ISLE et PINGRÉ *Plan de Pekin et la deſcription de cette ville.* à Paris 1765. de l'Isle et Pingré.

IOH. EBERHARDI FISCHERI, *hiſt. et antiquitatum Prof. P. O. Academiaeque ſcientiarum, quae Petropol. eſt, ſocii* († 1771) de variis nominibus imperii Sinarum titulisque imperatorum exercitatio; in *eiusd.* Quaeſtionibus Petropolitanis ab *A. L. Schloezer* editis (Goetting. et Gothae 1770. 8.) Fiſcher.

p. 77-96. — Nomen imperii Sinici non eſſe perpetuum, ſed una cum dynaſtia ſive gente imperatoria ſemper mutari, docetur. Sic hodie appellari *Daj-dzin:* patrum vero noſtrorum memoria geſſiſſe nomen *Daj-min*, a nomine gentis, quae illo tempore ſceptra imperii Sinici tenuit. Coniicitur porro, unde perpetua illa nomina *Sinae* et *Kitajae* ad exteras gentes celebratiſſima orta ſint. In exponendis nonnullis imperatoris Sinici titulis auctor potiſſimum ſecutus eſt fidem *Hilarionis Roſſochini*, ſupra propter eximiam litteraturae Sinicae intelligentiam a nobis laudati.

Boyſen. FRIEDRICH EBERHARD BOYSEN *Geſchichte der Sineſer, vom Urſprunge ihres Reichs an, bis auf unſre Zeiten;* in *einsdem Allgemeinen Welthiſtorie, die in England durch eine Geſellſchaft von Gelehrten ausgefertiget worden, in einem vollſtändigen und pragmatiſchen Auszuge.* *) (Halle 1771. 8 mai.) T. IX. p. 1-533. — Auctor in hac epitome conficienda ſecutus eſt in primis *Duhaldium*, *Deguignefium*, *Marſyum*, *Gattererum*, *Moshemium*, poſtea commemorandum. Tabula geographica, ſecundum rationes Danvillii et Haaſii delineata, adiecta eſt.

de Pauw. *Recherches philoſophiques ſur les Egyptiens et les Chinois. Par Mr. de P**** (DE PAUW, Canonicus Xantenſis in ducatu Clivienſi). à Berlin 1773. II Voll. in 8. à Geneve 1774. II Voll. in 12 mai. *Theotiſce* a *Ioh. Georg. Krünitz.* Berlin 1774. II Voll. in 8. — Ea potiſſimum mente opus hocce compoſitum, ut veteres Aegyptii cum Sinenſibus comparentur, ſententiaque Deguignefii, poſteriores priorum coloniam ſive progeniem eſſe, confutetur. Volumine priore, in duas partes ſectionesque quinque diviſo, auctor inquirit in rem domeſticam vivendique gentes, atque in conditionem picta-

*) Bibl. Hiſt. Vol. I. P. I. p. 126 ſq.

picturae, ſculpturae et chemiae utriusque populi: poſteriore, itidem in quinque ſectiones diviſo, in rem architectonicam, religionem, formamque regiminis. In quo negotio auctor fere ſemper in eo eſt, ut Sinas ad gentes incultiſſimas abiectiſſimasque releget. Rem ſuam ita ſane egit, ut doctrina copioſa ac multiplex, ingenium divinum, iudiciumque acutiſſimum ubique paene eluceat, nosque in eius admirationem rapiat: at, ſi paullo penitius eius ſententiae perluſtrentur, facile apparebit, eum ingenio nimium indulſiſſe modumque in diiudicandis populorum moribus inſtitutisque exceſſiſſe; fontes hiſtoriae Aegyptiacae et Sinicae ſaepe neglexiſſe, rivulosque impuros ſecutum fuiſſe; regulas artis criticae rariſſime adhibuiſſe. Dum idem aliorum hypotheſes deſtruere conatur, ipſe novas, minime probandas, condere ſtudet. Tantum enim abeſt, ut in diſquiſitione cuiusdam argumenti omnia facta hiſtorica eo ſpectantia ſtudioſe colligat rectoque ordine diſponat, et ex iis ſine partium ſtudio veritatem puram derivet, ut potius mente praeoccupata ſibi fingat, quae poſtea e ſcriptorum teſtimoniis tanquam certa extorquere conetur. Nec placent ſententiae quaſi ex tripode dictae, iis praeſertim in locis, ubi, rebus verbisque paullo cautius expenſis, ſplendida auctoris pauperies perlucet. Haud raro enim teſtimonia ſcriptorum veterum Graecorum Romanorumve auctor ſiniſtre interpretatus eſt; quid? quod a particulari, ut verbis dialecticis utamur, ad univerſale concluſiones perduxit. Cum Aſiae ſive Orientis ſcriptoribus familiaritatem minime intimam, ſibi tamen perneceſſariam, contraxiſſe videtur. Nihilo minus interſperſae ſunt de rebus variis obſervationes ac ſententiae egregiae plauſuque altioreque indagine dignae.

Cf. *Goetting. Anzeigen* a. 1773. p. 670-680. 828-837. *Philologiſche Bibliothek* (Goetting. 1774) T. II. p. 419-442. 471—501. Auctor huius cenſurae, C. MEINERS, ea ſolum, quae de Aegyptiis traduntur, diiudicat, et more quidem ſuo i. e. dexterrime. *Auserleſ. Bibl. der neueſten teutſchen Litt.* (Lemgov. 1774) T. VI. p. 142—171. Cuius cenſurae auctor I. MAUVILLON. *Allgem. teut. Bibl.* T. XXX. p. 12—40.

Larcher. Nec defuere Pauvio adverſarii v. c. LARCHER, qui exhibuit: *Reponſe aux deux premières ſections des Recherches philoſ. ſur les Egyptiens et les Chinois;* in *Journal des Savans* a. 1774. Mali. Super Aegyptiacis nonnullis, praeſertim ſuper Herodoti fide, diſputat Larcherus, Pauvio certe ſuperior in ſcriptorum Graecorum interpretatione.

de Guignes. Ibidem DEGUIGNESIUS hypotheſin ſuam tueri anniſus eſt, adverſario ſuo temeritatem et impudentiam in diſputando, ignorantiam linguarum orientalium, Sinicae potiſſimum, atque calumnias in teſtimonia ſcriptorum fide digna obiiciens.

Cf. *Goetting. Anzeigen* a. 1774. p. 933 ſqq.

Huc quoque referendae ſunt annotationes in Pauvii librum, inſertae operi ſequenti:

Mémoires concernant etc. *Mémoires concernant l'Hiſtoire, les Sciences, les Arts, les Moeurs, les Uſages etc. des Chinois. Par les Miſſionnaires de Pekin.* à Paris 1776—1783. IX Voll. in 4. Cum figg. aen. Voluminis primi verſio Theotiſca prodiit, diſſertationibus notisque ornata a C. MEINERS, Lipſ. 1778. 8 mai. — Opus ortum traxit e commercio epiſtolarum, decem per annos cum Ieſuitis, Pequini miſſionariis, continuato, praecipue vero cum duobus Ieſuitis Sinicis, qui iuvenes e patria egreſſi, novem annis in Francogallia vixerunt, ibique non ſolum lingua huius regni diſciplinaque theologica imbuti, verum etiam cognitione rerum phyſicarum, chemicarum

et

et technologicarum inſtructi, a. 1765 in patriam redierunt. Ipſi tamen doctrinae Sinicae, certe dum in Gallia vixere, tam parum gnari fuerunt, ut litem inter Deguigneſium et Deshauterayum propter ſimilitudinem litterarum hieroglyphicarum ortam, dirimere minime potuerint. Breviter argumenta operis tradamus. Tomum *primum* occupant ſex diſſertationes. Prima, eaque ampliſſima, de Sinarum antiquitate agit. Auctor, Ieſuita KO, alter Sinarum modo memoratorum, modeſtior reique criticae peritior Ieſuitis Europaeis, hiſtoriae patriae ſuae certae antiquitatem nimiam minime arrogat. Veram hiſtoriam Sinicam cum dynaſtia demum tertia, a. 1122 ante Chr. natum, incipere; ortum characterum, quibus Sinae in ſcribendo utuntur, eſſe ignotum; hiſtoriam Sinarum litterariam vix ultra undecimum ante Chr. natum ſaeculum progredi, aliaque auctor affirmat atque comprobare ſtudet. Sequuntur obſervationes novae ac praeclarae de fide librorum Sinenſium canonicorum, ſupra a nobis deſcriptorum; copioſae quidem de libro Schu-king. Negatur omnis Sinarum cum Aegyptiis cognatio, ut et ſimilitudo figurarum hieroglyphicarum utriusque gentis. De his figuris copioſe, accurate docteque agit ſubſequens epiſtola AMIOTI, ante iam ſeparatim edita hoc titulo: *Lettre de Pekin ſur le genie de la langue Chinoiſe et la nature de leur ecriture ſymbolique comparée avec celle des anciens Egyptiens.* à Bruxelles 1765. Cum multis figg. aeneis. Idem AMIOT exhibet verſionem et illuſtrationem inſcriptionis ampliſſimae ab imperatore hodierno, KIEN-LONG, in memoriam belli, cum Tataris Eleutis ſeu Oeloetis a ſe geſti, quo ſtirps haec Tatarica omnis paene fuit deleta. Additus eſt index urbium aliorumque locorum regni Eleutici. Sequitur eiusdem impe-

ratoris inſcriptio in memoriam migrationis Torgautarum a littoribus Wolgae et Jaiki in imperium Sinenſe, a. 1771 confectae. Ad hiſtoriam eiusdem migrationis pertinet ſequens AMIOTI epiſtola, quam excipiunt obſervationes in locum quendam itinerarii Francogallici, a *Chappe d'Auteroche* editi, de rebus a Calmiccis a. 1757 geſtis. Ultimum locum occupat verſio duorum ſcriptorum morallium. — *Tomus ſecundus* continet ſequentia: 1. AMIOTUS nimiam hiſtoriae Sinicae antiquitatem, quam Ieſuitae ſtabilire quovis modo ſtuduerunt, ipſeque *Ko*, modo laudatus, haud agnoſcit, fulcire et comprobare nititur: minime tamen monimentis teſtimoniisque fide dignis id fit, ſed ſomniis et coniecturis vanis. 2. Obſervationes, paullo ante a nobis laudatae, centum et quinque in *Pauvii* librum (p. 365 — 547), quibus auctores probant, ſcriptorem ingenioſum Sinis nimium detraxiſſe ratione politiae, agriculturae et opificiorum: veriora eſſe, quae de ſtatu artium liberalium omniumque fere diſciplinarum ſenſerit. Carere tamen facile poſſe ac velle Sinas pluribus artibus, quibus Europaei pretium nimium ſtatuant. Varia etiam auctores afferunt, quibus fides omnino deneganda videtur. 3. De bombycibus feris. 4. Deſcriptio fraxini Sinicae. 5. De bombace ſ. bombaſo. 6. De arundine bambos. 7. Hortus See-makuangi, poëma. — *Tomus tertius.* 1. Vitae Sinenſium illuſtrium LII, maximam partem Europaeis haud memorabilium, ſatis ſiniſtre compoſitae. Commenta haud pauca, tomo primo exploſa, in his vitis recocta ſunt. Nec meliores ſunt imagines nonnullorum Sinarum aeri inciſae. 2. AMIOTI epiſtola de exſtirpatione gentis *Miao-tſee*, anno 1775 patrata. 3. Alia narratio de eadem. 4. De [illegible]arum receptaculis et hypocauſtis, in Sua ulti-

ſitatis. 5. Deſcriptio plantarum aliquot Sinicarum. — *Tomus quartus:* 1. Doctrina Sinenſium antiqua et nova de liberorum obedientia erga parentes. Excerpta ſiſtuntur ſtudiis philoſophorum dignissima e libris Sinicis, actis publicis, carminibus caet. e quibus nimia ſane poteſtas parentum in liberos clariſſime apparet. Alia de gentis Sinicae ordinibus variis ac de nimia caerimoniarum obſervantia inſunt. 2. De re Sinarum pecuniaria et uſuraria. Quae diſſertatio plura offert nova scituque profecto digna, male vero narrata. 3. De variolis. 4. De libro *Si-yuen*, ad medicinam forenſem pertinente. 5—7. Alia ad rem medicam ſpectantia. 8. De capra Indica ſ. moſchata. 9. De plantis quibusdam. — *Tomus quintus:* 1. Deſcriptio Sinae ſummaria, Pariſiis confecta, plane ſuperflua et vitioſa. 2. Vitae Sinenſium rebus bene praveque geſtis illuſtrium. 3. De monimento Chriſtiano, ſuperiore ſaeculo in Sina reperto, a nobis ſupra memorato. 4. De ratione Sinarum, vinum, ſiceram et acetum parandi. 5. De uvis paſſis. 6. De quibusdam medelam ferendi modis. 7. De regno parvo Hami. — *Tomi ſexti* maxima pars comprehendit hiſtoriam deſcriptionemque artis muſicae apud Sinas. Additae ſunt aliae AMIOTI caſtigationes libri Pauviani, quarum nonnullae itidem caſtigatione egere videntur. Sequitur deſcriptio caerimoniarum inſanarum, in exſequiis matris imperatoris hodie regnantis obſervatarum. — *Tomi ſeptimi*, *octavi* ac *noni* argumenta hucusque nos latent. — Bona malis, inutilia utilibus in hoc opere vaſto mixta eſſe, vel ex indice hoc brevi patebit.

Cf. *Goetting. Anzeigen* a. 1777. *Zugabe* p. 529—542. a. 1778. *Zug.* p. 705—714. a. 1779. *Zug.* p. 785—796. a. 1780. *Zug.* p. 529—534. (Auctor huius cenſurae C. MEINERS perhibetur).

GAT-

GATTERER *hiſtor. Journal* T. XVI. p. 148—174. Quatuor volumina priora ſolum recenſita, a Gatterero quidem ipſo, ut nobis certe videtur.

Meiners. Interpretatio tomi primi operis modo recenſiti Theotiſca a *Bergmanno* quodam elaborata et ab *Hiſmanno* recognita, digna ſane, ad quam redeamus. Editor enim, CHRISTOPH. MEINERS, Prof. philoſ. Goettingenſis, eidem adiecit dona prorſus egregia, notas modo ſuccinctas, modo, et ſaepius quidem, copioſiores. De Sinis minime ſentit magnifice. Ex ipſorum gentis huius laudatorum teſtimoniis vel narrationibus haud raro minuit opiniones ſplendidas, de eadem vulgo conceptas. Quo magis dolendum, reliquas operis Francogallici diſſertationes, ſaltem praeſtantiores, hucusque Theotiſce redditas haud fuiſſe. — Conferantur, quae idem vir ſagaciſſimus tradidit de Sinenſium religionibus, in primis de Confucii diſciplina, in hiſtoria doctrinae de vero Deo (*Lemgov.* 1780. 8.) p. 141—161.

Cf. *Goetting. Anzeig.* a. 1778. p. 929—933. *Allgem. teut. Bibl.* T. XLI. p. 243—249.

Hiſt. generale de la Chine. *Hiſtoire générale de la Chine, ou Annales de cet Empire, traduites du Tong-Kien-Kang-Mou, par le feu Pere* JOSEPH ANNE MARIE DE MOYRIAC DE MAILLA, *Jeſuite François, Miſſionnaire à Pekin; publiées par M. l'Abbé* GROSIER, *et dirigées par M.* LE ROUX DES HAUTERAYES, *Conſeiller-Lecteur du Roi, Profeſſeur de l'Arabe au Collège Royal de France, Interprète de Sa Majeſté pour les langues orientales. Ouvrage enrichi de Figures et de nouvelles Cartes Géographiques de la Chine ancienne et moderne, levées par ordre du feu Empereur Kanghi, et gravées pour la premiére fois.* à Paris 1777-1784. XII Voll. in 4 mai. — Interpres Francogallicus, *de Mailla* († 1748) in praefatione copioſe narrat,

q.o

nodo liber Sinarum hiſtoricus celeberrimus, *kien-kang-mu*, variis imperatorum et erudi- Sinicorum curis ſenſim ortus ſit. Ipſi non , verum etiam editores verſionis ſummis us opus extollunt. At alii, arte critica magis ti atque ab opinionibus praeiudicatis alieni, is plane ſententias tuentur. Multum ineptia- ninutiarumque in eo conſpiciunt, praeclari, oſi ac novi parum. Fruſtra quaeſiveris re- nagnarum illuſtrationes copioſiores et ex- s, quam antehac libri ſuperiores, a nobis i, praebuerint. Mutationes permultae, quas um Sinicum olim ſentiit, eadem ſemper ra- naeniarum modulo, exponuntur. Sinarum res chronici ſtudioſe ea ſolum, quae Sinis mnibus regnis maioribus tyrannidi ſubiectis unia ſunt, notaſſe, quae vero genti ſuae , mores, ritus, leges, religionem caet. alio- uoque populorum ſibi ſubiectorum, negle- identur. Nil paene in voluminibus iſtis in- , niſi defectiones ſolis lunaeque, cometas, orum invaſiones, rebelliones minorum ty- rum, faſtum pompasque procerum, eunu- m atque muliercularum. His chordis nar- ere ſemper oberrat. In praefationibus *Gro- t Deshauterayi* cenſurae ſatis acerbae in ſen- varias *Deguignefii* et *Pauvii* occurrunt. la geographica, volumini primo addita, s antehac editas ſuperat.

Goetting. Anzeig. a. 1777. *Zug.* p. 593—605. a. 778. p. 54 ſqq. 825—829. a. 1779. *Zug.* p. 797. ecem volumina operis ſub cenſuram vocata a C. EINERS.

TTERERS *hiſtor. Journal* T. XVI. p. 175—191. oluminum octo priorum recenſus ineſt.

tiam C. G. VON MURR *Journal* P. I. p. 82-94.

SECTIO

SECTIO IV.

Scriptores de statu Sinensium civili, religioso, militari, domestico.

ATHANASII KIRCHERI, e Soc. Iesu († *Romae* 1680) China, monumentis qua sacris qua prophanis, nec non variis naturae et artis spectaculis, aliarumque rerum memorabilium, tum de China tum de Tartaria, vicinaque India enarrationibus illustrata. Opus ob incognitarum hucusque rerum novitatem rarum et curiosum. *Amstelod.* 1667. fol. Cum figg. aen. *Belgice*, a *I. H. Glazemaker*. Amst. 1668. fol. Cum figg. aen. *Francogallice* a *F. S. Dalgeau*, ibid. 1670. fol. (Additum et vocabularium Sinico-Gallicum). — Kircherus numquam Sinam vidit: sed omnem operis materiem fluxit e relationibus et epistolis sociorum, propagandae Christianae religionis caussa in Sina versantium. Cum vero admodum credulus fuerit; multa inepte fabulosa ac falsa. Caute igitur opera, laborio superiore haud parvi aestimato, utendum est. Pars prima, cui reliquae ortum debent, illic monimentum, passim a nobis memoratum, a. 1625 in Sina repertum. Auctor illius iam meminerat in *Prodromo Copto* (Rom. 1636): adversarium autem, qui eiusdem fidem impugnaret, nactus, hunc in primis refellere studens, opus hocce suscepit. Historiam rationemque monimenti Kircherus septem capitibus descripsit, integrumque cum inscriptione aeri incidi curavit. Reliqua huius partis capita continent observationes in tabulam seu columnam istam marmoream, v. c. in crucem, quae in illa conspicitur, in momenta rei Christianae, quorum eadem meminit, in nomina sacerdotum Syriacorum, in illa expressa caet. Parte secunda agitur de diversis itineribus per Sinam,

decem capitibus. Ostendere praecipue auctor
, qua ratione Christianismus in longissime
s Orientis regionibus propagatus fuerit. Pro-
a describit instituta Christianorum, qui a S.
na nomen habent; refert de moribus riti-
: populorum, quos *Albertus Dorvillius* et
rus, ante a nobis excitati, viserunt; regnum
i Mogolis itineraque in eodem instituta de-
. Sequitur narratio de itinere *Marci Paulli*,
i, et *Haithonis*, Armeni. Extremum occupat
) de propagatione Christianismi in partibus
itis, de emendatione Kalendarii Sinici, atque
suitarum modis in emendandis hominibus,
ianismo contrariis. Pars tertia agit de idolo-
, in Tataria, Sina atque Iaponia usitata, po-
um de Brahmanis, ex mente Kircheri aucto-
superstitionum ex Aegypto primum petitis.
, quibus Brahmani in scribendo utuntur, quin-
abulis aeneis delineata exhibentur. Pars
a undecim capitibus sistit natura arteque facta
perio Sinensi, situm igitur illius solumque, re-
is formam, urbes, mores vestitusque inco-
n, montes, lacus, flumina, plantas, anima-
lapides. Omnia figuris aeri incisis illustrata.
: quinta auctor potissimum describit arte facta,
nibus proficua v. c. pontes, magnis sumtibus
uctos; murum Sinicum celebratissimum; ca-
; inventionem artis typographicae pulveris-
pyrii; tormentorum bellicorum et campana-
effectionem. Sexta parte capitibus quinque
r de Sinarum re litteraria. Iesuitae e Sina re-
ipsi ad commenta Kircheriana stupuisse dicun-
Quapropter nonnulli opus hocce *Chinensis*
sis phantasiam appellarunt.

E. (BAUMGARTEN) *Nachrichten von einer Hall. Bibl.* T. VIII. p. 146—153.

MICHAEL

Baudier. MICHAEL BAUDIER *Hiſtoire de la Cour du Roy de la Chine.* à Bruxelles 1608. 12. Libris modocribus iure accenſetur.

Curieuſe Aanmerkingen. *Curieuſe Aanmerkingen der byſonderſte Ooſt- en Weſt-Indiſche verwondernswaardige Dingen van China.* Utrecht 1686. 4. Cum figg. aen.

Confucius Sinarum philoſophus etc. CONFUCIUS Sinarum philoſophus ſive ſcientia Sinenſis Latine expoſita. Studio et opera PROSPERI INTORCETTA, CHRISTIANI HERDRICH, FRANCISCI ROUGEMONT, PHILIPPI COUPLET, Patrum ſocietatis Ieſu. Iuſſu Ludovici Magni eximio miſſionum orientalium et litterariae reipublicae bono e bibliotheca regia in lucem prodit. Adiecta eſt tabula chronologica Sinicae monarchiae ab huius exordio ad haec usque tempora. *Pariſiis* 1687. fol. — Prooemialis declaratio, quam auctores vocant, duabus partibus abſolvitur, quarum prior continet relationem de libris Sinarum canonicis, eorumque philoſophis: poſterior tradit horum principia. Sequitur Confucii vita, atque poſt eam opus ipſum e ſermone Sinico in Latinum translatum, cuius liber primus Sinis audit *Ta-hio* ſ. magna ſcientia; ſecundus *Chum-yum* ſ. medium ſempiternum; tertius *Lun-yu* ſ. ratiocinantium ſermones. Omnes Confucii eiusque aſſeclarum doctrinam de virtutibus ac vitiis tradunt. Tabula chronologica ſubiuncta in duas partes diſpeſcitur, quarum prima recenſet imperatores, qui ante C. N. apud Sinenſes ad clavum imperii ſederunt, et initium capit ab *Hoam ti*, et in *Hiao-pim-ti* terminatur: altera enarrat imperatores poſt C. N. et initio facto ab eodem *Hiao-pim-ti*, ſeriem imperantium usque ad *Cam-hi* a. [illegible]. Quibus tabulae chronologicae partibus duae [illegible]ctae praemittuntur praefationes, in quibus non nulla

ca ad Sinenſium chronologiam cognoſcendam pectantia occurrunt. Poſt tabulam chronologicam mperii Sinarum et rerum in eo notabilium brevis dmodum ſynopſis, et tabula genealogica trium amiliarum imperialium monarchiae Sinicae exhibetur. Digna quidem eſt rara haec collectio, quae ttente legatur et examinetur, quia omnium plurimum ad cognoſcendam litteraturam et philoſophiam Sinicam attulit: verum enim vero notandum, hanc editionem Confucii mancam eſſe et mutilam, plus quam dimidia ſua parte, quodque Ieſuitae minus bona fide egerint, et tam Gallorum regem, quam Pontifices Romanos deceperint; id quod oſtendit *Aymonius*, verbi divini apud Haganos olim miniſter. Is enim in Actis Eruditorum Lipſ. a. 1713. p. 46 ſqq. editionem operis integram promiſit. Inter alia: Prolixa, inquit, praefatio, ſub forma Diſſertationis praeliminaris praemittenda, cuius dimidia pars manu ipſius P. Coupletii, Generalis Miſſionariorum Sinenſium Ieſuitarum Procuratoris, ſcripta, evidenter in parte ſecunda detegit, neceſſariam fuiſſe Societati operum Confucii depravationem, partim ut reliqui Miſſionarii Romae damnarentur, partim ut a Pontifice et miſſiones Ieſuitarum, Chriſtianiſmum adoptando cultum Sinenſium idololatricum infucantium, et ſcripta ab iisdem in Europa ſuper diverſis his materiis edita approbarentur. Multa, pergit, falſa maximi momenti hic indicabuntur, quae reliqui Galliae et Italiae Ieſuitae commiſerunt, imitati P. Coupletium eiusque collegas hac in re praeeuntes, edendo hoc opus, non niſi reſectis et mutatis omnibus, quae ſyſtemati Ieſuitarum videbantur adverſa, ſupreſſo inſuper integro textu Sinenſi, ut gloſſas plane ſenſui litterali Aphoriſmorum Confucii aliorumque philoſophorum Sinenſium contrarias ſubſtitue-

Bouv. *tion des particularitez les plus co grand Empire; traduite du Portug* (Abbé Bernou) à Paris 1688. 4.

Hyde. THOMAS HYDE Epiſtola de n deribus Serum ſeu Sinenſium, ubi illo muro, qui apud eos, eorumq nec non de herbae Cha collectio omnium nomina exhibentur lingu iunctis characteribus propriis, a *Bernardi* de menſuris et ponderibu tribus (*Oxon.* 1688. 8.); et emend in Th. Hydii Syntagmate diſſertati *Sharpe* collectum (*Oxon.* 1767. 4.) Hac occaſione monemus, collecti nae adiectam eſſe tabulam imperi phicam, e maiore quadam redactar pius ſubiunxit Appendicem de lin indicemque ſcriptorum idem argun tum. Nobis vero, qui in hoc o litterasque pertinentia non curam non licet.

[illegible] *L'Empereur de la Chine* [illegible]

tre de Meſſieurs des Miſſions etrangeres au ur les idolatries et ſuperſtitions Chinoiſes.... 8.
tre à Mſgr. le Duc de Maine ſur les ceremo- la Chine. à Paris 1700. 12.
OSPERI INTORCETTAE *teſtimonium de* Intorcetta.
inenſi. Pariſ. 1700. 8.
XAVIERII acta de ritibus Sinenſium poli- Xavierius.
Pariſ. 1700. 8.
tre de Mr. MAIGROTT *à M. Charmot au ſujet* Maigrott.
Religion des Chinois.... 1701...
tres d'un Docteur de l'Ordre de St. Dominique Lettres etc.
Ceremonies de la Chine au P. le Comte, Jeſuite.
gne 1701. 8.
ciens traitez de divers auteurs ſur les ceremonies Anciens
bine, avec des notes de Monſieur DE LEIBNIZ; traitez etc.
G. *Leibnitii* Epiſtolis ad diverſos a *Chr. Kort-* itis (Lipſ. 1734. 8.) Vol. II. p. 163—504.
ntur hoc loco ſequentia: *Traité ſur quelques de la religion des Chinois; par le R. Pere*
LAS LONGOBARDI, *ancien Superieur des Miſ-* Longobar-
r la Compagnie de Jeſus à la Chine. Nouvelle di.
faite depuis celle de Paris l'an 1701. 12. (no-
ota) *et augmentée avec des remarques ſur le rit de Mr.* de Leibniz. Longobardus, na-
iculus, Pequini miſſionarius mortuus eſt a. anno aetatis 90. Quid Sinenſes de Deo ue divinis ſtatuant, clare exponit auctor; tzius in notulis diſputantis perſonam haud ıſtinet. — *Traité ſur quelques points impor- : la Miſſion de la Chine. Par le* R. P. AN-
E DE SAINTE MARIE, *Prefet apoſtolique des* de Ste. Ma-
aires de l'Ordre de S. François dans ce Royau- rie,
reſſé au R. P. Louis de Gama, Jeſuite, Viſi- r Provinces de la Chine et du Japon: et envoyé t Pere le Pape, et aux Em. Cardinaux de la Congregation etablie pour les affaires qui re-

mond, Conſeiller du Duc Regnant et Intro Ambaſſadeurs. Quid Sinae de Deo, de rum principio, de anima eiusque imı ſentiant, exponitur; ſimulque de cha quibus Fohi uſus ſit in ſcriptis ſuis. — ex epiſtola MATURINI VEYSSIERE I prid. non. Dec. 1720 ad *Seb. Kortholtum* teres Sinenſes inter Atheos eſſe refere tenditur, atque de antiquitate philoſoph exponitur. Aliud excerptum ex epiſto Lacrozii agit de Longobardi tractatu de religione. Unde diſcimus, *Navarretus* nobis laudatum, Longobardi libellum reddidiſſe notasque locupletes adieciſſe.

Inſunt quoque volumini tertio collect dem epiſtolarum Leibnitianarum p. 1— ses Sinicas, religionem praecipue ac phil illuſtrantia.

Fouquet. FOUQUET, Epiſcopi Eleutheropolenſ chronologica hiſtoriae Sinicae, connexa c qui vulgo *Kiat-ſe* dicitur. *Romae* 1729. — e proceribus Tatarorum vices regis Ca

Originals drawn in China. To which is annexed a Deſcription of their Temples, Houſes, Gardens etc. London 1757. fol. Opus ſplendidiſſimum nil niſi tabulas aeneas continet, praeter introductionem, Anglice et Gallice ſcriptam. Cf. *Bremiſches Magazin* (1758) T. II. p. 405—416. Anglum haud pauca, veritati non ſatis conſentanea, proferre, harum rerum aeſtimatores affirmant. *)

Brevem deſcriptionem commerciorum in Sina exhibet *New Univerſal Magazine* a. 1755. Febr. p. 47 ſqq. Quae Theotiſce legitur in *Bremiſches Magazin* (1757). T. I. p. 605—610.

Miſcellaneous pieces relating to the Chineſe. . . . . Miſcell. pieces. 1763.

Deſpotiſme de la Chine par M. A. in *Journal des Sçavans*, a. 1767. *Theotiſce* a I. C. *Dashnert*, in eiusdem verſione operis Deguigneſiani ſupra laudati, cuius volumini ſecundo et tertio opuſculum iſtud praefixum eſt. Auctor anonymus quidem, ſed, ut videtur, bene rebus Sinicis inſtructus, ſeptem capitibus agit de imperio Sinico in genere, de Sinarum legibus reque litteraria, de legum ac iuſtitiae cura, de re aeraria, de imperatoris poteſtate et auctoritate, de vitiis, quibus regiminis Sinici forma laborat. Deſpotiſme de la Chine.

Art militaire des Chinois, ou Recueil d'anciens Traités ſur la guerre, compoſés avant l'ére chrétienne par différens Generaux Chinois; Ouvrage ſur lequel les oſpirans aux grades militaires ſont obligés de ſubir des examens. On y a joint dix preceptes addreſſés aux troupes par l'Empereur YONG-TCHENG, *Pere de* Hiſt. milit.

*) Utrum ex hoc opere an aliunde verſio libelli ſequentis orta ſit, dicere non habemus: *Ueber die orientaliſche* (l. potius *Sineſiſche*) *Gartenkunſt; eine Abhandlung aus dem Engliſchen des Hrn.* WILL. CHAMBERS, Gotha 1775. 8.

l'Empereur regnant, et des planches gravées pour l'intelligence des exercices, des evolutions, des habillemens, des armes et des inſtrumens militaires des Chinois. Traduit en François par le P. AMIOT, *Miſſionnaire à Peking, revû et publié par M.* DE GUIGNES. à Paris 1772. 4. Cum figg. aen. XXI coloribus diſtinctis. — Praefatio tradit notitiam ſcriptorum Sinenſium de re militari et de heroibus nonnullis Sinicis, qui ex Amioti ſententia nec Alexandro nec Caeſari cedunt. Prima operis pars compoſita dicitur a *Sun-tſe*, praefecto copiarum, quingentis annis ante Chriſtum natum; ſecunda, ab *U-tſe*, duce bellico, circa a. 425 ante C. N. tertia, a *Jang-Kiu*, quoque ante C. N. vivente. Omnes potiſſimum in eo verſantur, ut officia ducum et militum doceant et inculcent: nec tamen ars ipſa bellica neglecta eſt.

Cf. *Goetting. Anzeigen* a. 1772. p. 993—998.

Geisler. ADAM FRIEDRICH GEISLER *Charaćter, Sitten und Meinungen der Chineſer und Cochinchineſer, aus den Berichten älterer und neuer Reiſenden geſchildert.* Halle 1782. 8 mai. — Compilatio nullius pretii; maioris aeſtimanda ſequens:

Heinze. VALENTIN AUGUST HEINZE *Beſchreibung der Chineſer, aus den beſten Reiſebeſchreibungen geſammlet.* Leipz. 1784. II Voll. in 8. Quae duo volumina quoque conſtituunt quintam et ſextam partem operis: *Bibliothek der Geſchichte der Menſchheit*, a *C. C. L. Hirſchfeld* a. 1780 coepti et a *Heinzio* continuati.

SECTIO V.

Scriptores de progreſſu religionis Chriſtianae apud Sinenſes.

LUDOVICI DE GUZMAN *Hiſtoria de las Miſ-* (Alcala 1601 fol.) ſupra cap. XIV ſect. VI laudа-

tus. Hoc loco ſequentia addere poſſumus:
or, Ieſuita Hiſpanus († 1605) ipſe Sinam non
Opus libris XIII abſolvitur, quibus initia,
eſſus, propagatio Chriſtianae religionis tum
ris in regionibus comprehenduntur, tum
ne in Iaponenſi regno; et Ieſuitarum labores
racula), profani idolorum ritus, variae et in-
diſcrepantes ac ſuperſtitioſae ſectae, diverſi
ium mores et conſuetudines facili ſtilo per-
ntur.

ERNAO GUERREIRO *Relaçam annual* etc. Guerreiro.
C.

iſtoria de la entrada de la Chriſtianidad en el Turſellino.
y China etc. traduzida dal Latin del P. HO-
TURSELLINO *por el P.* Pedro de Guzman.
lolid 1603. 4. Archetypum Latinum forte
quod alibi laudatum invenimus: HOR. TUR-
INI Litterae annuae Societatis Ieſu anni
CIII.

COLAI TRIGAULTII, Soc. Ieſu, de Chri- Trigault.
expeditione apud Sinas ſuſcepta ab Societate
ibri V, in quibus Sinenſis regni mores, leges
inſtituta, et novae illius eccleſiae difficilli-
imordia accurate et ſumma fide deſcribuntur.
las 1615. 4. *Lugd.* 1616. 4. Aucti ab auctore
ogniti *Coloniae* 1617. 8. (Omnes editiones
Francogallice a *Franciſco de Richebourg Tri-*
Pariſ. 1616. 8. *Hiſpanice* ab *Eduardo Fernan-*
.. 1621. 4. — Auctor, natione Belga, pa-
uacenſis, Indiam, Perſiam, Arabiam deſer-
Turcici partem imperii peragravit. Septimo
n poſt anno, quam in Europam redierat,
petiit, multas eius regni provincias perva-
eſt, neophytis inviſendis augendisque, et
etiam expeditionibus tentandis. Demum
e totum ad res Sinicas conſcribendas con-

tuliſſet, ſublatus e vivis eſt a. 1628. Lice
ipſe in Sina diu verſatus fuiſſet, tamen plur
libri argumenta petiit ex MATTHAEI RIC
dem Ieſuitae, commentariis, quod vel titu
tionis Colonienſis docet.

Eiusdem annuae litterae e regno Sinar
norum MDCX et XI. *Auguſtae* 1615. 4.
1618. 8. — Plura alia de rebus Sini
Annales regni Sinenſis, idem Trigaultiu
verat, quae vero, quantum nos ſcimus,
publicam haud viderunt.

Semedo. ALVARI SEMEDO (cuius ſupra menti
Imperio de la China, y cultura evangelica e
los Religioſos de la Compagnia de Jeſus.
1642. 4.

Martini. MARTINI MARTINII (aliquoties iam
rati) brevis relatio de numero et qualitate
norum apud Sinas. *Coloniae* 1655. 12.

Sozzinus de Sarzana. ANTONII SOZZINI DE SARZANA
tiones Ieſuitarum Chinenſes. *Neapoli* 1662
ber Italice ſcriptus ſic laudatur in bibl.
Buderiana p. 190. Nos nihil amplius de
reperire poſſumus.

Schall. Hiſtorica relatio de ortu et progreſſu
thodoxae in regno Chinenſi per Miſſionar
Ieſu ex litteris eorundem Patrum, praecip
IOH. ADAMI SCHALL. *Viennae* 1665. 8.
1672. 8. Quae editio Vindobonenſi praefer
Schallius, Colonienſis, regibus Sinae indig
ante ob aſtronomiae ſcientiam charus et
tus: ſed a novo rege Tataro augmentum
renitens licet accepit, praeſes mathema
conſtitutus. Illa dignitate, quae inter p
regni habetur, ad ſingulare imperatoris
commodum egregie uſus eſſe dicitur, ſal
monitis eum inſtruens, et ſimul Chriſtia

ovinciis illis promovens. Mortuo autem illo, ae et ſacerdotes atque miſſionarii omnes aut ɔ pulſi, aut in vincula coniecti fuerunt, in ıs etiam Schallius vitam finiit. Quae ab a. usque ad 1669 in Sina Chriſtianiſmi propa- | cauſſa facta ſunt, in hoc libro narrantur. ɔni Ratisbonenſi adiecta eſt deſcriptio Sinae raphica; Proſperi Intorcettae compendioſa tio de ſtatu miſſionis Chinenſis ab a. 1581. e ad a. 1669; eiusdem catalogus miraculorum.

ERDINAND VERBIEST *Lettre ecrite par luy* Verbieſt. *Chine, où l'on voit l'etat preſent du Chriſtianiſme cet Empire et les biens qu'on y peut faire pour ut des ames.* à Paris 1682. 4.

ılusd. *Lettre ecrite par luy de la Cour de Pekin, n voyage, que l'Empereur de la Chine a fait l'an 3 dans la Tartarie occidentale.* à Paris 1684. 4. — ieſſus, Ieſuita, ex Flandria oriundus, tantum l imperatorem Kang-hi valuit, ut ab eo roga- Chriſtianorum ſacra reſtitueret, ſacerdotes os revocaret, perſecutores puniret, et Schallii noriam publico diplomate honoraret. Haec lia, iter praecipue ab imperatore in Tatariam ntalem, avitum regnum, ſuſceptum, copioſe ribuntur. Narratur quoque de muro iſto fa- o, Tataris olim obiecto.

Catalogus Patrum Societatis Ieſu, qui poſt obi- Catal. Pa- ı St. Franc. Xavierii ab a. 1581 in imperio Si- trum Soc. um Ieſu Chriſti fidem propagarunt; ubi ſingu- Ieſ. m nomina, ingreſſus, praedicatio, mors, ſepul- , libri Sinice editi, recenſentur; e Sinico La- redditus a P. PHIL. COUPLET. *Pariſ.* 1686. 8.

Hiſtoire des differends entre les Miſſionaires Je- Hiſt. des *u d'une part, et ceux des Ordres de St. Domini-* differends *t de St. François de l'autre touchant le culte, qui* etc.

les Chinois rendent à leur Maitre Confucius, à leur ancetres, et à l'idole Chin-hoang. 1692. 12.

Leibnitz. G. G. L. (i. e. GUIL. GODEFR. LEIBNITII) Noviſſima Sinica, hiſtoriam noſtri temporis illuſtratura. f. l. 1697. 8. Editio ſecunda f. l. 1699. 8. — Poſt praefationem luculentam legitur IOSEPHI SUÀRII, Luſitani, Ieſuitae ac miſſionarii Sinenſis, Pequinenſisque collegii aulici Rectoris, libellus, quo et miſſionariorum in annunciando per Sinam Chriſtianiſmo ſtudium et obiectas in arduo negotio difficultates et felicem tandem, impetrato a. 1692 ſolenni pro libertate Chriſtianiſmi edicto, conatuum eventum ſtudioſe enarravit. Subiunxit editor opuſcula alia ad Sinenſem hiſtoriam ſpectantia, v. c. epiſtolam ad eum a CLAUDIO PHILIPPO GRIMALDI, Ieſuita, perſcriptam.

Cf. Acta Erud. a. 1697. p. 491 ſqq.

le Gobien. CHARLES LE GOBIEN, *de la Comp. de Jeſus, Hiſtoire de l'Edit de l'Empereur de la Chine en faveur de la religion Chreſtienne. Avec l'eclairciſſement donné à Monſeigneur le Duc du Maine ſur les honneurs que les Chinois rendent à Confucius et aux Morts.* à Paris 1698. 12. — Poſtquam auctor in praefatione praecipua quatuor ſectarum, in quas univerſa Sinenſium natio diviſa eſt, ſcita ſuccincte recenſuiſſet, a primordiis religionis Chriſtianae hiſtoriam ſuam orditur, repetitque ea, quae in libellis a nobis iam excitatis tradita ſunt, praecipue Riccii, Schallii, Verbieſtii, Intorcettae, Gerbillonii, Buveti, merita. Fuſius narratur hiſtoria edicti ipſa, impedimenta ipſi obiecta, plauſus, quo a Chriſtianis per totum imperium exceptum, et effectus in convertendis plurimis Sinenſibus, etiam Mandarinis non infimi ordinis. Exponit auctor poſtea hiſtoriam belli et pacificationis Sinenſes inter et Ruſſos a. 1688 per-

e, aliorſum minus cognitam. Et Ieſuitae egotio interfuerunt. Appendix, in libri epi- memorata pertinet ad cognitionem contro- , quae olim Ieſuitas inter et Dominicanos u Confucii et defunctorum agitabatur. No- im, Ieſuitas neophytis ſuis nonnullas cae- is cultus divini apud Sinenſes uſitatas con- ; ne Sinae a fide Chriſtiana conſilioque mplectendi deterrerentur: Dominicanos et Franciſcanos, operam quoque Chriſtia- in Sina dantes, eosdem ritus a Ieſuitis neo- permiſſos, ceu ſuperſtitioſos et idololatricos ſſe. Auctor contendit, totam controver- redire, ut intelligatur, quam tandem Si- de Confucio et hominibus defunctis animo tam habeant opinionem, num eos ut deos ntur, nec ne? Dominicanos quidem hoc re, et ad iſtud comprobandum varia teſti- ex libris Sinenſium producere. Sed hiſce imonia in contrarium non minore copia idem a Ieſuitis eſſe oppoſita. Ieſuitis tamen tius credendum eſſe, quam Dominicanis, putat, eo quod, ob varias quas affert ra- , ſententiae et opiniones Sinenſium non non illis magis perſpectae eſſe, quam his; e ſunt reliqua.

Acta Erud. a. 1699. p. 490-501. a. 1700. p. 169— 3.

ſtoria cultus Sinenſium, ſeu varia ſcripta de Hiſt. cultus Sinenſ. is Sinarum, oblata Innocentio XII Pontifici nō; adiuncta appendice ſcriptorum Patrum . Ieſu, eiusdemque hiſtoriae continuatione. ae 1700. 8. — Ex hoc libro, quae Domi- orum caeterorumque miſſionariorum, a Ieſui- ſententium, hac de re ſit ſententia, qui- rationibus et argumentis eam tueantur, cogno-

cognoſcere licet. Praecipue id agit *Nicolaus Charmot*, cujus notae in obſervationes a Ieſuitis in Mandatum *Maigroti*, Vicarii Apoſtolici et Epiſcopi Cononenſis electi, ſacrae Congregationi ſancti, quod vocant, officii exhibitas, conſcriptae, primo loco comparent, et praecipuam libri partem abſolvunt. Huic igitur ſi adhibenda fides, Ieſuitae id unice egerunt, ut quaeſtionem facti confunderent cum quaeſtione iuris, cum tamen modo de illa prius rite conſtet, de hac non poſſit ullum facile ſupereſſe dubium.

Cf. Acta Erud. a. 1700. p. 173—180.

Hac ex lite orti ſunt libelli ſequentes:

Alexandre. (NOËL i. e. Natalis ALEXANDRE) *Apologie des Dominicains Miſſionaires de la Chine, ou Reponſe au Livre du P. de Tellier, intitulé: Defenſe des nouveaux Chretiens, et à l'Eclairciſſement du P. le Gobien ſur les honneurs que les Chinois rendent à Confucius et aux Morts.* à Cologne 1699. 12. *Italice* ibid. eod. 12.

Eiusd. *Conformité des ceremonies Chinoiſes avec l'idolatrie Grecque et Romaine, pour ſervir de confirmation à l'Apologie des Miſſionaires Dominicains, par un Religieux Docteur* etc. à Cologne 1700. 12. *Italice*, ibid. 1701. 8.

Gobianus. FOH. DAMIANI GOBIANI Diſſertatio apologetica de Sinenſium ritibus politicis. *Leodii* 1700. 8.

Lettres de Louis Cité aux Jeſuites ſur les Idolatries de la Chine. à Cologne 1700. 8.

Furtado. FRANC. FURTADO (Ieſuitae Luſitanici † 1653) informatio antiquiſſima de praxi millionariorum Sinenſium Soc. Ieſu circa ritus Sinenſes. *Pariſ.* 1700. 8.

Apologia pro decreto Alexandri VII et praxi Ieſuitarum circa cerimonias, quibus Sinae Confu-

cium

[illegible] et progenitores mortuos colunt. *Lovanii* [illegible]. 8.

Les Lettres d'un Docteur; ou Relation des Aſſemblées de la Faculté de Theologie de Paris, tenues en [illegible] *ſur les opinions des Jeſuites touchant la re*[illegible], *les cultes et la morale des Chinois, avec la* [illegible]*re de cette Faculté.* à Cologne 1701. 8.

Difeſa del giudizio formato della S. Sede Apoſtolical di 20 Nov. 1704 *intorno ai Riti et Ceremonie* [illegible]. Torino 1709. 4. — Decreti iſtius ſumma redit, quod reſponſa pontificalia ad quaeſita [illegible]uſſa rituum Sinenſium ab omnibus et ſingulis [illegible]onariis cuiuscunque Ordinis, etiam Ieſuitici, [illegible]rvari debeant, ſuſpenſa tamen interea eorun[illegible] reſponſorum publicatione.

Mémoires pour Rome ſur l'etat de la religion [illegible]*tienne dans la Chine.* 1709. 4. *Suite de ces Mé*[illegible]. 1710. 8.

[illegible]ſta cauſſae rituum ſeu ceremoniarum Sinen[illegible]. *Romae* (1710). 4.

Obſervationes circa expoſitionem rituum Si[illegible]ium factam S. Congregationi, primum Italice, [illegible]c Latine impreſſae. ſ. l. 1710. 8.

Riſpoſta dei Signori delle Miſſioni ſtranieri alla [illegible]*eſta ed alle riflеſſioni dei Padri Gieſuiti intorno* [illegible]*rificio Cineſe.* Roma 1710. 4.

Apologia delle Riſpoſte date del Procuratore del [illegible]*nale di Tournon, alli cinque Memoriali del Padre* [illegible]*uma intorno il ſacrificio Cineſe, contro le oſſer*[illegible]*ioni fatte ſopra di eſſe, da un Autore anonimo.* [illegible]. 4.

JOH. MAURITII *Afgoden-Dienſt der Jeſuiten* Mauritius. [illegible]*ina.* Amſterd. 1711. 8. Cum figg. aen. — [illegible]oc libro auctor, qui quondam fuerat Frater [illegible]is Dominicanorum poſtea vero religionem [illegible]rmatam amplexus eſt, graviter admodum in ſocie-

nis de propaganda fide de a. 16
brevis relatio eorum, quae ſpect
nem imperatoris *Kang-hi*, circa
et avorum cultum a. 1700 data
quini facta. Cui relationi ſubiu
ex relationibus Pariſienſibus, qua
ne et itinere Cardinalis *de Tour*
a praefectis academiae miſſionari
riliis eſt, fuerunt editae. Sequunt
adverſiones ipſius Mauritii, quibu
acriter perſtringit.

Cf. Acta Erud. a. 1711. p. 281 ſqq.

Minorelli. *Examen des fauſſetez ſur les c*
cées par le P. Jovenci, traduit d'u
poſé par le P. MINORELLI. à Col
Minorelli ſocius ordinis Dominic

Relation de la nouvelle perſecu
juſqu' à la mort du Cardinal de To

Eſſame e difeſa del Decreto dal C
non ſopra le coſe dell' Imperio de
1728. 4.

§. 8. Adiecta quoque eſt praefationis loco mini ſecundo verſionis Theotiſcae operis Du- ani ſupra recenſiti (Roſt. 1748. 4). — Con- ſuccinctam et exactam relationem de rixis in- ſuitas aliosque miſſionarios in Sina obortis, que a nobis commemoratis, hauſtam quidem d maximam partem e ſcriptis a nobis in hac one allatis. Contra hunc libellum poſt Mos- ii mortem prodiit ſequens:

LORIANI BAHR, *des Collegii S. I. in dem* Bahr. *rthum China Rectors, allerneueſte chineſiſche würdigkeiten und zugleich gründliche Widerle- vieler ungleicher Bericht und Irrungen, welche Joh. Lorenz Mosheim, Canzler bey der hohen zu Göttingen, in ſeine Erzählung der aller- en chineſiſchen Kirchengeſchichten hat einflieſſen ; aus Pekin geſchrieben.* Augsburg und Inſprug 8. — Leviora quaedam auctor recte qui- in narratione Moshemiana notavit atque cor- it: at maiora momenta Ieſuitis contraria, tan- abeſt, ut rationibus firmis confutaverit, ut us eadem maiorem vim ac fidem inde lucren- . Placet in primis enumeratio omnium miſſio- Ieſuiticarum eo tempore inter gentes Chri- iſmo contrarias inſtitutarum.

Goetting. Anzeig. a. 1758. p. 752—760.

DE GUIGNES *Recherches ſur les Chrétiens établis* de Guignes *Chine dans le VII ſiècle* (lues le 7 Dec. 1753); *Mémoires de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XXX. p. — 819. *Theotiſce* ab I. C. *Dachnert*, in ope- Deguigneſiani ſupra recenſiti verſione, tomo dem tertio, p. 35—57. — Maxime in eo eſt or, ut demonſtret, Bonzios de Fo, quorum nalibus Sinicis ſaepe fit mentio, eſſe Chriſtia- , et quidem ſectae Neſtorianae, atque moni- mentum

lenitici non pro aris suis mec. Opera nov[a]
volumi. Vol. I. In Venezia 1761. 8. —
fationem, qua controverſia ſuper caeri
narum religioſis deque Cardinalis Turno
exponitur, tribus partibus offeruntur epiſ
dem Cardinalis de perſecutionibus, quib
eum affecerunt; porro itinerarium ab inſ
riſſa verſus urbem Pondicheri, a Turne
poſitum; relatio de veneficio, quo Ieſ
dem e medio ſuſtulerunt, deque eius mor
et quae ſunt reliqua.

CAPVT XVIII.

IPTORES DE REBUS IAPONICIS SIVE IAPANICIS.

itros, capite ſuperiore laudatos ſcriptores de Sina huc quoque eſſe trahendos, facile patet; ullos etiam e capite decimo quarto de ſcri- bus Indiae orientalis.

ponenſibus aeque ac Sinenſibus eſſe hiſtori- meſticos, plures ſunt teſtati v. c. *Kaempferus*, ta ex annalibus Iaponicis in opus immor- de quo infra, transtulit, et *Deguigneſius*, qui e, capite ſuperiore recenſito, annalium unico, quod in bibliotheca regia Pariſina tur, T. I. p. 145 ſqq. uſus eſt. Notemus lios ſcriptores!

er Europaeos primus ſcriptor de Iaponia re- eſt MARCUS PAULUS, *Venetus*, de quo Vol. I. P. II. p. 9 ſqq. Marco Polo.

tas que los Padres y Hermanos de la Com- de Jeſus, que andan en los Reynos de Japon ieron a los de la miſma Compañia desde el año haſta el 1571; *en las quales ſe da noticia de las coſtumbres y idolatrias de aquella Gentilidad: enta el principio, y ſucceſſo, y bondad de los ianos de aquellas partes.* En Alcala 1575. 4. oc libro rariſſimo nil praeter titulum compe- licuit. Cartas etc.

MANUELIS ACOSTAE de Iaponicis rebus olarum libri IV; in *eiusd.* rerum a Societate in Oriente geſtarum ad a. 1568 commentario. quo videatur Bibl. noſtrae cap. XIV. ſect. VI. Acoſta.

Lettere del Giapone de gli anni 1574, 75, 76 *te dalli Padri della compagnia di Gieſu, et di ghese, tradotte nel volgare Italiano.* Roma 8. Lettere del Giapone.

Lettere ſcritte del Giapone, dell' anno 1577. Roma 1579. 8.

Lettere delle coſe del Giapone, dell' anno [illegible] *inſino al* 1581. Roma 1584. 8.

Lettera annale del Giapone del 1582. Roma 1585. 8.

Auviſi del Giapone de gli anni 1582, 83 *et* [illegible] *Con altri della Cina dell' 83 et 84; cavati dalle lettere della Compagnia di Gieſu.* Roma 1586. 8.

Lettere del Giapone, et della Cina, de gli anni 1589 *et* 1590; *ſcritte al R. P. Generale della Comp. di Gieſu.* Roma 1591. 8. Venetia 1592. 8.

Omnes iſtae Ieſuitarum relationes de Iaponia atque de illorum conatibus ad Chriſtianiſmum promovendum eiusdem moduli ac pretii ſunt, quam eorundem relationes de Sina, capite ſuperiore commemoratae. Auctores nobis ſunt ignoti: Froës. omnes ſcripſit *Ludovicus Froës*, Ieſuita Luſitanus, ab a. 1565 in Iaponia vivens usque ad a. 1597, quo Nangaſacki mortuus eſt. Certe *Philippus Alegambe* in Bibliotheca ſcriptorum Societatis Ieſu p. 311 commemorat Epiſtolas XXVI huius *Froëſii* de rebus Iaponicis ab anno Chriſti 1563 usque ad a. 1592 ſcriptas, quas exſtare affirmat apud varios auctores, qui epiſtolas Indicas in unum corpus collegerunt. Eiusdem *Froëſii* litteras annuas Iaponenſes anni 1591 et 1592, editas *Colon. Agrippin.* 1596. 8. laudatas invenimus. Idem Alegambius excitat ſcripta *Froëſii* huc pertinentia ſequentia:

Hiſtorica relatio de legatione regis Cinenſium ad Taicoſamam regem Iaponum anno 1596 inſtituta, et de horrificis prodigiis legationem proxime antegreſſis. . . .

Hiſtorica relatio de rebus per Iaponiam anno 1596 a Patribus Societatis Ieſu, durante perſecutione, geſtis. . . .

Hiſto-

Hiſtorica relatio de glorioſa morte XXVI Cruorum pro Chriſto in Iaponia die V Februarii 597 ſub Taicoſama rege. *Mogunt.* 1599. 8. Narratio mortis Quabacondoni ſeu Taicoſama ratoris Iaponiae....

GUIDO GUALTIERI *Relationi della venuta de* Gualtieri. *Ambaſciatori Giapponeſi à Roma.* Roma 1585. Ineſt non ſolum relatio rerum geſtarum a is, a quibusdam principibus Iaponicis Romam apam Gregorium XIII miſſis, ſed etiam deio Iaponiae.

IOH. BAPT. PERUSCHI (*Ieſuitae Romani* † *Ro*- Peruſchus 1598) hiſtorica relatio de regis Mogor, a f. Peruſcus. o Tamerlane oriundi, vita, moribus et ſumn Chriſtianam religionem propenſione; deinde mnium Iaponiae regnorum proxima ad um Chriſti converſione, collecta ex Epiſto- 1592, 1594 et 1595, inde datis. *Mogunt.* 8. Archetypum Italum *Romae* 1597 in 8 ſſe dicitur.

IOAN. HAYI (*Ieſuitae Scoti, Academiae Muſſipon-* Hay. *Cancellarii* † 1607) de rebus Iaponicis, Indicis eruanis Epiſtolae recentiores, in librum unum ervatae. *Antverp.* 1605. 8. *Colon* 1605. 8.

FRANCISCI PASII (*Ieſuitae Bononienſis, Viſi-* Paſius. *is miſſionum Sinicarum et Iaponicarum* † *Macai* 9) Relatio hiſtorica rerum in Iaponiae regno rum ann. 1603, 1604, 1605, et parte 1606, is annuis litteris comprehenſa, edita primum nae a. 1608 Italice, nunc vero Latine reddita. ustiae 1610. 8.

Relatione della ſolenne entrata, fatta in Roma Relatione *Fil. Franc. Faxicura, Ambaſciadori per Idate* etc. *Sunnne, Ré di Voxu nel Giapone, alla Santità di Papa Paolo V.* Roma 1615. 4. *Hiſpanica* huius libri verſio eſt, quae in Catalogo bibl.

Ludewigianae P. I. p. 335 laudatur, ho
Actos de la Audientia publica, dada de Paulo tifice maximo, a los Embajadores del Rey I pon. Mexico 1626. 8. *Latine* ibid. eod. 8

Amati. *Iſtoria del Regno di Voxu del Giappone, tichità, nobiltà, e valore del ſuo Re Idate M e dell' Ambaſciata inviata alla Santità Papa e delli ſuoi ſucceſſi; con altre varie coſe di ed e guſto ſpirituale de' lettori, per il Dottor so* AMATI, *Romano, Interprete dell' Ambaſ* Roma 1615. 4. *Theotiſce*, Rothweil 161 Charlevoix, aliique Ieſuitae haud optime libro ſentiunt: alieni contra a partium ſt ctoris, iureconſulti Romani, candorem que ſtudium laudibus proſequuntur.

Trigault. NICOL. TRIGAUTII (ſupra memor Chriſtianae apud Iaponios Commentarius teris annuis Societatis Ieſu, annorum 160 1611, 1612 collectus. *Aug. Vind.* 1615.

Eiusd. de Chriſtianis apud Iaponios tr ſive de graviſſima ibidem, contra Chri perſecutione exorta, anno 1612 usque ad Libri V, in annos totidem, ex annuis S Ieſu litteris, continua hiſtoriae ſerie diſtribu MATTHAEI RADERI auctario et iconibus rianis. *Monachii* 1623. 4. *Francogallice* . .

Pineyro. LUYS PINEYRO, *de la Compañia a* († Olyſſipone 1620) *Relacion del ſucceſſo, nueſtra ſanta fé, en los reinos de Japon, anno* 1612 *haſta el de* 1615. Madrit 1617. fo datur propter copioſiorem rerum expoſitio

Morejon. PEDRO MOREJON, *de la Compañia de Hiſtoria y relacion del Japon, desde el anno haſta el de* 1615. Lisboa 1614. 4. ibid. 161

Eiusdem *Hiſtoria y relacion de los ſucce los reynos de Japon y China, desde l'anno*

el de 1619. Lisboa 1621. 4. Auctor missio-
celeberrimis eiusque scripta praestantioribus
suitis adnumerantur. Idem Italice scripsit Re-
nem martyrii, quod in Iaponia per ignem
1626 consecuti sunt IX de Societate Iesu et
alii; adiunctam annuis Iesuitarum Litteris anni
Romae 1632.

A brief relation of the persecution lately made Brief Rela-
the Catholick Christians in the Kingdom of tion.
. Lond. 1616. 4. Relatio hausta e litteris
tarum annuis superioribus.

Relatione delle cosa piu notabili scritte negli anni Relatione
, 1620 *et* 1621 *della Cina al Molto Rov. P.* etc.
Vitelleschi. In Milano 1625. 8.

DIEGO DE SAN FRANCISCO (*Predicador y* de S. Fran-
missario de Japon) *Relacion verdadera y breve de* cisco.
secucion y martyrios, que padecieron por la con-
do nuestra santa fè catholica en Japon quince
os de la Provincia de S. Gregorio de los descal-
Orden de N. Seraphino P. S. Francisco de la
Philipinas. Adonde tambiense trata de otros
martyres Religiosos de otras Religiones, y se-
res de differentes estados. Todos los quales pade-
en Japon, desde el de anno 1613 *hasta el de*
4. En Manila 1625. 8. Liber, ob locum im-
ionis, summae raritatis. Adiecta est narratio
legatione Iaponica saepe memorata ad Papam
um V.

Relazione delle persecuzioni mosse contro la Fede Palmiero.
Cristo nel Giappone dal 1628 — 1630. Milano
5. 8. *Francogallice* Paris. 1635. 8. *Latine* a *Ioan.*
Nando. Antverp. 1635. 8. Auctor est ANDREAS
MIERO, Iesuita.

FRANÇOIS SOLIER (Iesuitae † 1628) *Histoire* Solier.
siastique des isles et royaumes du Japon, depuis sa
ation jusqu' en 1624. à Paris 1627. II Voll. in 4.

Orfanel et Collado. — *Historia eclesiastica de los sucessos de la Christiandad de Japon, desde el año de 1602, que entro en el la Orden de Predicadores, hasta el de 1620. Por el Padre* JACINTO ORFANEL, *Missionario de la Orden de Predic. y Padre* DIEGO COLLADO *de la misma Orden.* Madrid 1633. fol. — Auctores, socios ordinis Dominicani, multis in rebus Iesuitis contra dicere, quilibet, historiae ecclesiasticae haud ignarus, nobis vel non monentibus intelliget.

Lucas et Caron. *Rechte Beschryvinge van het Koningryk van Japon, door* PHILIPS LUCAS *ende* FRANÇOIS CARON, *bestaende in verscheyde Vragen, beantwoort den Jare* 1636. In 's Gravenhage. 4. Cum figg. Idem liber, ut videtur, hac epigraphe: FRANÇOIS CARON *Beschryvinge van Japan.* Amst. 1652. 4. 's Gravenhage 1661. 4. — *Angl. a Casp. Munting.* Lond. 1663. 8. *Theotisce cum Iodoci Schultzii descriptione regni Siamici et J. J. Merklini descriptione itineris in Indiam orientalem, novemque aliis libellis, res Iaponicas et Siamicas exponentibus, a Christoph. Arnold,* Norimb. 1663. cum figg. aen. ibid. 1672. 8. cum figg. aen. Posterior editio habet etiam *Henrici Hamelii* itinerarium de Corea. *Francogallice* cum annotationibus *Henrii Hagenaar* .... et in *Recueil de Voyages de la Comp. des Indes orient.* T. V. p. 381 sqq. Cum auctoris notae istae Hagenaari displicerent, tradidit *Melchisedeco Thevenot* itinerarium novis curis elaboratum, quod ille demum edidit T. I. P. II. collectionis itinerariorum saepius a nobis commemoratae (1664). Haec editio ab auctore castigata exstat etiam in *Recueil de Voyages au Nord* T. IV. p. 32-242. — Merito magni aestimata erat haec Iaponiae descriptio, antequam opus Kaempferianum in lucem publicam prodiret. Auctor enim puer iam delatus

in

aponiam, cum eſſet caſteriophylax navi et ſae-
praeter culpam a navarcho verberibus mul-
etur, abdidit ſe, ubi iam cum navi erat abeun-
. Deinde informatus procuratorum Belgico-
inibi degentium beneficio in legendo, ſcri-
o et ſupputando, haec feliciter apprehendit,
uper Iaponicam linguam perdidicit ita, ut
nte illa uteretur, quod ante eum nullus Belga
erat. Hanc ob cauſam ad maiora mercimonii
era paullatim adhibitus, tandem factus eſt Di-
r mercaturae in Iaponia nomine Belgarum,
ocius Senatus Indici, qui nomine Belgarum
eratorum in India inſtitutus eſt. Altiora poſtea
rans, Belgis Bataviae id recuſantibus, indigna-
accenſus, Luſitanis operam ſuam dicavit: *)
pam inde petens, mari merſus eſt prope
iponem a. 1674. De *Philippo Luca*, cuius
libri editio mentio facit, notitiae nihil ad
cusque pervenit.

lation de la decouverte de la terre de Jeſſo, ou Relation
, *au Nord du Japon, par le vaiſſeau Caſtricom* etc.
643; in *Recueil de Voyages au Nord* T. IV.
— 17.

ANTONIO FRANCISCO CARDIM (Ieſuitae Cardim.
tani, miſſionarii Indici † 1609) *Relatione della
ncia del Giapone.* Roma 1643. 8. *Francogallice*
epigraphe: A. F. Cardim *et* Franc. Baretto *Re-
des miſſions de Jeſuites au Japon, au Malabar,
ile de Ceylan et en d'autres lieux, compris ſous
n des provinces du Japon et du Malabar de la
agnie de Jeſus. Traduite du Portugais et de
lien par* Jacquin Machault. *à Paris* 1646. 8.

BERNHARDI VARENII (*Medici Amſtelodamenſis,* Varenius.
et Geographiam univerſalem elaboravit † . . . .)

*) Non popularibus ſuis, Francogallis, ut ſupra (Vol. II, P. I. p. 357 ſq.) ab aliis inducti tradidimus.

de Amicitia. Amstelodami 1673. 8. [illegible]
descriptionem numerum rerum publ
canarum claudere, Varenius testis
rebus publicis huic libello praemissa.
in primis ac Lusitani, idiomatibus f
ponia retulerunt, diligenter Vareni
ordinem et certa capita distribuit, o
vit, atque Latine publici iuris fecit.

Cf. *Hamburg. Bibl. hist.* Cent. IX. p. 2

Marini. Supra cap. XV de scriptoribus re
nensium laudatus IOH. PHIL. MARI
e relatione della missione del Giappone

Montanus. ARNOLD MONTANUS (eccle
*Denkwürdige Gesandschafften der Ost-I
schaft in den vereinigten Niederlanden
liche Kayser von Japan etc. aus den
Reise-Verzeichnissen gemeldter Gesa*
Amsterd. 1669. fol. Cum figg. aen.
hac epigraphe: *Ambassades memoral
pagnie* etc. à Amsterd. 1680. fol. à
II Voll. in 12. à Paris 1687. II Voll.

Observations etc. *Some observations concerning Japa*

Extrait d'un Journal authentique du Voyage, Extrait etc. *es Anglois firent au Japon en* 1673; in Appen- ad verſionem Francogallicam operis Kaem- ni mox laudandi p. 73 ſqq.

Hiſtoire de l'Egliſe du Japon, par Mr. l'Abbé Craſſet. à Paris 1689. II Voll. in 4. Editio altera, fixo, vero auctoris nomine, CRASSET, Ieſui- *Pariſ.* 1715. II Voll. in 4. *Italice.... Luſita- a Maria Antonia de S. Bonaventura e Menezes.* ſlip. 1750. 12. — Solierii opus ſupra exci- m auctor non ſolum meliore ſtilo expreſſit, m etiam in rectiorem ordinem redegit, nar- nem exactiorem reddidit, continuavitque inde a. 1624, quo idem finitur. Praemittitur de- tio regni Iaponici geographica, phyſica et tica, in qua tamen nihil occurrere videtur, d non dictum fuerit prius. Hiſtoria ipſa, libris diviſa, quorum decem priora primum, poſte- alterum volumen occupant, incipit a prima nicarum inſularum cognitione, quae Luſita- circa a. 1541 contigiſſe fertur, ubi in primis ncifci Xaverii miracula ſic dicta nimia ac mo- cura enumerantur ſummisque laudibus extol- tur. Latiſſime exponitur Chriſtianiſmi propa- io in terris iſtis, libro III, IV, V et VI. Septimo ertur de legatione trium regum Iaponicorum ſus Romam; octavo de ulteriore Chriſtianiſmi ogreſſu; nono oſtenditur mutatio rerum Chri- narum, offenſo imperatore a Luſitanis merca- ibus et navarchis, minus ei quam cupiebat ob- uentibus, eorumque malis moribus, ex quibus caſionem nacti ſunt aemuli Chriſtianorum, ut de hypocriſi, et Ieſuitas ſpeciatim de inſidiis ſubiiciendam peregrino imperio Iaponiam ca- nniarentur. De belli, quod Iaponiae imperator ntra Sinarum regnum, auſu temerario et ut

Chriſtianos ſubditos in illo conſumeret, molitus eſt, laeto principio, ſed funeſto fine, et de inanua opera, quam duces militiae Chriſtiani fecerunt, memoratu digna hoc libro recenſentur. Libro X narratur aucta calamitas Chriſtianorum ex delatione Hiſpani cuiusdam ex inſulis Philippinis, qui Luſitanos, a quibus in cauſſa iniuſta pro vano non erat tractatus, apud imperatorem criminatus eſt: nec parum nocuiſſe ab auctore noſtro Ieſuita dicitur imprudentia monachorum, qui ex ordine Dominicano et Franciſcano in Iaponiam venerant, ſed apertius ſacra procurabant, quam ut latere id hoſtes religionis poſſet. Mira ſunt, quae hoc libro leguntur de luxu et opibus imperatoris, eiusdemque tyrannide et ſaevitia. — Inde a libro XI ſecundi voluminis ſecundi primo incipit narratio de persecutione Chriſtianorum immaniſſima, cuius praeludium modo paullo ante memorata fuerat, coepta nimirum a. 1597. Continuantur libro XII, XIII et XIV relationes de crudeliſſimis Chriſtianorum vexationibus. L. XV martyrum plurium, in primis Caroli Spinolae, fata ac ſupplicia ample exponuntur. Libris XVI, XVII, XVIII, XIX multa ab incredibilia ſaevitiae exempla conduntur. In quibus omnibus tradendis auctor minutiarum ſtudiis laborat ad nauſeam usque. Refert v. c. ſingulares preces ad b. Mariam virginem ab iis, qui ſupplicium paſſi ſunt, compoſitas integras. Omnium quae L. XX narrantur, maxime paradoxa et creditu difficillima ſunt, quae de Marcello Franciſco Maſtrilli, Ieſuita Neopolitano ac miſſionario Iaponico, auctor mentitur. Omnis hiſtoria ad a. 1638 perducta obſervationibus nonnullis in eandem abſolvitur.

Cf. Acta Erud. a. 1690. p. 173 — 182. p. 239 — 249. BAUMGARTENII *Nachrichten von merkwürd. Büchern* T. III. p. 126 — 147.

EXCEL-

NGELBERT KAEMPFERS, *weyl. D. M. und gräfl. Lippiſchen Leibmedicus, Geſchichte und Beſchreibung von Japan; aus den Originalhandſchriften des Verfaſſers herausgegeben von* Chriſtian Wilhelm Kaempfer. *Erſter Band.* Lemgo 1777. *Zweiter und letzter Band.* ibid. 1779. 4. Cum tabulis geographicis aliisque figg. aen. (XLV). *Anglice* ex archetypo Theotiſco, tum temporis nondum typis vulgato, ſuadente archetypi poſſeſſore, Hans Sloane, a *Ioh. Caſp. Scheuchzero*, Helveto, collega Societatis regiae Londinenſis collegiique medici primarii eiusdem urbis, *Londini* 1727. II Voll. in fol. Cum figg. aen. *Francogallice* ex hac Anglica verſione a Pr. *Maizeaux*, *) *Hag. Comit.* 1729. T. I et II cum tab. ind. I Vol. Cum figg. aen. ibid. 1731. III Voll. in fol. (Cuius editionis mentionem invenimus ſolam apud Lengletum; nec indicatur, figuraene ſint omnes). *Belgice*, Amſterd. 1733. fol. *Theotiſce* e verſione Anglica, et quidem negligentiſſime ac mendoſe, omiſſisque figuris aeneis, ſimul cum versione operis Duhaldiani de Sina, cuius voluminis quarti partem alteram eamque maiorem conſtituit, Lemgoch. 1749. 4. Opus etiam varie in compendium redactum, nimirum in collectionis itinerar. Walthauſianae T. XI; in collectione itinerar. Berolin. VII; in *Bibliothek der neueſten Reiſebeſchreibungen* (*Frankf. und Leipz.* ſ. potius Norimb.) T. V. (1782); et a *Frid. Caſim. Medicus*, Francof. et Lipſ. 1783. 8. — Operis huius, omnia praecedentia longiſſime ſuperantis auctor, Lemgovio-Lippiacus, natus a 1651, litteris bonis, hiſtoriae praeciarae naturali artique medicae, linguisque variis inde

*) Ita *Dohmius* in Praef. p. XXXVIII: *Charlevoix* contra in operis mox recenſendi T. II. p. 699 interpretem Francogallicum nominat NAUDE, *François refugié à Londres.*

cumque in regno Isfahanenſi per h
morarentur Legati, privatis ille exc
cavit, donec tandem a dimiſſa lega
diret. Tum, ſuo relictus arbitrio,
cogitabat, vocabatur in Georgiam ar
que conditionibus laceſſabatur: ſed
nuo amor viſendi regiones quam lon
Quare locum dedit invitationi archi
rum, qui claſſe ſua Ormuſienſem in
atque chirurgus in iſta eſt conſtitutus
in Arabiam, indeque in terras m
regna Malabarica, inſulam Selan,
ſinus Gangetici conceſſit. Deinde
tora Sumatrae in lavam deportatu
metropoli in ulteriores provincias
progreſſus eſt. Bataviae inde a Sept
usque ad Maium anni ſequentis ve
ſtituit in regnum Siamicum, quo ipſ
hic mentio fit, incipit. Menſe Iulio
nenſe regnum petiit, ibique commor
ad d. 31 m. Oct. a. 1692. Sub init
Belgium pervenit, indeque patriam

tio eius regni Iaponici omnes superiores
lat. Quinque libris iisdemque capitibus plu-
ea est divisa. Primus inchoat descriptione
, Batavia versus Siam suscepti, brevemque
iamici descriptionem exhibet. In ipso isto
aditur descriptio Iapaniae geographica, vel
toribus Iapanicis vel ex propriis disquisitio-
petita, eaque copiosa et accurata. Sequun-
iecturae de Iaponensium origine eorumque
dine vel dissimilitudine cum Sinensibus.
libri primi imponit descriptio Iapaniae phy-
aud minus diligenter ac copiose elaborata.
secundus tradit historiam regni civilem
que politicum; tertius, statum religiosum,
in primis Iaponensium religiosas ac philoso-
quarum doctrinas varias tanta diligentia et
ite expositi atque expedivit, ut ipse Kaem-
verſarius, Iesuita *Charlevoix*, hoc in nego-
dem illi denegare haud potuerit. Liber
sistit primo loco descriptionem uberrimam
apaniae primae, Nangasacki dictae. Postea
ferus tradit historiam commerciorum Lusi-
m, Belgarum ac Sinensium cum urbe ista;
elationem de propagatione et exstirpatione
nismi, de Lusitanorum eiectione e regno
iber quintus comprehendit observationes
a Kaempfero in duobus itineribus ab urbe
acki usque ad urbem Iedo institutas. Licet
popularis noster permulta hoc in opere
erit, quae ante eum nemo: tamen plura
abis; sic statum domesticum, militarem ac
um, observationibus quidem sparsim im-
leviter tantum auctor pertractavit. Forte
is plura addidisset, si ipse opus typis man-
tuisset. Fateamur tamen necesse est, Kaem-
istud ad finem illum paravisse. Nec vero

ipsi,

ipſi, nec popularibus Germanis tam felicibus eſſe contigit, ut archetypum Theotiſcum primo loco in publicum prodiret, ſed ut id ipſum verſionibus antea notum fieret. Quinquaginta demum annis poſt Anglicae verſionis editionem *Dohmii* eiusque redemtoris cura aſſidua factum, ut archetypum Theotiſcum operis egregii nobis exhibitum fuerit. *Dohmius* quidem civitati litterariae obtulit aliquot plagulas hoc inſignitas titulo: *Nachricht, die Urſchrift der Kaempferiſchen Beſchreibung von Japan betreffend.* Lemgo 1774. 8 mai. Quibus ſignificavit, ſe archetypum Kaempferianum ſecundum bina apographa, quorum alterum forte a Kaempfero ipſo ſcriptum, eſſe editurum, ſi numerus eruditorum, qui operi nomina dare vellent, ſufficiens conſcriptus foret. Fuit feliciter. Tum *Dohmius Büſchingii* auſpiciis et conſiliis, qui et antea ephemeridibus ſuis eruditis hominibus doctis ſaliyam moverat, opus aggreſſus, inter ſe contulit bina iſta apographa verſionemque Scheuchzeri Anglicam; meliora veriorave, quae ſibi viſa ſunt, ſelegit; ſtilum Kaempferi obſoletum comtiorem reddidit, ita tamen, ut ſenſui verborum rebusque narratis nullo modo officeret. Nec in hoc negotio arduo ſubſtitit diligentia viri incomparabilis: verum ſimul eruditione multiplici atque ingenii ſagacitate ita uſus eſt, ut annotationes haud paucas contexturi ſubiiceret, atque in calce tomi poſterioris adderet diſſertationes ex Kaempferi Amoenitatibus exoticis, quae res tangunt Iapanicas. Quid? quod praeter haec multo plura praeſtitiſſet, niſi populorum ardor his in rebus languiſſet. Edere nimirum voluit, praefatione teſte, alia Kaempferiana v. c. Perſiae deſcriptionem ampliſſimam, itinerarium eiusdem integrum, Londini in Muſeo Britannico latentia, cuius praefecti, ſenſu nobiliſſimo

con-

i, hos theſauros Dohmio tradidiſſent, ni
iorum torpor tunc temporis obſtitiſſet.
odie felicior talis editor eſſet, vel ſit An-
:l Germanus. Promtuarium inſuper lapa-
ıarare voluit Dohmius, quo omnia, quae
o Iapanenſi unquam Europaeis innotuere,
: ac condere voluit. Verum et haec ſpes
: videtur.

UMGARTENII *Nachr. von merkwürd. Büchern* X. p. 223—242.
CHINGII *wöchentl. Nachr.* a. 1773. p. 239. ſqq. a. 1775. p. 113 ſqq. a. 1776. p. 275 ſq. a. ·. p. 209 ſq. a. 1779. p. 54 ſq. 286 ſq.
ig. *Anzeig.* a. 1777. p. 689—695. a. 1779. p.)5—799.
ſene Bibl. der neueſten teutſchen Litter. (Lemgov.) III. p. 500—519.
. *teut. Bibl.* T. XXXIV. p. 5—13. T. XL. p. ·34.
ıELII) *Fortgeſ. Betracht. über die neueſten hiſt.* . T. IV. p. 300—306.

Miſſione Legatorum Iaponenſium ad Ro- De miſſione
curiam rebusque in Europa ac toto in iti- etc.
imadverſis dialogus, ex ephemeride ipſo-
atorum collectus, ac in Latinam linguam
ıs ab *Eduardo de Sande*, Societ. Ieſu Sacer-
'n *Macaenſi portu* Sinici regni in domo So-
leſu. 1690. 4. Liber Iaponice ac Latine
preſſus ſummaeque raritatis, Iaponenſibus
a Ieſuitis, qui hac via iisdem opiniones
:as de ſtatu regnorum Europaeorum, au-
imis Romanae, excitare ſtuduerunt. De
igitur nihil inde diſcas.
re de M. DELISLE à *Mr. Caſſini, ſur la* Deliſle.
que l'on peut faire, ſi le Japon eſt une iſle;
al des Savans du 31 *Mai* 1700. p. 403-414;
ueil de Voyages au Nord T. IV. p. 17—31.

(PETRI

veau monde. Enrichie de Figures en
Rouen 1715. III Voll. in 12 mai.
auctior ſeu novum opus, cuius eti
ſcriptimus, *à Paris* 1736. II Voll. i
IX Voll. in 12 mai. *ibid.* auctior et en
VI Voll. in 12 mai. — Auctor
primam oblivioni tradidit. En ſec
miam! Poſt faſtos, titulo memora
haud neceſſarios, liber ſic dictus
quitur, in quo capitibus XVI agitu
diviſione regni, de eius ſtatu natur
villis, hortis, de viis rationeque pe
populi origine et antiquitate, ing
eruditionis artiumque cultura, de
Dairi ſ. imperatore haereditario, de
ſ. duce bellico ſupremo, de priſca I
ligione, quam Sinto vocant, de
variis, de lingua ſacra, de ritibu
nuptialibus, de ſacerdotibus ſeu Bo
eſt (p. 139—176) ſeries chronolo
rum haereditariorum a monarchia la
usque ad finem ſaeculi ſuperioris.

BERG (D. Med. Upſal. Thunberg.
itinere Iapanico a.
habitants of the
manners and
Preſident
XX.
n.

.c
.Non
multo
.odie eos-
.itum annos
.menti eſt:
.rter, ſom i äldre
, och varit gångbare
ckh. 1779. 8. *Theotiſce*
. 1784. 8 mai. Cum figg.
cum doctiſſimum de mone-
et accurate Europaeos in-

a. 1780. p. 753 ſqq.

iques et philoſophiques ſur le Ja- Obſerv. crit.
nois. à Amſterd. 1780. 8. *Theo-*
2. 8. — Fruſtra nova in hac
onia eiusque incolis quaeſiveris,
nod *criticen* aut *philoſophiam* re-
paradoxa auctoris de deſpotiſmo
Laudatorem inſuper Iaponen-
t.

prorſus praetermittenda ſunt, Krünitz.
G. KRUENITZ, ex optimis rela-
nia congeſſit in *Oekonom. Ency-*
780. 8.) T. XXIX. p. 88—165.

terre Suysse ou la République de Hollande. et à Paris 1778. 8. De archetypo Bata ubive typis expreſſum fuerit, nec ne, nobis conſtat. Laudatam etiam reperi nem *Pariſ.* 1781. 12. Editionem a. 177 ſuram vocant *Gott. Anzig.* a. 1779. p.

Reichel. *Krathaja Iſtorija o Japonſkom' Gh iz' doſtowjern' iich' iswjeſtij ſobrannaja* (I hiſtoria imperii Iaponici, e relationibus compoſita). *Moſkwa* 1773. 8. — Auc GODOFR. REICHEL, Profeſſor hiſtor vienſis, natione Germanus († 1778) K aliosque ſcriptores inter ſe contulit, e certa ſcituque digna ſibi viſa ſunt, ſine ribus tradidit. Ruſſi aliam imperii Iap ſcriptionem idiomate ſuo expreſſam atq Petropoli ſecunda vice editam habent: h tamen ea aeſtimanda dicitur.

Georgi. Recentiora nonnulla anteaque Europ de Iaponia tradit IOH. GOTTLIEB GEO cius acad. ſcientiar. Petropol. in *Bemerku einer Reiſe im Ruſſiſchen Reiche im J.* 1772.

CAROLI PETRI THUNBERG (D. Med. Upſal. Thunberg.
dici navalis Batavorum in itinere Iapanico a.
[illegible] 5) *Curious Account of the Inhabitants of the Empire of Japan, their Government, manners and Customs; in a Letter to Joſeph Banks, Eſq. Preſident of the Royal Society;* in *Philoſ. Transact.* T. LXX. 1780). *Theotiſce* in *Goth. gel. Zeit.* a. 1780. p. [illegible] — 780; et in *Götting. Taſchenbuch zum Nutzen Vergnügen* a. 1782. p. 1 — 15; et in verſione Dotiſca ſcripti Francogallici mox indicandi. Non [illegible], ſed devorata eſt epiſtola, licet haud multo [illegible] inde diſcamus, quam Iaponenſes hodie eos- [illegible] eſſe, quos Kaempferus ante centum annos [illegible]at ac deſcripſerat. Maioris momenti eſt: [illegible]usdem *Tal om de Mynt-Sorter, ſom i äldre [illegible]dnare tider blifvit ſlagne och varit gångbare [illegible]iſaredömer Japan.* Stockh. 1779. 8. *Theotiſce Theod. Pyl*, Stendal 1784. 8 mai. Cum figg. Nemo ante Suecum doctiſſimum de mone- [illegible]onicis tam clare et accurate Europaeos in-

[illegible] *Goetting. Anzeig.* a. 1780. p. 753 ſqq.

[illegible] *Obſervations critiques et philoſophiques ſur le Ja-* Obſerv. crit.
[illegible] *ſur les Japonnois.* à Amſterd. 1780. 8. *Theo-* Vratislav. 1782. 8. — Fruſtra nova in hac [illegible]iuncula de Iaponia eiusque incolis quaeſiveris, [illegible]quidquam, quod *criticen* aut *philoſophiam* re- [illegible], niſi forte paradoxa auctoris de deſpotiſmo [illegible]eferre velis. Laudatorem inſuper Iaponen- [illegible] ineptum agit.

[illegible]lentio haud prorſus praetermittenda ſunt, Krünitz.
IOH. GEORG. KRUBNITZ, ex optimis rela- [illegible]us de Iaponia congeſſit in *Oekonom. Ency-* [illegible] (Berol. 1780. 8.) T. XXIX. p. 88 — 165.

8.) p. 41-70. — Auctor ipse nil aliud quam concluſiones, quas quidem ex ſe ne et collatione recentiſſimorum auctor qui de rebus Sinicis, et item aliorum, taricis rebus ſcripſere, coniectura elic Nihil tamen attulit, niſi quod idoneis confirmare potuerit. Oſtendere potiſſin I. priſcos illos Tataros in confiniis Sin tos, nullo nec ſanguinis nec linguae pulatos fuiſſe cum iis, qui hodie audi ſed eſſe plane alienigenas; II. gentes Aſiam Europamque ſparſas, quas co cabulo Tataros appellare ſolemus, Turcicae; III. Mogolos priſcos ante Chanum pariter fuiſſe originis Turcic tione iunctos cum iis, quos hodie Ta mus, eademque lingua uſos fuiſſe; IV. qui ſunt hodie, ex colluvione variaru praecipue Kalmakorum, natos, eorum adoptaſſe.

Harenberg. IOH. CHRISTOPH. HARENBERG de Tatarorum origine; in *I. Oelrichſii* litteratae opuſculis (*Brem.* 1772. 8.) T.

tifices Romani legatos miſerunt, ad inhibendas
am rapinas ac caedes. Innocentius IV nimi-
a. 1245 ASCELINUM, ſocium ordinis Domi- Aſcelinus.
ni, *Simonem de St. Quintino*, *Alexandrum* et
ſum, eiusdem ordinis, atque IOHANNEM DE
NO-CARPINI eiusque fratrem *Benedictum*, ſo-
ordinis Franciſcani, ad Tataros miſit. E qui-
ASCELINUS et IOH. DE PLANO-CARPINI
teras retulerunt, quae memorabilia apud Ta-
ſibi viſa eſſent. Quarum relationum epito-
tradita in VINCENTII BELLOVACENSIS
ulo hiſtoriali L. XXXI; e quo omnes reliqui
res hauſerunt. *Latine* exſtat v. c. in *Reineri*
cii hiſt. orient. (1585); *Anglice* in *Hakluyti* et
ſi collectionibus. Ex hac verſione enata
cogallica in *Bergeroni* collect. itinerar. et in
ione itiner. Prevotiana, cum tabula geo-
et figg. aen. Haud quidem prorſus con-
da offerunt monachi iſti: multa tamen
epta et incredibilia. Plurima, quae de Ta-
moribus narrant, hodie quoque de iis-
lent. Ioh. de Plano-Carpini copioſior eſt
no.

em fere ſentiendum de itinerario GUILIELMI Rubruquis.
BRUQUIS, Franciſcani, miſſi a Ludovico IX
to, Galliarum rege, e Syria, ubi tum ex-
oni cruciatae interfuit, ad Chanum ſive du-
Tatarorum ſupremum, anno quidem 1253;
ntis a. 1255. Rubruquis ipſe deſcriptionem
is epiſtolis Latinis, ad regem ſuum datis,
iuſſu mandaverat. Quarum partem cum
one Anglica in lucem publicam edidit *Hakluy-*
in collect. itinerar. T. I. *Purchaſius* autem pri-
e codice manu ſcripto, Cantabrigiae aſſer-
, verſionem integri itinerarii mutatis epiſtolis
ipitis, exhibuit, in collect. itinerar. T. III.

bibliotheca Vol. I. P. II. p. 9 ſqq.

Haithonus. HAITHONUS, ſive HAYTO, ſi
ſive AYTANUS, Armenus ex reg
chus Ordinis Praemonſtratenſis in
de Tataris Francogallice Pictavii
Clementis V, Pont. Rom. dictavit
qui eum deinde, eodem Pontific
1307 tranſtulit Latine; ſed ſaec
quo tantopere barbaries regnaba
vero hoc opere LX capitibus divi
deſcribit iter ſive, ut interpres
paſſagium terrae ſanctae. Relatior
tur e hiſtoricis Tataricis fide digni
avunculi litteris conſignata atque
perientia, ſiquidem ipſe magnam iu
inter Tataros cum Turcis bella g
Verſio iſta Latina primum prodii
Menardum Molther 1529. 4. Poſt
res de novo orbe, *Baſil.* 1555. fol
necii Chronic. Hieroſolym. P. II. (
atque cum Marco Paulo, ex e
Mulleri, Colon. Brandenburg. 1671.

Argote de Molina. *Sevilla* 1582. fol. et
nicas de los Reyes de Caſtilla (Madrid 1782.
III. — *Gonzalez de Clavijo*, comes lega-
aſtilianorum, a rege Henrico III ad Ti-
niſſorum, copioſe deſcripſit hiſtoriam iti-
ɔn autem Timuri. Inſunt tamen, quae
ɔſcendum huius ingenium et ad geogra-
ɛrrarum Mongolicarum faciant. Urbs
ɪrimaria, Samarcand, haud negligenter
Recentior editor Hiſpanus addidit me-
. Timuri obſervatu digna ex opere *Gar-*
lva Figueroa ſupra Vol. I. P. II. p. 55 ſq.
commemorato. Deſunt iſta in verſione
ɔrtii Francogallica, ab Hiſpano anonymo
ɛ typis mandata.

'INI BRONIOVII DE BIEZDZFEDEA Broniovius.
Tartariae. Item Transſylvaniae ac Mol-
liarumque vicinarum regionum deſcriptio
I A REICHERSDORFF. Praeterea GEOR-
NERI de mirandis Hungariae aquis hy-
ıtion; addita tabella lacus mirabilis ad
Colon. Agripp. 1595. fol. Hi tres ſcri-
ıoque adiecti ſunt *Ant. Poſſevini* Moſco-
. eod. Broniovii Tartaria etiam exſtat
ſeu Moſcovia itemque Tartaria. Lugd. Bat.
ir. 1630. 16. — Broniovius, vir felici
ili ingenio, qui cum philoſophiae atque
ıe cognitione, naturalem etiam pruden-
ımque publicarum uſum et intelligentiam
rat, eximia Latinae dictionis elegantia,
ɔeret, comitante. Quarum quidem vir-
ɛritis Stephani, fortiſſimi Poloniae regis,
at aulicus vocitari, bellica virtute, ſcriptis
ɪ, et legationibus ad diverſos principes
obitis, clarus. Maxime illa ad Tataros
ɛam Cherſoneſum, quo, e Ruſſia rediens

a bello Lucenſi, fuerat a rege miſſus, nove menſibus apud barbaros detentus; ubi au ſumtu ingenti luſtratis omnibus oppidis, portubus et munitionibus, conſuetudines q et leges ipſorum diligenti cura et labore n ſimulque tabulis aeneis illuſtravit.

Bruce f. ruſſus. GUILIELMI BRUSSI (BRUCE) de T diarium. Francof. 1598. fol. — Auctor, S fautorem nactus Ioannem Zamoſcium, m cancellarium et ſupremum militiae Polonae fectum, Antonio Spinolae, Genuenſi, ibi in qui legationem ad Tataros obierat (circa a. a quo varia de hac gente audivit, eaque breviter conſignavit. Idem ſcripſit *Conſi bello adverſus Tartaros gerendo.* Colon. 1595. fol.

Cf. *Hamb. Bibl. hiſt.* Cent. X. p. 222.

Bergeron. PIERRE BERGERON, *Pariſien, Traité d tares, de leur origine, païs, peuples, moeurs, r guerres, conquêtes, empire, et ſon etenduë; de de leurs Chans et Empereurs; Etats et Ho verſes juſqu' aujourd'hui. Le tout recueilli d Auteurs, Mémoires et Relations antiques et m* Edita eſt haec Bergeroni narratio de Tata eiusdem collectione paſſim a nobis laudata fere partem ſecundam conſtituit. Primum Pariſ. 1634. 8. (quae editio rara) Deinde in *de divers Voyages faits en Tartarie, en I ailleurs* etc. à Leyde, chez *Pierre van* 1729. 4. Denique *à la Haye* 1735. 4. — uſus eſt Francogallus doctus prioribus de ſcriptoribus in componenda hac deſcription poſtea ex Abulgaſio aliisque ſtatim rece auctoribus meliora edocti ſimus.

ABU-L-GHÂSI MOHHAMED BAHÂDUR, ſive vulgo minus recte audit, ABULGASI BAGAR ſ. BAYADUR, *Chan* (i. e. Princeps ſ. Rex) compoſuit hiſtoriam gentium Tatarico-Mongolicarum valde memorabilem. Ipſe oriundus e regia filia, utpote paterno ac materno genere a Tchingis-Chano deſcendens, atque ipſe rex aut princeps urbis Urgens et viciniae in Choraſmia, varias quidem vices expertus, diuque inter Perſas captivitatis verſatus eſt; quo factum, ut ingenium ad modulo nationis admodum perpoliret. Et ex ſcriptis quidem ſcriptoribus potiſſimum eam, quam annos ante obitum annis coepit, hiſtoriam lingua Perſica compoſuit. Morte praeventus anno Hegirae 1074 ſ. anno poſt Chr. nat. 1663, filio librum deſcribendum edendumque reliquit. Qui duobus poſt annis feliciter exiit in publicum, hac inſtructus epigraphe: *Haſain Kitap Schaſak Turki* i. e. liber genealogiae Turcarum, ſeu potius Chanorum Mongolicorum vel Mogoricorum. Quae igitur de priſtinis temporibus traduntur, ſumta ſunt e libro, quem *Chodſa Raſchidt*, iuſſu Gaſan Chani, eiusdem Tſchingis-Chani familia Perſiae regis, plena documenta ac monimenta ad opus tam ingens ſubminiſtrantis, concinnaverat. Qui quidem Chodſa Raſchidt Abulgaſio idem eſſe videtur ac *Fadlallah*, ſaepius a Petito la Croix in hiſtoria Tchingis-Chani citato. Caetera dubium non eſt, quae proxima temporibus Tſchingis-Chani referuntur geſta, et ſequentia, fide omnino digna eſſe; aliqua ex traditionibus hauſta non aeque certa videntur. Deducitur genealogia Tſchingis-Chani reliquorum Tatariae principum ab ipſo Adamo per ſingulas generationes, admiſſo ſaltem unico circiter CCCC annorum, quibus Mongolorum in ſpelunca Kon incluſorum res incertiores fuiſſe cre-

Abulgaſi.

duntur. Ex Nui tamen ſ. Noachi nepote, e
ſ. Iapheti filio natu maximo Turk proſapia
deducitur. A Turco enim per continua
ceſſionem principatus perveniſſe dicitur ad
Chanum, cuius duo fuere filii, *Tatar* et
vel *Mogul*, capita duarum familiarum. I
rorum gente ſucceſſio regum continua u
Siunz Chanum; in Mungli familia paullu
rupta: ſed regnavit tamen in ea temporibu
Ill Chanus. Quo ab illo victo, et gente
lorum ad internecionem fere caeſa, qui
erant, per aliquod tempus errabundi de
in regionem montibus undique clauſam
ceſſam, quam Irgana Kon vocarunt, in q
CCCC annos abſcondunt. Tum vero p
tes iterum mox omnes gentes vicinas in
tem redigunt. Ex hac adeo quoque gente
familia continuata ſucceſſione ortus eſt Tſ
Chan, cuius res latiſſime in Aſia atque
geſtae fuſe exponuntur. Filii eiusdem me
tur quatuor: Zuzi, Zagatay, Ugaday et T
inter quos diviſae provinciae regni vaſtiſſim
tamen eorum Ugadayo principatus tribu
caeteros ex voluntate patris, accedente etia
ctione procerum; unde Magni Chani nom
excellentius caeteris ortum. Et ſucceſſor
Magni Chani a proceribus lectus plerumqu
ex familia natu vel meritis maximus eſſe
Ugadayi adeo familia brevi eminentior haec
tas in familiam Taulayi tranſiit, priore
oppreſſa. Nec ipſa hiſtoria Taulayanae f
ulterius quam ad Cublayi tempora, quibus
me floruit hoc imperium, Sina omni ſub i
coacta, perducitur. Zagatayi poſteri in T
oxiana regnarunt, unde et regioni nome
aliquod tempus, usque ad aetatem Timuri,

ncipatu deiecti ſunt, ſuccedente in eorum locum nuri familia et poſteris, qui et ipſi ſedes et im-ium in Indiam tranſtulerunt, unde Mogolicae ae nomen, ita tamen ut apud Perſas propter res ſedes huius Timuricae familiae Mogoles Indici Zagatayenſium appellationem etiamnum ere memorentur. Taulayi Chani reliqua fa-ia, quae Magnum etiam, ut dictum, Chana-n obtinuit, in Perſia quoque regnavit, pluribus ea regibus Chriſtianis imperantibus; tandem diis et rebellionibus ad incitas redacta et a tianis oppreſſa. Sola ſupereſt Zuzii gens, in res familias diviſa, quarum potior in Kipſac ſchac dominatum ſtabilivit, Ruſſiamque per od tempus tenuit. A Zuzii quoque filio, To-Timur, Chani Crimenſes deſcenderunt, ut alio filio eiusdem Usbek ortus, qui a ſuis amatus, ut nomine eius, quod hodiernum tur in locis, quibus conſederunt, ſe appella-Copioſius tandem recenſetur familia, ex deſcendens, Scheybani Chani, qui quidem iae et Germaniae urbes quasdam tenuiſſe a duro narratur: quod vero ab eodem familiae ppaeorum principum regumque plurium ori-n ſuam repetant, inter commenta illius, ex done incerta hauſta, procul dubio referendum Potiſſimum vero Choraſmiam tenuit haec eybani familia, ex qua *Abulgaſi Bahadur* noſter ndus. Hiſtoria Choraſmiae huius, non niſi ata bella et tumultum alterum ex altero natum, fidiam conſanguineorum, levitatem populorum, ocinia in vicinos urbiumque direptiones nar-, uberius recenſeri vix meretur. Caeterum oria haec finitur morte Abulgaſidae Bahaduri o aerae Chriſt. 1665. In notis, ab editore ncogallico adiectis, geographia, hiſtoria et

natura

natura regionum Aſiae ſeptentrionalis interdum ſatis ſuſe explicatur, nullo quidem ordine, niſi quem mentio ipſorum locorum in contexta ſuggerebat. Sic de Calmuccis ſ. Calmyccis et Colchis multa ibidem referuntur. Quibus vero e fontibus hauſtae ſint notae iſtae, editor in praefatione ſolummodo his verbis vagis innuit: *On les a remplies d'une quantité de Memoires Authentiques.*

Haec igitur hiſtoria e codice manu ſcripto Tartarico primum ſumtibus ducum bellicorum Suecicorum, a Ruſſis proelio Pultavienſi captorum aut in Sibiria detentorum, in quibus Phil. Ioh. de Strahlenberg, in linguam Ruſſicam, et ex hac ab ipſis varias in linguas, v. c. a Strahlenbergio in Theotiſcam, translata eſt. Prima typis vulgata verſio fuit Francogallica, quam editor accepit ab interprete ipſo, cuius nomen vero haud tradit, affirmat: alii eandem e Theotiſca ortam dicunt. Editor iſte quoque anonymus audit *Varenne de Mondaſſe*, copiarum Gallicarum olim praefectus. En huius verſionis inſcriptionem: *Hiſtoire genealogique des Tatares, traduite du Manuſcript Tartare* d'Abulgaſi-Bayadur-Chan, *et enrichie d'un grand nombre de Remarques authentiques et tres curieuſes ſur le veritable Eſtat préſent de l'Aſie ſeptentrionale. Avec les Cartes geographiques neceſſaires.* Par D***. à Leyde 1726. 12 mai. Ex hac verſione anonymus, annotationibus contextui, ubi apte ſatis viſum fuerit, immixtis, condidit *Deſcription de la Tartarie*, inſertam tomo X collectionis, hoc titulo ornatae: *Recueil des voyages au Nord.* Epitome libri exſtat in collectionis itinerar. Prevot. T. VII. Anglicae quoque verſionis, e Francogallica ortae, paſſim mentio fit. Quum autem verſio Francogallica, adeoque omnia ex iſta hauſta, errorum ac vitiorum plena ſit; egregie ſane actum, quod verſio

o Theotiſca, ex archetypo Tatarico confecta, ucem publicam prodierit. Elaboravit olim i *Daniel Gottlieb Meſſerſchmid*, ſeu ut ipſe au- maluit, *Mechaeropoeus*, artis medicae doctor 721. Cuius autographum cum ante decem annos in bibliothecam academicam Goettin- am perveniret, ab eiusdem praefecto ſupremo, i. Heynio, traditum I. C. Gatterero, qui illud Theotiſco hodierno accommodavit, tamen ſententiarum ſeu rerum detrimento, typisque um exſcribi iuſſit in commentariis ſuis criticis, *riſches Journal* inſcriptis, tomo quidem XII. —96. T.XV. p. 1—96. T.XVI. p. 1—148; quidem titulo: *Haſain Kitap Schaſak Turki, iſt, Geſchlechtbuch der Mungaliſch-Moguliſchen Mogoriſchen Chanen, nebſt einigen, von ihnen il, als von Tatariſchen Chanen abgeleiteten Stäm- von einem, aus dem Zingiſchen Geſchlechte ab- ſtammenden Chareſmiſchen Chan* Abulgaſi Bagadur n. *In der Chareſmiſchen Hauptſtadt Chiwa: im* 1663. *Aus einer Türkiſchen Handſchrift ins ſche überſetzt von ſel. D.* Meſſerſchmid. — s haud adiecit. *) — *Latinam* huius operis pretationem ex archetypo Turcico adornaſſe *philum Sigefridum Bayerum*, diſcimus ex Novis s Eruditorum a. 1732. p. 356, ubi etiam ſpe- n operae collocatae exhibitum (p. 357-366). etiam Act. Erud. Supplem. T. IX. p. 200— — *Ruſſice* e verſione Francogallica ab ano- o *Petropoli* ſine anni mentione, verum circa

*) Academia ſcientiarum imperialis Petropolitana aliam poſſidet verſionem, ex archetypo Tatarico confectam a *Georgio Iacobo Kehr*; quam, quum incomtior eſſet, *Io. Eberhardus Fiſcher* perpolivit, quantum per imperitiam linguae Tataricae fieri potuit.

circa a. 1770, duobus voluminibus in 8. — Cf. H. L. C. *Bacmeiſter Ruſſiſche Bibl.* T. IV. p. 556 ſqq.

Martini. MARTINI *Relation de la Tartarie orientale* in *Recueil de Voyages au Nord* T. IV. p. 365–415. Deſcribuntur regna Tatarica Niutſche, Ninha, Tanyu, Samahania et Siſan, aliorumque ad Tartariam non pertinentium, Laos, Gannan atque Corea.

Avril. PHIL. AVRIL *Deſcription de la grande Tartarie et des differens peuples qui l'habitent;* in eiusdem *Voyage en divers etats d'Europe et d'Aſie, pour découvrir un nouveau chemin en la Chine.* à Paris 1692. 4. ibid. 1692. 4. ibid. 1693. 12. Cum figg. aeri *Theotiſce* a *Lud. Frid. Viſcher*, cum eiusdem annotationibus. *Hamburg.* 1705. 8. — Auctor, Ieſuitarum ſuperiorum iuſſu, novam et commodam verſus Sinam viam terreſtri peregrinatione indagare studuit. Quo in negotio verſatus eſt ab a. 1685 usque ad a. 1691. Varia, ab aliis antea non obſervata, notavit.

Voyages etc. *Voyages de l'Empereur de la Chine dans la Tartarie* etc. *à Paris* 1685. 12. — Inſunt relationes itinerum duorum Sinenſis imperatoris in Tatariam a Ieſuita VERBIEST, Imperatoris comite, conſcriptae. Alterius de itinere a. 1683 ſuſcepto, ſupra Cap. XVII. Sect. V. meminimus: altera orta occaſione itineris a. 1682 peracti. Subiuncta eadem eſt operi Duhaldiano de imperio Sinenſi. Ineſt quoque tomo IV collectionis itiner. verſus ſeptentr. (*Voyages au Nord*), atque tomo VII collectionis itiner. Prevotianae. *Anglice* exſtat in narratione Hiſpani Soto de Florida. *Lond.* 1687. Ambae relationes plures obſervationes de Tataria orientali et occidentali continent ſcitu minime indignas, v. c. de urbe Ula, olim regia Tatarorum; de indole terrarum iſtarum naturali. Addita eſt narratio de

Hiſpanorum ex Mexico navigatione in Cali-
niam a. 1683 facta; de qua alibi.

Acta Erud. a. 1686. p. 259 ſqq.

Similia itinera, et quidem octo ab a. 1688 Gerbillon.
ne ad a. 1698, in Tatariam occidentalem, cum
eratore Sinenſi Kanghi vel eius iuſſu peregit
. FRANCISCUS GERBILLON, Ieſuita Fran-
llicus. Multo plura vidit et conſignavit, quam
ieſt, cuius vero relationes introductioni quaſi
poſſunt narrationibus Gerbillonii; quas qui-
Duhaldius ſubiunxit operi ſaepius memorato.
men amplam ſcite compoſitam exhibet col-
itinerariorum Prevotiana T. VII. Occaſio-
, multa videndi et obſervandi, aliis peregri-
bus plerumque abſcondita, egregie uſus eſt
illon, arte mathematica inſtructus, qua loco-
ſitus et deſcriptiones rectius exhibere potuit,
vulgus peregrinantium. Adiuncta ſunt no-
ſuper tempeſtatis mutationibus, ſuper varia
natura, ſuper Tatarorum indole etc. Nec
t figurae aeri inciſae.

ICOLAI WITSEN *Noord- en Ooſt-Tartarye,* Witſen.
*Bondigh Ontwerp van eenige dier Landen, en
, zo als voormaels bekent zyn geweeſt.* T'Am-
m 1692. fol. ibid. 1705. fol. Cum figg. aen.
o prior quidem nec tam ſplendida, nec tam
eſt, quam poſterior, quippe quae ornata
eſt tabulis geographicis figurisque eleganti-
habet iſta tamen loca, in hac non obvia.
que vero usque ad dies noſtros tantae erant
is, ut codicum manu ſcriptorum inſtar aeſti-
ntur. Et inter haec operis exempla pauciſſi-
ex unum vel alterum exſtitit, cui non deeſſent
tabulae geographicae vel indices. Auctori
accuratiſſimo anxieque paene exacto nec

prior

septuagenario reliquo obiit, Belgarum
Ruſſos Legatus, per omnem paene d
in eo totus fuit, ut Tatariam, ſeptem
ſus et orientem ſolem ſitam, Sibiriam
que aliasque terras dominationi Ruſſic
parum tunc temporis notas, ſua indu
ret. Prodiit primum tabula illarum re
graphica a. 1691.[***]) Huic comment
debebat opus ipſum modo laudatum.
nos impedit, quo minus res ab aucto
tas accurate indicare poſſimus. Qui
runt ſummis idem extollunt laudibus,
multa contineat, hodienum in Ruſſi
ſatis nota, maximamque partem in te
literis conſignata.

Cf. G. F. Müller *Sammlung Ruſſiſcher G*
p. 194—276.

v. Strahlenberg. PHILIPP IOHANN VON STRA
Das Nord- und Oſtliche Theil von Eur
in ſo weit ſolches das ganze Ruſſiſch
Siberien und der groſſen Tatarey in

ner hiſtoriſch-geographiſchen Beſchreibung der al- und neuern Zeiten, und vielen andern unbekann- Nachrichten vorgeſtellet, nebſt einer noch niemals Licht gegebenen Tabula polyglotta *von zwey dreyſſigerley Arten Tatariſcher Völker, Sprachen einem Kalmuckiſchen* Vocabulario, *ſonderlich aber groſſen richtigen Land-Charte von den bekann- Ländern und andern verſchiedenen Kupferſtichen, Aſiatiſch-Scythiſche Antiquität betreffen; bey enheit der Schwediſchen Kriegs-Gefangenſchaft ſland, aus eigener ſorgfältigen Erkundigung, nen verſtatteten weiten Reiſen zuſammengebracht sgefertiget.* Stockholm (ſ. potius *Lipſiae*) *in ung des Autoris* 1730. 4. Cum charta geo- ca maiore et tabulis aeneis XXI. *Anglice*, 1738. 4. (Notulas paucas adſperſit interpres mus). *Francogallice* a *Godofredo Sellius*, Am- (ſ. potius Pariſ.) 1757. II Voll. in 12 mai. — 1726 auctor, chiliarcha regis Sueciae, pro- edito, conſilium hoc opus edendi manife- t, atque bibliopolis ad redimendum obtu- Quum vero horum nemo conatum facere , ſumtibus auctoris pretioque ab hiſtoriarum ibus repraeſentato liber excuſus atque redem- t. Etſi vero minime eruditum ſe fateretur , factum tamen haud exiguo litterarum , ut in tredecim annorum captivitatem de- s in Ruſſiam, occaſione oblata, remotiſſimas ncias, a Tataris praecipue habitatas, ſcrutari tabula delineare, praeterea mores incogni- gentium et linguas ac monimenta antiqua cere, eaque, quae uſum habere poſſunt, prodere potuerit. In primis vero tabulam phicam multo labore dedit, maiorem qui- quam ut cum libro ipſo commode compingi , de qua copioſe egit in praemiſſa libro in-

pitibus XIII de variis Ruſſiae no
que origine, de finibus, ſitu e
Imperii, de veteri et nova Ruſ
provincias, de veteribus et novi
bus ac ſede praecipua, de initio
cipum e familia Romanovienſi, d
Imp., de titulo Tzari et Magni D
de religionibus Ruſſiae, de m
eccleſiaſtico, de proventu Ruſſi
militari regni Ruſſici, de eius f
de aliis memorabilibus, quae ad
ſtant, de metallis, vegetabilibus,
tiquitatibus etc., ordine quidem al
in primis digna ſunt, quae ſub t
hieroglyphica et ſimilibus expon
illuſtrantur. Hodie quidem de pl
in libro expoſitis certiores fa&ti
tamen illi pretium quoddam. N
bergio didicerunt eoque haud ra
libri eius mentione; dignus cer
cuius relationes cum recentioribus
Interpres Francogallicus anonym

ıtſchatka et in mare pacificum, aliaque de
hirikoffii itinere verſus littora Americae. Quae
iones mutuatae ex epiſtolis praefecti militaris
ici anonymi.

Nova Acta Erud. a. 1731. p. 45 ſq.
ttting. *Anzeig.* a. 1759. p. 298 ſqq.

B. DU HALDE *Deſcription — de la Chine et* du Halde.
Tartarie Chinoiſe etc. (1735), multa quoque
pertinentia continere, vel titulus docet et ex
iptione noſtra ſupra exhibita patet.

Relation de la grande Tartarie, dreſſée ſur les Relation
titres originaux des Suedois, priſonniers en Siberie, etc.
ur la guerre de la Suede avec la Ruſſie. à Am-
1737. 8. et in *Recueil de Voyages au Nord*
p. 1 ſqq.

Lettre à Mr. le Marquis de Torcy ſur le nouvel du Ban.
ſſement de la miſſion des Peres Jeſuites dans la
, par DU BAN in *Recueil de Voyages au Nord*
p. 379 ſqq. et in *Nouveaux Mémoires des*
T. I. p. 1—94.

Reponſe faite à quelques queſtions au ſujet des Reponſe
res Circaſſes; in *Rec. de Voy. au Nord* T. X. etc.
ſqq. et in *Nouv. Mém. des Miſſ.* T. I. p. 95 —

ERRAND *Voyage de Krimée en Circaſſie par le* Ferrand.
des Tartares Nogaïs, fait en 1702; in *Rec. de*
Nord T. X. p. 458 ſqq. et in *Nouv. Mém.*
ſſ. T. I. p. 102—135.

OH. LAURENTII MOSHEMII Hiſtoria Tar- Moshem.
m eccleſiaſtica, cum mappa geographica.
ad. 1741. 4. — Exponuntur potiſſimum
us ac ſtudia Pontificum Romanorum ſacer-
que ab iis in regiones a Tataris habitatas
endam et propagandam ibi religionem Chri-
n miſſorum.

collegit, quicquid de Tataris inde
mordiis usque ad eius incurſiones
orientalem et ad proelium Lignitii
1741 ab iis commiſſum, reperire p
Tatarorum expeditiones per Cumani
riam illuſtratae: minus, quae de eor
afferuntur.

de Guignes. DE GUIGNES *Hiſtoire générale d*
Turcs, des Mogols et des autres Tarta
etc. (1756 ſqq.). Supra Cap. XVII
hoc opere retulimus.

Diſſ. de nationibus Tatar. &c. *Anonymi* Diſſertatio de nationib
quae inter Aſtrachanum et flumen C
a. 1728 habitarunt; in *Hiſtoire de l'A*
Berlin T. XII. (1758).

Kien-long. *Eloge de la Ville de Moukden et d*
Poeme compoſé par KIEN-LONG, *E*
Chine et de la Tartarie actuellement reg
pagné de notes etc. Traduit en Fran
Amiot, *Miſſionnaire à Peking, et pu*
Deguignes. *à Paris* 1770. 8 mai. —
imperator Sinenſium adhuc plauſu ſu

[illegible] alia exhibentur et illuſtrantur, quae geogra[illegible]m hiſtoriamque naturalem Tatariae orientalis, [illegible]e Sinarum mores ac conſuetudines ſpectant. [illegible]ta eiusdem imperatoris diſſertatio de invento- [illegible] temporeque inventionis characterum, qui- [illegible]Sinenſes in ſcribendo utuntur; item eiusdem [illegible]na in fruticem ac potum, *Thea* dictum.

[illegible]* *Goetting. Anzeig.* a. 1770. p. 881—885.

[illegible]IGOLAUS ERNST KLEEMANNS *Reiſen von* Kleemann. [illegible] *über Belgrad bis Kilianova, durch die Butſchiak-* [illegible]*rey über Kavſchan, Bender, durch die Nogew-* [illegible]*rey in die Crimm, dann von Kaffa nach Kon-* [illegible]*ſtantinopel, nach Smirna und durch den Archipelagum* [illegible] *Trieſt und Wien, in den Jahren* 1768, 1769 [illegible]1770. *Nebſt einem Anhange von den beſondern* [illegible]*Merkwürdigkeiten der Crimmiſchen Tartarey, in Brie-* [illegible]*fen an einen Freund.* Wien 1771. 8 mai. Editio [illegible], cum figg. aen. *Lipſ.* 1773. 8. *Vindob.* [illegible]. 8. — Editione prima Vindobonae a cen- [illegible]ſore truncata, auctor aliam curavit, reiecta [illegible] epiſtolari, diarium potius exhibens, novem- [illegible]figuras aeri inciſas addens. Iter inſtitutum [illegible] aulae Auſtriacae eo quidem fine, ut inveſti- [illegible]ur, numne commercia utilia e terris Auſtria- [illegible] peninſulam Crimenſem conſtitui poſſint. [illegible]ſus auctor potiſſimum narrat, mores Tata- [illegible]m libri titulo commemoratorum paſſim pingit, [illegible]eographia Beſſarabiae, regionis circa Otſcha- [illegible] et inter Boryſthenem ac Tanaim, ut et penin- [illegible] Crimenſis, nova nonnulla tradit.

Eine merkwürdige und zuverläſſige Nachricht von Nachr. von *Verbrennung des oberſten Prieſters der Kalmüken.* Verbrennung etc.
[illegible]l 1773. 8.

[illegible]OH. GOTTHILF STRITTER *Hiſtoriſche Nach-* Stritter. [illegible] *von der Krim;* addita Calendario hiſtorico

ponenda hac diſſertatione poſſi
eſt Degagnesii opere ſaepius l
annalibus Ligniceníibus, atque
maiore ab Anglis compoſita.

Pallas. P. (PETRI) S. (SIMONIS) P
gen hiſtoriſcher Nachrichten über
Völkerſchaften. Erſter Theil. St.
4 mai. Cum VIII figg. aen. —
bus Mongolicis, de Calmycoris
iam tradiderat in itinerario, hon
mo, de quo alibi. Hac vero,
cupata, collectione, ſeu potiu
plura melioſque diſpoſita exhib
1769, 1772 et 1773 ipſe inter M
eſt, poſtremisque annis potiſſimu
egregia ad opus hocce oſtendend
gotio adiutus eſt laudabili diligen
Niſchnowa, artificis, cui debe
variarum rerum memorabilium,
interpretis ſcriptorum Calmyco
auctor uſus eſt collectionibus G
G. Gmelini ſibi a viris hisce doſ
catis. Ita opus ortum, quod, ſi

eorum diviſione et hiſtoria, in primis de hiſto- Calmyccorum, de eorum principibus horum- genealogia. Sectione ſecunda de Calmycco- indole, moribus ac conſuetudinibus. Sectione de eorundem aliorumque Mongolorum, etorum potiſſimum, re civili ac militari. Cui prima arida viſa fuerit, illi eo magis arri- nt ſecunda et tertia. Pars altera compre- et plura memoratu digna de religione La- , de hierarchia Tybetana, de aera religioſa golorum et Calmyccorum, de caerimoniis ofis, et de variis eorum loquendi ac ſcri- modis.

xquiſite doctam, ex fontibus optimis hauſtam Thunmann. ptionem geographicam Cherſoneſi Tauricae Tatariae Crimenſis, inde ab a. 1783 imperio co ſubiectae, exhibuit IOH. THUNMANN, ſſor olim hiſtor. et eloq. Halenſis, in editio- ptima geographiae Büſchingianae (*Hamburg.* 8.) P. I. Vol. II. p. 1882 — 1974.

EGNIER *Beſchreibung der Buraeten, oder nach* Regnier. *ihrer Mundart Bratsky, eines unter Ruſſiſcher äſſigkeit ſtehenden Tatariſchen Volkes, das ohne el von den Mungalen abſtammet, und die Sibi- Gegenden von Krasnajar, Irkutsky, Himsky, chinsky, Selanginsky und Kiachta bewohnet;* in Meuſelii *Beyträgen zur Erweiterung der Ge- chtskunde* (Augsburg 1780. 8 mai.) T. I. p. 119- — Auctor, natione Helvetus, a. 1774. Ir- kii, ubi aliquot annis vixit, hanc deſcriptio- compoſuit, dignam ſane, cui fides tribuatur, ae comparetur cum iis, quae Pallas in opere o memorato de Buraetis narrat. Saepe uter- eadem refert, alterque alteri fidem facit; n inter ſe diſcrepant. Regnierii deſcriptio.

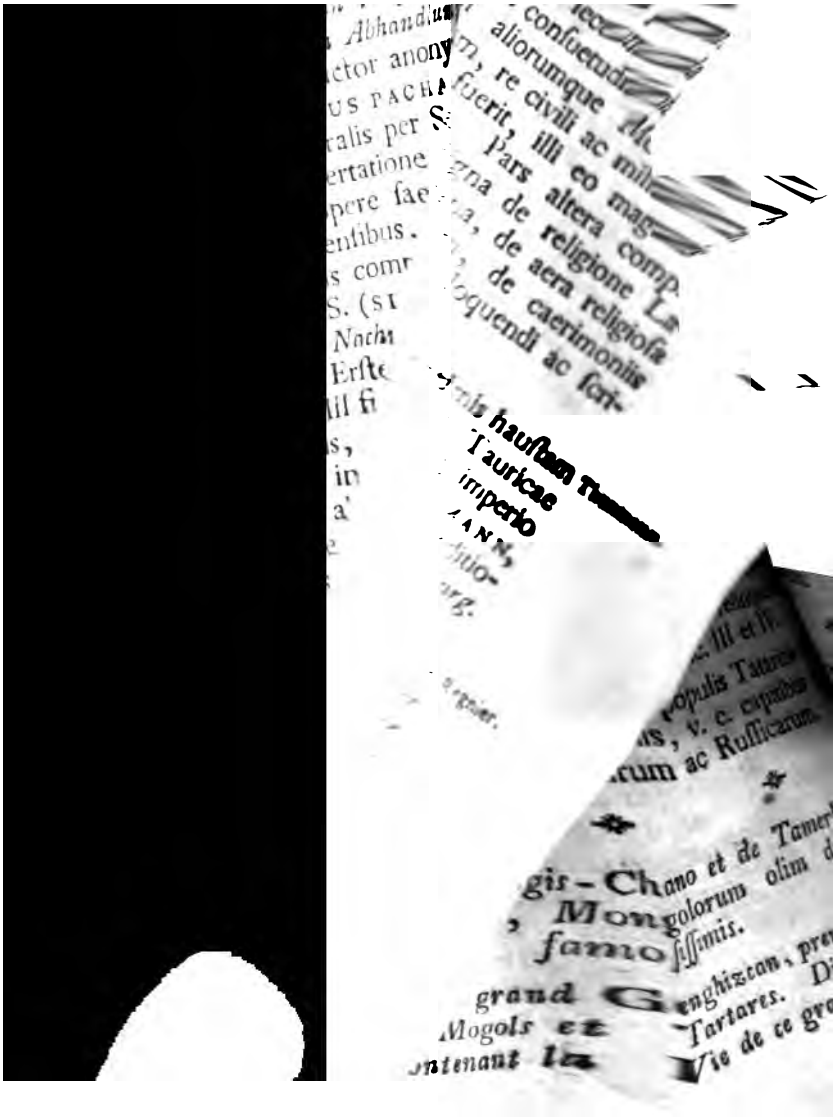

copiosior videtur eoque fide dignior, quod ille inter gentem istam et apud praefectum summum provinciae Irkutzk versatus sit.

Leontiew. De tribus tabulis genealogicis principum Mongolicorum cf. *Leontiew* capite proxime sequente.

v. Breitenbauch. (GEORG AUGUST VON BREITENBAUCH) *Staat der gesammten Tatarey in den alten und neuern Zeiten, aus den bewährtesten Nachrichten gezogen.* Reval und Leipz. 1780. 8. — Epitome nimis contracta et arida mendisque typographicis scatens, e libris vel a nobis iam laudatis vel alibi laudandis deducta.

Sujef. SUJEF *Nathrichten von der Krim;* in PALLAS *Neuen Nordischen Beyträgen* (1783) T. IV. p. ... et in *histor. Portefeuille* a. 1783. Partic. X. p. 440 sqq. ubi et annotationes adiectae. Auctor sumtibus academiae Petropolitanae observationum instituendarum caussa in peninsulam Crimensem missus fuerat.

Alia, cum recentiora tum maioris momenti de eadem, tradit anonymus praefectus militaris Rusticus, aestate anni 1784 peninsulam relinquens, in *Histor. Portefeuille* a. 1785. Partic. III et IV.

Alii quoque retulerunt de populis Tataricis in libris in posterum nominandis, v. c. capitibus de scriptoribus rerum Sibiricarum ac Russicarum.

* * *

Scriptores de Tschingis-Chano et de Tamerlane sive potius Timure, Mongolorum olim ducibus famosissimis.

de la Croix. *Histoire du grand Genghizcan, premier Empereur des anciens Mogols et Tartares. Divisée en quatre livres. Contenant la Vie de ce grand Can; son élevation;*

hazeno, licet alia quoque ſubſidia mentiatur titulus: *Hiſtoire du grand Tamerlan, tirée d'un excellent manuſcrit et de quelques autres originaux très propres à former un grand Capitaine, par Sieur* DE-SAINCTYON. à Paris 1629. 12. ibid. 1677. 12. à Amſterd. 1678. 12. de Sainctyon.

AHMED BEN ARABSCHAH (*Arabſiades*) Arabice ſcripſit hiſtoriam Timuris, cui coaevus fuit († 1450). Multis quidem ignominiis et vituperiis facinora, in generis humani internecionem a depopulatore patrata, exprobrat: verum enim vero ingenii Timuris ornamenta minime tacet: iuſtis potius laudibus proſequitur eius virtutem bellicam, dexteritatem et ſollertiam in rebus civilibus tractandis, tutelam, qua litteras bonas artesve fovit. Aliis certe ſcriptoribus Timuris res geſtas non ſine partium ſtudio narrantibus praeferendus videtur Arabs iſte, cuius archetypum primum typis expreſſum hac epigraphe: AHMEDIS ARABSIADAE vitae et rerum geſtarum Timuris, qui vulgo Tamerlanes dicitur, hiſtoria. *Lugd. Bat.* ex typogr. Elſeviriana 1636. 4. *Iacobus Golius* editorem in praefatione brevi ſe profitetur. Textum ſolum Arabicum exhibuit. Operam dedit, ut ſcriptorem integrum, et qualem offenderat, factaque gemini codicis MS. collatione emendatum publicaret: ſeparato volumini deſtinatis, quae ad interpretationem eius pertinent, et neceſſarias notas. Golii verſionem Latinam in bibliotheca *Iacobi Meieri*, D. et Prof. Bremenſis, mortui a. 1741, aſſervatam fuiſſe, teſtatur *Dunkel* in *Nachrichten von verſtorbenen Gelehrten* T. I. P. I. p. 155. *) *Francogallice* a *Petro* Ahmed.

*) *Bioernſtâhl* in Epiſtolis itinerariis T. V. p. 38 ſec. verſ. Theot. narrat, ſe Baſileae in bibliotheca Freyiana vidiſſe

a *Petro Vattier*, *) Paris. 1658. 4. Nova editio archetypi cum versione Latina prodiit hac inscriptione: AHMEDIS ARABSIADAE vitae et rerum gestarum Timuris, qui vulgo Tamerlanes dicitur, historia. Latine vertit, et adnotationes adiecit *Samuel Henricus Manger*. Tomus I. *Leovardiae* 1767. T. II. ibid. 1772. 4. Mangerus textum mendosum editionis Golianae, hodie raro obviae, e duobus codicibus MSS. notisque criticis, quas *Albr. Schultens* exemplo suo adscripserat, frequenter correxit, versionemque Latinam addidit; quae, quantum in tali scriptore tumido et obscuro fieri poterat, plana est atque perspicua. In annotationibus mutationes contextus indicatae locaque obscura illustrata, proprietas dictionis Arabicae eiusque usus in interpretando sacro codice declarata.

Cf. *Goetting. Anzeig.* a. 1768. p. 1158 sq.

I. A. ERNESTI *Theol. Bibl.* T. II. p. 852 sqq.

Boecler. IOANNIS HENRICI BOECLERI Timur, vulgo Tamerlanes. *Argent.* 1657. 4; et in eiusd. Diss. acadd. (*Argent.* 1658. 8.) p. 383—417. Dissertatio haud male composita e scriptis Ahmedis Arabsiadae, Schildbergeri, annalibus Sultanorum Turcicorum a Leunclavio editis, Perondini, Cuspiniani, aliorumque.

P. D'OR-

vidisse versionem Latinam Ahmedis ex editione Goliana, elaboratam usque ad finem capitis XLII ab Abbate Parisino *Longuerue*, reliqua vero usque ad cap. LXXXIX a Freyio, qui et Carmina in mortem Timuris composita ab Arabschida (ap. Golium p. 317 sqq.) Latine reddidit.

*) Idem, qui Macini historiam Saracenicam Francogallice reddidit. Cf. supra Vol. II. P. I. p. 160.

P. D'ORLEANS *Hiſtoire des deux conquerans* d'Orleans.
Tartares Chunchi et Camhi, qui ont ſubjugué la Chine. Paris 1688. 8. Cf. ſupra cap. XVII. ſect. III.

THOMAS HYDE Specimen hiſtoriae Timuri, Hyde.
Arabice et Latine; in *eiusd.* Syntagmate diſſertationum, edito a *Gregorio Sharpe* (Oxon. 1767. 4.) Vol. II.

Hiſtoire de Timur Beg, connu ſous le nom du Scherefeddin Ali.
Grand Tamerlan, Empereur des Mogols et des Tartares, ecrite en Perſan par CHEREFEDDIN ALI, *natif d'Yezd, auteur contemporain; traduite en Francois par feu Mr.* PETIS DE LA CROIX, *Profeſſeur en langue Arabe au College Royal, Secretaire Interprête du Roi pour les langues orientales. Avec des notes hiſtoriques et des cartes géographiques.* à Delft 1723. IV Voll. in 12 mai. à Paris 1724. IV Voll. in 12 mai. — Cherefeddin ſ. potius Scherefeddin paucos annos poſt Timuris obitum hanc hiſtoriam, vel potius panegyricum, elaboravit. Affirmat idem, ſe eam concinnaſſe ex commentariis ipſius Timuris, cui moris fuerit, omnium factorum suorum hiſtoriam, ab ipſis ducibus, qui rebus gerendis interfuerant, exhibitam, in unum corpus colligere, et ſcribis ſuis dictare. Quicquid vero illud ſit, Perſa diario rerum a Timure geſtarum laudes nimias et impudentes largiter adiecit, adeoque narrationi ſuae ipſe minus fidei conciliavit, quam Ahmedus nimium Timurem vituperando. Ambo tamen praecipui hucusque manſerunt ſcriptores de Timuris rebus geſtis; ambo inter ſe conferendi veraque a falſis iudicio acri ſecernenda ſunt. *Petis de la Croix*, a Franciae rege Ludovico XIV ad addiſcendas linguas orientales miſſus in Orientem, Iſpahani copiam operis Scherefeddini nactus, iuſſu Colberti eius verſionem orſus eſt, primo

primo ad verbum magis exprimendo flores et elegantias eloquentiae Perſicae, dein, cum caſtigatis eloquentiae aſſuetis auribus eam ingratiorem deprehendiſſet, novam concinnavit, ſenſum potius quam verba referentem.

Cf. Acta Erud. Suppl. T. IX. p. 80—88.

Hiſt. de Tamerlan. *Hiſtoire de Tamerlan, Empereur des Mogols, tirée de quelques Auteurs Orientaux qui ont écrit de l'Aſie.* à Paris 1739. II Voll. in 12 mai. — Satiram potius in Ludovicum XV, regem Francie, quam veram Timuris hiſtoriam hunc librum continere, affirmat *Lenglet du Freſnoy* in *Methode pour étudier l'hiſtoire* T. XIV. p. 116.

Inſtitutiones civiles et militares, Timuri adſcriptae. Recentiore, quo vivimus, aevo per Anglos in orientali India dominantes Europaeis opus innotuit, quod a Timure ipſo conditum eſſe Indi ac Perſae ſibi perſuadent; inſtituta nimirum atque regulae, ſecundum quas Timur non in bello ſolum, ſed etiam in pace, regnaverit; adiecta brevi rerum bellicarum a Timure geſtarum hiſtoria. Primo prodiit Oxonii a. 1780 ſpecimen operis Anglice verſi hac epigraphe: *A Specimen of the civil and military inſtitutes of Timour, or Tamerlane: a Work written originally by the celebrated conqueror in the Mogul language, and ſince tranſlated into Perſian, now firſt rendered from the Perſian into Engliſh, from a MS. in the poſſeſſion of William Hunter — with other pieces. By* JOSEPH WHITE, *B. D. Fellow of Wadham College etc.* Oxford 1780. 4 mai. *Theotiſce* a *Chriſti. Frid. Preiſs.* Halae Magd. 1781. 8. Secutum eſt opus ipſum hoc titulo: *Inſtitutes political and military, written originally in the Mogul language by the great Timour, tranſlated into Engliſh by Major* (WILLIAM) DAVY, *and publiſhed by* JOSEPH WHITE. Oxford 1783. 4 mai. Quem librum ſi paullo curioſius inſpicias atque

e examines, facile apparet, eum minime a ure ipſo proficiſci, ſed ab alio fictum eſſe, eo ine, quo Xenophon Cyropaediam finxerit. us quidem interpres, *Davy*, tribunali Anglo-Bengalico ab epiſtolis, authentiam operis plu- argumentis evincere nititur: at probe illum ntavit *C. Meiners*, Profeſſor philoſophiae tingenſis, cum in ephemeridibus Goettin- bus eruditis a. 1780. p. 865 ſqq. et a. 1784. ſqq. tum praecipue in *Goetting. Magazin* a. . P. IV. p. 66—84. Cf. etiam ephem. Goett. 81. p. 451 ſqq. Idem tamen opus aliis ex nibus haud prorſus vilipendendum eſſe, con-

CAPVT

wie es anitzo mit allen Städten
baut iſt, nebſt deſſen Ströhmen, ſt
gen, Gründen, Wäldern, Handel
wohnern, Sitten, Sprache, Policeyo
ſowohl bis an Kara Kathaya und
als auch an die ganze groſſe Te
Aſiatiſche Länder. Worbey der
Iwan und Peter Alexewiz, als H
derer Schweſter, der Princeſſin Sop
tes Gouvernement, auch wie dur
Rebellion der ältere Zaar, Iwan
lanket, die Princeſſin ſich in ein K
alles in einen andern Stand geſetzet
jedoch gründlich denen curieuſen
ſtellet. Iena 1690. 12. — Aud
libelli nomen *Schleuſing*, in ſubſ
tionis *Schleiſing*, ipſe cum merca
cis Sibiriam peragravit. Norve
Finniam viſit. Caeterum narrati
laborat.

Witſen. NIC. WITSEN paullo ante ca
Dobin. ALBRECHT DOBIN *Beſchreib*

Der allerneueste Staat von Siberien, einer grosen zuvor wenig bekannten Moscowitischen Provinz Staat von Siberien. *sen, entdeckend nicht nur die ehmalige und gegen- ige Beschaffenheit des Landes, nach seiner Regie- , nach der Gegend Frucht- und Unfruchtbarkeit, rgen, Thieren, Flüssen, Städten u. d. gl. sondern die Sitten und Gebräuche der Samojeden, Wa- , Calmuken, Ostiaken, Tanguser, Buratten, galen und anderer Tartarischen Völker. Nebst historischen Nachricht von den merkwürdigen heiten derer in diesem Lande gefangenen Schwe- von der Schule zu Tobolsky, und vom wun- en Anfang zur Bekehrung der Unglaubigen.* berg 1720. 8. — Auctor anonymus in prae- e bonos malosque libros, e quibus satis pro- m, ut in aetate ista esse potuit, compilatio- capitibus XXI distinctam, confecit, enume-

URT FRIEDRICH VON WREECH *wahrhafftev.* Wreech. *ständliche Historie von den Schwedischen Ge- en in Rusland und Siberien.* Sorau 1725. 8. secunda auctior et emendatior. Ibid. 1728. Dum auctor fata captivitatis suae exponit, de Sibiriae eiusque incolarum natura ac in- fert.

ILIPP. IOH. DE STRAHLENBERG modo v. Strahlen- praecedente laudatus. berg.

ERARDI FRIDERICI MULLERI, *Academici* Müller. *politani et Professoris ordinarii, regiae societa- rum Anglicanae Sodalis* († 1783) Com- atio de scriptis Tanguticis in Sibiria repertis, et loca, ubi illa scripta reperta sunt, accu- describuntur, et ipsorum scriptorum ratio ur, et unius folii Tangutici interpretatio, ad m. M. immortalis gloriae imperatorem, Pa- ssa, fide carere probatur. *Petropoli* 1747. 4.

cos et Mongolos ita, ut apud R
Latina, pro ſacra habetur, et
plus patria valet. Ut autem i
tione Ruſſis ad Tatarorum ſac
tuerit aditus, tenendum, ſi re
impetratur, ſacrificulos primos e
coniiciant, qui adeo, cum
ſecum auferre aut nolint, aut
deſerunt ſacris rebus et ſcriptis
ut Ruſſi in Sibiria ad Irtin flu
riora Calmucci quondam habi
bello devaſtatas aedes offender
ne prohibente, ingrederentur e
tum vellent, aſportarent. Va
aedes auctor deſcribit; in prim
Ablakitanis, unde plus quam
rum Tanguticorum et Mongol
tuor imagines idolorum, in aſſe
tabulas ligneas, litteris Mongoli
olim libris excudendis inſervie
cepit, et technophylacio Imper
porro de ſacrariis ad Jeniſeam

). IOANNIS GEORGII GMELINI, *Chemiae* Gmelin.
. nat. Profeſſoris (poſt reditum in patriam
oris Chemiae ac Botanices Tubingenſis
5) Flora Siberica, ſive hiſtoria plantarum
e. Tomus I, continens tabulas aeri inciſas
aginta. *Petropoli* 1747. 4. — Opus hocce,
e naturali ſacrum hoc loco commemora-
propterea quod auctor, de rebus Sibiricis
taliter meritus, in praefatione ampliſſima
num Sibiriae regnum deſcribit, flumina,
tractus montium, campos et terrae potiſſi-
varietatem, annotat, quo cognoſcamus,
variae plantae ibidem creſcant. In primis
ic notatu digna videtur deſcriptio, qua
Europae limites ex obſervationibus hiſto-
turalis poſuit, quamque poſtea omnes geo-
melioris notae tanquam veriſſimam ſecuti
Quibus praemiſſis, itineris ſuſcepti rationem
, et oſtendit, quasnam Sibiriae partes per
annos peragraverit, et paucas tantum ad-
s alii itineris ſocii perluſtraverunt. Iter
n opere ſequenti, cum inſtituto noſtro
iore, deſcribitur.

GE. GMELIN'S *Reiſen durch Sibirien von*
r 1733 *bis* 1743. Goettingen 1751-1752.
. in 8 mai. Cum figg. aen. Et in collectione
. Goettingenſi T. IV. V. VI. VII. Epitome
cum in collectione itiner. Prevotiana T. XIX,
collectione itiner. Berolin T. III. *Belgice*
erfelt, Harlemi 1753... Epitomen *Franco-*
exhibuit anonymus in collectione itiner.
modo memorata, atque *de Keralio*, arche-
ere mutilato et detruncato, *Pariſ.* 1767.
n 12 mai. — Petrus I, Ruſſiae imperator,
lufferat, quo experiri voluerat, numne
circa Sibiriam verſus Iaponiam ac Sinam

rium Gmelini varietatem rerum
mam prae ſe fert, cum ille
pericula ſibi ſociisque itineris
ſed etiam quae ad terrae fertili
locorum notitiam, incolarum
dinas, animalia rara, commercia
ſtudioque ſingulari, candore ac
ſervaverit litterisque mandaveri
adiectas videmus tres tabulas ge
que unam, iter auctoris repra
tas quidem ex Atlante Ruſſico
centiſſimo, at valde emendatas
mina tria poſteriora magis h
quam doctis ſcripta videntur: n
moratu digniſſima quo minus e
tus fuit ab academia Petropolita

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1751.
p. 341 ſqq. 525 ſqq. 1037 ſqq.

Müller. GERARDI FRIDERICI MUI
birskago — Kniga I. Petrop. 175
4. Sibiricae huius hiſtoriae to
Ruſſice ſcriptum poſterior haud

mo veritatis et ἀκριβείας ſtudio opus quidem
ctum ab auctore laborum patientiſſimo ſub-
que neceſſariis inſtructiſſimo: at cum extra
m viventibus id ipſum nimis fere diffuſum
tur, bene actum, quod iſte IOANNI EBER-
DO FISCHERO, ſupra a nobis memorato, a. Fiſcher.
negotium epitomen elaborandi mandaverit;
ex parte iſta prima typis expreſſa atque e
Mulleri manu ſcriptis, operi continuando
tis, compoſita anno demum 1768, nomine
iano ſuppreſſo, hoc titulo prodiit: *Sibiriſche*
chte von der Entdeckung Sibiriens bis auf die
rung dieſes Lands durch die Ruſſiſche Waffen,
Verſammlungen der Akademie der Wiſſenſchaf-
gelesen, und mit Genehmhaltung derſelben ans
geſtellt von IOHANN EBERHARD FISCHER,
beſagter Akademie, Profeſſor der Alterthü-
der Geſchichtkunde etc. St. Petersburg 1768.
in 8 mai. Cum duabus mappis geogra-
Sibiriam veterem repraeſentantibus. Quin-
is opus abſolvitur, comprehendens tan-
do tempus annorum CLX; hiſtoria nimi-
incipit ab initio ſaeculi decimi quinti, quo
penitior Sibiriae notitia fiebat, et usque ad
1660 excurrit. Continuatio promiſſa non-
quantum ſcimus, in lucem edita. Res qui-
traditae praeſtantia et utilitate minime carent:
us dicendi, quo exhibentur, horridum eſt
putidum; orthographia plane ſingularis.
o minime praetereunda eſt Fiſcheri intro-
paginis 167 prioribus praemiſſa; quippe
ſtuntur critica varia ſuper gentium, Sibiriam
ntium, origine ac cognatione. Cum quibus
a conferenda ſunt, quae *Schloezerus* ordine
e iudicioque ſubactiore tradidit in *Proben*
der Annalen p. 100—124. Idem epitomen

huius introductionis eximiam, adſperſis
tionibus, propoſuit hoc titulo: *Allgemein*
der Aſiatiſchen Nordens, in Fortſetzung der
nen Welthiſtorie (Hal. 1771. 4.) T. XXXI
436. Anglus, GUIL. COXE, operi, ali
ſendo, de novis Ruſſorum repertis inter
Americam (1780) quoque epitomen inſe
iecit Fiſcherus introductioni genealogia
rum, quibus populi Sibirici utuntur, pa
dem diverſas ab iis, quas Strahlenberg
pius commemorato ſubiunxit. Verſio ope
prodiit *Petropoli* 1774. 4.

Cf. (MEUSELII) *Betracht. über die ne*
Schriften T. I. p. 463—472.
BUESCHINGS *Beyträge zu der Lebe*
denkwürdiger Perſonen T. III. p. 143.

Müller. GERARDI FRID. MUELLER *Nachr*
der Handlung in Sibirien; in eiusd. *Samml*
ſcher Geſchichte T. III. P. V et VI (1760
ſolito h. e. egregie auctor pertractavit r
catoriam incolarum Sibiriae cum populis
Praecipue digna lectu eſt deſcriptio merc
bus negotiatores mutuo utuntur.

Bell. JOHN BELL'S D'ANTERMONY *Tra*
St. Petersbourg in Ruſſia to diverſes part
Glasgow 1763. II Voll. in 4. *Francog*
titulo, e quo ſimul argumentum operis cc
Voyages depuis St. Petersbourg en Ruſſie d
ſes contrées de l'Aſie, à Pekin à la ſuite de l'
envoyée par le Czar Pierre I, à Kamhi,
de la Chine, à Hiſpahan en Perſe avec l'Am
du même Prince à Schach Huſſein, Sophi
à Derbent en Perſe avec l'armée de Ruſſie c
par le Czar en perſonne; à Conſtantinople p
du Comte Oſtermann, Chancelier de Ruſſie,
Rondeau, Miniſtre d'Angleterre à la Cour

*y a joint une deſcription de la Sibérie et une Carte deux routes de l'auteur entre Moſcow et Pekin. duits d'Anglois par M**** (Eidous); *avec des rques hiſtoriques, geographiques etc.* à Paris 6. III Voll. in 12 mai. *Ruſſice* e verſione Fran-illica a *Michaële Popow*, Petropoli 1776. III . in 8. — Mentio operis brevis et manca a nobis facta (Vol. I. P. II. p. 62). Idem vero loco commemorandum, quod auctor plures iae Aſiaticae regiones obierit atque deſcripſerit: cipue vero propterea, quod nemo Sibiriae de-tionem ſingularem mappamque geographicam, epigraphe verſionis Francogallicae mentitur, rat. Itinera ipſa inſtituta ab a. 1714 usque ad). Ex quo tempore multa, ab Anglo relata, s exactiusve innotuerunt. Haud tamen pro-ontemnendum eſt eius diarium, iis certe locis, s aliorum relationes, de rebus mirabilibus dubiae fidei confirmentur. Paſſim credulitate are videtur.

Chappe d'Auteroche.

Abbé CHAPPE D'AUTEROCHE, *de l'Académie le des ſciences de Paris* († 1769 in California) *ge en Sibérie, fait par ordre du Roi en* 1761, *nant les moeurs, les uſages des Ruſſes et l'état il de cette puiſſance, la deſcription géographique eivellement de la route de Paris à Tobolsk; l'his-naturelle de la méme route; des obſervations aſtro-iques et des experiences ſur l'electricité naturelle. chi de cartes géographiques, de plans, de profils rreins; de gravures qui repreſentent les uſages des es, leurs moeurs, leurs habillemens, les divinités Talmouks, et pluſieurs morceaux d'hiſtoire naturelle.* ris 1768. III Voll. in 4 max. Cum volumine darum geographicarum et topographicarum IX). Epitome operis prodiit *Amſterd.* 1769. Voll. in 8. Cum figg. aen. *Anglice*, omiſſis obſer-

Sibiria, ſed etiam in aliis Ruſſiae
itinere vidit audivitque, in diariu
tiasque pueriliave haud raro typi
fert tamen varia haud contemn
deſcriptionem urbis Tobolſcii.
non progreſſus eſt; de reliquis
terrae tractus partibus narrat
bergio, Gmelino, aliis. Abeſt
permulta v. c. quae de religione
de ſtatu litterarum artiumve, a
rum in Ruſſia tradit. Scitu dig
ſunt, quae de Calmuccis Dſong
lumen ſecundum ſ. Tomi primi p
prehendit auctoris obſervationes
maticas et geographicas. Volum
plectitur opus ἀλλοτριον, ſcil. v
gallicam deſcriptionis Kamtſchatk
ſchennikow; de quo poſtea.

Cf. de volumine primo KYRING
tereriana T. XIV. p. 205—239.
HALLER in *Goetting. gel. Anzeig*
p. CLXIX—CLXXIII. CLXXX

Contra opus hocce anonym

s in Ruſſiam eiusque incolas, quorum linguas calluit, et qui benigne ſatis eum exceperant. it praeterea nonnulla, quibus, ſine ratione cogalli habita, commode uti poſſis.

Goetting. gel. Anzeig. a. 1772. p. 117 ſqq.

L. ERICH LAXMANN'S, *Predigers bey der* Laxmann. *hen Gemeine zu Barnaul auf den Kolywaniſchen werken in Sibirien*, Sibiriſche Briefe, *herausgevon* Auguſt Ludwig Schloezer — *Goettingen Gotha* 1769. 8. — Maxima harum epiſtolapars ad hiſtoriam Sibiriae naturalem ſpectat. ęta tamen ſunt quaedam de lingua Tangutica betana. Editoris et *Ioh. Beckmanni*, Conſil. st Prof. Goettingenſis, notae haud vilis pretii

THESBY DE BELCOUR, *Lieutenant-Colonel* de Belcour. *anterie*) *Relation ou Journal d'un Officier Franes ſervice de la confédération de Pologne, pris es Ruſſes et relégué en Sibérie.* à Amſterd. 1776. *heotiſce*, Amſterd. (ſ. potius Lipſ.) 1776. 8. — tor, per tres annos captivus in Sibiria, Toi praecipue, detentus, nonnulla quidem tradit digna: plura tamen, quae nemo, paullo intior, credet. Bilis atrae plurimum contra Ruſſeffundit.

Eigentliche und richtige Beſchreibung des neuen Anonymi *des und Königreichs Sibirien, wie ſolches unter* deſcriptio *Waſiliowietſch, Zaren und Groſsfürſten von* Sibiriae. *Ruſsland, Botmäſsigkeit gekommen. Nebſt der ation aller nordöſtlichen Tatarn, Mungalen, Bogen, Dutſcherzen, Giläcken, Tubiner, Koldommer, mer, Tangutiner, Kirgiſen, Lopianen, Muastzer, mer, Sibirer, Kolmacken, Kalmücken, Oſtiaken, ojeden, Baſkiren, Tſcheremiſſen, Mordwiken. Aus m der Churfürſtl.* (Brandenburgiſchen) *Bibliothek*

Kraſche-ninnikow. STEPHANI KRASCHENINN
Zemli Kamtſchatki ſotſchinennoje.
1755. II Voll. in 4. Cum figg. aei
miſere truncatum et deturpatum
dio *Iacobi Grieve*, Doctoris medici
verſati, *Lond.* 1764. 8. Cum figg
verſione orta eſt *Theotiſca*, auctor
qui Anglum paſſim e ſcriptis M
mum caſtigavit, *Lemgov.* 1766. 4
aen. *Francogallice* a *M. A. Eidous*
II Voll. in 12 mai. Verſio longe m
que archetypum Francogallice ſiſ
quam volumen tertium itinerarii
roche conditi, modoque a nobis
quidem titulo: *Voyage en Sibérie*,
ſcription du Kamtchatka, où l'on tro
et les coutumes des habitants du Ka
Géographie du Kamtchatka et des pa
III. les avantages et les desavantages
IV. la réduction du Kamtchatka pa
révoltes arrivées en differents temps, e

ctor ſocius itineris ſupra commemorati, a Gme- et Mullero ſuſcepti, fuit, inſtructus miſſusque is in peninſulam Kamtſchatka a. 1736; com- atus ibidem usque ad a. 1741. Hocce tem- is intervallo omnem iſtam terram tetricam io indefeſſo peragravit, cuſtoditus a Coſacis, rpretibusque neceſſariis ſociis; ſimulque venia eſt, qua omnia ſcripta publica ſibi inſervien- perluſtrare licuit. Poſt reditum collecta in or- m redegit, Stoelleri etiam uſus relatione, de poſtea; ipſe opus typis mandavit, paeneque lutum vidit; reliqua, auctore a. 1755 mortuo, vit *G. F. Muller*, qui et praefationem praefixit que tabulas geographicas addidit. Opus ipſum lvitur quatuor partibus. Prima ſiſtit deſcriptio- Kamtſchatkae finitimorumque littorum et in- rum, v. c. Kurilium, geographicam; ſecunda riam naturalem; tertia incolas eorumque mo- quarta occupationem peninſulae a Ruſſis, ſta- que civilem.

Goetting. gel. Anzeig. a. 1764. p. 1020 ſqq. a. 1766. p. 689—694. a. 1770. *Zugabe* p. CXCIII-CXCVII.

GEORG WILHELM STELLERS (ſ. potius Stoeller. OELLERS) *geweſenen Adiuncti und Mitglieds der ſerl. Academie der Wiſſenſchaften zu St. Peters- g, Beſchreibung von dem Lande Kamtſchatka, ſen Einwohnern, deren Sitten, Namen, Lebensart d verſchiedenen Gewohnheiten, herausgegeben von* B. S. (Ioh. Bened. Scherer, olim Petropoli, Ar- ntorati hodie vivente). *Mit vielen Kupfern* (XIII). ankf. und Leipz. 1774. 8 mai. — Stoellerus a. 38 ab academia Petropolitana miſſus, ut Gme- ocius eſſet, qui vero, ut et Mullerus, eius o, Kamtſchatkam viſendi atque ſcrutationes cheninnikovii continuandi, potiſſimum hiſto- naturalis inveſtigandae cauſſa, reſpondit.

Anno

Kamtſchatkae deſcriptione Stoeller
uſum fuiſſe, a nobis modo dictu
in Stoelleri libro nunc typis in
quae, ſi Kraſcheninnikovium co
viſſes. Figurae etiam aeri inciſae
ſi excipias, non ſunt novae, pr
expreſſae. Inſunt nihilo minus li
obſervationes nonnullae, quas i
fruſtra quaeſiveris, iudicia potiſ
Ruſſorum crudelitate et aviditat
peninſulae preſſerunt maximamq
ſtinxerunt. Melior forte atque c
Liber prodiiſſet, auctor ipſe eiu
rare potuiſſet. Unde et quomodo
graphum, typis a ſe mandatum, a
mus; ipſe hac de re tacet. Utilen
dicem, antea non evulgatam, n
MULLERI geographiam ſtatumque
ſchatkae, ex relationibus variis ſ
collectam Jakuzkii a. 1737.

Cf. BUESCHINGII *wöchentl. Nac*
p. 163 ſqq. et p. 185 ſqq.

uam ſocietas Ruſſica libera, Moſcuae flo-
commentariis ſuis (*Opyt tradow wol' nago*
o Sobranija P. I. p. 195—215. Moſcuae
vulgavit. Verſio *Theotiſca*, ſed manca,
St. Petersburgiſchen Journal a. 1776. Apr.
25. Exactiorem exhibuit *I. C. Loder* in
:ri *Briefwechſel* T. I. p. 342—356. Schma-
ationem ſcripſit a. 1773. Agit praecipue
nerciis ac de incolarum frequentia valde

✻ ✻ ✻

ANN BERNHARD MUELLERS, *königl.* Müller.
hen Dragoner-Capitains, Leben und Ge-
n der Oſtiaken, eines Volks, das bis unter
arctico wohnet; wie ſelbiges ſeit Anno 1712
Heydenthum zur Chriſtlichen Griechiſchen
gebracht worden; mit etlichen Anmerkungen
igreiche Siberien und dem Freto Naſſovio
ligats; in der Gefangenſchaft beſchrieben.
20. 8; et in Frid. Chriſti. Webers Verän-
ſſland T. I. p. 169—214. Auctor quae
rvavit, narrat; et capite quidem primo de
natura ac indole, atque de origine Oſtia-
ſecundo, de eorum moribus; tertio, reli-
quarto, converſione ad religionem Grae-
latio ab auctore a. 1716 Petropolin miſſa.
ſter Staat von Caſan, Aſtracan, Georgien, Neueſter
r andern dem Czaren, Sultan und Schach Staat v. Ca-
und unterthanen Tartarn, Landſchaften ſan etc.
inzien. Nürnberg 1723. 8.
ISTI. SCHOETTGEN de Tobolenſium Schoettgen.
s. Dresdae 1729. 4.
RDI FRID. MULLERI *Nachricht von* Müller.
Gebiete der Stadt Caſan wohnhaften heid-
Völkern, den Tſchiremiſſen, Tſchuwaſchen
und

und Wotiaken; in eiusdem *Sammlung Ruſſiſcher Geſchichte* (St. Petersb. 1759. 8.) Vol. III. P. IV. p. 305-412. Auctor a. 1733 cum Caſani eſſet, atque in ulteriore itinere inde ab hac urbe usque ad urbem Tobolsk, collegit, quae ad hanc relationem elaborandam facere poſſent. Ipſe plura vidit; multa ſedula inveſtigatione vel a populis iſtis ipſis vel per interpretes fide dignos comperit. Mores ac conſuetudines potiſſimum exponuntur.

P. Rytſchkow. PETRI RYTSCHKOW, Conſiliarii ſtatus Ruſſici et ſocii acad. ſcient. Petropol. *Topografija Orenburghſkaja, to eſtj, obſtojateljnoe opiſanie Orenburghſoj Ghubernii* — Petropoli 1762. II Partes in 8. Cum IV tabulis geographicis. Particulatim antea opus prodierat in commentariis menſtruis Petropolitanis. *Theotiſce* hac epigraphe: *Orenburgiſche Topographie, oder ausführliche Beſchreibung des Orenburgiſchen Gouvernements — überſetzt von* M. Chriſtian Heinrich Haſe — in Büſchingii *Magazin für die neuſte Hiſtorie und Geographie* T. V. p. 457—530. T. VI. p. 473—516. T. VII. p. 1—188. (1771—1773). Cum II tabb. geogr. Aliam verſionem Theotiſcam eodem fere tempore exhibuit *Iacobus Rodde*, interpres linguae Ruſſicae Rigenſis, *Rigae* 1772. II Partes in 8. Cum IV tabb. geogr. — Propria experientia edoctus fontibusque limpidiſſimis inſtructus auctor primus erat, qui accurate, docte, ſtudioque haud vulgari deſcriberet ampliſſimam provinciam imperii Ruſſici, quippe cuius circuitus paene DCCC milliaribus Theotiſcis abſolvitur, quamque undecim populi diverſi inhabitant. Pars prior habet ſex capita, de nominibus, finibus ac viciniis, diviſione, incolis, hiſtoria naturali, atque commerciis terrae Orenburgicae. De Calmyccis potiſſimum multa nova memoriaque digna narrantur. Scitu etiam iucundiſſima relatio de commerciis

ciis. Pars poſterior integra geographici ac to-
aphici argumenti eſt. Regiones locaque ſin-
ſumma cura deſcribuntur, admixtis obſerva-
ibus, hiſtoriam naturalem gentiumque illuſtran-
. Pars tertia, quam Rytſchkovius promiſerat,
ium, quantum meminimus, prodiit.

(SCHLOEZER) in *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1766.
p. 217—230. 249—254. 284—288.
CMEISTER *Ruſſ. Bibl.* T. II. p. 105—111.

Rytſchkow. Ifusd. *Opiit Kazanſkaj Iſtorij drewnich i ſred-*
wrenijan. Petropoli 1767. 8. *Theotiſce* a *Iacobo*
de — Rigae 1772. 8. — Specimen hocce
riae regni Caſan veteris ac medii aevi, hau-
ex annalibus Caſanicis ineditis, ex mente
ris ſequi debeat amplior hiſtoria, nondum
ta. Capite I agitur de incolis regni Caſanici
ribus (minus quidem critice); II de urbibus
um Bulgarorum earumque ruderibus; III de
tio Tatarorum in regionem iſtam; IV de ori-
urbis Caſan; V—XII de bellis Ruſſorum
Caſaniis, inde ab a. 1376 usque ad a. 1552;
de archiepiſcopis Caſanicis; XIV de ſitu ſta-
e hodierno urbis Caſan. Appendix ſiſtit or-
coloniarum Ruſſicarum per littora fluminis
tka.

(SCHLOEZER) in *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1769.
p. 1340—1349.
CMEISTER l. c. p. 384 ſq.

N. Rytſch-kow. *Dnewn' iija zapiſki puteſcheſtwija Kapitana* NI-
KAJA RYTSCHKOWA *w' Kirghiſ-Kaiſatzkoj*
ſ. 1771 *ghodu.* St. Petersb. 1772. 4. *Theotiſce*
Henr. Haſe, qui et annotationes adiecit; in
hingii *Magazin* T. VII. p. 417—474; et in
dem Rytſchkovii itinerario ab eodem Haſio
1774). Theotiſce reddito; de quo alibi. —

Quum

ſertum ſulps Colacorum, Kirgi
deſcripta. Cf. de emigratione iſta
lungen hiſtor. Nachrichten über die
T. I. p. 88 ſqq. Cf. et Büſchingii
p. 78 ſqq.

Cf. BACMEISTER *Ruſſ. Bibl.* T.

P. Rytſchkow. PETRI RYTSCHKOW *Wedem*
Topografii, predſtawljajuſchtſchee u
razn' iija izwjeſtija o drewnem' J
bernii i obitawſchich' w' nej narad
o pokorenii ſego tzarſtwa pod' derz
Monarchow'. Petſchatano pri Im
ſkowſkom' Univerſitetje 1774. 8. —
introductio in hiſtoriam regni A
auctor meditabatur, quae vero, q
Catharinaburgi e vivis decederet,
certe hucusque non edita fuit.
obſervationes de vetere ſtatu inc
regni Aſtracani proponit, atque
modo idem Ruſſorum ditioni ſubi

Cf. BACMEISTER *Ruſſ. Bibl.* T. V

Leontiew. LEONTIEW *Uwjedomlenie o b*

ı Sinica Manſchurice ſcripta hauſiſſe, qua
ı de bello iſto ampliſſimum conderetur.
imperator Sinarum, in praefatione obſer-
:s ſuper bellum iſtud exſeruit, nec tamen
:orem diarii profitetur. Appendicis loco
ᵉ ſunt ex alia hiſtoria Sinica tres tabulae
ıgicae Chanorum Mongolicorum.

ACMEISTER *Ruſſ. Bibl.* T. V. p. 355—360.

✲ ✲ ✲

c quoque referenda ſunt itineraria GMELI-
ioris, PALLASII, LEPECHINI, GEORGII,
ıque: quia vero non ſolum Ruſſiam Aſia-
lluſtrant, ſed etiam Europaeam, in capite
ptoribus rerum Ruſſicarum de illis refere-

runt. *Scythia* ac *Scythi*, *Cimmeria* et *Ci*
perborei, et *Gomerii* adeo iis erant vera
rantiae. Quum igitur ipſi notiones de
et gentibus Scythicis confuſas tenebr
meriis ſimiles habuerint; quid, quaeſo,
aut iudicandum de conatibus recenti
tenebras iſtas diſcutere auſi ſunt? Lu
huius generis vaniſſimae nobis videntu
fructuoſius operam animique et ingenii
locaſſent in eruendis argumentis, funda
nus fallacibus nixis! At, quid hae
Demus potius pro inſtituti ratione indi
qui in piſtrino Scythico deſudarunt.

Loccenius. IOHANNIS LOCCENII (*Profeſſoris et iuris civilis atque hiſtoriographi Suecici* 1677) Diſſertationes duae: I. de Scythi eorumque ortu, propagatione, forma ac fortitudine; II. de Suecis ac Gothis eorumque politia. *Upſal.* 1628. 8.

Sagittarius. CASP. SAGITTARII Exercitatio in ſtorici Lib. II. Cap. I. *Ienae* 1677. 4.

Eiusd. Exercitatio ad Iuſtini Libri II

Scythis narrat, philologice et hiſtorice explicatur. Allotria haud pauca admixta ſunt.

GEORG. CASP. KIRCHMAIERI, *Prof. Hiſtor.* *bergenſis*, diſſertatio de lingua vetuſtiſſima Europae Scytho-Celtica et Gothica. *Viteb.* 1686. 4. *Praeſid.* Paralleliſmus et convenientia XII linguarum ex matrice Scytho-Celtica Europae, a Iapeti filiis vindicatarum. *ibid.* 1697. 4. Kirchmaier.

NICOLAI SALANI diſſertatio de gladio Scytharum. *Upſal.* 1691. 8. Salanus.

OLAI CELSII diſſertatio de Anacharſide Scythe. *Upſal.* 1712. 8. Celſius.

FABIANI TOERNERI Saturnalia Scytho-Romana. *Upſal.* 1726. 8. Toerner.

MATTHIAE BELII Specimen de bellis et populis Scytharum; in *eiusdem* Hungariae antiquae novae prodromo (*Norimb.* 1723. fol.) p. 5-25. Bel. critica non ſatis iuſta auctor uſus eſt, ut ante Bayerum.

THEOPHILI SIGEFRIDI BAYERI Oratio de Scythis et priſcis ſedibus Scytharum; recitata in Academia ſcient. Imperiali Petropolitana a. 1726; Bayer. expreſſa in *Commentariis huius Academiae* (Comp. 1728. 4.) T. I. et in Bayeri Opuſculis a Bayero (Halae 1770. 8 mai.) editis p. 63 — 73. — Hic primus fuit, qui res Scythicas rite arte critica vera inſtructus tractavit. Haec et antecedentes diſſertationes mira et iucunda eruditione Scythicae acumineque vere critico, ut omnia Bayeriana, elaboratae ſunt. Ante omnia ſibi cavendum exiſtimavit ab errore, omnibus fere, qui de rebus Scythicis commentati fuerunt, communi, quo omnium nomen Scythicum, vaſtiſſimis quoque terris, extenderunt, gentesque inter ſe invicem diſparunt. Ideoque nequaquam ex Scytharum nomine Sarmaticas, Ruſſicas et Slavicas gentes, aut

cum veteres varias diversasque
appellaverint? — id tamen argum
bus conilci poſſe, maiores eoru
deſcendiſſe, ac demum inſtántibus
mare Caſpium, Septentrionem ve
gam, Maſſagetas iuxta et Iſſedona
lam apud Herodotum de Targit
patre, Iovis et Boryſthenis flun
inde originem traxiſſe arbitratur.
thicam caput tollere circiter A.
annis 1514 ante epocham Dionyſ
tempore ſervitutis Iſraëlitarum in
xem, ultra quem priſca fuerit Sc
non eſſe iſtum Mediae Araxem,
putaverit, ſed Volgam, cui vetuſti
nomen Araxes ſive Rus, Ros
eundem hunc eſſe Araxem, ad qu
rem geſſit contra Maſſagetas; et q

Eiusd. Diſſertatio de Scythiae
ſub aetatem Herodoti, recitata a. 17
Acad. Petrop. l. c. et in Opuſc.
In definiendo Scythiae ſitu, ut et
gionibus ſingulis populis aſſignand

a usque ad Darii contra eos expeditionem aviſſe: ſub hanc vero regiones inter Boryſthe-a et Tanaim Scythas tenuiſſe; ipſamque de-m Scythiam poſt diligentem dimenſionem et aputationem ſtadiorum atque dierum intra 45 7 gradum longitudinis, et 47 et 55 latitudinis lum ſitam fuiſſe. Dein recenſentur flumina, e ex Scythia decurrunt in Iſtrum. Poſtquam ia, flumina, montes, quos ſine nomine Hep-tus deſcribit, ſuis in locis terminare ſtuduit; git his adiumentis ad adſcribendas ſuis regioni-gentes. Adiecta eſt tabula geographica.

Eiusdem diſſertatio de Cimmeriis, recitata a. 7; in *Comment. Acad. Petrop.* T. II (1729); et Opuſc. p. 126—137. — Bonum Bayerum ne dicas de lana caprina diſputaſſe. „Cimme-os a Gomeritis dictos fuiſſe, admodum proba-le eſt, aut plane paratus ſum deierare, unde di ſint, non liquere.“

Eiusdem Chronologia Scythica vetus; in *Com-t. Acad. Petrop.* T. III (1732); et in Opuſc. 137—182. — Bayerus Herodotum ſemper ſe ſequitur, reiiciens teſtimonia ſcriptorum iu-rum. Scythas, urgentibus a tergo potentiori-populis novas ſedes traiecto Volga quaeſiviſſe, ſisque Cimmeriis, regionem omnem a Tanai Boryſthenem occupaſſe, ante iam probare ſtu-rat. Nunc id agit, ut, in quam aetatem haec tharum in Cisvolganas provincias impreſſio idat, explicatum habeamus. Ut vero explica-temporum ordinibus, uno in conſpectu omnia eremus, totam illam chronologiam in tabula eroſe confecta exhibuit; tum quibus rationibus ſus fuerit, oſtendit. Momenta ad hanc chro-logiam conſtituendam neceſſaria auctorem ad ſſionem regum Mediae, Lydiae et Aegypti

mirince erraſſe circa litum Ponti E
quem propinquum invicem eſſe
mabat, multosque alios errores e
manaſſe, oſtenditur. Omittimus
ipſo haurienda.

Eiusd. Converſiones rerum S
poribus Mithridatis Magni et pa
datem; in *Comment. Acad. Petrop*
et in Opuſc. p. 220—268. — P
tur duce Strabone, cui in Mit
multum tribuit: modo, addit, no
tantas tractaſſet, quod condonari
gumento verſanti, niſi etiam conſi
tractaſſet, quo vitio in toto opere
Auguſtum Caeſarem, primo ante
ſaeculo, in Scythicis campis freq
nomen, quam Scytharum fit. Q
defertur ad Othinum eiusque
ſeptentrionales regiones, quam in
thicisque turbis contineri ſentit. I
Othinum ſpectantibus, nos alibi.
coniectura de nomine Balthici mar

eusdem Diſſertatt. acadd. (*Lipſ.* 1737. 4.) p. 453-
;. Vix digna, doctrina Dithmari alias ſatis
bata.

FRERET *Mémoire ſur les Cimmériens, et princi-* Freret.
ment ſur la partie de cette nation qui habitoit au
d du Danube, et à l'Occident du Pont-Euxin
5); in *Mémoires de l'Acad. des Inſcript.* T. XIX.
77 — 632. Breviter deſcribit auctor Iſtri ſ.
ubii curſum; inveſtigat veteres eius accolas;
que demum agit, duce Herodoto, de Cimme-
ripas Danubii, littora Ponti Euxini, atque
ſoneſum Tauricam inhabitantibus, et de eo-
fatis. Francogallus doctiſſimus coniecturis
dat.

. W. B. (FERDINAND WILHELM BEER, Beer.
ſſoris Erfordienſis † 1760) *Verſuch einer Er-*
rung der von dem Herodotus und Plinius gege-
Beſchreibung des alten Scythiens und einiger
ihnen angeführten Scythiſchen Wörter und Ge-
e; in *Sammlung von Erläuterungsſchriften zur*
. Welthiſtorie herausgegeben von S. I. Baum-
n (*Halle* 1750. 4.) T. III. p. 1-102. — Poſt
rum Beerius res Scythicas acutiſſime ſcruta-
eſt. Primum illuſtrat Herodoti relationem de
hia, deinde nonnulla vocabula ritusque Scy-
um, denique Plinii de Scythia narrationem.
ero in aliis accedit, in aliis ab eo recedit.

. WALLENSTRÅLE Diſſertatio de confinibus Wallen-
this Getisque Herodoti. Upſal. 1757. 4. ſtrâle.

DE GUIGNES *Mémoire dans lequel on entre-* de Guignes.
de fixer la ſituation de quelques peuples Scythes,
il eſt parlé dans Herodote, et de recherches, ſi
ps de cet Hiſtorien on connoiſſoit la Chine; in
de l'Acad. des Inſcript. (1766) T. XXXV.
— 572. — Auctor potiſſimum examinat,

quae Herodotus de Scythis Aſiaticis tradit, eorumque ſedes inveſtigare ac figere ſtudet. Quo in negotio vir doctiſſimus a Sinis ſuis, quos unice odorare ſolet, in coniecturas temerarias eumque varios ſe abduci paſſus eſt. Quod mirum in tanta doctrinaeque apparatu vaſtiſſimo demonſtravit Deguignefii collega, ſaepius a nobis commoratus, diſſertatione ſequenti:

d'Anville. D'ANVILLE *Examen critique d'Herodote, ſur ce qu'il rapporte de la Scythie;* in *Mém.* laud. p. 571—591. Cum tabella geographica. Auctor demonſtrat primum Herodoti Scythiam Europaeam, argumento modeſte Bayeri peccata in ſtadiis veterum non conſtituendis aliisque in rebus. Poſt Scythiam Aſiaticam perluſtrat, et errores, a Deguignio commiſſos, tamen ſine huius nominis mentione tollit.

Heyne. Nec ſilentio praetereunda ſunt, quae CHRISTOPH. GOTTLOB. HEYNE doctiſſime aeque ac ingenioſiſſime ſuper Gomeritis fictis et Scythis fluctuantibus diſputavit in notis et acceſſionibus ad foedam compilationem Anglicam Theotiſce redditam *Guthrie, Gray* etc. *allgemeine Weltgeſchichte.* T. I. p. 956—1062 (a. 1766).

Ihre. IOHANNEM IHRE, in Gloſſario Suio-Gothico (*Upſal.* 1769. fol. mai.) p. 4 ſqq. de Scythis haud cunctantem ſuſe meliora docuit GATTERERUS in *Hiſtor. Bibl.* T. XIII. p. 139—152.

Gatterer. IOH. CHRISTOPH. GATTERERUS, modo ſaepiusque laudatus, ſententiam atque examen ſuum ſuper Scythis Scythiamque copioſius explicuit in duabus diſſertationibus nondum editis. Pleraque tamen ex eisdem diſtincte propoſuit in *Einleitung in die ſynchroniſtiſche Univerſalhiſtorie* (Gottingae 1771. 8.) P. II. p. 149—206. Haud pauca multis Bayero, Beerio, Deguignetio et Danvillio communia,

ideoque nova. Contra Bayerum v. c. pro-
luvium Araxem minime eſſe Volgam, ſed
i aut Moſis Gihon. Veterum tres narratio-
verſas de Scytharum origine ingenioſe con-
ſtudet. Scythiam Europaeam primum,
: Aſiaticam ſecundum Herodotum definire
osque utramque inhabitantes exquirere an-
:.

ithſkaja Iſtorija — ot' raznüch innoſtrann' üch' Lüzlow.
ow, patſche zche ot' Roſſijſkich' wjern' üch iſto-
owjeſtej, ot' ANDREJA LÜZLOWA *priljezlni'*
udami ſlozchena i napiſana ljeta 1692, *a n'*
vo ſwjet' izdana Nikolaem' Nowikowüm',
nom' woljnagho Roſſijskagho Sobranija pri Im-
rſkom' Moſkowſkom' Univerſitetje. Tſchaſti I.
tersburg 1776. 8. — Praeter titulum pau-
: futilia de Scytharum origine et ſedibus,
in hoc libro, a. 1692 elaborato, anno vero
demum in lucem edito, reperitur, quod res
icas tangat. Agit nimirum auctor de Mon-
et Tataris, quos Scythicae originis credit;
ſuhammede; de Turcis eorumque imperato-
etc. Utilia quae profert, Rytſchkovius in
ria de regno Caſan, ante laudata, aliique iam
arunt publicique iuris fecerunt. Pars II et III,
tum ſcimus, nondum typis expreſſae ſunt.

BACMEISTER *Ruſſ. Bibl.* T. VII. p. 63 ſqq.

ARL FRIEDRICH CRAMER'S *Scythiſche Denk-* Cramer.
r in Paläſtina. Hamburg 1777. 8. — Liber
s abſolvitur partibus. Prima ſiſtit hiſtoriam
i Iudaici et Iſraëlitici a tempore Ierobeami
ndi usque ad Ioſiam. Hac enim aetate Scy-
. Palaeſtinam adortos eſſe, auctor contendit.
ine vero hoc oſtendere cupit, Prophetam
m, forte et Zephanjam, vaticinatos eſſe de

incurſione Scytharum in Palaeſtinam. S
huius ſtabiliendae cauſſa inſtituitur diſquiſi
rica ſuper Cimmeriis et Scythis. De hi
mum agit pars ſecunda, ubi primum
veteres, de iis tradentes, ſub examen
deinde origo primaeque Scytharum ſede
tur. Cum Bocharto affirmat, Magogitas
thas: argumenta tamen Bochartiana in
redigit ordinem, eadem illuſtrat, atqu
obiectiones I. D. Michaelis, in Spicilegi
charti librum propoſitas, defendit. Pa
explicat Prophetas dictos ex ante monitis.
ſunt appendicis loco obſervationes ſuper
tibus a Noacho in navigium receptis et
luvii Noachici ambitum. Sub calcem lib
eſt *I. E. Fabri* Diſſ. Latina de animalibus,
fit mentio Zephan. II, 14.

Heyne. CHRISTI. GOTTLIEB HEYNE de A
nis et Eunuchis apud Scythas, ac de Her
ditis in Florida; in *Commentationibus ſo
ſcient. Gotting. per a.* 1778 *recitatis* Vol. I
ſqq. (1779). Egregie illuſtrantur Herodo
cap. 195. L. IV. cap. 67, et Hippocrates
aqua et locis ſ. 42 ſq. qui de Scytharum
quodam ſingulari narrant, quo Scythae,
cum ſentirent ſe virum exuiſſe, veſtem mu
ſumebant, palam confitentes, ſe ad fe
ſexum tranſire, nec munia niſi muliebria
Quapropter ab Herodoto ἀνδρόγυνοι v
Plures ſuper hac re commentati ſunt: nu
tam apte docteque, quam Heynius, qui ex
tiorum populorum, in primis Americ
ſimili habitu vitae illud genus Scytharum i
dexterrime illuſtrat; fuiſſe nempe animi c
que debilitatem, moerorem, epilepſiam, q
groti ad homines fallendos variis modis uſi

ſulta quoque erudite acuteque diſputata ſuper Uphagen.
i Scythicis invenies in *Parergis hiſtoricis*, a
ANNE UPHAGEN, Scabino Gedanenſi, a.
. 4, in lucem publicam propriis ſumtibus
k.

* * *

Omnes fere, qui de Scythis ac Celtis com-
tati ſunt, de Hyperboreis — quo nomine
es etiam plures illis incognitas gentes variis
gionibus comprehenderunt — quoque diſpu-
t. Praeter iſtos igitur notandi ſunt ſequentes:
EORGII STIERNHIELMII (*antiquarii e no-* Stiern-
familia Suecica oriundi) Diſſertatio brevis de hielm.
erboreis; adnexa *eiusdem* Anticluverio (*Holmiae*
5. 8.) de quo alibi. In opuſculo de Hyper-
is poſthumo auctor Graecorum de his com-
a et fabulas refellere atque oſtendere ſtudet,
illos Boreales populos et Suecos, quibus
Graecis antiquiſſimum fuerit commercium.
STEPHANI CLERICI Diſſertatio de Hyperbo- Clericus.
inter eius Quaeſtion. Acad. p. 330—337,
Dav. Clerici Orationes. *Amſt.* 1687. 8.
ZECH. SPANHEMIUS multa congeſſit de Hy- Spanheim.
oreis ad Callimachi in Delum hymnum; v.
machi opera a *Theodoro Graevio* edita (*Ultraj.*
7. 8) T. II. p. 489—506.
OHANNES ENBERG, Profeſſor olim philoſo- Enberg.
moralis Upſaliensis, diſſertationem pro ultima
quitate gentium Hyperborearum exhibuit in
Berettelſe af the maerkwaerdigſte Saken, ſom
the fraemmande alre att beſee och foernimma uti
ſa Stadh etc. Upſal 1704. 12.
CAROLI GOTTFRIDI ZAPFII Diſputatio hi- Zapf.
ca de Abaride (quem philoſophum Hyperbo-
s fuiſſe dicunt). *Lipſ.* 1706. 4.

GEDOYN

réens; ibid. T. XVIII. p. 192 ſqq. (17
Hyperboreos fuiſſe incolas regionum
tem Boras (Liv. XLV, 29. 30.) prope
rum, auctor evincere ſtudet.

Bayer. THEOPHILI SIGEFRIDI BAYER
de Hyperboreis; *in Comment. Acad. ſci*
T. XI. p. 330—348 ſqq. (1750). —
potiſſimum narratio ſcriptorum Graec
dum quam moris Hyperboreis fuit, ſac
mittendi. Diſputatur ſimul de Hyllis,
Vetuſtiſſimos mortales in Graecia, c
Ponti littora et ultra Danubii ripam v
iam Boreae regnum ordiri credidiſſe,
colentes aut etiam ſub ipſo borea C
Hyperboreos dixiſſe, contendit Baye

Geſner. IO. MATTHIAE GESNERI Cor
Hyperboreis, additum praelectioni alt
nicum extra columnas Herculis na
quam *Hambergerus* ſubiunxit eiusdem
phicis, poſt huius mortem ab illo editis
8 mai.) p. 460—481. Optime dicas C
hoc argumento differuiſſe. Nomen H

OH. EBERHARD FISCHER *von den Hyperbo-* Fiſcher.
; in *eiusd.* Quaeſtionibus Petropolitanis a
ezero editis (1770) p. 97 — 119. — Frereti
ntiae paene auctor accedit. Graecos populos
Thraciam verſus ſeptentrionem viventes Hy-
reos appellaſſe, praecipue accolas Hieraſi,
e, Hypanis et Boryſthenis, fluminum, hodie
, *Dnjeſtr*, *Bog* et *Dnjepr* dictorum, ipſius-
Cherſoneſi Tauricae.

(MEUSEL) *Betracht. über die neueſten hiſt. Schrif-*
ten p. 413 ſqq.

BRAH. JACOB PENZEL *über die Hyperboreer;* Penzel.
Abhandlung — gegen Herrn Profeſſor Fiſcher
Petersburg. Halle 1771. 4. — Ex Herodoto
onſtrare auctor conatur, Hyperboreos degiſſe
ſae regione, quam hodie *Bucharey* vocamus,
o vero in regno Tibetano.

OH. UPHAGEN in *Parergis hiſtoricis* paullo Uphagen.
laudatis p. 318 ſqq. contendit, ſub gemina
erboreorum notione diſtinctum quendam la-
populum, de quo tam *Bayerus*, quam *Schoe-*
ius (in Schloezeri *Allgemeinen Nordiſchen Ge-*
hte p. 43) ſed fluctuantes, aliquid, ſed pro
e modo ſuſpicati fuerint. Notiſſimum eſſe,
ae ſedem a priſtinis Graecis in Thracia poſi-
eſſe; hinc antiquiſſimas Graecorum ad Pon-
colonias, ultra Thraciam locatas, Hyperbo-
nactas eſſe nomen etc.

CAPVT

Antequam progredimur ad ſcriptore
Africanis, iis, qui de rebus Aſiatic
appendicis quaſi loco apponimus indice
rum de expeditionibus iſtis inſanis, qui
fine ſaeculi poſt Chr. nat. undecimi loc
ſancta in Palaeſtina ortum dedere, qu
plures Europae, Africae et Aſiae partes
quid? quod ſubinde per trecentos fere
hementer concuſſerunt, quarum tamei
Aſia plerumque fuit; quae quidem i
haud pauca, commoda tamen viciſſim
pererunt, ut vix diiudicari poſſit, j
magis, an ſalutiferae Europae dici mer

Expeditionum iſtarum ſcriptores m
cum *orientales*, tum *occidentales*. Illor
quantum nos novimus, adhuc typis expi
haud ſemel ſpes facta fuerit, a doctis F
in primis, fore, ut collectio ſcriptorum
ditionibus cruciatis orientalium in luce
prodiret. Quo ſimul factum, ut hiſtori
expeditionum ab omni partium ſtudi
nondum habemus. Collectio occident

ori, in herba oppreſſi perierint, fauſtis auſpiciis
s aggreſſus eſt et luci publicae expoſuit IACO- Collectio
BONGARSIUS hac epigraphe: Bongarſiana.

ſta Dei per Francos, ſive orientalium expeditionum
et regni Francorum Hieroſolimitani hiſtoria, a va-
riis, ſed illius aevi ſcriptoribus, litteris commen-
data: nunc primum aut editis, aut ad libros vete-
res emendatis. Tomus I et II. Hanoviae, typis
Wechelianis 1611. fol.

Damus, inquit Bongarſius in praefatione lucu-
m, ſcriptores novos omnes, aut ita renovatos,
novi videri poſſint: excepto *Alberto Aquenſi*,
ho Reineri Reinecci fidem ſecuti ſumus. —
ntiorem nullum admiſimus: hi omnes, aut
ſibi res, et partim adminiſtratas, aut ab iis,
viderant, acceptas, memoriae prodiderunt; —
quamvis ruſticule, ſine fuco et fallaciis, nudam
incontaminatam veritatem exhibent. Ut ingenii
ne ſtudii, ita ſtili varii. Sunt, quos percucuriſſe
lectit: ſunt, qui te et rerum gravitate, et iudicii
dere legentem retineant. Tomo *primo* conti-
tur:

1. *Anonymi* Geſta Francorum et aliorum Hie- Anonymi
ſolymitanorum. Libri IV. *Petri Tudebodi* hiſto- Geſta
ri, de qua poſtea, anonymus exſcripſit, muta- Franc.
variis locis omiſſisque iis, quibus plagium
poſci potuiſſet; adeoque Bongarſium in erro-
re induxit, ut crediderit, auctorem Italum fuiſſe
ne affectum in Bohemundum, ducem primae
editionis celeberrimum, in huius comitatu viam
meſſus ſit. Orditur ab Urbani II, Pontificis
maxi, in Galliam profectione et prima Crucis
edicatione. Finit poſt captam Hieroſolymam,
ſio ad Aſcalonam Ammiraviſo; et hiſtoriam
tinet annorum quinque, a. 1095 ad 1099.

Hic

Claromontis interfuit, a quo iſt
Orientem motus coepit, primae
Eandem temporis periodum deſcr
nymus praecedens. Ex Fulcherio
poſt, inſerta habet plurima. Bong
emendatiorem edidit, quam in ed
ma, nulla nec loci, nec typograpl
nota, et in editione Baſileenſi a. 1
aliis quibusdam ſcriptoribus (hoc
Bellum Chriſtianorum principum,
rum, contra Saracenos, anno ſalut
pro terra ſancta geſtum, autore
cho etc. *)) et quam illa, quae e
Scriptoribus rer. Germ. (*Franco*
217—271, ubi octo libris dividi
octavo in unum contractis. Verſic
ciſco Baldelli adornata, *Florent.* 15
rara dicitur.

Baldricus. 3. BALDRICI, (Archi) Epiſcc
hiſtoria Iheroſolimitana, libri IV (
fatione ait ipſe, ſe opus prope
coepiſſe. Orditur ab a. 1095, et

narravit: ſed ab anonymo vere, ſtilo
o et incondito, ſcripta ſecutus, inſeruit
, qui interfuerant, cum et ipſe Con-
ontano adfuiſſet. At Baldricum huno
ıodo, ſed etiam diſerte ſcribere, iudi-
ıs, qui ſe exſcribere eum profitetur,
alis, Angli; qui et alia de eo refert.

ONDI (ſ. RAIMUNDI) DE AGILES Raimundus de Agiles.
Canonici Podienſis, Hiſtoria Franco-
perunt Iheruſalem (p. 139). Fuit Ca-
mitis S. Aegidii, hoc eſt, Tholoſani;
cipue ſcripturum ſe profitetur. Prae-
cum lancea Dominica effoderetur,
proelio tulit. Scripſit precibus *Pontii*
, viri nobilis, ac Tholoſano comiti
)rditur a huius in Slavoniam ingreſſu,
mno anni 1096 usque ad medium a.
ıe non, ut plures volunt, quinque,
n annorum ſpatium deſcripſit. Fide
ı videtur eius narratio, licet paſſim
upidineque mirabilia narrandi, laboret.

RTI, ſive, ut in quibusdam codd. vo- Albertus Aquenſis.
ICI, Canonici ac cuſtodis *Aquenſis*
per paſſagio Godefridi de Bullione et
cipum, libri XII. (p. 184). Socius ex-
ɔn fuit: ſcripſit autem, quae et au-
one nota habuit ab iis, qui praeſentes
Inchoat ab ipſo expeditionis initio;
cundo regis Balduini ſecundi, ſive ad
n. 1120; et complectitur annos XXVI.
enſetur ſcriptoribus de expeditionibus
amvis chronologiam haud exacte no-
que propria deformet. Opus prima
a *Reinero Reineccio*, ſed absque auctо-
(*Chronicon Hieroſolymitanum, i. e. de*

Bleſenſi Stephano: erat autem Bleſ
Carnotenſis Comes. Cum prope ab
chia Syriae, Balduinum ſecutus eſt,
Ducis fratrem. Hiſtoriam deduxit ab
1124. Reprehenditur Fulcherius a Gu
memorando: ſed a bona fide eum
Ordericus Vitalis, ut et Guilielmus
rienſis, qui addit, uſum eſſe ſtilo, r
agreſti, ſed, ut dici ſolet, ſine nitore
et qui alios commonere potuerit, u
ſcriberent. Haec geſta exſtant etiam in
ſcriptorum rerum Gallicarum, ab *And*
adornata T. IV. p. 816 ſqq. *Marten*
T. I auctoris prologum, quo editione
rent, typis primum mandavit.

Gauterius. 7. GAUTERII ſ. GUALTERII (W
Cancellarii, bella Antiochena (p. 441).
ſunt res ad Antiochiam feliciter quide
1115, infeliciter autem a. 1119. B

*) Anno 1585 Reineccius collectionem ſc
duorum priorum familiae Lucemburgenſi

rfuit Gauterius. In praefatione ait, *ſe utriusfortunae participem fuiſſe.* Etiam *ingenium carvi hebetatum* ſibi eſſe, conqueritur; nec lectio lli contraria eſt huic querelae. Natione fuiſſe lum, Gallicíſmi oſtendunt. Bongarſius unico m codice, eoque vitioſiſſimo, uti potuerat; propter optandum, ut ſcriptor iſte ex melios codicibus reſtitui poſſet.

8. GUIBERTI ſ. GILBERTI, Abbatis mona- Guibertus.
S. Mariae Novigenti (*Nogent*), Hiſtoria, quae tur Geſta Dei per Francos, Libri VII (p. 467), appendice (p. 559). Guibertus profitetur, ere ſe non viſa, ſed aliorum ſcripta ſequi: atn ita, ut, quae deeſſent, interſerat ex relatu um, qui praeſentes fuiſſent. Maxime ante os habuiſſe videtur anonymum ſive Teudem deformatum, primum locum in collectione ongarſiana occupantem. Scribendi rationem ſcuram tumidamque ſecutus eſt. Saeculi gecredulum fecit etiam hunc ſcriptorem. In operis excuſat, ſi quid minus a ſe diligenter plicatum, quod et alia profeſſione detineatur, on viſa timidius deſcripſerit. Perducit hiſtousque ad regnum Balduini I, ſive a. 1111. onymi appendix brevis et manca pertexit res usque ad annum 1112. — Hoc opus reitum deinde a *Luca Dacherio*, qui Guiberti collegit ediditque *Pariſ.* 1651. fol. E codice branaceo, quem I. A. Fabricius Hamburgenſis bliotheca Gudiana poſſedit, Guiberti opus vain locis emendari poſſe dicitur.

9. *Anonymi* (Barthio vero indice, BARTHOL- Anon. Geſta Francoomaei PEREGRINI DE NANGEIO) Geſta Franco- rum.
expugnantium Hieruſalem (p. 561). Eſt nihil quam ex Fulcherii hiſtoria et ils, quae de gesta, ut ipſe loquitur, *inquiſitione* didicerat,

1106 et 1110 quid inſolita prodigia, qu
portenderint, minus adhuc haberi prc
Continet pars haec ſecunda res geſtas
ad a. 1124.

Guilielmus Tyrius.

II. WILLERMI ſ. GUILIELMI *Tyri*
Hiſtoria rerum in partibus transmarini
a tempore ſucceſſorum Mahumeth us
num Domini M. C. LXXXIV. Libri XX
Bongarſius hunc ſcriptorem vocat toti
(ſcil. de expeditionibus cruciatis) Princ
ctrina non vulgari et ſupra ſaeculum illu
experientia varia, et ex iis, acri iudi
quantumque iudicare licet, vita et ingeni
dictione etiam elegantem et gravem.
tibus eius et prima origine nil certi co
qui Francogallum aut Germanum faci
argumento nituntur. In Oriente, ve
vel Hieroſolymis, natum fuiſſe, ipſe inn
Stephanus Luſignanus, ſcriptor hiſtoria
Cyprius ipſe, eum refert propinquita
regni Hieroſolymitani Principes: neſc
auctore. Pariſiis litteris dediſſe operar
Anno 1165 regente rege Amalrico

aliorum obiiciebant invidiae. Statim enim Le-
tus de re ſumma Imperatorem Conſtantinopo-
inum adiit, et feliciter conſummata legatione
liit. Paullo poſt familiaribus tractus negotiis,
Archiepiſcopi ſui declinans indignationem im-
ritam, ad eccleſiam ſe contulit Romanam. Re-
ci, regium puerum Balduinum rex Amalricus
ltis precibus et in ſpeciem gratiae ſuae inſti-
ndum et liberalibus ſtudiis imbuendum tradidit.
eodem poſtea rege Cancellarii in ſacro palatio
inere honoratus eſt; *ut eſſet*, inquit, *qui regia-*
n epiſtolarum curam haberet. A. 1174 Archie-
opus Tyrenſis conſtitutus, a. 1177 ad Syno-
m Lateranenſem vocatus Romam profectus eſt.
ius ſynodi ſtatuta et epiſcoporum nomina et
los ſcripto complexus eſt, ad preces patrum,
interfuerunt. Rediens Conſtantinopoli per
tem menſes continuos cum Manuele Imp. mo-
n fecit, ſibi, ut inquit, et eccleſiae ſuae peruti-
; et mandata ab illo accepit ad Principem et
riarcham Antiochenum. Amiſſa Hieroſolyma
1188 deſperatis regni rebus, in Occidentem Le-
us miſſus eſt. Tyri octogenarius mortuus di-
ir a. 1219. Alii tradunt, Heraclium, Patriar-
am Hieroſolymitanum, hominem improbum,
ocum ad Patriarchatum iſtum obeundum com-
ndatus fuerit, veneno e medio ſuſtuliſſe Gui-
mum, Romam eo fine proficiſcentem, ut He-
lii depoſitionem obtineret, paullo poſt a. 1183.
licquid illud ſit, certiora ſunt ſequentia. Scri-
ndae hiſtoriae conſilium longe ante ceperat,
am inciperet; et ad tantum opus neceſſaria
gerat. Coepit tandem precibus Amalrici regis,
ditionibus inſtructus et oculata fide. Tempora
que geſtas, quibus ipſe non interfuit, usque
annum circiter 1135, deſcripſit ducibus potiſſi-

pora ubique reſpondent. Volume
diſtinxit, quos et tractatus vocat;
Libros autem ſcripſit XXIII, ut
praefationis: ſed viceſimum et te
viſſe inde apparet, quod MSS. ve
eius aetatem exarati, nec una litte
plus minusve habeat; nec praep
tula praeter ea, quae habemus,
mittant. Cum anno 1183 finit
auctor in veritate quaerenda dili
ſuſpenſus et religioſus fuit. Rece
quorum veritatem inquirendam
dubie refert. Generalia perſequ
non multam dat operam. Occu
publicas privatasque, ſi quid fort
lector offendatur. Toto deniqu
promittit praefatione, et oſtentat,
tatem, praeſtat. — Hanc hiſtoria
e codice MS. in collegio Hieronyr
gundicae Dole, *Philibertus Poyſſe*
Ioh. Oporini 1549. fol. *ibid.* cum
Heroldi continuatione, de qua pc

ſionem *Italam* curavit *Joſephus Horologgi*, Ve- 1562. 4. Quae praeſtare dicitur ea, quam emus *Thomae Baglioni*, ibid. 1610. 4. *Franco-lica* a *Gabriele du Préau*, Doctore theologiae, ſecta (Paris 1573. fol.) ob interpretis negligen- oblivioni tradita.

Sublecit Bongarſius Guilielmo Tyrio *Notitiam riarchatuum Antiocheni et Hieroſolymitani* mem- as ſecutus; nam in editis collocatur L. XIV. III operis Guil. Tyrii (p. 1044 — 1046).

Hamb. Bibl. hiſt. Cent. III. p. 123 — 130.

12. IACOBI DE VITRIACO (*Vitri* in dioeceſi ſina), Acconenſis epiſcopi, hiſtoria Hieroſo- tana (p. 1047). Lutetiae Pariſiorum Iacobus is operam dedit. Poſtea in villa prope Lute- , quae dicitur *Argenteuil*, presbyter parochialis Deinde vero ſaecularem vitam relinquens, onaſterio *Oignies* in epiſcopatu Leodienſi factus anonicus regularis. Nec multo poſt Crucem, troci ſaeculi genio, contra Albigenſes in a praedicavit atque, ut Vincentius in ſpe- hiſt. L. 30. c. 10 ait, eloquii ſuavitate et dul- e multos atque innumerabiles ad ſignum is accipiendum provocavit. Poſtea vero, ex- ioni cruciatae in Palaeſtina advolans, factus piſcopus Acconenſis, indeque translatus au- ate Romano-Pontificia epiſcopus Tuſcula- ſedis Romanae Cardinalis. Romae obiit a. o. Res non ſolum Hieroſolymitanas vel Orien- s, ſed Occidentales etiam tradidit. Tripartī- enim hiſtoriam contexuit; quod ut melius gatur, auctoris ipſius verba referemus ex tione eius, quae eſt apud Caniſium T. IV q. Lectt. „Pro tribus igitur minutis, prae- opus tribus concluſi libellis. In primo libro, „hiſto-

Iacobus de Vitriaco.

„dentis diebus ultis novissimis
„praecipue de diversis, tam regu
„cularium, Ordinibus, pertracta
„religione cruce signatorum uti
„nationis, in fine plenius edisseret
„ab Occidente in Orientem re
„quae post generale concilium
„minus in populo suo, et in ex
„rum, usque ad captionem I
„dignatus est, sicut propriis oc
„coepi.“ Animum ad scribendu
Damiata, cum otio fugiendo sc
tatione, et compedibus, ut ipse l
assiduae animum tanquam ser
studeret adstringere; et recreatic
que discendi, evolutis orientalibu
ret et reproborum gesta accura
indicta et neglecta iacere *regis ac*
Latine, Graece et Arabice doctu
mum Tyrium Iacobus optimus
vus expeditionum cruciatarum.
haud visas, dilectu docto narra
superioribus fide dignis; moratur

Guilielmum viciſſe videtur. Orditur hiſto-
a Muhammede, et ab eo deſcendens ad Petri
itae primam peregrinationem, et ex ea ex-
onem, quaeque eam ſequebantur, finit in
one et expugnatione Damiatae. — Libri
riores (non tres, ut multi ſentiunt) primum
re *Duaci* a. 1597. 8, cura *Andreae Hoii*, Bru-
, Graecae linguae in Academia iſta Profeſſo-
rancisci Moſchi et *Balth. Belleri.* Librum pri-
ex hac editione valde rara repetiit Bongar-
praefationem autem, quae iſti deeſt, ex Ca-
ecti. antiqq. T. VI. Librum ſecundum, ut
gumento ſuo alieniorem, Bongarſius omiſit.
m tertium et Epiſtolam adnexam *Iacobus*
rus primum in lucem edidit ex bibliotheca
rica, in Mantiſſa ad tomum III operis in-
i: *Hortus Crucis;* in eiusdem Opp. T. III.
noſtro ſaeculo eundem librum tertium, ab
diverſum, ex MS. codice Bigotiano produxe-
Edmundus Martene et *Urſinus Durandus* in
l. nov. anecd. T. III. p. 268 ſqq. (*Lutet. Pariſ.*
7. fol.). De hoc libro tertio Bongarſius ſic
t: „Libro tertio nominat (Iacobus) Acconen-
n, i. e. ſe ipſum. Quae praemittit de Saphadini
s et locis terrae ſanctae, ea Gallica habemus
S. authore Patriarcha Hieroſolymitano quo-
n, neque enim nomen editur, iuſſu Papae
ocentii: quibus et ſua auxit, Vincentius ſpe-
s hiſtor. L. 31. c. 54 etc. Reliqua illius tertii
i deſcripta ſunt ex *Oliveri* Colonienſis Epiſtola;
qua et Mathaeo Pari et Belvacenſi, emen-
e eſt, quae hic leguntur corruptiſſima. His
le mihi perſuadere paterer, non eſſe librum
riaci, niſi haec ipſa ſcribenti ſuccurrerent,
s novum eſſe, ſcriptorem oblique ſe ipſum,
quam alium, in ipſam hiſtoriam inducere: et

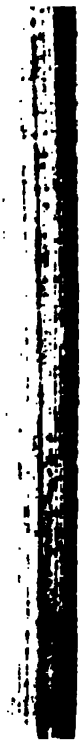

memoria, ut ipse loquitur. „At ti
„tiorem dicendi formam delicioſus
„noverit, nos in caſtris fuiſſe, c
„et bellicos ſtrepitus tranquillae me
„non admiſiſſe.“ Quae modeſtia
mendat hunc ſcriptorem, re vera r
incedentem, qualem ſe his verb
collectione ſcriptorum Anglicorum
adornata (*Oxon.* 1687. fol. p. 247
FRIDI VINISAUF Richardi iter
num; idem, quod Bongarſius ho
ctoris nomine exhibuit.

Epiſtolae variae.

14. Epiſtolae a Regibus, Princ
tis ad Regem Francorum Ludov
ſ. VII, (non vero, ut paſſim ſcril
ſ. IX) XXVII; una, ad Alexandri
ptae (p. 1172). Sunt autem ſequ
Raimundi) Principis Antiocheni. –
giſtri Hoſpitalis. — *Hugonis*, Abb
Mariae Adrianopolis, et *Petri*, Pr
Conſtantinopoleos Hoſpitalis, Al
Pontifici. — *Amalrici*, Regis Hierc
Amalrici) Patriarchae ſ. Reſurrecti

ıpli. — Eiusdem. — *Gilberti*, cuſtodis Hoſpi-
Hieroſ. — *A.* Regis Hieroſ. — *B. de Blan-*
rt. — *G. Fulcherii*, procuratoris domorum
tiae Templi. — *A.* Regis Hieroſ. — *A.* olim
ris de monte Thabor. — *Petri*, Prioris Ho-
lis CPoleos. — *A.* Patriarchae Dominicae Re-
ctionis eccleſiae. — *Hugonis*, Abbatis etc. —
rici, regis Hieroſ. — *Bertrandi de Blancafort*,
iſtri Militiae Templi. — *Amalrici*, reg. Hier. —
ridi Fulcherii, praeceptoris Hieroſolymitanae
us. — *B. Raimundi*, Principis Antioch. —
ulcherii — *B.* Militiae Templi miniſtri. —
ni PP.

5. Bulla *Innocentii* IV PP. cum *Andreae* re- Bulla Innoc. IV.
Hungariae, ad Honorium PP. litteris (p. 1192).
lit Andreae regis expeditio in a. 1217.

6. OLIVERI, Scholaſtici Colonienſis, epiſtola Oliverus.
aptione Damiatae ad Engelbertum, Colonien-
Archiepiſcopum (p. 1185). Scripſit, quae
:, geſta a. 1218 et 1219.

17. S. LUDOVICI IX, Regis Galliae Epiſtola Ludovicus IX Rex.
aptione et liberatione ſua ad ſubditos ſuos in
o Franciae conſtitutos, data Acone a. 1250.
196). Eadem epiſtola etiam obvia apud Du
ſne T. V. p. 428. Bongarſius addidit (p. 1201)
oniſationis eiusdem regis bullam Boniſacii VIII,
mulgatam a. 1296. Quae etiam exſtat apud
Cheſne T. V. p. 426, et in bullario magno
rtii Cherubini.

Tomus ſecundus collectionis Bongarſianae, mul-
minus ſpiſſus, quam primus continet pauciores
ptores ſequentes:

1. MARINI SANUTO ſ. SANUDO, dicti TOR- Sanuto.
LLI, Patricii Veneti, Liber ſecretorum fidelium
cis, qui eſt tam pro conſervatione fidelium,
m pro converſione et conſumptione infide-
lium:

matica, quae hodie uſurpantu
ceſſiſſe aliud, quod *Torſello* dic
netias uſum induxiſſe homo
cum favore Marini noſtri ſuſt
cognomini dediſſe, ut *Torſell*
A prima aetate ardore tenebatu
ſanctae atque eius gratia quin
eſt profectus. Fuit et in Fland
Sclavia. Maxime igitur maris pe
bendum aggreſſus eſt, quod abs
marum cognitione ſingulari perfi
Sed et hoc opere abſoluto, i
Papam, Regem Franciae, Comit
ram eſt allocutus: multos et ali
litteris compellavit, ut res
Oriente promoverent. Filium
lebs diu vixit, ut ſolutus et lil
marinis negotiis. Opus ipſum
idemque perfectum obtulit Papa
1321. Obtulit et regibus Frar
Siciliae, et Cardinalibus, ac et
Principibus et Baronibus. Ad
rei, tabulas geographicas, rudes

tinet, ipſo auctore monente, diſpoſitionem ac parationem ad terram ſanctam recuperandam, bus quidem quinque. Prima continet modum itandi Soldani potentiam, oſtendendo, quo o fideles Chriſtiani poſſunt habere mercimo- is neceſſaria, absque eo quod ad terras Sol- ſubiectas habeatur acceſſus; declarando in- a gravamina et damna, quae infideles Sol- ſubiecti ſuſtinerent, ſi per noſtrum mare transfretaretur ad eos. Plura ex hac parte luſtrandam hiſtoriam commerciorum medii peti poſſunt. Pars ſecunda continet certam rientiam, quo modo iam debilitata eſt aliqua Soldano ſubiecta. Tertia cauſam prohibitio- ne lignamina et caetera ad navigium perti- a, Saracenis terrae Aegypti portari debeant; uo modo Saraceni terrae Aegypti, pro defen- e diſtrictus ſui, procurant ſibi portari de alie- partibus pueros et puellas. Quarta, quo modo, ſſe eſt, novum modum prohibitionis inveniri is ſolito exquiſitum; nec non galeas aliquas parari, tam pro conſervatione ultramarino- fidelium, quam Saracenorum diſpendio; oſten- lo etiam, qualiter poteſt diſtringi, quod per e mediterraneum ad partes Soldani ſubiectas ime transfretaretur. Quinta, rationabilia moti- cur eccleſia in praedictis ſollicita eſſe debet. — ro ſecundo monſtrat Sanutus vias et modos, ous apte et expedite terra ſancta recuperetur. prima continet formam et ordinem ſecundi rcitus Chriſtiani. Secunda, tam reprobationem rum, quae videntur aliquibus per ſtolum (i. e. ſem) eccleſiae faciendam, quam rationem oſten- m, quod iter maritimum de Aegypto ſit po- eligendum. Tertia, ſecuri ſtatus aedificantium naritima Aegypti, et optitudinis ad bellandum con-

gallia et Belgium, tunc temporis
me memorabile nobis quidem vi
vum, ubi auctor agit de diverſis
ribus, quibus tam ad ſui defenſi
hoſtium offenſionem Chriſtiani
poſſit. Liber tertius praecipue
ipſi expeditionum cruciatarum.
hanc hiſtoriam exponit partibus
bus ille abſolvitur. Longius ab
eo tempore incipit, quo Hebraei
parunt, hiſtoriamque huius ter
eius dominorum deducit usque ac
nem Chriſtianorum e Syria et
narratio ampla implet partes
Quarta decima continet locoru
maxime terrae ſanctae, ſive de
graphicam huius terrae regionum
Finis operi imponitur parte decin
conſilia, [illegible]rta tuendi erroresqu
ſuperioribus expeditionibus a Chri
vitandi, traduntur. In exponenc
cum ſaepe ita ſequitur, ut a v
Quae de Tataris narrat, ipſi cur

2. MARINI SANUTO Epiſtolae XXII (p. 289). as Bongarſius addidit, quia et ad rem faciunt aeque, et omnino hiſtoricae ſunt. Datae qui- ad Imperatores, Reges, Papas, Cardinales, ad diverſos.

3. Auctor anonymus, patronus regius cauſa- Anon. de recuper. terrae ſ. ecclefiaſticarum in ducatu Aquitaniae, de peratione terrae ſanctae (p 316). Eduardo I, Angliae ducique Aquitaniae, cui libellus in- tus, perſuadere conatur, recuperationem iſtam negotio confici poſſe, priorumque expeditio- errores declarat. Scripſit circa a. 1303. Co- unico, eoque multis locis depravato, Bon- ius uſus eſt, neque coniecturis ullis aut emen- nibus locum dedit.

Tomo tertio Bongarſius notas et indices in res duos dare voluit, in eoque praeterea ex- re *Haithonum* Armenum, *Marcum Paulum* Ve- m, *Ioannem de Mandevilla* Anglum, et ſcri- es eiusdem argumenti alios vel ineditos, vel s meliores: ſed ille tomus lucem nunquam t, Bongarſio rebus humanis exemto a. 1612; quam a Senatu Veneto trecentos numos au- pro editione Marini Sanuti dono acceperat. tandum ſane, ut alter Bongarſius, arte critica ructus, exſurgat, et niſi ſcriptores nondum os, illuſtrationes certe et obſervationes indi- que in duo volumina Bongarſiana nobis exhi- , ſeu potius novam eorum, per ſe rarorum, ionem criticam omnibusque partibus abſolutam re velit!

Tali editori uſui haud exiguo eſſe poſſunt Barthius. SPARSIS BARTHII *animadverſiones et MSCta ad garſianos Scriptores Hiſtoriae Palaeſtinae ſive orum Dei per Francos;* in lucem editos a *Io. ro de Ludewig* in *Reliquiis Manuſcriptorum omnis aevi,*

ſelectiſſimarum ex medii aevi r
apparatu. Demum ſingulis ſcript
addidit gloſſaria, Minerva felici ſ
enim, ubi opus fuit, inquiſivit i
cuiusque vocabuli etymon et c
nunc ex Germanico, nunc Gallico
iterumque Hiſpano et Italico idion
ſcivit, omnium harum linguarum
indagavit diverſos diverſorum tem
tus verbi eiusdem. Commentatus
eſt ad ſequentes ſcriptores: Ad
ad *Robertum Monachum* p. 44; ad *B*
ad *Raymundum Agilenſem* p. 230; ad
notenſem p. 291; ad *Gauterium* p.
tum p. 406; ad *Bartholphum Per*
gio — ſic enim Barthius ſcript
Bongarſio editi nomen invenit —
fardum Turonenſem — hoc nome
iectura natum — p. 523; ad *G*
nenſem — hoc nomen prae ſe
quendam, Barthius teſtatur — p.
terum Scholaſticum p. 554.

PETRI TUDEBODI, *Galli, Sacerdotis Sivra-ſis nobilis ex dioeceſi Pictavienſi*, Hiſtoria de Hie-olymitano itinere (ab a. 1095 ad 1099), cum ſatione *Iohannis Besly;* in *Du Cheſne* Scriptt. Gall. T. IV. p. 770. — Hic eſt quaſi fons, uo plures hauſerunt ſuosque hortulos irriga-t, ſine eius mentione. Tudebodus omnia, e narrat, ipſe vidit; interfuit enim primae ex-tioni, adeoque obſidionibus Nicaeae, Antio-e atque Hieroſolymae, proeliis aliisque certa-bus. Raymundo Agilaeo in multis ſimilis. erum ruſtica planeque inculta procedit eius o. Tudebodus.

Anonymi Hiſtoria de via Hieroſolymis qualiter perata ſit, qualiterque etiam Antiochia, et ea-Ieruſalem ab invaſione gentilium per fideles ſti liberatae fuerint; in *Ioan. Mabillonii* Muſeo o (*Pariſ.* 1687. 4.) p. 131—236. Auctorem Francum aut Normannum, et quidem lai-fuiſſe, Mabillonio veriſimile videtur, qui et-credit, multa iſtum ſingularia referre, quae nonymo primo Bongarſiano praetermiſſa ſint. endum vero potius, ſcriptorem hunc poſt ano-um Bongarſianum et Tudebodum ſcripſiſſe. us tamen et gratius hiſtoriam narrat, quam ii, exſcripſit, nonnulla etiam, quae alii illi non derunt; Tudebodo denique in eo ſimilis, quod emundi et Tancredi partibus addictus eſt, de us refert varia, alias haud obvia. In eo vero ime reprehendendus, quod fabulas mirabilia-maiore adeo ſtudio ſectetur, quam auctores uperiores. Anon. hiſt. de via etc.

GILONIS, *Clerici Pariſienſis, poſtea Cluniacenſis achi et Cardinalis epiſcopi*, Hiſtoria geſtorum noſtri temporis Hieroſolymitanae libris IV. mutila); in *Du Cheſne* Scriptt. hiſt. Franc. Gilon.

diſcordias, inter Patriarcham Antiochen chiepiſcopum Tyrium enatas, dirimenda adhuc in vivis fuit. Verſibus hisce I Gilonis facile carere poſſemus. Nihil e ſcriptores proſaici non antea dixiſſent minusque illis, quam his, confidere quia rerum geſtarum veram faciem licer deformarunt.

Collectio Du Cheſniana. T. IV et V quae huc referri poſſunt, comprehendit, *Ludovici* VII, *Geſta Philippi Auguſti*, C *dovici:* quia vero quoque ad hiſtoriam licam pertinent, ut *Guilielmi Britonis P* in capite de ſcriptoribus rerum Franc de illis agemus. Ita de ſcriptoribus rer tinarum huc trahendis alibi dicetur.

Marbodus. MARBODI ſ. MARBODEI, *Epiſcopi ſaeculo XII florentis*, († 1123 *annos nat circiter et octo*) Commendatio Ieroſolym peditionis; in eiusdem Operibus cum ab *Antonio Beaugendre* editis (*Pariſ.* 1 p. 1576 ſqq.

lico p. 237. — Comes Stephanus nimium tri-
k Alexio, Imperatori CPolitano, quippe qui illi
gis, quam aliis cruce ſignatis, faviſſe videtur.
terum varia de rebus geſtis usque ad expugna-
em Nicaeae ex his epiſtolis diſci poſſunt.

Anonymi Narratio de captione Hieruſalem a. Anonymi
9; in *Ferd. Ughelli* Italia ſacra T. III. p. 853. Narratio.
1647. et edit. novae T. X. p. 91 ſqq. ubi et
huius argumenti.

RADULFI *Cadomenſis* Geſta Tancredi, Princi- Radulfus.
Normannorum, ab ipſo belli ſacri exordio ad
108; in *Martene* et *Durand* Theſ. anecd. T. III.
08 ſqq. — Auctor, diſcipulus Arnulphi de
es, hunc doctorem ſuum, variis artibus Pa-
cham Hieroſolymae conſtitutum tantum lau-
quantum Guilielmus Tyrius eundem vituperat.
idem exemplo motus Radulfus Palaeſtinam
it, a. 1107, anno aetatis fere viceſimo. In qua
editione non clericum, ſed laicum egiſſe vide-
utpote qui res, bellatori ſolum familiares,
at. Alii adeo credunt, hunc Radulfum eſſe
dem, qui a Gauterio Cancellario, paullo ante
memorato, praefectus urbis Ptolemaidos nun-
atur atque ob virtutem bellicam laudatur. Cer-
, illum Bohemundo, maxime vero eius cogna-
ancredo, addictum fuiſſe, eumque his Princi-
s monentibus, hiſtoriam ſuam compoſuiſſe.
iisdem plurima, quae narrat, acceperat. Varia
r tradit, ab aliis neglecta. Multum tamen
iit credulitati, narrandique genus minime pro-
poteſt. Quinta enim fere hiſtoriae pars ver-
; eſt compoſita, ſed etiam oratio, ubi ea uti-
ſoluta laborat corrupto tunc temporis genio
eos. Res verborum oceano merſae ſunt am-
busque moleſtis taedium lectori creant. Ver-
m luſus pueriles haud raro occurrunt.

Odo de Deogilo. ODONIS DE DEOGILO (*Deuil*) de Lu ci VII, Regis Francorum, profectione in C tem libelli VII; in *Petri Franciſci Chiffletii* Sy S. Bernardi genus illuſtre aſſertum. Divione 4. — Auctor regi iſti a ſacris et ſecretis i peditione illa cruciata fuit, obiitque a. 1168 que non modo teſtis fuit oculatus, verum veritatis ſcribendae ſtudio ultra ſaeculi ſui g excellit. Nec minus laudandus eſt ordo cul orationis, a ſaeculo iſto fere alienus. Hinc cipibus de expeditionibus cruciatis ſcript Otto hicce accenſendus.

Guido de Baſainvilla. GUIDONIS DE BASAINVILLA, don militiae templi Hieroſolymitani praeceptoris ſtola de rumoribus partium transmarinarun Philippi Auguſti tempore; in *Du Cheſne* S T. V. p. 272.

Iac. de Vitriaco. IACOBI DE VITRIACO Epiſtola ad l rium III de calamitatibus terrae ſanctae a. in *Dacherii* Spicileg. T. VIII. p. 373. et edit. T. III. p. 801.

Anon. Comment. *Anonymi* Commentarius hiſtoricus de ctione Danorum in terram ſanctam circa a Chr. 1187 ſuſcepta, eodem tempore ab i auctore conſcriptus; cum altero de rebus v Norvagicis editus a Bernh. Caſp. Kirchn Amſtelod. 1684. 8. — Narratio ſterilis nir brevitate laborans.

Boamundus. BOAMONDI Epiſtola de capta a. 1098 . chia a Chriſtianis; in *Baluzii* Miſcell. (*Pariſ.* 8.) T. I. p. 415. Integrior, quam habet F rius c. 15.

Ekkehardus. EKKEHARDI, Abbatis S. Laurentii Uran in dioeceſi Herbipolenſi, qui circa A. C. 11 ruit, libellus, qui dicitur *Ieroſolymita*, de c ſione, liberatione ac reſtauratione Ieroſolym

eccleſiae; in *Edmundi Martene* et *Urſini Durandi* veter. ſcriptt. et monum. collect. ampliſſ. (*Pariſ.* 1729. fol.) T. V. p. 507—545. — Auctor quidem nec primae nec ſecundae expeditioni interfuiſſe videtur: tamen aliorum relationibus, undeeunque iſtas acceperit, probis uſus eſt. Auctor chronici, vulgo abbati Urſpergenſi, Conrado de Lichtenau, tributi, ad verbum paene Ekkehardum ſine mentione eius facta exſcripſit.

Anonymi brevis narratio belli ſacri; *ibid.* p. 536. Chronicon perbreve ab a. 1097 usque ad a. 1128.

Anonymi verſus de viris illuſtribus, belli ſacri participibus; *ibid.* p. 539. Nugarum et errorum pleni.

Anonymi lamentum lacrymabile; *ibid.* p. 540. Carmen vere lamentabile!

Epiſtolae variae variorum, editae ab iisdem Benedictinis monachis doctis, *Edmundo Martene* et *Urſino Durand* tomo I Theſauri anecd. p. 267. 271. 272. 281. 399. 401. 406. 425. 658. 783. 784. 788. 791. 792. 793. 805. 821. 874. 998. 1012. 1013. 1042. 1174. 1370. T. II. p. 6. 7. 8. 47. 48. 73. 81. 92. 126. 147. 169. 170. 312. 313. 327. 335. 337. 341. 366. 379 ſqq. 392. 419 ſqq. 422. 424. 426. 434 ſqq. 439. 440. 442. 468. 469. 470. 494. 557. 571. 577. 584. 611 etc. — In his eminent: Epiſtola ALEXII Imp. CPolitani ad Robertum, Comitem Flandriae; adiecta primum editioni Roberti Monachi, quae Pariſiis ſaeculo XV ſine anni indice prodiit. E qua Du Cangius eam ſubiunxit Alexiadi Annae Comnenae a ſe curatae. Martene et Durand e tribus codicibus MStis correctiorem eandem exhibuerunt, cum in Theſauro anecd. tum in Collectione ampliſſ. Quo ultimo loco eam minus recte ad a. 1100 referunt, cum potius antea ſcripta fuerit. Guibertus Abbas

Epiſtolae in Martenii et Durandi Theſauro.

Hugonis M. ad omnes fideles. Exit Martenii et Durandi Collect. ampliff. - encyclica Daimberti, epiſcopi Piſani, Bullionae: et Comitis Raymundi. Ineſt vis de prima expeditione usque ad pro lonenſe. Epiſtola Aegidii, poenitenti Pelagii de Albano, de expugnatione u tae per Chriſtianos. — Epiſtola Praelat ronum terrae ſanctae ad Theobaldu Navarrae, et comites etc. de ratione, ditionem in Orientem inſtituere debea ſtola Guilielmi, Patriarchae Hieroſol Theobaldum, Regem Navarrae. Inſu de ſtatu regni Hieroſolymitani tunc t ſtiſſimo.

Coral. (PETRUS CORAL, *Abbas Lemovice* ſtro Saphet narratio, ſcripta ante a. captum eſt a Sultano Babyloniae; in ſcell. (*Pariſ.* 1713. 8.) Lib. VI. p. 357–

Contin. Guil. Tyr. S. Plagon. *Anonymi*, qui hiſtoriam belli ſacri, Tyrienſi ſcriptam, Francogallice vertit tio ab a. 1183, in quo Guilielmus deſiit, itidem Francogallice; in *Martenii et Dura*

quam recentior *Ioh. Heroldus*, cuius ſupra memi-
nimus.

(ADENULFI) de excidio urbis Acconis Libri II, ex tribus MStis, uno Leodienſi S. Iacobi, altero egii collegii Navarrae, tertio bibliothecae S. Victo-is Pariſienſis; in *Martenii* et *Durandi* Collect. mpliſſ. T. V. p. 757—784. — Auctor eodem aeculo, quo excidium, quod deſcribit et deplorat, ixiſſe videtur. Forte Petri Eremitae perſonam gere voluit. Incipit certe his verbis: *Audite, in-ilae, et attendite populi de longo.* Adenulfus.

EUGENII III P. P. indictio belli ſacri et Cru-iatae in Paganos a. 1145; in *bullario Laërti Cheru-ini* T. I. p. 64. — *Gregorii* VIII — a. 1187; *ibid.* p. 75. Eugenii III et Gregorii VIII indict. belli ſacri.

RADULPHI COGGESHALE, *Angli*, *Ord. Ci-terc. circa a.* 1228, Chronicon terrae ſanctae ſ. de xpugnatione terrae ſanctae per Saladinum ex per-etuſto Cod. Pariſienſ. S. Victoris bibliothecae *ibid.* . 543—581. — Auctor ipſe obſidione Saladini ieroſolymis clauſus atque vulneratus eſt. Mo-achus, ut in illa quisquam aetate eſſe poterat, octus, condidit quoque *Chronicon Anglicanum* ab a. 1066 usque ad a. 1200) *ibidem* p. 801 ſqq. ypis expreſſum; quod ipſum hiſtoriae expeditio-um cruciatarum egregie inſervit. Coggeshale.

Epiſtolae ad Innocentium IV P. P. ODONIS ni-irum, Epiſcopi Tuſculani, de geſtis contra In-deles in Cypro a. 1249; et BENEDICTI, Epi-copi Maſſilienſis, de obſidione caſtri de Cadro; *Dacherii* Spicil. T. VII. p. 213; et edit. novae . III. p. 624. Odo et Benedictus.

Indulgentiae variae conceſſae ab *Urbano* IV P. in favorem Ludovici IX, Francorum regis, t Philippi, eius primogeniti; apud *Du Cheſne* T. V. . 418.

Contractus navigii cum Venetis fact
dovico IX a. 1268, et eius Teſtamentu
iterato in terram ſanctam profecturus co
1269; ibid. p. 435. 438.

Joinv. JEAN DE JOINVILLE *Hiſtoire et Chr*
S. Louis, Roy de France, huc quoque perti
de ea, ut et de aliis Ludovici IX rerum g
ſcriptoribus, agetur in capite de ſcriptor
rum Francogallicarum.

Epitome etc. Epitome bellorum, quae a Chriſtiani
pibus pro recuperatione terrae ſanctae ſuſc
ab a. 1095 ad 1422; in *Caniſii* Lectt. antiq
p. 249 ſqq. et edit. novae T. IV. p. 426
Opuſculum, paullo melius caeteris huius
ſcriptum fere ad modum Iacobi de
Omnes comprehendit expeditiones cruciat
ad finem earum, quas Ludovicus Sanctu
Itaque multo poſt bella iſta vixit, ſcripſ
vera anno demum 1422, poſtea quam it
riam abſolverat. Hoc iter non modo,
etiam relationes de Chriſtianis ibi vivent
hierarchia, de ordine equitum Iohanni
aliaque pretium haud vile huic epitomae co

Epeditio Af. Frid. Barb. *Anonymi* Expeditio Aſiatica Friderici
roſſae Imp. in *Caniſii* Lectt. antiqq. T. V.
vae T. III. — Utrum Anonymus, mo
ut videtur, ipſe expeditioni interfuerit, a
ſatis copioſe et verboſe tradit, ab aliis ac
non liquet. Ubi igitur vel Ottoni Friſinge
Tagenoni, aliisque de Friderici iſtius rebu
ſcriptoribus — de quibus alibi — haud re
dubiae fidei exiſtimandus eſt.

Anſelmus de Ribemont. ANSELMI *Comitis* DE RIBEMONT Epi
Manaſſen II, Archiepiſcopum Romanenſ
Antiochiae expugnatione, cui ipſe interfui
T. VII. edit. novae T. IV.

DI, Epiſcopi Cremonenſis, Chronicon Sicardus.
Chriſti usque ad a. 1213; in *Muratorii* criptt. T. VII. p. 521 ſqq. Inest expeici I. Imp. in Orientem.

RDI, *Theſaurarii*, Liber de acquiſitione Bernardus Theſaurarius.
tae ab a. 1095 ad a. 1230 Gallice priitus, in Latinam linguam converſus cir- 20 a Fr. *Franciſco Pipino;* ibid. T. VII.

AI DE HANAPIS de excidio Acconis, Nic. de Hachristianis ex regno Hieroſolymitano napis.
erat, facto a. 1291; e quo plura *Iac.* e Scriptt. Ord. Praedicator. T. I. p. 422

ieroſolymitana auctoris, qui saeculo XII ve deſcriptio itineris in terram ſanctam; *eorgii Eccardi* corpore hiſt. medii aevi 345 — 1348. Ibidem reperiuntur narquentes: Brevis hiſtoria occupationis et terrae ſanctae p. 1349 — 1354. OLIcholaſtici, hiſtoria regum terrae ſanctae - 1396. *Eiusdem* hiſtoria Damiatina a. 1379 — 1450. Relatio de Davide, Rege im Chriſtiano, eiusque victoria de Chane Perſarum p. 1451 ſq. Poëma Germaus de amiſſione terrae ſanctae p. 1455 —

mi Directorium ad faciendum paſſagium id Philippum, Regem Francorum; apud Scriptt. Ord. Praed. T. I. p. 571 ſqq.

nglicis ſcriptoribus huc pertinent: MATPARIS, WILHELMUS MALNESBUde geſtis Anglorum (in collectione r. Angl. a *Henrico Savile* edita), HENRIRINDONENSIS hiſtoria Anglicana (ibid.),

ROGERII HOVEDENI Annales (ibid.), t
PHUS DE DICETO (in *Twysdeni* collectio
HANNES BROMPTON (ibid.). De quibus
in capite de ſcriptoribus rerum Anglicar

SECTIO II.

Scriptores de expeditionibus cru generales recentiores.

Praeter BARONIUM et PAGIUM tomo Annalium eccleſiaſticorum, BZOVIUM NALDUM tomo primo continuationis, LEUNCLAVIUM in Annalibus, hiſtoria dictis Turcicis, aliosque de rebus ſaeculi u finientis, duodecimi et decimi tertii ſcripto quentes notamus.

le Paſſage etc. *Le Paſſage d'Outremer de Godefroy de et autres Princes.* à Paris 1487. 8. Idem liber, qui ſub Mameroti nomine circumfer

le Huen. NICOLAI LE HUEN, Carmelitae, *des et entrepriſes faites par les Rois et Princes C pour le recouvrement de la terre ſainte;* in pa cunda eiusdem itinerarii: *Voyage d'Outre terre ſainte de Jeruſalem*, Lugd. 1488. fol. 1517. 4. ibid. 1522. 4.

Faits et geſtes etc. *Les faits et geſtes du preux Godefroy de B et de ſes chevalereux freres Boudouin et Euſtace de la noble ligne de chevalier au Cigne; ave généalogie. Traduit du Latin. Paris* ſ. a. in fol. (1500. 4.). *Lyon* 1589. 12. Archetypum Lati nunquam forte typis expreſſum, cuiusque a rem nos ignoramus, Francogallice reddidit *Defrey*, Trecenſis.

gran conquiſta de ultra mar. Salamanca 1503. gran conquiſta etc.
De hoc, in ipſa Hiſpania, rariſſimo libro nihil
erire licuit.

SEBASTIEN MAMEROT ſ. MAMERT, (Cano- Mamerot.
Trecenſis circa a. 1474) *Paſſages d'Oultremer Terre-Sainte par les François, Godefroy de on, du bon S. Louis, pour augmenter et ſou- la foi chrétienne.* à Paris 1517. 4. ibid. 1518.

ilitia Francorum regum pro re Chriſtiana; Engleber-
opuſculum IOANNIS PYRRHI ENGLEBER- maeus.
, iuris conſulti Aurelianenſis, de rebus for-
Francis geſtis pro fide Chriſtiana. *Pariſiis*
4.

ENEDICTI DE ACCOLTIS ſ. BENED. AC- Accoltus.
I, Arretini, libri IV ad Petrum Medicem,
llo a Chriſtianis contra Barbaros geſto pro
i ſepulchro et Iudaea recuperandis. *Venet.*
ernardinum de Vitali 1532. 4. Quae editio
eps eſt rariſſima. *Baſil.* 1544. 8. *Argent.* 1551.
In *Roberti Winteri* Collectaneo variorum,
:of. 1574. (hoc quidem titulo: *Harangues mi-*
s de la guerre faite par les Chretiens contre les
ures). Cum *Thomae Dempſteri*, Scoti, notis.
nt. 1623. 4. (Editio rara et egregia). Editio
itiſſima optimaque ornata hac inſcriptione:
ſſti Accolti de bello a Chriſtianis contra Bar-
: geſto, pro Chriſti Sepulcro, et Iudaea re-
andis, Libri IV. *Thomas Dempſterus*, I. C.
a Muresk, Scotus, cum aliis ſcriptoribus col-
, notis non vulgaribus, illuſtravit; nunc de-
ad exemplar Florentinum cIↃIↃCXXIII ab in-
ris et foediſſimis mendis expurgatum, ema-
ius recudendos curavit *Henricus Hoffmider*,
indice ſatis luculento. *Groningae* 1731. 8.
s per *Franciſcum Baldellum*, Cortonenſem,
Venet.

virtutes aeque ac vitia Curti: in eo
Reſpectu rerum Guilielmum Tyriu
tur ſibi ſequendum propoſuiſſe. N
ex eo diſcas, praeter dextram argu
tionem. Dempſterus Italum erran
ope ſcriptorum coaevorum in rec
deduxit. Ipſe Accoltus hiſtoriam a
mortem usque Godofredi, ducis Hi
narravit; paucis quoque ſubnectens
liquorum Hieroſolymae regum om
Batavus ſuſtulit quidem mendas in Fl
m.ſſas: ſed ipſe novas a typothetis
eſt; quarum indicem exhibent auct
Erud. a. 1732. p. 124 ſq.

Cf. CLEMENT *Bibl. curieuſe* T. I. p.
APOSTOLO ZENO in *Diſſertazioni*
p. 163.

R. Joſeph. R. JOSEPH *ben Joſua, ben Meir*, I
nicon bellorum inter Reges Galli
geſtorum, expeditionum item a Chri
cis in terram ſanctam factarum, tum
tatum et exſiliorum, quae Iudaeis
Hiſpania obtigerunt inde ab A. C.

ŁAN DE BOISSIERES, *de Montferran en Au-* de Boiſſie-
e, la Croiſade, ou Voïage de la Terre ſainte. res.
is 1555. 4.

UILLAUME AUBERT *Hiſtoire des guerres fai-* Aubert.
r les Chretiens contre les Turcs, ſous la con-
de Godefroy de Bouillon, par le recouvrement
Terre-Sainte. à Paris 1559. 4. ibid. 1562. 4. —
rtus, circa finem ſaeculi decimi ſexti mor-
, munere advocati primae claſſis in ſuprema
Pariſienſi functus eſt. Scriptor haud prorſus
mnendus, quippe qui ordine ſatis luculento
geſſit. Narravit tamen ſolummodo hiſtoriam
ditionis primae usque ad primos Chriſtiano-
contra Turcas conatus ante expugnationem
eae. Admiratione rei equeſtris medii aevi
ptus, laudatorem agit ineptum ſuperſtitionum
itarum.

ASILII IOHANNIS HEROLDI de bello ſa- Herold.
libri VI; ſubnexi editioni Guilielmi Tyrii ſupra
oratae Baſileenſi 1560. fol. Heroldus hiſto-
inde ab a. 1184, in quo Guilielmus deſiit,
e ad a. 1521 perduxit, nihilque praebet novi
exquiſiti.

ORQUATO TASSO *il Goffredo, o vero la Gie-* Taſſo.
ſalemme liberata, poëma eroico. Opus celeberri-
, et poſt primam editionem Venetam a. 1580
lime recuſum et illuſtratum notis, et in alias
latum linguas, Francogallicam, Theotiſcam,
nam, Arabicam, Turcicamque, etiam La-
epico carmine ab Hieronymo de Placentinis
tum, hoc loco excitamus propterea, quod
a hiſtoriam praeeunte Benedicto Accolto,
e fere ſecutus fuerit, quodque hiſtoricus in
s rebus memorabilibus exponendis, cautione
a adhibita, deſcriptione poëtica recte uti
t. Editiones varias qui noſcere cupiat, adeat *le*

Lon-

omnibus ab ipſo recognitis, *Romae* 158
ſex priores tantummodo in hac collectio
Omnes duodecim exhibiti *Florent.* 1591
1616. 4. Additae ſunt his editionibus
notae *Roberti Titii*, qui Virgilio Angeli
bat vel praeferebat. Verſio libri primi
in *Bernhardi Filippino Verſi e Proſe*, Ro
Accoltum quoque maxime ſecutus eſt

Meibomius. HENRICI MEIBOMII, ſenioris, C
ad hiſtoriam belli ſacri; cum (*Alberti*
Chronico Hieroſolymitano, ſupra me
Reinero Reineccio edita, *Helmſt.* 1584.

Meſſi. ANTONIO MESSI, *Fiorentino, Br*
zione dell' acquiſto di Terra Santa; ove ſi
tutte le coſe occorſe dal principio della gue
fino che il duca Goffredo fù fatto rè: e
e ſtate del regno Gieroſolimitano. Firenze

Paſquier. ESTIENNE PASQUIER *des Croiſade*
fruits nous avons rapportés des Voyages d'
in eiusd. *Recherches de la France* (à Paris
et deinceps aliquoties) *Liv.* VI. *chap.* 25

d'Oultre-man. PIERRE D'OULTREMAN, *Jeſuite*,

ſuite généalogique de l'Hermite, Seigneur de Soulier. à Paris 1645. 12. — Libellus, quem in deliciis ſolummodo habent, qui iisdem, quibus Petrus Eremita et Oultermannus Ieſuita, furiis fanaticis aguntur.

ARCHANGE DE CLERMONT (Monachi Franciſcani) *Hiſtoire des Croiſades;* in eiusdem *Traité du Calvaire de Hieruſalem et de Dauphiné.* à Lyon 1638. 8. Archange de Clermont.

IOH. HENRICI BOECLERI annotatio hiſtorica de Paſſagiis (ſ. expeditionibus cruciatis) ad orationem Aeneae Sylvii, ſuper hoc argumento Romae (a. 1452) habitam. *Argentor.* 1648. 4; et in *eiusdem* Diſſ. acadd. ibid. 1658. 8; ubi quaſi appendicis loco cum aliis legitur p. 1—55. Parte prima Boeclerus diſquirit, quid ſit Paſſagium; ſecunda, cauſſas Paſſagii; tertia, facultatem Paſſagii et ſpem ſucceſſus. Boecler.

THOMAE FULLER (D. Theologi et Carolo II, Regi Angliae, a ſacris domeſticis † 1662) *Hiſtory of the holy War.* Lond. 1651. fol. Fuller.

L'Hiſtoire politique d'Oultremer, tirée des Livres non encore imprimez, et des aſſietes et bons uſages de Hieruſalem etablis par Godefroy de Bouillon; in Phil. Labbe *Abrégé de l'Alliance chronologique* (Pariſ. 1664. 4.) T. II. p. 464 ſqq. Hiſtoire politique etc.

LUDOVICI MAIMBURGII (Ieſuitae † 1686) *Hiſtoire des Croiſades pour la delivrance de la Terre ſainte.* à Paris 1675. II Voll. in 4. ibid. 1676. IV Voll. in 12. ibid. 1681. IV Voll. in 12. Amſterd. 1685. IV Voll. in 12. à Paris 1686. II Voll. in 4. — Opus, libris XII diſtinctum, ut omnia Maimburgiana, lectu quidem iucundum dotesque hiſtoricas haud vulgares prae ſe ferens, praecipua autem, veritate puta, multis in locis deſtitutum. Maimbourg.

Hiſtoire

4. — Liber vix memoratu dignus.

Buddeus. IOH. FRANCISCI BUDDEI exerc
rico — iuris naturalis de expeditionil
ſeu bellis, quae religionis propagandae
piuntur. *Hal. Sax.* 1694. 4; et in eius
naturae et gentium (*ibid.* 1704. 8.) p. 9
tenus iuſta vel iniuſta talia bella ſint, c

Rechenberg. ADAMI RECHENBERGII diſſertat
expeditione cruciata; in *eiusdem* Diſſ. h
liticis (*Lipſ.* 1698. 8.) P. II. p. 474 — 5
tomen hiſtoriae expeditionis iſtius hau
temnendam et ex ſcriptoribus coae
auctor exhibet. Nec vulgari modo iu
tendum eſt, inquit p. 501, expediti
cruciatam inter omnes, quae a condi
ſceptae ſunt, maxime eſſe memorabil
Livium l. XXVIII admirationi fuit An
alieno in ſolo ex Afris, Hiſpanis, C
exercitum ita uno veluti vinculo copul
ut nulla inter ipſos, nec adverſus du
exſtiterit; cum et pecunia ſaepe in ſt
commeatus in hoſtium agro deeſſent.
feratur cum expeditione hac Chriſtiar

ùm ei cum unis Romanis, nondum certis
ıe dominis, fuit: et quod unum ſervare va-
ı corpus illud potuit, ipſe tot membris caput
nperator adfuit. Hic vero totius propemo-
ı occidentis populi omnes, lingua, habitu,
litione, ingenio, fine diverſi ex occidente in
ıtem, tanquam in alium orbem, peragrata
pa, per Germaniam, Hungariam, Bulgariam,
ıciam, Italiam, Apuliam, in Aſiam penetra-
ut Graecorum dolis, ita Turcorum armis
ı, ſuperata Bithynia, Piſidia, Lycaonia, Ci-
Cappadocia, Syria, Palaeſtina, tandem tot
votis expetitam Hieroſolymam obtinent:
ratis in eos, qui antea imperii aemulatione
in ſe converterent, Turcis et Saracenis non
aut provinciae aut urbis, ſed orbis, certe
propemodum totius viribus ſuccinctis et
er caetera zelo ſuperſtitionis accenſis; nullo
dio diverſis ducibus ſaepe inter ſe colliſis.“
duntur poſtea rationes huius expeditionis.

ANIELIS GUIL. MOLLERI D. de expeditio- Moller.
cruciatis. *Altorf.* 1709. 4. — Libellus or-
uidem ſat apto, perbreviter vero concin-
Syllabus ſcriptorum LII de expeditionibus
is adiectus, inter quos adeo *Moreri Diction.*
Hübneri hiſtoriſche Einleitung comparent.

AUDIUS FLEURY merito conſulendus, ubi Fleury.
peditionibus cruciatis ſermo; praecipue in
, quam praefixit tomo XVIII hiſtoriae
Francogallice ſcriptae. Primum iſte
1715; nec minus diſſertatio ſexta in
eius obitum facta et ſic inſcripta:
hiſtoire eccleſiaſtique (à Paris 1763.
ſqq.

ANI WIETROWSKI, *e Soc. J. S.* Wietrowe-
rthi-Epiſcopalis Conſiſtorii Pragenſis ki.
I. II. P. II. U *Aſſeſſo-*

à Leide 1747. II Voll. in 4 mai. —
de hiſtoria expeditionum cruciatarum
ſunt fideque minime digna. Vix enim
de prima iſtarum expeditionum, omn
memorabili, tam exiliter et imperfecte
nimirum folio res omnis decantatur. D
ris oeconomia cf. huius bibl. Vol. II. I

de Voltaire. FRANCISCI MARIAE AROUET
RE *Hiſtoire des Croiſades.* 175
Saepius poſtea in eius operibus iu
Theotiſce in verſione ſcriptorum V
minorum (*Roſtoch.* 1752. 8.) p. 235 —
lus lectu iucundiſſimus, fide indigniſſ

Robertſon. Longe digniora ſunt, quae GUILI
BERTSON, praepoſitus univerſitati
Edinburgenſis, in opere immortali:
of the Reign of the Emperor Charles V (
46 et p. 323 — 334 ſec. editionem ver
tiſcae alteram) non minus docte, qu
graviter de expeditionibus iſtis differui

Mailly. (. . . . MAILLY, Profeſſoris hiſt
vionenſis) *Eſprit des Croiſades, ou Hiſt*
et militaire des guerres entreprises par

nterpretatio ſatis vitioſa voluminis primi ac
li archetypi). — Opus diffuſum, magno
octrinae ac ſubſidiorum apparatu ſuſceptum,
continuatio hucusque fruſtra exſpectata ſuit,
: abſolvendo vix viginti volumina ſufficient.
praefixa eſt notitia ſcriptorum de expeditio-
cruciatis ſatis critica, quam paſſim non ſine
conſuluimus atque cum obſervationibus
contulimus. Sequitur index chronologicus
itorum, regum, aliorumque principum, qui
re primae expeditionis cruciatae in Aſia,
et Europa regnarunt. Quae poſtea in vo-
: primo integroque ſecundo ſequuntur, in-
tionis inſtar habenda ſunt. Status enim
et Europae civilis, religioſus atque domeſti-
te primam expeditionem, nimis paene dixe-
pioſe ſeu potius diffuſe, deſcribitur. Inſunt
obſervationes egregiae, quae et alibi uſui
ɔſſunt. Volumine tertio hiſtoria ipſa tandem
tur, quartoque deducitur usque ad annum
Sanum iudicium auctor, ſuperſtitionum ini-
in expoſitione rerum geſtarum ubique fere
t: paſſim tamen veritatis limites, vel negli-
abreptus, vel partium ſtudio occaecatus,
re videtur. Teſtes narrationis in margine
, more Francogallorum i. e. negligentiſſime
ſunt.

IOHANN CHRISTOPH MAIERS (educa- Maier.
ı domo quadam Germanica mercatoria Ve-
Verſuch einer Geſchichte der Kreuzzüge und
olgen. Berlin und Stettin 1780. II Voll. in 8.
, Amſtelod. 1783. 8. — Compilatio minime
bus, ſed ex libris quibusdam recentioribus
nisque corraſa, mendisque typographicis
eris contaminata.

IEUSELS *hiſtor. Litteratur* 1781. T. I. p. 167 ſqq.

SECTIO III.

Scriptores de expeditionibus cruciatis recentiores ſpeciales.

Molanus. IOANNIS MOLANI (*D. et Profeſſoris theologiæ Lovanienſis* † 1585) Militia ſacra Ducum et Principum Brabantiae; adiectae ſunt ad huius hiſtoriæ illuſtrationem annotationes M. Petri Louvvii, Sylvae ducenſis. *Antverp.* 1592. 8. — Editor libri eſt *Henricus Cuykius*, D. Petri Lovanii Decanus et univerſitatis Cancellarius; qui in dedicatione ad Senatum Regis Brabantinum docet, ſe poſthumum hunc laborem ob praeſtantiam ſuam edidiſſe. Integer tractatus capitibus LXXI abſolvitur. Altius repetit ex hiſtoria gentium variarum, quae ab earum principibus religionis cauſſa geſta fuerint bella. Ampliſſimum vero argumentum praebent expeditiones cruciatae Godofredi Bullionii, Balduini, comitum aliquot Flandriae, Henrici comitis Limburgenſis, Godofredi de Lovanio, huiusque filiorum, Godofredi III et aliorum. Inde quoque ſacram militiam Waltheri Berthouls, Domini Mechlinienſis, Henrici bellicoſi, Iohannis I, II, III, Wenceslai, Ioannis IV aliorumque Ducum Brabantiae perſequitur. Inter bella ſacra Caroli V, Imp. et Ducis Brabantiae, etiam bellum Smalcaldicum refert. Concludit tandem cum bellis Philippi II, Hiſpaniarum regis, in quorum numerum etiam bellum Belgicum retulit. Acceſſerunt in fine notae Petri Louvvii, quibus ſe Molanum ex Molano, reliquis ſcilicet eiusdem ſcriptis explicaſſe dicit. In iisdem ad praefationem monet, quis ſtatus antiquior fuerit Brabantiae ante Pipinum, primum Ducem. Reliquae notae plerumque ſunt breviores, ad illud potiſſimum directae, ut in quibusdam vel ſuppleant vel illuſtrent Molanum.

Cl.

(B. G. STRUVII) Bibl. antiqua a. 1705. p. 214 q.

INRICI MEIBOMII (*nepotis*) de Ducum Meibom. vicenſium et Lyneburgenſium contra Infi- Saracenos et Turcos a ſexcentis amplius expeditionibus cruciatis narratio. *Helmſt.* 4.

. IOH. FRIDERICI SCHMID Diſſertatio de Schmid. ci Leonis, Ducis Bavariae et Saxoniae, iti- Hieroſolymitano a. 1172 ſuſcepto cum comi- ominum 2000; ad Arnoldi Lubecenſis Lib. p. 3 ſqq. *Helmſt.* 1701. 4. — Commenta- t ſatis amplus in locum Arnoldi laudatum. noratur auctor praecipue in illuſtranda geo- a locorum, quae Henricus Leo in itinere Reliqua ſunt hiſtorica et genealogica, in- is teſtimoniis confirmata.

Hamburg. Bibl. hiſt. Cent. III. p. 266 ſqq.

AMI WILHELMI HENICHII de itineribus Henich. ſis quorundam Principum Guelphicorum in inam. *Eiusdem* de quorundam Principum hicorum in Palaeſtinam itinere armato et . *Helmſt.* 1724. 4. Cf. Annales Acad. Iuliae ti VIII. p. 199 ſqq. et Semeſtri IX. p. 22 ſqq.

* * *

s droits, autorités et prérogatives, que préten- Les droits *s Royaume de Jeruſalem les princes et ſeigneurs* etc. *ls et temporels de l'Europe.* à Paris 1686. 4.

* * *

HANNIS DANIELIS SCHOEPFLINI Com- Schoepflin. tio hiſtorica de ſacris Galliae regum in tem expeditionibus. *Argent.* 1724. 4; et inter Commentt. hiſt. et crit. (*Baſil.* 1741. 4.) -366. — Quatuor capitibus totum opuſcu-

praecipuorum ſcriptorum teſtim
indicat, Latinos ſcriptores in
Alexio affectui ſuo indulgere;
eum prorſus abſolvendum a perf
nec reticenda eſſe, quae Alex
irritarint, cruciatorum militum
quantum ſcimus, refellit eoru
Godofredum Bullionium perhibe
cruciatorum exercitui et ſummu
rium. Saladinum putat maximo
mero accenſendum eſſe; et quae

Lafiteau. *Hiſtoire de Jean de Brienne, R*
Empereur de Conſtantinople. à Paris
LAFITEAU, Ieſuita, imperium
hannis filius, e comite Campani
rator facti, iucunde magis, quam

Myrinus. ERICI MYRINI Diſſertatio d
ſtianorum in Paſſagiis. *Upſal.* 17

Änderungen der Staaten; in eiusdem con-
e introductionis Boſſuetianae in hiſtoriam
em (*Lipſ.* 1753. 8.) T. III. p. 708-720. —
ut vel ex paginarum numero exiguo
diſerte tamen, Cramerus mutationes re-
ium, in Germania et Itala potiſſimum
ibus cruciatis ortas, perſtringit.

DE GUIGNES *Mémoire dans lequel on examine,* de Guignes
*état du commerce des François dans le Le-
-à-dire en Egypte et en Syrie, avant les
s'il influa ſur ces Croiſades, et quelle a
nce de celles-ci ſur notre commerce et celui
ens en général;* in *Mémoires de l'Acad. des*
praelecta a. 1768, typis expreſſa a. 1774)
II. p. 467 — 527. Epitome exſtat in
e *l'agriculture, du commerce et des finances*
obre p. 87 — 98; quam *Theotiſce* reddidit
ng in *Gattereri allgem. hiſt. Bibl.* T. X.
3. — Praeclare doctiſſimeque auctor
orum conditionem ante expeditiones
lluſtrat, docetque, peregrinationes relli-
loca ſacra ſemper fere ſimul ad com-
i rectius inſtituendorum rationem ſpe-
ncogallos inde a tempore expeditionis
cui eorum rex Philippus Auguſtus in-
ires ſedes mercatorias in Syria habuiſſe;
Aegyptiacos commercia verſus Indiam
ſibi reſervaſſe; Venetos tamen et Ge-
dem divitias ingentes ſibi paraſſe; ea-
tum dediſſe potentiae reipublicae Piſa-
as expeditiones cruciatas, licet bellorum
nomine inſignitae fuerint, eo tamen ſo-
fine ſuſceptas fuiſſe, ut commercia iſta
ur; multa inde antea ignota Europaeis
v. c. calamum ſaccharinum hoc modo
perveniſſe, inde in Granadam, Maderam

ac Braſiliam; poſt amiſſas in Oriente ſedes Europaeos nihilo minus mercaturae orientali ſedulo ſtuduiſſe; exinde quoque ortam eſſe neceſſitatem, linguas orientales diſcendi, eaque religionem aeque ac mercaturam promotam fuiſſe.

Rambach. IOHANN IACOB RAMBACH (olim Gymnaſii Quedlinburgenſis Rectoris, nunc antiſtitis ſacrorum Hamburgenſis) *von dem Einfluſs der Kreuzzüge auf die Beförderung der Künſte und Wiſſenſchaften.* Quedlinb. 1770. 4; et in eiusdem *vermiſchten Abhandlungen aus der Geſchichte und Litteratur* (Halle 1771. 8.) p. 145-172. — Demonſtratur, cum artes, quas nuncupamus, mechanicas, tum liberales, poëſin potiſſimum, ut et diſciplinas varias, v. c. geographiam, expeditionibus iſtis praeclare auctas ornatasque fuiſſe.

Meerheim. GODOFREDI AUGUSTI MEERHEMII (*Magiſtri ac Profeſſoris philoſophiae Vitembergenſis*) de utilitate expeditionum cruciatarum commentatio hiſtorica. *Vitebergae* 1776. 4. — Salutarem expeditionum illarum vim expoſiturus, auctor ſuccinctam primo loco ponit eorum temporum, de quibus agit, deſcriptionem praeſertim in iis regionibus, quae maxime motibus illis fuerunt obnoxiae. Poſtea ex iisdem dictis colligit et ſubducit commoda inde redundantia, v. c. liberationem Europae a ſentina reipublicae, leges poenasque eccleſiaſticas ad pacandam Europam latas, fraenum creſcenti Turcarum licentiae iniectum, protractam imperii Orientis ruinam, Orientis notitiam Europae patefactam, linguarum orientalium neceſſitatem, manſuetiores mores, navigationis et commerciorum incrementa, Italicarum civitatum potentiam, antiquatam fere ſervitutem, auctam maieſtatem regiam, natales ordinum equeſtrium.

Poſtre-

emo, collatis inter ſe bonis malisque, plus
ıi quam commodi, bellis iſtis Europae illatum
exiſtimat.

OH. GEORG HUTTEN (Rectoris ſcholae Spi- Hutten.
ɜ) *erſter Verſuch einer Beantwortung der Frage:*
die teutſche Nation an dem erſten Kreuzzug ſo
Antheil genommen als gewöhnlich behauptet
? in *Meuſelii hiſtoriſch - litterariſchen Magazin*
reuth und Leipz. 1786. 8.) T. III. p. 91 - 108. —
ıs utique ſtudium in promovenda prima ex-
ione cruciata nationem Germanicam adhi-
ɛ, quam vulgo creditur, auctor contendit,
ɛ in poſterum firmius probare teſtibus fide
ıs pollicetur.

CAPV
SCRIPTORE
G

Hanno. EX veteribus hic pri
NO. Quis autem
non ſatis conſtat. V
ribus Karthaginienſibu
dem, qui Hamilcaris
illuſtrium imperatoru
ac de quo *Plinius* in
quentia ſcripſit: *Et*
florente, circumvectus a
vigationem eam prodid
ropae noſcenda miſſus
L. V. cap. 1. Himilco
Hunc igitur Hannon
3538, alii ante hoc
poſteriores quidem
Hannonem iſtum fuif
nienſes adverſus Agath
cap. 6 et 7, miſerunt;
num mundi 3695. C
eſt, Hannonem quen
Punice ſcripſiſſe Peripl
cae ambitum et terra
inventas. Nunc vero
navigationis illius deſc
verſio Graeca archety
cum *Henrico Dodwello*
ſub Hannonis nomine
ſcriptum ſuppoſititium
poſt Hannonis tempo
hoc quidem figmentu
nem longe recentiore
At nos quidem, Doc

is, ſic etiam in hac nimium dubitaſſe putamus. nec nomen aut conditionem Pſeudo-Hannoſui, nec tempus, quo Periplum cuderit, pro= potuit. Argumenta Angli caeterum doctiſſimi *rerus* et *Bougainvillius*, mox commemorandi, ſutarunt. Hoc certe manet, reliquias iſtas veas multis doctis egregiisque geographiae Afriveteris illuſtrationibus anſam dediſſe. Inſcriptio ipli ſic ſe habet: Ἄννωνος, Καρχηδονίων τιλέως, Περίπλους τῶν ὑπὲρ τὰς Ἡρακλέους στήΛιβυκῶν τῆς γῆς μερῶν, ὃν καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῷ Κρόνῳ τεμένει. Relatio admodum brevis eſt. nno non ſolum nominat ſuccincteque deſcribit iones gentesque ſibi obvias, ſed etiam colonias, e a freto Gaditano usque ad inſulam Cerne, e conditas; minime enim feſtinavit cum claſſe, paſſim diu haeſit. Victus inopia illum impediit, ɔ minus ultra inſulam Cerne progreſſus ſit. rne vero Hannonis videtur Arguin eſſe circa XI gradum latitudinis borealis. Minime igitur nem Africam circumnavigavit, ſed parvam addum littorum partem. Peripli editiones et verones exſtant ſequentes:

Sigismundus Gelenius primus contextum Graem produxit, atque cum Periplis Arriani, Plucho de fluviis et montibus, atque Epitome Stranis, ſine verſione Latina, edidit, *Baſil.* apud h. Frobenium, 1533. 4. Quae quidem editio iſſime obvia. Latina verſio primum prodiit hac graphe:

Hannonis, Carthaginienſium regis, Periplus, m Scholiis *Conradi Geſneri;* cui accedunt Ioan- Leonis libri IX deſcriptionis Africae. *Tiguri* 59. 8. Nec haec verſio hodie frequenter occrit. Secuta eſt verſio Itala:

Han-

Hannone navigat
Raccolte delle naviga
1613). Poſtea pro
Hannonis Carth
Latine, ſub auſpicii
verſione et animad
Argent. 1661. 4;
(*Argent.* 1710. 4.)
Abrahamus Berke
edidit cum Stephani
bus et populis. *Lu*
Graecus ex edition
Geſneri verſione e
extemporaneis ſ. ſcl
obſervationes transl
crae parte ſecunda.
Iohannes Hudſon
ptores Graecos minor
primum conſtituit I
nihil fere ad illuſtra
lae enim contextui
annotationes in calc
ximam etiam parten
et ne omnes quid
Sublimcta quoque
aetate Peripli Hann
Verſionem Fran
bus debemus *Bonga*
priori mox recenſen
cum verſione eiusd
Nec deeſt verſio
a *Petro Roderico Ca*
ſpania adhuc exſulta
ritima de la Republic
ju General Hannon,
por D. Pedro Rodr

s Conſejos Aſſeſſor general de los Correos y po-le Eſpaña. Madrid 1756. 8. Cum duabus ta-geographicis. Ineſt contextus Peripli Grae-et verſio Hiſpana, adiectis notis uberioribus matícis, geographicis et criticis.

Contextum Graecum cum verſione Theotiſca uit *Conradus Arnoldus Schmid*, Conſil. Con-ii et Prof. Brunovicenſis, poſt verſionem otiſcam Indicorum Arriani. Cf. huius bibl. II. P. I. p. 338. Notulae adſperſae ſunt.

Verſionem Theotiſcam recentiſſimam, ſum-ue ſtudio elaboratam, notisque doctiſſimis in-tam tradidit *Joannes Georgius Hager*, Rector ſcholae Chemnicenſis, in *Geographiſchen Bü-hal* (Chemnitii 1764 — 1778. III Voll. in 8.) . p. 640 — 652.

Praeter editores et interpretes huius Peripli entes viri docti ad eiusdem illuſtrationem con-unt.

BARTHOLDI NIHUSII Epiſtola de Hannonis gatione. *Francof.* 1622. 1630. 4.

CONRADI RITTERSHUSII Oratio de Han-is Periplo. *Altorf.* 1638. 4.

GERARDUS VOSSIUS de Hiſtor. Graecis L. p. 513 ſq.

ISAACUS VOSSIUS in praefatione ad Scyla-. *Amſt.* 1639. 4. et in *eiusd.* Variis obſervatio-s (*Lond.* 1685. 4.) p. 52; et in *eiusd.* Not. ad m (*Hag. Com.* 1658. 4.) L. III. c. 9.

PETRUS BAYLE in Diction. ſ. v. *Hannon.*

DE BOUGAINVILLE *Mémoire ſur les découver-les établiſſements faits le long des côtes d'Afri-par Hannon, Amiral de Carthage;* in *Mémoires Acad. des Inſcriptt.* T. XXVI. p. 10 — 45. Extat a *Conr. Arnoldo Schmid* loco modo lau-. Sectio prima ſiſtit narrationem de itinere Han-

Hannonis, ſecunda, verſionem Francogallicam Peripli Hannonis, notis quibusdam illuſtratam. Continuatio huius diſſertationis, Theotiſce non reddita, legitur l. c. T. XXVIII. p. 260 — 317. Ineſt ſectio tertia, qua tempus, quo Hanno iter inſtituerit, examinatur; et quarta, ubi auctor de commerciis Karthaginienſium in ſpecie, ac de commerciis veterum in genere, diſſerit.

IOANNIS GEORGII HAGERI Progr. de Hannone, geographo antiquiſſimo illiusque Periplo *Chemnitii* 1764. 4; et eiusdem praefatio ad verſionem Peripli Theotiſcam modo memoratam l. c. p. 408 — 449.

* * *

Plinius. CAIUS PLINIUS SECUNDUS de geographia Africae agit in Hiſtoria naturali L. V. cap. 1 — 8.

Geographus Nubienſis. De *Geographo Nubienſi* ſupra relatum Vol. II. P. I. p. 166 ſqq.

Cadamoſto. ALOYSO DA CADAMOSTO *Libro de la prima Navigazione per Oceano a le terre de Nigri de la baſſa Aethiopia per commandamento del illuſtre Signor Infante Don Henrico de Portogallo.* In Vincenza 1507. 4. et in *Ramuſii* collectione T. I. *Latine* ab *Archangelo Madrignano* in *Grynaei* ſeu potius *Huttichii* Novo orbe regionum ac inſularum veteribus incognitarum. *Baſil.* 1532. fol. et in aliis huius collectionis editionibus et verſionibus, in quibus omnibus Cadamuſti relatio primum locum occupat. Auctor, nobilis Venetus, natus a. 1483, anno 1504 Luſitaniam petiit et cum navibus, ab Henrico Navigatore verſus Africam occidentalem ad novas terrae regiones viſendas miſſis, itinera ſuſcepit. Primus, quantum ſcimus, qui de Luſitanorum navigationibus, tunc temporis in Africam inſtitutis, litteris quaedam mandavit. Luſitani enim

enim ipſi, invidia adverſus alias gentes ducti, diu de repertis ſuis tacuerunt. Cadamoſti opuſculum capitibus LXXXIII diſtributum eſt.

IOHANNES LEO, AFRICANUS, proprie Granatenſis Hiſpanus, primum Muhamedanus, tum Chriſtianus, poſtea iterum Muhamedanus, Medicorum et Philoſophorum Arabum biographus, partim ſponte, partim principum nomine ſaepius legationis munere functus, cum bonam partem Europae, et minorem Aſiam, tum omnem prope Africam luſtravit; huiusque ſitum, intervalla, loci et incolarum naturam, ab occidente ſive a regno Fes usque ad orientem ſive Aegyptum, obſervavit, et Arabice conſcripſit. *) Cum vero Romae, ubi Chriſtianus factus, linguam didiciſſet Italicam, deſcriptionem Africae Italice vertit: ſed anno demum 1526, ut ipſe extremo opere ſcribit. *Haec*, inquit, *ſunt, quae memoranda et cognitione digna ego Ioannes Leo in Africa tum vidi, tum obſervavi, quam penitus omni ex parte circumdedi: et quidquid in ea memoratu dignum obtigit, ut vidi, ita diligenter inſcripta retuli, et quae non vidi, a viris fide digniſſimis, qui ea conſpexerant, mihi ad plenum declaranda percuravi, ac deinde occaſionem nactus has meas vigilias in unum volumen redegi.* Subiicit deinde: *Romae MDXXVI, V Idus Martii.* Eam autem deſcriptionem poſtea Latine transtulit *Ioannes Florianus*, atque hoc titulo typis mandavit: *I. Leonis Africani* totius Africae deſcriptio libris XII; primum Arabice ſcripta, inde (*ſ. potius ex Leonis verſione Itala*) Latine verſa per *Ioan. Florianum. Antverp.* 1556. 8. ibid. 1558. *Lugd. Bat.* ap. Elzvir. 1632. II Voll. in 24. Cum Hannonis navigatione, inter- Leo Afr.

*) *Voſſius* in Tract. de Hiſtoricis Latinis L. III. p. m. 675 affirmat, operis *αὐτογραφον* fuiſſe apud Ioannem Vincentium Pinellum.

C. G. I. VOSSII Tractatus de
L. III. p. 575 sq.
Hamburg. Bibl. infl. Cent. IX. p. 2

de Mar-
mol.

LUYS DEL MARMOL CARA
Parte de la Descripcion general de
las rebeliones de guerras, que a estado
y el pueblo Christiano, y entre todos
Moriscos intento la fiera, bayla el
y quinientos y setenta y uno (157
da, en Casa de Rene Robut (non E
Engel. nec *Benoist*, ut Mr. An
Libro tercero y segundo volumen de
de la descripcion general de Affrica
Segunda Parte y Libro septimo de
neral de Affrica, donde se contiene
Numidia, Libia, la tierra de los N
cia Etiopia, Egipto, cō todas las
della. Impressa en la Ciudad de B
Auter en la empresta de Juan
Francogallice hac epigraphe: *L*
MOL, *de la Traduction* de Nicol
d'Ablancourt, *divisé en trois Vo*

Matthaei in Analectis veteris aevi T. III. — Auctor, Granatae natus, inde ab a. 1535 militiam, duce Carolo V Imp. in Africa egit, ubi XXII annos vixit, et ex his VII et quod excurrit, in captivitate Maroccana. Servus Scherifi Muhamed cum hoc usque ad Guineam iter fecit. Vidit et omnem Africam septentrionalem cum Aegypto. Per omne id tempus collegit, quae operi postea a se edito inservire potuerint. Liber I instit descriptionem Africae generalem; II isque multo spissior, historiam sectae Muhamedicae ab a. 613 usque ad a. 1572. Volumini secundo insunt liber III de regno Marocco, IV de Fes, V de Tremessen, VI de regno Tunetano. Volumen tertium complectitur libros VII usque ad XI, in quibus de Numidia, Libya, Nigritia, Aethiopia inferiore et superiore, atque de Aegypto agitur. Auctor quidem in praefatione duodecimum quoque librum, in quo de omnibus insulis Africae obiacentibus referre voluit, promiserat: sed frustra illum quaeres. Primus fere Marmolius fuit, qui veteribus Africam magis cognitam fuisse, quam vulgo credatur, contendit. Archetypum Hispanum rarum est, in primis volumen tertium, quia auctor illud suis sumtibus typis exprimi iussit.

Cf. NICERON T. VI. p. 337 sqq.
FREYTAGII Analecta litt. p. 571 sq.
DENIS *Merkwürdigkeiten der Garellischen Bibl.* p. 560 sqq.

M. LIVIO SANUTO *Geographia dell' Africa di-* Sanuto.
vinčta in XII libri, ne' i quali si dichiarano le provincie, i popoli, citta, etc. dell' Africa, con XII tavole, aggiontivi trè judicii, da GIOV. CARLO SARACENI. In Venetia 1588. fol. — Opus, teste Lengleto, nitore quidem typographico superbiens, hodie vero, ipsi Dapperi librum, haud magni aestimatum.

con una Tabla de las cosas notable
tenidas. En Amberes 1614. 4. ·
mum simulque doctissimum, dig
quoque linguis donetur. Libri I
hendit. CXXXII capitibus distinct
dem *primus* et *secundus*, de antiq
cis agentes, nihil nunc ad nos
quartus, qui ad Africam spectar
antiquis et novis populis ibi habi
eorum linguis, moribus et histori
capite II et III libri tertii auctor
Africa, atque docet, olim et t
Europae et Asiae incolis haud
Cap. IV de Afrorum numero; c
nomine; cap. VII de vocabulo
scripturam sacram; cap. IX de C
de Troglodytis; cap. XVII de Nu
que fere geographiae historia iun

Cf. (GOETZII) *Merkwürdigkeiten*
Dresden T. I. p. 403 sq.
(BAUMGARTEN) *Nachrichten v*
T. V. p. 186 sq.
CLEMENT T. I. p. 150 f.

et nunc, deſcribuntur. *Tornaci Nerviorum* . 4. — Auctor, in itinere ſuo Africano a ıris captus, plerasque oras luſtravit.

LEXANDRI GERALDINI itinerarium ad re- Geraldinus.
s, ſub aequinoxiali plaga conſtitutas, anno , complectens antiquitates, ritus, mores et ones populorum Aethiopiae, Africae, Atlanceani et Indicarum regionum. Edente ONUO GERALDINO, eius abnepote. *Romae* 1631.

- Geraldinus, Ameria in Umbria oriundus, 1496 usque ad a. 1515 epiſcopus Vulturapoſtea primus epiſcopus in inſula St. Domiconſtitutus, mortuus eſt a. 1524. De itineeius ſatis raro nil nobis, niſi titulus, innotuit.

BAN ARMAND *dit* MUSTAPHA, *Turc de Na-* Armand dit
Voyages d'Afrique, faits par le commandement Muſtapha.
'oy, *ou les Navigations des François en* 1629
30, *ſous la conduite du Commandeur de Razilli.*
is 1633. 8.

INCENT LE BLANC *Voyages aux quatre par-* le Blanc.
s *monde* etc. Opus, alibi recenſendum, mule variis Africae regionibus narrationes con-

IOVANNI BATTISTA BIRAGO *Hiſtoria Afri-* Birago.
della diviſione dell' Imperio de gli Arabi, dell'
e et dei progreſſi della Monarchia de Mahome-
diſteſa par l'Africa e per le Spagne dell' anno
ſin al 1007. Venet. 1650. 4.

HARLES CHAULMER *Tableau de l'Afrique,* Chaulmer.
nt repreſentez Royaumes, Republiques, Princi-
s de cette ſeconde partie du monde. à Paris
. 12.

OLIFERT DAPPER *Naukeurige Beſchryvinge der* Dapper.
kaanſche Geweſten van Egypten, Barbaryen, Li-
, Biledulgerid, Negroſland, Guinea, Ethiopien,
nie etc. Amſterd. 1668. fol. Cum tabulis

Cum figg. aen. *Theotiſce* ibid. 1671. fo
aen. Interpretes Anglus et Franco
verſionibus operis praecedentis quoqu
huius adiecerunt. — Dapperus, cui
meminimus, more ſuo i. e. ſine diſc
pilavit ſcriptores de Africa fide dignos
Attamen excerpta exhibuit incorrupt
paſſim ſcriptoribus hodie rariſſimis,
incognitis, talibusque, quos de Afric
retuliſſe vix credideris. Multi, qui po
de rebus Africanis ſcripſere, eum, tan
tutiſſimum, ſine examine critico, ſecu

Recueil de divers voyages etc.

Recueil de divers voyages, faits en
Amerique, qui n'ont point encore été pub
des Traitez curieux, touchant la Haute
debordement du Nil, le Mer rouge et le
à Paris 1674. 4. ibid. 1684. 4. Cum
tabulis geographicis.

Afric. Reiſegeſchichte etc.

Africaniſche Reiſegeſchichte eines Eng
mannes, nebſt einer Beſchreibung des Kön
gier. Aus der Engliſchen in die Teutſche
ſetzt; in *Aſiatiſchen und Africaniſchen*

les Corſaires de Barbarie. à Lyon 1688. IV Voll. in 12. *ibid.* 1713. IV Voll. in 8. — Haec Africae deſcriptio non aequaliter in partes et tomos diſtributa eſt, ſed partium diviſio materiem ſequitur, tomorum diſpenſatio commoditatem voluminum, adeo ut pars prima in tomum ſecundum, et pars ſecunda in tomum tertium excurrat; in cuius medietate incipit pars tertia, quae in quartum etiam tomum protrahitur, ita ut quarta pars non integrum comprehendat tomum quartum. Partes rurſus in libros, libri in capita, haec in ſectiones diſpeſcuntur. Pars prima de regione alborum Africanorum; ſecunda de Nigritarum terra; tertia de Aethiopia utraque, ſuperiore et inferiore; quarta de inſulis circa Africam agit. Praemittitur genealis theoria terreſtris globi ſecundum circulos, zonas, climata, umbrarum differentias; nec non quatuor maiorum partium, Europae, Aſiae, Africae, Americae, ſecundum limites, ſitum, tempeſtates, etiam incolarum mores ac ingenia, quantum de illis in univerſum iudicare licet. Primae partis liber primus *Aegyptum* deſcribit, et inferiorem quidem, ſive ad mare vergentem, a finibus Barcani regni per Nili oſtia progrediendo, ubi Alexandria cum veteri Pharo et bibliotheca; Bochiris ſ. Buſiris; Roſetta cum herba Loto; et Foa, ac aliae urbes illuſtrantur. Praecipue urbem ampliſſimam Cairo auctor deſcribit. Interiecta Balſami, arboris odoriferae, et Pyramidum deſcriptione, Mumias, et qua condiuntur, pollincturae materiam examinat. Varia tandem, quae reſtant, commiſcet, v. c. de lingua antiqua gentis, quae Coptica dicatur. Hinc ad imperandi formam progreſſus, et vetuſtiſſimum ſtatum, et qui ſub Ptolemaeis fuit, et ſub Romanis, ac ſub Caliphis et Sultanis, breviter exponit. De religione varia ibi

florente; de lacubus et Nilo etc. Eiusdem primae partis libro secundo auctor *Barbariam* sic dictam percurrit, et, quantum primus adhuc tomus capit, regnum Maroccense cum Fessano perlustrat. Tomus secundus continuat Barbariae regnorum enumerationem, hoc est Algeriani, Tunetani, Tripolitani. Sub Algeriano etiam Telensinum consetur, cuius metropolis Tremesen s. Telensin, Autibibus Telimisen, laudatur. Historiam auctor subnectit bellorum contra Algerienses sub Carolo V infeliciter gestorum. Fatis regni Tripolitani subiuncta est descriptio pyrobolicae obsidionis, qua Galli ante hos centum annos Tripolim, et revertentes inde Genuam afflixerunt. Liber tertius partis primae de *Biledulgerid* s. interiore Numidia et vicinis regionibus agit. Eodem secundo tomo pars secunda de *Nigritis* initium sumit, et primo quidem libro de iis agit, qui circa flumen Nigrum late ab utraque ripa habitant, ut in Guinea mediterranea, regnis Tombut, Guber, Agader, Cano, et, quae regio notior est, Nubia, a Nilo rigata. Secundo partis secundae libro littorales Nigritae recensentur, ut Zelofes inter Nigri brachia, quorum regi minores reges circa viride promontorium subiecti sunt. Obscura inde regna narrantur usque ad Sierra Lionis, qui altissimus mons et regioni nomen dat, in qua Batavi, Angli, Dani negotiantes loca quaedam possident. Sed clarior in hisce littoralis Guinea, et in ea post Quojae regnum littus aureum in primis celebre, quod itidem auctor in regna divisit. Capite V huius libri animalia, fructus, metalla huius regionis explicantur. Tertia pars tomo tertio fere medio incipit, et in quartum tomum narrationem profert. Prior eius partis liber *Aethiopiam* superiorem s. Abessiniam, posterior inferiorem explanat. Abessinorum impe-

imperium, quondam ampliſſimum, in IX vel X regna ab auctore dividitur, quibus totidem ferme provincias adiungit, quae regni nomine careant. Auctor ſimul in tempus inquirit, quo primum Romana eccleſia eiusque Pontifex Abeſſinis innotuerit. De Niliaca inſula Meroë ad Gallas, Abeſſinorum hoſtes, progreſſus, originem illorum ex Iudaeis et a Salmanaſſaris temporibus ducit, ſilens, qua id fide aſſeveretur. Claudit librum diſſertatione de animalibus, plantis, fructibus, tempeſtate regionis; item de moribus gentis, de lingua, de religione, quam Chriſtianam et probam eſſe tuetur, non obſtante circumciſione, quae liber ritus in hac gente ſit, non Iudaicum ſacramentum. Libro ſecundo partis tertiae Aethiopia inferior ſ. reliquum Africae exhibetur; et primo quidem, quae in latere occidentali ſuperſunt regna, Loango, Congo, Angola etc. Tomo quarto haec tela pertexitur, et regiones in Auſtrum magis vergentes recenſentur, ut ſunt Benguela, Mataman, Caffreria ſ. Hotentotorum patria, in cuius ora et extremo Africae angulo celeberrimum promontorium bonae ſpei eſt. Supra Cafres in mediterraneis imperium Monomotapa eſt, cuius regio deſcribitur, cum aliis locis, ad quae accеſſus Ieſuitis patuiſſe traditur. Ab auſtro in ſeptentrionem adſurgens auctor, in orientali latere enarrat regna Europaeis commerciis in littore frequentata, Sofala, Zanguebar, Moſambique, Quiloa, Mombaza, Melinde. Hinc ad propiora Arabico ſinui tranſitur, quae pleraque Muhammedanis principibus parent, ut Magadoxo, Adel, Zeila etc. Ubique mores incolarum explicantur; etiam quae terra ferat ſingularia. Quarta pars inſulas circa Africam, remotiores a continente, habet; proximae enim antea in regnis et provinciis declaratae. Initium

sit a Malta s. Melite, rectius hodie a Geographis Europae adnumerata. Auctor noster omnem insulae historiam exponit; indicem adeo Magistrorum Ordinis, qui hodie insulam possidet, apposuit. Sequuntur insulae Madagascar, s. St. Laurentii, Bourbon, Mauritii, Roderigo et aliae. Inter Africam et Americam insulae St. Helenae, S. Matthaei, Adscensionis, et iuxta Aequatorem Anni Boni et S. Thomae. Insulae quoque ad promontorium viride sitae enumerantur, conditione illarum et fortuna perscripta; nec minus, quae Canariae vocantur. Haec omnia ita traduntur, ut regiones chartis geographicis, principales urbes et castella, etiam ritus quidam, elegantibus figuris illustrentur. Dapperi opus huic Francogallico fundamento fuit, ita tamen, ut auctor maiore cura memorabilia deligeret, aptiorem ordinem sequeretur, recentiora que nonnulla adiiceret.

Cf. Acta Erud. Suppl. T. I. p. 531 — 538.

Skyner. THOMAS SKYNER'S, *eines Englischen Kaufmanns, seltsame Begebenheiten; welcher von den Algierischen Seeräubern zum Sclaven gemacht, und in das inwendige Land von Africa geführt worden, sammt einer Beschreibung von Africa; von ihm selbst aufgesetzt, und herausgegeben von* A. Robert. *Aus dem Englischen.* In *Asiatischen und Africanischen Merkwürdigkeiten dieser Zeit.* Nürnberg 1676. 4. et adiunctum versioni Theotiscae historiae Sevarambium fictae. *Sulzbach* 1689. 4. Archetypum Anglicum nos latet.

Froger. *Relation d'un Voyage fait en* 1695, 1696 *et* 1697 *aux côtes d'Afrique, Détroit de Magellan, Bresil, Cayenne et isles Antilles, par une Escadre des Vaisseaux du Roi (de France), commandée par M. de Gennes. Faite par le Sieur* (F.) FROGER, *Ingenieur Volon-*

olontaire ſur le Vaiſſeau le Faucon Anglois. Enri-ie de grand nombre de figures deſſinées ſur les lieux. Paris 1698. 12 mai, à Amſterd. 1699. 12. ibid. 702. 12. Et hoc titulo: *Relation d'un voyage ans la mer du Sud, Détroit de Magellan etc.* à Amerd. 1715. 12 mai. Cum figg. aen. Et in collectione itiner. Prevotiana T. XII. *Anglice* ab *Osrne* .... Deſcribitur potiſſimum inſula *Gorée* et umen *Gambia*, cum regionibus adiacentibus, hoinibus, animalibus, fructibus; breviter quidem, d accurate. Figurae aeneae ſunt elegantes illurationique narrationis bene inſerviunt.

Abbé PARIS *Que les anciens ont fait le tour de Afrique, et qu'ils en connoiſſoient les côtes méridionaes;* in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcr.* T. VII. p. 79 ſqq. — Paris. Obſervationes inſunt haud vulgares, quae tamen rgumentis aliis confirmari poſſent. Voſſii ſenntia de nimia Peripli Hannonis aetate impugnair.

Journal d'un voyage ſur les côtes d'Afrique et aux ndes d'Eſpagne. à Paris 1737. 8. Journal d'un voyage.

FRANCIS MOORE *Travels into the inland parts f Africa, containing a deſcription of the ſeveral naions, for the ſpace of* 600 *miles up the river Gamia* etc. Lond. 1738. 8. Et in collectione ita incripta: *Travels into the inland parts of Africa.* ibid. 742. 4. Cum figg. aen. Etiam in collectione tiner. Prevotiana T. III. — *Moore* ſcribae munere functus a. 1730 caſtellum S. Iacobi, ab Anglis oſſeſſum petiit, ubi rei mercatoriae procurator conſtitutus, itinera in partes Africae interiores ſuscepit, annoque 1735 in Angliam rediit. Obſervatorem rebus memorabilibus acriter intentum egit eiusque narrationes ab Anglis fide digniſſimae udicantur. Multa refert de moribus rationeque vivendi, religione et regiminis forma Aethiopum, Moore.

utramque Gambiae ripam, ſeptentrionalem potiſſimum, inhabitantium. Plura habet, ab aliis haud viſa et ignorata. Ineſt etiam narratio ſingularis cuiusdam IOB BEN SALOMO, *Africani* dicti, qui a. 1733 Londini fuit. Editioni poſteriori p. 175—223 adiecta ſunt ſequentia: BARTHOLOMAEI STIBBS, navarchae, diarium ſat ſterile, in itinere a. 1723 et 1724 flumine Gambia inſtituto compoſitum. Nihil, quod antea incognitum fuerit, detexit. Porro: JOHN LEACH tabula geographica, Nili curſum repraeſentans; ipſe in hoc fluvio navigavit. — LEONIS AFRICANI aliorumque relationes de Nilo. — Vocabularium verborum Anglicorum et Mundingicorum, quibus Aethiopi uti ſolent. — Varia ſcripta, commercia Anglorum in Africa illuſtrantia.

Stibbs.

Gaudentio di Lucca.

Mémoires de GAUDENTIO DI LUCCA; *où il rend compte aux Peres de l'Inquiſition de Bologne qui l'ont fait arrêter, de tout ce qui lui eſt arrivé de plus remarquable dans ſa vie; et où il les inſtruit d'un pays inconnu, ſitué au milieu des vaſtes déſerts de l'Afrique, dont les habitants ſont auſſi anciens, auſſi nombreux et auſſi civiliſés que les Chinois. Avec l'hiſtoire de leur origine, de leur religion, de leurs coutumes, leur police etc. Traduits de l'Italien, ſur une Copie du Manuſcrit original de la Bibliotheque de S. Marc à Veniſe. Avec des Notes critiques et hiſtoriques du ſçavant M.* RHEDI. *Le tout précédé d'une Lettre du Secretaire de l'Inquiſition à M. Rhedi, dans laquelle il lui rapporte les motifs qui on engagé ce Tribunal à faire arrêter l'accuſé.* ſ. l. 1746. II Voll. in 12. Anglice, Lond. 1748. 8. *Theotiſce* a *Ioh. Bernhard Nack*, Francof. et Lipſ. 1751. II Voll. in 8. — Mera figmenta inſunt, minime hiſtoria vera. Editor ſeu potius auctor in praefatione impudenter mentitur, dum veram hiſtoriam ſe tra-

der:

dere iactat. Si modo in ipſa narratione veroſimilia protuliſſet, non adeo indignaremur: ſed incredibilia ac mirabilia effutit, ut indignatio vehemens inde exoriatur neceſſe ſit. Non viris, ſed mulierculis credulis atque pueris narraſſe videtur.

HARK OLUF, *aus der Inſel Amröm im Stift Ri-* Oluf.
pen in Jütland gebürtig, ſonderbare Avanturen, ſo ſich mit ihm inſonderheit zu Conſtantine und an andern Orten in Africa zugetragen; ihrer Merkwürdigkeit wegen in Däniſcher Sprache zum Druck befördert, ietzt aber ins Teutſche überſetzt. Flensburg 1751. 8. — Libellus cum argumento tum forma exiguus.

D'ANVILLE *Mémoire concernant les rivières de* d'Anville.
l'interieur de l'Afrique, ſur les notions tirées des Anciens et des Modernes (1752); in *Mém. de l'Acad. des Inſcr.* T. XXVI. p. 64—81. T. XLIII. p..... In priore diſſertatione — poſteriorem nondum vidimus — auctor doctrina rara, qua polluit, Ptolemaeum, Geographum Nubienſem, Leonem Africanum aliosque inter ſe confert de fluviis in Africae partibus interioribus, praecipue de fluviis Gir, Niger, Senega, Bogradas ſ. Mejerda, caet. Quae idem de Nilo acutiſſime diſſeruit, alibi exponentur.

Storia dei Mauri, del Sgr. GUIDOTTI, *Dottore* Franc. de St. Jean de Porto et Guidotti.
medico. Firenze 1775. 8. — FRANCISCUS DE ST. JEAN DE PORTO, monachus ordinis Franciſcanorum, diu miſſionarii munere in Africa functus, multiplici occaſione uſus eſt, Maurorum ſive Aethiopum mores, inſtituta ac religionem pernoſcendi, quaeque obſervaverat, lingua Hiſpana litteris mandavit; ex quo opus quorundam voluminum enatum, typis nondum exſcriptum. *Guidottus* vero eo tempore, quo Hiſpani expeditionem in Afros ſeptentrionales tentarent, memorabilia ex eodem excerpſit linguaque Itala publici iuris fecit.

Simul

Simul hiſtoriam usque ad tempora recentiora continuavit.

Anecd. Afr. *Anecdotes Africaines depuis la decouverte de l'Afrique juſqu' à nos jours.* à Paris 1776. 8. Cf. huius bibliothecae Vol. I. P. I. p. 302 ſq.

Baumann. LUDWIG ADOLPH BAUMANN (Conrectoris Lycei, quod Brandenburgi floret) *Abriſs der Staatsverfaſſung der vornehmſten Länder in Africa; nebſt einem Anhange von den Südländern.* Brandenburg 1778. 8. — Auctor, pro ratione ac numero ſubſidiorum ſat bene rem geſſit. Plura praeſtitiſſet, niſi fontibus variis deſtitutus fuiſſet. Paſſim quoque negligentiae accuſandus in epitome hacce conficienda.

Mutationes recentiores variarum Africae regionum peti poſſunt ex operibus RAYNALII (cf. ſupra p. 45 ſqq.) et MAC-INTOSCHII (cf. Vol. II. P. I. p. 384 ſq.).

Raynal.

Mac-Intoſh.

CAPVT

CAPVT XXIV.

SCRIPTORES DE REBUS AEGYPTIACIS.

SECTIO I.

Scriptores de hiſtoria Aegyptiaca antiqua generales.

Praeter libros hiſtoricos Veteris Teſtamenti, potiſſimum Moſaicos, vetuſtiſſima aeque ac fide digniſſima hiſtoriae Aegyptiacae monimenta, eorumque interpretes, notandi ſunt ſequentes. *)

HERODOTUS, de quo Vol. I. P. I. p. 52 ſqq. egimus, Libro II in primis: nonnulla etiam occurrunt libris III. IV. VI. VII. VIII et IX. Cf. CHRISTOPH. MEINERS in *Verſuch über die Religionsgeſchichte der älteſten Völker, beſonders der Egyptier* (Goetting. 1775. 8.) p. 81 ſqq. Herodotus.

MANETHOS ſive MANETHON ſive MANETHO, Sebennyta Dioſpolitanus, ſacerdos ſupremus Heliopolitanus et archivi ſacri praefectus, vixit circa annum mundi 3724 ſ. anno 260 ante Chr. natum, rege Aegyptio Ptolemaeo Philadelpho. Hic, teſte Euſebio, omnem hiſtoriam Aegyptiacam, potiſſimum vero quae ad Theologiam huius Manetho.

*) Plures ſcriptores veteres de rebus Aegyptiacis perierunt, v. c. ante Herodotum HECATAEUS *Mileſius* et HIPPYS *Rhegius*; poſt Herodotum PHILISTUS *Syracuſanus*, THEOPOMPUS, et Periplorum ſcriptores. Ptolemaeorum tempore HECATAEUS *Abderita*, LYNCEUS *Samius*, ALEXANDER *Polyhiſtor*, APIO *Grammaticus* caet. Cf. de his *Heyne* loco mox commemorando.

huius gentis pertinent, fuſe in Graecam tranſtulit linguam, cum in ſacro opere, quod ſcripſit, tum in aliis commentariis. Per ſacrum vero librum intelligi debet hiſtoria, quam poſtulante Ptolemaeo Philadelpho ab antiquiſſimis ac fabuloſis temporibus exorſus, perduxit paene usque ad tempora Darii Codomanni, quem Alexander M. devicit. Hiſtoriam hanc tribus diſtinxerat tomis. Primo complectebatur Deorum et ſemideorum dynaſtias ſ. imperia ac principatus, quae numero fuere undecim. Altero comprehendebat dynaſtias octo; tertio duodenas. Euſebius narrat, Manethonem hoc opus eruiſſe ex columnis in Seriadica terra poſitis, quibus ſacra dialecto ſacrae eſſent notae inſculptae a Thaaut, primo Mercurio: eas vero poſt diluvium ex ſacra lingua in Graecam notis ibidem ſacris verſas fuiſſe; interque libros in adyta Aegyptiaca relatas ab Agathodaemone, altero Mercurio, patre Tat; haec Manethonem Philadelpho, ſecundo e Ptolemaeis, dicaſſe. Poſt iſta ſubiungit Euſebius epiſtolam Manethonis ad Philadelphum, in quo dicit, ſecutum ſe eſſe libros ſcriptos ab avo Mercurio Triſmegiſti. Quamquam vero optandum eſſet, ut ſcriptor hic integer ad nos perveniſſet; tamen bene ſaltem eſt, quod luculenta quaedam fragmenta conſervavit nobis Flavius Ioſephus libro I contra Apionem; in quibus diſtinguit ea, quae Manetho ex libris ſacris, quaeque ex vulgi hauſerat fabellis; poſterioraque haec ibidem refellit. Bene etiam eſt, quod Sexti Iulii Africani beneficio epitomen totius Manethonis habemus. Quae Africanus et Euſebius Pamphili in Chronicis ſuis maximam partem deperditis et depravatis, ex Manethone excerpſerunt, ſervavit Georgius Syncellus in chronographia, circa annum poſt Chr. nat. DCCC confecta, typis expreſſa

ɛſſa a. 1652 per Iacobum Goar. Quum igitur anethonis opus ipſum non ſuperſit, ſed modo gmenta per manum ſecundam et tertiam nobis dita; opera eorum, quam in eruenda ex iſto ritate poſuerunt, inanis fere eſt atque male lo-ta. Dynaſtiae illae Manethonis decantatae ſemper nebunt crux hiſtoricorum et chronologorum. ıo etiam factum, ut omnes fere, qui in ſtadio) deſudarunt, ſibi contradicant. Quisque alium ɾerſumque dynaſtiarum ordinem ſtatuerunt. Alii anethonem, tanquam teſtem fide digniſſimum, tollere: alii eundem, ut impoſtorem, contemre ſolent. Sequentes potiſſimum tenebras Mathonicas diſpellere conati ſunt. IOH. SCALIR, qui in opere de emendatione temporum anethonis fragmenta quaedam cum notis edidit; ARSHAM in Canone chronico; PERIZONIUS ſtea commemorandus; DES VIGNOLES in *ronologie de l'hiſtoire ſainte et des hiſtoires etranres qui la concernent*, et in diſſertatione de an-; Aegyptiacis, inſerta Miſcellaneis BerolinenſiS....; BENGELIUS in Ordine temporum; H. JACKSON in *Chronological Antiquities*, opus *C. E. de Windheim* Theotiſce redditum, paſſim, aecipue Vol. II. p. 256 ſqq. aut p. 417 ſqq. ſecunm hanc verſionem. Anglus doctiſſimus opus anethonis magni aeſtimat operamque in eo illuando pertinacem quidem poſuit: at tamen nom haud ſolvit, ſed diſcidit. Nec ſilentio praeeundus eſt FERD. GUIL. BEER in *Abhandlungen r Erläuterung der alten Zeitrechnung und Geichte*, licet eius hypotheſis a recentioribus exoſa fuerit; I. C. BEYER et SEMLER, poſtea noinandi; IOH. CHRISTOPH. GATTERER, qui *Einleitung in die ſynchroniſtiſche Univerſalhiſtorie* ɔoetting. 1771. 8.) P. II. p. 293—319 doctiſſime aeque

aeque ac ingenioſiſſime hoc argumentum perſcrutatus eſt. Ope nimirum aliorum ſcriptorum veterum, Herodoti praecipue et Diodori, ordinem dynaſtiarum Manethonicarum ſine tranſpoſitione vel mutatione numerorum ac nominum eruere ſtuduit. Eo iudice Africanus et Euſebius in apographis ſuis valde quidem inter ſe diſcrepant, differentia haec tamen dynaſtiarum formam et ordinem non turbavit, ſed ſpectat ſolummodo ad ſingulos numeros ac nomina, ad quorum explicationem ſubſidia non prorſus deſint. Contra Gattereri collega CHRISTOPH. MEINERS in libello paullo ante laudato p. 105—128, Manethonem impudentiſſimae fraudis et compilationis ex fontibus admodum turbidis accuſat. Eundem adeo religionis Aegyptiacae inſcium fuiſſe eumque ſtudio mutilaſſe, contendit. HEYNIUS contra, itidem Meinerſii collega, mox laudandus, minus probat, hunc ex ſpuria praefatione et ex locis truncatis et interpolatis ab iis, qui cauſſae conſiliove ſuo inſervientia inde eruere volebant, necdum ad ſaniorem criticam exactis, apud Syncellum, Manethonem nimis cupide damnaſſe et mendacis ſcriptoris ei notam inuſſiſſe.

Ioh. Annius Viterbienſis librum de regibus Aegyptiorum Latine ſcripſit, eumque Manethoni ſuppoſuit, in *antiquitatum variarum voluminibus*, de quibus v. huius bibl. Vol. I. P. II. p. 16 ſq.

Cf. G. I. VOSSII Tract. de hiſtor. Graecis L. I. p. m. 89 ſqq.

Diodorus. DIODORUS SICULUS, de quo v. huius bibliothecae Vol. I. P. I. p. 54 ſqq. Libro I potiſſimum, III quoque, V, XI, XV, XVI, XVIII, XIX, XX, Heyne. et in fragmentis. C. G. HEYNE acutiſſime, ut ſolet, diſputavit *de fontibus et auctoribus hiſtoriarum Diodori et de eius auctoritate ex auctorum, quos ſequitur, fide*

fide aeſtimanda; in *Commentatt. Soc. reg. ſcient. Goetting. per* a. 1782. Vol. V. et quidem in Commentt. hiſt. p. 89 ſqq. ubi interpoſuit *iudicium* maximi aeſtimandum *de omni hiſtoria Aegyptiaca, eius fontibus et cauſſis, et de modo ac ratione eam interpretandi.* Leguntur ibi p. 104 ſqq. inter alia haec: „Aegre utique ferendum eſt, Diodorum non monuiſſe, quem potiſſimum auctorem in Aegyptiacis ſecutus ſit, ne illud quidem, unumve an plures. Nam ut ipſum a ſacerdotibus, quibuscum congreſſus ſit, ea accepiſſe, quae narravit, ſtatuamus, vetant plura; primo quidem, quod ipſe ſcriptor, quantum invenire potui, nusquam hoc profitetur: contra vero ſe ab Aegyptiis narrata repetere, ſexcenties monet; repetit autem ſic, ut ſatis appareat, eum ex maiore rerum copia utiliora delibaſſe. — Ex ipſis libris ſacris repetere ſua non potuit, quos nec legere nec interpretari potuiſſet, quosque tum ſuperſtites non fuiſſe vel ex hoc colligas, quod tanquam de re praeteriti temporis loquitur, ubi de iis agit. — Eſt etiam in toto libro (primo) perpetuus reſpectus philoſophiae et mythologiae Graecae, maiorque eius ſcientia quam ſuperſtitionis Aegyptiacae. Fit quoque parum probabile, illa aetate, qua Aegyptum adiit, ullum ſuperfuiſſe ſacerdotem Aegyptium ſatis doctum et patriae et Graecae religionis. Etſi nolim negare, manſiſſe etiam in mediocri illa ſacrorum Aegyptiorum conditione ſacerdotum collegia et in iis nonnullos, qui de religionibus et hiſtoriis commentarentur. — Poterant vero etiam ſcriptores ex libris ſacris repetita dicere ea, quae ex ſcriptoribus hauſerant, qui ſacros libros ſequi ſe dixerant. Neque in his mentiendi libidinem ſtatuere neceſſe eſt. Hecataeum Abderitam Diodoro eſſe inſpectum, ſupra docui; potuit eum in religionibus quoque ſequi,

quas ille ex sacerdotum fide exposuerat. — Ad antiquiores scriptores aliquo loco provocat (c. 66) et alio loco *se Herodotum et nonnullos scriptores* narrationum portenta tradentes deserere velle ait (c. 69). Quicquid est, eum scriptores Graecos secutum esse, qui ad Graecas religiones Aegyptias deflexerant, manifestum fit." Quod antequam disertius exponit, praemittit dissertatiunculam de fabularum Aegyptiarum origine et caussis, et de earum interpretatione. Qua in re etiam modeste contradicit *Meinersio*, qui suum quoque iudicium de Diodori narratione, de rebus Aegyptiorum sacris praecipue, exposuit l. c. p. 128 — 153.

Strabo. STRABO libro XVII operis geographici Aegypti geographiam non solum accurrate descripsit, verum etiam more suo quum urbes enumeravit, quae in unaquaque regione clarae fuerunt, commemorat etiam alias res scitu dignas. Ex antiquioribus Eratosthenem, cuius geographica praeter fragmenta perierunt et qui ducentos fere annos ante Strabonem Alexandriae in Aegypto vixit, potissimum secutus est, in nonnullis tamen illi contra dicens, in plurimis ea, quae ipse in Aegypto observavit, referens.

* * *

Excerpta de legibus etc. Ex his aliisque scriptoribus antiquis anonymus exhibuit *Excerpta de legibus et institutis Persicis et Aegyptiacis ex diversis auctoribus, Graece et Latine*, quae accessere Herodoto edit. Paris. ap. Henr. Stephan. 1570. fol. a Thom. Gale, Lond. 1679. fol. a Iac. Gronovio, Lugd. Bat. 1715. fol.

Stroth. FRIDERICUS ANDREAS STROTHIUS, Gymnasii Gothani Rector, ex omnibus veterum scriptorum libris delegit, quae historiae Aegypti veteri cognoscendae inservire possint, eaque in lucem edere

edere coepit hac epigraphe: *Aegyptiaca ſeu veterum ſcriptorum de rebus Aegypti commentarii et fragmenta. Pars I*, cui inſunt Herodoti liber II cum parte libri III, et reliquorum librorum fragmentis. *Gothae* 1782. Pars II, complectens Diodori librum I, cum reliquorum librorum fragmentis. *ibid.* 1784. 8. Contextus Graecus ſine verſione exhibetur, cum ſingulorum ſegmentorum argumentis aliorumque ſcriptorum veterum de iisdem rebus relationibus vel teſtimoniis in margine indicatis. Notulae quoque adſperſae, in quibus rationem reddit, ubi ab aliis Herodoti et Diodori editoribus diſſentit. Item in aliis difficilioribus locis, maxime iis, ubi non ſatis auxilii ex aliis capi poſſet, pauca quaedam ad iuvandam lectionem curſim inſtituendam adiecit. Tertia parte Strabonis librum decimum ſeptimum, quarta Plutarchi libellum de Iſide et Oſiride, reliquis fragmenta caeterorum ſcriptorum, Jamblichi, Ariſtidis, Euſebii, Arriani, Geographorum minorum etc. comprehendere, immo etiam LXX virorum verſionis et Flavii Ioſephi excerpta dare voluit: at morte praeventus (a. 1785) telam coeptam pertexere nequivit; quod ut alius quisquam vir doctus peragere velit, vehementer optamus.

* * *

IOH. DIETERICI WINCKLERI Diſquiſitio philologica de vero Aegypti etymo, eruditorumque circa illud ſententiis; in eiusd. Diſquiſitionibus philol. (*Hamb.* 1741. 8.) p. 1—14. Winckler.

* * *

COELII CALCAGNINI Commentarius de rebus Aegyptiacis; in *eiusd.* operibus (*Baſil.* 1544. fol.) p. 229—252. Hodie hac compilatione facile carere poſſumus. Poetae laude magis, quam Calcagnini

historici, floruit auctor, Canonicus Ferrariensis, mortuus a. 1540.

Casalius. IOH. BAPT. CASALIUS, Romanus, (*saeculi superioris*) de veteribus Aegyptiorum ritibus. Romae ex typographia Andreae Phaei 1644. 4. Eadem ratione idem a. 1644 exhibuit Romanorum et a. 1645 Christianorum ritus veteres. Quorum trium libellorum certum exemplorum numerum cum sibi comparasset *Simeon Piget*, librarius Parisinus, omnibus praefixit hunc titulum: *Sacra profanaeque religionis vetustiora monumenta. Hoc est: Symbolicus et hieroglyphicus Aegyptiorum cultus. Sacra ab antiquioribus Diis colendis superstitiose adinventa. Et veriores sacratioresque primorum Christianorum ritus. Opus intentatum hactenus, in tres libros distributum, et triplici indice, plurimisque figuris aeneis locupletatum. Auctore* Ioanne Baptista Casalio, *Romano.* Romae, et veneunt Parisiis apud Simeonem Piget 1646. 4. Tres porro libelli iunctim editi hac inscriptione: *I. B.* CASALII *de profanis et sacris veteribus ritibus Opus tripartitum, cuius* Prima Pars *agit de profanis Aegyptiorum ritibus, veluti Deorum cultu, superstitione et idololatria, obeliscis, funeribus, lingua, characterum varietate, symbolis et hieroglyphicis, Iside etc.* Secunda Pars *agit de profanis Romanorum ritibus* — Tertia Pars *agit de sacris Christianorum ritibus* — *Editio post Romanam, omnium prima, quae in Germania prodiit, quam plurimis aeneis tabulis ornata. Accedunt indices capitum, rerum item et verborum copiosissimi et accuratissimi.* Francof. et Hannoverae, sumptibus *Thomae Henrici Hauensteinii*, Bibliop. Hannov. 1681. 4. Editio raro obvia. Adiecta sunt eidem epistolae Casalii nonnullae aliaque, quibus editio Romana caret.

Cf. CLEMENT *Bibliotheque curieuse historique* T. VI. p. 339 sqq.

NICO-

NICOLAI ABRAMI Aegyptius, ſive de Pharaone liber; in *eiusd.* Pharo Veter. Teſt. L. VIII. p. 198—217. Cf. huius bibl. Vol. I. P. I. p. 365 ſq. Abrim.

ATHANASII KIRCHERI Oedipus Aegyptiacus; hoc eſt, univerſalis Hieroglyphicorum veterum doctrinae, temporis iniuria, abolitae inſtauratio. Opus ex omni Orientalium doctrina et ſapientia conditum, nec non viginti diverſarum linguarum auctoritate ſtabilitum. *Romae* 1652. 1653. 1654. Tomi III f. Vol. IV. in fol. — Operis rari argumentum hoc eſt: *Tomus I* dicitur *Templum Iſiacum*, et continet chorographiam Aegypti, dynaſtias, politiam, theogoniam, originem idololatriae Aegyptiacae eiusdemque in univerſum mundum, praeſertim ad Graecos, Ebraeos, Romanos, Indos aliosque populos propagationem. *Propylaeum*, quo totius operis ſcopus, cauſſa et occaſio explicatur, hieroglyphicae inſtaurationis rationes, impugnantium argumenta, aliquot capitibus confutantur. *Syntagma I*, Delta Niloticum. Continet chorographiam totius Aegypti in XXX Nomos diſtributae; deſcriptionem deorum, in ſingulis nomis coli ſolitorum, et nomina exhibet; cauſſas incrementi et decrementi Nili, uti et originem eiusdem fluminis, hucusque forſan incognitam, tandem, ſi Diis placet, certo et fideli teſtimonio detegit; dynaſtias regum Aegypti ex multis Orientalium teſtimoniis demonſtrat; ubi et de regibus, ante et poſt diluvium Moſaicum, eorumque geſtis, ex mente Arabum, ample tractatur. *Syntagma II*, Politia Aegyptiorum. Agitur de regum vita, moribus atque in regno adminiſtrando ratione; item de legibus, inſtitutis et variis ſubditorum claſſibus. *Syntagma III*, Theogonia ſeu Architectura Deorum. In eo agitur de origine ſuperſtitionis Aegyptiacae et propagatione eiusdem; ad Graecos Kircher.

aliarumque Aegypto vicinarum ger
lucis, aris, ſacrificiis, agitur; atque
ratione quadam inſtituta, omnem hai
idololatriam ritusque ab Aegyptiis p
manaſſe, demonſtrare auctor conatur.
Simia Argyptiaca. Ubi agitur de Indo
ſium, Iaponum, Tatarorum, Mongo
orbis idololatria eiusque ad Aegyptiac
Tomus II dicitur *Gymnaſium* ſ. *Phront*
glyphicum, in XII claſſes diſtributum; i
cyclopaedia Aegyptiorum, Graecor
rumque Orientalium, recondita ſapier
ficioſum ſacrarum ſculpturarum con
monſtrata, inſtauratur. Et ſic *Tomi*
Claſſis I eſt ſymbolica, qua univerſa
inſtitutionis ratio in genere et in ſpeci
Claſſis II grammatica. Primaeva chara
rarumque inſtitutio, uti et artium ſci
prima fundamenta pertractantur. In
numis, a regibus Iſraël cuſis, agitur.
Sphynx Myſtagoga. Myſtica Zoroaſ
Trismegiſti, Pythagorae, Phoenic
Chaldaeorum Graecorumque philoſ

pertractatur, eiusque cum hieroglyphicorum doctrina affinitas demonſtratur. *Claſſis V* Cabala Saracenica, cuius affinitas cum Hebraica exponitur. *Claſſis VI* ſyſtematica mundorum. Quadruplicis, mundi archetypi, angelici, ſiderei et elementaris origo et diſpoſitio, ex mente Chaldaeorum, Syrorum, Arabum et Aegyptiorum, explicatur. *Tomi II Partis II Claſſis VII* mathematica hieroglyphica. Complectitur quadrivium mathematicam h. e. Arithmeticam, Geometriam, Muſicam et Aſtrologiam. *Claſſis VIII* mechanica ſ. architectonica. Inveſtigatur prodigioſarum, Aegyptiis uſitatarum, machinarum conſtructio. *Claſſis IX* iatrica, ſ. Medicina hieroglyphica. Aegyptiorum in medendo ratio et methodus declaratur; ut et de herbis, lapidibus, animalibus, amuletis medicativis et exorciſmis, multa curioſa — et inepta — ex hieroglyphica doctrina eruuntur. *Claſſis X* chymica. Alchymia hieroglyphica eiusque myſteria, hieroglyphice exhibita, pertractantur. *Claſſis XI* magica ſ. magica hieroglyphica. Originem oraculorum et divinationum, Aegyptiis uſitatarum ſpecies, ſculpturas magicas, amuleta, phylacteria et periapta, Gnoſticorum praeterea teleſmata et Camaea fuſe, una cum ſuperſtitionum occurrentium confutatione, ad hieroglyphicorum intelligentiam, haec claſſis exponit. *Claſſis XII* Theoſophia metaphyſica ſ. Theologia hieroglyphica. In hac veterum, Zoroaſtris, Hermetis, Orphei, Pythagorae, Platonis, theologia, cum Aegyptiaca comparata, fontes hieroglyphicae doctrinae aperit. Plura fere abſona hic occurrunt, quam antea; v. c. SS. Triadis myſterium iam tum ab Aegyptiis, a primis mundi Patriarchis, ſucceſſiva traditione, acceptum, vario hieroglyphicorum ordine, exponitur; angelorum et daemonum natura atque in ſingulas

mundanarum rerum claſſes praeſidium eorundemque deſcenſus attractusque, cum variis caerimoniis ritibusque, in ſacrificiis, per ſuffumigia, odoramenta, herbas, lapides peragi ſolitis, deſcribitur. *Tomus III Theatrum hieroglyphicum* h. e. nova et hucusque intentata obeliſcorum caeterorumque hieroglyphicorum monimentorum, quae tum Romae tum in Aegypto ac celebrioribus Europae muſeis adhuc ſuperſunt, interpretatio. Atque in eo occurrunt Diatribe praeluſoria I. II. III et IV. *Syntagma I.* Menſae Iſiacae ſ. Tabulae Bembicae interpretatio. *II.* Obeliſcus Rameſſaeus ſ. Laterannenſis. *III.* Obeliſcus Flaminius, olim Sennefertaeus. *IV.* Obeliſcus Salluſtius ſ. Ludoviſius. *V.* Obeliſcus Veranus ſ. Barberinus. *VI.* Obeliſcus Conſtantinopolitanus, a Theodoſio Imp. in Hippodromo Byzantino olim erectus. *VII.* Obeliſci minores, ut ſunt Monticoelius, Mediceus et Mahuleus. *VIII.* Obeliſcus Heliopolitanus. *IX.* Obeliſcus Alexandrinus eiusque interpretatio. *X.* Obeliſcus Florentinus eiusque interpretatio. *XI.* Obeliſci raſi, ut ſunt Exquilinus et Vaticanus. *XII.* De fragmentis variorum Obeliſcorum, quae in orbe hodie ſuperſunt. *XIII.* De Mumiis earumque conditoriis et hieroglyphicorum, quibus inſcribuntur, ſignificatione. *XIV.* De Canopis hieroglyphicis eorumque interpretatione. *XV.* De Sphyngibus Niloticis, earumque vera ſignificatione. *XVI.* De Penatibus, Laribus et Serapibus Aegyptiorum. *XVII.* De magnae efficaciae idolis ſ. de Diis Averruncis primi ordinis. *XVIII.* De ſtatuis Aegyptiacis polycharacteriſticis i. e. toto corpore hieroglyphicorum contextu conſpicuis. *XIX.* De Amuletis et Periaptis caeterisque portatilibus icunculis, quibus Aegyptii utebantur. *XX.* De lucernis veterum Aegyptiorum.

Ci.

Cf. SERPILII *Nachrichten von raren Büchern* p. 186–237.

Eiusdem Obeliſcus Pamphilius, *) hoc eſt, interpretatio nova et hucusque intentata Obeliſci hieroglyphici, quem non ita pridem ex veteri hippodromo Antonini Caracallae Caeſaris in agonale forum tranſtulit, integritati reſtituit, et in urbis aeternum monimentum erexit Innocentius X, Pont. Max. In quo poſt varia Aegyptiacae, Chaldaicae, Hebraicae, Graecanicae antiquitatis doctrinaeque, qua ſacrae, qua profanae monumenta, veterum tandem Theologia hieroglyphicis involuta ſymbolis detecta, e tenebris in lucem aſſeritur. Romae 1650. fol.

Eiusdem Obeliſci Aegyptiaci, praeterito anno inter rudera templi Minervae effoſſi, interpretatio hieroglyphica, nova methodo tradita. ibid. 1666. fol. — Omnibus operibus Kircherianis, in primis hisce, caute utendum probeque attendendum, utrum, quod dicit, probet aliunde argumentis idoneis. Credi enim huic homini ventoſo ſimpliciter non poteſt, quia fingit plurima. Recte etiam *Morhofius* in Polyhiſt. T. II. L. II. P. I. cap. IV. §. 1 de his voluminibus, in quibus antiquitates Aegyptiacas tractat, iudicat. „Praeter illa, inquit, quae ex veterum monumentis in omnium manibus ſunt, nihil magnopere adfert, niſi quod tamen diligenter ex omnibus auctoribus collegerit, quae ad rem Aegyptiacam ſpectant. Ingenio tamen ipſe ſuo quin indulgeat in hieroglyphicorum explicatione, nullus dubito. Facile enim ex analogia et combinatione rerum et perpetua ſchematiſmorum comparatione per coniecturam quaedam explicari

 poſſunt;

*) In honorem Innocentii X, qui antea vocabatur *Io. Baptiſta Pamphilius.*

poſſunt; qui an re vera ſenſus Aegyptiorum fuerint, non equidem temere dixerim. Ingenium tamen eius σοφαστὸν in figurarum illarum compoſitione et diiudicatione laudem ſuam meretur. Digreſſiones quoque plurimae eius ſunt, quibus molem libri auget; ſed quae ad rem litterariam Aegyptiorum non niſi ex accidenti, aut aliqua ſimilitudine, reductae videntur. Caeterum in ſingulis ſcientiis, ſecundum quas partitus eſt libros ſuos, Aegyptios excelluiſſe oſtendit locis non paucis, quae plena manu ſerit."

Marsham. Brevior, ſed et accuratior et doctior eſt in veteribus ritibus ac conſuetudinibus Aegyptiis exponendis IOANNES MARSHAM, Anglus Eques auratus, in cuius *Canone chronico Aegyptiaco, Ebraico, Graeco*, (de quo ſupra Vol. I. P. II. p. 23) multa Aegyptiarum antiquitatum capita docte illuſtrantur. Viſus tamen eſt in eo peccare, quod longe iuniorib[us] teſtibus pro rebus tam antiquis depugnans, Ebraeos ritus plerosque omnes ex Aegyptiorum inſtitutis derivat. Ex iis, qui contra eum calamum moverunt, praeter Perizonium, ſtatim excitandum, et Witſium, ſectione huius capitis tertia recenſendum, huc pertinet:

Tournemine. RENÉ JOSEPH TOURNEMINE in *Diſſertation ſur le ſyſteme des Dynaſties d'Egypte du Chevalier Marsham;* in *Mémoires de Trevoux*, Sept. 1702. p. 172—183. ed. Amſt. — Ibid. Novemb. 1703. p. 379—383 exſtat: *Defenſe du ſyſteme de Marsham ſur les Dynaſties d'Egypte.*

Conring. HERMANNI CONRINGII de Aſiae et Aegypti antiquiſſimis Dynaſtiis adverſaria chronologica; in *I. G. Graevii* Collect. diſſ. rar. (*Traj. Bat.* 1716. 4.) p. 139 ſqq. et in Conringii Opp. (*Brunſv.* 1730. fol.) T. V. p. 106 ſqq.

IACOBI

IACOBI PERIZONII Aegyptiarum originum et temporum antiquiſſimorum inveſtigatio in qua Marshami Chronologia funditus evertitur, tum illae Uſſerii, Cappelli, Pezronii aliorumque examinantur et confutantur; exſtat cum *eiusdem* Originibus Babylonicis. *Lugd. Bat.* 1711. 8. *ibid.* curante *Car. Andr. Dukero* 1736. 8. *) — Capite I commemorata Aegyptiae gentis et regni antiquitate, Perizonius in Aegypti nomen inquirit. Cap. II differit de immenſa et abſona antiquitate, ab Aegyptiis iactata, et a rerum Aegyptiacarum ſcriptoribus immenſum in modum aucta, obſervatque, ex Aegyptiorum chronologia nihil certi poſſe conſtitui, et miratur, viros doctos non modo continuam regum ſeriem ex illis Aegyptiorum dynaſtiis et chronicis confeciſſe, ſed et ad certa tempora ſingulos retuliſſe, quaſi in media rerum clariſſimarum ac notiſſimi temporis luce verſarentur. Cap. III docet, chronologiam ex ſolis regum nominibus et annorum numeris confectam eſſe incertiſſimam, quia numeri, unica olim littera notati, facile potuerint excidere, aut turbari: at longe certiorem eſſe illam, quae ex ſynchroniſmo rerum hiſtoricarum conſtituatur. Hoc ipſum Cap. IV oſtendit ſigillatim Aegyptiorum chronologiam, in qua maxima varietas, diſcrepantia et confuſio reperitur. Quod ut manifeſtum fiat, confert ipſas dynaſtias veteris chronici, quod memorat Georgius Syncellus, et Manethonis, unde ſua habent Iulius Africanus et Euſebius, ſicuti ex his porro Syncellus. Cap. V Manethonis dynaſtias, quos Scaliger tantopere extollit, longe ſupra initium mundi, immo plus ſaeculis XIII, adſcendere docet, reiicitque Eratoſthenis catalogum regum Thebanorum, quem Marshamus laudat, quia nihil ille iuvet Perizonius.

*) Cf. ſupra Vol. I. P. II. p. 25 ſq.

iuvet in chronologia et historia Aegyptiorum ordinanda. Cap. VI pergit auctor in refellendo Marshamo, qui perperam nectat quasi proximos successores regibus Thebanis Eratosthenis reges Diospolitanos dynastiae duodevigesimae Manethonis, ut hypothesin suam tueatur, qua ex Mene fecit Chamum, et ex Sesostri Sesacum. Probat vero Perizonius, Diospolitanos reges Manethonis tempore, et ipso regno diversos fuisse ab urbis Thebanae regibus. Cap. VII contra eundem Marshamum evincit, complures Manethonis Dynastias in unum tempus simul conferri non posse. Cap. VIII agit de celeberrimo illo Herodoti Sesostri. Cap. IX provocat ad suffragia Graecorum ac ipsius Manethonis Aegyptii, qui Sesostrim uno consensu antiquiorem faciunt bello Troiano. Cap. X examinat et refellit Pezronii sententiam, qua, se dynastias Manethonis ita ordinasse, iactat, ut nihil opponi posset. Tandem cum Conringius, Stillingfleetus, aliique reiiciant Manethonis dynastias, tanquam incertas et fabulosas, et Herodoti chronologiam praeferant, Cap. XI ostendit, neque ex hac Herodoti, neque ex Diodori narratione certi quidquam hauriri posse, ad chronologiam Aegyptiorum ante Psammetichum per suos annos recte ordinandam. Miratur igitur Cap. XII, viros doctissimos, Iacobum Cappellum et Usserium, atque, qui his praeivit, Eusebium, certos annos singulis ant quissimorum regum adscripsisse, et de paucorum annorum discrepantia alios aliquando refutasse, vel correxisse, cum pariter nullis idoneis principiis niterentur. Refutatis ita aliorum sententiis, Cap. XIII qualemcunque rerum Aegyptiacarum seriem ex synchronismis historicis tantum conficiendam, et facta factis potius conferenda esse censet, quam annos annis, quod inter τὰ ἀδύνατα refert.

Caete-

aeterum in conſtituendis rebus et ſynchroniſmis egyptiorum initium ducit, non ex primis regi-ıs, in quibus nullum omnino habet idoneum :obandi quidquam documentum, ſed ab ultimis, ui iam liquida et certa ratione ex ſacra, immo : Graeca hiſtoria probari poſſunt. Arripit ergo haraonem Nechonem, qui ultimis annis Ioſiae, ıdaeorum regis, vixit; alios inde reges Aegyptia-ɔs proſequitur capitibus XIV et XV. Cap. XVI : Seſoſtride ex profeſſo agit, multisque probat gumentis, eius aetatem nec ad tempora Reha-:ami deiiciendam, nec ad tempora ſupra Moſen, d ad tempora iudicum Hebraeorum, vel ad illud tervallum, quod inter exitum Iſraëlitarum ex egypto ad bellum Troianum interceſſit, referen-ım eſſe. Cap. XVII Seſoſtridis filium incertum ſe ait, ſuſpicaturque, imperium eius neutiquam iſſe diuturnum, ſed cum eo deſiiſſe. Nec dubitat ıctor, quin Ninus aliquamdiu poſt Seſoſtridis de-um mortem Aſſyriae ſuae nomen extulerit in :lebritatem et magnam partem Aſiae ſibi ſubie-:rit. Hinc progreditur Cap. XVIII ad exitum ſoſis et Iſraëlitarum ex Aegypto. Vix definire ıdet, ſub quo proprie Aegyptiorum rege Iſraëli-e ſeu Paſtores exierint ex Aegypto. Cumque ɔs Paſtores, quorum dynaſtias Manetho refert,) Iſraëlitis diverſos fuiſſe, plerique cenſeant eru-ti, Perizonius cum Ioſepho plane eosdem putat, ımque ſententiam multis argumentis Cap. XIX ɔnfirmat. Cap. XX diſcrepantiam quorundam omentorum, a Marshamo oppoſitam, removet, ıbiumque a miſera Iſraëlitarum ſervitute, et Pa-ɔrum imperio in Aegyptios exercito ſumtum, ita luit, ut nullum fuiſſe Paſtorum regnum credat, : illud aeque ac eorum nomina et ſucceſſionem Manethone videri confec[illegible]. Cap. XXI docetur,

tur, e primis XIV vel XV Manethonis dynastiis, ante adventum Pastorum, nihil certi erui posse ad historiam aut chronologiam cum aliarum gentium historiis comparandam, immo confictas eas videri, ad antiquitatem gentis Aegyptiae extollendam. Tandem cum post Pharaonem Nechonem, unde auctor initium cepit, et ad superiora Aegyptiacae historiae tempora recte ordinanda progressus est, exigua tantum supersit veteris Aegyptiorum regni lacinia, multis difficultatibus implicita, illam etiam Cap. XXIII et XXIV diligenter excutit, de eaque scriptores sacros atque profanos in qualemcunque concordiam redigere studet. Vel ex hac brevi tabella intelligitur, quantum haec historiarum pars debeat acumini et doctrinae Perizonii, eamque potissimum hac ex causa exhibuimus, ut cognoscatur, recentiores passim Perizoniana pro suis vendidisse.

Cf. Acta Erud. a. 1712. p. 537 — 543.

Jameſon. GUILIELMI JAMESON, Praelectoris Historiarum in Universitate Glasgovienſi († 1720) Spicilegia antiquitatum Aegypti atque ei vicinarum gentium. *Glasguae* 1720. 8. — Auctor alium plane ordinem tenet, quam Perizonius; alius quoque illi finis. In nonnullis ab hoc dissentit. Praeter antiquitates Aegyptiacas fuse etiam agitur de Assyriacis, Babylonicis, Medicis, Persicis, Scythicis, Syriacis, Hebraicis. Dictio admodum inaequalis, plenusque liber mendarum typographicarum.

Banier. *Lettres à M. H*** sur les premiers Dieux ou Rois d'Egypte* (*par l'Abbé* BANIER) à Paris 1733. 8.

Fourmont. Huc quoque spectant STEPHANI FOURMONT *Reflexions critiques sur les hiſtoires des anciens peuples Chal-*

Chaldéens, Hebreux, Phéniciens, Egyptiens, Grecs etc. juſqu' au tems de Cyrus. Cf. ſupra Vol. I. P. II. p. 26.

Deſcription de l'Egypte, contenant pluſieurs Remarques curieuſes ſur la Geographie ancienne et moderne de ce païs, ſur ſes Monumens anciens, ſur les Moeurs, les Coutumes, et la Religion des Habitans, ſur le Gouvernement et le Commerce, ſur les Animaux, les Arbres, les Plantes etc. Compoſée ſur les Mémoires de M. (BENOIT) DE MAILLET, *ancien Conſul de France au Caire, par M. l'Abbé* LE MASCRIER. *Ouvrage enrichi de Cartes et de Figures.* à Paris 1735. 4. à la Haye 1740. II Voll. in 8. — Et hic liber inter praeſtantiores ſuper Aegypto referendus cuiusque notitia paullo plenior exhibenda eſt. Auctor, *Benedictus de Maillet*, anno poſt C. n. 1692, aetatis ſuae trigeſimo tertio, a rege Galliarum in Aegyptum miſſus eſt, ut ibi rebus Francogallorum, mercatoriis in primis, proſpiceret (*au Conſulat général de l'Egypte*). Quod cum per annos ſedecim dexterrime egiſſet, rex eum legati munere ornatum in Abyſſiniam ire iuſſit. Poſtea ſex annos Liburni commoratus eſt, eodem munere, quo in Aegypto, functus. Tandem commerciorum cauſſa miſſus eſt in urbes mercatura florentes Africae ſeptentrionalis et Orientis. Poſt reditum laborum ſtipendia lauta ferens, mortuus eſt neſcio quo anno. Eum tamen adhuc vixiſſe, cum *le Maſcrier* ex eius ſchedis deſcriptionem, quam indicamus, condiderit, ex huius praefatione intelligitur. Per omne igitur tempus iſtud Mailletus multa Aegyptiaca memorabilia, quae ipſe obſervaverat diligenterque ſcrutatus erat, litteris mandavit. Studio veterum ſcriptorum iunxerat linguae Arabicae peritiam, qua ſuffultus non ſolum cum incolis felicius verſari, ſed etiam hiſtoricos Arabum, quorum multi in manus eius venerant, legere

de Maillet et le Maſcrier.

legere poterat. Acceſſere epiſtolarum commercia cum Chriſtianis Aegyptiacis, cum Patriarchis Graecorum et Coptorum, cum Abbate montis Sinai et cum miſſionariis diverſis, qui Chriſtianos ſic dictos ſchiſmaticos cum eccleſia Romano-Catholica coniungere ſtudent. Editor omnia, quae auctor chartae mandaverat, epiſtolis XIV complexus eſt; quarum *prima* de Aegypto in genere agit, potiſſimum de eius ambitu et finibus, indole naturali, ſolo, aqua, urbibus et oppidis, incolis. Comparatur ſimul Aegyptus antiqua et nova. Epiſtola *ſecunda* Nili memorabilia ſiſtit, v. c. originem huius fluvii, ſuper qua re ſententiae adſunt diverſiſſimae, fertilitatem, cataractas, aquaeductus ſtupendae artis et antiquitatis, quibus Nili aqua in deſerta Libyae arida deducebatur, peregrinationes religioſas, olim uſitatas, navigationesque in Nilo hodie adhuc ſolennes. Epiſtola *tertia* exhibet Aegypti diviſionem in ſuperiorem et inferiorem atque deſcriptionem Deltae, urbium Damietae et Roſettae, lacus Sirbonis, aliorumque locorum memoratu dignorum. *Quarta* deſcriptionem Alexandriae veteris ac novae; *quinta*, Cahirae; *ſexta*, Pyramidum, maximae potiſſimum. *Richardus Pococke*, qui eandem vidit et examinavit, deſcriptionem aeque ac delineationem ita accuratam iudicavit, ut hanc operi ſuo immortali adiiceret, illam lectoribus ſuis commendaret. Haud minore ſtudio auctor in epiſtola *ſeptima* de Mumiis differit. Nihil, quod non ipſe viderit, exponit. Memorabilia quoque ſunt, quae de veteri urbe Memphide praefixit. In epiſtola *octava* progreditur ad deſcriptionem Aegypti ſuperioris, monimentorum antiquorum ibi repertorum, locorum deſertorum, monaſterii S. Antonii celeberrimi etc. Reliquae epiſtolae alteram quaſi operis partem, novis paginis ſignatam, con-

ɔnſtituunt. *Nona* igitur brevem continet Aegypti ıſtoriam naturalem, non quidem tanti aeſtiman-ım, quanti reliquae operis partes: haud tamen :orſus ſpernendam; certe auctoris coniecturae de oto, Papyro, Ibide et Ichnevmone conſideratio-e non ſunt indignae. Maioris momenti ſunt, ıae in epiſtola *decima* de religione Aegyptiorum eterum et recentiorum, partim ex ſcriptoribus ıtiquis, partim ex libris hiſtoricorum Arabicorum, aduntur. Iucunda ſunt, quae in *ep. XI* de mo-bus Aegyptiorum, praecipue hodiernorum, tra-ıntur. *Duodecima* exhibet Aegypti formam civilem : militarem recentiorem. *Decima tertia* ſtatum :centiorem artium et commerciorum, cum au-:oris conſilio, quo modo Europae et Aſiae com-ıercia ope maris rubri coniungi poſſint. *Epiſto-: XIV* et ultima agit de ratione in Aegypto pere-rinandi, cum plures homines ad iter perficiendum : conſociant (*Caravanen*), praecipue Meccam vi-:ndi gratia, ubi ſimul de hac urbe et de Medina, e Muhammedis ſepulcro etc. diſſeritur. — Stu-ium editoris, relationes boni Mailleti ornandi et mplificandi, veritati haud raro offeciſſe videtur. — ibro praefixa eſt deſcriptio machinarum pnevma-carum et experimentorum, a Muſſchenbroekio um iisdem inſtitutorum, quae quo modo hunc ɔcum invenerint, divinare nequimus.

M. L. L. M. (i. e. JEAN BAPTIST LE MA-CRIER † 1760) *Idée du gouvernement ancien et oderne de l'Egypte, avec la deſcription d'une nouvelle yramide, et de nouvelles remarques ſur les moeurs et s uſages des habitans de ce pays.* à Paris 1743. Partes in 12 mai. — Appendicis quaſi loco peri praecedenti hic liber aeſtimandus. Auctor ero in hiſtoria antiqua nec Herodotum nec Dio-orum eſt ſecutus, ſed dynaſtias Manethonis, vel M. L. L. M. ſ. le Ma-ſcrier.

potius coniecturas Pauli Pezronii. Dissertatio, prooemii loco posita, in eo maxime est, ut demonstretur, historiam recentiorem antiquae longe esse praeferendam. Auctor vero tantum abest, ut iudicis competentis personam in hac lite dirimenda egerit, ut potius invidia erga scriptores quosdam celebriores et ignorantia critices ductus, passim misere titubaverit. In ipsa deinceps prior commentatione regionem ante omnia Aegyptiacam laudat, ubi artes et litterarum studia sint inventa, undeque caeteris cum gentibus communicata. Quae postea de historia Aegypti antiqua disputantur, ob causam iam aliatam vix ullius usus sunt. Memoratu digniora, quae ad statum Aegypti hodiernum cum civilem tum religiosum pertinent.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1748. p. 273 sqq.

Koch. JACOBI KOCH (antistitis ecclesiae S. Nicolai Lemgoviensis † 1772) *Pharos, das ist, unverhofft aufblickendes Licht in den dickesten Finsterniſſen der älteſten Aegyptiſchen Hiſtorie, zur ſichern Beſtätigung und klaren Erörterung vieler Moſaiſch-bibliſchen Erzählungen, ſonſt auch zum nützlichen und nöthigen Supplement verſchiedener von Aegyptiſchen Sachen handlender gelehrten Werke, ſonderlich der beliebten Prideaux- und Shukfordiſchen Harmonie der heiligen und Profanſcribenten, auch der Chronologie des ohnlängſt entſiegelten Daniels.* Lemgo 1741. 4. — Libri scopum, titulo indicatum, auctor maximam partem affecutus videtur: varia tamen insunt, quibus alii, v. c. *Baumgarten* in notis ad T. I. historiae universalis ex sermone Anglico in Theotiscum versae, contra dixerunt.

Boubier. IOH. BOUHIER in *Recherches et Dissertations sur Herodote* (à Dijon 1746. 4 mai.) supra Vol. I. P. I.

. I. p. 53 a nobis laudatus, capite huius operis VII
hronologiam regum Aegypti Herodoteam exa-
inat. Aegyptiis unice id curae cordique fuiſſe
ontendit, ut origines gentis ſuae ſuper omnem
odum proferrent, eumque in finem hiſtoriam ve-
ſtiorem fabulis ineptis vehementer corrumperent.
rudenter igitur Herodotum, praetermiſſa longa
la regum fabuloſorum ſerie, hiſtoriam auſpicatum
ſſe a Seſoſtri, gentium paene omnium annalibus
elebrato. Herodotum in hiſtoria Aegyptiorum
ucem eſſe longe tutiſſimum, et cui cum paginis
icris omnium optime conveniat.

CHRISTOPH WILHELM BEYERS, Inſpectoris Beyer.
t Paſtoris Wolmirſtedto-Magdeburgici, *Grund-
itze der Aegyptiſchen Zeitrechnung;* in *Sammlung
on Erläuterungsſchriften und Zuſätzen zur allgemei-
en Welthiſtorie* (Hal. 1747. 4.) T. I. p. 1-114. —
oſt cenſuram ſcriptorum veterum de Aegypto,
uorum unicuique pretium quoddam tribuit, au-
tor principia chronologiae Aegyptiacae exhibet,
ecundum quae Manethonis potiſſimum dynaſtiae
rdinandae et diiudicandae ſint. Ex his etiam ſeriem
egum Aegypti vetuſtiorum magno cum eruditio-
is et ingenii apparatu ſtruere ſtudet. Adnexa eſt
ibula regum chronologica. In multis, praecipue
i Manethonis dynaſtiis ordinandis, aliter ſentit
tque acumen haud vulgare in examinanda chro-
ologia Aegyptiaca exſerit.

IOH. SALOMO SEMLER in *Anmerkungen zur* Semler.
*legyptiſchen Geſchichte im erſten Theil der allgemei-
en Welthiſtorie;* ibid. p. 403—442.

DOMINICUS JAUNA, cuius *Hiſtoire générale* Jauna.
*s royaumes de Chypre, de Jeruſalem, d'Armenie et
'Egypte* etc. (à *Leide* 1747. 4.), ſupra Vol. II. P. I.

p. 99 ſqq. meminimus, vel titulo monente, quoque de Aegypti hiſtoria differuit. Quae de hiſtoria antiqua et de hieroglyphicis figuris litteris conſignavit, rectius abeſſe poterant: eo gratius eſt diſſertatio, in qua recentiorem Aegypti ſtatum delineavit. Ipſe enim a. 1702 terram iſtam viſit. Aërem, ſitum, Nilum, animalia, urbes, homines, domosque, maxime vero formam gubernationis atque commercia, cura haud vulgari deſcripſit. Oſtendere ſtudet ſingulari diſſertatione rationem, qua Aegyptus et Cyprus poſſint redigi in Chriſtianorum poteſtatem.

d'Arnigny. D'ARTIGNY *Obſervations ſur les Antiquitez des Egyptiens et des Chaldéens;* in eiusdem *Nouv. Mémoires d'Hiſt. de Crit. et de Litterat.* (Pariſ. 1749) T. I. p. 10—22.

Jakſon. IOH. JAKSON in opere doctiſſimo: *Chronological Antiquities* etc. (*Lond.* 1752. 4.), de quo alibi agemus, permulta quoque ex eruditionis et ingenii ſui theſauro expromſit ad illuſtrandas Aegypti antiquitates, maxime ad chronologiam explanandam. In dynaſtiis Manethonicis rectius collocandis et explicandis multum deſudavit. V. verſio libri Theotiſca p. 416—635.

d'Origny. (PIERRE) D'ORIGNY, *Chevalier de l'Ordre Royal et Militaire de S. Louis, ci-devant Capitaine des Grenadiers au Regiment de Champagne* (†....) *l'Egypte ancienne, ou Mémoires hiſtoriques et critiques ſur les objets les plus importans de l'hiſtoire du grand Empire des Egyptiens.* à Paris 1762. II Partes in 12 mai. — Idem ſcriptor antea ediderat: *Diſſertations où l'on examine quelques queſtions appartenantes à l'hiſtoire des Egyptiens;* atque: *Chronologie des Rois du grand Empire des Egyptiens;* poſtea vero: *Chro-*

Chronologie du grand Empire des Egyptiens (Paris 1765. II Voll. in 12.); libros, de quibus nil nisi inscriptiones nobis innotescunt. Quod vero ad historiam eius Aegypti antiquam attinet, sequentia referre possumus. Vetustissimam Aegypti historiam illustrare auctor studet; nam *magnum Aegyptiorum imperium* illi est tempus, quo Aegyptus per XVII saecula reges indigenas habuisse dicitur. Contra Herodotum probare conatur, Aegyptum inferiorem olim minime fuisse sinum maritimum. De finibus et ambitu Aegypti veteris docte differit; sic etiam de fertilitate terrae miranda, de geographia veteris Aegypti, de scriptura Aegyptiorum, cuius duo tantum genera statuit, vulgarem et characteres hieroglyphicas. Pars altera fere omnis versatur in illustranda idololatria, mythologia, universaque religione veterum Aegyptiorum. Quo in negotio coniecturas *Pluchii* (in *Histoire du Ciel*) diluere nititur: num vero quas loco earum ponit, vero similiores sint, alii videant. Cognationem mythologiae Aegyptiacae atque Graecae maxime disquirit. Quibus in rebus facile superatur a Jablonskio nostro, cuius Pantheon Aegyptiacum Francogallum doctum latuit. In fine operis agitur de Obeliscis.

D'ANVILLE *Mémoires sur l'Egypte ancienne et moderne, suivis d'une description du Golfe Arabique ou de la Mere rouge.* à Paris 1766. 4 mai. Cum tabulis geographicis aliisque figg. aen. — Argumentum operis doctissimi duplex est. Maior eius pars usque ad p. 218 agit de Aegypto, minor de mari rubro. Primo loco subsidiorum, quibus in libro condendo usus est, rationem reddit. Praeter alia notat atro carbone tabulas geographicas XXIX, Nili cursum repraesentantes, adiectas Nordeni itinera- d'Anville.

nerario. Latitudine Aegypti constituta, de eiusdem ambitu in littore maris mediterranei differit; postea, de finibus spatiove vallis, quam Nilus rigat et percurrit; de quantitate terrae s. soli, agriculturae apti; de divisione Aegypti in provincias, aevo antiquo ac recente usitata; de Nili brachiis et ostiis; de Alexandria et Pharo, cum ichnographia veteris ac novae urbis Alexandriae meliore, quam antehac exstiterat; de vicinia huius urbis, ac de parte Aegypti inferioris, sinistro lateri brachii Nili Canopici obiacente, ut et de memorabilibus deserti Nitrici; de Delta inter ostium Canopaeum et Damiaticum, itaque de urbe Rosetta, Sebennyto, allisque; de Delta inter ostium Damiaticum et Pelusiacum et de littore maris usque ad Aegypti fines, de Damiata igitur, Diospoli et aliis; de Aegypto inferiore in regione Nili orientali, ubi de Athribi, Leontopoli, Bubasto etc. de canale, a Cahira vetere usque in mare rubrum ducto, de situ Heroopoleos potissimum; de urbe Cahira, in qua describenda nota tritave silentio praeterit, potiusque minus vulgaria exhibet; de Memphide ac Pyramidibus; de lacu Moeride et Labyrinthis (descriptiones horum monimentorum minus exhibentur, quippe quarum plures exstant, quam situs locorum, ubi fuerint vel adhuc sint, constituuntur); de Aegypto media s. Heptanomide; de Thebaide usque ad Thebas et ad Nili cataractas. — In descriptione geographica maris rubri s. Erythraei (p. 219—277) auctor primum lustrat et examinat littus Pricanum usque ad promontorium Calmes; deinde littus Arabicum usque ad promontorium Badea prope Meccam; porro a promontorio Ras-Bad usque ad Bab-el-Mandeb; denique reliquum littus Africanum maris rubri.

Cl.

Cf. GATTERERI *hiſtor. Bibl.* T. XI. p. 27 — 130 ubi editor ipſe amplam operis epitomen, adſperſis animadverſionibus criticis, tradidit.

JACOBUS BRYANT in *Obſervations and Inquiries relating to various Parts of ancient Hiſtory* (Lond. 1767. 4.) quoque res Aegyptiorum veterum ſtupendis eruditionis opibus acumineque ſublimi excuſſit. Quam telam Bochartus, Marshamus, Hydius et Pocokius coepere, continuare ſtuduit, eosque haud raro erraſſe demonſtravit: attamen, modeſtia ductus, ſine horum nominum mentione. Ipſe tamen alias paſſim coniecturas, ingenioſiſſimas quidem, exhibet, contra quas dubitationes haud leves moveri poſſint. Tertiam quaſi operis partem occupant auctoris obſervationes in hiſtoriam Aegyptiacam. Et primum quidem inquirit in ſitum terrae Goſen, ſeu potius aliorum de hac re ſententias ſub examen vocat. Poſtea magnam geographiae Aegypti, inferioris praecipue, partem perluſtrat, ſaepiusque a tabulis geographicis vulgaribus optimisque recedit. Situm in primis Phaccuſae, Bubaſti et Heliopoleos, trium nomorum maxime memorabilium, expiſcari ac figere molitur. Reliquae diſſertationes huc pertinentes agunt de templo Oniae, Heliopolis dicto; de regibus paſtoritiis terraque Goſen, ubi demum auctor ſuam ſententiam edicit; de monimentis quibusdam, illuſtrantibus ante narrata; de Aegypti ſtatu poſt reditum regum paſtoritiorum Arabicorum; de Arabibus, qui in Aegypto vixerunt, plura; de diſceſſu paſtorum primorum ex Aegypto, et de Amalechitis; de Edomitis et Phoeniciis etc. In appendice etiam nonnulla huc ſpectantia occurrunt, v. c. de Babylone Aegyptiaca et de quibusdam aliis urbibus, quarum ſitus accurate definiri nequit. Danvillius et Bryantus quorum opera eodem fere tem- Bryant.

pore in lucem prodierunt, multis in locis et argumentis inter se differunt. In colluſtranda geographia veteri Anglus Francogallo palmam praeripuiſſe videtur.

Cf. GATTERERI *hiſtor. Bibl.* T. XIV. p. 37—53. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1768. p. 473—487.

de Pauw. *Recherches philoſophiques ſur les Egyptiens et les Chinois. Par M. de P**** (DE PAUW). De quo opere ſupra p. 166 ſqq. retulimus. Dum Auctor Deguigneſii opinionem, Aegyptios et Sinenſes unius originis eſſe, impugnat, hasque gentes potius diverſiſſimas fuiſſe demonſtrat, multa veteris hiſtoriae Aegyptiacae momenta felicius partim, partim minus, ingenii acumine diſcutit. Haud raro omnibus commentatoribus recentioribus, v. c. Orignio et Anvillio, contra dicit. Maxime placent, quae de Aegyptiorum veterum re medicinali ſive diaetetica, de artium, architecturae potiſſimum, cultura, et de religione diſputantur.

Forſter. IOANNIS REINOLDI FORSTERI Epiſtolae ad Ioannem Davidem Michaelis, huius ſpicilegium geographiae Hebraeorum exterae iam confirmantes iam caſtigantes. *Goetting.* 1773. 4. — Obſervationes XXVI inſunt, in quibus auctor mira eruditionis copia ſuffultus varia momenta hiſtoriae, praeſertim vero geographiae Aegyptiacae, e lingua Coptica explicare ſtudet.

Laughton. GEORGE LAUGHTON'S *DD. of Richmond in Surry, Hiſtory of ancient Egypt, as extant in the Greek Hiſtorians, Poets and others, together with the ſtate etc.* London 1774. 8 mai. — Hiſtoria Aegypti vetus inde a Mizraimo ante Chr. nat. 2188 usque ad Cambyſis dominationem ita deſcribitur, ut ſtatim appareat, auctorem lectorum vulgo, minime vero parti doctiori, ſcripſiſſe. Grata nempe

ac

ac facilis eſt dictio, cura autem, vera a falſis diſcernendi dubiaque examinandi, paene nulla. Pluribus haec probavit MEINERSIUS in *Philolog. Bibl.* (Goetting. 1775) T. III. p. 474—478, et in *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1775. p. 25—28.

* * *

Viri docti haud pauci doluerunt, SICARDI, Ieſuitae, opus de Aegypto antiqua et nova lucem nunquam vidiſſe, cuius oeconomia tradita in *Nouveaux Mémoires des Miſſions de la Comp. de Jeſus dans le Levant* (Pariſ. 1725. 12.) p. 204; et in *Fabricii* ſalutari luce Evangelii p. 741—752.

Errata

Errata nonnulla typographica, in novem priori-bus plagulis huius partis notata.

P. 1. lin. 12 poſt *Mogolis* omiſſum eſt vocabulum *notitiam.*

P. 8. lin. ult. et p. 9. lin. 1 verba: *Author and divers other Engliſhmen* non maiuſculis, ſed minuſculis typis ponenda fuiſſent.

P. 11. lin. 28 lege: *Multus* eſt. ibid. lin. 35 poſt vocabulum *anonymus* poni poteſt: (*Bieſter*, Berolinenſis).

P. 32. lin. 14 l. effigie herois.

P. 39. lin. ult. l. Aurengzibi.

P. 41. lin. 10 l. referenda.

P. 42. lin. 8 l. lectu.

P. 45. lin. 34 poſt *attinet* comma ponendum.

P. 51. lin. 2 poſt *omnia* comma adſcribendum. ibid. lin. 16 l. Adſperſa.

P. 58. lin. 24 l. auctoris.

P. 66. lin. 10 deleatur vocabulum *anonymus.*

P. 72. lin. 11 l. egregie.

P. 80. lin. 25 l. geographicum.

P. 91. lin. 31 l. Javae.

P. 110. lin. antepenult. l. parvum.

P. 111. lin. 10 deleatur punctum poſt vocabulum *Meng.*
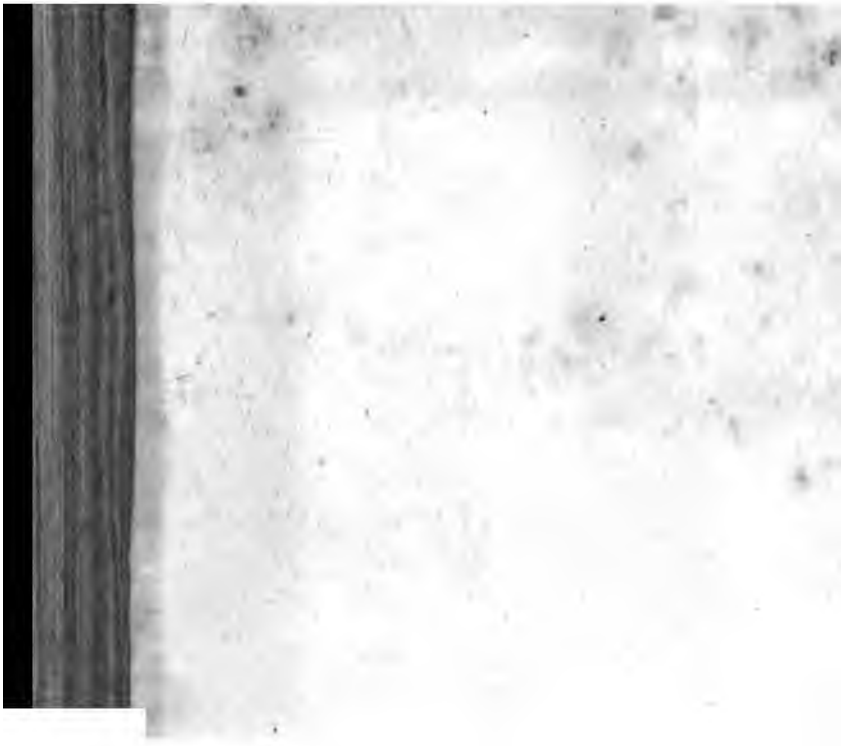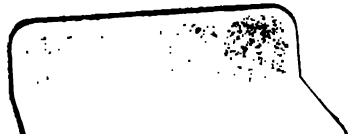
P. 123. lin. 4 l. Memorabilia.